

Tarih
T-23

ORTADOĞU

SEÇME YAZILAR

Garbis ALTINOĞLU

SEÇME YAZILAR

ORTADOĞU



Garbis ALTINOĞLU



belge
yayınları



belge
yayınları

Garbis Altınoğlu, 1946'da Amasya'da doğdu. İlkokulu Amasya'da ortaokul ve liseyi de İstanbul/ Üsküdar'da Surp Haç Tıbrevank'ta okudu. Lise yıllarından başlayarak devrimci düşüncelere ilgi duyan Altınoğlu yüksek öğrenimini Robert Kolej/ Boğaziçi Üniversitesi'nde sürdürdü. 1972-74 yılları arasında cezaevinde yattığı için üniversite diplomasını ancak 1975'te alabilen Altınoğlu siyasal çalışmaları nedeniyle 1981 sonunda bir kez daha tutuklandı ve örgüt yöneticiliği suçlamasıyla idama mahkum edildi. 1991 sonunda infaz indirimi nedeniyle cezaevinden tahliye edilen Altınoğlu 1993'de yurtdışına çıkmak zorunda kaldı. Altınoğlu şimdiye kadar birkaç kitap (*Mao Zedung Düşüncesi ve Çin Devrimi Üzerine Eleştiriler*, *Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa: Nereden Nereye?*, *Alia Revizyonizmi Üzerine*, *TDKP Nereye?*) ve –bir bölümü sanal ortamda yayımlanmış olan– çok sayıda makale yazmıştır. Yazar ayrıca, *Filistin-İsrail Dosyası* ve *Jozef Stalin: Söylence ve Gerçek* adlı kitapları çevirmiş ve derlemiştir. Çoğu, dünya, bölge ve Türkiye'yi konu alan yazıları Koxuz, İstanbul İndymedia, Marksist-Leninist Görüş, Jiyan gibi internet sitelerinde yayınlanmaktadır.

BELGE YAYINLARI: 687

Ülkeler, Bölgeler, Deneyimler Dizisi

SEÇME YAZILAR / ORTADOĞU

© Garbis Altınoğlu

Baskıya Hazırlayan

Aristan

Sayfa Düzeni

Nazım Taban

Kapak Tasarımı

Nazım Taban

Birinci Baskı

Ekim 2011

İç/Kapak Baskı

Berdan Matbaacılık (0212) 613 12 11

Davutpaşa Cad. Güven Sanayi Sitesi

C Blok No: 239 Topkapı / İstanbul

BELGE ULUSLARARASI YAYINCILIK

Divanyolu Cad. Binbirdirek İşhanı No: 15/1

Sultanahmet/İstanbul

Tel (0212) 638 34 58

Fax (0212) 517 44 53

E-mail: belgeyayinevi@hotmail.com

belgekitapkulubu@yahoo.com

www.belgeyayincilik.com

SEÇME YAZILAR

ORTADOĞU

Garbis Altınoğlu



İÇİNDEKİLER

Kısaltmalar	7
Önsöz	9
 16. Yılında İran Devrimi (Ocak 1995).....	13
Gazap Üzümleri (Nisan 1996)	33
Ortadoğu’da Son Tango (23-24 Haziran 1996).....	41
“Çöl Tilkisi” Operasyonu (20-21 Aralık 1998).....	59
Ah, Öyle Üzgünüm Ki! (1-4 Mayıs 2003).....	67
Bir Uşağın Yakınmaları (17-21 Temmuz 2003).....	89
Arapça Bilen İmam Hatipli Uzman Çavuşlar Irak’a! (28-31 Ekim 2003)	113
Başörtüsü Savaşı: Bir Uygarlıklar Çatışması mı? (13-16 Ocak 2004).....	131
Bir Kez Daha Teşekkürler Bay Bush! (13-15 Mayıs 2004).....	143
Irak’ta Rehine Krizi (27-29 Eylül 2004).....	155
İsrail’in Stratejik ve Taktiksel Hedefleri Işığında Harriri Suikastı’nın Anlamı (11-15 Mart 2005)	171
Hedef Ülke İran (11-22 Ekim 2005).....	189
“Terörist” Muhammet, “Demokrat” Batı (12-14 Şubat 2006)	237
Karikatür Eylemleri Üzerine Bir Değerlendirme (26-27 Şubat 2006)	251
“Yaz Yağmurları” Operasyonu (12-14 Temmuz 2006)	265
Hemşin Başköylü Ermeni’ye Yanıt (23-24 Temmuz 2006).....	279
Türkiye’nin İkinci Lübnan Seferi (1-3 Eylül 2006).....	291

5. Yılında 5. Afgan Savaşı (29-31 Ekim 2006).....	303
Yanlış Ata Oynamak (19-23 Kasım 2006).....	325
ABD-İsrail-Britanya Şer Ekseninin Son Hamlesi (25-26 Aralık 2006).....	343
Filistin Dersleri (5-7 Temmuz 2007).....	355
“Her Fırsatta Anti-Semitizm Bildirisi”nin Anımsattıkları (17-19 Şubat 2009).....	371
İran Seçimlerinin Ardından (28-30 Haziran 2009).....	385
Kuran Yakma, İslâm Düşmanlığı ve Kültür Kırımı (14-15 Eylül 2010).....	403
Arap Devrimi Üzerine Gözlemler (2-3 Şubat 2011).....	415
Kuzey Afrika ve Ortadoğu Devrimi Üzerine Bir Tartışma (5-6 Şubat 2011).....	423
Libya’da Neler Oluyor? (3-10 Mart 2011).....	439
Anti-Emperyalizm ve Müslümanlarımız (25-26 Mart 2011).....	467
Usame Bin Ladin’in “Ölümü” Neye ve Kime Hizmet Ediyor? (5-6 Mayıs 2011)	479
Ortadoğu Girdabında Suriye Kördüğümü 10-16 Ağustos 2011.....	489

Kısaltınalar

IAEA	: International Atomic Energy Agency/ Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı
NPT	: Nuclear Non-Proliferation Treaty/ Nükleer Silâhların Yaygınlaşmasını Önleme Anlaşması
AIPAC	: American Israeli Public Affairs Committee/ Amerikan İsrail Kamu İşleri Komitesi
JINSA	: Jewish Institute for National Security Affairs/ Yahudi Ulusal Güvenlik İşleri Enstitüsü
CSIS	: Center for Strategic and International Studies/ Stratejik ve Uluslararası İncelemeler Merkezi
NATO	: North Atlantic Treaty Organization/ Kuzey Atlantik Anlaşması Örgütü
NED	: National Endowment for Democracy/ Ulusal Demokrasi Vakfı
BOP	: Büyük Ortadoğu Projesi
AEL	: Arab European League/ Arap Avrupa Ligi
AEI	: American Enterprise Institute/ Amerikan Girişim Enstitüsü
BAAS	: Arap Sosyalist Baas (Yeniden Doğuş) Partisi
Şin Bet (ya da Şabak)	: Shcrut haBitachon haKlali/ (İsrail) Genel Güvenlik Servisi
SAVAK	: Sazemen-i İttılaat va Emniyet-i Keşvar/ (İran) Ulusal İstihbarat ve Güvenlik Örgütü
SAVAMA	: Vezaret-i İttılaat Cumhuri-ye İslâmi-ye İran/ İran İslâm Cumhuriyeti İstihbarat ve Ulusal Güvenlik Bakanlığı
İCP	: İslâmî Cumhuriyet Partisi
USFCL	: United States Committee for a Free Lebanon / ABD Özgür Lübnan Komitesi
FKÖ	: Filistin Kurtuluş Örgütü
HAMAS	: Hareket el-Mukaveme el-İslâmiye/ İslâmî Direniş Hareketi
ILSA	: Iran-Libya Sanctions Act/ İran-Libya Yaptırımlar Yasası
SALSRA	: Syria Accountability and Lebanese Sovereignty Restoration Act/ Suriye Hesap Verebilirlik ve Lübnan'ın Egemenliğini Restore Etme Yasası
SCO	: Shangai Cooperation Organization/ Şangay İşbirliği Örgütü
İKÖ	: İslâm Konferansı Örgütü
ISAF	: International Security and Assistance Force/ (Afganistan'daki) Uluslararası Güvenlik ve İşbirliği Kuvveti
INC	: Iraqi National Congress/ Irak Ulusal Kongresi
TSK	: Türk Silâhlı Kuvvetleri
DYP	: Doğru Yol Partisi
ANAP	: Anavatan Partisi
SHP	: Sosyal-Demokrat Halkçı Parti
RP	: Refah Partisi
AKP	: Adalet ve Kalkınma Partisi
CENTO	: Central Treaty Organization/ Merkezî Anlaşma Örgütü
TDH	: Türkiye devrimci hareketi

MLKP : Marksist Leninist Komünist Parti

TKP(M-L): Türkiye Komünist Partisi (Marksist-Leninist)

THKO : Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu

THKP-C : Türkiye Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi

DHKP-C : Devrimci Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi

FIS : Front Islamique du Salut/ (Cezayir) İslâmî Selâmet Cephesi

CIA : Central Intelligence Agency/ Merkezî İstihbarat Ajansı

DIA : Defense Intelligence Agency/ Savunma İstihbarat Ajansı

TÜSİAD : Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği

PNAC : Project for the New American Century/ Yeni Amerikan Yüzyılı Projesi

CDI : Coalition for Democracy in Iran/ İran'da Demokrasi Koalisyonu

SCIRI : Supreme Council for Islamic Revolution in Iraq/ Irak İslâm Devrimi Yüksek Konseyi

SIPRI : Stockholm International Peace Research Institute/ Stokholm Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü

MOSSAD : HaMossad leModi'in uleTafkidim Meyuchadim / İstihbarat ve Özel Operasyonlar Enstitüsü

SLA : Ceyş Lübnan el-Cenubî (ya da South Lebanese Army)/ (Kukla) Güney Lübnan Ordusu

IMF : International Monetary Fund/ Uluslararası Para Fonu

AB : Avrupa Birliği

ISI : Inter Services Intelligence/ (Pakistan) Askerî İstihbarat Örgütü

PKK : Partiya Karkerên Kurdistan/ Kürdistan İşçi Partisi

KADEK : Congress for Freedom and Democracy in Kurdistan/ Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Kongresi

PJAK : Partiya Jiyana Azad a Kurdistanê/ Kürdistan Özgür Yaşam Partisi

SSCB : Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği

UNESCO : United Nations Educational Scientific and Cultural Organization/ BM Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü

UNICEF : United Nations Children's Fund/ BM Çocuk Fonu

IED : Improvised Explosive Device/ El Yapımı Patlayıcı

TİKA : Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı

SIS (ya da MI6): Secret Intelligence Service/ (Britanya) Gizli İstihbarat Servisi

PDK (ya da KDP): Partî Dêmkirati Kurdistanî/ Kürdistan Demokrat Partisi

YNK (ya da KYB): Yekîtiya Nîştîmanîya Kurdistan/ Kürdistan Yurtseverler Birliği

UNSCOM : United Nations Special Commission/ BM (Irak) Özel Komisyonu

ÖNSÖZ

Literatürde, üç kıtanın (Avrupa, Afrika, Asya) birleştiği, kabaca batıda Mısır'dan doğuda Hindistan'a ve kuzeyde eski Sovyet cumhuriyetlerinden güneyde Umman (ya da Arap) Denizi'ne kadar uzanan bölgeye "Ortadoğu" deniyor. "Ortadoğu" terimini ortaya atanlar, Britanya ve Fransa gibi sömürgeci ülkelerdi; kendilerini dünyanın merkezi sayan bu devletler farklı bölgeleri Londra ve Paris'e uzaklıklarına göre isimlendiriyorlardı. Buna göre, örneğin Kore, Çin ve Hindini ve Japonya'yı kapsayan bölge de "Uzakdoğu" oluyordu. ABD emperyalistlerinin 2004'te ortaya attıkları Büyük Ortadoğu terimi ise, klâsik Ortadoğu'ya ek olarak Kuzey Afrika, Kafkasya ve Orta Asya ülkelerini içeriyor.

Uygarlığın beşiği sayılan Ortadoğu ve özellikle Mezopotamya, Anadolu ve Mısır, insanlık tarihinde çok önemli bir yer tutar. Saban kullanan ilk çiftçi toplulukları, sulama sistemleri ve kent yerleşimleri bu bölgede oluştu. Bunu metallerin ergitilmesi, çivi yazısının keşfi, yasaların yapılması, matematik ve astronomi gibi bilimlerin temellerinin atılması izledi. Ortadoğu, üç büyük tek tanrılı dinin, yani Musevilik, Hristiyanlık ve Müslümanlığın da yatağı oldu. M. S. 7 yüzyıldan Abbasi devletinin yıkıldığı M. S. 1258 tarihine kadar geçen dönemde Ortadoğu İslamın doğuşundan sonra kurulan Arap-İslam devletlerinin egemenliği altındaydı. Kabaca Avrupa'nın, Roma İmparatorluğu'nun çöküşünden sonra girdiği karanlık Orta Çağ'la örtüşen bu dönemde dünyanın en öndegelen bilim, felsefe ve edebiyat merkezleri Ortadoğu'da yoğunlaşmıştı. Antik çağın bilgi ve kültür birikiminin muhafaza edilmesi, geliştirilmesi ve Rönesans Avrupası'na ulaştırılmasında nüfusunun çoğunluğunun Müslüman ve Arap olduğu Ortadoğu kilit bir rol oynayacaktı.

Stratejik konumu nedeniyle çok eski tarihlerden bu yana pek çok büyük devletin tamamen ya da kısmen egemen olduğu ya da göz diktiği Ortadoğu'nun önemli bir bölümü 1534'ten 1917 yılına kadar Osmanlı İmparatorluğu'nun sınırları içinde kalmıştı.

Ortadoğu, 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Britanya ve Fransa başta olmak üzere sömürgeci devletlerin denetimi altına girmeye başladı. Bu süreç, Osmanlı devletinin Birinci Dünya Savaşı'ndan yenik çıkmasıyla tamamlandı. Bu savaştan önce, savaş sırasında ve özellikle savaştan sonra Arap ulusal bilinci ve giderek bir Arap ulusu oluşmaya başladı. Britanya ve Fransa mandası altına konan Arap devletleri, uzun ve karmaşık bir savaşım süreci sonunda 1940'larda ve 1950'lerde sömürge boyunduruğundan kurtuldular. 1948'de Filistinlilerin yurtlarından kovulmaları ve İsrail'in kuruluşunu, yeni süper devlet ABD'nin 1950'lerin sonu ve 1960'ların başından itibaren yavaş yavaş eski sömürgeci devletlerin yerini alması ve daha sonraki yıllarda Sovyetler Birliği'yle ABD arasındaki -dolaylı- nüfuz savaşımının büyümesi izledi. Özellikle 1950'lerden bu yana bölge, bir dizi savaş, içsavaş, askerî darbe, işgal ve devrim girişimi yaşadı ve yaşamaya devam ediyor.

Dünya petrol kaynaklarının üçte ikisini barındıran Ortadoğu, 1990-91'de başında Rusya'nın bulunduğu revizyonist/ sosyal-emperyalist blokun dağılması ve özellikle ABD'nin 2001'den bu yana İslam halklarına saldırısıyla yeni bir döneme girmiş bulunuyor. Dünyanın, görünürde yenilmez biricik süper devleti ABD, son 10 yıldır Ortadoğu'nun, esas olarak Müslüman halklarına ve direnişçi güçlerine karşı sürdürmekte olduğu vahşi savaşı daha üst bir düzeye yükseltmiş bulunuyor. Amerikan neo-faşistleri bu yolla, emperyalist rakipleri karşısında daha elverişli bir konum elde etmeyi (Avrasya'ya egemen olma), İsrail'in "güvenliği"ni pekiştirmeyi ve bölgenin petrol, doğal gaz ve diğer hammadde kaynaklarını kendi tekellerine almayı kurmuşlardı. Ama onlar yutabileceklerinden daha büyük bir lokmayı ısırmış bulunuyorlar. Varolan devasa güç dengesizliğine rağmen bölge halkları ve onlara önderlik eden direniş örgütleri, çok büyük özverilerle yürüttükleri bu eşitsiz savaşta Yanki emperyalistleri ve onların ortak ve uşaklarına ağır darbeler indirdiler ve indirmeye de devam ediyorlar. Devrimci bir önderlikten yoksun olan bu halklar, objektif olarak, özelde ABD emperyalizminin tüm insanlığı maddî ve manevî olarak köleleştirme ve genelde emperyalizmin insanlığı bir dejenerasyon ve barbarlık batağına çekme girişimine karşı direnişin en ön hattında yer alıyorlar. Kökleri uzak geçmişin derinliklerine uzanan Ortadoğu ve özellikle Ortadoğu halkları bir kez daha insanlık tarihinde önemli bir roloynamaya aday gözüküyor. Gelişmelerin bence

olumlu olarak yanıtlayacağı soru şu: Acaba Ortadoğu halklarının bu direniş süreci, emekçi insanlığın uyanışına, gerçek uygarlık bayrağını yükseltmesine ve onun yeni ve daha devrimci bir rönesansın eşğine varmasına katkı yapabilir, onun yolunu açabilir mi?

* * *

Bu kitap benim 1995-2011 yılları arasında değişik zaman ve yerlerde yazmış olduğum ve Ortadoğu'yu konu alan yazıların çoğunu içermektedir. Kitabın; sömürgeci devletler tarafından aşağılanmış ve boyunduruk altına alınmış gerici ve despotik rejimler altında ezilmiş, emperyalist işgal, saldırı ve müdahalelere hedef olmuş, kanı ve gözyaşları iç savaşlar, askerî darbeler ve kıyımlarla akıtılmış olan Ortadoğu halklarının yakın tarihine ve kurtuluş savaşımalarına bir ölçüde ışık tutacağını umuyorum.

Son olarak, kitabın yayımlanması sürecindeki katkıları için Nazım Taban'a teşekkürlerini sunmak istiyorum.

Garbis Altınoğlu

16 Ağustos 2011

16. Yılında İran Devrimi

Ocak 1995

Bundan 16 yıl önce, ABD emperyalizminin yakın bağlaşığı ve güçlü bölgesel jandarması olan Şah rejimi, İran halkının görkemli direniş ve ayaklanması karşısında âdeta kumdan yapılmış bir şato gibi çökmüştü. Sosyo-ekonomik yapısının ve gelişme düzeyinin ve yakın geçmişteki siyasal evriminin karakteristikleri Türkiye ile önemli benzerlikler gösteren, ülkemize komşu olmasının yanı sıra, önemli bir Kürt ve Türk halk kitlesi barındıran¹ İran'daki önemli siyasal gelişme ve altüst oluşların Türkiye proletaryası ve halklarını yakından ilgilendirmesi gerektiğı tartışma götürmez. Bütün bunlara rağmen, 1979 Şubat Devrimi'nin ve onu izleyen gelişmelerin, Türkiye devrimci hareketinin literatüründe fazlaca bir yer tutmamış olması, İran devriminin deneyimlerinin sistematik ve eleştirel bir incelemeden geçirilmemiş olması çok önemli bir eksikliktir. Burada bunun nedenlerine girmeyeceğim; ancak bunun TDH'nde ve onun çeşitli bileşenlerinde gözlenen aşırı içe dönüklükle olduğı gibi, kökü derinlerde olan dogmatist ve şematist yaklaşımlarla da ilişkili olduğunu söyleyebiliriz. Bu yazıya gelince, o, İran devriminin kapsamlı ve detaylı bir incelemesini yapma ve dolayısıyla bu alanda varolan önemli boşluğu doldurma savını taşıyor. Burada amaçlanan, daha çok, genel bir bilgilendirme, çok kaba çizgilerle de olsa bazı vargılara ulaşma ve duyarlı okuru konuya daha fazla eğilmesi için yüreklendirmedir.

Konunun bizleri ilgilendiren ve yukarıda söylenenlerle yakından ve sıkı sıkıya bağlantılı bir diğer önemli yanı, siyasal İslâm ve onun varyantlarının gerek ülkemizde ve gerekse bölgemizde giderek daha fazla güçlenme ve siyasal etkilerini artırma eğilimi göstermeleridir. Suriye'de kökü eskilere dayanan bir Müslüman

¹ İran halkının yüzde 50,2'sinin dili Farsçadır. Nüfusun yüzde 28,1'i ise Türkçe'nin değişik lehçelerini (Azeri, Türkmen ve Luri-Bahtiyari lehçeleri) ve yüzde 5,6'sı Kürtçe konuşmaktadır.

Kardeşler muhalefетinin varlığı, Lübnan'da yakın geçmişe kadar siyasal örgütlerin dinsel ve mezhepsel gruplarla özdeşleşmiş olması ve Hizbullah'ın Güney Lübnan'da İsrail'e ve yerel uzantılarına karşı direnişte öndegelen bir rol oynaması, Ürdün'de Müslüman Kardeşler başta olmak üzere, İslâmcı örgütlerin gücünün artmakta olması, Mısır'da Müslüman Kardeşler'le gerici rejim arasındaki çatışmanın giderek yoğunlaşması, Filistin direnişinde HAMAS ve İslâmî Cihat Hareketi gibi örgütlerin öne geçmesi, akla ilk gelen örnekler. Cezayir'de 26 Aralık 1991'de yapılan genel seçimlerin ilk turunda çoğunluğu FIS'nin elde etmesinin ardından gerici egemen sınıfların seçim sonuçlarını iptal ederek rejimin iplerini bir askerî cuntanın ellerine teslim etmeleri üzerine başlayan iç savaşa, İran'dakine benzer gelişmelerin Türkiye'de de yaşanıp yaşanmayacağı sorusunu bir kez daha gündeme getirdi.

Özellikle Fransız ve Batı Avrupa emperyalistlerinin ama aynı zamanda ABD emperyalistlerinin yakından izlediği bu savaş, 28 milyon nüfuslu bu Kuzey Afrika ülkesinde üç yıl içinde yaklaşık 35 bin kişinin ölümüne yol açtı. Bu savaşın diğer Kuzey Afrika ülkelerine ve Ortadoğu'ya sıçraması ve yayılması, hatta Avrupa'daki (özellikle de Fransa'daki) Kuzey Afrika kökenli göçmen topluluğunu etkilemesi olasılığı, emperyalist burjuvaziye kara kara düşündürüyor. Cezayir proletaryası ve halkını, kabul edilemez iki alternatiften -dinsel gerici diktatörlük ile 'lâik' askerî-faşist diktatörlük- birisini seçmeye zorlayan bugünkü konjonktürün Türkiye'de yakın gelecekte gündeme gelip gelemeyeceği tartışmaya açık bir konudur. Ancak, siyasal İslâmın ve dinsel gericiliğin, özellikle 12 Eylül faşist darbesinden bu yana geçen süre içinde giderek daha fazla güçlendiği tartışma götürmez bir gerçektir. Daha öncesi bir yana bırakılsa bile, 12 Eylül 1980'den bu yana yaşanan gelişmeler, siyasal İslâmın yükseldiği, devrimci alternatifin zayıf olduğu bugünkü koşullarda, düzenden ve geleneksel burjuva partilerinden umudunu kesmekte olan yığınların giderek artan ölçülerde dinsel gericiliğin yörüngesine çekilmekte olduğunu göstermektedir. Askerî cuntanın, dinsel gericiliğin önünü iyice açması, "Türk-İslâm sentezi"nin resmî devlet tezi hâline gelmesi, gerek askerî cunta ve gerekse ANAP hükümeti (1983-91) ve DYP-SHP koalisyon hükümetleri (1991'den günümüze) dönemlerinde gerici dinsel tarikatlarla işbirlikçi-tekelci burjuvazi arasındaki bağlaşmanın güçlenmesi, dinsel gericiliğin sivil bürokrasi içinde önemli mevziler elde etmesi ve hatta orduya sızmaya çalışması, 27 Mart 1994 yerel seçimlerinde, aralarında İstanbul ve Ankara'nın

da bulunduğu 15 anakentten 6'sında belediye başkanlığını ele geçiren RP'nin (Refah Partisi), son kamuoyu yoklamalarına göre en büyük parti konumuna gelmiş olması vb. bunun somut verileridir.

Ama tutarlı tüm devrimciler, bir yandan dinsel gericiliği desteklerken, bir yandan da ikiyüzlü bir tarzda proletaryayı ve diğer emekçileri “şeriat tehlikesi” öcüsüyle korkutmaya ve böylelikle kendi sessiz ve itaakar kulları hâline getirmeye çalışan işbirlikçi-tekelci burjuvazinin ve onun liberal ve “demokrat” bağlaşıklık ve uşaklarının demagojik tutumlarına karşı da tetikte olmak zorundadırlar. Dinsel gericilik de içinde olmak üzere her türlü gericiliğin kaynağının emperyalizm ve kapitalizm olduğunu kavramış bulunan sınıf bilinçli proletarya, egemen sınıfların ve onların liberal ve “demokrat” bağlaşıklık ve uşaklarının, sözümona şeriat tehlikesine karşı bir “lâik cephe” kurulması yolundaki gevezeliklerini reddeder ve dikkatlerini, demokratik ve sosyalist görevleri, kesintisiz bir biçimde sosyalizme geçecek olan bir işçi-emekçi cumhuriyetinin kurulması hedefi üzerinde yoğunlaştırır. Öte yandan, komünistler ve sınıf bilinçli proleterler, değişik ülkelerin özgül niteliklerini ve farklılıklarını bir yana iterek tüm İslâm ülkelerini ve siyasal İslâmın tümünü bir sepete dolduran ve Türkiye’de, İran vb. ülkelerdeki gelişmelerin bir ikinci basısının olacağını varsayan burjuva liberallerinin ve onların kuyruğu durumundaki vülger sosyalistlerin ve devrimcilerin yüzeysel ve pro-Kemalist yaklaşımlarına da itibar etmezler. O hâlde şimdi, asıl konumuza dönebilir, İran’da neler olduğuna ve İran devriminin serüvenine şöyle bir göz atabiliriz.

Şubat 1979 Devrimi

Zaman içinde daha da gerilere uzanan kaynakları olmakla birlikte, Şubat 1979 İran devriminin, 1960’lı ve 1970’li yıllarda bu ülkede meydana gelen sosyo-ekonomik değişim süreciyle ve onunla karşılıklı etkileşim içinde olan sınıf savaşimleri ve siyasal altüst oluşlarla yakından ilişkili olduğunu söyleyebiliriz. Bu bakımdan, başında Pehlevi hanedanının önderlik ettiği monarşik-faşist diktatörlüğün bulunduğu gerici egemen sınıflara ve emperyalizme karşı gelişen İran devrimi, benzer ülkelerde yaşanan anti-emperyalist demokratik devrimlerin temel karakteristiklerinin belirlediği bir devrimdi. Ama bu, kesintisiz bir biçimde sosyalizme geçmek bir yana, kendi anti-emperyalist ve demokratik görevlerini de tümüyle yerine getiremeyen İran devriminin kendine özgü ve onu benzer devrimlerden hayli farklı

kılan niteliklere de sahip olduğu gerçeğini ortadan kaldırmaz. Nedir bu kendine özgü nitelikler?

Herşeyden önce İran devrimi, kırlardaki emekçi yığınlarının hemen hemen hiçbir önemli rol oynamadığı kent ağırlıklı bir devrimdi. Bu devrim, kentlerin proletaryasının, yarı-proletaryasının, küçük burjuvazisinin ve dinsel ve lâik aydınlarının geniş kitlesel seferberliği sonucunda zafere ulaşmıştı. İkincisi, bu devrim geri ve bağımlı ülkelerin önemli bir bölümünde geçerli olan devrimlerden farklı olarak, esasta uzun süreli bir gerilla savaşımının ürünü değildi. (Tabii bu, 1960'lı ve 1970'li yıllarda gerek kentlerde ve gerekse çok daha sınırlı olmak kaydıyla kırlarda tekil gerilla eylemleri olduğu gerçeğini ortadan kaldırmıyor.) 1978 Şubat'ında Kum kentinde medrese öğrencileriyle polis arasında başlayan çatışmalarla patlak veren devrimin 1979 Şubat'ında monarşik-faşist rejimi yıkmasına kadar geçen süre, bir yılı ancak buluyordu. Üçüncüsü, din adamlarının camilere vb. dayanan gevşek örgütlenmesi bir yana bırakılırsa, örgütlenme düzeyi düşük olan bu devrim, büyük ölçüde kendiliğinden-gelme bir karakter taşıyordu. Bir dizi devrimci örgütün varlığına ve büyük özverisine rağmen İran devrimini herhangi bir parti ya da grup başlatmadığı gibi, monarşik-faşist rejime karşı ayaklanan kitleler herhangi bir parti ya da grubun *doğrudan denetimi* altında değillerdi. Faşist rejime karşı savaşan parti ve gruplar içinde giderek sivrilen ve öne çıkan mollaların örgütleri olan İslâmî Cumhuriyet Partisi (=İCP), Pasdaran (=Devrim Muhafızları) vb. *devrimin öngününde*, yani 1979'da kurulmuşlardı. Dördüncüsü, bu devrim, gelişme süreci içinde ve özellikle de Şah rejiminin yıkılmasından sonra dinsel ideolojinin ve mollaların ya da ulemanın fundamentalist fraksiyonunun damgasını vurduğu ve iktidar üzerindeki denetimini pekiştirdiği bir devrim oldu.

İran devrimi, anti-emperyalist ve demokratik görevlerini sonuna kadar yerine getiremedi. Ancak, bu devrimin yarı yolda kalmış olması, onun öncelikle siyasal bir devrim olmadığı anlamına gelmiyor. Şubat 1979 devrimi, ABD emperyalizmine bağımlı İran işbirlikçi-tekelci burjuvazisi ve büyük toprak sahiplerinin monarşik-faşist diktatörlüğünü yıktı; bu diktatörlüğün baskı aygıtlarını parçaladı ve siyasal iktidarı çıkarları, emperyalizmin, işbirlikçi-tekelci burjuvazinin ve büyük toprak sahiplerinin çıkarlarıyla olduğu gibi, proletaryanın ve yarı-proletaryanın çıkarlarıyla da çelişen orta burjuvazinin ve küçük burjuvazinin üst katmanını temsil hakkını elde eden İCP'nın ve

diğer iktidar aygıtlarının eline verdi. Bu bağlamda, işbirlikçi-tekelci burjuvazi ve büyük toprak sahiplerinin ellerindeki üretim araçlarını ve zenginlikleri, yeni egemen sınıfa ve onun devletine aktarmakla ve sömürülen yığınların yararına bazı reformlar yapmakla birlikte, kapitalist üretim ilişkilerine dokunmayan İran devriminin bu anlamda, ama sadece bu anlamda “toplumsal” bir karakter taşımadığı yani toplumsal bir devrim olmadığı söylenebilir.

İran devriminin 450 bin kişilik ve son derece modern silâhlarla donatılmış bir orduya ve SAVAK gibi dünyanın en vahşî ve etkili istihbarat örgütlerinden birine sahip bir diktatörlüğü görece “kolay” bir biçimde nasıl çökertbildiğini anlayabilmek için, önce bu ülkenin sosyo-ekonomik ve siyasal gelişimine ve toplumsal yapısının kendine özgü niteliklerine gözetmemiz gerekecek.

Toplam nüfusunun 1940’ta 14.6 milyon dolayında olduğu sanılan İran’da bu rakam 1956’da 20.4 milyona, 1966’da 27.1 milyona, 1976’da 33.6 milyona ve 1984’te 43.4 milyona çıktı. 1930’larda nüfusun yaklaşık yüzde 20’si kentlerde yaşarken bu oran 1956’da yüzde 31’e, 1966’da yüzde 39’a, 1976’da yüzde 47’ye ve 1982’de yüzde 52’ye çıkmıştı. 1946’da işgücünün yüzde 75’i tarımda istihdam edilirken, bu oran 1966’da yüzde 50’nin altına ve 1978’de yüzde 33’e düştü. El sanatları da içinde olmak üzere, imalat sanayisi, madencilik ve enerji sektörlerinde çalışan işçilerin sayısı 1956-77 yılları arasında 853 binden 2 milyon 620 bine çıktı. Gerek kentlerde ve gerekse kırlarda kapitalizmin gelişimi ve bu gelişmeyi hızlandırmak amacıyla monarşik rejimin 1962’de yürürlüğe koyduğu ‘Ak Devrim’ ise, topraklarını yitiren ve ilerde İran devriminin siyasal ordusunun neferlerinin büyük bir kesimini, belki de çoğunluğunu oluşturacak olan milyonlarca ve milyonlarca yarı-proleter Tahran başta olmak üzere büyük kentlerin varoşlarına yığıyordu. Şah’ın yürürlüğe koyduğu ‘Ak Devrim’in hedefleri,

- a) Toprak reformu,
- b) Kadınlara oy hakkı verilmesi,
- c) Devlet işletmelerinin özel sektöre devri,
- d) Ormanların ulusallaştırılması,
- e) Okuma-yazma bilenlerin oranının yükseltilmesi ve
- f) Sanayi sektöründe işçilere kârdan pay dağıtımını olarak açıklanmıştı.

Gelişmekte olan İran kapitalizminin gereksinimlerinden kaynaklanan ve emperyalist burjuvazinin de destek ve özendirmesiyle

yürürlüğe konulmasına girilen 'Ak Devrim'in gerçek hedefleri şöyle özetlenebilir:

a) İç pazarın genişletilmesi ve böylelikle gelişmekte olan sanayi ile onun gerisinde kalan tarım sektörleri arasındaki dengesizliğin azaltılması ve genel olarak gerek kentlerde ve gerekse özellikle kırlarda kapitalizmin gelişimini frenleyen kapitalizm öncesi ilişkilerin tepeden ve egemen sınıfların ve onların devleti eliyle yapılacak reformlar yoluyla ortadan kaldırılması ya da zayıflatılması.

b) Yarı-feodal toprak sahiplerinin kapitalist dönüşümüne güçlü bir itilim sağlayarak, rejimin kırlarda güçlü bir siyasal dayanağı hâline gelecek olan bir kulak sınıfının oluşumunun hızlandırılması ve bu arada kendilerine kısmî ödümler verilmesi suretiyle yoksul ve küçük köylülerden ve işçi sınıfından gelebilecek devrimci bir saldırı olasılığının ortadan kaldırılması ya da azaltılması.

'Ak Devrim' adlı kapitalist reform programının yürürlüğe konması için faşist rejimin 26 Ocak 1963'te yaptığı referandum öncesi ve sonrasında meydana gelen gelişmeler, Şii ulemanın geniş kesimleriyle devleti karşı karşıya getirdi. 4 Haziran 1963'te polis, önde gelen din adamlarından Humeyni ile Kumi'yi tutuklaması üzerine başlayan ve genellikle esnafın, öğrencilerin, din adamlarının vb. katıldığı hükümet karşıtı gösterilerde yüzlerce kişi öldü, binlerce kişi yaralandı ve sıkıyönetim ilân edildi. 1979 Şubat Devrimi'nin bir provası sayılan Haziran 1963 olayları, Şii ulemanın geniş kesimleriyle, işbirlikçi-tekelci burjuvazinin monarşik-faşist diktatörlüğü arasındaki ilişkilerin gerginleşmesinde önemli bir dönüm noktası oluşturdu. Burada, İran devriminde, ulemanın fundamentalist ya da 'radikal' fraksiyonunun oynadığı rolü kavramak için geriye dönmemiz ve bu katmanın İran toplumu içindeki yerine ve sınıfsal/ siyasal konumuna, kuşbakışı da olsa bir göz atmamız gerekiyor.

Ulemanın Konumu

Her şeyden önce, ulemanın bir sınıf değil, gençlik ve aydınlar gibi bir katman ya da toplumsal grup olduğunu belirtmeliyiz. Çelişmesiz, birleşik ve homojen bir topluluk oluşturmayan İran ulemasının saflarında, özellikle sınıfsal ve siyasal çelişmelerin yoğunlaştığı dönemlerde değişik mülk sahibi sınıflarla birlikte hareket eden farklı fraksiyonların oluştuğu gözlemlenebilir. İran tarihi, ulemanın alt ve orta katmanlarının 1891-92 tütün direnişi ve 1905-11 Anayasa

Devrimi'nde olduğu gibi, yabancı kapitalist ve emperyalist güçlere karşı gerçekleştirilen eylemlere katılabildiğini göstermektedir. Ama bu olgulardan yola çıkılarak, Şiî ulemanın genellikle ya da ağırlıklı olarak anti-emperyalist ve ilerici bir işlev ve nitelik taşıdığı sonucuna varılamaz. Ulemanın, çoğu zaman, egemen sınıfların bir parçası olan yüksek rütbeli ulemayla birlikte hareket eden çoğunluğu Rıza Şah döneminde (1926-41) gerici rejimin halk-düşmanı siyasetini destekledi ve üstelik bunu Rıza Şah rejiminin gerçekleştirdiği bir dizi kapitalist siyasal reform -vakıfların hükümet denetimine girmesi, ulemanın Meclis'teki sandalyelerini yitirmesi, eğitim ve yargı sistemlerinin lâikleştirilmesi vb.- nedeniyle önemli mevziler yitirdiği bir ortamda yaptı. Ulemanın önemli bir bölümü, 1951'de göreve gelen ulusal burjuva nitelikli Musaddık hükümetinin Anglo-Iranian petrol şirketini ulusallaştırma girişimine karşı çıktı ve CIA tarafından tezgâhlanan ve Rıza Şah'ın oğlu Muhammed Rıza Pehlevi'yi yeniden tahta oturtan Ağustos 1953 gerici askerî darbesini destekledi.

1960'ların başlarına kadar gerici rejimle bir çatışmaya girmeyen ulemanın geniş kesimleri, bu tarihten itibaren giderek daha muhalif bir konuma sürüklendiler. Bunun temel nedeni, emperyalizme bağımlı monarşik rejimin 1962'de başlattığı ve 'Ak Devrim' adını verdiği kapitalist ekonomik reformların özel olarak ulemanın ve genel olarak bu katmanın geniş kesimlerinin âdeta içiçe olduğu çarşı esnafının (geleneksel orta ve küçük burjuvazi) ekonomik ve siyasal çıkarlarını etkilemesiydi. Halkın Fedaileri adlı devrimci örgütün önderlerinden Bijan Jazani, 'Ak Devrim' yoluyla hükümetin daha da hızlandırdığı kapitalist gelişmenin etkilerini şöyle anlatıyordu:

"Komprador sanayi burjuvazisinin gelişimiyle küçük burjuvazi ve tüccarlar, tüketim malı üreten küçük işletmelerinin, tüketici pazarına akan rakip mallarla karşı karşıya kaldıklarını gördüler... İlk yirmi yıldaki hızlı ithalat artışı bağımlı sanayinin kurulması ve hızlı gelişimiyle birlikte gidiyordu. Bu kesimler eski konumlarını bırakarak henüz tehdit edilmeyen sahalara yönelmek zorunda kaldılar. Geri çekilişin her aşamasında dikkate değer sayıda insan yaşamını kazanma olanaklarını yitirerek yedek işçi ordusuna katıldı. Pepsi Cola fabrikasının ithaliyle bütün limonata dükkânları kapandı; ev eşyaları üreten fabrikaların açılmasıyla marangozlar ve mobilyacılar kapandı; ayakkabı fabrikalarının kurulmasıyla ayakkabıcılar işsiz kaldı. Süreç hâlâ devam ediyor. Bugün yalnız şehir pazarlarında değil, kasabalarda hatta küçük köylerde bile zanaatkârların üretim sistemi darbe yemiş

durumdadır.”² Benzer süreçler, özellikle 1950’lerden sonra pek çok geri ve bağımlı ülkede yaşandı. İran’ın özgünlüğü, büyük bir hızla artan petrol gelirleri (1950’de 45 milyon dolar, 1970’de 1.1 milyar dolar ve 1976’da 20.5 milyar dolar) sayesinde bu ülkede olağanüstü hızlı bir kapitalist sınıflaşmanın yaşanmasının bu geçiş sürecinin gerilim ve çelişmelerini alabildiğine yoğunlaştırmış olmasıdır.

Ulemanın geniş kesimlerinin rejimle giderek daha fazla karşı karşıya gelmesine yol açan bir başka neden toprak reformu sorunuydu. Yarı-feodal toprak sahiplerinin bir bölümünün karşı çıktığı toprak reformu, bu toprak sahipleriyle organik bir ilişki içinde olan ya da kendilerinin bir bölümü de toprak sahibi durumunda bulunan ulemanın muhalefetine yol açıyordu. Daha da önemlisi monarşik rejimin; kendine özgü gelir kaynakları (çarşı esnafından aldığı dinsel vergi ve bağışlar ve vakıf gelirleri) ve medreseler, camiler ve diğer dinsel kuruluşlardan oluşan örgütlenmesiyle öteden beri devlet karşısında belli bir malî özerkliğe sahip olan ulemanın bu konumunu zayıflatacak adımlar atmaya yönelmesiydi. Bu faktörler, işçi sınıfının, yarı-proletaryanın ve kent küçük burjuvazisinin hoşnutsuzluk ve savaşım potansiyelinin arttığı bir konjonktürde, ulemanın fundamentalist fraksiyonunu bu ezilen sınıflarla birlikte hareket etmeye zorluyordu.

Monarşik rejimin özel konumu da, görünürdeki sağlamlık ve güçlülüğüne rağmen, onun görece kolay bir biçimde devrilmesine katkıda bulundu. Şah Muhammed Rıza Pehlevi, seçimle işbaşına gelmiş olan Musaddık hükümetinin 1953’de CIA güdümlü bir askerî darbe yoluyla devrilmesi sonucunda yeniden tahta çıkmış olması nedeniyle, -tıpkı 1926’da bir askerî darbeye iktidarı ele geçirmiş ve kendisini hükümdar ilân etmiş olan babası Rıza Şah gibi- bir gasıp olarak algılanıyordu. Daha da önemlisi, esas olarak işbirlikçi-tekелci burjuvazinin ve bir ölçüde büyük toprak sahiplerinin temsilcisi olmasına ve onların çıkarlarını savunmasına rağmen, bu sınıfların, özellikle birincisinin görece zayıflığı ve köksüzlüğü nedeniyle, monarşik devlet aygıtının toplumsal temeli ve meşruiyetinin çok sınırlı olmasıydı. 450 bin kişilik güçlü bir ordu, yüz binlerce ajandan oluşan ve tüm toplumu bir ağ gibi sarmış olan istihbarat örgütü SAVAK, basın ve yayım alanında neredeyse mutlak bir denetim, 800 bin işçi ve memuru istihdam eden ve pek çok önemli ve kilit işletmeden oluşan yaygın bir kamu sektörü, devletin denetiminde

² Aktaran Mansur Muaddel, “İran’da Şii Ulema ve Devlet”, Serpil Üşür, İran Devrimi: Din, Anti-Emperyalizm ve Sol, İstanbul, Belge Yayınları, 1992, s. 189.

bulunan petrol sanayisinin 1977-78'de ulusal gelirin yüzde 38'i gibi çok yüksek bir orana ulaşan geliri ve ABD emperyalizminin çok yanlı desteği, bu devasa devlet aygıtının egemen sınıflar karşısında belli bir özerkliğe sahip olmasını olanaklı kılıyordu. Kendisini 1975 yılına kadar iki göstermelik partiden -sözde iktidardaki Melliyun (daha sonra İran Noin) Partisi ve sözde muhalefetteki Mardom Partisi- oluşan sahte bir parlamentoyla bir ölçüde kamufle etmeye çalışan monarşik-faşist rejimin bu tarihte, bu partileri de kapatarak, bütün İranlıları saflarında örgütlenmeye çağırdığı bir devlet partisi -Rastakhız (=Ulusal Diriliş Partisi)- kurması, onun, halk düşmanı ve kitlelerden kopuk niteliğinin daha da fazla sergilenmesine olanak verdi.

Öte yandan Pehlevi monarşisi, emperyalizme ve devlet aygıtına sıkı sıkıya bağımlı bir işbirlikçi-tekelci burjuvazinin gelişmesini özendirirken, orta burjuvaziye ve diğer mülk sahibi sınıfları gözardı eden/ güçten düşüren bir ekonomik siyaset izliyordu. Onun bu ikincilerin siyaset arenasında temsil edilmelerine ya da devlet işlerini etkilemelerine hiçbir olanak tanımaması, Pehlevi monarşisinin toplumsal temelini daha da zayıf kılıyordu. Batı emperyalist burjuvazisiyle âdeta özdeşleşmiş köksüz ve zayıf işbirlikçi-tekelci burjuvaziyle ezilen ve sömürülen sınıflar arasındaki çelişmenin keskinleşmeye yüz tuttuğu 1970'lerin ikinci yarısında, monarşinin toplumsal temelinin bu zayıflığının, onun yıkılmasında son derece önemli bir rol oynayacağı görülecekti. İran'ın 19. yüzyılın ikinci yarısı ve 20. yüzyılın ilk yarısında sömürgeci ve emperyalist devletlerin müdahale darbe ve işgallerine hedef olmuş olması, tarihsel belleği güçlü olan İran halkının ulusal gurur duygusunu büyük ölçüde yaralamıştı. Monarşik-faşist rejimin ABD emperyalizmi ve Siyonist İsrail'le yakın bir ilişki içinde olması, ABD'nin Ortadoğu bölgesindeki jandarması rolünü oynaması,³ onun İran halkı tarafından İran toplumuna yabancı, ona dışardan empoze edilmiş bir güç gibi algılanmasını kolaylaştırıcı bir etki yapmaktaydı. Konuşmalarında Şah'ı, "sag-ı Carter" (=Carter'in köpeği) olarak nitelerken Humeyni, İran halkının işte bu tarihsel-toplumsal tepkisinden kaynaklanan milliyetçi ve anti-emperyalist duyarlılığına sesleniyordu. Son olarak; 1953-79 döneminde İran'da, en küçük bir muhalefet belirtisine bile izin vermeyen, halkın tüm demokratik haklarını acımasızca ayakları

³ ABD'den satın aldığı silâhların bedeli 1970 yılında 113 milyon dolardan 1973'de 2,157 milyon dolara ve 1977'de 4,213 milyon dolara yükselen, Güney Vietnam, Somali, Ürdün, Fas, Kuzey Yemen gibi ülkelere silâh ve donanım yardımında bulunan İran; Umman, Irak ve Birleşik Arap Emirlikleri gibi ülkelere de askerî müdahalelerde bulunmuştu.

altına alan ve tüm toplumu çok sıkı bir denetim altına almaya çalışan ve bunda da -kısa erimde- başarılı olan ve devrimci güçler başta olmak üzere tüm muhalif ve rejim karşıtı güçlere karşı yaygın ve sistemli bir beyaz terör uygulayan son derece vahşî bir faşist diktatörlüğün hüküm sürmesinin, egemen sınıflarla kitleler arasında, rejimin meşruiyetini daha da zayıflatan bir uçurum yaratmış olduğunu belirtmeliyim.

Dinsel muhalefetin önde gelen adı Humeyni'nin 1964'te ülkeden sürgün edilmesi, bu muhalefet odağını zayıflatmadı; hatta tersi yönde bir etki yarattı. Devrimci örgütler arasında en etkili ve güçlü konumda bulunan Halkın Fedailer ve Halkın Mücahitleri, 1970'li yıllarda tam illegalite koşulları altında ve yaygın bir kitle desteğine sahip olmaksızın faşist diktatörlüğün polis ve jandarmasına karşı yüzlerce şehit vererek kahramanca bir savaşım yürütmüş ve bunun sonucunda, ilerici kitleler katında haklı bir prestij kazanmışlardı. Ancak onlar, düşmandan yedikleri ağır darbeler nedeniyle çok zayıf da düşmüşlerdi. Bu örgütlerin "öncü savaşı" türünden bir kitle çizgisi sürdürmeleri de işçi sınıfı ve diğer emekçilerle güçlü ve kalıcı bağlar geliştirmelerini zorlaştırıyordu. Buna karşılık, binlerce camiden, medreseden, vakıftan vb. oluşan bir kurumsal temele, on binlerce din adamından ve medrese öğrencisinden oluşan bir siyasal orduya, çarşı esnafının ve hatta yer yer devletin sunduğu malî ve diğer olanaklara, son derece yaygın bir doğal kitle tabanına sahip olan dinsel muhalefet ise, monarşik-faşist rejime karşı savaşımını, çok daha elverişli koşullar altında sürdürüyordu.

Çoğunluğu küçük işletmelerde çalışmakta olmasına rağmen küçümsenmeyecek bir bölümü de belirli büyük merkezlerde yoğunlaşmış olan işçi sınıfı ise⁴ tarihsel rolünü oynayamadı ve İran devrimine önderlik edemedi. Bunun nedeni, yalnızca monarşik-faşist rejimin, havuç politikasıyla birlikte yürüttüğü sopa politikası ve işçilerin rejimin ajanları tarafından yönetilen resmi sendikalar dışında herhangi bir özerk örgütlenmeden yoksun tutulmaları değildi. İşçi sınıfının geçmişte, özellikle de 1941-53 döneminde yarattığı militer devrimci gelenek unutulmuş ve Tudeh (=Kitleler) Partisi'nin

⁴ 1977'de sayısı 2.5 milyonu bulan sanayi işçilerinin 1.8 milyonu, 10 kişiden az işçi çalıştıran işletmelerde, geriye kalan 700 bini ise on ve daha fazla işçi çalıştıran işletmelerde bulunuyordu. Öte yandan 1973-74 yıllarında sanayi kuruluşlarının yüzde 48.7'si Tahran ve çevresinde, yüzde 7.8'i İsfahan'da, yüzde 6.9'u Tebriz'de ve yüzde 6.6'sı, petrol rafinerilerinin ve yataklarının konumlandığı Khuzistan eyaletinde yoğunlaşmıştı. Bu oranlar, sanayi proletaryasının ülke ölçeğinde sayısal dağılımı konusunda da kaba bir fikir vermektedir.

modern revizyonist bir parti hâline dönüşmesi nedeniyle işçi sınıfının kolektif belleği büyük ölçüde silinmişti. Tudeh Partisi'nin, Ağustos 1953 askerî darbesinden sonra tümüyle mülteci ve tasfiyeci bir konuma düşmesi, kent gerillası tarzında örgütlenen ve etkinlik sürdüren Halkın Fedaileri ve Halkın Mücahitleri'nin çalışmalarını toplumun proleter-olmayan ezilen yığınları (yarı-proletarya, gençlik, aydınlar) içinde yoğunlaştırmaları, diğer devrimci örgütlerin (Peykar, Rençberan, Rah-ı Karger, Tufan, İran Komünistler Birliği vb.) özelde Maoizmin ve genelde küçük-burjuva devrimciliğinin etkisi altında bulunmaları ve/ ya da çok zayıf olmaları ve hepsinden de önemlisi İran devrimci hareketi içinde oportünizm ve revizyonizmden arınmış güçlü ve militan bir komünist hareketin oluşamamış olduğu koşullarda başka türlü olması da olanaksızdı. Gene de, esas itibariyle devrimci bir siyasal önderlikten yoksun olmasına rağmen, işçi sınıfının ülke ekonomisi açısından yaşamsal öneme sahip petrol, demiryolu, çelik vb. sektörlerinde Ekim 1978'de başlayan ekonomik grev ve direnişlerinin aylarca sürmesi ve giderek siyasal bir nitelik kazanması, Pehlevi monarşisinin zayıf düşmesi ve çökmesinde son derece önemli bir rol oynayacaktı.

Yukarıda değinilen nedenlere bağlı olarak koşulları olgunlaşmakta olan devrim, Şubat 1978'de, o sırada sürgünde bulunan Humeyni'ye hakaret eden bir gazeteyi protesto amacıyla gerçekleştirilen gösterilerle başladı. Kum kentinde gerçekleştirilen bu gösterilerin kanlı bir biçimde bastırılmasının ardından, Tebriz'de sinemalara, bankalara ve içki satan mağazalara saldırılar biçimini alan yeni gösteriler yapıldı. Siyasal İslâm'ın ideolojik etkisi altındaki kitlelerin gözünde buralar, Şahlık rejiminin, kitleleri ezen ve sömüren "Batılılaşmış" egemen sınıfların ve emperyalizmin sembolleri idi. Eylül 1978'e gelindiğinde, ulemanın bir kesiminin, işçilerin, medrese öğrencilerinin, kent yoksullarının vb. katıldığı gösterilerde yer alanların sayısı milyonlara ulaşmıştı. Ekim 1978'de büyük işletmeler başta olmak üzere, sanayi ve hizmet sektörlerindeki yüzbinlerce işçinin grevlere gitmeleri, monarşik-faşist rejimin sonunun artık gelmekte olduğunu gösteriyordu. 5 Kasım 1978'de Şah'ın askerî bir hükümeti işbaşına getirmesi ve rejimin ayağa kalkan kitlelere karşı vahşî bir bastırma ve katliam siyaseti uygulaması olayların akışı üzerinde ciddi bir etki yaratamadı. Hatta, belki de tam tersi doğrultuda bir etki yarattı. Şah, 15 Ocak 1979'da geride, başında liberal görünümlü bir burjuva politikacının -Şahpur Bahtiyar- bulunduğu bir hükümet ve morali bozulmuş ve saflarında çatlaklar oluşmaya başlamış bir ordu

bırakarak İran'dan kaçtı. Sürgüne gitmeden önce monarşik rejime karşı kararlı bir tutum takınmış, rejim tarafından hedef alınmış, sürgünde bulunduğu sırada Şah'ın aracılılarıyla görüşmeyi reddetmiş ve dolayısıyla kitleler katında önemli bir saygınlık kazanmış ve böylelikle fundamentalist ulema fraksiyonunun başta gelen temsilcisi ve önderi konumuna yükselmiş bulunan Humeyni, 1 Şubat 1979'da İran'a döndü. Çok görkemli bir tarzda karşılanan Humeyni, Bahiyar hükümetini tanımadığını ilân etti ve başında Mehdi Bazargan'ın bulunduğu bir karşı-hükümet oluşturdu. 9-11 Şubat 1979'da rejime karşı ayaklanan Hava Kuvvetleri'ne bağlı askerler, Halkın Fedaileri, Halkın Mücahitleri ve diğer devrimci örgütler ile saraya sadık askerî birlikler arasında şiddetli çarpışmalar meydana geldi. Durumun umutsuzluğunu ve devrim dalgasının durdurulamayacağını gören ve o günkü konjonktürde ABD emperyalizmi ve diğer emperyalist güçlerden aktif ve kapsamlı bir destek alma olanağına sahip olmayan Askerî Yüksek Konsey tarafsızlığını ilân etti ve askerî birliklere garnizonlarında kalma ve kitlelerle çatışmaya girmeme buyruğunu vermek zorunda kaldı.

Devrimden Sonra

Devrimden sonra iktidarı, ulemanın, başında Humeyni'nin bulunduğu fundamentalist fraksiyonu ve onun bağlaşıkları (esas olarak, başını Şeriatmedari'nin çektiği Azerbaycan-temelli Müslüman Halk Partisi ve başını Bazargan ve Ben-i Sadr'ın çektiği Özgürlük Hareketi adlı liberal burjuva örgüt) ele geçirdiler. Fundamentalist ulema, Şah rejiminin yıkıldığı günlerde oluşturulan ve üyeleri gizli tutulan İslâmî Devrim Konseyi ve İslâmî Cumhuriyet Partisi tarafından temsil ediliyordu. Devrim patlak verdiğinde, monarşik-faşist rejimin yoğun baskı ve terörüne de bağlı olarak, işçi sınıfının bağımsız devrimci örgütlenmesi olmadığı gibi, güçlü ve birleşik bir siyasal alternatif de bulunmuyordu. Bu koşullarda, İslâmın belli bir yorumuna dayanan ideolojik etkisinin yaygınlığı, doğal örgütsel altyapısının gücü ve mülk sahibi sınıfların Şah-karşıtı kesimleriyle olan organik ilişkisi, ulemayı siyasal iktidar savaşımında çok daha avantajlı bir konuma getiriyordu. Funda- mentalist ulema, iktidarı -geçici bağlaşıklarıyla birlikte- ele geçirmesinin hemen ardından konumunu pekiştirmeye, meşruiyet temelini sağlamlaştırmaya, iktidar aygıtlarını kendi tekeline almaya ve hem devrimci örgütleri ve hem de geçici bağlaşıklarını etkisizleştirmeye yönelik bir çizgi izlemeye koyuldu. 30 Mart 1979'da

yapılan bir referandumla İran'daki rejimin bir İslâm Cumhuriyeti olduğu ilân edildi. Kasım 1979'da yapılan bir başka referandumla Humeyni'ye fakih (=en yüksek adlî otorite) ünvanı verildi ve böylece o, kendisini anayasanın, yasaların, hükümetin vb. üzerine çıkaran yetkilerle donatıldı. Ocak 1980'de, Özgürlük Hareketi'nden Abdülhasan Ben-i Sadr cumhurbaşkanı ve İCP'den Muhammet Ali Recai başbakan seçildiler. İktidardaki ulema fraksiyonu, Halkın Fedaileri başta olmak üzere, devrimci örgütlerin kaleleri durumunda olan üniversiteleri -bu eğitim kurumlarının dejenere "Batı kültürü"nün kaynakları oldukları gerekçesiyle- kapattı, dinsel eğitim kurumlarının sayısını hızla artırdı. Ve mollaların denetimindeki "devrim mahkemeleri"ni, şeriat kurallarına göre işleyen dinsel mahkemelere dönüştürdü.

Öte yandan, monarşik-faşist rejimi yıkan devrim, hem işçi sınıfı başta olmak üzere sömürülen emekçi yığınların mülk sahibi sınıflardan bağımsız olarak örgütlenmesi, hem de çeşitli devrimci örgütlerin büyüyüp güçlenmeleri için geniş olanaklar yaratmıştı. Çok sayıda devrimci yayım organı uzun yıllardan sonra ilk kez legal olarak çıkmaya, Marksist-Leninist ve devrimci literatür ilk kez yaygın bir biçimde basılmaya ve dağıtılmaya başlandı. Semt komiteleri, grev komiteleri, işyeri konseyleri, öğrenci konseyleri biçiminde çok sayıda devrimci kitle örgütlenmeleri oluştu. Şah rejiminin zulmünden kaçarak Batı Avrupa'ya ya da ABD'ne giden onbinlerce devrimci İranlı öğrenci de yeniden ülkeye döndü. Yurtdışında, hayli etkili ve güçlü olan CISNU (=İranlı Öğrenciler Konfederasyonu-Ulusal Birlik) saflarında örgütlenen ve çoğu Halkın Fedaileri'nin görüşlerini benimseyen bu öğrenciler, 1978'in sonlarından itibaren İran'a döner ve devrimci savaşında yerlerini alırken cezaevlerinde bulunan çok sayıda devrimci militan da 1979'un başında özgürlüklerine kavuştu.

"Özgürlüğün Şafağı" olarak anılan bu dönemde devrimci ve sol örgütler oldukça geniş bir işçi ve emekçi kitlesini harekete geçirebiliyorlardı. Bir kaynak, Halkın Fedaileri'nin 1979'da ülkede 150 kadar bürosunun olduğunu ve en güçlü mitinglerine 500 bin kişi katabildiğini belirtiyor. İranlı yazar Bahman Nirumand'ın, 1979 yılı 1 Mayıs'ının Tahran'da nasıl kutlandığını anlatan aşağıdaki pasaj, hem devrimci örgütlerin kitle desteği ve karşılıklı ilişkileri, hem de ülkedeki genel siyasal tablo konusunda bazı ipuçları sunuyor:

"1 Mayıs'a az kalmıştı. Biri solcuların, biri tüm İslâmî cemaatların birleştirmek için Beheştî'nin kurduğu İslâmî Cumhuriyet Partisi'nin

ve biri de, her iki cephe arasında gidip gelen, ama hiç birine katılmayan Halkın Mücahitleri'nin olmak üzere üç yürüyüş birden yapılacaktı.

“Solcuların yürüyüşüne bir tek Tahran'da yarım milyon üstünde insan katılıyor. Otuzaltı işçi sendikası, çok sayıda siyasî örgüt ve dernek, yürüyüşü destekliyor. İlk kez, katılanların çoğunluğunu işçilerin oluşturduğu bir yürüyüş görüyorum. Biz bizyiz en sonunda. Kızıl bayraklar, şehitlerimizin resimleri ve ‘İşçi Partisi kuralım’, ‘Yaşasın halkların dünya emperyalizmine karşı savaşı’, ‘Bankalar ve endüstri devletleştirilsin’, ‘İşsizliğe son’ ve benzeri parolalar, yürüyüşe renk katıyor. Humeyni'nin resimleri de görülüyor. ‘İşçiler ve köylüler, birlik olalım ve sömürünün kökünü kazıyalım’ diye şarkı söylüyoruz. Güzel bir gün. Güçlü olmamızdan gurur ve mutluluk duyuyoruz. Ama vurucu kırıcılar bu kez de eksik değil. ‘Komünistler defolun’ ve ‘tek parti Allahın partisi’, ‘Tek önder Allah'ın Ruhu’ (yani Ruhullah Humeyni) diye bağırıyorlar.

“Bunlar yürüyüşün yanısıra giden birkaç arabanın üzerine oturmuş, vahşî yüzlü gencecik çocuklar. Arabaların üzerine çıkıp, oynayıp gülüyorlar, bize atıp tutarak şarkılar söylüyorlar. Arabalardan biri yürüyüşçülerin arasına giriyor ve birkaç kişiyi yaralıyor. Bunun üzerine, işçiler arabanın içindekilere bir güzel dayak atıyorlar.

“Moskova'ya bağlı Tudeh Partisi, solcularla değil de İslâmcı Cumhuriyet Partisi'yle yürüyor. Bunlardan bir kaçı, teşekkür yerine mollalardan iyi bir dayak yiyor.

“1 Mayıs yürüyüşü mollalar için bir uyarıydı. Özellikle işçilerin toplu olarak yürüyüşe katılmasını, mollalar kendileri için bir tehlike olarak değerlendiriyorlardı.

“Yürüyüşten bir hafta önce yeni Genelkurmay Başkanı Karani'ye, 2 Mayıs'ta da dinci kesimin en önemli nazariyecilerinden biri olan Ayetullah Mottahari'ye suikast yapılmıştı. Forghan adında (karşı-devrimci ve Şah yanlısı- G. A.) bir grubun sorumluluğu üzerine almasına ve tüm solcu örgütlerin suikastları kınamasına karşın Humeyni taraftarları ve Bazargan hükümeti, suçu solcuların üzerine atmaya çalışıyordu. Solcularla hesaplaşmanın zamanı gelmişti artık.”⁵

Evet, hesaplaşma zamanı gelmişti. Devrim, fundamentalist İslâmcıların ve geçici bağlaşıklarının iktidara gelmesine yol açmıştı. Ancak, işçi sınıfının, yarı-proletaryanın ve diğer kent ve kır emekçilerinin devrimci istemlerini yüksek sesle dile getirmeleri,

⁵ Bahman Nirumand, İran: Soluyor Çiçekler Parmaklıklar Ardında, İstanbul, Belge Yayınları, 1988, s. 159-60.

kendi bağımsız devrimci örgütlenmelerini oluşturmaya başlamaları ve makro düzeyde henüz zayıf ve bölünmüş durumda olmakla birlikte giderek güçlenen bir devrimci hareketin varlığıyla karakterize edilen bu konjonktür, zamanla mülk sahibi sınıflar, kapitalist sistem ve onların bekçisi ulema için ciddi bir tehdit yaratabilirdi. İşyeri komite ve konseylerinin ve bağımsız sendikaların kurulması, Türkmen Sahrası'nda ve başka bölgelerde yoksul köylülerin büyük toprak sahiplerinin ellerindeki topraklara zorla el koymaya başlamaları, İran Kürdistanı'nda özerk siyasal yapıların ortaya çıkması vb., devrimin zaferinden hemen sonra karşı-devrimci niteliği belirginleşen fundamentalist ulemanın devrime ve kitlelere karşı saldırıya geçmesini kaçınılmaz hâle getirdi. Devrim zafere ulaşır ulaşmaz, Humeyni, gerici ordunun çözülme süreci içinde silâh depolarının basılmasıyla ya da başka yollardan silâhlanan kitlelerin ve devrimci örgütlerin ellerindeki silâhların devlete teslim edilmesini istemişti. Ezilen ve sömürülen sınıfların ve onların temsilcilerinin elinde silâh olup olmamasının her devrimin en temel sorunu olduğunu belirten Lenin şunları söylüyordu:

“Fransa’da, her devrimden sonra, işçiler silâhlanmışlardır, diye belirtir Engels; ‘öyleyse, iktidarda bulunan burjuvalar için, işçilerin silâhsızlandırılması ilk görevdi. Bundan ötürü, işçilerin kanı pahasına başarılan her devrimden sonra, işçilerin yenilgisiyle biten yeni bir savaş patlar’

“Burjuva devrimler deneyinin bilânçosu, anlamlı olduğu kadar özlüdür de. Sorunun temeli -devlet sorununda da olduğu gibi (ezilen sınıfın elinde silâh var mı?)- yetkin bir biçimde kavranmıştır.”⁶

Lenin’in bu saptaması, İran devriminin gelişimi için de bütünüyle geçerliydi. İktidardaki mollalar kliği bir yandan kendi siyasal ve örgütsel temellerini sağlamlaştırmak için çaba harcarken, bir yandanda ezilen sınıfları ve onların temsilcilerini silâhsızlandırmaya ve kendi zor tekeline yerleştirmeye çalışıyordu. O, bu amaçla bir yandan, devrimci örgütlerin, sendikaların, işyeri komite ve konseylerinin toplantılarına, üniversitelere, grevlere ve diğer kitle eylemlerine saldıran Devrim Muhafızları ve Hizbullah adlı sokak çetelerini örgütlerken, bir yandan da eski rejimin subayları ve polisleriyle işbirliğine yöneliyordu. Şah’ın özel güvenlik örgütünün başı olan Orgeneral Ferdust’un, İslâmcı rejimin istihbarat örgütü SAVAMA’nın başına getirilmesi, Eylül 1980’de İran-İrak

⁶ Devlet ve İhtilal, Ankara, Bilim ve Sosyalizm Yayınları, 1989, s. 86.

savaşının başlamasından sonra birçok general ve subayın İran İslâm Cumhuriyeti'nin ordusunda görevlendirilmeleri vb., bu yönelimin somut belirtilerinden yalnızca birkaçını oluşturuyorlardı. 1979 yılının ikinci yarısında ve 1980 yılında fundamentalist ulema kliğiyle devrimci örgütler arasındaki ilişkiler giderek daha da gerginleşti. Ağustos 1979'da İran Kürdistanı'nda Halkın Fedaileri örgütünün 11 üyesinin Devrim Muhafızları'nca idam edilmesi, 1980 başında Türkmen Sahrası'nda Türkmen köylülere saldırılması ve onların, Halkın Fedaileri örgütünden olan yöneticilerinin öldürülmesi ve hepsinden önemlisi Ağustos 1979'da, özerklik isteyen Kürtlerin üzerine ordunun yollanması, İran Kürdistanı'nın kent ve kasabalarının bombardıman edilmesi, direnişin bastırılmasından sonra 70'den fazla kişinin idam edilmesi, İran Kürdistan Demokrat Partisi ve diğer Kürt örgütlerinin yasaklanması, artık bir dönüm noktasına geldiğini gösteriyordu.

Kasım 1979'da, 444 gün sürecek olan ABD elçiliği işgalinin başlaması (ya da plânlı olarak başlatılması) ve Eylül 1980'de -sekiz yıl sürecek olan- İran-İrak savaşının patlak vermesi, Humeyni kliğine, kitleleri kendi çevresinde toplama, İslâmî rejimin siyasal meşruiyetini ve kurumsal dayanaklarını sağlamlaştırma olanağını verdi. Gerici Humeyni yönetimi, böylelikle hem ülke içinde, hem de dünya ölçeğinde desteğini artırma, kendisinin ilerici ve antiemperyalist bir nitelik taşıdığı yolundaki söylenceyi ayakta tutma, hem de bu yolla yaratılan siyasal seferberlik ortamında devrimci güçlere karşı saldırısını yoğunlaştırma amaçlarına daha kolay ulaşacaktı. Bu koşullar Humeyni'ye Cumhurbaşkanı Ben-i Sadr gibi geçici bağlaşıklarından kurtulma, 1981-82 yıllarında bir dizi kanlı çatışmadan sonra Halkın Mücahitleri'ni etkisizleştirme ve iktidarı kendisinin çevresinde kümelenmiş dar bir mollalar kliği elinde toplama olanağını da verdi.

Objektif ve subjektif nedenlere bağlı olarak İran devrimci hareketi, monarşik-faşist rejimin yıkılışını izleyen dönemde de gerçek bir iktidar alternatifi olmayı başaramadı. Subjektif nedenler arasında; bir dizi devrimci örgütün İslâmî rejimin niteliği konusunda değişen ölçülerde hayaller beslemesi ve/ ya da demokratik devrimden sosyalist devrime kesintisiz geçiş perspektifine sahip olmamasını, bu örgütlerin işçi sınıfı başta olmak üzere, sömürülen yığınların saflarında sağlam ve sökülmez bir örgütlenme yaratamamasını, hatta -İslâmı Marksizmi bağdaştırmaya çalışan Halkın Mücahitleri'nin

durumunda olduğu gibi- bazılarının daha da geri bir ideolojik-siyasal konumda olmalarını sayabiliriz.

Emperyalizm ve proleter devrimleri çağında, anti-emperyalist demokratik devrimin görevlerinin sonuna kadar yerine getirilmesinin, ancak bu devrimde proletaryanın hegemonyasının ve Komünist Partisi'nin önderliğinin kurulması ve devrimin birinci aşamasından ikinci aşamasına kesintisiz geçiş perspektifine sahip olunması ve buna uygun hareket edilmesiyle olanaklı olabileceği ilkesi, İran devriminin trajik deneyimi tarafından bir kez daha doğrulanmış bulunuyor. Fundamentalist İslâmî rejimin kuyruğuna takılan, ancak ona onursuzca hizmet etmesine rağmen yeni efendisinin sillesini yemekten kurtulamayan Tudeh Partisi'ni⁷ bir yana bırakarak, İran devriminde öne çıkmış devrimci örgütlerin siyasal çizgilerine göz attığımızda -aralarındaki yer yer önemli farklılıklara rağmen- hemen hemen hiçbirinin, İran proletaryası ve halklarına doğru ve tutarlı bir devrim perspektifi sunamamış ve buna uygun bir pratik sergileyememiş olduğunu görürüz. Bu örgütler, kendilerini monarşik-faşist diktatörlüğe ve bu diktatörlüğü destekleyen ABD emperyalizmine karşı savaşım, yani yakın hedefleriyle sınırlamış, âdeta kendilerini bu hedeflere kilitlemişlerdi. İran'da kapitalizmin ve işçi sınıfının gelişiminin düzeyinin küçümsenmesi, sosyalizm hedefinin neredeyse unutulması ve monarşiye ve emperyalizme karşı savaşımın her şey hâline gelmesi/ getirilmesi, kaçınılmaz biçimde, ulemanın fundamentalist fraksiyonunun gerici, anti-demokratik ve pro-kapitalist niteliğinin görülmesini zorlaştırmış, hatta uzun süre engellemiştir. Demokratik devrimden sosyalist devrime kesintisiz geçiş, anti-emperyalist demokratik devrimde proletaryanın önderliği ve asıl hedef (sosyalist devrim) konularındaki ideolojik bulanıklık ve kafa karışıklığı, bu örgütlerin pek çoğunun, ulemanın radikal ya da fundamentalist fraksiyonuna sınırlı da olsa ilerici ve anti-emperyalist bir nitelik ve işlev yüklemelerine yol açmıştır. Bu ise onların, anti-

⁷ "Bilimsel sosyalizmin ileri sürdüğü toplumsal gelişme programının İslâmîyet ve Şiîliğin toplumsal talepleri ve ilkeleriyle bazı benzerlikleri vardır... ve bu olgu sosyalizm yanlılarıyla ilerici din adamları ve yandaşları arasında işbirliğini sadece olanaklı değil, zorunlu kılar" diyen Tudeh Partisi, kendisini İslâma ve gerici İslâmî rejime karşı olan 'aşırı sol gruplar'dan özenle ayırıyor ve onlara karşı mollalardan yana olduğunu açıkça dile getiriyordu. Devrimci militanlar SAVAMA tarafından en korkunç işkencelerden geçirilir. Pasdaran ve Hizbullah çeteleri tarafından öldürülür ya da idam edilirken, Humeyni'ye övgüler düzen bu sözümona sol örgütün kendisi de, 1983 yılında bir tutuklama kampanyasının hedefi olmaktan kurtulamayacaktı.

emperyalist demokratik devrimin daha ileriye götürülmesinin bile, ancak orta burjuvazinin ve küçük burjuvazinin üst kesiminin çıkarlarını temsil eden bu ulema fraksiyonunun yalıtılması ve etkisizleştirilmesi suretiyle olanaklı olabileceğini görmelerini önlemiştir.

İran devriminin serüveninin, toplumu devrimci bir tarzda dönüştürmek isteyenlerin en büyük düşmanının bizzat kendi dar görüşlülükleri, yanılsamaları ve önyargıları olduğu gerçeğini bir kez daha doğruladığını söyleyebiliriz. Ama bundan İran devriminin yenilgiye uğramasının *yalnızca ya da esas olarak* bu devrimde yer alan devrimci örgüt ve partilerin, sözcüğün en genel anlamda hata ve yetersizlikleriyle açıklanabileceği sonucuna varılabilir mi? Bu konuda kesin bir yargıda bulunmak zor. Marks, “Louis Bonaparte’in 18 Brumaire’i” adlı yapıtında,

“İnsanlar kendi tarihlerini kendileri yaparlar, ama kendi keyiflerine göre, kendi seçtikleri koşullar içinde yapmazlar, doğrudan veri olan ve geçmişten kalan koşullar içinde yaparlar. Bütün ölmüş kuşakların geleneği, büyük bir ağırlıkla, yaşayanların beyinleri üzerine çöker.”⁸ der.

Monarşik-faşist rejimin devrilişi sırasındaki gerçek durumu gözönüne aldığımızda varolan koşulların, İran devrimci hareketinin bu tarihsel dönemde yapabileceklerini önemli ölçüde kısıtladığını söyleyebiliriz. Devrimci güçlerin işini zorlaştıran bu öğeleri şöyle sıralayabiliriz:

- a) İran işçi sınıfının ana gövdesinin görece genç olması,
- b) Onun on yıllar boyunca hem kendi komünist öncüsünden, hem de bağımsız sendikal örgütlenmesinden yoksun olmuş olması,
- c) Uzun yıllar illegal olarak ve birbirlerinden büyük ölçüde yalıtılmış biçimde savaşım veren devrimci örgütlerin, 1979’dan itibaren ortaya çıkan yeni duruma uyum sağlamak için yeterli zamana sahip olmaması,
- d) Devrimci örgütlerin, mülk sahibi sınıfların Şah karşıtı kesimleri tarafından desteklenen ve kendilerinden çok daha geniş bir ideolojik etkileme gücüne ve örgütsel altyapıya sahip bulunan siyasal rakiplerine karşı son derece eşitsiz koşullarda savaşım vermek zorunda olmaları,

e) Eylül 1980’de patlak veren İran-İrak savaşının iktidardaki mollalara, “milliyetçilik” bayrağını dalgalandırma ve savaş

⁸ Marx-Engels, Seçme Yapıtlar I, Ankara, Sol Yayınları. 1976, s. 477.

gerekçesiyle varolan hakları daha da kısıtlama olanağı vermesi,

f) Bütün bunlara bağlı olarak İran işçi ve emekçilerinin önemli bir çoğunluğunun Humeyni kliğinin peşinden gitmiş olmaları. Gene Marks'ın dediği gibi,

“Ne bir ulusun, ne de bir kadının, karşılarına çıkan ilk serüvencinin kendilerini iğfal edebildiği zaaf anı bağışlanır bir şey değildir.”⁹

Ancak, madalyonun öteki yüzüne dönüp bir kez daha bakmamız gerekiyor. Böylesi bir bakış, sözkonusu örgütlerin bu süreçte -belki de küçük burjuva devrimci karakterlerinin kaçınılmaz kıldığı- çok ciddi hatalar işlediklerini, bazı tarihsel fırsatları kaçırdıklarını da gösteriyor. Örneğin, varolan koşullar dizisi altında devrimci ve sol güçlerin,

a) mollaların kuyruğuna takılmış olan Tudeh'i dışarıda bırakan bir birleşik cephe oluşturmaları,

b) işçi sınıfını ve kentin ve kırın sömürülen yığınlarını toprak, iş güvenliği, siyasal özgürlükler, işçi ve emekçi denetimi vb. istemler çevresinde kararlı bir biçimde seferber etmeye yönelik bir ortak eylem çizgisi izleyebilmeleri,

c) Kürt halkının, ayrılma ve ayrı devlet kurma hakkı da içinde olmak üzere tüm haklarını kesin bir dille savunmaları ve Kürdistan'daki ulusal kurtuluş güçleriyle istikrarlı bir bağlaşma kurmaları ve

d) monarşik-faşist diktatörlüğün yıkılışını izleyen ilk yıl içinde -henüz iktidarını pekiştirememiş olan- Humeyni kliğiyle geçici bağlaşıkları arasındaki çelişmelerden yararlanamayış başarılabilmeleri hâlinde gelişmelerin yönü daha farklı olabilirdi. O hâlde çok şehitler vermiş ve büyük acılar çekmiş olan İranlı devrimcilerin, yapılmış olandan daha iyisini yapabilecek durumda olmadıklarını söylemek, her şeyden önce bu şehitlerin anılarına hakaret ve çok güç koşullar altında İran'da gerici İslâmî rejime karşı savaşımalarını sürdüren işçi sınıfının ve halkların öncü güçlerine güvensizlik anlamına gelir.

⁹ Age, s 483.

“Gazap Üzümleri”

Nisan 1996

ABD’nde ilk kez 1939’da yayımlanan “Gazap Üzümleri” 1929-33 yılları arasındaki büyük depresyon sırasında ve sonrasında topraklarını yitiren Oklahoma’lı küçük çiftçilerin Batı’ya göçünü anlatıyordu. Ünlü Amerikan yazarı John Steinbeck’in en ileri romanlarından biri olan “Gazap Üzümleri”nde, daha iyi bir yaşam umuduyla Califomia’ya gelen Oklahoma’lı ve diğer küçük çiftçilerin orada karşı karşıya geldikleri vahşî kapitalist sömürü ve ona eşlik eden polis baskısının yanı sıra, proleterleşme sürecine giren bu emekçilerin bilinçlerinde ve ruhsal durumlarında yaşanan dönüşüm etkileyici bir dille aktarılır.

Siyonistlerin, Güney Lübnan’a karşı giriştikleri son askerî operasyona, sözde bu ünlü romandan esinlenerek “Gazap Üzümleri Operasyonu” adını vermeleri, tarihsel bir ironi gibidir. 200’e yakın kişinin ölümüne, çok sayıda kişinin yaralanmasına ve yaklaşık yarım milyon kişinin göçmen durumuna düşmesine yol açan bu son İsrail saldırısına, ünlü Amerikan yazarının bu romanının adının verilmesi, bir yandan da gerçekçi bir tanımlama niteliği taşıyor. ABD emperyalizminin şımarık çocuğu İsrail’in şimdiye değin akıttığı Filistinli ve Lübnanlı kanının, dünyanın bu acılı bölgesinde hasadı çok uzun sürecek gazap üzümlerinin yetişmesine yol açacağı kesindir.

Siyonist devletin bu son saldırısı, onun daha önce giriştiği ve âdeta bir alışkanlık hâline getirdiği benzer askerî operasyonları çağrıştırıyor. 12 Mart 1978’de Filistin gerillalarının bir saldırısında 32 kişinin ölmesi üzerine, İsrail, Güney Lübnan’ın Litani ırmağına değin uzanan bölümünü işgal etmiş, bölgedeki halktan ve gerillalardan 2,000 kadar kişinin öldüğü çatışmalar sırasında 250,000 kişi de evlerinden ayrılarak daha güvenli bölgelere sığınmak zorunda kalmıştı. Ancak, BM “Güvenlik” Konseyi’nin 19 Mart 1978 tarihli 425 sayılı kararının ardından bölgeden çekilmeden önce, İsrail, Lübnan’la olan yaklaşık 100 kilometrelik sınırı boyunca 8

kilometre derinliğinde bir “güvenlik şeridi” oluşturdu ve buraya tümüyle kendisine bağımlı olan Binbaşı Saad Haddad komutasındaki milisleri (“Güney Lübnan Ordusu”) yerleştirdi. Üç yıl kadar sonra, İsrail’in Temmuz 1981’de, Batı Beyrut’un FKÖ’nün bürolarının bulunduğu Fakhani semtini bombardımanı, 300 kişinin ölümüne ve 800 kişinin yaralanmasına yol açacaktı. 3 Haziran 1982’de ise Ebu Nidal grubunun (“Fatah Devrimci Konseyi”) saldırısı sonucunda İsrail’in Londra büyükelçisinin yaralanması, Siyonist devletin “Galile’de Barış Operasyonu”nu başlatmasına bahane oluşturmuştu. İsrail ordusunun tüm Güney Lübnan’ı işgal etmekle yetinmeyip Beyrut’u kuşatma altına aldığı bu saldırıda 20,000 dolayında insan ölmüş, evlerinden ayrılmak zorunda kalanların sayısı 600,000’i geçmişti. Filistin direnişinin yuvalandığı Batı Beyrut, bir ay süreyle bombalanmış, bu saldırılar sonucu, Arap dünyasının en uygar kentlerinden biri olan bu yerleşim birimi tam bir yıkıntıya dönmüştü. Bu arada binlerce Filistinliyi ve Lübnanlıyı gözaltına alan ve son derece kötü koşullarda zindanlara tıkan İsrail ordusu ve MOSSAD, FKÖ’nün, Filistin Araştırmaları Merkezi’ni de yağmalamış, burada bulunan çok sayıda değerli belgeye el koymuştu. ABD başta olmak üzere Batılı emperyalistlerin bu elikanlı uşakları, zaferlerini 16 Eylül 1982’de Batı Beyrut’taki Sabra ve Şatila kamplarında yaşayan büyük çoğunluğu kadın, çocuk ve yaşlılardan oluşan 2,000 kadar Filistinlinin, Maruni Falañjist milisler eliyle öldürülmesiyle kutlayacaklardı. İsrail “Savunma” Bakanı Ariel Şaron, sözkonusu katliamdan önce bu milislerin komutanlarına, “Teröristlerden bir tekinin bile sağ kalmasını istemiyorum” demişti.

Filistin direnişinin bu yenilgiden sonra Lübnan topraklarından uzaklaştırılması, 1975-76 yıllarında genelde İsrail ve yer yer de Suriye tarafından desteklenen Lübnan gericiliğine karşı birlikte savaşmış ve yazgıları tarih ve jeografi tarafından kopmazcasına birleştirilmiş olan Lübnan ve Filistin halklarının ortak kavgalarının biçimini ve yoğunluğunu değiştirmekten öte bir sonuç vermeyecekti. İsrail, önemli, ama geçici bir zafer kazanmıştı. Rüzgâr eken Siyonist katiller çetesi yavaş yavaş fırtına biçmeye başladığını görecekti ve o zamana değin İsrail’e karşı bir yansızlık politikası izleyen ve Lübnan mozayığının en kalabalık ve en yoksul bölümünü oluşturan Şiî halkının direnişinin filiz vermesine tanık olacaktı. Şiî direnişinin, Humeyni yanlısı radikal kanadını oluşturan ve henüz oluşum hâlinde olan Hizbullah daha 1982’de İsrail ve Amerikan hedeflerine karşı intihar saldırıları düzenlemeye girişmişti. Bu saldırıların en görkemlilerinden

birinde, 23 Ekim 1983'de 241 ABD deniz piyadesi ile 58 Fransız askerini öldüren Hizbullah'ın Güney Lübnan'da başlattığı gerilla eylemleri, İsrail'in yavaş yavaş bu ülkeden çekilmesinde belirleyici bir rol oynayacaktı.

1970-71'de Ürdün'de uğradığı yenilgiden ("Kara Eylül") sonra güçlerini esas olarak Lübnan'a yığan Filistin ulusal hareketinin ağır bir darbe yemesine yol açan 1982 işgalini izleyen görece sessizlik dönemi, Kasım 1987'de Gazze'de ve Batı Şeria'da bir çeşit sivil direniş olan İntifada'nın başlamasıyla sona erdi. Ciddi bir silâhlı güç olmaktan çıkmış ve çeşitli fraksiyonlara bölünmüş olan Filistin ulusal hareketinin çekirdeğini oluşturan El Fatah önderliği, bu dönemde daha da sağa kayar, emperyalizm ve Siyonizmle uzlaşmaya yönelir ve çeşitli burjuva ve gerici Arap devletlerine daha da bağımlı hâle gelirken, Güney Lübnan'da İsrail ordusuna ve onun "Güvenlik Şeridi"nde görevlendirdiği kukla "Güney Lübnan Ordusu"na karşı savaştan Şiî direnişi, Gazze'nin ve Batı Şeria'nın militan Filistin gençliğinin kişiliğinde yeni bir bağlaşıklık bulacaktı: Tepeden tırnağa silâhlı ve en modern askerî teknolojiyle donanmış İsrail ordusuna yalnızca taşlarıyla ve yürekliplikleriyle karşı duran Filistinli gençler. Siyonist katiller tüm dünyanın gözleri önünde onlara acımasızca saldırmakta duraksamadılar. 1987'nin sonundan 1991'in sonuna kadar geçen dört yıllık süre içinde 22 İsrailiye karşılık 663 Filistinli öldürülecek, Siyonist zindanlar yeniden Filistinlilerle dolup taşacaktı. Ama zaman ve gelişmeler, Yaser Arafat'ın sahte ve ikiyüzlü bir biçimde "benim küçük generallerim" dediği İntifada savaşçılarının "taş devrimi"nin, İsrail Siyonizminin vahşî ve barbar yüzünün sergilenmesinde eşsiz bir rol oynayacağını gösterecekti.

"Gazap Üzümleri Operasyonu", Ortadoğu'da 1980'lerden bu yana pek çok şey değişmiş gözükse de, bazı temel parametrelerin değişmeden kaldığını bir kez daha ortaya koydu. 15 Kasım 1988'de, Cezayir'de "Bağımsız Filistin Devleti"ni kurarak kendisini bu "devlet"in başkanlığına getiren Yaser Arafat, 13 Eylül 1993'de Washington'da 2,500 "seçkin" çağrılının huzurunda, zamanın İsrail Başbakanı İzak Rabin'le sözde tarihsel bir barış anlaşması imzaladığında, emperyalistlerden bir dizi devrimci ve komünist örgüte kadar uzanan geniş bir yelpazede, Ortadoğu'da sözümona bir "barış" döneminin açılmakta olduğu görüşü egemen olmuştu. Ekim 1993'de, yani bundan 2.5 yıl önce kaleme aldığım bir yazımda¹⁰ bu konuda şunları söylemiştim:

¹⁰ "Filistin Devriminin Yeni Dönemeci"

“Ortadoğu, henüz Batılı emperyalistlerle barışmaktan uzak olan ve Lübnan’da ve Filistin’de kendi doğrultusundaki köktendinci akımları desteklemeye devam edeceğe benzeyen İran’ı, yavaş yavaş köktendinci gruplarla Mübarek kliği arasında gerçek bir iç savaşa sürüklenmekte olan Mısır’ı, emperyalistlerin ekonomik ablukayla açlığa mahkûm ettikleri, kuzeyini ve güneyini kuşatarak küçültmeye çalıştıkları ve ardı arkası gelmeyen BM kisveli ABD müdahaleleriyle şamar oğlanına çevirmeye çalıştıkları Irak’ı, farklı siyasal, mezhepsel ve etnik gruplar arasındaki uzun ve kanlı iç savaşın yaralarını İsrail’in vahşî saldırıları arasında sarmaya çalışan Lübnan’ı, ABD ve İsrail’le çeşitli anlaşmazlıklarını henüz çözmüş olmaktan uzak olan Suriye’si, bir kaç yıl ömrü kaldığı söylenen Kral Hüseyin’den sonra başına nelerin geleceğini kimsenin kestirmeye cesaret edemediği Ürdün’ü, uyanmakta ve ayağa kalkmakta olan Kürdistan’ı, devrim olanaklarının artmakta olduğu Türkiye’si vb. ile, en azından orta erimde emperyalistler ve yabancı sermaye için hiç de tekin olmayan bir yer olmaya devam edecektir.”

Gelişmelerin bu “karamsar” değerlendirmeleri hemen hemen bütünüyle doğruladığı belli olmuştur. Ortadoğu, gazap üzümlerinin hasadının yapılacağı, devrimci olanakların artacağı ve dolayısıyla devrimci önderlik sorununun ivedi çözüm beklediği yeni ve daha acılı bir çatışmalar, iç savaşlar, emperyalist müdahaleler, emperyalist devletler arasındaki çelişmelerin keskinleşmesi ve devrimler dönemine girmektedir. “Gazap Üzümleri Operasyonu”, deyim yerindeyse, Ortadoğu’da içine girildiği ileri sürülen ve asıl amacı proletarya ve halkları ideolojik ve örgütsel olarak silâhsızlandırmayı ve teslim almayı ve devrimci ve ulusal kurtuluşçu önderlikleri sağa çekerek tasfiye etmeyi hedefleyen emperyalist barış sürecinin bundan böyle “yeni” bir çizgide, silâhların denetimi ya da baskısı altında şekilleneceği mesajını vermektedir. Kısa bir süre öncesine kadar, Güney Lübnan’daki çatışmalar bir yana bırakılırsa, Lübnan’da silâhların susmuş olması, Ürdün ile İsrail arasında bir barış anlaşmasının imzalanmış ve diplomatik ilişkilerin kurulmuş olması, Filistin halkına ihanet etmiş olan Yaser Arafat ve kliğinin de desteğiyle İsrail-Filistin “barış” sürecinin ağır aksak da olsa ilerliyor gözükmesi. Suriye ile İsrail arasındaki barış görüşmelerinin, ciddi bir ilerleme sağlanamamış olmasına rağmen sürüyor olması, Türk gerici egemen sınıflarının uzlaşmaz tutumuna rağmen -15 Aralık 1995’de ilân ettiği tek yanlı ateşkesi sürdüren- PKK’nın “siyasal çözüm” kampanyasında diretmesi vb., Ortadoğu’nun bütününe kucaklayacak

bir barış ağının örülebileceği yolundaki yanılsamaları ayakta tutmaya yetiyordu. Ama, tarihsel deneyimin pek çok kez gösterdiği gibi, işçilerin, diğer sömürülen emekçilerin ve ezilen ulusların hedef olduğu azgın sömürünün ve dizginsiz zulmün azalmaksızın hüküm sürdüğü koşullarda asla gerçek bir barış olamayacağı gibi, sahte bir barışın empoze edilmesi de kolay değildi. Arafat ya da Mandela klikleri gibi, düşmanın safına geçmiş olan eski ve “prestij” sahibi önderlerin gücü ve çabası da bunu sağlamaya yetmezdi. Ancak bunun böyle olmasının, yani sahte bir barışın olmamasının çok daha iyi olduğu tartışma götürmez. Kişiler için olduğu gibi ezilen sınıflar ve halklar için de ayakta ölmek, her zaman dizleri üstünde yaşamaktan daha anlamlı ve değerli olmuştur. Lenin şöyle diyordu:

“Halklar iç savaş okulundan boşuna geçmiyorlar. Bu zorlu bir okuldur ve bütün programında kaçınılmaz olarak karşı-devrimin zaferleri, kudurgan gericilerin çılgınlıkları ve eski iktidarların isyancılara intikam duygularıyla verdikleri vahşî cezalar vb. vardır. Fakat halkların bu çetin okula girmelerinden olsa olsa ukalâlar ve eli ayağı tutmaz bunaklar sızlanabilir. Bu okul, ezilen sınıflara iç savaşı nasıl yürüteceklerini öğretir. Onlara devrimde zafer kazanmayı öğretir. Bu okul, modern köle kitlelerinde ezilmiş, uyuşuk ve cahil kölelerin ezelden beri içlerinde taşıdıkları ve köleliklerinin zilletini kavradıklarında onları tarihin en büyük kahramanlıklarına ilerleten nefreti yoğunlaştırır.”¹¹

Bunun Ortadoğu’da da böyle olduğu görülmüştü ve görülecekti. Filistin’deki emperyalist barış sürecine karşı çıkan HAMAS’ın askeri kanadının İsrail’de gerçekleştirdiği bombalama eylemleri, dünyanın bu bölgesinde oluşan çıbanın patlamasına ve biriken irinin dışarıya akmasına yol açan bir iğne işlevi gördü. ABD emperyalistleri ve Siyonistler, Eylül 1993’de başlatılmış olan sözde barış sürecinin, kendilerinin polis komiserliğine soyunmuş olan Yaser Arafat’ın tüm çabalarına rağmen yürümediğini ve yürüyemeyeceğini çok önceden görmüş ve hesaplarını ona göre yapmaya başlamışlardı. Daha 13 Mart 1996’da basın, ABD ile -Enver Hoca’nın deyimiyle- onun “tabanca”sı İsrail arasında “terörizm, istihbarat paylaşımı ve ortak savunma konularında” bugün ulaşılmış olan düzeyin daha da ilerisinde bir “stratejik işbirliği”ne gidileceğini belirtiyordu. Aynı günlerde Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel’in kalabalık bir grubun eşliğinde gerçekleştirdiği İsrail gezisi, kapsamlı bir

¹¹ Aktaran Dimitrov. Savaşa ve Faşizme Karşı Birleşik Cephe, İstanbul, Aydınlık Yayınları, 1978, s. 86-87

ekonomik, siyasal ve askerî işbirliği anlaşmasının imzalanmasına tanık olacaktı. Tüm komşularıyla kanlı-bıçaklı olan, Kürt ulusal hareketi karşısında acze düşmüş bulunan, ülkenin Batısındaki görece zayıf devrimci muhalefetin tehdidini hisseden, ABD ile Almanya arasında gittikçe yoğunlaşmakta olan bir nüfuz alanı çekişmesine konu olan Türkiye’de egemen sınıfın çeşitli klikleri arasındaki çelişmelerin keskinleşmesi ve düzenin sahiplerinin bir yönetememe krizi yaşamaları; Ankara’nın ABD-İsrail bloğuna daha sıkı bağlarla bağlanmasıyla elele gitmektedir. Her iki gelişme, 12 Mart 1996’da Mısır’ın Şarm el-Şeyh kentinde 29 ülkenin katılımıyla düzenlenen ve “Barış Yapıcıları Doruğu” olarak nitelenen ABD güdümlü toplantıyla örtüştü. Daha o zamandan belli olduğu gibi, bu toplantı esas olarak, ABD-İsrail bloğunun Lübnan ve Filistin halklarına karşı girişeceği daha kapsamlı saldırıların psikolojik altyapısını hazırlamayı hedefliyordu. İran ve Suriye üzerindeki baskının yoğunlaştırılması, güçlenmekte olan ve ABD patentli “barış” politikasına soğuk bakan Likud blokuna karşı Şimon Perez’in “İşçi” Partisinin konumunun korunması ve güçlendirilmesi ve Türkiye ile “ılımlı” Arap ülkelerinin ABD-İsrail bloğuna yakınlaştırılmaları da amaçlanıyordu elbet.

Emperyalist ve Siyonist katil ve gangster çetelerinin hesaplarının boşa çıkacağını şimdiden söyleyebiliriz. HAMAS’ın İzzeddin el-Kassam Tugayları adlı askerî örgütünün gerçekleştirdiği ve İsrail’de 61 kişinin ölümüne yol açan bombalı eylemlerin ardından, genelde Filistin halkına ve özelde HAMAS’a ve İslâmî Cihat’akarşı saldırılarını yoğunlaştıran, bu örgütleri ve onların toplumsal, ekonomik ve siyasal altyapılarını yok etmeyi amaçladığını açıkça dile getiren Yaser Arafat kliğinin köşeye sıkışması, bunun işaretlerinden sadece biridir. Siyonistler, sözkonusu bombalı eylemlerden sonra, bu ülkede çalışan yüzbinlerce Filistinlinin İsrail’e giriş ve çıkışını güvenlik gerekçesiyle yasaklayıp Gazze halkını açlığa mahkûm ettiğinde Arafat, Filistin halkının öfkesiyle yeni efendilerinin horgörüsü arasında manevra alanı bulamamış, Nisan ayı başlarında BM Genel Sekreteri Butros Gali’ye bir mektup göndererek, Siyonist devletin yaptıklarının “İsrail ve FKÖ arasında varılan anlaşmaların çiğnenmesi” niteliği taşıdığını ve “barış süreci üzerinde yıkıcı etkisi olacağını” belirtmişti. Gene bu bay aynı günlerde, Arap Birliği Genel Sekreteri İsmet Abdülmecid’e gönderdiği bir başka mektupta, İsrail’in Filistin “halkına savaş ilân etti”ğinden, toplu cezalandırmalardan, İsrail ordusunun El Halil’den geri çekilmeyi reddetmesinden, önceden boşalttığı bazı bölgeleri yeniden işgal etmesinden yakınıyordu.

Nisan ayı başlarında İtalya'nın Torino kentinde yapılan Avrupa Birliği Hükümetlerarası Konferansı'na gözlemci olarak bile çağrılmayan ve böylece emperyalist burjuvazi katında beş paralık saygınlıklarının olmadığına bir kez daha açığa çıkmasından ötürü hayli alınmış gözüken Türk gericileri, İsrail'in Filistin ve Lübnan halklarına karşı güttüğü saldırgan politikayı artık daha açık bir biçimde desteklemek zorunda olduklarını biliyorlar. Tersini yapmaları ya da hatta yetersiz bir tutum sergilemeleri hâlinde, hiç de saygılı olmayan bir dille görevlerini yapmaya çağrılacaklarını ve birtakım hoş olmayan tutumlara hedef olabileceklerini biliyorlar. Türk dışişleri bakanlığının, İsrail'in Güney Lübnan'a karşı giriştiği saldırı operasyonunu, sözümona "Hizbullah terörü"ne karşı çıkma bahanesiyle desteklemesi, bunun en açık göstergelerinden biridir. ABD'nin gözetimi altında gelişmekte olan İsrail-Türkiye işbirliğinin bir başka göstergesi, Türk ordusunun Lice-Kulp-Genç üçgeninde 200 dolayında PKK gerillasına karşı 30,000 kişilik bir askerî güçle giriştiği -ama başarısız kalan- saldırının, Siyonistlerin Güney Lübnan halkına karşı giriştikleri saldırıyla örtüşmesidir. PKK'nın 15 Aralık 1995'den bu yana tek yanlı olarak sürdürdüğü ateşkesi kabul etmeyen, ama o günden bu yana kapsamlı operasyonlara da girmeyen Türk gericiliğinin bu son saldırısı, Filistin ve Lübnan'dan Kürdistan ve Türkiye'ye değin uzanan direniş hattına karşı bir karşı-devrim cephesi oluşturulduğunun ilanından başka bir şey olabilir mi? Bu bağlamda, PKK önderliğinin görüşlerini yansıtan Aydın Zafer'in "Yeni Bloklaşmada Özgürlük Mücadelesi" adlı yazısında yer alan aşağıdaki sözlere katılmamak olanaksızdır:

"Bölge gericiliğinin de yardımıyla özellikle ABD ve İsrail'in öncülüğünde halklar karşıtı cephe genişletilmek isteniyor. Ortadoğu'da yeni siyasî dengeleri zorlayıp cepheyi genişleterek çember daraltılmak isteniyor."¹²

O hâlde, proletarya ve halklara ve onların militan devrimci öncülerine düşen görev, emperyalizme, siyasal gericiliğe ve burjuvaziye ilişkin boş hayalleri bir yanabırakmak ve kendi birliklerini sağlamlaştırmaktır. Zafer, iligine değin çürümüş emperyalizmin değil, savaşıma ve kazanmaya cüret eden proletaryanın ve halkların olacaktır.

Ortadoğu'da Son Tango

23-24 Haziran 1996

12 Haziran 1996 tarihli *Milliyet* gazetesinin manşetinde “Şam’la Sınır Savaşı” yazılıydı. Yazıda; “Türk Silâhlı Kuvvetlerinin 1996 yılı plânlı tatbikatlarından Denizkurdu-2 tatbikatı Doğu Akdeniz’in uluslararası sularında sürerken, tatbikat süresinin geçen yıllara göre bir hafta daha uzatılması ‘Suriye’ye mesaj ve gözdağı’ olarak nitelendi” deniyordu. Sözkonusu yazıda, ayrıca, bu tatbikatın güney cephesinin “biraz geniş tutuldu”ğu, Türk gemilerinin Suriye’nin yalnızca 200 mil açığında tatbikat yapmasının, İsrail’le yapılan askerî eğitim ve işbirliği anlaşmasından sonra Türkiye’nin Ortadoğu politikasında söz sahibi olma çabasının göstergesi olduğu belirtildikten sonra şunlar söyleniyordu:

“Suriye ile Türkiye arasındaki gerginlik sınırdaki operasyonlar nedeniyle tırmandı. Güneydoğu’dan Hatay’a kadar uzanan sınırdaki hudut birliklerinin yanı sıra, sızmalara karşı iç bölgelerde komando birlikleri konuşlandırıldı.” Daha aşağıda ise, Reyhanlı-Kırkhan bölgesindeki birliklerin Adana 6. Kolordu’dan gönderilen özel birlik ve helikopterlerle takviye edildiği ve Genelkurmay 2. Başkanı Orgeneral Çevik Bir’in sınırdaki denetlemelerde bulunduğu anlatılıyordu. Söz- konusu yazının iç sayfadaki devamının üzerinde yer alan “İntihar saldırısı tehdidi” başlıklı yazıda da, PKK’nın, 15 Aralık 1995’de tek yanlı olarak ilân ettiği ateşkesi sürdüreceğini, ancak aynı zamanda “belirli hedeflere yönelik intihar eylemleri gerçekleştireceğini” açıkladığı anlatılıyordu. Yazıda ayrıca, Abdullah Öcalan’ın PKK’nın 4. Ulusal Konferansı’na sunduğu raporda, kendilerinin, Türkiye-İsrail eksenine karşı, Suriye-İran ekseninde yer alması gerektiği yolundaki analizine değiniliyordu.

Bu anlatılanlardan, burjuvazinin ve faşist diktatörlüğün Türkiye halkına ve kamuoyuna, PKK-Suriye ilişkisi konusunda bilinen mesajını iletmeye çalıştığı görülebilir. Bundan bir kaç gün önce, yani 8 Haziran’da ise *Hürriyet* gazetesinde, “Sınırdaki Tehlike” başlıklı ve

içeriği bakımından doğruluğu tartışmalı, kışkırtıcı ve psikolojik savaş ögesi olduğu her hâlden belli bir yazı yayımlanmıştı. Suriye'nin sözde saldırgan konumuna vurgu yaparak, Türkiye halkını ve kamuoyunu Suriye'ye karşı koşullandırınayı amaçlayan bu yazıda; "Suriye'nin Halep kenti yakınlarında bir dağın altına tünel kazarak inşa ettiği kimyasal gaz fabrikası uydu fotoğraflarıyla tesbit edildi. Şam, istediği an Türkiye'yi top ateşiyle zehirli gaza boğabilir" deniyordu. Söz konusu haberin, Almanya'da yayımlanan *Stern* dergisi tarafından, "Suriye'nin elindeki bu gücün Türkiye ile İsrail açısından ölümcül bir tehdit oluşturduğuna inan"an CIA'den alınan bilgilere dayanarak hazırlanmış olması, kafalarda, onu kaleme alanların ve aldırانların neyi hedefledikleri konusunda herhangi bir şüpheye yer bırakmıyor. *Hürriyet* gazetesinin 11 Haziran 1996 tarihli sayısında, Almanya'da yayımlanan *Die Welt* gazetesinden aldığı verilere dayanarak yaptığı haberde yazılanlar da Türk gericiliğinin ve ABD emperyalizminin yönelimini yansıtıyordu. "Türkiye su musluğunu kapatıyor" başlıklı bu yazıda, Türkiye'nin Fırat üzerindeki barajlarına öncelik vermesi nedeniyle Suriye'ye verdiği su miktarını azalttığıının, bunun, sanayide ve evlerde elektrik sıkıntısına ve tarım alanlarının sulanamamasına yol açtığıının belirtildiği anlaşıyor.

Gerçekten de son aylarda ve özellikle de son haftalarda Türkiye ile Suriye arasında bir sinir savaşı yaşandığından söz etmek gerekiyor. Bu iki ülke arasındaki gerginliğin kökleri aslında 1930'lu yıllara değin uzanıyor. Türk gericileri 1939 yılında, o zamanlar Fransız emperyalizminin mandası altında bulunan ve Suriye'nin bir parçası olan Hatay'ı, süngülerin gölgesi altında yapılan bir referandumdan sonra ilhak etmişlerdi. Yaklaşmakta olan İkinci Dünya Savaşında Türkiye'yi kendi yanlarında tutmak isteyen Fransız (ve İngiliz) emperyalistleri, bu ilin Arap ağırlıklı halkının ve Suriye halkının iradesini hiçe sayarak -asıl adı Antakya olan- Hatay'ı Kemalist rejime rüşvet olarak vermişlerdi. O günden bu yana Suriye-Türkiye ilişkilerini zehirlemiş bulunan bu tarihsel haksızlığa, özellikle 1950'lerin sonlarından itibaren bu iki ülkenin Soğuk Savaş'ın karşıt kamplarında yer alıyor olmalarından ve Filistin-İsrail çatışmasında sahip oldukları önemli tutum farklılıklarından kaynaklanan yeni gerginlikler eklendi.

Türkiye bundan yaklaşık 40 yıl önce, yani 1957 yazında da sınıra güç yığarak Suriye'ye karşı bir gövde gösterisi yapmaya ve bu ülkenin politikalarını "Hür Dünya"nın yani Batılı emperyalistlerin çıkarları doğrultusunda etkilemeye çalışmıştı. Suriye'nin ve Mısır'ın

Sovyetler Birliği'yle ilişkilerinin geliştiği, Suriye ile Mısır arasında bir "Birleşik Arap Cumhuriyeti" kurulması yolundaki çabaların yoğunlaştığı bir dönemde, Türk gericileri, ABD emperyalizminin de kışkırtmasıyla bölgede gerginliği yükselten saldırgan ve mâceracı bir tutum takınmışlardı. Ancak, Ortadoğu'yu sözde uluslararası komünizmden kaynaklanan tehlikeden korumak için harekete geçen ve Batılı emperyalistlerin ve Siyonizmin fedailiğine soyunan kraldan fazla kralcı Türk büyük burjuvazisi ve toprak ağalarının başını çeken DP hükümeti Arap ülke ve halklarının tepkileri ve Sovyetler Birliği'nin uyarısı karşısında geri adım atmak zorunda kalmıştı.¹³

1957'den bu yana geçen onyıllar boyunca ve özellikle de 1989-90 döneminde ve sonrasında dünyada ve Ortadoğu'da güç dengelerinde meydana gelen değişikliklerin Suriye ile Türkiye arasındaki ilişkilerin boyutlarını önemli ölçüde etkilediği yadsınamaz. Ancak sözkonusu değişikliklerin ve bu iki ülkenin, farklı nedenlerle de olsa, ABD önderliğindeki emperyalist koalisyonun Ocak 1991'de Irak'a karşı giriştiği saldırıyı ("Çöl Fırtınası") desteklemelerinin, onları birbirine yakınlıktıracağı ya da aralarındaki gerilimi azalttığı da söylenemez. Suriye'nin, Hatay'ın ilhakına karşı süregelen geleneksel tepkisine belli bir süredir bu ülkenin PKK'yı, Türkiye'nin de Müslüman Kardeşler'i karşılıklı olarak birbirlerine karşı desteklemeleri, Fırat, Dicle ve Asi ırmaklarının sularının kullanımıyla ilgili anlaşmazlıklar ve ABD emperyalizminin ve İsrail Siyonizminin, İran gibi Suriye'ye karşı da izlediği yalıtma ve istikrarsızlaştırma politikasının vb. eklenmesi, Türkiye-Suriye ilişkilerinin düzelmesini engellemiştir ve engellemeye de devam edecek gözükmektedir.

Ancak, ötedenberi bir çeşit edimsel bağlaşma ilişkisi içinde bulunan Türkiye ile İsrail arasındaki ilişkilerde önemli bir eşiğin

¹³ Türk hükümeti Suriye hükümetine gönderdiği 20 Ocak 1958 tarihli notada şunları söylüyordu: "Türkiye hükümeti şu kanaattedir ki, hür milletler camiasını tehdit eden komünist yayılma hareketleri... bütün dünyaya şamil bir mahiyet intisap etmiş (dünyayı kapsayan bir nitelik kazanmış- G. A.) bulunmaktadır. Bu geniş tehlike, hususıyla, Türkiye ve Suriye'nin dahil bulunduğu Orta Şark bölgesine de sirayet etmiş olup, her iki milletin ananevî ve dinî bağlarla merbut (bağlı- G. A.) bulunduğu kardeş Arap ve Müslüman milletlerinin huzur ve emniyetlerini haleldar edebilecek endişe verici inkişafların bölgemizde yer almasına sebebiyet vermektedir. Şu hâlde, itiraf etmek lâzım gelir ki, Suriye isterse de istemese de bu tehlikenin içindedir ve hadiselerin menfi istikamette seyri önlenmedikçe Orta Şark'ın diğer kardeş memleketleri gibi bu durumdan müteessir ve mutazarrır olacaktır (etkilenecek ve zarar görecektir- G. A.)." (Olaylarla Türk Dış Politikası, Ankara, Siyasal Kitabevi, 1996, s. 299)

geçilmesi, 4 Kasım 1995'de İsrail Başbakanı İzak Rabin'in öldürülmesinin sonrasına rastladı. Okurlar, Filistin halkının haklı öfke ve hoşnutsuzluğu, HAMAS ve diğer Filistin örgütlerinin silâhlı ve diğer eylemleri ve Siyonizmin etkisi altındaki İsrail kamuoyunun artan kaygıları nedeniyle tehlikeye girmiş olan sözde Filistin-İsrail barış sürecini desteklemek ve yaklaştırmakta olan İsrail seçimlerinde Şimon Perez'in -Sosyalist Enternasyonal üyesi olan- "İşçi" Partisi'nin şansını arttırmak amacıyla ABD'nin girişimiyle tezgâhlanan "Barış Yapıcıları Doruğu" adlı siyasal sirk gösterisini anımsayacaklardır. 12 Mart 1996'da Mısır'ın Şarm el-Şeyh kentinde başlayan ve aslında "Teröristler Doruğu" diye anılması gereken bu toplantının ardından Süleyman Demirel'in başkanlık ettiği kalabalık bir Türk politikacı, asker ve işadamları grubunun İsrail'i ziyaret ettiğini de. Bu ziyaret sırasında Türkiye ile İsrail arasında detayları kamuoyunca hâlâ bilinmeyen, ama ticarî ilişkilerin geliştirilmesinden istihbarat paylaşımına, hava, deniz ve kara kuvvetleri arasında çok yönlü işbirliğinden ortak lobi etkinliklerine ve İsrail'in, Fırat ve Dicle'nin sularından yararlanmasına kadar uzanan çok geniş kapsamlı bir anlaşmanın imzalanmış olduğu hemen hemen kesin. Bu anlaşma, ABD emperyalizminin bu iki stratejik bağlaşığının (ya da daha doğrusu uşağının) ilişkilerinde gerçek bir dönüm noktası oluşturacaktı. (ABD'nde yayımlanan *The Wall Street Journal* adlı gazetede 31 Mayıs-1 Haziran tarihlerinde yer alan A. D. Marcus imzalı bir yazıda yer alan savlara bakılırsa, Türkiye-İsrail ilişkilerinde yaşanan balayının kökleri biraz daha eskiye gidiyor. Yazara göre, Kasım 1995'de İsrail eski başbakanı İzak Rabin'in cenaze töreni sırasında ABD Devlet Başkanı Bill Clinton'ın kaldığı otel odasında gizlice biraraya gelen Başbakan Tansu Çiller, Kral Hüseyin ve Başbakan Vekili Şimon Perez'in gerçekleştirdiği toplantıda Türkiye, İsrail ve Ürdün arasında, ABD'nin de destekleyeceği yeni bir bağlaşmanın temelleri atıldı.)

Geçtiğimiz haftalarda yaşanan gelişmeler, Türk gericiliğinin, siyasal güç dengelerinde meydana gelen oynamaların da yardımıyla, daha açık bir ABD ve İsrail yanlısı bir çizgi izlemeye, Arap ülkeleri ve halklarına ve bu arada Suriye'ye karşı ise daha saldırgan bir tutum almaya yöneldiğini açıkça gösteriyor. Türkiye'nin BM'de yapılan görüşmelerde, İsrail'in Nisan 1996'da gerçekleştirdiği "Gazap Üzümleri" operasyonunu kınamayı reddetmesi, Türk istihbaratının 1996 Mayıs ayı ortalarında PKK Genel Başkanı Abdullah Öcalan'a karşı giriştiği başarısız suikast eylemine MOSSAD'ın destek verdiği

yolundaki sav ve veriler, Türkiye'ye gelen İsrail'li turist sayısının artması, Türkiye ve İsrail'in ortak deniz tatbikatları yapmaya kararlaştırmaları, iki ülke arasında Türk Hava Kuvvetleri'nin elindeki F-4 uçaklarının modernizasyonunu İsrail'in yapması, bunun için gerekli malî desteği İsrail'in sağlaması ve bazı Türk savaş pilotlarının bu ülkede eğitilmesi üzerinde ilke anlaşmasına varılması, ABD'ndeki Yahudi lobisinin, Washington'un Türkiye'ye karşı uygulamaya koyduğu örtülü silâh ambargosunu engellemek için, en azından daha fazla çaba harcar gözükmesi, 4 Haziran 1996'da İsrail Genelkurmay Başkan Yardımcısı Tümgeneral Matan Vilnai'nin Türkiye'yi ziyaret ederek Türk genelkurmayıyla, iki ülke arasındaki askerî işbirliğinin daha da fazla geliştirilmesi konusunda bir dizi görüşme yapması vb. bu yeni yönelimin göstergeleri arasında yer alıyor. İsrail'de yayımlanan *Haaretz* gazetesi Mayıs sonlarında yayımladığı bir haberde, bir üst düzey Türk askerî yetkilisinin, "İsrailliler çok gelişmiş silâh sistemlerine ve yüksek teknolojiye sahipler. Biz, her yandan sorunla çevriliyiz... Bu kaos çemberinin dışına çıkarak, bölgede dostlar bulmamız bizim için kritik önemde. İsrail mükemmel bir seçenek" dediğini aktarırken, 3 Haziran 1996'da *The Washington Post* adlı Amerikan gazetesine demeç veren Genelkurmay 2. Başkanı Orgeneral Çevik Bir, "Türkiye ile İsrail bölgedeki iki demokratik ülkedir. Bölgeye demokrasilerin birlikte iş yapabileceğini göstermek zorundayız" diyecekti.

Öte yandan, İsrail'in yeni başbakanı Binyamin Netanyahu'nun en yakın çalışma arkadaşlarından Zalınan Şoval, Haziran başında *Milliyet* gazetesine verdiği demeçte şunları söylüyordu: "Bu bölgede demokrasiyi yalnızca Türkiye ile İsrail temsil etmektedir. ABD'de, artık uzun vadeli anlaşmaların yalnızca belli bir istikrara sahip demokratik ülkelerle yapılabileceğini anlamıştır, bu nedenle bu iki ülkeye özel önem vermektedir. İki ülke de, bölgede terörizme ve her türlü aşırı akıma karşı savaşıyor. Bu durumda, aramızdaki koordinasyonu arttırıp, çabalarımızı olabildiğince birleştirmeye devam edeceğiz... Türkiye'yle yapılan askerî anlaşmaların geliştirilmesi taraftarıyız. İsrail, Ürdün ve Türkiye'nin ortak stratejik çıkarları da var."

Türkiye-İsrail yakınlaşmasının ardındaki gerçek itici güç, başından beri ABD emperyalizmi oldu. ABD yönetimi, komşularının hemen hemen tümüyle kavgalı ve sorunlu olan Türk gerici egemen sınıflarının emperyalizme uşaklık, Kürt, Türk ve Arap halklarına düşmanlık, yayılcılık ve saldırganlıkla nitelenen ve kişiliksizlik,

beceriksizlik ve siyasal miyoplukla sakatlanmış dış politikasının, kendisine, onları âdeta istediği gibi yönlendirme olanağını sunduğunun bilincindeydi.¹⁴ Washington, Türkiye'ye karşı uyguladığı örtülü silâh ambargosunun¹⁵ da yardımıyla, onun, zaten dar olan manevra alanını

¹⁴ Bu durum, pek çok burjuva siyasal yorumcusu tarafından da açıkça teslim ediliyor. Örneğin, Yeni Yüzyıl gazetesi yazarlarından Mensur Akgün, 11 Haziran'da şunları yazıyordu: "İstikrarsızlıklar denizinde boğulan Türkiye giderek köşeye sıkışıyor. Hemen hemen bütün uzun dönemli stratejileri iflâsın eşiğine geldi. Ne Adriyatik'ten Çin Seddi'ne Türk rüyası kaldı, ne de Ortadoğu ve Balkanlar'da Türk etkisi. Uzunca bir süredir diplomatlarımız sadece PKK belâsını def etmekle uğraşıyor. Kendi içimizde çözüm üretemediğimiz için neredeyse tüm Türk dış politikası PKK'ya endekslenmiş durumda. NATO, AKKA (=Avrupa Konvansiyonel Kuvvetler Anlaşması- G. A.), petrol boru hatları konuları tamamen başkalarının sorumluluğuna terk edildi. Avrupa ve ABD ile ilişkiler çoktan askıya alındı. Gümrük Birliği tek taraflı bir bağımlılık ilişkisine dönüştü. Biz fedakârlık ederken deli inekleriyle uğraşan Avrupa, Yunan vetolarını kaldırmak için kılını bile kıpırdatmıyor. Ucuz kahramanlık peşinde koşan Amerikalı politikacılar, yatıp kalkıp Türkiye'ye nasıl kazık atarız diye düşünüyor. 'Dostlarımızın' gözünde değerimiz o kadar düşmüş ki, şantajlarını bile 15 milyon dolar yapıyorlar. Gemiler verilmiyor, silâh sistemleri takılmıyor, ama biz sesimizi çıkarmadan paşa paşa oturuyoruz. Çünkü memlekette ses çıkartacak makam yok."

¹⁵ Haziran başlarında gazeteler, Türkiye'ye verilecek ve modern silâhlarla donatılacak üç fırkateyni almak için aylarca ABD'nde boş yere bekleyen 480 deniz kuvvetleri personelinden 429'unun geri çekileceğini ve ABD'nin, Kuzey Kürdistan'da sivil halka karşı kullanıldığı gerekçesiyle, daha önce Türkiye'ye satmayı kararlaştırdığı 10 adet Super Cobra helikopterinin satışını askıya aldığını yazıyorlardı. 7 Haziran tarihli gazetelerde ise, ABD Kongresi'nin 60 milyon dolardan 25 milyon dolara indirdiği ekonomik yardımı, Türk gericiliği açısından bugünkü koşullarda kabulü olanaksız koşullara -Türkiye'nin Ermenistan'a uyguladığı ambargoyu kaldırarak bu ülkeyle olan sınırını açması, Türkiye'de yaşayan Kürt ve Hristiyan azınlıklara baskı yapmaması, Kuzey Kıbrıs'taki 35,000 Türk askerini geri çekmesi ve Osmanlı İmparatorluğu'nun 1915-23 yılları arasındaki Ermeni jenosidini gerçekleştirdiğini kabul etmesi- bağladığını yazıyorlardı. ABD Kongresi'nin tarihinde ilk kez Ermeni jenosidinin tanınmasını, yardımın koşulu hâline getirmesi, Türkiye'nin "dayanılmaz hafifliği"nin çarpıcı bir kanıtını oluşturuyordu. Türkiye'nin ABD Büyükelçisi Nüzhet Kandemir'in, Türk dışişlerinin de onayıyla, ülkesinin, söz konusu yardımı kabul etmeyeceğini açıklamasının ardından, TBMM'nin Haziran ayı sonlarında yapılacak Çekiç Güç oylamasında olumsuz bir tutum takınarak bu ülkeye ve ABD Kongresi'ne misilleme yapması gerektiği yolunda sesler yükselmişti. Ancak, MGK'nun 16 Haziran'da yaptığı toplantıda hükümete Çekiç Güç'ün süresinin bir kez daha uzatılmasını "tavsiye etme" kararı alması bu balonları çok çabuk söndürdü.

daha da daraltırken, ABD ve İsrail basını Suriye-Türkiye ilişkilerinin daha da gerginleşmesine ve Türkiye'nin İsrail'in kollarına atılmasına katkıda bulunacak psikolojik savaş nitelikli haber ve yorumlarla dolup taşıyordu. Örneğin, 20 Mayıs 1996 tarihli gazeteler, ABD'nde bulunan ve "Nükleer Tehdide Karşı Koalisyon" adlı ne idüğü belirsiz ve çok büyük olasılıkla ABD istihbarat örgütleriyle bağlantılı bir kuruluşun yayımladığı bir rapordan söz ediyorlardı. Aktarıldığı kadarıyla, bu raporda, Suriye ve İran'ın elinde bulunan konvansiyonel ve kimyasal silâh başlıklı füzelerin "Türk ve Suudi kentleri ile Türkiye ile Suudi Arabistan'daki Amerikan üslerini hedef aldığı" belirtiliyordu. Yukarda da değindiğim gibi, 8 Haziran 1996 tarihli *Hürriyet* gazetesinde yer alan CIA ve *Die Welt* kaynaklı haberde, Suriye'nin Halep yakınlarında Türkiye'yi ve İsrail'i hedefleyen bir kimyasal gaz fabrikası kurduğu söylenirken, *Milliyet*'in 14 Haziran 1996 tarihli sayısında İsrail'de yayımlanan *Jerusalem Post* gazetesi kaynak gösterilerek, "Hafız Esad'ın tam denetimi altında" (!) olan PKK'nın Şam yakınlarındaki Gota vadisinde yeni bir kamp açtığı anlatılıyordu. *Milliyet*'in aktardığına göre, adı geçen İsrail gazetesinde çıkan haberde, Suriye'nin PKK'yı kullanarak Türkiye'ye karşı "uzaktan kumandalı" bir savaş yürüttüğü ve PKK'nın eğitim ve lojistik destek olarak Suriye ve İran'a "son derece bağlı" olduğu da söyleniyordu.

Türkiye-İsrail yakınlaşmasının ardında ABD'nin bulunuyor olması, herhâlde hiç kimseyi şaşırtmamalıdır. Washington'un, özellikle 13 Eylül 1993 tarihli Rabin-Arafat anlaşmasından sonra Türkiye ile İsrail arasındaki ilişkilerin daha da geliştirilmesi için harcadığı çabaları yoğunlaştırdığı biliniyor. Mayıs ayı ortalarında, Türkiye-ABD ilişkilerinin; Çekiç Güç, Türkiye'ye verilecek fırkateynlerin ve Super Cobra helikopterlerinin Kongre engeline takılması, Ermeni jenosidini resmen tanıma istekleri gibi nedenlerden ötürü tıkanma noktasına gelmiş gözüküğü koşullarda Türk Dışişleri Bakanı Emre Gönensay, bu ülkeyi ziyaret etmişti. ABD Dışişleri Bakanı Warren Christopher, Gönensay'la yaptığı görüşmede, kendisine "Türkiye-İsrail-ABD çekirdeğinde bölgesel temasların artmasının", yani, bir Türkiye-İsrail-ABD ekseninin kurulmasının sevindirici bir gelişme olacağını söyleyecekti. Türk tarafı, diplomatik terimlerle dile getirilen bu isteğin gerçekleşmesine dünden razıydı. Bu Gönensay'ın, kraldan fazla kralcı Türk dış politikasının ruhuna uygun olarak ABD'nin Suriye'ye "ılımlı" yaklaşımından ve başta Christopher olmak üzere ABD yöneticilerinin Şam'ı son bir kaç yılda tam 23 kez ziyaret etmesini yakınma konusu yapmasından da anlaşılıyordu.

Öte yandan, şimdilerde, CIA'e bağlı düşünce ve politika oluşturma kurumu ("think-tank") kötü ünlü Rand Corporation'ın yöneticileri arasında yer alan Paul Henze'nin, aradan geçen 16 yıla rağmen hâlâ Türk gerici egemen sınıflarına yol göstermeye devam ediyor olması da bu yakınlaşma eğilimine tanıklık ediyordu. Türkiye'li devrimciler ve ilericiler bu bayı 12 Eylül askerî-faşist darbesinden dolayı anımsayacaklardır. Darbe, 12 Eylül gecesi saat 04:00'de TRT'den duyurulmadan önce, zaten gelişmelerden kesintisiz bir biçimde anında haberdar edilen Ankara'daki JUSMATT (Amerikan Askerî Yardım Kurulu) aracılığıyla ABD Ulusal Güvenlik Konseyi'ne bağlı Situation Room'a bildirilmişti. Beklenen haber geldiğinde, bir arkadaşı, -başında Kenan Evren'in bulunduğu beşli faşist cuntayı kastederek- o sıralar Ulusal Güvenlik Konseyi'nde yer alan ve içinde Türkiye'nin de bulunduğu bir dizi ülkeden sorumlu olan Paul Henze'ye, "Paul, seninkiler nihayet yaptı (...your boys have done it.)" demişti. Yasemin Çongar'ın kendisiyle yaptığı ve *Milliyet* gazetesinin 12 Haziran 1996 tarihli sayısında yayımlanan söyleşide, Kenan Evren ve ortaklarının yakın dostu ve kılavuzu olmuş olan bu bay şöyle buyuruyordu: "PKK'nın dış desteği kesilmedikçe, ayaklanmanın bitirilmesi de mümkün değil. Bu örgüt, Suriye'yi merkez olarak kullanabildiği sürece, eski Sovyetler'deki komünist gruplardan destek almaya da devam ettikçe, yenilmesi zor. Bence, Türkiye Suriye'ye karşı çok daha sert olmalı. Yapıcı bir diyalog yürütme çabası bugüne kadar hiç bir sonuç getirmedi... Özellikle Rusya'nın zayıf olduğu bir dönemde, Türkiye'nin Suriye'ye karşı yapacaklarının Rus misillemesiyle karşılaşması olasılığı yok. İsrail'in Hizbullah sorunu ile Türkiye'nin PKK sorunu paraleldir ve büyük ölçüde Suriye desteği sayesinde bu boyuta gelmiştir."

Gelişmeler, Türk egemen sınıflarının Amerikalı ve İsrailli akıl hocalarının öğütlerine kulak verdiklerini gösterecekti. 6 Haziran günlü gazeteler Arap ve ABD kaynaklarının, Türkmen nüfusun yoğun olduğu Halep kenti çevresi başta olmak üzere Suriye'nin çeşitli yerlerinde bir ayı aşkın bir süredir meydana gelen patlamaların ardında Türk istihbarat birimlerinin olduğunu, bu patlamalarla ilgili olarak 400 Türkmen'in gözaltına alındığını, Türk birliklerinin son Güney Kürdistan operasyonunda sıcak takip gerekçesiyle Suriye sınırını geçtiğini ve bu operasyonlar sırasında Türkiye ve Suriye birlikleri arasında karşılıklı ateş açıldığını ileri sürdüklerini yazıyorlardı. *Milliyet* gazetesinin 17 Haziran 1996 tarihli sayısında yer alan "Esad'ı sarsan bombalar" başlıklı haberdeyse, Mayıs

ayının başından beri sürdüğü belirtilen bombalama eylemlerinin, sesi çoktandır pek duyulmayan Müslüman Kardeşler örgütünün işi olduğu yazılmaktaydı. Yazıda, bombalama eylemlerinin sürmesine paralel olarak, Suriye rejiminin tutuklamalara devam ettiği ve Türkiye sınırındaki bazı stratejik yerleşim birimlerine zırhlı birlikler kaydırıldığı da bildiriliyordu. Türk Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Ömer Akbel, beklendiği üzere, Türkiye'nin bu olaylarla ilgisi olmadığını ileri sürecekti. Ama 7 Haziran 1996'da *Sabah* gazetesinin dış politika yazarlarından Sedat Sertoğlu'nun kendi köşesinde söyledikleri, Türk devletinin gerçek tutumunu çok daha doğru biçimde yansıtıyordu. ABD emperyalizminin, Paul Henze gibi, Türkiye'yi İsrail'e yamamaya ve Arap dünyasından bütünüyle koparmaya çalışan sözcülerinin paralelinde konuşan Sedat Sertoğlu, Türkiye'nin sürekli olarak bütün platformlarda kendisine karşı etkinlik gösterdiğini ileri sürdüğü Suriye ile olan sorunlarını şimdiye değin hep diplomasi yoluyla çözmeye çalıştığını söyledikten sonra sözlerini şöyle sürdürüyordu:

“Ama başarılı olamadı...Hafız Esad bildiğini okudu hep...”

“Suriye'deki bombaları Türk ajanları mı patlattı?”

“Bilmiyoruz...”

“Ankara bunu reddediyor... Devletlerin örtülü operasyonları kabul etmeleri zaten beklenmez... Hiç bir ülke de bunu kabul etmez.. Her kim bu bombaları patlattıysa, dünyanın gözlerini Türkiye'ye çevirdi...”

“Bana sanki iyi yaptı gibi geliyor...”

Ankara'nın “iyi” yapıp yapmadığını yakın gelecekte hep birlikte göreceğiz. Türk gericilerinin, Türkiye-Suriye ve İsrail-Suriye ilişkilerinin gergin kalmasından bazı kazançları olacaktır; ABD ve İsrail'in kendilerine -her kuruşunun karşılığını fazlasıyla almak kaydıyla- ek ekonomik, siyasal ve askerî destek sunmaları ve Suriye karşısında askerî açıdan daha avantajlı bir konum elde etmeleri gibi. Suriye-İsrail barışının gerçek olması hâlinde, Colan tepelerinde konuşlandırılmış Suriye birlikleri gerektiğinde Türkiye sınırına aktarılabilir ve İsrail Türkiye'ye pek de o kadar gereksinim duymayacaktır. Türk gericileri bunu bildikleri için böyle bir barışın olmaması için dua ediyor olmalılar. Varsın etsinler. Böyle bir barışın koşulları oluştuğunda, kimse zahmet edip te onların düşüncesini soracak ya da onların kaygılarını dikkate alacak değildir. Herhâlde, İsrail Cumhurbaşkanı Ezer Weizmann'ın da Türk

işbirlikçi-tekelci burjuvazisinin bu uşak ve kişiliksiz karakterini ve son derece zayıf ve bağımlı konumunu bildiğini kestirebiliriz. Yoksa, onun konumunda bulunan bir kişinin İstanbul'daki HABITAT II toplantısına gelirken uçakta İsraili gazetecilerle yaptığı söyleşide, burjuva diplomasisinin nezaket kurallarını çiğneyerek, iyi tanıdığını ileri sürdüğü Süleyman Demirel'in Türkiye'de bir İslâmî hükümetin kurulmasına izin vermeyeceğini ve ordunun da böyle bir gelişmeye sessiz kalmayacağını dile getirmesi olanaksız ve aklın almayacağı bir şey olurdu.

Türk egemen sınıflarının tuttukları “yeni” rotanın onları, hem ülke içinde, hem de uluslararası alanda daha da fazla yalıtacağını ve daha da büyük çıkmazlara sürükleyeceğini verileri şimdiden ortaya çıkmaya başlamıştır. Batı Avrupa'yla ilişkileri donma noktasına gelen, ABD katında saygınlığı Bayar-Menderes dönemininkini bile mumla aratan, Rusya ile ilişkileri giderek gerginleşen ve Azerbaycan dışındaki tüm komşularıyla kavgalı olan Türk egemen sınıfları, Suriye ve İran başta olmak üzere Arap ve İslâm ülkelerine karşı Batılı emperyalistlerin ve Siyonistlerin kılıcı rolünü üstlenmek için herhâlde bundan daha elverişsiz bir zaman dilimi seçemezlerdi. 29 Mayıs'ta yapılan seçimleri, çok az farkla da olsa kazanan ve içinde iki fanatik dinci partinin ve aşırı sağcı Tsomet partisinin yanısıra “Beyrut kasabı” Ariel Şaron gibi eski generallerin ve fanatik hahamların da yer aldığı Likud hükümetinin başbakanı Binyamin Netanyahu, Colan tepelerinin Suriye'ye verilmesine sıcak bakmadığını, bağımsız bir Filistin devletine karşı olduğunu, Kudüs'ün hep Yahudi devletinin elinde kalacağını, Filistin topraklarında Yahudi yeni yerleşim merkezleri kurmayı sürdürmekten ve varolanları korumaktan yana olduğunu gerek seçimlerden önce ve seçim kampanyası sırasında ve gerekse seçimlerden sonra açıklamıştı.

İşbirlikçi Arap rejimlerinin ABD-İsrail politikalarına karşı ciddi bir tutum almalarının olanaklı olmadığını unutmaksızın şu gelişmeleri de kaydetmek gerekir: 5 Haziran'da Akabe'de Mısır, Filistin ve Ürdün liderlerinin ve 7 Haziran'da Şam'da Mısır, Suriye ve Suudi Arabistan liderlerinin katılımıyla gerçekleştirilen ve İsrail seçimlerinin, sözde İsrail-Filistin barış sürecinin ve Türkiye-İsrail yakınlaşmasının tartışıldığı mini doruk toplantılarında yeni İsrail hükümetinin yanısıra Türkiye de eleştirilmiş ve Suriye'ye karşı saldırgan bir politika izlemekten vazgeçmeye çağırılmıştı. Mısır'ın girişimiyle 21-23 Haziran günlerinde Kahire'de yapılan ve Arap

Birliği'ne üye 21 Arap ülkesinin katılımıyla gerçekleşen Arap doruğu öncesinde aynı konular yeniden tartışıldı. Irak'ın Kuveyt'i işgal ettiği 1990 Ağustosundan bu yana ilk kez toplanan Arap doruğu öncesinde gerek ABD ve gerekse onun ve İsrail'in desteğini arkasına alan Türk gericiliği, Arap halklarını ve onların anti-emperyalist ve anti-Siyonist tepkilerini ikiye bölün bir biçimde de olsa yansıtmaktan âciz burjuva ve burjuva-feodal Arap devletlerini açıkça tehdit ettiler. Cumhurbaşkanı Demirel, 20 Haziran'da Arap liderlere yazdığı bir mektupta, Kahire doruğunda atılacak "yanlış" bir adımın bölgede gerginliği tırmandıracağını belirterek, "Konferansta Türkiye'ye karşı alınacak bir karar içişlerimize karışmak şeklinde anlaşılacaktır" derken, Kahire doruğu öncesinde Arap ülkeleri dışişleri bakanlarına aynı içerik ve üslûpta birer mektup gönderen Türk Dışişleri Bakanı Emre Gönensay doruk toplantısından bir gün önce yaptığı konuşmada, "Türkiye'yi karşılarına alanlar bunun sonuçlarına katlanırlar... Zirvede bize karşı alınacak en küçük karardan bütün Arapları sorumlu tutarız" diyor ve Şam PKK'yı desteklediği sürece su konusunda iki ülke arasında bir anlaşma olamayacağını belirterek Suriye'yi açıkça susuz bırakmakla tehdit ediyordu.

Kuşkusuz, Demirel'in ve Gönensay'ın bu somun pehlivan gösterilerinin pek bir kıymet-i harbiyesinin bulunmadığı, asıl önemli olanın, Türk gericiliğinin bu temsilcilerinin sözlerinin değil, ABD ve İsrail'in tutumu ve siyasal yaklaşımı olduğu hemen hemen herkesçe biliniyordu. Nitekim, Kahire doruğundan iki gün önce Kudüs'te Yahudi cemaatinin öndegelen liderlerinin karşısında yaptığı konuşmada Başbakan Netanyahu, ülkesinde "güvenli ve barışçıl bir ortam" yaratılmasının birinci hedefleri olduğunu söylerken, ABD Türkiye'ye arka çıkıyor ve Suriye'yi uyarıyordu. 22 Haziran 1996 tarihli gazeteler, Şam'daki ABD büyükelçisinin, bir Türkiye-Suriye çatışması durumunda ABD silâhlı güçlerinin Türkiye'nin yanında yer alacağını söylediğini ve bir ABD'li üst düzey yetkilinin, "NATO üyelerinden herhangi birine yapılacak saldırı tüm NATO üyesi ülkelere yapılmış bir saldırı olarak dikkate alınır" dediğini yazıyorlardı. Buna karşılık, aynı günlerde, Arap kaynakları İran'ın, aralarında ABD-İsrail-Türkiye eksenine karşı edimsel bir bağlaşma bulunan Suriye'ye, iki ülke arasında bir askerî bağlaşma anlaşması imzalanması önerisinde bulunduğunu ve Atina ile Şam'ın, Yunan savaş uçaklarının Suriye'nin hava üslerine ikmal için inmesi konusunda anlaşmaya varmak üzere olduklarını yazıyorlardı.

Kahire doruğu, ABD, İsrail ve özellikle de Türkiye'nin -hiç olmazsa kısa erimde- o denli telâşlanmalarına gerek olmadığını gösterdi. Bu doruk toplantısında Arap ülkeleri kestirilebileceği gibi, kendi aralarındaki görüş ayrılıkları ve klik çekişmeleri, içlerinden bazılarının göstermelik bir biçimde de olsa Siyonist düşmanla köprüleri atmaktan yana olmaması, ABD'nin baskısı ve hepsinden önemlisi, bizzat kendilerinin pro-empyralist, gerici ve burjuva sınıfsal doğaları nedeniyle, görece yumuşak içerikli bir sonuç bildirgesi kabul ettiler. Suya sabuna dokunmamaya özen gösterilerek yazılmış olan bu bildirmede Arap ülkeleri, Filistin halkının kendi geleceğini belirleme ve başkenti Kudüs olacak olan bir bağımsız devlete sahip olma hakkını ve İsrail'in, işgal altında bulundurduğu Filistin topraklarından, Colan tepelerinden ve Güney Lübnan'dan çekilmesini savunur ve Türkiye-İsrail askerî bağlaşmasından duydukları kaygıları dile getirirken, Irak'tan da, kendisine uygulanan kahredici ambargonun kaldırılabilmesi için BM kararlarına uymasını isteyebildiler!

Kuşkusuz çoğunluğu, ABD başta gelmek üzere Batılı empyralistlerle iyi geçinmeye bakan ve 29 Mayıs'ta yapılan İsrail seçimlerine kadar bir çoğu Siyonist devletle sözde barış anlaşması imzalamak ve onunla ekonomik ve siyasal ilişkilerini geliştirmek için âdeta kuyruğa girmiş olan Arap egemen sınıflarının sözümona Filistin, Lübnan vb. halklarıyla dayanışma gösterileri pek de önemli değildir. Ancak, Arap ve Ortadoğu işçi ve emekçilerinin, üzeri boş yere küllenmeye çalışılan anti-empyralist ve anti-Siyonist duygularını ve kendilerini yüzyıllardır vahşice ve acımasızca ezmüş olan Osmanlı İmparatorluğu'na ve onun gerici ve hegemonyacı mirasını temsil eden Türkiye Cumhuriyeti devletine olan öfkelerini son derece dolaylı bir biçimde yansıttığı ölçüde, bu tepkiler belli bir önem taşırlar. Dolayısıyla, uzlaşmacı havasına ve sonuç bildirgesinin yumuşak diline rağmen, Kahire doruğunun Türk gericiliğinin zamanla daha da fazla yalıtılmasına yolaçacak olan bir sürecin önemli bir köşetaşı olacağını söyleyebiliriz. Şurası açık: En radikal geçinen ya da gözükenleri de içinde olmak üzere, -gerek kendi aralarındaki ve gerekse Siyonist İsrail'le aralarındaki çelişmeler devrimin dolaylı yedeği işlevini gören ve yakın gelecekte de görmeye devam edecek olan- bugünkü burjuva ve burjuva-feodal Arap devletleri, Arap ve Ortadoğu işçileri ve emekçilerinin empyralizme, Siyonizme ve gericiliğe karşı savaşımının ve onların demokratik ve sosyalist özemlerinin gizli ya da açık düşmanlarıdır. Hiç değilse 20. yüzyılın

başından bu yana doğal zenginlikleri yağmalanmakta ve soyulmakta, halkları boyunduruk altında tutulmakta, birbirine düşürülmekte ve aşağılanmakta olan bu stratejik öneme sahip bölgenin emperyalizmden ve onun yerli ortaklarından kurtuluşu, ancak işçi ve emekçi yığınların kendi devrimci öncülerinin yönetimi altında ayağa kalkmalarıyla olanaklı olabilecektir.

Türkiye açısından, İsrail'le stratejik işbirliğinin ve ABD emperyalizmine daha sıkı bağlarla bağlanmanın bedelleri, özel olarak Suriye'yle ve bir ölçüde genel olarak Arap dünyasıyla ilişkilerinin daha da kötüye gitmesiyle sınırlı değil elbette. Washington ve Telaviv, Suriye'nin yanısıra, İran'ı da hedef alıyor ve dolayısıyla Türk gericiliğini İran'la olan kavgalarının içine de çekmek istiyorlar. Özellikle geçtiğimiz Nisan ayında Güney Lübnan'da gerçekleştirdiği "Gazap Üzümleri" operasyonu sırasında da İran'a karşı düşmanca tavrını daha da açık bir biçimde ortaya koymuş bulunan İsrail'in, ABD'nin çoktandır "terörist devlet" olarak ilân etmiş bulunduğu bu ülkeye karşı bir saldırı hazırlığı içinde olduğu biliniyor. Mayıs ortalarında Aşkabat'ta 4. ECO (=Ekonomik İşbirliği Örgütü) doruğu sırasında İran Cumhurbaşkanı Haşimi Rafsancani'nin Süleyman Demirel'e, İran'ın Türkiye-İsrail askerî işbirliğinden duyduğu kaygıyı iletmesinin hemen ardından, ABD ve İsrail, İran'ı yeniden hedef tahtasına oturtular. Dönemin İsrail Başbakanı Şimon Perez, 16 Mayıs 1996'da Katar'da yayımlanan bir gazeteye verdiği demeçte, İran'ın yalnızca İsrail'in değil, aynı zamanda tüm Arap ülkelerinin düşmanı olduğunu ve Tahran'a karşı Batı ve Arap ülkelerinin bir koalisyon kurmaları gerektiğini belirttikten sonra, iki hafta sonra başına geleceği kestirircesine, kendi ("İşçi" Partisi) hükümetinin seçimleri yitirmesinin "barış sürecinin sonu"olacağını söylemişti. ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Nicholas Burns ise, 17 Mayıs 1996'da düzenlediği bir basın toplantısında, Batı Avrupa emperyalistlerinin "İran ile diyalog politikasının hiç bir şekilde başarılı olmadığını" belirttikten sonra, nükleer silâh kapasitesini geliştirmeye çalıştığını ve içlerinde Hizbullah'ın da yer aldığı "çeşitli terörist örgütleri desteklediğini" ileri sürdüğü İran'ın yalıtılması için Batı Avrupa ülkelerini ABD ile işbirliği yapmaya çağırıyordu. İsrail'in İran'a yönelik stratejisini, geçenlerde MOSSAD'ın, görevinden ayrılan eski başkanı Şabtay Şavit Haziran başlarında verdiği bir demeçte şöyle açıklıyordu: "İran, İslâmî terörün merkezi durumunda. MOSSAD'ın bu konuda sürdürdüğü mücadelenin başlıca hedefi de İran... Bütün Körfez ve Ortadoğu bölgesi ülkelere yönelik bir tehdit sözkonusu olduğu

için İran'a karşı mümkün olan en geniş kapsamlı bir uluslararası seferberlik gerekiyor." Demek ki, ABD-İsrail ikilisi, Türk egemen sınıflarından, "fundamentalizm tehlikesine karşı çıkma", "lâisizmi ve Kemalizmi savunma", "demokratik ilkeleri koruma" ya da "PKK'yı desteklemesini önleme" gibisinden gerekçelerle İran'a karşı daha saldırgan ve provokatif bir siyaset izlenmesini de dayatacaklardır. Hatta, onların böylesi bir siyaset izlemesi için Türkiye'yi çoktandır sıkıştırmakta olduklarını söylemek abartma olmayacaktır. Ama, Türk egemen sınıfları da bu oyuna katılmaya dünden razıdır. Farklı burjuva fraksiyonları arasındaki çelişmelerden ve kitlelerin İran-karşıtı politikalara sıcak bakmamasından kaynaklanan yalpalamalar geçirmekle birlikte onlar, ABD emperyalistlerinin İran'a karşı giriştiği saldırı kampanyasına zaten çoktandır genel olarak destek sunmaktadırlar. Çok gerilere gitmeye gerek yok. 12 Mart 1996'da İstanbul polis şefi Orhan Taşanlar'ın; Çetin Emeç ve Turan Dursun'un öldürülmesinden sorumlu olduğunu ve İran istihbaratı tarafından yönlendirildiğini ileri sürdüğü İslâmî Hareket Örgütü'nün "lideri" İrfan Çağrııcı'yı yakaladığını duyurması ve bunun günlerce burjuva basınının sayfalarını işgal etmesi, sözkonusu suçortaklığının en çarpıcı kanıtlarından biridir.

Bu tutuklamanın, Şarm el-Şeyh'te toplanan sözde "Barış Yapıcıları Doruğu"nun başladığı güne ve Necmettin Erbakan'ın Refah Partisi'nin muhalefetine rağmen -ordunun da örtülü müdahalesiyle- kurulan Mesut Yılmaz başkanlığındaki 53. hükümetin (ANAYOL hükümeti) güven oylaması sınavını, tartışmalı bir biçimde geçmesinin bir gün öncesine denk gelmesi de herhâlde bir rastlantı değildi. Nisan ortalarında ise, *Milliyet* başta olmak üzere Türk burjuva basını, Türkiye-İran ilişkilerini bozmaya yönelik MOSSAD kaynaklı sözde bir haberle çalkalanıyordu. Bu "haber"e göre Türk Hizbullahı, ANAP lideri ve Başbakan Mesut Yılmaz'la DYP lideri Tansu Çiller'i öldürecek! O günlerde yaşanan ve iki ülkenin karşılıklı olarak dörder diplomatını çekmesine yol açan Türkiye-İran mini bunalımının ardından Türkiye'yi bir günlüğüne ziyaret eden İran Dışişleri Bakanı Ali Ekber Velayeti ile Türk Başbakanı Mesut Yılmaz arasında 19 Nisan'da bir görüşme yapıldı. Basına yansıdığı kadarıyla Yılmaz, Velayeti ile görüşmesinde İrfan Çağrııcı olayı, İran'ın PKK'ya verdiği destek, Türkiye-İsrail ilişkileri ve Türkiye'deki sözde lâik düzen karşıtı etkinlikler konusunda İran'ı uyarmıştı.

Burunlarından ötesini göremeyen Türk egemen sınıfları, ABD

emperyalistlerinin bilgisi ve onayıyla 1960'lardan bu yana nükleer devlet konumuna gelmiş bulunan, 1967 yılındaki Altı Gün Savaşından sonra Güney Afrika'yla nükleer işbirliğine giren, 1970'lerin ikinci yarısında diğer Ortadoğu ülkelerini ve hatta Sovyetler Birliği'ni hedef alan nükleer silâhlara sahip hâle gelen, 1980'lerin ortalarında Dimona nükleer santralında, askerî personele karşı kullanılabilecek yüzlerce nötron bombası üretmiş bulunan ve Eylül 1988'de uzaya ilk uydusunu fırlatan İsrail'in, kendisi dışında hiçbir Ortadoğu ülkesinin nükleer silâhlara sahip olmaması gerektiğine kesinlikle inandığını ve ABD'nin desteklediği siyasal ve askerî stratejisini işte bu ilkeye göre düzenlediğini bilmeyebilirler. Ama onlar, İsrail savaş uçaklarının 7 Haziran 1981'de, yani İran-Irak savaşının bütün hızıyla sürdüğü bir sırada Irak'ın Osirak nükleer santralını bombalayıp yerle bir ettiklerini herhâlde biliyorlardır. Asıl önemlisiyse, elverişli bir siyasal konjonktürün doğması hâlinde, İsrail'in baş düşmanı saydıkları ve nükleer silâhlara sahip olduğunu ileri sürdükleri İran'a (ya da onun konumunda bulunabilecek bir başka Ortadoğu ülkesine) karşı da benzer bir saldırı düzenleyebileceği ve Siyonist burjuvazinin daha bağnaz ve saldırgan temsilcilerinin, İsrail'in, nükleer gücüne dayanarak sınırlarını genişletmesi gerektiğini çoktandır savunuyor olmalarıdır. Türk gericilerinin kendilerini, evde kalmış yaşlı kız telâşıyla İsrail'in kollarına atarken, ABD'nin ve onun bu stratejik ve vazgeçilmez bağlaşığının orta ve uzun erimli hedeflerini ve politikalarını ve bunun Türkiye açısından yol açabileceği sonuçları hesaba katıp katmadıkları ise, en iyimser tahminle belirsizdir.

Lenin, "Hiçbir fikir, dış siyaseti iç siyasetten ayırma fikri kadar hatalı ve zarar verici olamaz. Bu ayrımın devcesine yanlışlığı savaş zamanında daha da büyür" ("Rus Devriminin Dış Siyaseti", *Ulusal Sorun ve Ulusal Kurtuluş Savaşları*, Ankara, Sol Yayınları, 1979, s. 335) diyordu. Türk gericisi egemen sınıflarının Ortadoğu politikalarının Lenin'in bu yaklaşımını bütünüyle doğruladığını söylemek bir abartma olmayacaktır. Yukarda da kısmen değinildiği gibi, burjuvazinin ve faşist diktatörlüğün, çevrelerindeki yalıtım ve hatta düşmanlık zincirinin daha da kalınlaşması ve sağlamlaşması pahasına kendilerini ABD ve İsrail'e bütünüyle teslim etmeye yönelmelerinin asıl nedeni, onların ülke içinde Kürt ulusal hareketi başta olmak üzere devrime ve sosyalizme karşı yürüttükleri savaşımın gereksinimleridir. *Milliyet* yazarlarından Güneri Cıvaoglu 19 Haziran 1996'da "Bataklığı kurutmak" başlıklı yazısında, Sakıp Sabancı'nın kendisine, "Bataklık Suriye'de. Suriye'deki bataklığı

kurutursak, hastalığı önleriz.

“Kaynaklarımızı silâha, cephaneye değil, kalkınmaya akıtırız.

“O hâlde, Suriye işini halletmemiz gerek” dediğini aktardıktan sonra, Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı Onur Öymen’in aynı içerikteki analizini aktarıyordu. Cıvaoglu’na göre Öymen, “Suriye’nin Türk dış politikasında kilit nokta hâline geldiği”ni söyledikten sonra sözlerini şöyle sürdürüyordu:

“Türkiye’nin parasal kaynakları terörle mücadeleyle akıyor.

“18.000 insanımız ölmüş...

“Türkiye’nin uluslararası politikalarında PKK faktörü yer alıyor.

“Bütün bunların kaynaklandığı topraklar Suriye.

“O nedenle Suriye üzerine yoğunlaştık.

“Sorunu buradan çözeceğiz.” Türk egemen sınıflarının, PKK’nın, Suriye’deki lojistik dayanak noktalarının yok edilmesi ya da kullanılamaz hâle gelmesi/ getirilmesi koşullarında da varlığını ve savaşımını sürdürecektir kapasiteye sahip olduğunu anlayamaması ya da anlamaz gözükmesi, söz konusu analizin geçerliliğini hiç bir biçimde ortadan kaldırmıyor.

Hâlihazırda, Türkiye-İsrail ilişkilerinin durumu, tersinden de olsa insana David Ben-Gurion’un sözlerini anımsatıyor. İsrail devletinin kurucu lideri ve ilk başbakanı David Ben-Gurion bir zamanlar, “Türkler bize her zaman metresleri gibi davranmışlardır, bir evliliğin ortağı gibi değil” demişti. Geline nokta, bu iki ülke arasındaki ilişkide bir rol değişiminin olduğunu, artık İsrail’in Türkiye’ye, hem de öyle fazla değer vermediği bir metresi gibi davranmaya başladığını söyleyebiliriz. Kendi ülkesini yönetmekte güçlük çeken, Kürdistan’da denetimi iyice yitirmiş gözüken ve İstanbul başta olmak üzere ülkenin Batı’sındaki büyük kentlerde gelişen devrimci kitle hareketi karşısında paniğe kapılan Türk egemen sınıfları, denize düşenin yılanı sarılması örneği, ABD emperyalizminin ve İsrail Siyonizminin ipine sarılıyorlar. Ama bu durum, onların Suriye ya da İran’a ya da her ikisine karşı, ABD ve İsrail’in güdümünde bir askerî mâceraya girişmeleri olasılığını azaltmıyor, tersine belki de arttırıyor.

Tarihsel deneyim, ülke içinde gelişen devrimci muhalefetle başa çıkamayan gerici egemen sınıfların, şovenist, yayılmacı ve savaş kışkırtıcı politikalar gütmeye ve askerî mâceralara girmeye eğilimli olduğunu gösteriyor. Türk gericiliğinin, zayıflayan kitle temelini güçlendirmek, çeşitli milliyetlerden Türkiye işçi sınıfının ve diğer

emekçilerinin demokrasi ve sosyalizm kavgasını ve Kürt ulusunun yükselmekte olan ulusal direnişini frenlemek ve ezmek amacıyla bu tür bir askerî mâceralara girişmesi ve bir çeşit siyasal harakiri yapması, hiç de uzak bir olasılık değildir. Hele, ABD emperyalistlerinin ve İsrail Siyonistlerinin, kendi siyasal emelleri için onu böyle davranmaya özendirdiği ve yönlendirdiği gözönüne alındığında.

Azçok tarih bilgisi olanlar, çöküşün eşiğindeki Osmanlı İmparatorluğu'nun da Alman emperyalizmi ve onun uşağı Enver Paşa klığı tarafından, hem de hükümet üyelerinin büyük çoğunluğunun haberi bile olmaksızın Birinci Dünya Savaşına sokulduğunu ve bunun sonucunda ne hâle geldiğini anımsayacaklardır. Ve daha dün, Ocak 1991'de Özal klığının Türkiye'yi, ABD'nin yönettiği emperyalist koalisyonun yanında Irak'a karşı yürütülen saldırı savaşına sokmasına ramak kalmamış mıydı? Türkiye'nin böylesi bir askerî mâceraya sürüklenmesini önleyen temel faktörün, bu işkenceciler, katiller ve hırsızlar çetesinin Arap ve Ortadoğu halklarına ve ülkelerine duyduğu sözde bağlılığı değil, her şeyden önce işçi sınıfının, Kürt ulusunun, gençliğin ve Türkiye devrimci hareketinin Arap ve Ortadoğu halklarına duyduğu yakınlık ve emperyalist savaşa karşı aldığı tutum olduğu görülmedi mi?

Ülkemizde, sivil burjuva siyasal partilerinin saygınlıklarının en alt düzeye indiği, bir yıla yaklaşan edimsel hükümeteşizlik ortamının da tanıklık ettiği gibi, farklı burjuva fraksiyonları ve partileri arasındaki çekişmenin alabildiğine keskinleştiği, işbirlikçi-tekelci burjuvazinin ağır bir siyasal önderlik bunalımı yaşamakta olduğu ve ülkenin yönetiminde genelkurmayın ve istihbarat örgütlerinin ve hatta mafya-tipi örgütlerin ağırlığını daha da arttığı bir dönemden geçiyoruz. Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküş yıllarını anımsatan bu tablonun, aslında egemen sınıfların yaşadığı ve toplumsal yaşamın bütün yönlerini kapsayan derin bir bunalımın yansıması olduğu, bu tablonun oluşumunda, faşist rejimin ve kapitalist düzenin Kürt ulusal hareketi başta olmak üzere devrimden yediği darbelerin belirleyici bir rol oynadığı açıktır. Ve yavaş, ama kesin adımlarla bir devrimci duruma, gerçek bir iç savaş ortamına sürüklenmekte olan ve kimin elinin kimin cebinde olduğunun belli olmadığı Türkiye'nin, aynı zamanda, bulanık suda balık avlamaya meraklı emperyalistler, onların istihbarat örgütleri ve yerli kuklaları için her türlü entrika ve komplonun düzenlenebileceği bir mekân görünümünde olduğu da aynı ölçüde açık değil mi?¹⁶

¹⁶ Türk egemen sınıflarının ABD emperyalizmine en yakın temsilcilerinden Şükür Elekdağ, ülkedeki siyasal iktidar boşluğunu gidermenin yolunu, MGK'nun

Bu koşullar altında devrim, dayanılmaz maddî ve tinsel acılarla kıvranan ve canlı canlı çürümekte olan Türkiye'nin bedenine ve ruhuna şifa verecek tek ilâç, onu gerçek kurtuluşa götürmenin tek aracı olarak daha da yakıcı ve güncel bir gereksinim olarak dayatıyor kendisini. Ancak Kürt ulusal hareketiyle tam bir dayanışma içinde olacak olan bir işçi-emekçi devrimi, Türkiye'yi bu onursuzluk, düşkünlük ve çürüme ortamından çekip çıkarabilir. Ancak, bir işçi-emekçi devrimi, Türkiye'nin Ortadoğu halklarına karşı bir emperyalist-Siyonist savaş karargâhına çevrilmesini engelleyebilir. Türkiye işçi sınıfı ve halklarının yazgısı, her zaman olduğundan daha fazla, başta Kürdistan ve Filistin halkları gelmek üzere Ortadoğu işçi sınıfı ve halklarının yazgısıyla sımsıkı birleşmiş bulunuyor.

yetkilerinin daha da arttırılması ve neredeyse resmen hükümetin işlevlerini de devralmasında gördüğünü belirtirken böylesi bir kabulden yola çıkıyor. O, Milliyet gazetesinin 17 Haziran tarihli sayısında yer alan "Dış güvenlikte asker-sivil işbirliği" adlı yazısında, "çevresinde sanki bir ateş çemberi oluş"tuğunu söylediği Türkiye için şöyle bir yönetim modeli öneriyor: "Siyasetin kilitlendiği ve istikrarsızlığın kök saldığı ülkemizin ufunda görünen erken seçim veya ömrü pek uzun olmayacak koalisyon alternatifleri de, Türkiye'de sivil otorite boşluğunun daha bir süre devam edeceğine işaret etmektedir. "Bu durumda, dış güvenlik konularında asker-sivil işbirliğinin aksaksız bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlayacak bir yöntem bulmak gerekecektir. Kanımızca, en uygun yöntem, Milli Güvenlik Kurulu'nun, aylık toplantılarına ilaveten, çok daha dar bir katılımı yani 'mini MGK' olarak her hafta toplanmasıdır."

“Çöl Tilkisi” Operasyonu: Dersler, Sonuçlar, Görevler

20-21 Aralık 1998

Proletarya ve halkların ve onların devrimci öncülerinin, “Çöl Tilkisi” Operasyonundan çıkaracağı bir dizi ders ve bu derslerden çıkaracağı sonuçlar ve görevler var. Aşağıda bunları ortaya koymaya çalışacağım.

Herşeyden önce; bu operasyon, emperyalizmin ve onun şeflerinin ikiyüzlü, sahtekâr, terörist ve saldırgan karakterini bir kez daha ortaya koymuştur. Bu son operasyonda ABD ve onun yamağı Britanya, varolan uluslararası burjuva hukukuna ve prosedürüne uymaya, BM Güvenlik Konseyini toplamaya ve oradan bir karar çıkarmaya da gerek görmemiş, hatta resmen savaş ilanına bile başvurmaksızın Irak’a eski zamanların dağ başında yol kesen eşkiyaları gibi saldırmışlardır. Bu saldırı, onyıllardır “terörizm”, “uluslararası hukuk”, “demokrasi”, “insan hakları” konusunda yaygara yapan ve diğer şeylerin yanısıra bu sis perdesinin de yardımıyla proletarya ve halkların ulusal kurtuluş, devrim ve sosyalizm kavgalarını karalamak ve ezmek ve kendilerine bütünüyle boyun eğmeyen küçük ülkeleri cezalandırmak için her yola ve her türlü demagojiye başvuran tekелci burjuvaların gerçek teröristler, hem de ellerinde nükleer silâhlar da içinde olmak üzere en modern silâhları bulunduran en tehlikeli teröristler olduğunu bir kez daha göstermiştir. Irak örneğinde, 1991’den bu yana uygulanan ve ayda ortalama 5,000 kişinin ölümüne yol açan ekonomik ambargonun ise bu emperyalist terörizmin özel ve değişik bir biçimi olduğunun altını çizmeliyiz.

Bu operasyon, başka ülkelerin içişlerine karışmayı alışkanlık hâline getirmiş olan Batılı emperyalistlerin, işçi sınıfının ve halkların kendi yazgılarını belirlemelerinin önündeki en büyük engel olduğunu bir kez daha ortaya koymuştur. ABD ve Britanya, yıllardır yapmakta oldukları gibi bu son operasyon sırasında da hedeflerini “Irak halkını ve ülkelerini Saddam Hüseyin’in tehdit ve zorbalığından korumak” (!) olarak açıkladılar. Ama onlar, Irak’ın yazgısını belirleme hakkının

emperyalistlere değil, Irak halkına ait olduğunu, uluslararası burjuva hukukunun herhangi bir diğer devlete ya da devletler topluluğuna başka bir ülkenin yönetimini devirme ve onun başına kendi istediği kişileri geçirme hakkı vermediğini gözardı ediyorlar. Irak halkı, koşulları oluştuğunda ve devrimci öncüsüne kavuştuğunda, başında Saddam Hüseyin kliğinin bulunduğu Irak gericiliğini ve Irak'ı köleleştirmek isteyen emperyalistleri devirmesini bilecektir. Washington ve Londra'nın küstah ve saldırgan politikasıysa, açıklanan hedeflerinin tam tersi yönde etki yapmakta, en azından kısa erimde -Irak içinde ve Ortadoğu'da- Saddam Hüseyin kliğinin prestijini arttırmakta ve onun siyasal ömrünü uzatmaya yaramaktadır. Haksızlığın bu denli açık ve "kralın böylesine çıplak" olması, CIA denetimindeki INC (=Irak Ulusal Kongresi) adlı örgütü bile bu operasyonu yarım ağızla kınamak zorunda bıraktı. Kendi halklarının, ABD ve Avrupa emperyalistlerinin desteğiyle özgürlüklerine kavuşmalarını düşleyen ulusal kurtuluş hareketlerinin, herhâlde Irak deneyiminden öğrenmeleri gereken dersler vardır.

Irak'ın komşuları için bir tehdit oluşturabileceği savıyla, 1991 Körfez Savaşında olduğundan daha yoğun bir tarzda bombalanması da komik, daha doğrusu traji-komiktir. ABD ve Britanya'nın Saddam Hüseyin kliğini -Fransa, Sovyetler Birliği, Çin gibi diğer emperyalistlerle birlikte- silâhlandırmada ve Eylül 1980'de İran'a saldırması için kışkırtmada oynadıkları rol bir yana, 1991'deki Körfez Savaşında ağır bir yenilgiye uğratılan ve 1991'den bu yana, UNSCOM'un gözetimi altında büyük ölçüde silâhsızlandırılan Irak'ın bölge ülkeleri için herhangi bir tehlike oluşturmadığı ve yakın gelecekte de oluşturamayacağı iki kere ikinin dört ettiği kadar açıktır. İşin ilginç yanı, Ağustos 1990'da Irak tarafından işgal edilen Kuveyt dışında hiçbir Arap ülkesi, resmî ya da gayiresmî olarak Irak tehdidiyle karşı karşıya olduğunu ileri sürmemektedir. Tersine, halklarının ve kamuoylarının baskısı nedeniyle, topraklarında ABD üsleri ve askerleri bulunduran Suudi Arabistan da içinde olmak üzere tüm Arap ülkeleri, Irak'a yapılan bu son saldırıyı -ikiyüzlüce de olsa- kınamak zorunda kalmıştır. Öte yandan Batılı emperyalistlerin, başta nükleer silâhlar olmak üzere bir dizi "kitle imha silâhı"na sahip bulunan İsrail'in; Filistin, Lübnan ve Ortadoğu halklarına yönelik tehdit ve saldırganlığını desteklerken, gizli "kitle imha silâhları"na sahip olduğu gerekçesiyle kolu kanadı kırık Irak'ın üzerine çullanmasını, herhâlde çok az kimse kabul edecekti. Kaldı ki, elleri halkların kanıyla lekeli ve sicilleri Saddam Hüseyin kliğinkinden

çok daha kirli olan, Irak’ın elinde bulunandan binlerce kat fazla “kitle imha silâhı”na sahip olan emperyalistlerin ve hele ABD’nin bu konuda hiç kimseye öğüt verneye ve karışmaya hakkı yoktur.

Batılı emperyalistlerin, en azından Ocak 1991’den bu yana süren Irak politikasının devamı olan bu operasyonun gerçek nedeninin Clinton ve Blair tarafından açıklanan nedenler olmadığı belli. Bu operasyon herşeyden önce, ABD, İsrail ve Britanya’nın, Ortadoğu’da hem suyu hem de petrolü olan tek Arap ülkesi konumundaki Irak’ı kendi güdümlerine sokmayı, bu olmazsa onun yaralarını sarıp yeniden ayağa kalkmasını ve güçlenmesini önlemeyi amaçlayan stratejik plânının bir gereğidir. Çıkarları ABD’nin çıkarlarıyla neredeyse özdeşleşmiş olan İsrail’in 7 Haziran 1981’de, yani İran-Irak savaşı sırasında Bağdat dışındaki Osirak nükleer santralını vurmasını anımsamak yeter. Belki Irak’ın, kendi jeopolitik konumunun kurbanı olduğu ve hâlâ, Ağustos 1990’da Kuveyt’i işgal ederek “bölgesel bir süper devlet” olmaya kalkışmasının faturasını ödemeye devam ettiği de söylenebilir. Britanya Başbakanı Tony Blair, 20 Aralık günü yaptığı konuşmada, Irak’ın başına gelenlerin, benzer davranışta bulunabilecek diğer ülkeler için caydırıcı bir örnek olacağını söylerken baklayı ağızından çıkarırmıştı. Uzun süredir devam eden ekonomik durgunluğa bağlı olarak petrol fiyatlarının düşme eğilimine girmesi de, dünya petrol rezervlerinin yüzde 10’una sahip bulunan bu ülkenin “uluslararası topluluğun” sıkı denetim ve gözetimi altında tutulmasını gerektiren ek ve konjonktürel bir neden oluyor. Bu operasyonda Anglo-Saksonların, kaçak petrol sattığı ve böylelikle BM ambargosunu deldiği gerekçesiyle Basra’daki petrol rafinerisini ve petrol terminalini vurmaları bu şekilde açıklanabilir.

“Çöl Tilkisi” operasyonunun ana çizgilerinin 1998 başlarında olduğu söylenebilir. Bilindiği gibi, ABD ve Britanya’nın INC adlı, birbirleriyle çekişen grup ve kişilerden oluşan işbirlikçi örgüt aracılığıyla Saddam Hüseyin kliğini devirme çabaları Bağdat rejimiyle taktiksel bir bağlaşımaya giren KDP (=Kürdistan Demokratik Partisi) lideri Barzani’nin Talabani’yi ve onun KYB’ni (=Kürdistan Yurtseverler Birliği) yenilgiye uğrattığı 1996 güzünde çökmüştü. Ancak ABD’nin Irak’ı istikrarsızlaştırmasının bir aracı ve bu ülkeye müdahalesinin bir gerekçesi olarak yapay solunumla ayakta tuttuğu bu örgüt taslağı, 1998 başında yeniden diriltildi. Temel üssü Güney Kürdistan ve temel güçleri KDP ve KYB olan plâna göre; INC

Güney Kürdistan'da ABD ve Britanya'nın askerî ve ekonomik olarak destekleyeceği bir Geçici Hükümet kuracak ve bu hükümetin ayakta kalması ve tüm Irak'a egemen olması için ABD ve Britanya Irak'ın Cumhuriyet Muhafızlarını ve diğer elit birliklerini hava harekâtıyla yokedecekti. Ocak-Şubat 1998'de, UNSCOM uzmanlarının çalışmalarının engellendiği gerekçesiyle Irak'la ilişkileri yeniden gerginleşen ABD ve Britanya'nın Körfeze askerî yığınak yapması ve bir çatışma ortamının doğması, işte bu plânla doğrudan ilgiliydi. Ancak, bu plân Irak'ın geri adım atması ve UNSCOM uzmanlarının denetim çabalarına hiçbir engel çıkarmayacağına söz vererek ABD ile Britanya'nın müdahale gerekçesini ellerinden alması üzerine on ay sonrasına ertelenmiş oldu. Söz konusu plân; KDP ile KYB arasındaki gerilimin giderilmesini, PKK'nın tasfiyesini ya da etkisizleştirilmesinin yanı sıra, Güney Kürdistan'da kurulacak bir Kürt devleti karabasanından bir türlü kurtulamayan Türkiye'nin kuşklarının giderilmesini ve onun desteğinin, ya da en azından olumlu tarafsızlığının sağlanmasını da gerektiriyordu.

ABD yetkililerinin aylar boyunca Kürtleri "barıştırmak" için yırtınması işte bundandı. KDP ile KYB arasında 17 Eylül'de imzalanan Washington Anlaşması işte bu gereksinimin ürünüydü. Bu anlaşma, PKK'nın, tüm Kürt güçlerini kucaklayacak -ve her halükârda gerçekleşme şansı bulunmayan- Ulusal Kongre girişiminin baltalanmasını ve ona karşı TSK-KDP-KYB cephesinin yeniden kurulmasını, ya da daha doğrusu TSK-KDP eksenine KYB'nin de katılımını öngörüyordu. PKK'nın, genelde ABD-Britanya emperyalistlerinin plânlarında ve özelde bu plânda kendisine yer olmadığını bir türlü anlayamaması ve Öcalan'ın "ABD'nin Güney Kürdistan için istediğini Kuzey Kürdistan için de istemesi gerektiğini" (?) söylemesi ise ayrıntıların doruğu olacak ve Kürt ulusal hareketinin trajedisini oluşturacaktı. Zaten Öcalan'ın çok geçmeden Suriye'den ayrılmak zorunda bırakılması da, esas olarak Türk gericiliğinin marifeti değil, Şam üzerinde bu amaçla baskı kuran ABD'nin söz konusu plânının gereği idi.

Öte yandan, KDP-KYB anlaşmasının mimarı ABD, Türk gericiliğinin kaygılarının giderilmesi ve onun destek ve işbirliğinin sağlanması için yeni adımlar atmayı da ihmal etmeyecekti. *Hürriyet*'in 11 Kasım 1998 tarihli sayısında, bu amaçla biraraya gelen ABD, Britanya, Türkiye'nin, üçlü bir deklarasyon yayımladıkları belirtiliyordu. Deklarasyonda şöyle deniliyordu: "Türkiye, ABD

ve İngiltere, Ankara sürecinin co-sponsorları olarak KDP ve KYB arasında 17 Eylül 1998 tarihinde Washington’da imzalanan ortak bildiride ifadesini bulan Ankara bildirileri ilkelerine yönelik taahhütlerin yeniden vurgulanmasından memnuniyet duymaktadır. Bu ortak bildiriyle, KDP ve KYB arasındaki uzlaşma çabaları önemli ve yeni bir aşamaya ulaşmıştır.” Deklarasyonda ayrıca, Türkiye, ABD ve Britanya’nın, Irak’ın birliği ve toprak bütünlüğünün korunmasının önemini yinelediğinin altı çiziliyor, KDP ve KYB’nin, PKK’ya bölgede ortam sağlanmaması, bölgedeki tüm PKK üslerinin yok edilmesi ve Türk sınırının korunması konularında söz verdiği söyleniyordu.

Ama olaylar her zaman, hatta çoğu zaman emperyalistlerin plânlarına uygun olarak gelişmiyor. Bu, “Çöl Tilkisi” operasyonu için de böyledir. Evet, ABD ve Britanya bu son operasyonla Irak’ın askerî gücüne ve potansiyeline belli bir darbe indirdiler; ancak onların, askerî olarak kazandıkları bu taktiksel çarpışmayı siyasal plânda yitirdiklerini söyleyebiliriz. Bu, sözkonusu operasyonun yolaçtığı şu sonuçlardan görülebilir:

1) Bu operasyon, ABD ve Britanya’nın kişiliğinde emperyalizmin terörist ve saldırgan karakterini ve emperyalistlerin güdümündeki BM’in gerçek bir gücünün olmadığını bir kez daha geniş halk kitleleri katında ve dünya ölçeğinde açığa çıkardı ve özellikle de Arap ve İslâm ülkeleri halklarının anti-emperyalist tepkilerinin güçlenmesine yolaçtı. Başta, “Saddam dize getirilinceye değin sürdürüleceği” açıklanan operasyonun Filistin, Suriye, Mısır, Ürdün, Pakistan, Hindistan, Britanya, Hollanda gibi ülkelerdeki giderek büyüyen anti-emperyalist kitle gösterilerinin ardından, “Ramazan Bayramının başladığı ve Irak’a yeterince zarar verildiği” gerekçesiyle durdurulması ve Monica Lewinski’nin sevgilisinin, yani ABD Başkanı Clinton’ın Arap dünyasına yönelik TV konuşmasında “İslâm dinine olan” saygısını dile getirmeyi gerekli görmesi bundandır.

2) Bu operasyon, özellikle Filistin ve Kürdistan halklarının saflarında yayılmaya çalışılan pasifist yanılsamalara, emperyalizm ve onun uşakları bir devrimle yıkılmadan da gerçek bir demokrasi ve demokratik bir barış olabileceği yolundaki gerici hayallere yeni bir darbe indirdi. Bu, 20 Aralık’ta İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu’nun -Ekim ayı sonlarında ABD’de imzalanan- Wye River anlaşmasını askıya aldığını açıklayarak İsrail-Filistin ”barış anlaşması”nın tabutuna bir çivi daha çakmasıyla kanıtlanmış bulunuyor.

3) Bu operasyon, özellikle ABD'nin Arap ve İslâm dünyasındaki nüfuzunun azalmasına, onun İran ve Suriye'yle yakınlaşma çabalarının darbe yemesine ve ekonomik durgunluk nedeniyle kötüleşmekte olan emperyalistlerarası çelişmelerin, özellikle de ABD ile Çin, Rusya, Fransa gibi emperyalist devletler arasındaki çelişmelerin keskinleşmesine katkıda bulundu.

“Çöl Tilkisi” operasyonu, bir kez daha, “Emperyalizm, hem dış, hem de iç siyasette demokrasinin çiğnenmesi doğrultusunda, gericilik doğrultusunda uğraş verir. Bu anlamda emperyalizm, sadece onun taleplerinden *biri* olan ulusal kendi yazgısını belirlemenin değil, söz götürmez bir biçimde *genel olarak demokrasinin, demokrasinin tümünün* ‘yadsınması’dır.”¹⁷ diyen ve emperyalizmi “her plânda gericilik” olarak tanımlayan Lenin’i doğrulamış ve emperyalizmin, barış, demokrasi ve insan hakları getireceğini (!) ileri süren reformistleri ve diğer devrim düşmanlarını çürütmüştür. Proletarya ve onun öncüsünün, capcanlı olan Leninist emperyalizm teorisini kararlılıkla savunmasının ve karartılmaya çalışılan anti-emperyalist bilince sahip çıkmasının tam zamanıdır.

Proletarya ve onun devrimci öncüsünün özelde “Çöl Tilkisi” operasyonundan ve emperyalizmin stratejisinden çıkarmaları gereken bir başka önemli ders, politikanın güçle yapılabileceği gerçeğidir. Gericici sınıflar için de geçerli olan bu kural, proletarya için olmazsa olmaz bir nitelik taşır. Eğer bugün ABD emperyalizmi bu denli küstahça davranabiliyor, Arap ve dünya halklarını ve ilerici kamuoyunu hiçe sayarak ve gülünç ve uydurma gerekçelerle istediği zaman Irak’ı tehdit edip bombalayabiliyor, hatta bu suçları işlerken ipliğinin önemli ölçüde pazara çıkmasına fazla aldırmayabiliyorsa bu, konjonktürel olarak güçlü olduğu; komünist, devrimci ve anti-emperyalist güçler onun plânlarını bozacak durumda olmadığı içindir. Lenin, “büyük tarihsel sorunlar ancak *kuvvet yoluyla* çözülebilir”¹⁸ diyordu. Dahası, bu savaşımın başını çekmesi gereken ve çekebilecek biricik sınıf proletarya ve onun öncüsü, emperyalizmin yalnızca ajitasyonla ve gazete makaleleriyle yıkılamayacağını biliyor. Bu

¹⁷ “A Caricature of Marxism and Imperialist Economism”/ “Marksizmin Bir Karikatürü ve Emperyalist Ekonomizm”, Collected Works, Cilt 23, Moskova, Progress Publishers, 1974, s. 43.

¹⁸ The Revolutionary Army and the Revolutionary Government”/ “Devrimci Ordu ve Devrimci Hükümet”, Collected Works, Cilt 8, Moskova, Progress Publishers, 1974, s. 563.

dönüp dolaşıp bizi yeniden örgüt sorununun yaşamsal önemine getirmektedir. Gene Lenin, ezilen ve sömürülen sınıfların kurtuluşu davasının zaferi için, devrimci bir sınıf partisinin ne denli gerekli ve yaşamsal olduğunu şu iyi bilinen sözleriyle anlatıyordu:

“Proletaryanın iktidar mücadelesinde örgütten başka hiçbir silâhı yoktur... proletarya, ancak Marksizm ilkelerine dayanan ideolojik birlik, ezilen milyonları işçi sınıfının ordusuna dönüştürecek olan bir örgütün maddî birliğiyle sağlamlaştırıldığı zaman, yenilmez bir güç olabilir ve mutlaka olacaktır da.”¹⁹

20 Aralık'ta ABD ve Britanya, amaçlarına ulaştıklarını söyleyerek “Çöl Tilkisi” operasyonuna son verdiklerini, ancak Irak'ın yükümlülüklerini yerine getirmemesi vb. (!) durumunda onu yeniden vuracaklarını ve bu arada Körfez'deki askerî varlıklarını muhafaza edeceklerini, hatta daha da güçlendireceklerini belirttiler. Emperyalist haydutların, esas olarak bölge halklarının tepkisine bağlı olarak geri adım atmak zorunda kalmaları, geçici bir ateşkesten başka bir şey değildir. Demek ki, Ortadoğu proletaryası ve halklarının, anti-emperyalist bilinçlerini bilemelerinin, örgütlenmelerini pekiştirmelerinin ve eylemlerini yükseltmelerinin gerekeceği yeni ve görkemli bir kavga dönemine giriyoruz.

¹⁹ Sovyetler Birliği Komünist Partisi (Bolşevik) Tarihi. İstanbul, Aydınlık Yayınları, 1975, s. 75.

“Ah, Öyle Üzgünüm Ki!”

1-4 Mayıs 2003

“Yukarda korkunç fırtınalar

Yangınlar tutuşmuş fırtınaların önünde ve insanlar inliyor

*Ziyafetlerin verildiği caddelerde saçılmış hâlde yatıyor.... halkım
vıgınlr hâlinde....*

Ah kentim benim.... ah evim...

MÖ 2000 yıllarında Mezopotamya'nın Ur kentinin yokoluşu üzerine yazılmış ağıttan parça

“Bana Bağdat'ın yağmalanmasını sormuşsun... Bu, öylesine dehşet verici bir olay ki, onu anlatacak sözcükler bulamıyorum. Keşke daha önce ölmüş ve cellatların bu bilgi ve öğrenim hazinelerini nasıl yokettiklerini görmemiş olsaydım. Dünyayı tanıdığımı sanırdım; fakat bu yıkım öylesine görülmedik ve saçma ki, şaşkınlıktan dilim tutuldu. Zamanın altüst oluşları ve bunun sonuçları akıl ve bilgiyi bir hiç derekesine indirdi.”

1258 yılında Moğolların Bağdat'ı yağmalamalarının ardından bu kenti ziyaret eden bir Pers gezginin mektubundan.

Yukardaki sözler, pekâlâ Moğollardan 745 yıl sonra ABD emperyalistlerinin, Irak'a karşı giriştikleri saldırının ardından, büyük bir olasılıkla uluslararası mafyayla işbirliği hâlinde örgütledikleri yağma ve gerçekleştirdikleri kültür yıkımı için de söylenebilirdi. Konunun bu güncel cephesine değinmeden önce, Mezopotamya kültür ve uygarlığının tarihinde kısa bir gezintiye çıkmamız gerekiyor.

Mezopotamya Kültür ve Uygarlığı

Irak ya da Mezopotamya, arkeolog ve tarihçiler tarafından

uygarlığın beşiği ya da potası olarak tanımlanıyor. MÖ 5800 yıllarında ilk çiftçi toplulukları Fırat çevresinde oluşmuştu. Bir kaç yüzyıl içinde bu çiftçi toplulukları kent yerleşimleri hâlini aldı. Her biri bir kaç bin kişiden oluşan bu kent yerleşimleri; sulama sistemini, besin maddelerinin dağıtımını, Mezopotamya'da bulunmayan ve komşu bölgelerden getirilen taş, kereste ve minerallerin dışalımını düzenleyen tapınaklar tarafından yönetiliyorlardı. Irak, dünyanın ilk kentsel yerleşim birimi olarak kabul edilen ve kalıntıları Dicle ve Fırat ırmaklarının arasında bir yerde bulunan Jarmo'nun, daha sonraları Ur, Eridu, Uruk, Lagaş ve Nippur gibi çok eski kentlerin kurulduğu ülke. Irak, aynı zamanda güneyinde MÖ 3500 yıllarında ilk kez sabanın kullanıldığı ve tapınaklarda kayıtların tutulmasının başladığı yer. Irak'ta yerleşen en eski topluluklardan birisi olan Sümerler bakırı ergitmeyi başardılar, bronz âletleri icat ettiler, kentler kurdular ve ticaretle uğraştılar. Sümerler MÖ 3500 ile 2000 yılları arasında çivi yazısını geliştirdiler.

Mezopotamya halkının yaşamı, her baharda felâketlerle sonuçlanan sellerin tehdidi altındaydı. MÖ 2900 yıllarında gerçekleşen ve çok büyük bir tufana yolaçan olağanüstü sel, ünlü Gilgameş Destanında anlatımını buldu. Arkeologlar bu destanın, Nuh'un tektanrılı dinlerin kutsal kitaplarında anlatılan öyküsünün kaynağı olduğunu düşünüyorlar. Bu koşullarda sellerin kontrolü ve sulu tarımın geliştirilmesi, her bakımdan yaşamsal bir önem taşıyordu. Sümerler, selleri kontrol altında tutmak, tarlaları sulamak ve taşımacılık yapmak gibi değişik işlevleri üstlenen karmaşık bir kanal sistemini de yaşama geçirdiler. Mezopotamya'da sulamanın geliştirilmesi, tarımda üretkenliğin çok önemli ölçüde artmasını, bu ise, dünyamızdaki ilk kent uygarlığının ortaya çıkmasını olanaklı kıldı. Arkeolog İvar Lissner, binlerce yıldır kullanılmayan Sümer-Babil kanal sisteminin izlerinin bugün bile uçaktan görülebileceğini söylüyor.

Sulama sistemlerinin işletilmesi, muhafazası ve komşu bölgelerle ticaretin sürdürülmesi amacıyla kayıtların tutulmasına bağlı olarak yazının bulunması ve gelişmesi, ardından entellektüel ve kültürel gelişmenin de yolunu açtı. Bu ortamda şiiir, öykü, tarih yazımının yanı sıra bilim ve matematik de gelişti. Çağdaş araştırmalar Mezopotamya uygarlığının; çarpım tablolarına sahip olduğunu, kare, karekökü, küb ve logaritmayı kullanabildiğini, alanları ve hacimleri ölçebildiğini, lineer denklemleri kullanabildiğini, pi sayısını, gerçek

değerine çok yakın bir biçimde 3.125 olarak hesaplayabildiğini, 360 derecelik çemberi, 60 saniyelik dakikayı, 60 dakikalık saati, 360 günlük yılı bulduğunu, astronomi alanında hayli ilerlediğini, gezegenlerin, ayın ve güneşin batış ve doğuşunu gözlemlediğini ortaya koymuştur. Bugünün kapitalist Batı uygarlığının temelini ve esin kaynağını oluşturduğu varsayılan Grekler, gerek maddî ve gerekse entellektüel alanda pek çok şeyi, büyük bir saygıyla yaklaştıkları ve kendilerinden çok daha eski olan Mezopotamya ve Mısır uygarlıklarından öğrenmiş ve devralmışlardı.

MÖ 2000’li yıllarda, Sümer uygarlığının yanısıra, onun biraz kuzeyinde de Akad uygarlığı oluşmuştu. MÖ 2334’te (bazılarına göre MÖ 2270’de) Akat kralı Sargon, her ikisi de kent konfederasyonları biçiminde örgütlenmiş bulunan bu iki uygarlığı kendi yönetimi altında birleştirdi ve Akdeniz’den Basra Körfezi’ne kadar uzanan ilk imparatorluğu kurdu. Akad dili zamanla Sümercenin yerini aldı; ancak dinsel ayinlerin, bilimsel çalışmaların ve edebiyatın dili MS birinci yüzyıla kadar Sümerce olarak kalacaktı.

Akadlar, Basra Körfezinden bugünkü Suriye’ye kadar uzanan bölgeye egemen oldular. Ancak MÖ 2180’de Sargon hanedanı, Zagros dağlarından gelen Guti adlı kavmin saldırısı sonucu çöktü. Guti’lerin kısa ömürlü egemenliği yerini MÖ 2112’de Ur kent devletinin kurduğu Ur-Nannu İmparatorluğu’na bıraktı. Ur-Nannu’nun oğlu Şulgi, Hammurabi’den 300 yıl kadar önce tarihte bilinen ilk yasa metni olan Ur-Nannu Yasaları’nı hazırladı. MÖ 2112-2004 yılları arasında egemen olan Ur-Nannu İmparatorluğu ise doğudaki Elamlıların saldırısı sonucu yıkıldı. Babil İmparatorluğu MÖ 1990’da yeniden kurulacak ve MÖ 1792 yılında Hammurabi’nin yönetiminde doruğuna ulaşacaktı. Arkeolog İvar Lissner, Babilli’lerin Mezopotamya toprağından petrol çıkarmayı öğrendiklerini, bundan ötürü Babil’in geceleri iyi aydınlatılmış bir kent olduğunu anlatır. Sümerlerin eski yasalarını derleyen, onlara yenilerini ekleyen ve bu yasaları İmparatorluğun bütün yörelerinde uygulayan Hammurabi, yasalarına yazdığı önsözde, amacının “ülkede adaletin egemen olması, zâlim ve kötülerin yok edilmesi, güçlünün zayıfı ezmesinin engellenmesi ve bütün halkın gönencinin arttırılması” olduğunu belirtiyordu. Hammurabi döneminde faiz yüzde 20 ile sınırlanmış, temel ürünlerin fiyatları ve inşaat ustalarının ve doktorların ücretleri belirlenmiş ve borç köleliği üç yılla sınırlanmıştı. Çokkarıllığa ve boşanmaya izin veriliyordu. Cezalara gelince, suçlunun sosyal statüsü

yükseldikçe, cezaların ağırlığı daha da artıyordu.

MÖ 14. yüzyılda Asur İmparatorluğu kuruldu. Asurlu'lar, Basra Körfezinden Akdeniz'e kadar uzanan bölgeyi 9. yüzyılda yeniden denetimleri altına aldılar. Asurlu'ların egemenliği MÖ 612'ye kadar sürdü. Bu tarihte Asurlu'lar kovuldu ve Babil İmparatorluğu yeniden kuruldu.

Dünyanın yedi harikasıdan biri sayılan Babil'in Asma Bahçelerini, kentin çifte duvarlarını ve Sümer'lerden bu yana Mezopotamya uygarlıklarının tanrılarına yaklaşmak için inşa ettikleri *ziggurat*'ların (tapınak kuleleri) en büyüklerinden birini yaptıran son kralı Nebu- kadnezar (MÖ 605-562) döneminde ise Babil'in sınırları Mısır'a kadar uzanıyordu. Arkeologlar, Kudüs'ü ele geçirerek Yahudileri tutsak alan Nebukadnezar'ın Fırat ile Dicle arasında kanallar yaptırarak sulanan toprağın alanını arttırdığını belirtiyorlar.

MÖ 450 yıllarında Babil'i gezen ünlü Grek tarihçi Herodot, kentin 87 kilometre uzunluğunda ve yanyana dört atın rahatlıkla geçebileceği genişlikte bir duvarla çevrili olduğunu, kentin ortasından akan ve iki yanı hurma ağaçlarıyla süslü bulunan Fırat'ın iki yakasının birbirlerine köprülerle bağlanmış olduğunu, hatta ırmağın altından geçen bir tünel bulunduğunu yazmaktadır.

Bütün bu anlatılanlar antik Mezopotamya uygarlığının ideal bir toplum anlamına gelmiyor elbet. Burada, uygarlığın ortaya çıkışı ve ilerlemesi yönünde atılan bütün bu adımların yaygın bir köle emeğinin yanısıra özgür köylülerin ve zanaatkârların sömürülmesine dayandığının altı çizilmelidir. Ne var ki, üretici güçlerin o günkü gelişme düzeyi gözönüne alındığında, gerek tarımın ayakta tutulması ve gerekse Mezopotamya'nın (ve Mısır'ın) bugün hayranlıkla izlediğimiz (ya da yıkıntıya dönüştükleri için artık izleyemediğimiz) dev yapıtları ancak yaygın köle emeği ve bu köle emeğini kamu işleri için örgütleyen bir devlet aygıtına dayanmak suretiyle yapılabilirdi.

Ancak, yakın zamanda yapılan çalışmalar arkeologları, Mezopotamya uygarlığında köleliğin fazla yaygın olmadığı vargısına ulaştırmıştır. Örneğin Petr Charvat, *Mesopotamia Before History* (=Tarihten Önce Mezopotamya) adlı yapıtında, MÖ 3000 yıllarında Mezopotamya'da "toplumun bütün alanlarında evrensellik ve eşitlik ilkesinin öne çıktığını... maddî yaşam standartlarının yeniden dağıtım yoluyla eşitlendiğini... halkın ortak sorunlarını toplantılarda tartışıp karara bağladığını... Doğum ve ölümden herkese aynı biçimde

davranıldığını” söylemektedir.²⁰ Aynı yazar, MÖ 3000’den sonraki yıllarda yavaş yavaş sosyal sınıf ve katmanların ortaya çıkmaya ve bir siyasal elitin ve egemen sınıfın belirmeye başladığını söylemektedir.

Bölgenin daha sonraki tarihi ise şöyle özetlenebilir: Mezopotamya, yaklaşık MÖ 540’tan MS 640’a kadar uzanan 12 yüzyıllık dönemi Pers’lerin, -ünlü imparatorları İskender’i Babil’de yitiren- Makedonyalı’ların, Partiyalı’ların ve Sasani’lerin boyunduruğu altında geçirdi. İslâm dininin kurucusu Muhammet’in ölümünden sonra Araplar’ın eline geçen Mezopotamya, 750-1258 yılları arasında Abbasi İmparatorluğu’nun bir parçasıydı. Bu imparatorluğun başkenti olan Bağdat, Avrupa’nın kabaca Roma İmparatorluğu’nun çöküşünden sonra girdiği karanlık Orta Çağ’la örtüşen bu dönemde dünyanın en öndegelen bilim, felsefe ve edebiyat merkezlerinden biri, belki de birincisiydi ve antik çağın bilgi ve kültür birikiminin muhafaza edilmesi, geliştirilmesi ve Rönesans Avrupası’na ulaştırılmasında kilit rol oynamıştı. Daha sonraki yüzyıllarda Akkoyunluların ve Safevilerin egemenliği altında kalan Mezopotamya 1534 Osmanlı’ların eline geçti ve bu tarihten 1917 yılına kadar Osmanlı İmparatorluğu’nun sınırları içinde kaldı. Birinci Dünya Savaşı’ndan sonra Ortadoğu’daki sınırları çizen İngiliz ve Fransız emperyalistlerinin aralarında yaptıkları gizli anlaşmaya (Sykes-Picot anlaşması) göre, Irak Britanya’nın vesayeti altına kondu. 1932’de biçimsel olarak bağımsızlık kazanan Irak, 1958’de gerçekleşen ve kitlelerin de desteğini alan ilerici bir askerî darbe sonrasında İngiliz emperyalizminin boyunduruğundan kurtuldu. Ancak, daha sonraki onyılların deneyiminin de göstereceği gibi bu, Irak’ın bir bütün olarak kapitalist-emperyalist sistemin denetimi dışına çıktığı anlamına asla gelmiyordu.

Yağma ve Yıkım

Bağdat’ın, (ve kuzeydeki diğer kentlerin, yani Musul, Kerkük ve Tikrit’in) BAAS rejiminin yöneticileri ve Cumhuriyet Muhafızları’nın generalleriyle ABD emperyalistleri arasında yapılan pazarlıklar sonunda ciddi bir çatışma olmaksızın teslim edilmesinden, yani bir anlamda Irak’ın satılmasından ve 9 Nisan’da ABD ordusunun başkente girmesinden sonra, bu ülkede bir başka önemli gelişme yaşandı. Bağdat, Basra, Musul ve Kerkük başta olmak üzere ülkenin çeşitli kentlerinde günlerce süren yağmalama olayları yaşandı. Basın ajanslarına göre yağmalama olaylarına katılanlar, özellikle

²⁰ Mesopotamia Before History, Londra, Routledge, 2002, s. 158-59.

kamu binalarını, bakanlıkları, BAAS rejimi yöneticilerinin evlerini, yiyecek depolarını, hatta elektrik santrallerini ve hastaneleri hedef aldılar. Ama bu çirkin yağmalama olayları sırasında Bağdat'daki dev Irak Ulusal Arkeoloji Müzesi'nin ve diğer müzelerin yanısıra Ulusal Kitaplığın yağmalanması bambaşka bir anlam taşıyordu.

Irak Ulusal Arkeoloji Müzesi'nin 28 galerisini soyan ve 100,000'den fazla eşî bulunmaz eşyayı çalmakla yetinmeyen yağmacılar, götüremedikleri pek çok paha biçilmez eseri parçaladılar ve müzenin kart katalogunu -büyük olasılıkla bilerek- tahrip ettiler ve böylece nelerin kaybolduğunun saptanmasını ve çalınan eserlerin izlenmesini de büyük ölçüde güçleştirdiler. (Şikago Üniversitesi Doğu Enstitüsü'ndeki uzmanlar, ABD güçlerinin Bağdat'a girişinden sonra çalınan antik eser sayısının 50,000 ilâ 200,000 dolayında olduğunu tahmin ediyorlar.)

ABD tekelci burjuvazisinin öndegelen yayım organlarından *The New York Times* bile 13 Nisan tarihli 2003 sayısında yayımladığı bir makalede, Irak Ulusal Müzesi'nin yağmalanması ve tahrip edilmesinin, "büyük olasılıkla, Ortadoğu'nun yakın tarihinin en büyük kültür felâketlerinden biri olarak anımsanacağı"nı belirtmek zorunda kaldı.

Britanya'da yayımlanan *The Independent* gazetesinin, Amerikan ve İngiliz haydutlarının Irak'a karşı giriştiği saldırıyı yazılarında kapsamlı bir biçimde işleyen muhabiri Robert Fisk, 14 Nisan'da yayımlanan "A Civilization Torn to Pieces" ("Paramparça Edilen Bir Uygarlık") adlı yazısında Irak Ulusal Arkeoloji Müzesi'nde ABD askerlerinin kıskırtması sonucu ve koruması altında gerçekleştirilen yağmayı ve Sümer, Babil, Asur, Med, Pers ve Grek dönemlerine ait ve çoğu paha biçilmez ve eşî bulunmayan heykel, büst, çanak ve çömleklerin çalınmasını ve tahribini şöyle anlatıyordu:

"Tarih boyunca tüm Bağdat kuşatmalarına, Irak'ın hedef olduğu işgallerin tümüne dayanmış, ama Amerikalı'lar Bağdat'ı 'kurtarmaya' geldiğinde tahrip edilmiş olan 5,000 yıllık mermer ayaklıkların, taş heykellerin ve çömleklerin parçalanmış kalıntıları ayaklarımızın altında eziliyordu...

"Bir zamanlar içinde 40,000 yıl öncesine ait taş ve çakmaktaşı nesnelerin bulunduğu bir camekân parçalanarak açılmıştı. Camekânın içi boştu. Kimse, Horsabad sarayına ait Asur rölyeflerine, 5,000 yıllık mühürlere ya da bir zamanlar Sümer prenseslerinin mezarlarına konan altın küpelere ne olduğunu bilmiyor. Geriye kalanları, kırılmış taş

gövdeleri, mezar hazinelerini, parçalanmış çömlekler arasında parıldaayan mücevher parçalarını sınıflandırmak onyıllar alacak.”

Asia Times Online yazarı Pepe Escobar ise, 26 Nisan tarihli “Lions of Babylon” (=“Babil’in Arslanları”) adlı makalesinde yaşanan yağma ve yıkımı şöyle değerlendiriyordu: “Bağdat kuşatmasının Bağdat’ın yağmasına dönüşmesi Irak’lıların çoğunluğu ve konuya duyarlı tüm yabancılar tarafından insanlığa karşı, uygarlığa karşı ve İslâm’a karşı işlenmiş bir suç olarak değerlendiriliyor. İnsanlık; tarımı, alfabeyi, yasaları, matematiği, astronomiyi, şiiri, ‘epik edebiyatı ve örgütlü dini Mezopotamya’da, ‘İrmakların Arasındaki Toprak’ta yarattı. Mezopotamya olmuş olmasaydı, insanlık hayli uzun bir süre daha, karanlık ve cehalet içinde yaşayacaktı.

“Yarım milyon yıl önceki Taş Devri yerleşimlerini, büyük Uruk, Sümerya, Babil, Asur ve Pers uygarlıklarının yükselişi ve çöküşünü ve İslâm’ın yayılmasını tarihleyen 170,000’den fazla paha biçilmez heykele, bas rölyefe, seramiğe ve antik metinlere ev sahipliği yapan Bağdat’taki Irak Müzesi tümüyle yağmalandı. Yeri doldurulamaz kayıplar arasında Hammurabi’nin Yasalarını -tarihteki ilk yasa-içeren tabletler ve Ur döneminden kalma 4,600 yıllık Fundalıktaki Koç heykeli bulunuyor. Bir Akad kralının 4,300 yıllık büstü ise parçalandı.”

Irak Ulusal Müzesi’nin ardından, 14 Nisan’da Irak Ulusal Kitaplığı da yağmalandı ve yakıldı. Ender ve yüzlerce yıl öncesine ait Kuran’lar ve İslâmî kaligrafi örneklerinin, Osmanlı İmparatorluğu döneminden kalma yeri doldurulamaz çok sayıda tarihsel belgenin yanı sıra onbinlerce kitap ve elyazması eser yakılarak kül edildi. 15 Nisan 2003 tarihli “Sacking of Baghdad” (“Bağdat’ın Yağmalanması”) adlı yazısında Robert Fisk, olayı ve ABD askerî yetkililerinin ona nasıl seyirci kaldıklarını şöyle anlatıyordu:

“Hemen hemen bin yıl boyunca Arap dünyasının kültürel başkenti olan Bağdat, Ortadoğu’nun en kültürlü nüfusunu barındırıyordu. Söylendiğine göre, Cengiz Han’ın torunu 13. yüzyılda Bağdat’ı yaktığında Dicle ırmağı kitapların mürekkebinden kapkara akmıştı. Dün ise, binlerce antik belgenin kara külleri Irak’ın göklerini kararttı...

“Kuran Kitaplığı’nın yanmakta olduğunu görünce –pencerelerden 30 metreden uzun alevler fışkırıyordu- işgalci gücün bulunduğu yere, ABD Deniz Piyadesi Sivil İşler Bürosu’na koştum. Bir subay arkadaşına bağırarak ‘bu adam bir İncil (aynen!) kitaplığının yanmakta olduğunu söylüyor’ diye bağırdı. Onlara binanın haritadaki

yerini ve Arapça ve İngilizce olarak tam adını verdim. Dumanın üç mil uzaklıktan görülebildiğini ve oraya araçlarıyla beş dakikada gidebileceklerini söyledim. Yarım saat sonra olay yerinde tek bir Amerikalı bile yoktu ve alevlerin boyu 60 metreye yükselmişti.” Dea Adria Mallin’in belirttiğine göre, Ulusal Kitaplık’taki talan ve yangın 417,000 kitabın, 2,618 değişik türden süreli yayının ve yeri doldurulması ve geri getirilmesi olanaksız 4,412 ender kitabın ve elyazmasının, yani bir entellektüel mirasın yokolmasıyla sonuçlandı.

Şimdi de Amerikan neo-faşist barbarlarının Irak’ın kültürel zenginliklerinin yağmalanmasında oynadıkları rolü daha detaylı bir biçimde ele alabiliriz.

ABD’nin Yağma ve Yıkımdaki Rolü

ABD emperyalistleri ve onların medyadaki borazanları yağmalama olaylarını, Saddam Hüseyin rejimi altında ezilen ve özgürlüklerinden yoksun bırakılan kitlelerin kendiliğinden bir hareketi ya da tepkisi olarak göstermeye çalıştılar. ABD “Savunma” Bakanı Donald Rumsfeld, 12 Nisan’da yaptığı bir basın toplantısında, Irak Ulusal Müzesi’nin talan edilmesine ilişkin bir soruyu yanıtlarken aynen şöyle dedi:

“Bir ülkede bu kadar vazo olması olanaklı mı?” Emperyalist burjuvazinin kültür ve uygarlık düşmanı şefinin söyledikleri, temsil ettiği sınıfın ne denli çürümüş ve kokuşmuş olduğunu göstermesi bakımından son derece öğreticidir. Gene o, 18 Nisan’da yaptığı bir başka basın toplantısında gazetecilerin; hastanelerin, kitaplıkların ve müzelerin yağmalanması konusunda düşüncesini sormaları üzerine şöyle diyecekti:

“Özgürlük düzensizdir. Ve özgür insanlar hatalar yapar ve suç işlerler.” Yani o, yaşanan kargaşa ve yağmanın Irak halkının sözde kurtuluşunun bir çeşit bedeli olduğunu ve bu olaylardan esas olarak Irak’taki Saddam Hüseyin rejiminin ve Irak halkının sorumlu olduğunu anlatmak istiyordu. Basını, Irak’taki sözkonusu olayları abartmakla da suçlayan Rumsfeld ve kafadarlarının zırvaları ve kendi sorumluluklarını ve suçlarını gözlerden saklama çabaları bir yana, talan ve soygun eylemine Irak’ın yoksul halkının küçük bir bölümünün katıldığını da teslim etmek gerekiyor. Bunun nedenleri tahmin edilebilir.

Baas diktatörlüğü altında ezilmekte olan Irak halkının geniş

kesimleri, özellikle 1991’den sonra ABD damgalı BM yaptırımları nedeniyle yaşam standartlarının hızla düşmesine tanık oldular. Petrol zenginliği nedeniyle görece yüksek bir yaşam standardına sahip bulunan ve Ortadoğu’nun eğitim ve sağlık koşulları bakımından en ileri konumdaki ülkelerinden biri olan Irak, 1980-88 İran-Irak savaşının ve 1991 Körfez savaşının yol açtığı çok yönlü yıkımın ardından BM yaptırımları nedeniyle hızla yoksullaştı, hatta açlık, ilâçsızlık ve susuzlukla yüzyüze bırakıldı. İşçi ve emekçilerin siyasal muhalefet ve tepkilerini dile getirmelerini olanaklı kılacak kanalların tümüyle tıkalı olduğu Irak, 1990’lı yıllar boyunca ABD ve İngiliz uçaklarının sürekli ve keyfi olarak bombaladığı, nüfusun yarısının, ancak BM denetimindeki besin karşılığı petrol rejimiyle karnını doyurabildiği, yer altı ekonomisinin yaygınlaştığı, nüfusun büyük bir bölümünün işsiz olduğu, halkın ezici çoğunluğunun hemen hemen hiçbir gelecek umudunun olmadığı ve bütün bunlara bağlı olarak toplumsal yozlaşmanın belli ölçülerde yaygınlık kazandığı bir ülkeydi. Bu koşullarda, Irak yoksullarının küçük bir bölümünün ve bazı lumpen-proleter öğelerin, ABD saldırısı sonucunda devlet otoritesinin yıkılmasına ve özellikle işgalcilerin ve onlarla işbirliği hâlindeki bazı mafya çetelerinin kışkırtmalarına bağlı olarak böylesi bir yağma ve tahrip eylemine katılmaları elbette onaylanamaz, ama anlaşılabilir. Ama, burada da asıl sorumluluk, değişik ulus, din ve mezheplerden Irak işçi ve emekçilerini acımasızca ezen Saddam Hüseyin rejiminden ziyade, 1991’den bu yana Irak halkını BM yaptırımlarının cenderesine alarak açlığa, işsizliğe ve yoksulluğa mahkûm etmiş, Irak’ın sağlık ve eğitim sisteminin yanısıra su şebekesini ve sosyal altyapısını tahrip etmiş ve UNICEF ve UNDP gibi BM kurumlarının kendi rakamlarına göre 1.5 milyon insanın ölümüne yolaçmış, yani *sessiz bir jenosid* gerçekleştirmiş olan emperyalist devletlerin ve özellikle de ABD ve Britanya’nın omuzlarındadır.

Dahası, çok geçmeden bu yağmalama olaylarının belirli siyasal, ekonomik ve kültürel amaçlarla, aslında işgalci ABD güçlerinin *kendileri* tarafından kışkırtıldığı ve teşvik edildiği ortaya çıkacaktı. Emperyalist işgal güçleri ülkenin güneyinde ve kuzeyindeki petrol kuyularını ve Bağdat’taki Petrol Bakanlığı’nı, İçişleri Bakanlığı’nı ve buralardaki dosyaları ve belgeleri ilk fırsatta denetim ve koruma altına almayı ihmal etmediler. Ama onlar, Bağdat başta olmak üzere bellibaşlı kentlerde yağma ve saldırı olaylarını caydırmak için hiçbir çaba göstermedikleri gibi âdeta bu olaylara katılanları örgütlediler ve onlara yol gösterdiler. Hatta, işgal kuvvetlerinin başı General Tommy

Franks, askerî birliklerinin komutanlarına gönderdiği bir buyrukla yağmacılara ve saldırganlara karşı güç kullanımını yasakladı. Bu buyruk, ancak Irak halkının ve uluslararası kamuoyunun tepkisi sonucunda günler sonra -o da büyük olasılıkla kâğıt üzerinde kalmak kaydıyla- geri çekildi. *Washington Post*'ta yayımlanan bir habere göre, ABD askerleri, 8 Nisan'da başlayan yağma olaylarının bütün hızıyla devam ettiği bir sırada Dicle üzerindeki iki köprüyü sivil trafiğe açtılar. Bunun "ilk sonucu, yağmacıların derhal köprüleri geçmeleri ve yağmayı, o zamana kadar dokunulmamış olan Plânlama Bakanlığı'nı ve diğer kamu binalarını kapsayacak tarzda yaygınlaştırmaları oldu."

10 Nisan'da Devlet Antik Eserler Kurulu Genel Araştırma ve İnceleme Direktörü Dr. Doni George, Irak Ulusal Müzesi'nin hedef olduğu yağmayı şöyle anlatıyordu:

"(Müzenin- G. A.) Yönetim bölümü tümüyle tahrip edildi ve yağmalandı. Birinci önemli nokta, yağmacıların neyi istediklerini çok iyi bilen kişiler oldukları. Onlar paha biçilmez Uruk vazosunu, MÖ 3200 yılından kalma bir Akad heykelini, Abbasi döneminden kalma tahta kapıları almışlar. Yağma başlamadan önce dışarda Amerikalı'ların zırhlı araçları ve içerde görevliler vardı. Görevliler Amerikan askerlerinden duruma müdahale etmelerini istediler; fakat onlar herhangi bir müdahalede bulunmadılar. Pazar günü Devlet Antik Eserler Kurulu Başkanı durumu açıklamak için Amerikan karargâhına gitti. Fakat onlar herhangi bir yardım göndermediler. Bütün bunlar, Amerikalı'ların Irak Müzesi'nin yok edilmesini istediğini gösteriyor."

Dr. Doni George ayrıca, soyguncuların Kara Obelisk adlı değerli antik eseri de çaldıklarının, ancak onun kopyasına dokunmadıklarının altını çiziyor ve bunu, ancak uzmanların yapabileceğini belirtiyordu.

Bu saptamalar ABD kaynakları tarafından da doğrulanacaktı. Örneğin, ABD'nde yayımlanan *Business Week* dergisinin internetteki yayınının 17 Nisan tarihli sayısında "Bağdat'ın Antik Eserlerini Çalanlar Hazırlıklı mıydılar?" başlıklı bir yazı yer aldı. Yazının altbaşlığında "Antik eser tacirleri en önemli parçaları çok önceden ısmarladıkları için hırsızlar neyi aradıklarını biliyorlardı" deniyordu.

ABD iş çevrelerinin sözcüsü *Business Week* şöyle sürdürüyordu sözlerini:

"Sanki failler işlerine başlamak için Bağdat'ın düşmesini bekliyorlardı. Şikago Üniversitesinde arkeoloji profesörü olan ve 80 yıldır Irak'ta yapılan kazılara katılan Gil J. Stein, tacirlerin en önemli

parçaları çok önceden ısmarladıklarına inanıyor. Stein, ‘Onlar çok spesifik tarihsel objeleri arıyorlardı. Nereye bakmaları gerektiğini iyi biliyorlardı’ diyor.”

Maury Hirschorn, 26 Nisan’da *Statesman* dergisinde yer alan yazısında, verdiği güvencelere rağmen ABD “Savunma” Bakanlığının Irak’ın antik eserlerinin yağmalanmasını önlemediğini söyleyen antropoloji ve arkeoloji profesörü Elizabeth Stone’un şu sözlerini aktarıyor:

“Arkeologlar ve arkeoloji örgütleri onları (ABD yetkililerini-G. A.), yüzlerce kişinin imzaladığı mektuplar aracılığıyla yeniden ve yeniden uyardı.” Buna karşılık, ABD “Savunma” Bakanlığı arkeologlara bir mektup yazmış ve bunda, “Irak’ın eşsiz kültür tarihini ve sizlerin bu tarihin korunmasına ilişkin kaygılarınızı dikkate alıyoruz” demişti. Bununla da yetinmeyen arkeologlar ABD “Savunma” ve Dışişleri Bakanlığı temsilcileriyle Washington’da iki kez biraraya gelmiş ve onlardan müzelerin korunacağı konusunda güvence almışlardı. Yazara göre, bütün bunlara rağmen, Bağdat’daki Irak Ulusal Müzesi yağmalanırken ABD askerlerinin bunu seyretmekle yetindiğini söyleyen Prof. Stone şunları da belirtmişti:

“Müzeye ilk giren kişilerin işlerini profesyonelce gördüklerinin kesin kanıtları var.

“Onlar bodrum kata gitmeleri ve (en değerli antik eserlerin saklı olduğu)büyük çelik kasaları havaya uçurmaları gerektiğini biliyorlardı.

Asia Times Online yazarı Pepe Escobar da, yukarda adı geçen yazısında şöyle diyordu:

“Olay anında müze yetkilileri neyin nasıl kaybolduğunu tartışamayacak denli bir travma hali içindeydiler. Daha sonraki günlerde onlar, bunun çok iyi örgütlenmiş bir operasyon olduğunu gösteren son derece kaygı verici kanıtları biraraya getirmeye başladılar. Arkeoloji dosyaları ve bilgisayar disketleri tümüyle yokolmuştu. Müzenin zemininde cam kesme âletleri bulunmuştu. Müze yetkililerinin gerçek eşyanın yerine koydukları kopyalar yerlerinde duruyordu; ancak gerçek sanat eserleri çalınmıştı. Müzenin çelik kasaları özel anahtarlarla açılmıştı. Müzenin silâhlı bekçilerinden biri *Asia Times Online*’a Amerikan askerlerinin bir şey almadıklarını, ancak ‘başka uluslardan insanlara’ yağma için kapıları açtıklarını anlattı. ‘Hiçbir Irak’lı, kilitleri onların açtığı gibi açamazdı.’

“UNESCO’nun Paris’teki karargâhındaki uzmanlar, bu yağmanın Irak dışında örgütlenen plânlı bir operasyon olduğu kanısındalar. Yabancılar yapılacak ödemeler için kullanılacak olan Irak petrolü, zaten Irak halkına bir şey sağlamayacaktı. Ama, dünyanın tüm petrolü bile, Irak halkının, tüm Arap ulusunun ve tüm uygar dünyanın bu yağmada yitirdiklerini karşılayamaz.”

Gerçekten de Irak Ulusal Arkeoloji Müzesi’nin yağmalanmasının, emperyalist burjuva medyasının göstermeye çalıştığı tersine gecekondulu halkının ve Saddam Hüseyin rejimi tarafından dışlanan Şîî kökenli yoksul emekçilerin işi olmaktan çok, ne yaptıklarını çok iyi bilen ve işinin uzmanı kişi ya da grupların işi olduğu giderek daha iyi anlaşılıyor. Yukarda da belirtildiği gibi, savaş ortamında kültür mirasının tehdit altına gireceği bilindiği için savaş başlamadan önce ABD hükümeti ve ordusu, bir dizi ulusal ve uluslararası arkeoloji kuruluşu tarafından uyarılmıştı. Dolayısıyla, emperyalist burjuva medyasının savları olduğu gibi kabul edilse ve bu talan olaylarının gerçekten de, esas olarak Saddam Hüseyin rejimine tepki duyan yoksulların işi olduğu varsayılsa bile bu, işgalci güçlerin sorumluluğunu zerrece azaltmaz. Azaltmaz; çünkü uluslararası haydut ABD’nin tanımadığı ya da yarım yamalak tanıdığı uluslararası anlaşmalar, işgalci güçleri, diğer şeylerin yanısıra kültür mirasını korumakla da sorumlu kılıyor.²¹

11 Nisan’da, İsveç’in en büyük gazetesi *Dagens Nyheter*’de, yayımlanan “ABD Güçleri Yağmayı Teşvik Ediyor” başlıklı yazı ise

²¹ Wayne Madsen, 14 Nisan 2003 tarihli “Saddam Haklı mıydı? Biz Amerikalı’lar Ortadoğu’nun Yeni Moğolları mıyız?” adlı yazısında bu konuda şöyle diyordu: “Irak sanatının ve antik eserlerinin yağmalanmasına yardım etmek ve azmettirmekle, ABD’nin 1949 tarihli Dördüncü Cenevre Konvansiyonu’nun 33. Maddesini ve 1949 Cenevre Konvansiyonu’na eklenen 1977 tarihli 1. İhtiyarî Protokolün 2 (g) maddesini çiğnediği açıktır. Lahey’deki Uluslararası Ceza Mahkemesi, ABD ordusu ve hükümetini, kültür mirasını kasıtlı olarak tahrip etmeyi yasaklayan uluslararası yasayı kriminal amaçlarla çiğnemekle suçlamak ya da suçlamamak amacıyla soruşturma prosedürünü başlatmalıdır. ABD ve Britanya, kültür mirasının korunmasına her zaman horgörüyle yaklaşmışlardır. Onlar, savaş koşullarında kültür mirasının korunmasına ilişkin Lahey Konvansiyonu’nu imzalamayan bir kaç ulus arasında yer almaktadırlar.”

Madsen yazısında ayrıca, Amerikan askerlerinin ofis binalarının, mağazaların ve özel evlerin yağmalanmasına doğrudan katıldıklarını ve Bush yönetiminin UNESCO’nun ve aralarında Ürdün, Rusya ve Yunanistan hükümetlerinin de bulunduğu bir dizi hükümetin Irak’taki müzelerin korunmasına ilişkin isteklerini dikkate almadığını da belirtiyor.

işgalci güçlerin, yağma ve tahrip olaylarındaki sorumluluğunu daha da berrak bir biçimde ortaya koyuyordu. Gazetenin yazarı, canlı kalkan olarak Malmö'den Irak'a giden Halit Bayumi ile bir görüşme yapmıştı. Ortadoğu kökenli bir İsveç yurttaşı olan ve Lund Üniversitesi'nde ders veren Bayumi, sözkonusu görüşmeyi gerçekleştiren Ole Rothenborg'a olaylarla ilgili olarak şu gözlemlerini aktarıyordu:

“ABD güçleri halka yağmaya başlamalarını söylediğinde ben oradaydım...

“Dicle'nin batı yakasında bulunan Hayfa Caddesinin hemen ötesindeki yıkık dökük bölgede oturan bir kaç arkadaşımı ziyaret etmiştim. Ayın 8'iydi ve çatışmaların yoğunluğundan ırmağın öte yakasına geçememişim. O gün öğleden sonra ortalık bütünüyle sakinleştiğinde dört Amerikan tankı gecekondu kenarında konuşlandılar. Tanklardan, Arapça olarak halka, yaklaşımları yolunda heyecanlı çağrılar yapıldı.

“Sabahleyin köprülerden geçmek isteyen herkesin üzerine ateş açılmıştı. Fakat öğleden sonraki bu tuhaf sessizlik sırasında insanlar neler olup bittiğini merak etmeye başladılar. Yaklaşık 45 dakika sonra Bağdat'lılar dışarı çıkmayı göze aldılar. Tam o sırada ABD askerleri, Hayfa Caddesi'nin öte yakasındaki bir yerel yönetim binasının önünde nöbet tutan iki Sudan'lı muhafızı vurarak öldürdüler.

“Ben muhafızların öldürüldüğü yere 300 metre mesafede bulunuyordum. Daha sonra ABD askerleri binanın giriş bölümünü yıktılar ve tanktaki Arapça çevirmenleri aracılığıyla insanlara binaya girip istediklerini almalarını söylediler. Söylenti hızla yayıldı ve bina kısa süre içinde yağmalandı. Bir süre sonra tanklar, bitişikte bulunan Adalet Bakanlığı binasının kapılarını yıktılar ve orada da yağma gerçekleştirildi.

“Ben bu olayları büyük bir kalabalıkla birlikte izliyordum. Bu insanlar yağmaya katılmadılar; ancak buna karşı çıkmaya da cesaret edemiyorlardı. Pek çoğunun utançtan gözleri dolmuştu. Ertesi sabah yağma 500 metre daha kuzeyde bulunan Modern Sanat Müzesi'ne sıçradı. Orada da, birisi yağmaya katılan, diğeryse olanları utanç duygusuyla izleyen iki ayrı kalabalık grup vardı.”

Herhâlde bu görgü tanıklıkları, ilerde ortaya çıkacak yeni ve daha kapsamlı bilgilerle tamamlanacak ve ABD emperyalistlerinin, Irak halkının fiziksel varlığının yanı sıra, onun manevî varlığını ve tarihsel belleğini de yoketmek istediği daha da berrak bir biçimde ortaya

çıkacaktır. Bilindiği gibi, gelen tepkiler üzerine ABD yetkilileri, Irak Ulusal Müzesi'nden çalınan antik eserlerin bulunması için çaba harcayacaklarını ve bu eserleri çalan ABD askerî ve sivil personelinin cezalandırılacağını söyleyerek tepkileri hafifletmeye ve kendilerini temize çıkarmaya çalıştılar. Ama, herkesin de kabul ettiği gibi, çalınan ve yağmalanan eserlerin büyük bölümünün bulunması ve Irak Ulusal Müzesi'ne geri götürülmesi olasılığı çok az. 1991'deki İkinci Körfez Savaşı'ndan sonra Irak'ın çeşitli yörelerinden ABD askerlerinin ve onlarla işbirliği hâlinde çalışan antik eser mafyasının çaldığı ve çoğu özel koleksiyonculara satılan değerli antik eserlerin sayısının en az 4,000 olduğu ve bunların hiçbirinin geri verilmediği herkesçe biliniyor. Maury Hirschkom, *Statesman* dergisinde yayımlanan ve yukarda değinilen yazısında Mezopotamya arkeolojisi konusunda uzman olan ve 1971'den bu yana Irak'taki kazılara katılan Prof. Elizabeth Stone'un, ABD'nin bağlaşıklık ve uşaklarıyla Irak'a saldırdığı 1991'deki İkinci Körfez Savaşı'ndan sonra bölgede koşulların tehlikeli hâle geldiğini belirttiğini aktarıyor. Stone'a göre, Irak'ta yasadışı antik eser ticareti bu tarihten, yani ABD'nin, -Kürt'leri ve Şii'leri Saddam Hüseyin rejiminin zulmünden koruma bahanesiyle- Irak askerî güçlerinin bu ülkenin Kuzeyi ve Güneyi'ne girmesini, üstelik BM kararı bile olmaksızın tümüyle keyfi bir biçimde yasaklaması ve bu bölgeleri kendi denetimi altına almasından sonra yaygınlaşmıştı.

Zaten, daha öncesini bir yana bıraksak bile, 18. yüzyıldan bu yana sömürgeciliğin tarihi, aynı zamanda sömürge ülkeler halklarının tarihsel kültür ve uygarlık birikiminin yokedilmesi ve yağmalanması tarihi değil midir? Bunun en çarpıcı örneklerinden biri, kendi mandaları altına aldıkları 1917 yılından 1958 devrimine kadar olan sürede İngiliz emperyalistlerinin Irak'taki sayısız antik eseri düpedüz çalarak kendi ülkelerine götürmüş olmalarıdır. British Museum, Le Musee du Louvre, The Metropolitan Museum of Art, National Gallery of Art gibi öndegelen müzelerin koleksiyonlarında yeralan antik eserlere şöyle bir göz atmak, sömürgecilerin ve emperyalistlerin çok uzun süredir Mezopotamya, Mısır, Anadolu, Çin, Orta ve Güney Amerika, Afrika, Hint vb. uygarlıklarına ait antik eserleri sistemli bir biçimde çaldıklarını ve yağmaladıklarını ortaya koymaya yetecektir.

ABD Emperyalistlerinin Amaçları

Peki, Amerikan neo-faşistlerinin bu tür bir kaos ortamının oluşmasını ve böylesi eylemleri teşvik etmelerinin ardında yatan

nedenler nedir?²² İşgalci güçlerin böylesi bir talan ve kargaşayı teşvik etmeleri ve örgütlemelerinin bir dizi değişik, ama birbirini tamamlayan nedenleri var. Yukarda adı geçen görgü tanığı (Halit Bayumi), İsveç'li gazeteciyle yaptığı söyleşide, onun kendisine, yağmayı ABD askerlerinin mi başlattığını bir kez daha sorması üzerine şu yanıtı veriyordu:

"Kesinlikle. (İşgal sırasında- G. A.) Sevinç gösterilerinin olmaması, ABD ordusunu, Iraklı'ların Saddam rejimine karşı nefretlerini değişik bir tarzda ortaya koyan görüntülere muhtaç hâle getirmişti."

Kuşkusuz bu, bir neden olabilir. Bayumi'nin belirttiği noktayı şöyle anlamak daha doğru olacaktır: İşgalciler, yalnızca kendilerini sevinç gösterileriyle karşılamamış olmalarından ötürü değil, aynı zamanda özellikle savaşın ilk iki haftasında ve esas olarak Güney Irak'ta, varolan büyük güç eşitsizliğine rağmen ABD ve Britanya güçlerine karşı son derece etkili bir direniş sergilemiş olmalarından ötürü Irak halkını cezalandırmak istemektedirler. İşgalcilerin Irak halkını, görece kısa bir süre içinde restore edilmesi olanaklı olan su ve elektrik gibi temel ve olmazsa olmaz hizmetlerden haftalardır yoksun bırakmalarının ötesinde, Kızılhaç da içinde olmak üzere çeşitli yardım kuruluşlarının ve Irak'lı teknisyenlerin bu doğrultudaki girişimlerini desteklememeleri ve hatta engellemelerinin, binlerce yaralının yattığı hastanelerin yağmalanmasını teşvik etmelerinin, en azından bu hastanelere elektrik ve su verilmesi için hiçbir çaba harcamamalarının, yardım kuruluşlarının ve diğer gönüllü kuruluşların ilâç ve diğer tıbbî malzeme götürme çabalarını baltalamalarının ardında yatan neden

²² Amerikalı tarihçi ve yazar Prof. Diane Charles Breslin, "Iraq: Cradle of Civilization" ("Irak: Uygarlığın Beşiği") adlı yazısında Irak'ta gerçekleştirilen yağmaya kapitalist-emperyalist ülkelerin entellektüel elitlerinin, müze yetkililerinin ve üniversitelerin Levanten araştırmaları bölümlerinin çok sınırlı bir tepki vermelerinden hareketle, Irak'taki yağmalama olaylarına biraz daha farklı bir yorum getiriyor. O, bütün bu yaşananların arkasında, hâlihazırda ABD'ni yöneten neo-faşist Bush kliğinin içinde ve yakınında çok önemli konumlar işgal eden Siyonist öğelerin ve bu süper devletin dış politikasının doğrultusunun belirlenmesinde önemli bir rol oynayan İsrail'in etkisinin bulunduğunu ima ediyor. Yazar şöyle diyor: "Hepimiz, Kral Nebukadnezar'ın (MÖ 605-562) inşa ettirdiği ünlü 'Dünya Harikası'nı, Babil'in Asma Bahçelerini biliyoruz. Nebukadnezar Kudüs'ü ele geçirmiş ve Yahudileri tutsak etmişti. İsrail'in Irak'a karşı yürütülen kampanyadaki öndegelen ajan-provokatör rolü dikkate alındığında, belki bu yağmalamanın bugüne değin ertelenmiş sonal intikam olduğu düşünülebilir." Dikkate alınması gereken bir düşünce!

de budur. Bu çerçevede işgalcilerin, Irak halkının, normal günlük yaşamın ve can güvenliğinin sağlanması ve farklı gruplar arasındaki çatışmaların durdurulması için kendilerine başvurmasını ve bunun de ötesinde âdeta yalvarmasını beklediklerini söyleyebiliriz. Böylece onlar, Irak işçi ve emekçilerinin özgüvenlerini ve direnme iradelerini yitirmelerini, işgali meşru ve işgalci güçleri ve sömürge yönetiminin kendisini de adil bir hakem olarak kabul etmelerini amaçlıyorlar. Ama, gelişmelerin de göstermekte olduğu gibi onlar avuçlarını yalayacak ve şimdiden kendilerine karşı tutum almış olan Irak halkının giderek büyüyen direnişiyle yüzyüze geleceklerdir.

Ancak konuya, biraz daha geniş bir perspektiften bakmakta yarar var. ABD emperyalistlerinin, Irak'ta uzun bir süre kalmayı ve bu ülkeyi Ortadoğu halklarına yönelik saldırılarının bir üssü hâline getirmeyi hedefledikleri ve onun petrol kaynaklarına elkoymayı tasarladıkları biliniyor. Hâlihazırda, yalnızca Kürdistan Demokratik Partisi'nin ve Kürdistan Yurtseverler Birliği'nin- o da ne kadar süreceği belli olmayan- desteğine sahip olan ve Irak işçi ve emekçilerinin büyük çoğunluğu tarafından istenmediklerini bilen ve bu durumun yakın gelecekte kapsamlı bir direnişe yolaçağını kestiren Amerikan neo-faşistleri öncelikle kendilerine karşı gelişmekte olan muhalefeti askerî güç ve güç tehdidi yoluyla ezmenin yanısıra onu, en alt düzeye indirmeye gereksinim duyuyorlar. Onlar, bunu yapabilmek için, sömürgeci ve emperyalist güçlerin geleneksel "böl ve egemen ol" ilkesine göre davranıyorlar. Yani, bir yandan gerici önderlikler aracılığıyla Kürt halkının üzerindeki denetimlerini sürdürürken, bir yandan da farklı etnik gruplardan, din, mezhep ve aşiretlerden Irak halkı arasındaki sürtüşme ve gerginlikleri tırmandırmaya çalışıyorlar. Arap, Türkmen ve Kürt nüfusun birarada yaşadığı Kerkük ve Musul kentlerindeki yağma, tapu kayıtlarını tahrip etme ve evlere ve arazilere elkoyma eylemlerinde bu açık bir biçimde görüldü. Buralarda, ABD askerleri KYB ve KDP peşmergelerinin yasadışı eylemlerine müdahale etmez, hatta yardımcı olurken, 15 Nisan'da Musul'da olduğu gibi, işgali, işgalcileri, yağma ve kargaşayı, temel hizmetlerin restore edilmemesini protesto eden halka kurşun yağdırıyor ve onlarca insanın canına kıyıyorlardı.

Olayın bir başka yanı, ABD emperyalistlerinin Irak'ın kamu sektörü ağırlıklı ekonomisini çökerterek petrol başta olmak üzere ülkenin tüm zenginliklerini özelleştirme ve ABD tekelci burjuvazisine peşkeş çekme yolundaki plânlarıyla ilgilidir. Yağma ve tahrip eylem-

leri, Irak’ın zaten 12 yıldır süregelen BM ambargosu yüzünden ağır zarar gören ve son askerî saldırı sırasında neredeyse tümüyle çöken altyapısının yeniden inşası gereksinimini daha da ivedi hâle getirdi. İşler “yolunda” giderse, Irak’ın yolları, kanalizasyon sistemi, hastaneleri, okulları, barajları, limanları vb. şimdiden ihaleleri kendi aralarında paylaşmakta olan ABD şirketleri eliyle yeni baştan yapılacaktır. Bush yönetiminin sonugelmez teşvikleri ve vergi indirimleri ve Irak savaşının yolaçtığı askerî harcamalar sayesinde kârlarına kâr katan Amerikan tekelleri, işgal güçlerinin koruması altında Irak’ın doğal kaynaklarını ve Irak işçi ve emekçilerinin emek gücünü yağmalayarak elde edecekleri yeni tatlı tekel kârlarını düşünüyorlar. Böylece onlar, hasta döşeğinden bir türlü kalkamayan Amerikan ekonomisinin Irak işçi ve emekçilerinin katledilmesi, ezilmesi ve sömürülmesi, Irak’ın doğal kaynaklarının yağmalanması sayesinde canlanması umuyorlar.

Asıl konumuza dönecek olursak, bu kültür talanının arkasında, ABD yönetimi ve ordusuyla ilişki içinde olan Amerikan sanat eserleri koleksiyoncularının ve uluslararası antik eser mafyasının bulunduğunu gösteren veriler olduğunu söyleyebiliriz. Yukarda da değindiğim gibi, Irak Ulusal Müzesi’nin en değerli parçalarının son derece ustalıkla bir tarzda çalınması ve bazıları hayli büyük ve ağır olan binlerce, belki de onbinlerce antik eserin, ABD’nin askerî işgali altında bulunan Bağdat’tan ve Irak’tan çıkarılabilmesi, Ürdün, Türkiye, Kuveyt ya da Irak’a komşu olan bir başka ülke üzerinden geçirilerek ABD’nin, Britanya’nın, İsviçre’nin ya da bir başka “ileri” kapitalist ülkenin antik eserler pazarlarına ulaştırılabilmesi başka türlü açıklanamaz.²³ Giderek önem kazanan antik eser kaçakçılığı; uyuşturucu kaçakçılığı ve silâh kaçakçılığının ardından dünya ölçeğinde yasadışı ticaretin üçüncü büyük sektörünü oluşturuyor. ABD, başka pek çok alanda olduğu gibi bu yasadışı ticaret sektöründe de açık farkla önde bulunuyor. Başka ülkelerden çalınan ya da gasbedilen antik eserlerin “özgürce” alınıp satılmasından ve tümüyle serbest pazar koşullarına ve kurallarına tabi olmasından yana olan çok sayıda öndegelen Amerikan antik eser taciri ve

²³ Associated Press ajansının 21 Nisan tarihli bir haberinde belirtildiğine göre, FBI’nın Sanat Hırsızlığı Programı’nın başında bulunan Lynne Chaffinch, hırsızların çaldıkları antik eserleri ABD, Britanya, Almanya, Japonya, Fransa, İsviçre gibi zengin ülkelerde satmaya çalışacaklarını söyledikten sonra, sadece ABD’deki antik eser tacirlerinin ve koleksiyoncularının yasal ve yasadışı sanat eserlerinin yüzde 60’ını satın aldıklarına açık yüreklilikle işaret etmişti.

kolleksiyoncusunun oluşturduğu ACCP (=American Council for Cultural Policy/ Amerikan Kültür Politikası Konseyi) adlı örgütün Bush yönetimiyle çok yakın ilişki içinde olduğu ve ACCP'nin Irak saldırısından önce ABD yönetimiyle bir dizi görüşme yaptığı dikkate alındığında "Vehbi'nin kerrakesi" anlaşılmış olacaktır.

Sözkonusu kültür talanı ve tahribatının, -Amerikan sömürgecileri bunun bilincinde olsun ya da olmasın- bütün bunların ötesinde bir başka amacı daha olmalı. Emperyalist burjuvazi kendisini, "geri" ve ezilen ülkelerin halklarından daha üstün görmeye koşullanmış ve bu açık ya da üstü örtülü ırkçı yaklaşımı bütün davranış ve düşünüş tarzlarına sindirmiş olmakla birlikte, şu anda yarı-sömürgeci bir boyunduruk altında tuttuğu ülkelerin çoğunun bir zamanlar çok daha eski uygarlıkların beşiği olduğunu bilmektedir. Bu bilgi ya da algılamanın, emperyalist burjuvazinin hiçbir zaman açıkça itiraf etmediği "doğal üstünlük" duygularını incittiği, zayıflattığı ve onların "geri" halklara ilişkin "üstünlük kompleksi"nin altını oyduğu söylenebilir. O hâlde emperyalist burjuvazi, "geri" ülkelerin halkları üzerindeki egemenliğini sürdürmek için bu söylenceyi canlı ve ayakta tutmak zorundadır; onların her zaman barbar, vahşî ve uygarlık-dışı olmuş olduğu ve bundan böyle de hep öyle kalacağı yalanına inanmalı ve tüm dünyayı da buna inandırmalıdır.

Kuzey Amerika'daki Amerikan kolonilerinin aşağı yukarı 1600'lü yılların ikinci yarısında ve 1700'lü yıllarda kurulduğu ve ABD'nin resmî kuruluş tarihinin 1776 olduğu, yani ABD'nin taş çatlasa sadece 300 yıllık bir tarihe sahip bulunduğu dikkate alındığında, sözkonusu üstünlük kompleksini muhafaza etme kaygısının, Amerikan burjuvazisinde diğer emperyalist ülkelerin burjuvazilerine kıyasla daha da güçlü olduğu ve bu kaygıya daha yoğun bir köksüzlük ve tarihsizlik duygusunun eşlik ettiği söylenebilir. O hâlde, bu yağma ve tahrip eylemini, aynı zamanda ABD'nin başını çektiği emperyalist burjuvazinin "geri" ülkeler ve onların halkları üzerindeki "efendilik hakkı" savının altının bir kez daha çizilmesi olarak anlayabiliriz ve anlamalıyız. Belki bu açıklama, Robert Fisk'in "The Sacking of Baghdad" (=“Bağdat'ın Yağmalanması”) başlıklı yazısında sorduğu aşağıdaki sorunun yanıtlanmasına yardımcı olabilir:

“Fakat Irak için bu, Yıl Sıfır demektir. Cumartesi günü Arkeoloji Müzesi'nde antik eserlerin tahribi ve Ulusal Arşivlerin ve ardından Kuran Kitaplığının yakılmasıyla Irak'ın kültürel kimliği siliniyordu. Neden? Kim başlattı bu yangınları? Bu miras hangi çılgınca amaca

hizmet etmek için tahrip ediliyor?”²⁴ Bu alanda ne denli başarılı olup olmayacakları bir yana, sömürgeciler ve emperyalistler bu “efendilik hakkı” savını, ezilen ve bağımlı halklara, ancak onların kollektif belleklerini ve kültürel kimliklerini silmek suretiyle kabul ettirebileceklerdir.

Irak’ın öndegelen arkeologlarından Rayit Abdül Ridar Muhammet’in Irak Ulusal Müzesi’nin yağmalanmasından sonra söyledikleri bu saptamayla örtüşmektedir:

“Bir ülkenin kimliği, değerleri ve uygarlığı, onun tarihinde saklıdır. Eğer bir ülkenin uygarlığı yağmalanırsa, onun tarihi sona erer.”

Sonuç

Lenin, daha 20. yüzyılın başlarında, emperyalizmi tekelci kapitalizm, çürüyen ve can çekişen kapitalizm olarak tanımlamış ve onun her türlü gericiliğin ve anti-demokratizmin esas kaynağı olduğunu söylemişti. Irak’ta yaşananlar, proletaryanın büyük öğretmenin bu saptamasını bütünüyle doğruluyor. Kapitalist-emperyalist sistem, geçtiğimiz yüzyılda yaşanan bir dizi demokratik ve sosyalist devrime ve işçi ve emekçi kitlelerinin görkemli direniş ve savaşımına rağmen hâlâ, ama çürümesini ve kokuşmasını sürdürerek yaşamaya devam ediyor. Ama bu arada o, en azından dünyanın belirleyici konumdaki ülkelerinde kendisini devirip sınıfsız ve eşitlikçi toplumlar kuramayan ve bu alandaki sınırlı kazanımlarını koruyamayan işçi sınıfını ve emekçi insanlığı da kendisiyle birlikte bir çürüme ve kokuşma tehdidiyle karşı karşıya getiriyor. Afganistan’da ve daha sonra Irak’ta yaşananlar ve önümüzdeki aylar ve yıllarda başka ülkelerde yaşanabilecek olanlar, dünya işçi sınıfı ve sömürülen emekçilerine “Ya topyekûn çürüme ve yokoluş, ya da sosyalizm!” sloganının günün ivedi ve merkezî görevine işaret ettiğini anımsatmalıdır. Yoksa daha çok Irak’lar yaşanacak, yalnızca işçilerin ve sömürülen diğer emekçilerin değil, insanlığın ezici çoğunluğunun, bilimin, kültürün ve aydınlığın düşmanı olan kapitalist-emperyalist sistem ve onun neo-faşist ve militarist öncü güçleri, emeğin sonal kurtuluşunu bir süre daha geciktirebilecek ve bu arada dünyanın dörtbir yanındaki emekçi yüz milyonlara ve milyarlaraya büyük acılar çektireceklerdir. Irak Ulusal Müzesi’ni ve Irak Ulusal Kitaplığı’nı yağmalamak, tahrip etmek ve yakmak suretiyle insanlığa karşı işlemiş

²⁴ The Independent, 15 Nisan 2003.

oldukları ağır suçlara bir yenisini ekleyen kapitalist-emperyalist sistem, onun başını çeken Amerikan neo-faşistleri ve onların suçortakları tarihin vicdanında şimdiden mahkûm edilmişlerdir. Bu alçakça olayın lekesi alınlarından sonsuza değin silinmeyecektir.

Irak'ta yaşanan kültür ve uygarlık talanı şunu son derece berrak bir biçimde bir kez daha göstermiştir: Kapitalizme ve emperyalizme karşı savaşım, aynı zamanda insanlığın tüm tarihi boyunca yaratmış olduğu bilim, felsefe, sanat ve edebiyat vb. eserlerinin korunması ve bu mirasın olumlu değerlerini bugünün ve geleceğin işçi ve gençlik kuşaklarına aktarılması için bir savaşımdır. Demek ki, sömürünün, zulmün ve eşitsizliğin olmayacağı bir toplum kurmak için uğraş veren devrimci proletarya, -gerici öğelerini reddederek ya da bir yana koyarak- kendisinden önceki kuşakların tümünün eseri olan bilgi ve kültür mirasını korumakla da yükümlüdür. "Gençlik Birliklerinin Görevleri Üzerine" adlı yazısında Lenin, proleter kültürünün oluşturulmasının yolu üzerine görüşlerini anlatırken şöyle diyordu:

"İnsanlığın tüm gelişme süreci boyunca yarattığı kültürün tam olarak kavranması ve dönüştürülmesi olmaksızın bir proleter kültürünün yaratılamayacağını berrak bir biçimde kavrayamadığımız sürece bu sorunu çözemeyeceğiz... Proleter kültürü insanlığın kapitalist, toprakağası ve bürokratik toplumların boyunduruğu altında biriktirdiği bilgi dağarcığının mantıksal gelişmesinden başka bir şey olamaz."²⁵

İnsanlığın kültür ve uygarlık mirasını koruma ve ona sahip çıkma yükümlülüğü, kültürü ve onun ürünlerini çarpıtmaya, yozlaştırmaya, kirlletmeye, yoketmeye ve onları dar sınıfsal ve bireysel çıkarları için alınıp satılmaktan başka bir işe yaramayan sıradan metalara dönüştüren burjuvaziye değil, işçi sınıfına ve tüm sömürülen emekçilere aittir.

İvar Lissner *The Living Past* (=Yaşayan Geçmiş) adlı yapıtında, Irak'ta yapılan kazılarda, diğer sayısız arkeolojik buluntunun yanı sıra, üzerinde küçük aşk şiirleri ve mektuplar yazılı kil tabletlerin de ortaya çıkarıldığını yazıyordu. Lissner, kitabının Mezopotamya ile ilgili bölümünün sonunda, dönemin en büyük kentlerinden birisi olan Babil'e gelen, ama sevgilisi Bibiye'yi göremeyen bir delikanlının yaşadığı hayal kırıklığını yansıtan bir mektuba değinir. Bu genç

²⁵ On Culture and Cultural Revolution/ Kültür ve Kültür Devrimi Üzerine, Moskova, Progress Publishers, 1966, s. 133.

mektubunda şöyle diyordu:

“Bibiye’ye. Tanrı Şamaş ve Tanrı Marduk’tan sana her zaman sağlık vermelerini diliyorum. Nerede olduğunu öğrenmek için sana bir mesaj yolladım. Lütfen nerede olduğunu bildir bana. Babil’e geldim, ama seni göremedim. *Ah, öyle üzgünüm ki!*”²⁶ Binlerce yıl önce yaşamış olan bu Mezopotamyalı genç, bugünün bombalanmış, işgal edilmiş, aşağılanmış ve talan edilmiş Irak’ında olup bitenleri görmüş olsaydı, mektubunun o son sözlerini herhâlde Bağdat, Basra, Kerkük Musul, Umm Kasr, Nasıriye ve diğerleri için de söyleyecekti.

²⁶ The Living Past, Middlesex, Penguin Books, 1965, s. 48, italikler benim.

Bir Uşanın Yakınmaları ya da Ektiğini Biçmek

17-21 Temmuz 2003

Ünlü Standard Oil petrol tekelinin sahiplerinden Nelson A. Rockefeller 1956'da, ABD başkanının özel danışmanı sıfatıyla Başkan Dwight D. Eisenhower'a yazdığı bir mektupta aynen şöyle diyordu:

“Biz askerî paktlarımızı kurmayı ve sağlamlaştırmayı hedef alan tedbirlere devam etmeliyiz.... büyük ölçüde politik ve askerî nüfuz garantileyecek genişlikte bir ekonomik yayılma plânını Asya, Afrika ve diğer azgelişmiş bölgelerde uygulamak zorundayız... Bu ülkelere yapılacak yardımlar ve açılacak krediler öncelikle askerî nitelikte olmalıdır. *Oltaya yakalanmış balığın yeme ihtiyacı yoktur.* Bu noktada Dışişleri Bakanlığı ile aynı fikirdeyim; genişletilmiş askerî yardım, -örneğin Türkiye'ye- bazı hâllerde düşünülenin tam tersi sonuçlar verebilir. Yani bağımsızlık eğilimini arttırıp, mevcut askerî paktları zayıflatabilir. Bu tip ülkelere -Türkiye gibi- doğrudan doğruya iktisadi yardım da yapılabilir, ama bu bize uygun ve bağlı hükümetleri iktidarda tutacak ve bize düşman muhalifleri zararsız bırakacak biçim ve miktarda olmalıdır.”²⁷

Süleymaniye Operasyonu...

4 Temmuz günü ABD askerlerinin, Türk Özel Timinin Süleymaniye'deki karargâhını basması, Tim mensuplarının “Biz Türk askeriyiz” biçimindeki feryatlarına aldırmadan 3 subay ve 8 assubaydan oluşan grubun ellerini kelepçeleyip kafalarına da çuval geçirmesi, konuşanları tokatlaması, Kerkük'te sorguladıktan sonra Bağdat'a götürmesi ve çeşitli girişimlere rağmen ancak 60 saat sonra serbest bırakması, Türk burjuva siyaset çevrelerinde adeta bir şok yarattı ve yeni bir ikiyüzlü yurtseverlik ve burjuva milliyetçiliği

²⁷ Aktaran, M. Emin Değer, *Oltadaki Balık Türkiye*, İstanbul, Otopsi Yayınları, 2004, s. 17, italikler benim.

patlamasına vesile oldu. Türk başbakanı, genelkurmay başkanı, dışişleri bakanının vb. telefonla kurdukları bağlantılara Amerikalı efendilerinden elle tutulur bir yanıt alamamaları, daha doğrusu sözcüğün tam anlamıyla oyalanmaları, ciddiye alınmamaları ve aşağılanmaları, egemen sınıflarımızın ve onların borazanlarının yaşadığı hayal kırıklığı duygusunu daha da derinleştirdi. Neler oluyordu? 50 yıldır stratejik uşaklık içinde oldukları efendileri acaba neden böyle davranıyorlardı?

Başbakan R. Tayyip Erdoğan ve Dışişleri Bakanı Abdullah Gül bu krizde, korkak ve takiyyeci gerici İslâmcı burjuvazinin çıkarlarına uygun bir kişiliksizlik ve uşaklık çizgisi izlediler. Durmadan Türkiye-ABD ilişkilerinin “mükemmel” durumda olduğunu dile getiren ve Irak savaşı öncesinde ve sırasında olduğu gibi, ABD’nin ülkemizdeki sözcüleri gibi konuşan bu baylar, Türk gericiliğinin suratına indirilen şamarı neredeyse görmezden gelmeye çalıştılar. Bunda, ABD’nin ve uluslararası tekелci sermayenin güvenini kazanmayı ve böylelikle askerî kligin mevzilerini yıpratarak kendi mevzilerini güçlendirmeyi hedefleyen bu gerici burjuva fraksiyonunun kendi özgöl hesaplarının da bir payı olsa gerek. [AB-Türkiye ilişkilerinin geliştirilmesi yönündeki sözde çabalar -ardı ardına açılan uyum paketleri vb.- , özelleştirmeye hız verilmesi de, bir yandan işbirlikçi tekелci Türk burjuvazisinin ABD, Avrupa ve Japonya finans kapitalinin daha büyük ölçüde boyunduruğu altına girmesine hizmet ederken, bir yandan da bu amaca hizmet ediyor.]²⁸ Devletin “asıl sahibi” konumundaki askerî kligin sözcüleri ise, Türk özel kuvvetlerinin orada ne tür pis işler çevirmekte olduğu konusuna girmeksizin Washington’daki efendilerine duydukları kırıngnlığı dile getirdiler. Genelkurmay İkinci Başkanı Org. Yaşar Büyükanıt, 5 Temmuz’da yaptığı açıklamada,

“Olay maalesef doğru... Elli senelik bir müttefiğin böyle bir harekete başvurması bizleri derinden üzdü ve sarstı. Bir müttefiğe karşı böyle bir hareketin yapılabilmiş olması çok ciddi bir durum. Olacak şey değil” dedi. Genelkurmay Başkanı Org. Hilmi Özkök

²⁸ Başbakan Yardımcısı Abdüllatif Şener Mart 2003’de düzenlediği bir basın toplantısında şöyle diyordu: “2003 yılı Türkiye’nin 17 yıllık özelleştirme serüveninde bir dönüm noktası olacaktır. İktidarımız en kararlı, en gerçekçi takvimi, hiç aksamadan yürütmektedir. 4 aydır her gün 15 saat mesaimizin büyük bölümünü özelleştirmeye ayırdık. Açıkladığımız ihale takvimi yerli ve yabancı yatırımcılardan büyük ilgi görmüştür. 17 yılda yapılan özelleştirmelerin yarısı kadar özelleştirmeyi 2003 ve 2004 yılları içinde yapacağız. Bizi izlemeye devam edin.”

ise, 7 Temmuz'da, görev süresi dolan ABD elçisi Robert Pearson'ı karargâhında kabul ettiği sırada yaptığı konuşmada ABD ordusunu kamuoyu önünde şu sözlerle eleştirdi:

“Bir istihbarat alınabilir, bir problem olabilir, fakat bunun hâlinin bu şekilde olmamasını dilerdim. Çünkü biz Amerikan silahlı kuvvetleriyle Kore'den beri çeşitli yerlerde omuz omuza savaştık ve omuz omuza görev icra ettik.”²⁹ Askerî kliğin yaşadığı şaşkınlığı dile getiren Özkök aynı konuşmasında, bu olayın Türk ve ABD silahlı kuvvetleri arasında “en büyük bir güven bunalımını yarat”tığını ve iki ülkenin silahlı kuvvetleri arasındaki ilişkilere büyük önem verdiğini belirttikten sonra,

“Ama, bu ilişkilerin önemi kadar önemli olan bir şey vardır, o da millî onurumuz ve Türk silahlı kuvvetlerinin onurudur” diyecekti.

Ve Evveliyatı

Türk generalleri bir anlamda ve bir yere kadar “haklı”lar. Gerçekten de Türk egemen sınıfları, onyıllardır emperyalistlerle “omuz omuza savaşmış” ve “görev icra etmiş”, yani Türkiye işçi ve emekçilerinin Washington'un, Londra'nın, Paris'in, Berlin'in bankerlerinin, tekellerinin çıkarlarının bekçiliğini yapmasını ve bu çıkarlar için kanlarını akıtmalarını sağlamışlardır. Ama, böyle bir çizgi izleyenlerin “millî onuru” ya da herhangi bir onuru olamaz. Belleğimizi bir yoklayalım.

Can çekişmekte olan Osmanlı İmparatorluğu 1914'te, Enver, Talat ve Cemal Paşaların yönettiği İttihat ve Terakki gerici çetesinin girişimiyle Birinci Dünya Savaşı'na katılmıştı. Berlin'in “Enverland” olarak andığı Osmanlı İmparatorluğu, Britanya ve Fransa'ya karşı emperyalist yağmadan daha büyük pay almak isteyen Almanya'nın ucuz ve onursuz uşağı olarak girdiği bu savaşta yıkılmış ve onun küllerinden bugünkü Türkiye doğmuştu. Birinci Dünya Savaşının patlak vermesini izleyen yaklaşık 90 yıllık süre ve özellikle de 1950'den bu yana geçen dönem, Türk egemen sınıflarının özgüven ve ulusal onurdan yoksunluğunu ve emperyalist uşağı çizgisinin hiç de değişmediğini pek çok kez gösterdi. Evet, onlar, İkinci Dünya Savaşı öncesinde İngiliz-Fransız emperyalistlerinin ve bu savaş sırasında da Nazi Almanyası'nın Rusya'daki Sovyet iktidarını yıkma çabalarına destek vermekten 1950-53 yıllarında Kore savaşına katılmaya, 1950'li ve 1960'lı yıllarda “Bağlantısızlar Hareketi”

²⁹ Milliyet, 7 Temmuz 2003

içinde ABD ve NATO'nun borazanlığını yapmaktan Cezayir ulusal kurtuluş savaşında Fransız emperyalistlerinin yanında yer almaya, Türkiye'yi ABD ve NATO üsleriyle donatmaktan 1950'li ve 1960'lı yıllarda Ortadoğu'daki (Mısır, Suriye, Irak gibi) ulusal burjuva rejimlere karşı Washington'un sopası rolünü oynamaya, Pehlevi faşizmini desteklemeye kadar uzanan ve halka "stratejik ortaklık" diye yutturmaya çalıştıkları zengin bir uşaklık geleneğine sahiptirler.

Bütün bunlar Türk gericilerinin "millî onuru"nu mu yüceltti, onların emperyalist efendileri katında değerini ve saygınlığını mı arttırdı? Tam tersine onlar, emperyalistlerin çizmelerini yaladıkça, Türkiye, Ortadoğu ve dünya işçi sınıfı ve halklarına karşı saldırılarında emperyalist haydutların yanında kölece saf tutmaya devam ettikçe, onların katında değerleri daha da düştü ve sözde ulusal onurları daha da fazla ayaklar altına alındı.

Yaşanan deneyim ve emperyalist efendilerinin Türk gericiliğine yaklaşımı, bunu çok açık bir biçimde göstermektedir. Bir kaç örnek üzerinde duralım.

Türk gericiliğinin mutemet kalemlerinden Oktay Ekşi'nin, *Hürriyet* gazetesinde, yaklaşık 6 yıl önce, 26 Ekim 1997 günü yayımlanan "Aynadaki Türkiye" adlı yazısı, Türk egemen sınıflarının şu ünlü Süleymaniye operasyonu bağlamında içine düştüğü durumu çok iyi anlatıyor. Ekşi bu yazısında şu değerli itiraflarda bulunuyordu:

"Genç kuşaklar bilmezler: Bir zamanlar kamuoyumuz en fazla 'Kore Savaşı' yüzünden dünyanın bize duyduğu hayranlık'la övünürdü. Daha doğrusu ülkemizi yönetenler bize böyle yuttururdu.

"Oysa, ABD'nin hatırı kırılmasın diye 1950'de Kore'ye gönderdiğimiz 6500 kişilik tugayın adı, bu savaşı anlatan kitaplarda bile geçmiyor.

"Anımsatalım: Tugayımız 23-27 Kasım 1950 tarihinde Kunuri'de Çin Halk Cumhuriyeti birlikleri tarafından sarılan bir Amerikan tümeninin en az zayılatla geri çekilmesini sağlamakla görevlendirilmişti. Birliğimiz bu sırada Çin askerleriyle göğüs göğüse çarpıştı, -bazı uzmanlara göre- pisipisine 920 şehit verdi. Ama işe bakın, bu dünyada iki satırlık izi bile kalmadı.

"ABD Dışişleri Bakanlığı'nın üst düzey bir yetkilisi ve bir de tanınmış bir "think-tank"ın Türkiye uzmanıyla konuşurken, bu gerçeği değişik cümleler ve değişik konular arasında tekrar gördüm...

"Türkiye uzmanı, kendi bakış açısını çok açık koydu: 'Biz

Türkiye'ye ABD'nin çıkarları açısından bakınız' dedi. Bu bakış açısının bir örneği olarak bugünlerde Washington'da 'Turgut Özal'ı anma günleri' düzenlediklerini söyledi."

Şunu da eklemekte yarar var: Kore Savaşı için BM'in üyelerine yaptığı asker gönderme çağrısına ABD'den sonra ilk olumlu yanıt Türkiye'den geldi. Bu konuda dönemin ABD elçisi George McGhee şöyle diyordu:

"O sıralarda Türkiye henüz batılı güçlerden kendi savunmasıyla ilgili herhangi bir taahhüt alabilmiş değildi... ama kendisi Batıya adanmışlığını kesin biçimde gösterdi.

"Menderes hükümeti, muhalefet partisine hiç danışmadan, Yalova'da yapılan bir kabine toplantısında Kore'ye, ABD kuvvetleriyle birlikte savaşmak üzere 4500 kişi göndermeyi kararlaştırdı."³⁰

Bir kaç yıl sonrasına gidiyoruz. 1956'da Başbakanlık Müsteşarı Ahmet Salih Korur, Başbakan Adnan Menderes'e -MİT'in önceli olan- Millî Emniyet'in durumu ve özellikle CIA ile ilişkileri konusunda sunduğu raporda şunları söylüyordu: "'Amerikalılar Millî Emniyete hakimdi' Para veriyor, örgüte 'nüfuz' ediyorlardı. Millî Emniyetin bütün dosyaları CIA'nın kontrolündeydi...

"İstanbul'da Millî Emniyet'e ait bir okul, servisin İstanbul örgütü ve Yeşilköy'deki 'soruşturma teşkilatı' tümüyle Amerikalıların emrinde. Okullara, soruşturma teşkilatına Amerikalılar 'doğrudan' para veriyorlar. İstanbul örgüt başkanlığına 'doğrudan' para ödüyorlar. Karşılığında 'iş' istiyorlar."³¹ CIA ile MİT arasındaki ilişkinin biçimi daha sonraki yıllarda ve onyıllarda belli birtakım biçimsel değişikliklere uğramış olsa da özde değişmeden devam etmiştir.

Bu kez Kıbrıs'a uzanıyoruz. 1950'lerin ikinci yarısında ve 1960'ların başlarında, adanın eski sahibi Britanya emperyalistlerinin de kışkırtmasıyla Kıbrıs'ta Türk ve Rum halkları arasında ilişkiler gerginleşti. Bir süre sonra da Türkiye, emperyalist efendilerinin onayı olmaksızın Kıbrıs'ı işgal etmeye kalkıştı. Bunun üzerine ABD Başkanı Lyndon B. Johnson 5 Haziran 1964'te, Başbakan İsmet İnönü'ye Amerikan silahlarını böyle bir operasyonda kullanamayacaklarını söyledi ve yerlerinde oturmalarını buyurdu. Johnson mektubunda aynen şöyle diyordu:

"Türkiye ile aramızda mevcut Temmuz 1947 anlaşmasının 4.

³⁰ G. McGhee, *ABD-Türkiye-NATO-Ortadoğu*, Ankara, Bilgi Yay. 1992, s. 142.

³¹ Cüneyt Arcayürek, *Darbeler ve Gizli Servisler*, Ankara, Bilgi Yay. 1989, s. 43.

maddeşi mucibince, askerî yardımın veriliş maksatlarından gayri gayelerde kullanılması için hükümetinizin Birleşik Devletler'in muvafakatlerini alması icap etmektedir... Mevcut şartlar altında Türkiye'nin Kıbrıs'a yapacağı bir müdahalede, Amerika tarafından temin edilmiş olan askerî malzemenin kullanılmasına Birleşik Amerika'nın muvafakat etmeyeceğini size bütün samimiyetimle ifade etmek isterim.”

1974'te -üstelik bu kez ABD ve Britanya'nın üstü örtülü onayıyla- gerçekleştirilen Kıbrıs işgalini ise Şubat 1975 ile Eylül 1978 arasında geçerli olan bir ABD askerî ambargosu izledi. 1970'lerin ikinci yarısında Türkiye ekonomisinin içine sürüklendiği durgunlukla -Demirel'in deyişiyle bütçe 70 sente muhtaç hâle gelmişti- birleşen bu ambargo sonucunda Türk ordusu silahlarını yenileyemez, hatta eski silahlarının yedek parçalarını alamaz hâle gelmişti. Durum o denli ağırlaştı ki Türk genelmeyi, Demirel hükümetini, “Yunanistan'la sürtüşmeye gidebilecek durumlar yaratmayın, karşı koyma yeteneklerimiz giderek kısıtlanıyor”³² diyerek uyarmak zorunda kaldı. Yani, sadakatle hizmet ettikleri “stratejik ortak”ları, Türk generallerini ve burjuvalarını bir kez daha yüzüstü bırakmakta hiç de duraksamamışlardı.

1980'de CIA Türkiye masası şefi Paul Henze'nin “oğlanlarının”, yani Org. Kenan Evren ve ortaklarının³³ gerçekleştirdiği 12 Eylül faşist darbesinin ardından SİSAV'ın 1982'de düzenlediği “1980'lerde NATO” konulu bir toplantıda söz alan ünlü Amerikalı stratejist Albert Wohlstetter'in Amerikalılara özgü bir açıksözlülük ya da patavatsızlıkla söyledikleri, Washington'un Ankara'ya bakışını bir kez daha ortaya koyuyordu:

“Türkiye'yi Türklere bayıldığımız için değil, son tahlilde Batı'nın petrolünü koruduğu için güçlendirmeliyiz.”³⁴

³² Aktaran M. Ali Birand, 12 Eylül Saat 04:00, İstanbul, Karacan Yay. 1985, s. 51.

³³ 12 Eylül 1980 günü (Türkiye saatiyle 03:30'da) darbenin gerçekleştirilmesini sabırsızlıkla bekleyen Washington'daki ABD Ulusal Güvenlik Konseyi Türkiye Masası sorumlusu Paul Henze'yle arkadaşları arasında şöyle bir konuşma geçmişti:

“-Paul, seninkiler nihayet yaptı. (...your boys have done it)

-Kim benimkiler, neden bahsediyorsun?

-Senin generaller Türkiye'de darbe yaptılar.

-O, öyle mi? Çok memnun oldum.” M. Ali Birand, 12 Eylül Saat 04:00, s. 286.

³⁴ Ufuk Güldemir, *Çevik Kuvvetin Gölgesinde Türkiye*, İstanbul, Tekin Yayınevi, 1987, s. 50.

İkinci Körfez Savaşı ve Sonrası

Öte yandan, Türk gericileri, ABD ve bağlaşıklarının Irak'ı Kuveyt'ten çıkarmak için Şubat 1991'de başlattıkları İkinci Körfez savaşına aktif olarak, yani asker göndererek katılmamış olsalar da da efendilerinin yanında saf tutmakta sırayı kimseye kaptırmadılar. Savaştan sonra Irak'a ilişkin alınan ABD güdümlü BM kararlarını "ilk uygulayan" ülke gene Türkiye oldu ve Habur sınır kapısını ve Kerkük-Yumurtalık petrol boru hattını kapattı. Ama bundan ve Irak ekonomisinin ambargoyla çökertilmesinden Irak'ın yanısıra Türkiye ve Türk egemen sınıfları da zarar gördü. Hazine Müsteşarlığı'nın 2001'deki resmî rakamlarına göre Irak ambargosunun Türkiye ekonomisine doğrudan faturası 35-40 milyar dolardı. Ancak, dolaylı ve zincirleme etkiler, yani yitirilen pazarlar, ortadan kalkan ihracat, artan işsizlik, kapanan tesisler, onbinlerce kamyon ve TIR'ın boş kalması ve müteahhitlik sektörünün krize girmesi de eklendiğinde, fatura on yılda 100 milyar dolara kadar çıkıyordu. ABD emperyalizminin şefi George Bush ile çok yakın bir ilişki içinde olmakla övünen Başbakan Turgut Özal'ın, "Ben bir koyar, üç alırım" lafı hâlâ hatırlardadır. Türk gericilerinin bu savaşta umduğunu bulamaması üzerineyse aynı Özal, CNN'e bir açıklama yapmış ve şöyle demişti:

"Bize verilen sözler tutulmadı. Gürlüyorlar ama bir türlü yağmur olup yağmıyorlar."

Ambargo, Türkiye Kürdistanı'nın ekonomisini olumsuz yönde etkileyerek PKK/KADEK'in güçlenmesine de zemin sağlarken, BM "Güvenlik" Konseyi'nin ABD'nin dayatmasıyla Güney Kürdistan'ı "koruma" altına alması ve Temmuz 1991'de Çekiç Güç'ü oluşturması da Türk gericilerinin "Kürt devleti" karabasanlarının depreşmesine neden oldu. Hatta, çeşitli üst düzey askerî ve sivil yöneticiler yer yer, Çekiç Güç'ün Güney Kürdistan'da bir Kürt devletinin oluşumuna katkıda bulunduğunun ileri sürmenin ötesinde, PKK'ya yardım ettiğini bile söylediler.³⁵ Ama, buna rağmen TBMM şaşmaz bir sadakatle, hem de Aralık 2002'ye kadar her altı ayda bir Çekiç

³⁵ Örneğin, 1998 Şubatında Başbakan Yardımcısı Bülent Ecevit, ABD'nin amaçlarından birinin de Irak'ı bölerek bölgede uydu bir Kürt devleti kurmak olduğunu savundu. Aslındaysa, PKK'nın güçlenmesine olanak veren asıl gelişme, Güney Kürdistan'da Irak gericiliğinin otorite ve denetiminin -Türk egemen sınıflarının da katkısıyla- ortadan kalkmış, bunun da genelde Kürtlerin ve özelde PKK'nın sınır ötesi eylem yapma, destek üsleri kurma ve hareket özgürlüğünü ve ağır silahlar da içinde olmak üzere silah edinme olanağını arttırmış olmasıydı.

Güç'ün süresinin uzatılmasını onayladı; yani gerek askerî klik ve gerek burjuva hükümetleri Çekiç Güç'ü ve Aralık 1996'da onun yerini alan Keşif Güç'ü desteklemeyi, bu güçlere bağlı ABD ve Britanya uçaklarının İncirlik'ten kalkarak Irak topraklarındaki "uçuşa yasak bölgede"ki askerî ve sivil hedefleri bombalamasına ve Güney Kürdistan'ın ABD, İsrail, Britanya gizli servislerinin cirit attığı bir alan hâline getirilmesine suç ortaklığı etmeyi sürdürdüler.

Cevdet Akçalı, *Yeni Şafak* gazetesinin 21 Temmuz tarihli sayısındaki köşesinde, 1991'de içinde yer aldığı bir TBMM delegasyonu ile birlikte Britanya parlamentosunu ziyaret ettiğini anımsattıktan sonra şunları yazıyordu:

"İngiliz Parlamentosu Dışişleri Komisyonu'nu ziyaretimiz sırasında, komisyon başkanı aynen şunları söylemişti:

"Siz Kuzey Irak'ta, Saddam'ın otoritesinin olmadığı bir bölge kurmak istiyorsunuz. Böyle bir bölgenin oluşturulması orada bir otorite boşluğu yaratacaktır ve bu boşluk, o mıntıkada bir 'Kürt devletin'in kurulmasına imkân verecektir. Böyle bir ihtimali hiç dikkate almıyor musunuz?"

"Aradan on yıl geçti. İngiliz parlamenterin söyledikleri aynen gerçekleşti. Orada bir otorite boşluğu yaratıldı. Bu boşluktan yararlanarak PKK oraya yerleşti. Mahallî Kürt grupları, kendi parlamentolarını oluşturdular. Amerika ve İngiltere, Türkiye'yi bir kenara iterek, kendi plânlarını uyguladılar.

"Öyle ki, ne gücümüz Çekiç Güç'ü geri göndermeye yetti, ne de onların, ülkemiz aleyhine bütün sinsî faaliyetlerini, bilmemize rağmen engelleyebildik.

"Bu geçmişî bilmeden, 'Kuzey Irak'taneler oluyor? Askerlerimize bu muamele neden yapılıyor?' sualine cevap vermemiz mümkün değildir. Kaba bir benzetmedir amma, *Türkiye ava giderken avlanmıştır*.

"*Amerika ve Batı dünyasında Türkiye, elinden lokması kolay alınan, uysal bir ülke durumundadır.* Bu imajın düzeltilmesi de çok zordur. Çünkü, Türkiye denince Amerika'nın aklına Türk ordusu ve onun generalleri gelmektedir..." (italikler benim) Doğru söze ne denir?

1995'den itibaren ABD-İsrail-Türkiye ekseninin daha da pekişmesine bağlı olarak, askerî klik ve burjuva hükümetleri Irak'ı (ve İran'ı) kuşatmayı ve parçalamayı öngören ve *11 Eylül eylemlerinden çok önce* başlatılmış bulunan emperyalist-Siyonist plâna daha da fazla

angaje oldular. *Hürriyet*'in 5 Kasım 1997 tarihli sayısında yer alan bir haberde şöyle deniyordu:

“Irak ile ABD arasında gözlemci krizi derinleşirken, İncirlik üssünde konuşlu Keşif Güç'teki uçaklarının sayısını arttırma isteğini Türkiye'nin kabul etmesiyle, ABD, F-16'larını kısa bir süre önce İncirlik'e gönderdi... ABD'nin yeni uçaklarla bağlantılı olarak görev yapması için İncirlik'e 200 kadar kara personeli de göndereceği belirtildi. *Keşif Güç'teki Amerikan uçaklarının arttırılması kararının Türk ve ABD askerleri tarafından ortak alındığı ve bu kararın ANASOL-D koalisyonu tarafından onaylandığı öğrenildi...* İki ülke (ABD ve Irak) arasında çıkacak herhangi bir krizde Irak, Kuzey'de uçak uçurduğu takdirde Keşif Güç uçakları tarafından gerektiğinde vurularak önlenecek. Ankara, Irak ile ABD arasında Körfez krizinden sonra yaşanan ciddî krizlerde bile o zaman Çekiç Güç adını taşıyan uluslararası gücün güçlendirilmesine karşı çıkmıştı. *Ankara'nın bu kararı almasının çok önemli bir politika değişikliği olduğu belirtiliyor.* (italikler benim)”

Bir Dönüm Noktası: 11 Eylül 2001

Bütün bu ve benzer gelişmeler, egemen sınıflarımızın, hem genel olarak tarihten ve hem de özel olarak kendi tarihlerinden ve özdeneyimlerinden öğrenme yetilerinin çok zayıf olduğunu ve/ya da uşak, darkafalı ve özgüvenden yoksun karakterleri nedeniyle kendi sınıfsal çıkarlarını bile korumaktan aciz olduklarını göstermeye devam ediyordu ve edecekti.

Bunun en çarpıcı örneği, 11 Eylül eyleminin hemen ardından Türk gericilerinin, “terör”e karşı savaşında ABD'nin yanında yer aldıklarını açıklamaya girişmeleri, “terörizm”e karşı savaşında edindikleri sözde deneyimle övünüp şişinmeleri ve kendilerinin PKK/KADEK “terörü”ne karşı verdikleri savaşında ne denli haklı olduklarının kanıtlandığını avazları çıktıkça haykırmaya başlamaları oldu. 28 Eylül 2001'de yapılan MGK toplantısında Amerikan neo-faşistlerinin global terörizmine desteklerini bir kez daha doğrulayan Türk egemen sınıfları, 7 Ekim 2001'de Afganistan'ın bombalanmaya başlanmasının hemen ardından öndegelen generallerin ve bakanların katıldığı bir toplantı daha yaptılar ve yoksul Afgan halkına karşı girişilen saldırı savaşını desteklediklerini açıkladılar. Daha sonra Kabil'de “güvenliği” sağlamak için oluşturulan ISAF içinde yer alacak olan Türkiye, hükümet adına 1 Kasım 2001'de şu açıklamayı yapacaktı:

“Türkiye, ABD’nin 11 Eylül 2001 günü gerçekleştirilen terörist saldırılarını takiben başlatmış olduğu (Sürekli özgürlük harekâtı)na, terörizm ile küresel ölçekte mücadele edilmesini savunan yerleşmiş tutumu ve NATO Antlaşması’nın 5. maddesi çerçevesindeki yükümlülüklerini dikkate alarak tam destek vermiştir. Bu kapsamda, Türkiye ilk aşamada hava sahasını ve 2 askerî havaalanını ABD’nin insanî yardım ve askerî amaçlı uçuşlarına açmış, istihbarat ve lojistik destek sağlamıştır. Bunu takiben bazı NATO müttefiklerimiz ve NATO üyesi olmayan ülkelerle birlikte Tampa’daki ABD Merkezi Kuvvetler Komutanlığı’na general başkanlığında bir ekip göndermiştir...”

“TBMM’nin 10 Ekim 2001 tarih ve 722 sayılı kararında belirtildiği üzere ABD’nin terörizme karşı başlattığı (Sürekli özgürlük harekâtı)nın başarıya ulaşması, tüm insanlığın yararınadır. Bu harekâtı, İslâma karşı bir eylem gibi göstermeye kalkışanlar, barış dini olan İslâm’ın yüce değerleriyle çelişmektedirler. (italikler benim)”

Bir kaç ay sonra, *Hürriyet* gazetesinin 1 Mart 2002 tarihli sayısında ise “Bölgeyi İrticadan Kurtarıyoruz” başlıklı bir yazı yayımlandı. Burada Türk egemen sınıflarının yıllanmış temsilcisi Başbakan Bülent Ecevit’in, Türkiye’nin Haziran 2002’den itibaren Afganistan’daki ISAF’nün başkanlığını üstlenmesi konusunda yaptığı bir konuşmaya değiniliyordu. Yazının bir yerinde aynen şöyle deniyordu:

“Ecevit, koşulların kabul edilmesi ile Türkiye’nin görevi üstlenmesi durumunda yalnız Afganistan’da değil, Orta Asya’daki Türk Cumhuriyetlerinde de huzur sağlanacağını, tüm bölgenin terörizm belasından da irtica tehlikesinden de kurtulabileceğini bildirdi.” Herhâlde, giderek gelişen ve ABD işgalcilerine kan kusturan Afganistan ve Irak ulusal direnişlerinin yanı sıra Süleymaniye operasyonu gibi “tatsız olaylar”ın da Türk gericilerinin ayaklarının suya ermesine yardımcı olacağı umulur. Açıkça itiraf etmeseler de, bu direniş ve Yanki emperyalistlerinin küstah tutumları, yüksek perdeden, Orta Asya’nın tümünde “huzur” sağlama ve “tüm bölge”yi “terörizm belasından” ve “irtica tehlikesinden” kurtarma yollu mavallar anlatan bu bay ve bayanların akıllarını başlarına almalarına bir parça da olsa katkıda bulunmuştur ve bulunmaktadır.

Türkiye Kürdistanı’na yüzbinlerce asker yığmış ve Kürt halkına onca zulüm yapmış olmalarına rağmen PKK’nın önderlik ettiği Kürt ulusal hareketini askerî olarak yenilgiye uğratamamış olanların, kolu kanadı kırık Irak ordusuna karşı süper terörist ABD ile Britanya’nın saldırgan savaşlarının hazırlıklarını yaptıkları sırada, yani 2003

Şubatında NATO'ya başvurarak "Irak tehdidi"ne karşı askerî yardım dilenenlerin yiğitlik ve kahramanlık savlarının kaç paralık değeri olduğunu dünya alem biliyor. Onlar, ancak savunmasız ve silahsız sivil halka ve cezaevlerini tıktıkları elikolu bağlı devrimci tutsaklara karşı katliamlar gerçekleştirirken "yiğit ve kahraman"dırlar.

Bu arada Türk gericilerinin, ABD'ne sundukları desteğe karşılık bir "aferin" koparmayı başardıklarını anımsatmak gerekir. ABD Başkanı G. W. Bush, Amerikan-Türk Konseyi'nin Mart 2002 ortalarında Washington'da düzenlenen 21. konferansı dolayısıyla bu kuruma bir mesaj göndermişti. Bush bu mesajında, "11 Eylül saldırılarından sonra ABD'ye destek veren Cumhurbaşkanı Sezer, Başbakan Ecevit ve Türk halkına minnettarım. Terörizme karşı uluslararası savaşta, NATO'nun tek Müslüman müttefiki olarak gösterdikleri işbirliği, Türkiye'nin 50 yıldır ABD'nin yanında yer aldığını hatırlatıyor" diyerek uşaklarının gönlünü aldı.

Irak Mâcerası

"Kendi" işçi ve emekçilerinin kanını ve Türkiye'nin stratejik konumunu pazarlayarak, emperyalist yağmadan pay kapma peşinde olan darkafalı ve korkak Türk egemen sınıfları, Irak'a karşı girişilen savaşta da Amerikalı efendilerine yardımcı olmak için az çaba harcamadılar.

Örneğin AKP Genel Başkanı R. Tayyip Erdoğan, 4 Şubat 2003 'de yaptığı bir konuşmada Bağdat' ın, barış için gereken adımları atmadığını söyledikten sonra savaş sonrası ganimetten pay kapma çağrısı yapıyordu:

"Hareketin başında eğer denklemin dışında kalırsak sonunda gelişmeleri yönlendirecek konumda olmak mümkün olmayabilir. Türkiye'nin güvenliği tehlikeye girebilir." Tüm benzerleri gibi, Yanki teröristlerinin siyasal ve askerî gücünden gözleri kamaşan ve onların önünde secdeye gelen bu bay, yaklaşmakta olan ABD-Britanya saldırısının sorumluluğunu, *saldırgana değil, saldırıya hedef olan tarafa* yüklüyor ve Bush kliğinin kendilerine bir kaç kemik parçası atacağını umduğunu şu sözlerle açıklıyordu:

"Bir liderin basiretsizliğinin bedelini, masum bir halkın ödeyeceği yeni bir olayla karşı karşıyayız. İnsanlık tarihinin bu en eski belası yeniden gündeme oturmuştur. Irak yönetiminin bu vahim durumu bir an önce kavrayıp gerekeni yapması gerektiğini, bu kutsal çatı altında

tekrar ediyorum...

“Devletlerin hayatında da verilecek zor kararlar ve alınacak riskler vardır... Artık vahim gelişmelerin çok yaklaştığı bir noktaya doğru gidilmektedir. Bütün olup bitenlerden sonra Türkiye yapabileceklerinin azamîsini yapmış olmanın verdiği güvenle ülkesinin geleceğini düşünmelidir... Irak’taki yeni yapılanmada Türkiye’nin bu sürecin karar mekanizması içinde etkili şekilde yer alması gerekir.”³⁶

Savaş hazırlıkları yapılırken, daha çok geleneksel büyük burjuvazi ve TÛSİAD’a yakın duran ve ABD’nin sadık ve güvenilir uşağı konumunda bulunan askerî klik, uzunca bir süre görece sessiz kalmayı yeğledi. Bunda, kendi sözde milliyetçi görünümünü muhafaza etmek kaygısının ve ülkedeki ve dünyadaki –ve kısmen devlet aygıtının alt ve hatta orta kademelerindeki- savaş karşıtı havanın yanı sıra, siyasal İslâmı ve özelde AKP hükümetini yıpratma hesabının belirleyici olduğunu söyleyebiliriz. Ama, ölü soyuculukta hiç de AKP hükümetinden farklı olmayan ve deyim yerindeyse ateşteki kestaneleri korkak ve takiyyeci İslâmcı burjuvaziye aldırmayı yeğleyen askerî kliğin başı Org. Hilmi Özkök, 1 Mart’ta savaş tezkeresinin kılpayı reddedilmesinin ardından sessizliğini bozdu. Bunda, Irak’a saldırı hazırlıklarını hemen hemen tamamlamış bulunan ve Türk ordusunun savaşa dolaylı ve dolaysız desteği için yoğun bir basınç uygulayan Yanki emperyalistlerinin tutumu belirleyici olduğu tahmin edilebilir. Nitekim, Org. Özkök 5 Mart’ta düzenlediği basın toplantısında gerçek düşüncelerini açığa vurmak zorunda kalacaktı:

“Gelinen aşamada şu bir gerçektir ki, Türkiye savaşı tek başına önleyemez. Biz hesabımızı, ‘savaş çıkmayacak’ varsayımına dayayamayız. Savaş çıkarsa ne yapacağımızı hesaplamamız gerekir. Ya tamamen dışında kalacağız ya da savaşımlara yardımcı olup sürece katılacağız...

“Katılmasak da savaştan aynı zararı göreceğiz. Fakat zararımızın telafisi ve savaş sonrası söz sahibi olmamız asla mümkün olmaz. Şayet savaşımlara (yani ABD ve destekçilerine- G. A.) yardımcı olursak, zararımızın bir kısmı telafi edilebilecek. Savaşımların yanına katılmadan, sadece Kuzey Irak’ta mültecilere insanî yardımda bulunacağız. Kuzeyden cephe açılacağı için savaş kısa sürecek, acılar azalacak, beklenmedik gelişmeler olmayacak ve daha az insan ölecek diye düşündük. Tek kurşun atmadan dönecektik. Beklenmeyen

³⁶ *Milliyet*, 5 Şubat 2003.

gelişmelere müdahale etmek zorunda kalırsak savaşanlar buna karşı çıkmayacaktı.”³⁷

Burada bu süreci, bir bütün olarak gözden geçirecek değilim. Ancak, bilindiği gibi Türkiye işçi sınıfı ve emekçilerinin ezici çoğunluğunun bu saldırı savaşına karşı çıkması, dünya çapında güçlü bir barış hareketinin oluşmuş olması, emperyalist burjuvazinin saflarındaki anlaşmazlıklar, BM’i bir kenara iten Amerikan haydutlarının burjuva hukuku bakımından da gayrimeşru savaşına diğer emperyalist devletlerden ciddi bir destek gelmemesi, Irak’ın işgalinin Güney Kürdistan’da bir Kürt devletinin oluşmasına yolaçabileceğine ilişkin korku ve ABD’nin bölgeye yerleşmesinin kendileri bakımından da bazı sıkıntılar yaratacağının sezilmesi gibi faktörlerin biraraya gelmesi nedeniyle, yer yer yalpalayan Türk gericilerinin Washington’un bu hamlesine desteği sınırlı oldu. Ama, Ortadoğu’nun haritasını kendi amaçları doğrultusunda yeniden çizmek, enerji kaynaklarının denetimini eline geçirmek, diğer emperyalistlere dünyanın gerçek patronunun kendisi olduğunu açıkça kabul ettirmek, özelde İslâm ülkeleri ve genelde tüm dünya işçi sınıfı ve halklarına ve onların direnişçi öncü güçlerine gözdağı vermek için emperyalist bir haçlı seferi başlatmış bulunan Amerikan neo-faşistleri için bu kadar asla yeterli sayılmazdı. Onlar, AKP hükümetinin ve özellikle Türk generallerinin tutumundan ve kendilerine kayıtsız-koşulsuz itaat etmemiş olmalarından duydukları hoşnutsuzluğu geçtiğimiz Mayıs ayında zaten açıkça dile getirmişlerdi. ABD Savunma Bakan Yardımcısı Paul Wolfowitz ve Dışişleri Bakan Yardımcısı Marc Grossman’ın CNN Türk televizyonunda Mehmet Ali Birand ve Cengiz Çandar’a arka arkaya verdikleri mülâkatlarda Türk gericilerine, “hata yaptıkları”, kendisini bölgenin ve dünyanın rakipsiz ve itiraz kabul etmez hegemonu sayan ABD’nden özür dilemeleri ve hizaya girmeleri yoksa bunun bedelini ağır ödeyecekleri yolunda mesajlar ilettikleri hatırlardadır.

Bush kliğinin bu iki ağır topunun bombardımanı sonuç vermekte gecikmedi. Diğer şeylerin yanı sıra, Türkiye’nin Irak’a saldıran “koalisyonun bir parçası” olduğu hikmetini de yumurtlayan kraldan çok kralcı Dışişleri Bakanı Abdullah Gül, Mayıs ayı sonunda katıldığı Tahran’daki İslâm Konferansı Örgütü toplantısında İslâm ülkelerinin yöneticilerini -tabii efendisi adına- tehdit etti. Bu bay İKÖ toplantısındaki konuşmasında İslâm ülkelerinin daha saydam ve daha “demokratik” yönetimlere sahip olmaları gerektiğini, bu yönde adım atmamaları hâlinde dış müdahalelere hedef olabileceklerini söyleyerek

³⁷ Milliyet, 6 Mart 2003.

onları korkutmaya ve emperyalist müdahale ve işgali meşrulaştırmaya çalıştı.

Aynı günlerde ABD'ni ziyaret eden TÜSİAD Başkanı Tuncay Özilhan, "Savunma" Bakan Yardımcısı Paul Wolfowitz ile görüşmesinin ardından yaptığı açıklamada şunları söyleyecekti:

"ABD'de Türkiye'ye karşı soğuk bir hava bulunmaktaysa da stratejik önemini biliyorlar. *Türkiye konumunu netleştirip bölgede aktif rol almalı.* ABD Türkiye'nin de içinde yer aldığı coğrafyaya yönelik politikalarını belirlemiştir. Türkiye Irak'ta ekonomik alanda iş yapabilir. *Türkiye terör konusunda İran'a baskı yapmalı.* Türkiye Müslüman, demokratik bir ülke olarak bölgede örnek durumundadır. Türkiye şu sıra ABD'ne üst düzey ziyarette bulunmamalı. AB üyeliği önemlidir."³⁸ italikler benim.

Daha sonra, Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı Uğur Ziyal ABD'ne, Türk egemen sınıfları tarafından çok önemsendiği anlaşılan bir ziyaret yaptı. Haziran ayı ortalarında gerçekleşen bu ziyarette, Türk gericileri ABD'ne tam yetkiyle gönderdikleri anlaşılan Ziyal'in ağzından efendilerine, geçmişteki "hataları"ni yinelemeyecekleri konusunda güvence verdiler. Nitekim, bu ziyaretin hemen ardından, daha da uşakça bir politika benimsendi: ABD'nin. İncirlik Üssü ile Mersin ve İskenderun limanları başta olmak üzere Türkiye'deki üsleri, hava alanlarını ve limanları -hem de TBMM devredışı bırakılarak- sözde Irak'ın yeniden inşası ve bu ülkeye hümaniter yardım göndermek amacıyla istediği gibi kullanmasına olanak sağlandı. Ve herhâlde İran'a ve Suriye'ye ve Filistin direnişine yönelik operasyon ve saldırılarında ABD emperyalistlerine ve Siyonist İsrail'e anlayış gösterileceğine ilişkin sözler verildi.

İşte, böylesine "uyumlu" ve bu denli teslimiyetçi bir çizgi izledikleri sırada Süleymaniye operasyonuna hedef olmalarının Türk gericileri üzerinde neden böylesine bir şok ve hayal kırıklığı etkisi yarattığını bir yere kadar anlamak olanaklı. Aslında bunda şaşılacak hiçbir şey yok. İşbirlikçiler, genelde emperyalizm ve özelde ABD emperyalizmi açısından işe yaradıkları sürece kullanılacak, işleri bittiğinde ise bir kağıt peçete gibi buruşturulup çöp tenekesine atılacak nesnelerden öte bir değer taşımazlar. Washington, onyıllarca kendisine hizmet ettikten sonra 1979 devrimiyle İran'dan apartopar kaçan Şah Rıza Pehlevi'yi ABD'ne kabul etmemiş ve onu kendi yazgısına terketmemiş miydi? Gene aynı ABD, -"gayriresmî" olarak

³⁸ Radikal, 29 Mayıs 2003.

da olsa- 1940'lerden bu yana kendilerine sadakatle hizmet etmekte olan Suudi hanedanının devrilmesi gerektiğini söylemiyor ve daha onyıllar öncesinden gerektiğinde bu ülkeyi işgal etmek için plânlar hazırlamıyor muydu?³⁹ Dahası ABD, en güvenilir bağlaştığı ve kadim dostu ve "terörizme karşı savaş"ta en yakın destekçisi Britanya'ya bile sıradan bir devlet gibi davranmıyor mu? Guantanamo Körfezindeki konsantrasyon kampında tutulan ve diğer dört Taliban mensubuyla birlikte gizli askerî mahkemede yargılamaya ve idam etmeye hazırlandığı iki Britanya yurttaşı Taliban mensubunu bu ülkede yargılanmak üzere iade etmemek için Londra'yla sürtüşmeyi bile göze almıyor mu?

Türk uşaklarının yaltaklanmalarını önemsemeyen küstah Amerikan neo-faşistleri, aslında Süleymaniye operasyonuyla bir yandan Wolfowitz-Grossman mesajının altını bir kez daha çizmekte ve Irak'ın tek patronunun kendileri olduğunu anımsatmakta ve onlara, "ya bizden yanasınız ya da bize karşısınız" diyen G. W. Bush'un mantığıyla yaklaşmaktadırlar. Bush kliğinin bu temsilcileri ayrıca, Türk gericilerini, bölgede kalıcı bir askerî varlık bulundurma, Kürt gruplarına müdahale etme, Irak Türkmen halkını kullanarak Güney

³⁹ 1973'deki Arap-İsrail savaşı sırasında, aralarında Suudi Arabistan'ın da bulunduğu Arap ülkeleri, İsrail'i destekleyen Batılı ülkelere karşı kısmî bir ambargo uygulamaya başlamış, bu ise ABD'nin sert tepkisine yol açmıştı. ABD Dışişleri Bakanı Henry Kissinger bu ambargoyu "şantaj" olarak nitelemiş ve gelişmiş kapitalist ülkelerin petrol ambargosu konusunda ortak bir tutum takınması çağrısı yapmıştı. Aynı dönemde ABD ordusu, durumun daha da kötüye gitmesi halinde Suudi Arabistan'ın petrol yataklarını askerî bir operasyonla ele geçirme plânları yapmaktaydı. Jeffrey Robinson, uzun süre Suudi Arabistan'ın petrol bakanı ve OPEC yöneticisi olarak görev yapmış olan Ahmet Zeki Yamani hakkında yazdığı kitapta, o yıllarda ABD "Savunma" Bakanı James Schlesinger'in "dikkatini Suudi petrol yatakları ve bir askerî müdahale olanağı üzerinde yoğunlaştırdığını" (Yamani, *The Inside Story*, Londra, Fontana/ Collins, 1988, s. 157) söylüyordu. Schlesinger daha sonra, "... benim basın toplantılarıma geri döner ve o sırada söylediklerimi okursanız, birisinin, Başkanın böyle yapmanızı buyurması durumunda petrol yataklarını ele geçirebilip geçiremeyeceğimizi sorduğunu görürsünüz. Benim böyle bir soruya yanıtlım 'evet' idi. Anımsayacağınız gibi daha sonra Kissinger bu 'boğma' işine değindi. Bu onun jeopolitik gözlemlerinden biriydi. Büyük bir devletin, küçük bir devlet tarafından gerçekleştirilebilecek bir boğma girişimine karşı harekete geçmezlik edemeyeceği gibisinden bir şey." (aynı yerde, s. 157) diyecekti. Robinson sözlerini şöyle sürdürüyor: "Yamani, ya 1973'ün sonlarında ya da 1974'ün ilk günlerinde kendisine ABD'nin Hızlı İntikal Kuvveti'nden ve Amerikalıların Suudi petrol yataklarını ele geçirme planlarından söz edildiğini belirtiyor." (aynı yerde, s. 157)

Kürdistan'daki gelişmeleri belli ölçülerde etkileme ve orada söz sahibi olma yolundaki boş hayallerini ve girişimlerini bir yana bırakmaları için de uyarmaktadırlar. Ne de olsa, artık kendisi de bir Ortadoğu devleti olmuş olan ve Romanya, Bulgaristan, Kosova, Gürcistan, Suudi Arabistan, Katar, Kuveyt, Bahreyn, Umman, Afganistan, Pakistan, Özbekistan, Tacikistan, Kırgızistan gibi ülkelerdekine ek olarak Irak'ta da bir kaç üs kurmuş ve kurmakta olan ve Doğu Avrupa ve Ortadoğu'daki "daha uysal ve uyumlu" rejimlerle ilişkilerini güçlendiren ABD, Ankara'daki uşaklarının hizmetlerine o kadar da gereksinim duymuyor. O hâlde Türkegemen sınıfları hadlerini bilmeli, çizmeyi aşmamaya dikkat etmeli ve özellikle de bölgesel güç olma hayallerini bir kenara bırakarak, tutum ve politikalarını Washington ve Telaviv'le "daha iyi koordine etmeye" özen göstermelidirler. Yoksa, "istenmeyen durum"larla ve yol kazalarıyla karşılaşabilirler. Örneğin, henüz silahsızlandırılmamış olan –ve Ankara'nın Kürt paranoyası ve darkafalılığının da yardımıyla yöneticilerinin bir bölümü ABD ile birlikte hareket etmeye hazır gözüken- PKK/ KADEK'in Türkiye sınırları içinde eylemlere girişimleri engellenmeyebilir ya da hatta teşvik edilebilir, Ermeni jenosidi yasa tasarısının yasalaşmasının yolu açılabilir, Türkiye IMF ve Dünya Bankasıyla ilişkilerinde zorluklarla karşılaşabilir ya da şimdiden işaretlerinin verilmeye başlandığı gibi Türkiye, yeni bir silah ambargosuna hedef olabilir.

Siyasal miyoplukla sakatlanmış Türk egemen sınıfları, ABD emperyalizminin Ortadoğu, Orta Asya ve dünyaya egemen olma atağında kendilerine çok fazla gereksinim duymadığını, gerçek stratejik bağlaştığı İsrail'i bir yana bırakacak olursak Washington'un Ortadoğu'da KDP ve KYB'nin yönetimindeki Kürtlerle birlikte hareket etmeyi yeğlediğini, Türkiye'nin görece önemli bir bölgesel güç olma hedeflerinin ve hatta iyi-kötü bağımsız bir devlet olarak varlığını sürdürmesinin, ABD'nin bölgeyi ve onun doğal kaynaklarını kendi denetimine geçirme plânıyla bağdaşmadığını daha yeni yeni anlamaya başlıyorlar. Genelkurmay İkinci Başkanı Org. Yaşar Büyükanıt'ın 29 Mayıs'ta, Harp Akademileri Komutanlığı'nda düzenlenen "Küreselleşme ve Ulusal Güvenlik Sempozyumu"nda yaptığı konuşmasında söyledikleri bu gecikmiş algılamamanın bir işareti gibidir. 11 Eylül sonrası terör tehdidi ve 'asimetrik savaş' kavramları üzerinde duran Büyükanıt, ABD başta olmak üzere emperyalist ülkelere şu utangaç eleştiriyi yapıyordu:

"Bunlara karşılık, gelişmekte olan veya gelişmemiş ülkelerin

tehdit algılamalarına baktığımızda, tamamen farklı bir görüntü ortaya çıkmaktadır. Birincisi, bu ülkelerin güvenlik politikalarının, büyük ölçüde ‘ithal malı’ tehdit algılamalarına dayandığını görmekteyiz. Bu tür yaklaşımların, ulusal çıkarlar ile çoğu kez ters düşmesine karşılık, uygulama zorunluluğu, bu ülkelere zarar verebilmektedir. “Bu noktada; hayatî konu, gelişmekte olan ülkelerin, savunma politikalarını güçlü ülkelerin dayattığı tehdit algılamalarına göre mi düzenleyeceği veya biraz önce arz ettiğim hususlara göre mi düzenleyeceğidir. Bu konuların, ciddî boyutlarda düşünülmesi gerekmektedir.” (*Aydınlık*, 1 Haziran 2003) Kuşkusuz bu ve benzer açıklamalar, ABD emperyalizmi ile egemen sınıflar ya da onların bir kesimi arasındaki sürtüşmelerin dikkate alınması ve önemsenmesi gerektiğini gösterir. Anımsanacağı üzere, 2002 Martı’nda Harp Akademileri Komutanlığı’nda düzenlenen “Türkiye’nin Etrafında Barış Kuşağı Nasıl Oluşturulur?” konulu toplantıda konuşan Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri Org. Tuncer Kılınç da benzer bir eğilim sergilemişti. O bu konuşmasında, Türkiye’nin, Avrupa Birliği’nden en ufak bir yardım görmediğini belirtmiş ve “ABD’nin de rolünü unutmadan” yeni bir arayış içine girmesi gerektiğini belirttiği Türkiye için “Rusya Federasyonu ve İran’ı da içine alacak şekilde bir arayışın içinde olmasında fayda buluyorum” demişti.

Bu tür açıklamalarda dile getirilen düşüncelerin Türk egemen sınıflarının, esas olarak ABD işbirlikçisi karakterinin değiştiğini/ değişmekte olduğunu gösterdiğini söylemiyorum elbet. En azından şimdilik. Ancak, önümüzdeki dönemde hem ABD ile aralarında oluşmakta olan gerilimler gibi görece kısa erimli faktörlere, hem de AB’nin giderek birleşik bir Avrupa hâline gelmesi, Çin, Rusya, Japonya gibi emperyalist devletlerin güçlenmesi gibi orta ve uzun erimli faktörlere bağlı olarak Türk egemen sınıflarının daha fazla yalpalamaları ve daha “bağımsız”, daha doğrusu daha “çok-yanlı” bir bir dış politika izlemeye girişimleri kimseyi şaşırtmamalıdır.

Çözüm Devrimde

Görüldüğü gibi, ucuz, onursuz ve emre amade uşak rolünü oynamak, Süleymaniye operasyonu vesilesiyle bir kez daha kafalarına dank ettiği gibi, asla Türk egemen sınıflarının efendileri katında saygınlığını arttırmadığı ve uşaklık rantlarını yükseltmediği gibi, tersine manevra alanlarını daha da daraltmış, Kürdistan devleti karabasanlarını daha da yakınlaştırmış ve bölgesel güç olma

hayallerine ağır bir darbe indirmiştir.

*Hiç de hakları olmadığı hâlde Güney Kürdistan'da bir Kürt devletinin kurulmasını *casus belli* (savaş nedeni) olarak ilan etmiş bulunan ve bu bölgeyi âdeta kendi arka bahçeleri ve nüfuz alanları sayan Türk gericilerinin bu politikası iflâs etmiş ve Güney Kürdistan'da hemen hemen hiçbir etkileri kalmamıştır. Çok büyük olasılıkla, oradaki askerî birliklerini de yakında geri çekmek zorunda kalacaklardır.

*“Kendi” Kürt halkının en temel haklarını ve hatta varlığını bile kabul etmeyen ve Irak'ta oluşabilecek bir Kürt devletinin Türkiye Kürtlerini de etkileyebileceği korkusuyla yatıp kalkan Türk gericileri, önümüzdeki yıllarda Kürt halkının, PKK/KADEK önderliğinin yalpalama ve teslimiyetine rağmen ve büyük olasılıkla onu da aşacak olan direnişinin yeniden yükselmesine tanık olabileceklerdir.

*Irak'taki Türkmen halkını, bir bütün olarak Irak üzerinde nüfuz sahibi olmak ve bu ülkenin içişlerine müdahale etmek için beceriksizce kullanmaya çalışan Türk gericilerinin bu doğrultudaki hevesleri de kursaklarında kalmıştır. Ne yazık ki bu politika, “böl ve egemen ol” politikası izleyen emperyalist işgalcilerin de katkısıyla, Türkmen halkının bir dış gücün, yani Türkiye'nin piyonu gibi algılanmasına ve daha da fazla yalıtılmasına katkıda bulunacaktır. Nitekim, geçtiğimiz günlerde kurulan 25 kişilik kukla Hükümet Konseyi'ne sadece bir Türkmen alınmış, o da Türkmen örgütlerinin düşünce ve eğilimleri dikkate alınmadan Amerikalı işgalciler tarafından atanmıştır.⁴⁰

*Türk gericilerinin Musul-Kerkük bölgesi petrolünden pay alma hayalleri gerçekleşmediği gibi, savaşla yıkılan Irak'ın altyapısının yeniden inşasından pay kapma hayalleri de yerle bir olmuş ve milyarlarca

⁴⁰ Kukla Hükümet Konseyi'ne Irak Türkmenlerinin örgütlerinin görüşleri dikkate alınmadan bir atama yapılmış olması, Türkiye'nin, stratejik efendisi katındaki etkisinin sınırlarını göstermesi bakımından son derece öğreticidir. Bir haberde bu konuda şöyle deniyordu: “Irak Türkmen Cephesi (=ITC) Yürütme Konseyi Üyesi Dr. Aydın Beyatlı, sadece tercümanlık yapan bir kişinin Irak'ta Türkmenler'i temsil etmesinin mümkün olmadığını, Irak Hükümet Konseyi'ne kendilerinin önerdiği bir kişinin girmesi için hukuki yönden haklarını savunacaklarını söyledi... “Irak'ta ABD öncülüğünde oluşturulan Irak Hükümet Konseyi'ne, Şii, Arap ve Kürtler'in önerdikleri isimlerin aynen kabul edildiğini vurgulayan Beyatlı, ‘Bizim önerdiğimiz isimler dikkate alınmadan, daha önce ABD askerlerine tercümanlık yapan Türkmen bir kadın, Türkmenler'i temsil etmesi için Hükümet Konseyi'ne seçilmiştir’ dedi.” (Hürriyet, 18 Temmuz 2003)

dolara varan Irak-Türkiye ticareti hemen hemen ortadan kalkmıştır.

Bugünkü global güç dengeleri içinde Türkiye'nin tek başına Irak'a yönelik bir emperyalist savaşı durdurma olanağı ve dolayısıyla böylesi bir işgalin kendi açısından olumsuz sonuçlarından kaçınma şansı yoktu. Ancak, gerek askerî klığın ve gerekse AKP hükümetinin yaptığı gibi bu hâl ve keyfiyeti, Irak'a yapılan saldırıyı desteklemenin gerekçesi yapmak, sinisizmindedir. Emperyalist savaşa doğrudan katılmış olmasa da, Ankara'nın ABD saldırganlarına lojistik destek sunması, komşu bir ülkenin ve halkın yaşadığı felâketten sinsice ve utanç verici bir biçimde yararlanmayı kurması ve Amerikan neo-faşistlerine yaltaklanması vb., Türkiye'nin ve özellikle Türk egemen sınıflarının adını bir kez daha lekelemiştir.

Herşey bir yana, ülkenin en önemli ve stratejik kamu kuruluşlarını (Türk Telekom, TÜPRAŞ, PETKİM vb.) emperyalistlere haraç mezat satan ya da satmaya hazırlanan, belli aralıklarla bütçesini ve ekonomisini denetleyen IMF ve Dünya Bankası'nın memurları karşısında hazırola geçen, bir kaç yüz milyon dolarlık kredi için uluslararası tekelci sermayeye yalvaran, "kendi" işçi ve emekçilerini sefalet mahkum ederken uluslararası bankalara her yıl onmilyarlarca dolar faiz ödeyen ve gene onmilyarlarca doları "hortumcu" diye bilinen burjuva hukuku bakımından bile gayrimeşru kazanç sahiplerine aktaran, tüm Ortadoğu'yu besleyecek bir tarım potansiyeline sahip olan ülkeyi dışardan satın alınan tarım ürünlerine muhtaç bir ülke hâline getiren, hükümeti saldırı tehdidi altında olan Irak'ı sürekli olarak "uluslararası toplum"un diktalarına boyun eğmeye çağırmış bulunan, subayları Türkiye Kürdistanı'nda üs ve yerleşim yeri arayan ABD yetkililerine bekçilik, kılavuzluk ve aracılık yapan, leş kargaları misali Irak halkının yaşadığı felâket ve hedef olduğu saldırıdan siyasal ve ekonomik kazanç sağlamanın hesaplarını yapan, bir yandan hâlâ 20. yüzyılın ilk ulusal kurtuluş savaşını vermiş olan bir ülke olmakla övünürken bir yandan da Filistin'de, Afganistan'da, Irak'ta ulusal kurtuluş için işgalci güçlere karşı direnen güçleri "terörist", "salırgan" olarak nitelemekten utanmayan, göklere çıkardıkları Mustafa Kemal'in kendisinin de bir zamanlar işgalci Britanya emperyalistleri tarafından "şaki", yani moda deyişle terörist olarak adlandırıldığını unutan vb. bir egemen sınıfın ulusal onur ve gururundan söz etmek ya da onun herhangi bir ahlâk ilkesine sahip olduğunu düşünmek, nesnelerin doğasına aykırı olurdu.

Devrimci proletarya, egemen ulus şovenizmi başta olmak

üzere milliyetçiliğin bütün biçimlerine karşı çıkmakla birlikte ulusal nihilizmi de savunmaz; yani o, işçi ve emekçi yığınların yurtsever ve anti-emperyalist özlemlerine sahip çıkar ve bu potansiyeli demokrasi ve sosyalizm kavgasının kanallarına akıtmak için çaba harcar. Tam da bu nedenledir ki, devrimci proletarya elleri değişik ulus ve milliyetlerden Türkiye işçi sınıfı ve halklarının kanlarıyla lekelenmiş askerî klığın ve Türkiye büyük burjuvazisinin –bugün yer yer ortaya çıkmaya başlayan -sahte yurtseverlik ve sahte anti-emperyalizm gösterilerini elinin tersiyle bir yana iter.⁴¹ O, genelde askerî klığın gerek Kuzey ve gerekse Güney Kürdistan’da Kürt halkına karşı sürdürmüş olduğu vahşî baskı ve asimilasyon politikasını ve varlığını bile kabul etmediği Kürt ulusunun kendi yazgısını belirleme hakkına kabaca müdahale etme çabalarını ve özelde Güney Kürdistan’da askerî birlik bulundurma ve Irak Türkmen halkını kullanarak bu ülkede bir nüfuz alanı oluşturma yolundaki girişimlerini ve her türden yayılmacı emel ve çabalarını mahkûm eder. (Kuşkusuz bu, ABD emperyalizmi ile egemen sınıflar ya da onların bir kesimi arasındaki sürtüşmelerin dikkate alınmaması ve önemsenmemesi gerektiği anlamına gelmez.) Ancak devrimci proletarye PKK/KADEK önderliğinin, Irak ve bölge halklarına karşı dünya halklarının baş düşmanı ABD emperyalizminin hizmetine girme/ işbirliği yapma politikasını ya da elikanlı Türk

⁴¹ ABD’nin Irak’a saldırısından yaklaşık bir yıl önce yayımlanan 3-8 Mart 2002 tarihli “Bunalımdan Devrimci Çıkış Önerisi” başlıklı yazımda şöyle diyordum: “Birincisi, büyük ölçüde ABD emperyalizminin savaş arabasına bağlanmış ve ülke ekonomisinin yönetimini Osmanlı İmparatorluğu’nun son onyıllarındaki Düyun-u Umumiye dönemini anımsatırcasına IMF ve Dünya Bankası’na teslim etmiş olan egemen sınıflar ‘yurtseverlik’ ve ‘ulusalcılık’ silahını TDH (Türkiye devrimci hareketi)’ne karşı kullanabilecek konumda değillerdir. İkincisi, hem 28 Şubat-sonrası konumları, hem de ABD emperyalizminin “İslâmî terörizme karşı savaş” adı altında Ortadoğu ve Orta Asya halklarına karşı giriştiği savaşta üstlenmeye soyundukları jandarmalık rolü nedeniyle Türk egemen sınıfları, din silahını da TDH’ne karşı kullanabilecek konumda değillerdir...”

“Kuşku yok ki o, Türk ulusalcılığına ödün vermeksizin işçi ve emekçi kitlelerinin yurtsever ve anti-emperyalist tepkilerini ve dinsel gericiliğe ödün vermeksizin onların, ABD neo-faşistlerinin Arap ve İslâm halklarına açtığı haçlı seferine karşı anti-emperyalist tepkilerini yedeklemeye çalışabilir ve çalışmalıdır da. Birleşik ve ciddiye alınabilecek bir güç olarak siyaset sahnesine çıkması ve ülkenin sömürge statüsüne indirilmesine ve Arap ve İslâm halklarına karşı yürütülen emperyalist teröre cepheden karşı tutum alması, TDH’ne, kitlelerle olan bağlarını güçlendirme, etki ve devrimci meşruiyet alanını genişletme ve böylelikle Türk faşizminin ve ABD emperyalizminin çok yönlü saldırısını püskürtme olanağını verecektir.”

egemen sınıflarıyla birlikte ve elele sözde demokratik cumhuriyet kurma yolundaki gerici Kürt-Türk bağlaşması projesini de mahkûm eder.

Ancak, yönünü emperyalizme değil, Arap ve İslâm halkları başta gelmek üzere dünya işçi sınıfı ve halklarına çevirmiş olan bir Türkiye, ulusal onur ve gururdan söz etmek hakkına sahip olabilecektir. Bunun olmazsa olmaz önkoşulu ise, ülkemizdeki sınıfsal güç ilişkilerinin köklü bir tarzda değişmesi, yani emperyalizmin ve onunla işbirliği hâlinde olan egemen sınıfların iktidarının yıkılması ve yerini işçilerin ve emekçilerin Sovyet iktidarına bırakmasıdır. Aksi takdirde Türkiye, ABD başta gelmek üzere emperyalist burjuvazinin ve İsrail Siyonizminin bölge ve dünya halklarına çevrilmiş bir tabancası ve fedaisi olmaktan kurtulamayacak, emperyalizme çok yanlı bağımlılık ilişkileri içinde debelenip duracak ve yıllardır olduğu gibi canlı canlı çürümeye devam edecektir.

Sonsöz

Tahmin edilebileceği gibi, Süleymaniye olayını izleyen gelişmeler, Türk egemen sınıflarının ulusal gurur ve onur duygusundan yoksun karakterini bir kez daha ortaya koydu. Konuyu soruşturan Türk-Amerikan ortak komisyonunun çalışmaları sona ermeden Başbakan R. Tayyip Erdoğan'a "Başkan Bush adına" gönderdiği söylenen mektupta ABD "Savunma" Bakanı Donald Rumsfeld, Türk tarafından herhangi bir biçimde özür dilemediği gibi, daha sonra yayımlanacak olan Türk-Amerikan ortak açıklamasında yer alan "üzüntü" sözcüğünü bile kullanmadı. Dahası o mektubunda, ABD askerlerinin "kuşku uyandıran" bazı etkinlikleri nedeniyle Türk komandolarına karşı harekete geçtiklerini ve ABD askerlerinin edindikleri istihbaratın onları "haklı görülebilecek nedenlerle acil bir şekilde davranmaya" ittiğini belirtiyordu.

15 Temmuz'da ise olayı araştırmak için kurulan Türk-Amerikan ortak komisyonunun suya sabuna dokunmayan açıklaması yayımlandı. Bu açıklamada,

"ABD tarafı, Türk tarafının, araştırma konusunu teşkil eden bu üzüntü verici olay boyunca askerî personeline yapılan muameleye ilişkin kaygılarını not etmiştir. Türk tarafı da, Kuzey Irak'ta Türk personelinin rapor edilen faaliyetleri ile ilgili ABD kaygılarını not etmiştir. Her iki taraf, müttefikler arasında vuku bulan bu olayı ve

Türk askerlerinin gözaltında maruz kaldıkları muameleyi üzüntü ile karşılamıştır” deniyordu. Ardından ise -sanki 2002 Martı’ndan bu yana Güney Kürdistan’da birlikte çalışmıyorlarmış gibi!- iki taraf arasındaki koordinasyon düzeyinin ve bilgi akışının geliştirilmesi, böylece benzer olayların yinelenmemesi için önlemler alınması konusunda görüş birliğine varıldığı açıklanıyordu. Yani, ABD tarafı, kendisini suçlu olarak kabul etmediği gibi, olaydan üzüntü duyduğunu bile söylememiş, sadece “Türk tarafının... kaygılarını not etmiş”, ama bununla yetinmeyip misillemeye de geçmiş ve kendisi de “Kuzey Irak’ta Türk personelinin rapor edilen faaliyetleri ile ilgili ABD kaygılarını not etmişti.”

Öte yandan, ABD Dışışleri Bakanlığı Sözcüsü Richard Boucher, 16 Temmuz günkü olağan basın brifinginde gazetecilerin ısrarlı soruları karşısında ancak şu kadarını söyleyecekti: “Açıklama Ankara’daki Büyükelçiliğimiz tarafından yapıldı. Ortak açıklama, ortak kararlarımızı, ortak duygularımızı, ortak düşüncelerimizi, ortak değerlendirmemizi yansıtıyor. Bu aşamada bütün söyleyebileceğim bu kadar...”

19 Temmuz’da ise ABD’nin Avrupa ve Irak’taki en üst düzeydeki iki askerî yetkilisi (ABD’nin EUCOM, yani Avrupa, Rusya ve Afrika’nın bir bölümünden sorumlu kuvvetlerinin komutanı Org. James Jones ile CENTCOM, yani Ortadoğu, Orta Asya ve Kuzey Afrika’dan sorumlu kuvvetlerinin yeni komutanı Org. John Abizaid) Ankara’da Genelkurmay Başkanı Org. Hilmi Özkök ile biraraya geldiler. Bu görüşmenin ardından Org. Abizaid, Dışışleri Bakanlığı Müsteşarı Uğur Ziyal’i ziyaret etti. Türk gericilerinin Süleymaniye olayına ilişkin bir “ziyaret jesti” olarak pazarlanmaya çalıştıkları bu buluşmanın arkasında nelerin yattığı da çok geçmeden ortaya çıktı: Yapılan gayriresmî (!) görüşmelerde, Türkiye’nin Irak’a asker göndermesi konusu tartışılıyordu. Son haftalarda, Irak’ta yükselen halk direnişi ve gerilla savaşı karşısında çaresiz kalan ve askerlerinin moralinin hızla düştüğü militarist ve tekelci ABD basını tarafından da artık gizlenemez hâle gelen Yanki emperyalistlerinin Almanya, Fransa, Hindistan gibi ülkelerden askerî destek isteği kabul edilmemişti. Sadece Bulgaristan, Macaristan, Çek Cumhuriyeti, Romanya, Arnavutluk gibi ülkeler -genellikle sembolik sayılarda- asker göndermeyi kabul etmişlerdi. Bu durumda, Amerikan neo-faşistlerinin, bir kez daha Ankara’daki uşaklarına başvurdukları anlaşılıyor. Gerek gerici İslâmcı burjuvazinin ve onun partisinin ve gerekse Genelkurmay-TÜSİAD blokunun bu çağrıya olumlu karşılık

vereceklerini ve özellikle ikincisinin bu durumu, başta Kuzey Irak gelmek üzere Irak'ta yitirdikleri mevzileri, en azından kısmen yeniden fethetmek için kullanmaya çalışacakları söylenebilir.

Bu son gelişme, Türkiye işçi sınıfını ve devrimci ve anti-emperyalist güçlerini yeniden görev başına çağırıyor ve belki de onlara bir kez daha silkinme ve üzerlerindeki ölü toprağını atma olanağı sunuyor. Her halükârda, Nelson A. Rockefeller'in haklı olduğunun bir kez daha ortaya çıktığını söyleyebiliriz. Gerçekten de “*oltaya takılmış balığın yeme ihtiyacı yok*”muş.

Arapça Bilen İmam Hatipli Uzman Çavuşlar Irak'a!

Taha Kıvanç-Doğan Güreş Diyalogu

28-31 Ekim 2003

Yeni Şafak'ın 20 Ekim 2003 tarihli sayısında Taha Kıvanç'ın "Anılar... Anılar... Anılar" başlıklı yazısı yayımlandı. Kıvanç, uzun süre genelkurmay başkanlığı yapmış olan, "bin operasyon"dan, çoğu Kürt kökenli olmak üzere onbinlerce insanın faili meçhul cinayetlere kurban gitmesinden, yüzlerce katliamdan ve binlerce köyün yakılması ya da boşaltılmasından sorumlu azılı faşist Doğan Güreş'le, yani Türkiye'nin gelmiş geçmiş en yüzsüz, en cahil ve en gerici başbakanlarından Tansu Çiller'in tak-şak paşasıyla yaptığı sohbeti anlatıyordu bu yazısında. Irak savaşına "karşı" olan yazarımızın, Susurluk sürecinin başta gelen mimarlarından Güreş'i, Türkiye'nin ABD'yle birlikte Irak'a saldırmasının bu ateşli savunucusunu, Türk militarizminin bu en iğrenç temsilcilerinden birini neden muhatap aldığına ve nasıl göklere çıkardığına aşağıda değineceğim.

Basının etkili kalemlerinden Taha Kıvanç/ Fehmi Kuru'nun çeşitli yazılarında ileri sürdüğü argümanlar, bu görece liberal ve sözümona demokrat, anti-militarist ve savaş-karşıtı yazarın kişiliğinde, ülkemizdeki yenilikçi siyasal İslâm akımının korkaklığını, ikiyüzlülüğünü ve siyasal pozisyonunun sınırlarını ortaya koymaktadır. Bunları söylerken yazarımızın temelde olmasa da, bir dizi noktada, AKP'nin temsil ettiği burjuva katmanının çizgisinden farklı ve daha ileri bir konumda olduğunu ve ona değişik konularda eleştirel yaklaştığını, ama o çizgiden de kopmadığını söylemek istiyorum. Bu da kaçınılmaz olarak onu, düzenin gerçek sahipleriyle ve emperyalizmle uzlaşan ve onların güdümüne giren AKP'nin peşinden sürüklenmeye ve bu gericileşme sürecinin aktif bir ögesi hâline gelmeye zorluyor.

Evet, hakkını yememek gerek; Taha Kıvanç/ Fehmi Kuru özellikle Bush kliğinin ve onun Britanyalı ortaklarının 11 Eylül eylemi sonrası dönemde giriştikleri militarist ve savaş-yanlısı yaygara, de-

zenformasyon ve demagojilerini küçümsenmeyecek boyutlarda sergilemiş ve Türkiye'nin gerek Afganistan'a ve gerekse özellikle Irak'a asker göndermemesi için hayli çaba harcamış ve bundan ötürü faşist ve ABD-yanlısı kalemlerin bir ölçüde hedefi de olmuştur. Ne var ki, onun çizgisi, ABD ve diğer emperyalist ülkelerin "geri" ülkelerin içişlerine müdahalesine ve bu ülkeleri işgal etme/ yönetme "hakları"na ilkesel düzeyde bir karşı duruşu içermiyor; hele ABD'nin gölgesinde Osmanlıcılık ve Enver Paşacılık oynamak isteyen, ama bunu da beceremeyen, daha doğrusu bunu yapacak yüreği olmayan korkak Türk generallerinin ve burjuvalarının açgözlülük, saldırganlık ve uşaklıklarını ve onların Kürt halkına uyguladıkları ulusal zulmü ve Güney Kürdistan üzerindeki yayılmacı emellerini mahkûm etmeyi asla.⁴²

⁴² Bunlara AKP'nin de, "masada yer almak", "Irak'ın biçimlenmesinde söz sahibi olmak", "petrolden pay almak", "Türkmenleri korumak" türünden emperyal ve yayılmacı bir söylemle katıldığını ve Musul-Kerkük hayalleri kurduğunu görmek hiç de şaşırtıcı değil. Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Abdullah Gül, 22 Ağustos'ta *Milliyet* gazetesinde yayımlanan röportajında Der-ya Sazak'ın sorularını yanıtlarken, diğer şeylerin yanı sıra şunları söylüyordu: "*Stratejik olarak Türkiye'nin Anadolu'ya sıkışıp kalma, hapsolma keyfiyeti de yok.* "Yok tabii, Türkiye'nin potansiyeli resmi sınırlarıyla sınırlanmış değildir. Türkiye'nin etkinliği, çıkarları kendi sınırlarını çok aşmaktadır.

"*Bu 'yeni Osmanlıcılık mı?' "Nasıl sınıflandırırsanız sınıflandırın ne dersene- niz deyin tabii ki Ortadoğu, Balkanlar, Orta Asya bizi yakından ilgilendirir. Türkiye, Anadolu'ya hapsedilemez ama bu kesinlikle bir serüvencilik de- ğildir. Tarihimizden dersler de alıyoruz. Kendi sınırlarımız içinde huzur içinde olabilmek için sınır ötesindeki gelişmelerle de ilgilenmeliyiz. İstikrarlı bir Irak Türkiye'nin çıkarıdır. Oradaki petrolden de Türkiye hakkını, hukukî bir dü- zen içinde alacaktır. Irak'ın yapılanmasında söz sahibi olacaktır, ticarete ala- caktır.*"

Ancak gelinen noktada, siyasal esneklik ve cesareten yoksun Türk ge-riciliğinin Irak'ta ve genel olarak Ortadoğu'da nüfuzunu büyütme konusun- daki tüm planlarının yerlebir olduğunun altı çizilmelidir. Türk generalleri ve burjuvazisi, Kuzey Irak'ta bir Kürt devletinin kurulması sürecini durdurama- mış, ABD'nin Kuzey Irak'ta bulunan PKK/ KADEK güçlerine karşı hareke- te geçmesini sağlayamamış, Irak Türkmenlerini kullanarak bu ülkede siyasal mevziler elde edememiş, Kerkük petrollerinden pay alma hayallerini gerçek- leştirememiştir. ABD ile stratejik ortak oldukları yolundaki sonu gelmez ge- vezeliklerine rağmen Washington'un Irak'ta baş uşaklık rolüne Barzani ve Ta- labani kliklerini layık görmesi, Kuzey Irak'ta ötedenberi bulundurdıkları iş- gal güçlerini geri çekmelerini zorunlu kılacak sürecin düğmesine basılmış ol- ması ve Irak'taki ABD yöneticisi Paul Bremer'in, asker gönderme konusunda Türkiye'nin muhatabının -ABD'nin atadığı- kukla Yönetim Konseyi olduğunu dile getirebilmesi, Türk gericilerinin "dayanılmaz hafifliği"ni bir kez daha göz- ler önüne sermiştir. Dahası onlar, açıkça ortaya koyduğu emperyal ihtirasları

Örneğin o, başta ABD gelmek üzere sömürgecilerin ve emperyalistlerin (daha öncesini bir yana bıraksak bile) 20. yüzyıl boyunca dünyayı kana bulamış olduklarını “unutmakta”, savaş tehdidinin kaynağını 11 Eylül eyleminin ardından etkisini arttıran bir ekibe (George W. Bush ve neo-faşist savaş lobisi) fatura etmekte ve dolayısıyla bu ekibin bir seçimle işbaşından uzaklaşması hâlinde Washington’un daha akılcı ve daha uygar bir yaklaşım sergileyeceğini sanmakta ve savunmaktadır. Yazardan, tekelci kapitalizmden başka bir şey olmayan emperyalizmin müdahale, savaş, saldırganlık ve yağma çizgisinin şu ya da bu yönetici ekibin yeğlediği bir politika seçeneği olmayıp, kapitalizmin doğasından kaynaklandığını kavramasını bekleyemeyiz kuşkusuz; ancak Latin Amerika’dan Güneydoğu Asya’ya, Ortadoğu’dan Afrika’ya kadar uzanan bir alanda onmilyonlarca insanın yaşamına malolmuş sistemli bir yeni-sömürgeci saldırı politikası izlemiş bir devletin stratejik pozisyonunu ve kanlı ve kirli sicilini, ana çizgileriyle kavramamasını, daha da kötüsü kavramamış gözükmesini kabul etmek olanaksızdır.

Bu bakış açısından hareketle, ABD’nin 1991’de bağlaşıklık ve uşaklarıyla Irak’a saldırısını -ve dolayısıyla onun ardından bu ülkeye uyguladığı korkunç ve jenosid düzeyine varan ambargoyu- haklı ve meşru sayan yazarımız, bu süper haydudu 2003’de de aynı yolu izlemediği, yani “uluslararası toplum”la birlikte hareket etmediği için eleştirmekte ve bu son saldırı savaşını *sadece* BM “Güvenlik” Konseyi’nin kararı ve “haklı gerekçeler”, yani kitle imha silahları vb. olmaksızın gerçekleştirdiği için gayrimeşru görmektedir. 31 Temmuz 2002’de yayımlanan “Haksız ve meşruiyetten yoksun” başlıklı yazısında o, şöyle diyordu:

“Türkiye, komşusu Irak’a yönelik ‘haksız’ ve ‘meşru olmayan’ ABD askerî operasyonuna destek vermeye hazır bekliyor...

“Hazırlıkları hızla devam eden operasyonun haksızlığı ‘gerekçesiz’ oluşundan. BM üyesi egemen bir devlete karşı askerî operasyon, 1990-91 Körfez krizi ve savaşıyla irtibat kurularak başlatılamaz; oysa, Oğul Bush yönetimi, Baba Bush’un yarım bıraktığını tamamlamak niyetinde. Varlığı ileri sürülen ‘kitle imha silahları’ konusunda herhangi bir somut kanıtı yok Washington’un.”

ve açgözlülüğünün yanısıra Irak halkına karşı ABD emperyalistlerine ve İsrail Siyonistlerine verdikleri destek nedeniyle sadece çeşitli sınıf ve etnik gruplardan Irak halkının değil, aynı zamanda tüm Arap halklarının bir kez daha düşmanlığını kazanmışlardır.

Gene o, çok daha sonraları, yani 9 Eylül 2003’de yayımlanan “Ya tahammül, ya sefer...” başlıklı yazısında şöyle diyordu:

“Irak için doğru olan formül, işgalin sona ermesine dair bütün taraflarca benimsenecek bir takvime bağlı olarak ‘uluslararası barış gücü’nün devreye sokulmasıdır. Irak’a istikrar ve düzeni geri getirecek bir de siyasî takvime ihtiyaç var. Anayasanın yazılması, siyasî partiler ve seçim yasalarının hazırlanması, âdil ve dürüst seçimlerin yapılması bu takvimin kapsama alanı içinde bulunacaktır. Bunları işgalci bir askerî gücün yerine getirebilmesi beklenemez zaten...”

Hadi, ABD’nin öteden beri, özellikle İsrail’i korumak için, BM “Güvenlik” Konseyi’nin ve Genel Kurulu’nun pek çok kararına karşı veto yetkisini kullandığını, “Güvenlik” Konseyi’nden kendi isteği doğrultusunda kararlar çıkarmak için bir dizi hile, sahtekârlık ve tehdide başvurduğunu, Irak’taki sözde kitle imha silahları üzerine yaygara koparan bu süper devletin dünyanın en büyük ve en gelişmiş kitle imha silahları stoğuna sahip olduğu olgusunu, Irak gibi ülkelere bulunan kitle imha silahlarını üreten ve bu gibi ülkelere satanların da genellikle başta ABD gelmek üzere gelişmiş kapitalist ülkeler olduğunu, Washington’un yıllardır bir dizi uluslararası anlaşmayı imzalamadığını ya da bazılarını tek yanlı olarak yırttığını, 11 Eylül eyleminden sonra faşist “önleyici savaş” doktrinini ileri sürerek BM’e ve “uluslararası hukuk”a karşı duyduğu horgörüğü açıkça dile getirdiğini, Guantanamo üssünde tüm dünyanın gözleri önünde -kendisinin de imzalamış bulunduğu Cenevre Anlaşmalarına aykırı olarak- bir konsantrasyon kampı kurmuş bulunduğunu, en azından İkinci Dünya Savaşının sonundan bu yana adeta sürekli bir biçimde başka ülkelere saldırdığını, buralarda askerî darbeler, örtülü operasyonlar vb. düzenlediğini, BM ne derse desin Irak’a saldırmakta kararlı olduğunu ve ardından sıranın Suriye’ye ve başkalarının geleceğini söylediğini⁴³ şimdilik bir yana

⁴³ *Yeni Şafak* gazetesinin, 24 Şubat 2003 tarihli sayısında yer alan “Irak’tan sonra Suriye” başlıklı haberde şöyle deniyordu:

“ABD’nin Irak sonrası hedefi’nin Suriye olacağını belirten Pentagon Danışmanı Perle, Fransa’nın BM’deki vetosunun kendilerini Irak’a saldırmaktan alıkoymayacağını açıkladı.

“ABD Savunma Bakanlığı danışmanı Richard Perle, Saddam sonrasında Suriye Devlet Başkanı Beşşar Esad’ın ABD’-nin hedefi olacağını belirtti. Irak’tan yapılması istenilen şartların ileride Suriye’den de istenileceğini belirten Perle, “Irak’taki tecrübe bölgedeki reformlar için başlangıç olacak. Suriye Devlet Başkanı Beşşar Esad’ın reformları dikkate alacağını ümit ediyorum. Aksi takdirde kendisine ‘ikinci sırada hedef ben olabilirim’ demek durumunda kalabilir” diye konuştu. Londra’da Arapça olarak yayımlanan eş-Şark ül-Evsat’a (Or-

bırakalım. BM'e, ABD'nin liderliği altındaki "Güvenlik" Konseyi'nin, hepsi de veto hakkına sahip olan 5 sürekli üyesinin egemen olduğu bilindiğine göre bunların kendi aralarındaki kirli pazarlıklar ve karşılıklı şantajlar sonucunda -üstüne üstlük BM Genel Kurulu'nu oluşturan çok sayıda diğer burjuva devletin büyük çoğunluğunun görüş ve çıkarlarını hesaba katmadan- aldıkları kararları meşruiyet aylasıyla süslemek, demokrasi ilkesiyle ne kadar bağdaşıyor? Ya da örneğin, BM "Güvenlik" Konseyi'nin ABD ve Britanya'nın başı çekmesiyle aldığı ve -UNICEF'in rakamlarına göre- 1991'den bu yana, önemli bölümü çocuk olan 1.5 MİLYONDAN FAZLA Irak'lı işçi ve emekçinin ölümüne yol açan katliama yol açan kararı gibi uygulamalarının meşru olmak şöyle dursun, en ağır türünden savaş suçu kategorisine girdiği göz ardı edilebilir mi?

Dahası var: BM'in 25 Haziran 1945 tarihli Kuruluş Sözleşmesi'nin 1. bölümünün 2. maddesinde,

"Uluslar arasında, eşit haklar ve halkların kendi yazgılarını belirleme hakkına saygı temelinde dostça ilişkileri geliştirmek ve evrensel barışı güçlendirmek için gereken diğer uygun önlemleri almak"tan sözedilmektedir. Dolayısıyla, BM "Güvenlik" Konseyi'nin ya da hatta BM Genel Kurulu'nun, bir başka ülkenin işgal edilmesi, o ülkenin rejiminin değiştirilmesi yolunda bir karar alması ve böylelikle o ülke halkının kendi yazgısını belirleme hakkını çiğnemesi, sadece genel olarak uluslararası burjuva hukukuna aykırı olmakla kalmaz; aynı zamanda bu BM'in kendi kuruluş ilkelerinin gerek lafız ve gerekse içerik bakımından ayaklar altına alınması anlamına gelir. Bu bakımdan, yıllar önce "Iraq Liberation Act" (=Irak'ın Kurtuluşu Yasası) denen bir yasa çıkarmış ve bu çerçevede Irak'a karşı bir dizi yıkıcı çalışma yürütmüş olan ABD'nin pozisyonu uluslararası burjuva hukuku açısından bile tümüyle gayrimeşrudur. Koşullar elverdiği takdirde saldırısını Suriye, Lübnan ve Filistin'i de kapsayacak

tadoğu) demeç veren Perle ayrıca, Fransa BM "Güvenlik" Konseyi'nde veto hakkını kullansa da ABD'nin Irak'ı vuracağını söyledi.

"Perle, 'Fransa BM'de veto hakkını kullansa ve uluslararası karar çıkmasa da savaşa gideceğiz, çünkü hiçbir Amerikan başkanı, Amerikan politikasını Jacques Chirac'ın belirlemesine fırsat veremez' dedi. Irak saldırısını hararetle savunan Perle, 'Amerikan ordusu bir süreliğine Irak'ı işgal etmeli, ama bu bazıların dediği gibi 10 yıl sürmemeli' diye konuştu."

Tabii, artık bu ve benzer saldırgan ve küstahça konuşmaları duymuyoruz. Artık üslûp, Irak'taki "terörist saldırılar"ın kendilerini yıldıramayacağı biçiminde. Bush ve kafadarlarını seslerini kısma ve savunmacı bir üslûp benimsemeye zorlayan, Irak halkının büyük bedeller ödeyerek yürüttüğü direniştir.

biçimde genişletmeyi kuran ABD Kongresi Eylül 2003’de “Syria Accountability and Lebanese Sovereignty Restoration Act” (=“Suriye Hesap Verebilirlik ve Lübnan’ın Egemenliğini Restore Etme Yasası”) adlı bir yasayı kabul etti. Gerçi onların saldırı ve yağma planlarını uygulamak için öyle yasaya, hukuka vb. de pek aldındıkları ya da gereksinim duydukları yok; ama eğer, yazarımız, bu tür eylemlerin biçimsel açıdan meşru/gayrimeşru oluşuna böylesine önem veriyorsa, her şeyden önce Yanki haydutlarının Suriye’yi –öncelikle İsrail’in yararına- destabilize etmek için harekete geçme hakkını kendinde görmesini en ağır bir tarzda mahkûm etmeliydi. Ama, yazarımız bütün bunlarla pek de ilgilenmez gözükmektedir.

Bu çerçevede Taha Kıvanç/ Fehmi Kuru, “bütün taraflarca benimsenecek bir takvime bağlı olarak ‘uluslararası barış gücü’nün devreye sokulması”, “Irak’a istikrar ve düzeni geri getirecek... siyasî takvim”in ve “Anayasanın yazılması, siyasî partiler ve seçim yasalarının hazırlanması, âdil ve dürüst seçimlerin yapılması” gibi işlerin BM’in gözetimi altında yapılmasını önerirken, sorunun asıl tarafını, yani Irak halkını görmezden gelmekte ve dışalamakta, Irak’a bir *uluslararası sömürge statüsünü* layık görmektedir. Irak halkının içinde yer almadığı bu “bütün taraflar”, yani bellibaşlı emperyalist yağmacılar ve onların güdümündeki BM ve bu arada bu sırtlanlar sürüsünün peşinden giden Türkiye gibi diğerleri, bu ülkenin yazgısını ve geleceğini belirleme hakkını nereden ve kimden almakta, hangi demokratik ilkeye dayandırmaktadırlar? Yazarımız, -tıpkı Fransa, Almanya, Rusya gibi emperyalist yağmadan pay almak isteyen ülkelerin açgözlü yöneticilerinin ileri sürdüğü gibi- Irak’ın, ya da başka herhangi bir kurban ülkenin tek başına ABD’nin değil de *birkaç emperyalist ülkenin* BM etiketli *ortak işgali* altına sokulmasını öneriyor. Ve bunun başarılması için de “istikrar ve düzenin geri getirilmesi”ni, bu da başka bir biçimde yapılamayacağına göre, objektif olarak işgale karşı direnişin kan ve terörle ezilmesini önermiş oluyor. Bununsa, sömürgeciliğin ve emperyalist terörizmin çıplak savunusundan başka bir anlama gelmeyeceği açıktır. BM etiketli bir “uluslararası barış gücü”nün, işgal gücü olmayacağı savı ise, herhâlde kendisinin bile inanmadığı bir safsata olmanın ötesine geçemez.

Öte yandan yazarımızın, Türkiye’nin Irak’ta bir askerî maceraya sürüklenmemesi için harcadığı çaba da çok samimi gözüküyor. *Yeni Şafak*’ta, Taha Kıvanç imzasıyla 9 Ekim 2003’de yayımlanan “Muhasebe” başlıklı yazıda şu satırları okuyoruz:

“Ben ise, Türkiye’nin haksız bir savaşa taraf olmamasının muhtemel getirilerini vurguladım...

“Kötü niyetli bir kadronun zorladığı anlamsız savaşa karşıyım elbette; ama savaş çıktı bir kere. Irak’a huzur ve istikrarın gelmesini kim istemez, özellikle Türkiye’nin oradaki varlığı sayesinde gelecekse? Türk askeri Irak’a gitti diye ABD ülkenin yeniden yapılanmasında Türk firmalarına öncelik tanıyacaksa, bu, elbette hepimizin yararına... George Bush ve Tony Blair, Irak konusu ne zaman gündeme gelse, ‘Tayyip Erdoğan’a da danışalım’ dediklerinde ilk sevinecek ben olurum... Bölge dengelerini yeniden oluşturmak için o meşhur ‘masa’ kurulduğunda, haber versinler, teşrifatçılık yapmaya gönüllü yazılıyım...

“Benim endişem, bunların ‘reklâm’ olduğu ve Türkiye’nin, Irak’a sevkedilecek ilk askerle birlikte, orada yerleşik 40’a yakın ülkeden biri muamelesi görmeye başlayacağı...”

Herhâlde yeterince açık. Yani yazarımızın, Türkiye’nin Irak’a asker göndermesine ilkesel düzeyde hiçbir itirazı yok. O, bu soruna, tümüyle siyasal ve ekonomik kâr-zarar muhasebesi temelinde, tam bir bezirgân mantığıyla yaklaşıyor. Savaşa karşı çıkmıştır; çünkü “Türkiye’nin haksız bir savaşa taraf olmamasının muhtemel getirileri” vardır. Kıvanç/ Koru, geline nokta da, Türkiye’nin asker göndermesine “karşı”dır; çünkü kendi devletine ayrıcalıklı bir konum tanınmayacağını, Türkiye’nin “Irak’a sevkedilecek ilk askerle birlikte, orada yerleşik 40’a yakın ülkeden biri muamelesi görmeye başlayacağı”nı düşünmektedir. Ama o, asker göndermeye de kapıyı kapatmıyor. Ne de olsa olan olmuş ve Irak işgal edilmiştir. Fakat o ABD’nin Türkiye’ye bir kaç kırıntı atacağından da emin değildir. Yani; korkak, uşak ve özgüvenden yoksun Türkiye burjuvazisinin avucunu yalama olasılığı yüksektir. Yoksa, “Türk askeri Irak’a gitti diye ABD ülkenin yeniden yapılanmasında Türk firmalarına öncelik tanıyacaksa, bu, elbette hepimizin yararına...” Eğer öyle olacak olsaydı yazarımız çok sevinecek ve Türkiye’nin bu operasyona katılmasını hararetle destekleyecekti:

“Bölge dengelerini yeniden oluşturmak için o meşhur ‘masa’ kurulduğunda, haber versinler, teşrifatçılık yapmaya gönüllü yazılıyım...” Bu durumda, Taha Kıvanç/ Fehmi Kору’nun demokrasi ve savaş karşıtlığı görüntüsünün altında pastadan pay kapma hesabının yattığını söylemek herhâlde bir abartma ya da haksızlık olmayacaktır. Ancak onun, Türkiye’nin Irak macerasına karşı çıkışının ise, çok

önemli bir başka nedeni daha var. Buna aşağıda değineceğim.

Bilindiği gibi yazarımız, eleştirel bir tarzda da olsa avukatlığını yaptığı “yenilikçi ve ılımlı”, yani emperyalizme yaltaklanan İslâmcı orta ve büyük burjuvazi ile Türkiye’nin geleneksel eliti (en öndegelenlerini TÜSİAD’ın temsil ettiği büyük burjuvazi ve esas olarak ABD çizgisindeki gerici-faşist askerî klik) arasında stratejik bir uzlaşma sağlamak için en fazla ter dökenlerden biri. O, bu yöndeki çabasını son haftalarda daha da yoğunlaştırdı; çünkü, askerî kliğin AKP’ni ve onun temsil ettiği gerici sınıf katmanını yıpratmak için türban, lâiklik, İmam Hatip Liseleri vb. konusunda çıkışlar yaptığının ve yavaş yavaş gerilimi tırmandırdığının farkındaydı. Kıvanç/ Kuru, askerî kliğin, 7 Ekim’de TBMM’nin çıkaracağı ve hükümetin elinde kalacak olan Irak’a asker gönderme tezkeresinin sorumluluğunu da AKP’nin sırtına yıkacağını görüyor. Örneğin o, tezkere oylamasının hemen öncesinde, 6 Ekim 2003’de yayımlanan “Yanlış Gerekçeler” başlıklı yazısında AKP’yi şöyle uyarıyordu:

“Ak Parti yönetimi sonunda kendilerine ağır bir siyasî fatura çıkartabilecek Irak mâcerasına atılma konusunda neden bu kadar istekli olabilir?...

“Önceki tezkere tartışmaları sırasında da, bazıları, paylaşım masasında yer alabilmek için ABD’ye fiilî destek verilmesi gerektiğini ısrarla iddia etmişlerdi. BM kararından önce Irak’a girilmesini arzularken, Başbakan Erdoğan, o tezin etkisinde görünüyor... ülkelerini Irak mâcerasına sokan hemen her ülkenin iktidarı sarsıntı geçiriyor. Başbakan geçmişe dönük tahminlerde bulunmak istemese de gerçek ortada: 1 Mart tezkeresi geçse ve Türkiye askeriyle Irak mâcerasına katılsaydı, bugün AKP iktidarıyla ilgili hesaplar çok farklı bir düzlemde yapılacaktı...”

Yazarımız, bir ülkenin iç politikası ile dış politikasının birbirinden ayrılamayacağını ve Irak’a asker gönderme üzerine sürdürülen tartışma, pazarlık ve manevraların aynı zamanda –her ikisi de esas olarak ABD emperyalizminin desteğini almaya çalışan-askerî klikle AKP arasındaki iktidar kavgasıyla yakından ilişkili olduğunu biliyor. (Bu kavgaya, esas olarak ABD-yanlısı askerî kliğin siyasal ağırlığını azaltma peşinde olan AB emperyalistlerinin de müdâhil oldukları unutulmamalı.) Gerek “yenilikçi” ve ödleik siyasal İslâm’ın partisi AKP, gerekse onun basındaki savunucuları 1997’de RP-DYP hükümetinin devrilmesine yol açan 28 Şubat karabasanının

etkisinden hâlâ kurtulamamışlardır. Bu yüzden, askerî kliğin ve onun uzantılarının YÖK, İmam Hatip Liseleri, türban vb. konularda başlattığı yıpratma harekâtının ve -şimdilik- “düşük yoğunluklu savaşın” o kampta yarattığı tedirginlik pek de yersiz sayılmaz. Nitekim, Taha Kıvanç, 27 Ekim 2003 tarihli “Şapkamı önceden çıkartıyorum” başlıklı yazısında şu sözleriyle alarm zillerini çalma gereğini duyuyordu:

“Ne olduysa şu birkaç gündür oldu. Dâvetiyelerin ‘eşli-eşsiz’ olarak gönderilmesiyle Ak Parti ile ‘başörtüsü’ arasında doğrudan bir ilişki kurulabildi. Meslek lisesi mezunlarını düz liseli arkadaşlarıyla ‘eşit’ hâle getirecek ‘haklı’ düzeltme için girişilen çaba da, yeni tartışma yüzünden, ‘İmam hatiplere kıyak’ biçiminde algılanmaya müsait hâle geldi.

“En başta neden kaçınmayı kararlaştırmışsa AKP yönetimi, şimdi, o konudaki tartışmaların bir parçası hâline dönüştü...

“Beş yıl önce hazırladığı plan ‘başarıyla’ uygulanmış olan ‘derin’ şahsiyet bugün de işbaşında. Sonuç aldığını denemeye bildiği taktiklerini bu defa Ramazandan önce devreye soktu; AKP ve tabanı tetikte olmazsa, esas trüklerini bugünden itibaren sergileyeceğine emin olabilirsiniz...”

Sırası geldiği için, şimdi artık yeniden Güreş-Kıvanç/ Kuru flörtüne dönebiliriz. Askerî kliğin geleneksel ve artık iyice kokuşmuş ve cılkı çıkmış olan silahlarını (türban, lâiklik, İmam Hatip Liseleri vb.) kullanarak, AKP hükümetini yıpratmaya çalıştığı bir dönemde yazımızın, iki dönem genelkurmay başkanlığı koltuğunda oturmuş olan Doğan Güreş gibi isimlere sarılması hiç de rastlantı ürünü değil; tam tersine bu gelişmeyle yakından ilişkili. Taha Kıvanç, 20 Ekim 2003 tarihli yazısında, en bayağı türden bir ABD uşağı olduğunu hiç de gizlemeyen Doğan Güreş⁴⁴ hakkında şu övgü dolu sözleri söyleye-

⁴⁴ Türk egemen sınıflarının ve askerî kliğinin zihniyet ve ruh hâlinin tipik bir temsilcisi sayabileceğimiz Doğan Güreş, *Yeni Şafak*’ta 30 Aralık 2002’de yayımlanan röportajında Mustafa Karaalioglu’nun sorularını şöyle yanıtlıyordu: “Stratejik ortak olmak ABD’nin istediği her harekâta da ortak anlamına mı geliyor?”

“Peki o zaman başka soru... Türkiye, Duyun-u Umumiye’den kurtulabilmek için IMF ve Dünya Bankası’nın yardımına muhtaç mı? Evet!... Fox TV’de Morris isimli bir analist “Türkiye, Dünya bankası ve IMF tarafından bizim için satın alınmıştır” diye küstahça bir laf etti, geçenlerde. Küstahça ama kendisi bir bilim adamıdır sonuçta. Şimdi böyle bir durum yok mu?!..Türkiye savaş sonrasında Irak’ın yapılanmasında söz sahibi olmak istiyor mu? İstiyor.. Türkiye. Irak’ın toprak bütünlüğünün korunmasını ve yeni oluşumda İran hâkimiyetinin

biliyordu:

“Bizim programı izleyenler de herhâlde aynı kanaate varmışlardır: Çok aklı başında tespitleri var eski genelkurmay başkanının; sü-

önlenmesini istemiyor mu? Bunları istemeli. Türkiye, güvenilir bir müttefik olarak Ortadoğu’da savaş sonrası etkileşimle doğacak yeni durumda söz sahibi olmak istiyor mu? Bu olacaktır çünkü, Irak’ta rejim değişecek. Peki o Türkiye, İsrail-Filistin sorununda barış sürecinde aktif rol oynamak istemiyor mu? Bunlara rağmen ben savaşın dışında kalayım diyorsa sonu hiç de iyi değildir...

“ABD’nin Irak’a müdahalesini muhakkak görüyorsunuz. Peki, bu müdahaleyi haklı buluyor musunuz?”

“Haklı bulmak başka gerçek başka. Ben gerçeği görüyorum. Saddam hem dünya için, hem bölge için, hem de bizim için bir tehdittir. Bizi her zaman tehdit eden bir güçtür. Ortadoğu’da demokratik yönde bir gelişme olursa bu bizi rahatlatır...

“Körfez’de koalisyon içinde değildik. Olursak, savaştan sonra Musul ve Kerkük’ün yönetiminde bir şekilde mesela Türkmenler eliyle söz sahibi olabiliriz. Siyasal hedef de zaten, Saddam’ı devirmektir.

“Bu kadar basit mi? ABD’nin Irak’ta ileriye dönük, bugün ön plana çıkmayan birtakım hedefleri olamaz mı? Ve sonuçta ne olacak? Amerika nerede duracak sizce?”

“Böyle davranarak petrolleri kontrol altına alıyor. Suudi Arabistan’dan sonra ikinci büyük rezervleri burada. Kuveyt’le beraber birinci oluyor. İsrail’i tehditten koruyor. İsrail’in en büyük düşmanı Irak’tır. Şimdi bu tehdit ortadan kalkıyor. Petrol ve İsrail ABD için önemlidir. Ayrıca, İran’a da gözdağı veriyor. Suriye’yi sindiriyor. ABD’nin bu çıkarları var Irak’a müdahaleden.

“O zaman şu soruyu cevaplamak gerekiyor: ABD, petrol ve İsrail’i korumak için, ya da Müslüman ülkelere aba altından sopa göstermek için bir hareket yaparken bir İslâm ülkesi olarak, bizim orada işimiz nedir? Bu amaçlara hizmet etmenin anlamı nedir?”

“Peki, etmedik diyelim. IMF yardımı kesti ve azalttı. Bağlandık mı onlara! 2 bin Dolar’lık bir devlet hâline geldik. 2 bin Dolar’lık söz hakkımız var. AB de seni üye almamış, ileriye göndermiş. Kıbrıs ve Ege sorunun var. Sana destek verecek tek güç Amerika’yken reel politikadan başka bir şey konuşamazsın. Zararına konuşursun.

“ABD, Türkiye’den istediklerini alamazsa bunun hesabını sormak gibi bir şey olabilir mi? Bize zarar verir mi mesela?”

“Tabii verir, verebilir. Stratejik olarak kaybettirir bu bize. Güvenirliliğimizi kaybederiz. Bizim, oturup “ben istemem” deme hakkımız yok. Allah bize, dünyanın kâlbî Avrasya’da stratejik bir yer vermiş. Birbirimize muhtacız. Bugün Fransa duramıyor Amerika’nın karşısında.

“Bu durumda, Amerikalıların bizim stratejik tercihlerimizin satın alınmış olduğuna dair analizleri doğrulanmış olmuyor mu?”

“Doğruluyor ama şart o değil, reel politiktir. Siz 4-5 bin Dolar’lık da olsanız reel politik bunu gerektirebilir. Senin zararlarını karşılamada gerekli bu. ABD ile aramızda stratejik işbirliği anlaşması var. Güvenirliliğini kaybeder sin ABD nezdinde ve yarın destek verecek birini bulamazsın. Sen NATO’ya ve Amerika’ya muhtaçsın kardeşim. Aksi takdirde kimse lafını dinlemez. O hâlde, ABD senin arkanda olmalı. Çünkü, tek jeopolitik güç o...”

rekli görüş açıklayan pek çoklarından farklı olarak, dünyada meydana gelen olaylara, serinkanlılıkla ve geniş kapsamlı bakabiliyor...”

Daha yazısının başında bu üniformalı katil eskisiyle sohbet ederken, Türkiye’nin Irak’ta ABD’nin koruma görevlisi gibi davranmasına sözde karşı olan Taha Kıvanç’ın aklına “dâhiyane bir fikir” geldiği anlaşıyor. O şöyle diyor:

“En uzun süreyle genelkurmay başkanlığı yapmış Org. Doğan Güreş’le sohbet ederken içimden bu duygu geçti. Günlerdir YÖK ek-
seninde imam hatip okullarını konuşuyoruz ya, konunun bugüne ka-
dar kimsenin aklına gelmemiş bir yönü onu dinlerken kafama ‘dank’
ediverdi: Irak’a asker göndermeye hazırlanan Türkiye, gideceği böl-
gede yaşayan insanlarla yakınlaşmasını sağlayacak ‘bağlara’ güve-
niyor, bunun için gerekli evsafı dışarıda aramayacaksa, imam hatip
okulu mezunlarına ihtiyacı olacak demektir...”

“Bunu Doğan Güreş söylemedi; onun bütün söylediği şu: ‘Oraya
gittiğimizde ortama kolayca uyum sağlayabilecek Arapça bilen uz-
man çavuşlara ihtiyacımız olacak...’ ABD’nin bize orada hâlâ ihti-
yac olduğunu ve askerlerimizi mutlaka istediğine inandığı için Org.
Güreş’in bu tespiti çok değerli...”

Bravo doğrusu! Gerçekten de yazarımız, korkaklıkta askerî kli-
ği de sollayan İslâmcı burjuvazinin ve onun AKP hükümetinin, ABD
emperyalizminin ve askerî kliğin önünde diz çöküşünün yanısıra ken-
di siyasal duruşunun da, “Arapça bilen İmam Hatipli uzman çavuş-
lar Irak’a!” formülünden daha veciz bir anlatımını bulamazdı. Bu for-
mülüyle Kıvanç/ Kuru bir taşla birkaç kuş birden vuruyor ya da daha
doğrusu vurduğunu sanıyor: Yani o, bir yandan hükümetin, bir ara-
canını sıkıdığı ABD’nin gönlünü almasını sağlıyor; bir yandan genel-
kurmayla AKP’nin arasını buluyor; bir yandan İmam Hatip Liseleri
çevresinde estirilen tartışmalara bir çözüm getiriyor (ve böylelikle
AKP’nin oy tabanında ciddi bir rahatsızlık sağlayan bu sorunu aşı-
yor) ve elbette bir yandan da, belki Türkiye burjuvazisinin Irak’taki
yağmadan küçük de olsa bir pay almasının kapısını aralıyor. Ya da
daha doğrusu, bunları yapabildiğini sanıyor. Tabii bu sonuncusu an-
cak, Amerikan efendilerinin huzurunda elde tezkere hazırola buy-
ruk bekleyen Türk generallerinin ve AKP hükümetinin istediği za-
man değil, onların katkısını, haklı olarak çantada keklik sayan Bush
kliğinden izin çıkması hâlinde ve onun koşulları çerçevesinde ola-
naklı olacak.

Eğer Taha Kıvanç/ Fehmi Kuru, imam hatip kökenli ve Arapça

bilen İmam Hatipli uzman çavuşlar sayesinde, Irak'a asker göndermeye hazırlanan Türkiye'nin böylelikle, "gideceği bölgede yaşayan insanlarla yakınlaşmasını sağlayacağına inanıyorsa, kendisine bir kez daha "bravo" demek gerekecek! Bunun, Hülya Avşar, İbrahim Tatlıses ve Sibel Can'ı göndererek Türkiye'nin Irak'ın işgaline katılımını Irak halkı katında kabul edilebilir kılmak yolundaki aptalca projeden hiçbir farkı yok.

Böyle düşünmek, ulusal kurtuluşları için dünyanın tek süper devletine karşı kahramanca savaşan Irak halkını küçümsemek ve ona hakaret etmek ve ezilen halkların 19. yüzyılın başından bu yana emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı direnişlerinin tarihinden hiçbir şey öğrenmemiş olmak anlamına gelmekle kalmıyor. Böyle düşünmek, genelde Arap halklarının ve özelde Irak halkının, kendilerini en az 300 yıl feodal boyunduruk altında tutan Osmanlı gericiliğine ve özellikle 1950'lerden bu yana Ortadoğu halkları karşısında ABD ve İsrail'le birlikte saf tutmuş olan Türk gericiliğine karşı besledikleri haklı tarihsel güvensizlik ve öfkeyi de gözardı etmek ve unutmak anlamına geliyor. Yakın geçmişi anımsayalım. 4 Nisan 1955'de ABD ve Britanya'nın, Ortadoğu halklarının anti-emperyalist uyanışına karşı bir barikat olarak kurduğu Bağdat Paketi'ne katılan Türkiye, 1956'da Mısır'ın İngiliz ve Fransız emperyalistlerinin yanında yer alarak Süveyş Kanalı'nın ulusallaştırmasına karşı çıkmış, 1957 Ekiminde ABD'nin kışkırtmasıyla Suriye sınırına onbinlerce asker yığarak bu ülkeye gözdağı vermeye kalkışmış, 1958'de ABD'nin Lübnan'a müdahalesine aktif destek vermiş, Irak'taki İngiliz yanlısı monarşinin 14 Temmuz 1958'de devrilmesi üzerine işbaşına gelen ilerici rejimi ABD emperyalistleriyle elele devirmeye girişmiş, 1957 ve 1958'de BM'de Cezayir'in bağımsızlığı konusunda yapılan oylamalarda çekimser oy kullanmış ve böylelikle Fransız emperyalizminden yana tutum almıştı vb. Yakın tarihin bu gerçeklerini ve Türk gericiliğinin sırtında taşımakta olduğu Osmanlı sömürgeciliği mirasının ağır yükünü görmezden gelmekle kalmayıp Türkiye'ye, ABD'ni girdiği Ortadoğu batağından kurtarmak gibi bir misyon yüklemeye kalkan Fehmi Kuru, 1 Temmuz 2003 tarihli "Kum Saati" başlıklı yazısında şunları söyleyebiliyordu:

Irak'ın belirsizlikler elinde çalkalanmasının sadece ABD'ye değil Türkiye'ye de bir yararı yok çünkü...

"Çözüm elbette var: Türkiye, tarihî deneyimi ve süreç içerisinde kazandığı itibarıyla, Irak'ta ABD'yi çıkmazdan kurtarmayla da

sonuçlanacak bir görevi üstlenebilir. Türkiye, ABD tarafından biçilmiş bir görev olarak değil, tarihin üzerine yüklediği bir misyonun gereği olarak bölgede ‘düzen kurucu’ hâline gelebilir...”

Güreş’ten aldığı esinle Arapça bilen İmam Hatipli uzman çavuşlar formülünü keşfeden yazarımızın böyle düşünebilmesi, tarih bilincinden yoksunluğunun değilse, kendisinin de Osmanlı’ya ve İttihat ve Terakki’ye özgü emperyal ihtiraslardan kurtulamamış olmasının sonucu olmalıdır. İkincisi, Türkiye’nin Ortadoğu’da büyük bir saygınlığı olduğunu sanan bu baya “Irak’ta ABD’yi çıkmazdan kurtarma”ya neden bu denli meraklı olduğunu sorabilir ve Ortadoğu ülkeleri ve halklarının Türkiye’yi bölgede “düzen kurucu” bir ülke olarak görmek isteyip istemediklerini düşünmesini önerebiliriz.

Öte yandan, yazarımızın, Doğan Güreş adlı katile ve benzerlerine başvurmakla yaş tahtaya bastığını söylemeden de geçemeyeceğim. Herhâlde o, askerî kliğin bu tipik temsilcisinin AKP gibi sonradan görme bir burjuva partisini hiç de ciddiye almadığını bilmiyor olamaz. Fatma Aksu, Türk ordusunun en ABD-yanlısı paşalarından biri olarak bilinen Güreş’in, 1 Mart tezkeresinin TBMM’den kılpayı geçememesinin ardından AKP hakkında söylediklerini şu sözlerle aktarıyordu:

“Doğan Güreş, dış politikada tecrübesiz bir hükümetin Irak, Kıbrıs ve Kopenhag Zirvesi gibi sorunların altından kalkamayacağını önceden belli olduğunu kaydetti... Genelkurmay eski Başkanı Güreş, AKP’li bakan ve milletvekillerinin ‘rakım hastalığına’ yakalandığını öne sürdü. Güreş, hastalığı şöyle tarif etti:

“‘Ne demektir rakım hastalığı’? Mesela, bir insanı birdenbire sıfırdan Everest Tepesi’ne çıkarıyorsun, bakan yapıyorsun. Baş dönüyor, dünyaya bakıyor, ‘Ben ne büyük adam oldum’ diyor. Böyle biri kimseyle işbirliği yapmaz. Oysa bir bilene sormaları lâzım. Genelkurmay’la çok sıkı işbirliği içine girmeleri lâzım...

“Güreş, Türkiye’nin ABD ve Britanya’ya hava sahası açmasını da ‘dağ fare doğurdu’ sözleriyle eleştirdi. Güreş, şöyle devam etti:

“‘Tezkere çıkınca, sandım ki ikinci tezkere gibi çıkıyor. Meğer neymiş koridor açmışlar. 60 ülke koridor açtı. Almanya açtı, Fransa açtı, Mısır açtı. Önemli bir şey değil ki. Açmayan kalmadı ki. Hâlâ rakım hastalığı devam ediyor. Şunu da isteriz bunu da isteriz diyorlar. Everest Tepesi’nde, Ağrı Dağı’ndalar, daha yere inmiyorlar. Dağ fare doğurdu. Bir koridor verdiler onda da geciktirler. Stratejik ortaklık

yönünden iş işten geçti.’

“ABD’nin ‘yapılanları’ unutmayacağının altını çizen Doğan Güreş, Washington’ın desteğinden mahrum bir Türkiye’nin Kıbrıs, Ege, AB ve ekonomik kriz gibi birçok cephede zor durumda kalabileceğini söyledi. Güreş, tecrübesiz olarak nitelendirdiği hükümeti Genelkurmay’ın uyarılarını dikkate alması konusunda uyardı.”⁴⁵

“Demokrat” Taha Kıvanç/ Fehmi Kuru, kendisinin adeta onursal danışmanlığını yaptığı AKP hükümeti ve milletvekillerini bu ağır sözlerle aşağılayan savaş suçlusu ve ABD uşağı Güreş’i göklere çıkarmaktan hicap ya da rahatsızlık duymuyor. Ama burada sadece, esas olarak onun *burjuva sınıf karakterinden* kaynaklanan bir kişilik ve etik sorunuyla karşı karşıya değiliz. Eğer yazarımız bu yolla en büyük hayalini gerçekleştirebileceğini, “yenilikçi ve ılımlı”, yani emperyalizm yanlısı İslâmcı burjuvazi ile Türkiye’nin geleneksel eliti (esas olarak ABD-yanlısı olan gerici-faşist askerî klik ve kendi içinde ABD ve Avrupa-yanlısı olarak bölünmüş bulunan geleneksel büyük burjuvazi) arasında stratejik bir uzlaşma sağlayabileceğini sanıyorsa, avucunu yalayacaktır. Bu yaklaşım pratikte beklenen sonucu vermemeye de mahkûmdur.

Dahası, bu yolun aynı zamanda, AKP’nin temsil ettiği ya da temsil ettiğini ileri sürdüğü yükselen İslâmcı burjuvazinin siyasal intiharının yolu olduğu söylenmelidir. “Temsil ettiğini ileri sürdüğü” diyorum; çünkü AKP giderek temsil etmeye soyunduğu katmanların –ve doğal tabanının-, yani çıkarları daha çok *AB ile yakın ilişkiden ve askerî kliğin siyasal gücünün sınırlanmasından* yana olan İslâmcı orta ve büyük burjuvazinin ana gövdesinden bir ölçüde uzaklaşarak, esas itibarıyla ABD-yanlısı askerî klikle ve ABD ve AB-yanlısı büyük burjuvaziyle bağlaşma ve onların güvenini kazanma yolunu tutmuş ve yazgısını neredeyse ABD’ne emanet etmiştir. AKP yönetici kliği; ABD’nin Irak’ta batağa saplandığının yadsınamaz bir olgu olarak ortaya çıktığı, yani Türk gericiliği açısından bir Irak macerasının daha, hatta çok daha elverişsiz olduğu bugünkü koşullarda 1 Mart tezkeresi döneminde olduğundan daha savaşçı, ABD emperyalizmine daha yakın ve burjuva kampın içinden ve hatta kendi yakın çevresinden gelen eleştiri ve uyarılara karşı daha hoşgörüsüz bir çizgi izlemekteyse, bunun asıl nedenini işte bu yönelim değişikliğinde aramak gerekir. AKP hükümetindeki belki de en ABD-yanlısı

⁴⁵ “Tezkere dediğin nedir ki?”, *Akşam*, 28 Mart 2003.

isim olan Dışişleri Bakanı Abdullah Gül'ün; TÜSİAD Başkanı Tuncay Özilhan'ın, Türkiye'nin Irak'a BM kararı olmaksızın asker göndermesinin yanlış olacağı yollu açıklamasına çok ağır ve aslında emperyalizmin has uşaklarına özgü bir yanıt vermesi ve daha önce BM kararı ve Irak halkının isteği olmaksızın, yani uluslararası burjuva hukukunun asgarî gerekleri yerine getirilmeksizin asker göndermeyi uygun görmeyen Başbakan R. Tayyip Erdoğan'ın, özellikle 7 Ekim tezkeresi öncesinde AKP grubunda yaptığı konuşmada içi boş bir kabadayılık gösterisine girişmesi, bunun somut örnekleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Uzun süre, Irak halkının şu ya da bu etnik ya da dinsel grubunun Türkiye'nin bu ülkeye asker göndermesinden yana olduğu havasını yaratmak için generallerin desteğiyle alaturka bir propaganda kampanyası (ya da kendi sevdikleri deyimle psikolojik harekât) yürüten AKP hükümeti, Türkmen halkı da içinde olmak üzere *hiç kimsenin kendilerini istemediğini* gördükten sonra tüm hukuksal incelikleri ve örtüleri bir yana atmış ve "ulusal çıkar" söylemiyle kamufle etmeye çalıştığı en kaba ve çirkin türünden bir ABD uşaklığına sarılmak zorunda kalmıştır. Örneğin, basında yer alan haberlere göre, Başbakan R. Tayyip Erdoğan, 7 Ekim tezkeresinin TBMM genel kurulunda görüşülüp oylanmasından hemen önce, AKP Meclis Grubu'nda yaptığı konuşmada,

BM'nin adı var kendi yok. (...) Olsaydı Irak'ta savaşı engellerdi, engelleyemedi. Dolayısıyla BM'nin meşruluk arayışına giremeyiz" buyurmuş ve sözlerini şöyle sürdürmüştü:

"Biz meşru diyorsak bu iş meşrudur. Önemli olan Türkiye'nin ulusal menfaatidir."⁴⁶ Ne var ki, Türk gericilerini çantada keklik gören ABD'nin 7 Ekim tezkeresinin ardından TSK'ni Irak'a çağırmakta ağır, hatta görünürde isteksiz davranması, bu "ulusal menfaat" gevezeliğinin üzerindeki perdeyi de indirdi. İspanya'nın Mallorca adasında yapılan bir toplantıya katılan Başbakan Erdoğan, basın mensuplarını yanıtlarken *ABD'nin talebi üzerine*, hükümetin, Irak'a asker gönderme konusunda, Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'in başkanlığında Milli Güvenlik Konseyi'ne ve Genelkurmay Başkanlığı'na danışarak karar aldığını ve kararın TBMM'de kabul edildiğini anımsattıktan sözlerini şöyle sürdürecekti:

"Şunu da söyleyeyim: Biz Irak'a asker göndereceğiz diye çok da arzulu değiliz. ABD'nin talebi oldu, onu değerlendiriyoruz... ABD'nin talebi bizim için önem arz ediyor. Irak'ta istikrarın

⁴⁶ Aktaran Kürşat Bumin, Yeni Şafak, 11 Ekim 2003.

güçlenmesine destek vermek ve Irak halkının mutluluğuna katkıda bulunmak istiyoruz.”⁴⁷

Onlar şimdilik, kendilerine bağlı olmayan nedenlerden dolayı, asker üniformalı Türk ve Kürt gençlerini Yanki emperyalistlerine kalkan kılma ve Irak halkının kanını dökme zevkini tadamamışlardır; ama saflarını tartışma götürmez bir biçimde seçtiklerini tüm dünyaya göstermiş, gericileşmeleri ölçüsünde hırçınlaşmış ve böylelikle AKP'nin siyasal intihar sürecini hızlandırmışlardır.⁴⁸

⁴⁷ Yeni Şafak, 19 Ekim 2003.

⁴⁸ Basiretleri bağlanmış olan Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ile Dışişleri Bakanı Abdullah Gül, ABD'nin Irak'ta batağa saplandığının ve Irak'taki ve dünyadaki siyasal güç dengesinin gerek ABD emperyalizminin ve İsrail Siyonizminin ve gerekse Türk gericiliğinin aleyhine dönmeye, Ortadoğu ve dünya işçi sınıfı ve halklarının emperyalist terör yoluyla yıldırılamayacağını bir kez daha ortaya çıkmaya başladığını göremez durumdadırlar. Bu da onları daha fütursuz ve daha hırçın bir üslûp tutturmaya itmektedir.

Örneğin, Abdullah Gül, 19 Eylül'de yaptığı açıklamada, “Irak'ın hiçbir kesiminden Türk askerinin Irak'a girmesi düşüncesine sempatik bir yaklaşım gelmemiştir. Böyle bir arka planda, Türk askerinin Irak'ta istikrara katkı sağlamasını beklemek çok anlamlı gözüküyor” diyen TÜSİAD Başkanı Tuncay Özilhan'a uçakta gazetecilerle sohbeti sırasında yanıt verirken şunları söyledi: “Bana göre TÜSİAD'ın açıklamaları hiç doğru değil. Bu açıklamaların arkasında Türkiye dışındaki bazı güçlerin olduğunu düşünüyorum. Kim bunlar dersiniz, bırakın onları da biz bilelim.” 1 Mart tezkeresi öncesinde de ABD'nin Irak etrafında yarattığı gerginliğin sorumluluğunu sistemli bir biçimde Bağdat yönetiminin üzerine atmasıyla tanınan Gül'ün insana, “dinime söven bari Müslüman olsa!” atasözünü anımsatan ve üslûbu alışılmış burjuva normlarına uygun olmayan bu sözlerinin, hem Türkiye burjuvazisinin önemli bir bölümünü, hem de Irak savaşına pek sıcak bakmayan AB emperyalistlerini hedef aldığı açıktır.

Burada TÜSİAD Başkanı'nın, Mayıs 2003'de ABD'ni ziyareti sırasında şunları söylediğini anımsatmalıyım: “ABD'de Türkiye'ye karşı soğuk bir hava bulunmaktaysa da stratejik önemini biliyorlar. Türkiye konumunu netleştirip bölgede aktif rol almalı. ABD Türkiye'nin de içinde yer aldığı coğrafyaya yönelik politikalarını belirlemiştir. Türkiye Irak'ta ekonomik alanda iş yapabilir. Türkiye terör konusunda İran'a baskı yapmalı. Türkiye Müslüman, demokratik bir ülke olarak bölgede örnek durumundadır. Türkiye şu sıra ABD'ne üst düzey ziyarette bulunmamalı. AB üyeliği önemlidir.” (Radikal, 29 Mayıs 2003) Mayıs'tan Eylül'e kadar geçen sürede meydana gelen değişiklik, -Türkiye koşullarına göre- “sahici” ve “köklü” büyük burjuvazinin temsilcisi TÜSİAD'ın, Irak'taki gelişmeleri dikkate alarak daha rasyonel bir kar-zarar muhasebesi yaptığını gösteriyor. Sırtını ABD'ne dayayarak ucuz kahramanlık gösterisi yapan AKP yönetici kliğinin daha saldırgan, maceracı ve “aktif” bir politikaya yönelmesi ise, sonradan görme –ve bir bölümü şimdiden tekeli burjuva ko-

Evet, Erdoğan, Gül ve şürekası belki farkında değiller; ama, hem ülke içindeki doğal sınıfsal tabanından, hem de ülke dışındaki temel potansiyel bağlaşıklarından (AB emperyalistleri) uzaklaşmakta ve bir yandan da yavaş yavaş işçi ve emekçi kitlelerini karşısına almakta olan AKP hükümeti askerî, kliğin bilinen manipölasyonlarıyla devrilme sürecine girmiş bulunuyor. Bu süreci, şans oyunları düşkünü Genelkurmay Başkanı Org. Hilmi Özkök'e cumhurbaşkanlığı sözü vermek⁴⁹ ya da eski Susurluk paşası Doğan Güreş ve benzerlerinin yardımını sağlamak suretiyle durdurmaya/ frenlemeyi ummak (ve hatta, uşaklarına sadakatsızlığıyla ünlü ABD emperyalizminin desteğine bel bağlamak), çok derin bir yanılsamaya düşmek anlamına gelir. Devletin ve düzenin gerçek sahipleri, horgörüyle baktıkları "sonradan görme" İslâmcı burjuvazinin partisi AKP'ni kendi pis işlerini gördürdükten, İngilizlerin deyişiyle ateşteki kestanelerini aldırdıktan sonra, kullanılmış bir kâğıt mendil gibi bir kenara atmayı, en azından askerî kliğin siyasal ağırlığını korumayı ve olanaklıysa eğer arttırmayı tasarlamaktadırlar. (Bu yöndeki bir gelişme, Ortadoğu macerasını bir süre daha sürdürmeye niyetli olan ABD'nin yanısıra -kendi "güvenlik" kaygıları nedeniyle- Washington'un bölgede kalıcı olmasından ve bu bağlamda Suriye ve İran'ı hedef tahtasına oturtmasından yana olan İsrail'in de işine gelecektir.) MGK'nun, TBMM'deki 1 Mart oylaması öncesinde 27 Şubat'ta yaptığı toplantıda tezkere konusunda açık bir tutum almaması ve topu, çoğunluğunu AKP milletvekillerinin oluşturduğu Meclis'e atması ve 19 Eylül tarihli toplantısında benzer bir manevra gerçekleştirmesi ve Genelkurmay Başkanı Org. Hilmi Özkök'ün sık sık, askerinin siyasal iktidarın kararlarına saygılı olduğunu ve bu kararları yerine getirmekle

numda bulunan- İslâmcı burjuvazinin çıkarlarına denk düşmekte, bu burjuva katmanının bir yandan ABD ve askerî klikle bir stratejik uzlaşmaya varma çabasını, bir yandan da hızla sermaye birikimi yaparak büyüme hesaplarını ve dolayısıyla açgözlülüğünü, ihtirasını ve gericiliğini ve emperyalist uşağı karakterini ele vermektedir.

⁴⁹ Fikret Bila, 30 Ağustos resepsiyonunda gazetecilerin sorularına verdiği yanıtlarda Genelkurmay Başkanı Org. Hilmi Özkök'ün, Irak'a asker göndermekten açık bir biçimde yana olduğunu belirttikten sonra sözlerini şöyle sürdürüyordu: "Org. Özkök, fikrini anlatırken, yaşamdan benzetmeler yapmayı seviyor. 'Irak'a asker gönderme konusunu değerlendirirken de yine aynı yöntemi kullandı. Bu kez 'Milli Piyango' benzetmesi yaptı: 'Hiç olmama ile belki olur arasında çok büyük fark vardır. Sıfırı istediğiniz kadar katlayın sıfırdır. Sıfırla bir arası, bir ile iki arasına baktığınız zaman sıfırla bir arası çok büyüktür. Milli Piyango gibi. Bir şey almazsanız asla çıkmaz. Ama alırsanız belki çıkar. Bu da bir mantıktır dış ilişkilerde. Sıfır çok tehlikeli.' " (Milliyet, 1 Eylül 2003)

yükümlü olduğunu belirtmesi vb., hep bunun göstergeleridir. Taha Kıvanç/ Fehmi Kuru'nun, "Arapça bilen İmam Hatipli uzman çavuş" formülünde anlatımını bulan yönelimi, AKP hükümetinin altını oymaya başlamış olan bu gelişmeyi durduramaz.

İşçi sınıfı ve diğer emekçilerin olsun, ezilen Kürt halkının olsun gerçek çıkarları, kendi aralarındaki it dalaşında öncelikle ABD emperyalizminin desteğini arkalarına almaya çalışan burjuvazinin bu iki farklı kanadından birini desteklemek ya da birinin zaferini dilemek asla olamaz. Değişik ulus ve milliyetlerden Türkiye işçi sınıfı, son 40 yıllık devrimci kavga geleneklerini bugüne taşımayı ve bugünün koşullarında yeniden üretmeyi, Filistin, Afganistan, Irak, Kolombiya ve başka yerlerdeki işçilerin ve diğer sömürülen emekçilerin devrimci ruhlarından öğrenmeyi başarabilir ve kendi saflarındaki en ileri, en özverili ve en uzakgörüşlü öğelerin gerçekten devrimci ve Marksizm-Leninizmle silahlanmış bir Komünist Partisinin oluşumunda yer almalarına yardımcı olabilirse, bizim ülkemizin de ufku aydınlanmaya ve Türkiye halkının makûs talihi de değişmeye başlayabilir.

Başörtüsü Savaşı: Bir Uygarlıklar Çatışması mı?

13-16 Ocak 2004

Bir süredir, özellikle Fransa'da, ama aynı zamanda Almanya ve diğer Batı Avrupa ülkelerinde Müslüman kız ve kadınların bir bölümünün başörtüsü giymeleri konusunda giderek büyüyen bir tartışma var. Bu tartışma, başını Amerikan neo-faşistlerinin çektiği emperyalist burjuvazinin "terörizme" ve "İslâmî fundamentalizme" karşı savaşım adı altında anti-Müslüman histeriyi ve İslâmofobiye kışkırttığı 11 Eylül 2001'i izleyen tüm bir dönem boyunca daha da yoğunlaşmış bulunuyor.

Tarihsel kökleri ve siyasal anlamı bakımından, Arap ve İslâm halklarına karşı hâlihazırda sürdürülen emperyalist haçlı savaşıyla zorunlu ve kopmaz bağları olmamakla birlikte, bir ölçüde bu savaşımı andıran bir savaşım yıllardır, hatta onyıllardır Türkiye'de de sürmektedir. Bugünkü tartışmada, barikatın bir yanında, lâiklik, "modernizm" ve kadın hakları davaları adına başörtüsünün kamusal alan denen yerlerde giyilmesinin yasaklanmasından yana olanlar duruyor. Barikatın öte yanında ise, demokrasi ve özgürlük davaları adına başörtüsü (ve diğer dinsel semboller) üzerindeki bütün kısıtlamaların kaldırılmasından yana olanlar var. Ben burada, Marksist-Leninistlerin ve tutarlı demokratların tutkulu tartışmalara yol açan ve yakın gelecekte de yol açmaya devam etmesi beklenen bu çetrefilli soruna ilişkin tutum ve yaklaşımına açıklık getirmeye ve karşı karşıya gelmiş gözükken bu iki kamp arasındaki çatışmanın yüzeysel niteliğini ve burjuva doğasını ortaya koymaya çalışacağım.

Emperyalizm: Baş Düşman

Bu sorunu ele alırken bütün tutarlı demokratlar, emperyalizm ya da tekeller kapitalizmin her tür siyasal gericiliğin ana kaynağı ve dünya işçileri ve halklarının en büyük düşmanı olduğu yolundaki Leninist öncülden yola çıkmalıdırlar. Aklıbaşında hiçbir insanın, olayların

gelişiminin yeniden ve yeniden doğruladığı bu öncülün doğruluğunu yadsıyacağını sanmıyorum. Sadece emperyalizmin aklayıcıları ve budalalar, onyıllardır, dünya işçi sınıflarının ve emekçilerinin büyük ordusunun saflarını bölmek, onların devrimci savaşınlarını ezmek ve kendi kanlı egemenliklerini sürdürmek için ırkçılığı, militarizmi, şovenizmi, dinsel gericiliği, faşizmi aktif olarak özendiren, destekleyen ve doğuran esas gücün emperyalist burjuvazinin ta kendisi olduğu gerçeğini kabul etmeyeceklerdir. Dünyanın bugünkü efendileri; sömürülen milyarları dağınık bir durumda, bilimsel bir dünya görüşünden, berrak ve doğru bir stratejiden ve gerçekten devrimci bir öncüden yoksun durumda tutmayı sürdüremedikleri takdirde ne “ileri” kapitalist ülkelerde ne de yarı-sömürgelerde çok küçük bir azınlığın işçiler ve emekçiler üzerindeki oligarşik egemenliğini sürdürebileceklerini çok iyi bilmektedirler. Bu yüzdendir ki onlar, sömürülen sınıfları karanlıkta bırakmak, olayların gerçek niteliği konusunda kafakarışıklığı içinde tutmak, onları etnik ve dinsel esaslar temelinde bölmek, onların demokratik ve sosyalist bilinç edinmelerini ve örgütlenerek kapitalizme karşı savaşmalarını önlemek için en “demokratik” kapitalist ülkelerde bile diğer şeylerin yanısıra dinsel gericiliğin yardımına da fazlasıyla gereksinim duymaktadırlar. Sömürücü sınıflarla Kilise (ve Cami) arasındaki onlarca yıllık bağışıklığın ardında yatan asıl neden işte budur.

İslâm'ın Yeniden Canlanması

Günümüz emperyalist burjuvazisinin atası demokratik burjuvazi 18. ve 19.yüzyıllarda yoksul halk kitlelerinin gerçekleştirdiği devrimlerin basıncı altında feodalizme, monarşiye ve Kiliseye karşı ikircimli ve tutarsız bir savaşım sürdürmüştü. Bu, devletle Kilisenin birbirinden ayrılması ve bu ikincisinin gerici ve boğucu otoritesinin sınırlandırılması için de geçerlidir. Örneğin, 1789 Fransız Devrimi'nin yolundan ilerleyen ve işçi sınıfının siyasal iktidarı ele geçirme konusundaki ilk muzaffer girişimi olan 1871 Paris Komünü, diğer şeylerin yanısıra şunu açıklıyordu:

“Fransız Cumhuriyeti'nin en başta gelen ilkesi özgürlük olduğuna; vicdan özgürlüğü en başta gelen özgürlük olduğuna; yurttaşlara kendi inançlarına karşı dayatma anlamına gelen dinin parasal olarak desteklenmesi etik olmadığına; gerçekte dinadamları özgürlüğe karşı işlediği suçlarda monarşinin suç ortağı olduğuna göre, [...Kilise'nin malları] Ulusun denetimi altına girecektir.” Ama daha

tekelci kapitalizm çağı başlamadan burjuvazinin ana gövdesi gerici statükoyu korumak için dinsel gericiliğin safına geçmiş ve onunla birleşmişti. Bu bakımdan sömürücü sınıflar, ne Aydınlanma'nın ve 18. ve 19. yüzyılların burjuva-demokratik devrimlerinin bekçisi pozlarına girebilirler, ne de lâikliği, dinsel gericilik karşıtlığını ve demokrasiyi savunma hak ve sorumluluğuna sahip olduklarını ileri sürebilirler. Burjuva-demokratik devrimlerin kazanımlarını savunma hak ve sorumluluğu işçi sınıfı hareketinin ve onun devrimci öncüsünün omuzlarındadır.

1980'lerde ve özellikle sosyal-emperyalist Sovyetler Birliği'nin başını çektiği revizyonist blokun çöküşünden sonra yarı-sömürge ülkelerdeki kitlelerin ulusal direnişleri ve demokratik savaşmaları giderek dinsel bir renge bürünmeye başladı. Bu, 17. ve 18. yüzyıllarda modern sömürgeciliğin sahneye çıkmasından bu yana sömürgeci ve emperyalist egemenlik, sömürü, işgal ve kabadayılığın hedefi olmuş olan İslâm dünyası için fazlasıyla geçerlidir. İslâm'ın (ve bazı Latin Amerika ülkelerinde "kurtuluş teolojisi"nin ve başka ülkelerde benzer akımların) bu yeniden canlanması hiç de şaşırtıcı değildir. Bu yönelim; Fransa, İtalya vb. ülkelerdeki büyük ve etkili komünist partilerinin İkinci Dünya Savaşı-sonrası dönemde sağa doğru evriminin, 1970'li ve 1980'li yıllarda dünya komünist hareketinin giderek zayıflamasının, aynı dönemde Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki sol-milliyetçi burjuva rejimlerin başarısızlıklarının, Hruşçovcu ihanetin ardından Sovyet bloku ülkelerinin giderek yozlaşmasının ve 1990'ların başında çökmelerinin sosyalizmin saygınlığı ve Marksizm-Leninizmin etkisine ağır bir darbe indirmesinin vb. sonucudur. İşte bu koşullarda, genelde yarı-sömürgeler ve özelde İslâm ülkeleri işçileri, yarı-proletaryası ve ezilen halklarının hoşnutsuzluk, muhalefet ve öfkesi giderek daha fazla sosyalist-olmayan ve özellikle dinsel kanallara yöneldi.⁵⁰

⁵⁰ Örneğin Fransa'da siyasal İslâmın etkisinin artışı, onyıllardır sürekli olarak sağa kaymakta ve işçi-karşıtı, göçmen-karşıtı ve şovenist politikalar benimsemekte olan Sosyalist Parti'nin (=PS) ve Fransız Komünist Partisi'nin (=PCF) ihanetleriyle doğrudan ilişkilidir. Bu, aynı zamanda, genel olarak Arap ve İslâm halklarının aşağılanması ve Filistin halkının ABD emperyalistlerinin desteklediği Siyonistler tarafından ezilmesiyle ilişkilidir. Afganistan ve Irak'ın işgali Müslüman gençliği ve halkının haklı kızgınlığını daha da büyüttü. Türkiye'de de benzer bir süreç yaşanmıştır; kitlelerin geleneksel burjuva parlamentar partilerinin çürüme ve dejenerasyonuna ve "güçlü" Türk ordusunun sivil siyasal eliti perde arkasından kontrolüne duyduğu öfke, askerî kliğin, burjuva basınının ana gövdesinin ve yargının engelleme, dezenformasyon ve ka-

Başını ABD'nin çektiği dünya emperyalizminin 11 Eylül'den çok önce "siyasal İslâm"ı, yani Müslüman ülkelerin işçileri ve halklarını baş düşman ilân etmesinin ve Fas'tan Endonezya'ya kadar uzanan büyük jeografik alandaki bütün anti-emperyalist güçleri hedef alma, yalıtma ve yok etme manevralarına girişmesinin esas nedeni budur.⁵¹ Amerikan neo-faşistleri "uygarlıkların çatışması"na ilişkin sözde teorileriyle bunun ideolojik temellerini de oluşturmuşlardı. Örneğin, Samuel Huntington'ın tanınmış ve geniş bir biçimde reklâmı yapılmış olan "Uygarlıklar Çatışması" adlı makalesi 1993 yazında yayımlanmıştı. Demek oluyor ki, 11 Eylül eylemi ABD emperyalizminin yükselmekte olan emperyalist devletlere ve işçilere ve halklara karşı giriştiği dünya ölçeğindeki siyasal-askerî saldırının dönüm noktası gibi görünmekteyse de, bu saldırının altyapısı Sovyet bloğunun çöküşünün neredeyse hemen ardından oluşturulmuştur.

Başörtüsü Sorununun Gerçek Boyutları

Başörtüsü sorunu ve onundaha geniş ölçekli etkileri işte bu uluslararası bağlamda ele alınmalıdır. Yukardaki değinmelerden anlaşılabilceği üzere, Marksist-Leninistler ve tutarlı demokratlar hiçbir zaman ve hiçbir koşul altında dinsel gericiliğe, obskürantizme ve ortaçağcılığa karşı savaşım adına emperyalist burjuvazi ve onun uzantılarıyla birlikte saf tutamazlar. Bununla birlikte onlar, sözümona demokrasinin savunulması, genelde diğer kültürlerle ve dinsel özgürlüklere ve özelde İslâm kültürü ve törelerine saygı uğruna savaşım verenlerle birlikte de saf tutamazlar. Neden? Çünkü, başörtüsü giyme özgürlüğü savaşımı, bu kampanyada yer alan halkın ve gençlerin çoğunluğunun duyguları ve subjektif niyetleri ne olursa olsun aslında başörtüsü giyme özgürlüğü savaşımı DEĞİLDİR. Bu, asla yalıtılmış ve tekil bir sorun değil, Müslüman işçilere ve gençlere geri ve gerici bir yaşam tarzını ve geçmişte kalmış gelenekleri dayatma ve daha da önemlisi onlara, yanlış ve yapay siyasal gündem dayatma kampanyasının bir parçasıdır. Son çözümlemede,

ralama kampanyalarına rağmen Kasım 2002'de yapılan seçimlerde "ılımlı", yani emperyalizm-yanlısı AKP'nin büyük bir zafer kazanmasına yol açmıştır.

⁵¹ Tabii, gevşek bir biçimde siyasal İslâm olarak adlandırılan bu heterojen akımın yeniden canlanmasının temelinde, genel olarak İslâm ülkelerinde kapitalizmin gelişmesine bağlı olarak burjuvazinin güçlenmesi ve özel olarak bazı İslâm ülkelerinin petrol gelirinin artması ve 1980'lerde ABD ve bağlaşıkları'nın Sovyetler Birliği'ni zayıf düşürmek amacıyla Afganistan'da ve başka yerlerde İslâmî fundamentalizme sunduğu destek gibi bazı başka ve ikincil nedenler de vardır.

başörtüsü giyme ve İslâmî yaşamın eski kurallarına geri dönme talebi, köle statüsüne indirilme talebinden farksızdır. Bu kampanyanın başını çekenler, İslâmî kimliği ve *Şeriat*'ı uygulama ve muhafaza etme adına, peçe takma, zina yapan kadınların taşlanarak öldürülmesi, zina yapan erkeklerin kamçılanması, hırsızların ellerinin kesilmesi, başka dinlere geçen Müslümanların dışlanması, hatta öldürülmesi, bir erkeğin birden fazla kadınla evlenme hakkı vb. gibi İslâmî kuralları da savunmaktadırlar ve/ ya da savunmak zorundadırlar. Dolayısıyla bu kavganın ilerici ya da demokratik olan hiç, ama hiçbir yanı yoktur.

Marksist-Leninistler ve tutarlı demokratlar özellikle azınlıkların, ezilen ulusların ve din ve mezheplerin dinsel inançları başta olmak üzere yığınların kültür, gelenek ve törelerine hoşgörü ve saygı gösterirler; ancak bu onların, ne bütün gelenek ve töreleri, özellikle de geri ve gerici gelenek ve töreleri otomatik olarak onamaları, ne de bir ideoloji olarak dini onamaları ve kendi materyalist tutumlarını yadsımaları olarak anlaşılabilir.

Stalin, "Marksizm ve Ulusal Sorun" adlı makalesinde Springer ve Bauer'in kültürel-ulusal özerklik programını eleştirirken şöyle diyordu:

"Ve Avusturya Sosyal-Demokratlarının programının 'halkların ulusal özelliklerinin *muhafaza edilmesi* ve *geliştirilmesine*' ilgi gösterilmesini buyurması hiç de rastlansal değildir. Bir düşünün: Kafkasötesi Tatarlarının *Shakhsei-Vakhsei* festivalinde kendi kendilerini kamçılamaları gibi 'ulusal özellikleri'nin 'muhafaza edilmesi' ya da Gürcülerin kan davası gibi 'ulusal özellikleri'nin 'geliştirilmesi'!..."⁵²

Tabii, ben devrimci bir önderlikten ve demokratik ve sosyalist bilinçten yoksun olmaları nedeniyle zâlim ve adaletsiz kapitalist sisteme olan hoşnutsuzluk ve öfkelerini çarpıtılmış bir tarzda, İslâm'ın "o eski güzel günlerine" dönüş özlemi biçiminde dile getiren Müslüman işçi ve gençlerin tepkilerinin meşruiyetini yadsımıyorum. Ama bu Müslüman işçi ve gençler, günümüzden 1400 yıl önce o günün toplumsal ve ekonomik anlayışları uyarınca yazılmış metinlerin ve kuralların, 21. yüzyılın gereksinimlerini karşılayıp karşılayamayacağını kendilerine sormalıdırlar. Müslüman işçi ve gençler, emperyalist ve Siyonist saldırganlığa, feodal ve geri geçmişe geri dönerek karşı konamayacağını, bunun ancak kapitalizmin yüzlerce yıllık evrim süreci içinde yaratmış olduğu pozitif uygarlık ve

⁵² "Marxism and the National Question", Works 2, Moscow, Foreign Languages Publishing House, 1953, s. 341.

kültür değerlerini assimile etmek suretiyle yapılabileceğini anlamak zorundadırlar. Ve onlar, bütün haksızlık ve adaletsizliklere, onların anası olan kapitalizme ve emperyalizme, ancak ABD, Japonya, Almanya gibi “ileri” kapitalist ülkelerdeki işçi ve gençler de içinde olmak üzere tüm dünyanın ezilen ve sömürülen emekçilerinin ortak savaşımla son verilebileceğini anlamak zorundadırlar.

AEI Olayı

Ne yazık ki, bazı “ilerici ve anti-emperyalist” Müslüman kişiler ve örgütler de tam da yukarda değindiğim türden yanlış ve yapay bir gündemi öne çıkarmışlardır. Önderi Dyap Ebu Caca’nın günümüz Batı Avrupa’sında bile *Şeriat*’ın uygulanmasını savunduğu bilinen AEI (=Arap Avrupa Lıgası) buna bir örnek oluşturmaktadır. Geçen yıl, örgütün ideoloji ve politikasını açıklamak amacıyla AEI.üyelerine gönderdiği bir mektupta Ebu Caca şöyle diyordu:

“AEI’nın ideolojisi iki siyasal hareketin, Arap Milliyetçi hareketiyle İslâmcı hareketin, sentezinin ürünüdür. AEI Müslüman-demokratik bir toplum projesi olan bir ulusal harekettir...

“Ulusal-kültürel kimlik (Arap/ Amazig) dinimizin ilk savunma hattıdır. Onu yitirecek olursak, daha sonra İslâm’ı yitiririz. Doğal ve zorla asimilasyon sürecine karşı koyabilmek için Avrupa’nın içinde, kimliğimizi ve dinimizi koruyabilmemizi ve geliştirebilmemizi sağlayacak İslâmî ve Arap kurumlar demeti inşa etmemiz gerekiyor...

“Avrupa’da yürüttüğümüz ulusal politika, asimilasyona karşı savaşımla sınırlı olmakla kalmayıp asıl anayurdumuzla bağımızı koruyabilmemiz için de önem taşımaktadır. Arap anayurdumuzda el Şûra ve onun işgal ve zulümden kurtuluşu ana hedeflerimiz arasında yer alır. Sonal hedefimiz, el Şûra altında Arap Federal Devletidir. Bu Arap devleti, İslâmî Ümmetin yüreğini oluşturacak ve bütün Müslüman devletlerinin konfederasyonunun gerçekleştirilmesi doğrultusunda atılmış çok büyük bir adım olacaktır. Bütün bu hedeflerin, bugünkü kurulu düzen sahiplerinin gerek burada ve gerekse Arap anayurdunda halkımız için öngördükleriyle bağdaşmadığı son derece açıktır...” (“Dyab Ebu Caca’dan Tüm AEI Üyelerine Mektup”)

Modern burjuva toplumu koşullarında *Şeriat*’ın uygulanmasını savunmak, ulusal ve dinsel kimliğin inşasını öne çıkarmak, “el Şûra altında” kapitalist “bir Arap Federal Devleti”nin kurulmasını hedeflemek ve doğal asimilasyona da karşı çıkmak vb. suretiyle

AEL ve benzer Müslüman gruplar baltayı taşa vurmaktadırlar. Onlar böylelikle, emperyalist medyanın yoğun biçimde yaptığı negatif propagandayı görünüşte de olsa “haklı çıkarmakta”, bu medyanın İslâm halkları ve toplumları hakkında ürettiği çarpıtılmış imgeyi pekiştirmeye yardımcı olmaktadır. Böylesi bir çizginin, Avrupa’da yaşayan göçmen ve “yabancı” işçi ve gençlerin gerçek çıkarlarına hiçbir biçimde hizmet etmediğini belirtmek bile gereksiz; tersine, aşağıda da göstermeye çalışacağım gibi bu çizgi onları yanlış yola sürükler ve obskürantizme, ortaçağcılığa ve geniş yerli işçi sınıfı ve gençlik kitlelerinden yalıtılmaya mahkûm eder.

Yapay ve Yanlış Bir Gündem

Daha da önemli olan husus şudur: Modası geçmiş bir Arap ve Müslüman kimliği ve yaşam tarzı uğruna yürütülen bu kampanya Müslüman işçi, emekçi ve gençlere yanlış ve yapay bir gündem sunmakta, onların dikkatlerini emperyalist zulüm ve savaşa, kapitalist sömürüye, militarizme, ırkçılığa ve faşizm tehlikesine karşı savaşıma ilişkin gerçek görevlerden uzaklaştırmaktadır. Böylesi geri ve gerici bir gündemi öne çıkarmak suretiyle AEL ve benzer gruplar, Müslüman işçileri “aşırı öğeler ve fundamentalistler” olarak gösterme, onları yerli (ve diğer Müslüman-olmayan göçmen) işçilere yabancılaştırma, yerli işçi sınıflarının saflarında ırkçılığı ve yabancı düşmanlığını geliştirme ve böylelikle işçilerin ve ilerici güçlerin saflarını bölme çabalarında tekелci sermayeye yardım etmiş olmaktadır. ABD-İsrail-Britanya şer ekseninin genel olarak Müslüman halkları ve özel olarak Irak, Filistin, Afgan halklarının ve diğer Müslüman halkların direnişini karalamaya ve onları yalıtımaya çalıştığı ve emperyalist burjuvazinin, “ileri” kapitalist ülkeler de içinde olmak üzere her yerde işçilerin çetin çabalar sonucu elde edilmiş ekonomik ve siyasal kazanımlarına karşı bir saldırıya giriştiği bugünkü konjonktürde, bu kampanya özellikle zararlı ve tehlikeli bir rol oynamaya adaydır.

Dahası, emperyalist ve Siyecnist işgale, yabancı düşmanlığı ve ayrımcılığa *Şeriat* ve ortaçağcılık bayrağı altında savaşıma girişmek suretiyle AEL ve benzer gruplar, tekелci sermaye ve emperyalizme, Aydınlanma’nın, hoşgörünün, demokrasinin, kadın haklarının, uygarlık ve kültürün vb. savunucusu pozuna bürünme olanağı vermektedirler.

Ve en önemsizi olmamakla birlikte sonuncu olarak da bu gruplar dünyanın efendilerine “İslâmî aşırı öğeleri” dizginlemek

için yeni anti-demokratik baskı yasaları geçirme gerekçesi sağlamaktadırlar. AEL'nin yaklaşımı, 1871-1890 yılları arasında Alman İmparatorluğu'nun başbakanı olan ve *Kulturkampf* (=kültür savaşı) bayrağı altında Katolik Kilisesini denetim altına almak isteyen, ama sonunda militan bir Katolikliğin doğmasına yol açan Bismarck'ın yaklaşımının tersyüz edilmiş bir versiyonu gibidir.

Friedrich Engels Dühring'i eleştirisinde, onu bir yandan dine ideolojik ödünler vermekle, bir yandan da sosyalist toplumda dini yasaklama sahte-devrimci çizgisini öne sürerek "Bismarck'ı sollamakla" suçlamıştı. "Demir Şansölye"nin 1870'lerde *Kulturkampf* adına Almanya'da Katoliklere uyguladığı baskının geri teptiğini, bu baskı politikasının militan Katolikliği güçlendirdiğini belirten Lenin şunları söylemişti:

"Bismarck bu savaşıyla sadece Katoliklerin militan klerikalizmini güçlendirdi ve gerçek kültüre zarar verdi; çünkü o, siyasal saflaşmalardan çok dinsel saflaşmaları öne çıkardı ve işçi sınıfının ve diğer demokratik öğelerin bazı katmanlarının dikkatini, sınıf savaşımının ve devrimci savaşımın ivedi görevlerinden en yüzeysel ve sahte bir burjuva anti-klerikalizmine çekti."⁵³ Benzer bir tarzda, işçi sınıfının ve diğer ilerici güçlerin savaşımı ile engellenemediği -ve etkili olduğu- takdirde AEL gibi grupların kampanyaları da Müslüman işçi ve gençlerin dikkatini "dinsel saflaşmalar"a çekecek, Hristiyan fundamentalizminin ve Müslüman-karşıtı önyargıların ve sözümona "uygarlıklar çatışması"nın güçlenmesine yardım edecektir.

Toplumlarının sömürgeci geçmişlerinden ötürü, Avrupa ve Amerika işçileri zaten, kriz dönemlerinde görece kolay bir tarzda manipüle edilerek açık ırkçılık hâlini alabilecek bir sömürgeci zihniyetin öğelerini ya da isterseniz kamburunu taşımaktadırlar. Bu, böylesi devrimci-olmayan saflaşmaların oluşması için hazır bir zeminin olduğu anlamına gelir. Burjuvazinin tuzaklarından kaçınabilmek için hem devrimci güçler ve işçi sınıfının siyasal bakımdan ileri katmanları, hem de ilerici Müslüman işçi ve gençler ilkeli ve doğru bir taktiksel çizgi izlemek zorundadırlar; eğer onlar emperyalist burjuvazinin örtülü Müslüman-karşıtı ve işçi-karşıtı manevra ve propagandalarını boşa çıkarmak, dizginlemek ve püskürtmek için ellerinden gelen her şeyi yapmazlarsa en azgın

⁵³ V. I. Lenin, "The Attitude of the Workers' Party Towards Religion"/ "İşçi Sınıfının Din Karşısında Tutumu", Marx, Engels, Marxism, Pekin, Foreign Languages Press, 1978, s. 280.

düşmanlarının elini güçlendirmiş olacaklardır.

Marksist-Leninistler Ayrımcılığın Bütün Biçimlerine Karşıdırlar

Sömürülen ve ezilen kitlelerin savaşımalarını din bayrağı altında/ dinsel ilkeler ışığında sürdürmeyi bu reddediş, Müslüman ya da diğer azınlıklara karşı baskının ya da Müslüman ya da Müslüman-olmayan göçmen işçi ve gençlere karşı ayrımcılığın onanması olarak anlaşılamaz ve gösterilemez. Marksist-Leninistler ve tutarlı demokratlar ayrımcılığa, zorla asimilasyona (ama doğal asimilasyona değil), yabancı düşmanlığına, İslâmofobiye, ulusal zulme ve ırkçılığa ve özellikle Müslüman ve Müslüman-olmayan azınlıkların baskıya tâbi tutulmasına karşı çıkmış ve göçmen ve “yabancı” işçiler ve gençler için tam hak eşitliği talep etmişlerdir. Ne var ki, bu talebin gerçekleşmesi BÜTÜN ulus, milliyet, din ve mezheplerden işçilerin en üst düzeyde dayanışmasını ve birliğini ve işçi sınıfını etnik ve dinsel doğrultuda bölme yolundaki bütün çabaların sistemli ve bilinçli bir biçimde reddini gerektirir. Göçmen Müslüman (ve Müslüman-olmayan) işçi ve gençlerin demokratik haklar ve eşit statü için savaşimleri, ancak işçi sınıfının ana gövdesinin emperyalizme ve kapitalizme karşı savaşımına kopmaz bağlarla bağlandığı ölçüde başarılı olacaktır.

Ulusların haklarıyla Sosyal-Demokrasinin (yani Marksizmin) programının ‘gerçek anlamı’ arasında bir çelişme görenlerin argümanlarını çürütürken Stalin şöyle diyordu:

“Sosyal-Demokratların programında din özgürlüğüne ilişkin bir madde vardır. Bu maddeye göre, herhangi bir grup insanın istediği dine mensup olma *hakkı vardır*: Katoliklik, Ortodoks Kilisesinin dini vb. Sosyal-Demokratlar, ister Ortodoks Kilisesinin üyelerini, isterse Katolikleri ya da Protestanları hedef alsın, dinsel baskının tüm biçimlerine karşı savaşım vereceklerdir. Bu, Katolikliğin ya da Protestanlığın vb., ‘programın gerçek özüyle çelişmediği’ anlamına mı gelir? Hayır, gelmez. Sosyal-Demokratlar her zaman Katolikliğin ve Protestanlığın baskıya uğramasını protesto edeceklerdir; onlar her zaman ulusların istedikleri dine mensup olma hakkını savunacaklardır; ama onlar aynı zamanda, proletaryanın çıkarlarının doğru bir kavranışı temelinde sosyalist dünya görüşünün zaferini sağlamak için Katolikliğe, Protestanlığa ve Ortodoks Kilisesinin dinine karşı ajitasyon yürüteceklerdir.”⁵⁴

⁵⁴ “Marxism and the National Question”/ “Marksizm ve Ulusal Sorun”, Works 2, Moskova, Foreign Languages Publishing House, 1953, s. 368.

Materyalist olmasından ötürü Marksizm, dine ve idealizmin bütün biçim ve belirtilerine karşıdır. Ama bu, Stalin'in de gösterdiği gibi, dini hedef alan baskıyı onama anlamına gelmez. Marksist-Leninistler, işçileri ve diğer emekçileri, proletaryanın bilimsel dünya görüşüyle aydınlatmaya çalışırlar. Fakat onlar bununla yetinmezler; aynı zamanda diyalektiksel materyalistler oldukları için onlar dinin kitleler üzerindeki etkisine yol açan koşulları ve bunun nedenlerini anlarlar. Dinin etkisine yol açan o koşulları değiştirmeksizin ve dinin etkisinin nedenlerini ortadan kaldırmaksızın, yani dinin toplumsal kökleriyle hesaplaşmaksızın, tüm ateizm vaazları ve din-karşıtı propaganda boşa gidecektir.

Sonuç

Dünya komünist ve işçi sınıfı hareketinin zayıflığı nedeniyle, Batı Yakası ve Gazze'nin sokaklarında, Afganistan'ın dağlarında, Fransa'nın ve Türkiye'nin varoşlarında vb. din, daha doğrusu radikal siyasal İslam bir kez daha güçlü bir alternatif siyasal akım hâline gelmiştir. Bu sahte alternatif, kitlelerin bu afyonu, din-karşıtı propaganda ve "geri katmanların kültürel aydınlanması" yoluyla ortadan kaldırılamaz. Emperyalist ülkelerin saldırgan ve gerici iç ve dış politikaları ve kapitalizmin işleyişinin ürünü olan yoksulluk ve adaletsizlik işçi sınıfının devrimci saldırısıyla önlenemediği ve durdurulamadığı sürece, İslâmî fundamentalizmin destek kazanmasının zemini varolmaya devam edecektir; devlet yasakları, ayrımcılık ve baskı ise, onu zayıflatmak yerine güçlendirecektir.

Değişik İslâmcı grupların politika ve yaklaşımlarının kısmen ilerici ve anti-emperyalist yanlarına rağmen, tam çürüme ve yozlaşma aşamasına varmış kapitalizmden başka bir şey olmayan günümüz emperyalizmine karşı feodalizmin ve ortaçağcılığın silâhlarıyla savaşılamaz.⁵⁵

⁵⁵ Filistin'deki HAMAS ve İslâmî Cihat gibi gruplar ya da Afganistan, Lübnan, Irak vb. gibi ülkelerdeki benzer gruplar, emperyalist ve Siyonist saldırganlara ve onların uşaklarına karşı direndikleri, onlara darbe indirdikleri ölçüde ve sürece objektif olarak kısmî bir ilerici rol oynayabilirler ve oynarlar. Bununla birlikte, yarı-feodal ve yarı-burjuva sınıfsal nitelikleri ve gerici İslâmî ideolojileri, bırakalım kapitalizme karşı çıkmalarını, onların kendi toplumlarında demokratik değişikliklere girişmelerine bile asla izin vermez. İslâm'ın temel ilkeleri, özel mülkiyeti, bireysel girişimciliği, sınıf ayrımlarını ve sömürüyü onamaktadır. Bu tür gruplar, özellikle iktidara geldikleri durumlarda, hatta iktidara

Örneğin, İslâm zengin ile yoksul arasındaki uçurumu, bir çeşit gönüllü vergi olan *zekât* aracılığıyla çözmeyi önerir. Fakat bütün işçiler, korkunç boyutlara ulaşmış olan gelir eşitsizliğinin hayırseverlik ve ahlâk vaazları yoluyla çözülemeyeceğini anlayacaklardır. Bu sorun ancak, burjuvazinin işçileri sömürmesine son vererek, yani kapitalist sınıfın mülksüzleştirilmesi ve üretim araçlarının toplumsallaştırılması yoluyla çözülebilir.

Üretici güçler ve teknoloji alanındaki muazzam ilerlemelere, sözde uluslararası tekellerin olağandışı büyümesine, dünya siyasal sahnesinde meydana gelen radikal değişikliklere, “ileri” kapitalist ülkelerin işçileriyle yarı-sömürgelerin işçi ve emekçileri arasındaki ekonomik mesafenin daha da açılmasına ve dünya komünist ve işçi hareketinin dağınıklığı ve zayıflığına vb. rağmen objektif olarak insanlığın sosyalizmin ve sınıfsız toplumun inşasına her zamankinden daha yakın olduğu açıktır; bu aynı zamanda iki büyük ve antagonist kampın karşı karşıya olduğu anlamına gelir: “İleri” ülkelerdeki emperyalist burjuvazi ve onun yarı-sömürgelerdeki bağlaşıklık ve uşakları gericiliğin kampını oluştururken dünyanın her yerindeki işçi sınıfları, diğer emekçiler ve ezilen uluslar devrim kampında yer almaktadırlar. Son çözümlemede, bu iki kamp arasındaki çelişme ancak kapitalist-emperyalist sistemin yıkılması ve tüm dünyada sosyalizmin zaferi yoluyla çözülebilecektir. Bu bağlamda, Müslüman işçilerin, emekçilerin ve gençlerin emperyalizme, Siyonizme ve İslâm dünyasındaki ve başka yerlerdeki gericiliği ve faşist diktatörlüklere karşı tümüyle meşru öfkesi ve devrimci potansiyeli, emekçi insanlığın sonal kurtuluşu savaşımına anlamlı bir tarihsel katkı yapabilecektir. Ama bu, ancak sömürülen Müslüman kitleler Marksizm-Leninizmle aydınlatıldığı ve işçi sınıfının öncüsü tarafından seferber edildiği ve yönetildiği takdirde ve ölçüde gerçekleşecektir.

gelmeden de saf değiştirebilirler ve ezilen sınıflara/ uluslara karşı şu ya da bu emperyalist devletle işbirliği yapabilirler. Kapitalizmin görece gelişmiş olduğu İran’da 1979 devriminin tarihsel deneyimi, böylesi grupların “ilerici” potansiyelinin sınırlarını ve onlar silâhlarını rahatlıkla daha devrimci gruplara, ezilen uluslara ve işçi sınıfına çevirebileceklerini berrak bir biçimde göstermiştir.

Bir Kez Daha Teşekkürler Bay Bush!

13-15 Mayıs 2004

ABD Emperyalizminin Irak ve Ortadoğu'da Yaklaşan Hezimet⁵⁶

Giriş

Tanınmış Latin Amerikan yazarı Paulo Coelho Irak'ın işgalinin öngününde, 11 Mart 2003'de, yani bundan yaklaşık 14 ay önce ABD başkanına bir açık mektup yazmıştı "Teşekkürler Başkan Bush!" başlıklı mektubunda o şöyle demişti:

"... İktidar sahiplerinin aldığı kararlarla halkın arzuları arasındaki uçurumu dünyaya gösterdiğin için teşekkürler sana. Ne Jose Maria Aznar'ın ne de Tony Blair'in aldıkları oylara bir nebze olsun değer verip saygı göstermediklerini açığa çıkardığın için teşekkür ederim. Aznar, İspanyolların yüzde doksanının savaşa karşı olduğu gerçeğini pekâlâ göz ardı edebilecek biri; Blair'e gelince, son otuz yıl içinde İngiltere'de yapılan en büyük kitle gösterisinde kılı bile kıpırdamadı...

"Bu yüzyılda pek az kişinin üstesinden geldiği bir şeyi başardığın için teşekkür ederim: Bütün kıtalarda yaşayan milyonlarca insanı aynı fikir uğruna savaşmak üzere bir araya getirdin, bu fikir seninkine karşı, ama olsun...

"Teşekkür ederim, çünkü sen olmasan harekete geçme yeteneğimizi keşfedemezdik. Bu kez işe yaramayabilir, ama ileride yararı olacağı kuşkusuz.

"Artık savaş tamtamlarını susturmanın hiç bir yolu kalmadıysa da, eski bir Avrupalı kralın ülkesini istila eden birine söylediklerini yinelemek isterdim: 'Sabahınız aydın olsun, güneş askerlerinizin zırhında parlasın, çünkü öğleden sonra sizi yeneceğim.'

"Çoktan başlayan bir süreci durdurma girişimiyle sokakları

⁵⁶ "Thank You Once Again Mr. Bush! Coming Debacle of US Imperialism in Iraq and the Middle East" adlı yazının geniş bir özeti.

dolduran adsız ordular olan bizlere kendini eli kolu bağlı hissetmenin, bu duyguyla baş etmeye çalışmanın ve değiştirmenin anlamını gösterdiğin için teşekkür ederim.

“Eh hadi, sabahın tadını çıkar ve o sabahın sana getireceği zaferlerin...”

Felluce ve Ebu Gureyb Vahşetinin Yansımaları

Paulo Coelho'nun bu mektubunu yazmasından bu yana geçen süre içinde, dünya işçileri ve halklarının Bush ve Ortaklarının yönetimindeki ABD emperyalist teröristlerine teşekkür etmelerini gerekli kılacak başka ve daha önemli nedenler ortaya çıkmış bulunuyor! Son 14 ay genel olarak emperyalizmin ve özel olarak Amerikan neo-faşizminin kana susamış, dekadan, insanlıkdışı ve son derece gerici doğasını bir kez daha gözler önüne sermiştir. Felluce'nin sivil halkı üzerine bomba ve füze yağdıran ABD savaş uçakları ve saldırı helikopterlerinin görüntüleri ve Ebu Gureyb cezaevinde ve başka yerlerde Iraklı mahpusların hedef olduğu kötü ve insanlıkdışı davranış, dövme, ırza geçme, işkence ve öldürme olaylarına ilişkin açıklama ve resimler, emperyalizmin ve Amerikan neo-faşizminin doğasını bir kez daha sergilemiş ve emekçi insanlığın daha geri kesimlerinin siyasal eğitimi için taze materyal sunmuş bulunuyor. İkiyüzlü bir tarzda da olsa, ABD'nin bağlaşıklık ve uşakları bile Amerikan saldırganlarının bu son rezilliklerini eleştirmek zorunda kaldılar. Örneğin, kukla Irak Hükümet Konseyi'nin hâlihazırdaki başkanı ve Irak'a karşı yürütülen saldırgan savaşı desteklemiş bulunan Kürdistan Demokrat Partisi'nin lideri Mesut Barzani 26 Nisan 2004'de 'kurtuluş ordusu'nun bir 'işgal ordusu' hâline gelmesine bağlı olarak Necef ve Felluce'de yaşanan askerî kilitlenmeden ötürü ABD'nin, kendisinden başka kimseyi suçlamaması gerektiğini belirtecekti.⁵⁷

⁵⁷ İsrail'de yayımlanan *Haaretz* gazetesinin yazarlarından Orit Şohat, 28 Nisan günü yazısında şöyle diyordu: “Bu ayın ilk iki haftasında, Amerikan ordusu, bu savaşta daha önce görülmedik boyutlarda savaş suçları işledi. Neler olup bittiğini anlatan görece az medya haberlerine göre, bu iki hafta içinde aralarında 450 yaşlı, kadın ve çocuğun da bulunduğu 600 dolayında Irak'lı öldürüldü. “Kafaları kopmuş çocukların ve sıra sıra ölü kadınların görüntüleri ve katledilen yüzlerce insan için geçici bir mezarlık hâline getirilen futbol stadyumunun çarpıcı fotoğrafları – bunların hepsini yayınlayarak dünyaya duyuran sadece El Cezire kanalı oldu. Sınır Tanımayan Doktorlar örgütüne göre, Felluce operasyonu sırasında ABD Deniz Piyadeleri hastaneleri bile işgal ettiler ve yüzlerce yaralının tedavi edilmesini engellediler. Damlara konuşlanmış olan keskin ni-

Sözkonusu aşağılayıcı görüntüler, Amerikan işgalcilerinin ırkçı küstahlığı ve kibirine karşı, Irak'ta sivillere karşı devam eden katliamların yarattığından daha büyük ölçekli bir tiksinti ve tepki seli doğurdu. Diğerlerinin yanı sıra bu görüntüler Londra'da yayımlanan pan-Arabist *El-Kuds El-Arabi* gazetesinin burjuva liberal editörü Abdülbari Atvan'ı da Amerikalıların Irak'lı mahpuslara kötü davranışını kınamaya zorladı. Atvan şöyle diyordu:

“Kurtarıcılar diktatörlerden daha beter. Amerika'nın bu yaptığı bardağı taşıran damla oldu... Bu gerçekten de vahşetin en kötü biçimi. Iraklı'ları cinsel olarak taciz etmektense öldürmek yeğdir.”

Aslında, ABD'nin Irak'ta yarattığı vahşet tablosunun yeni olan hiçbir yanı yok. Bu vahşet tablosu, Amerikan burjuvazisinin “kendi” işçileri ve Beyaz-olmayan halkları da içinde olmak üzere dünya işçileri ve emekçilerine karşı uyguladığı sistematik saldırganlığın bir parçasıdır. Olaya yakın tarih açısından bakacak olursak bu vahşet tablosunun, Afganistan'da yaşanan ve binlerce sivilin ve savaş tutsağının ABD ve onun uşakları tarafından katledildiği vahşetin doğrudan bir devamından başka bir şey olmadığını görürüz. Hâlâ binlerce mahpus kötü ünlü Guantanamo konsantrasyon kampında ve Afganistan'ın dörtbir yanındaki cezaevlerinde çile doldurmakta, kötü davranışa hedef olmakta, işkence görmekte ve öldürülmektedir.⁵⁸

şancılar yaklaşan herkese ateş açıyordu.” (“Felluce'yi Unutma”, *Haaretz*, 28 Nisan 2004)

⁵⁸ İrlanda'lı film yapımcısı Jamie Doran'ın yaptığı bir film, ABD'nin Afganistan'da işlediği savaş suçlarının bir bölümünü sergilemiş bulunuyor. Bu film binlerce Afgan savaş tutsağının ABD Özel Kuvvetleri ve ABD uşağı General Raşid Dostum tarafından katledilmelerini belgelemektedir.

Stefan Steinberg 21 Aralık 2002 tarihli makalesinde bu konuda şunları yazıyordu: “Kunduz muharebesinin ardından Amerikan askerî güçleri Kale-i Cengi kalesinde tutulan yüzlerce Taliban mahpusa karşı yürütülen silâhlı saldırı ve katliam eylemine katıldılar. Kalenin altındaki tünellere saklanarak katliamdan kurtulan 86 Taliban savaşçısı arasında Amerikalı John Walker Lindh de yer alıyordu.

“Film, Kale-i Cengideki olaylardan sonra, Afgan bağlaşıkları General Raşid Dostum'la işbirliği içindeki Amerikan komutanlığının, toplam sayıları 8,000 olan savaş tutsaklarından ayrılan ve Şibargan kentindeki cezaevi kompleksine nakledilen bir 3,000 savaş tutsağının daha öldürülmesinde suç ortağı olduğunu kanıtlamayı amaçlıyordu.

“Mahpuslar Şibargan'a hiç bir havalandırma olanağı bulunmayan kapalı konteynerlerle yollanmışlardı. Her birinin içinde 200 ila 300 mahpus bulunan konteynerleri sürmek için yerel Afgan kamyon şoförler tutulmuştu. Konvoyda yer alan şoförlerden biri yolculuk sırasında ortalama olarak her bir konteynerde

Eğer dünya işçileri ve emekçileri bu gözardı edilen ve unutilan ülkede Afgan savaşçılarının ve sivil halkının ayrımsız bombardıman sonucu katledilmelerine ve Afgan mahpuslarına ve halkına karşı sürdürölegelen kötü davranışlara kitlesel ve güçlü bir tarzda tepki göstermiş olsaydı, Amerikan neo-faşistleri Irak'ta daha ölçülü bir biçimde davranmak zorunda kalırlardı.

Ebu Gureyb skandalının patlak vermesinin ardından ABD ve İngiliz emperyalistleri ve onların suçortakları bir hasar kontrol girişimi başlattılar ve olayların suçunu, sözümona ABD silâhlı kuvvetlerinin "gerçek karakteri" niyansıtımayan birkaç çürükelmanın sırtına yıkmaya çalıştılar. Gerçekte bu açıklama ve resimler genel olarak emperyalist aşamasındaki kapitalizmin ve özel olarak Amerikan kapitalizminin tam çürüme ve dejenerasyonunu dosdoğru yansıtmaktadırlar. Onlar, dünya işçileri ve halklarının *kapitalist uygarlığın gerçek doğasını* anlamalarına ve *sömürgeciliğin ve emperyalizmin gerçek tarihini* ve ABD egemen sınıflarının başka halklara ve Amerikan işçilerine karşı sürdürmüş olduğu vahşeti anımsamalarına yardımcı olmuşlardır. Irak'ta yaşanmakta olan, Amerikan kapitalizminin kanlı tarihinin çok küçük bir kesitinden başka bir şey değildir. Bu olaylar, sadece Afgan halkının değil, fakat diğer pek çok halkın ezilmesinin ve katledilmesinin yanı sıra 19. yüzyılın ikinci yarısında Amerikan Kızılderililerinin jenoside uğratılmasının doğrudan bir devamıdır; bunlar arasında, 19. yüzyılın sonu ve 20. yüzyılın başında Filipinler halkının katledilmesini, 19. yüzyılın sonlarından bu yana Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının dolaysız ve dolaylı bir tarzda ezilmesi ve katledilmesini, 1950-53 yıllarında Kore halkının, 1960'lı ve 1970'li yıllarda Vietnam, Laos ve Kamboçya halklarının ve 1980'li yıllarda Guatemala halkının kitlesel katliamlara hedef kılınmasını, hatta jenoside uğratılmasını sayabiliriz. Saddam Hüseyin de içinde

150-160 kişinin öldüğünü anlattı.

"Konvoja eşlik eden bir Afgan askeri, Amerikan komutanının, içerdekilerin bazılarının mutlaka vurulacağını bilmesine rağmen kendisine, mahpuslara hava sağlamak için konteynerlere ateş açmasını buyurduğunu söyledi. Bir Afgan taksi şoförü, konteynerlerin bazılarının tabanından kan sızdığını gördüğünü bildirecekti. Şoförlerden birinin anlatımına göre bu eziyetli taşıma işleminde sağ kalanlar Mezar-ı Şerif yakınında çölün ortasına indirildiler. Hâlâ sağ olan bu mahpuslar, 30 ila 40 Amerikan askerinin gözetimi altında kurşuna dizildiler ve cesetleri köpeklerin yemesi için çöle bırakıldı." ("German TV Airs Documentary Charging American War Crimes in Afghanistan"/ "Alman TV Kanallı Amerikalıları Afganistan'da Savaş Suçları İşlemekle Suçlayan Belgeseli Yayınladı", World Socialist Web Site, 21 Aralık 2002)

olmak üzere yarı-sömürgelerdeki hemen hemen bütün anti-demokratik, gerici ve faşist güçlerin en öndegelen koruyucusu olan, İkinci Dünya Savaşı'nın ardından Alman Nazizminin ve Japon militarizminin kalıntılarını kanatlarının altına almış bulunan, dünyanın her yanında ölüm mangaları, yasadışı paramiliter terör örgütleri kurmuş ve sayısız cinayet, suikast, askerî darbe ve katliama imza atmış olan bir devletten başka ne beklenebilirdi ki? Dolayısıyla dünya işçileri ve halkları ABD tekelci kapitalizminin kriminal, faşist ve mafyavari karakterini kendi elleriyle sergiledikleri ve Beyaz Sarayın ve Pentagonun üzerinde gevezelik ettiği "terörizme karşı savaş"ın, Amerikan kapitalizminin ve onların İngiliz ve Siyonist bağlaşıklarının işçilere ve halklara düşmanlık stratejisinin mantıksal bir devamından başka bir şey olmadığını anımsattıkları için -Coelho'nun deyişiyle- Bush ve Ortaklarına bir kez daha teşekkür etmelidirler!

"Terörizme karşı savaş"larını kötülük ve barbarlığın güçleriyle iyiliğin ve uygarlığın güçleri arasındaki bir savaş olarak tanımlarken Bush başından beri haklıydı; evet, gerçekten de bu savaş, gerçek "şer ekseni"ni oluşturan ABD, İsrail ve Britanya'nın başını çektiği siyasal gericilik, savaş ve barbarlık güçleriyle hâlihazırda Irak, Filistin ve Afganistan işçi ve emekçilerinin önderlik ettiği demokrasi, barış ve uygarlık güçleri arasında bir savaşımdır. Dahası, yoksul, küçük ve ihanete uğramış fakat gururlu Irak, Filistin ve Afganistan halklarıyla güçlü süper devlet (ve bağlaşıkları ve uşakları) arasındaki, günümüzün Davutları ve Calutları arasındaki bu eşitsiz savaşım, birleşen ve çok daha güçlü saldırganlara karşı durmaya cüret eden halk kitlelerinin kendilerini ezenlere karşı haklı savaşlarının yenilmezliğini bir kez daha kanıtlamıştır. Dolayısıyla, dünyanın her yanındaki işçiler ve halklar, stratejik zayıflıklarını, siyasal miyopluklarını ve emperyalist burjuvazinin tarihsel deneyiminden öğrenme konusundaki beceriksizliklerini kendi elleriyle sergilemelerinden ötürü Bush ve Ortaklarına ve onların İngiliz ve Siyonist bağlaşıklarına bir kez daha teşekkür etmelidirler! Onlar bu haydut şeflerine, dünya işçileri ve halklarının baş düşmanı ABD'ni Ortadoğu bataklığına sürükledikleri için de teşekkür edebilirler. ABD ve bağlaşıklarının genel saldırısı nedeniyle anti-emperyalist ruh hâlinin ve hareketin yayılması, yakın gelecekte anti-emperyalist olmasa da anti-ABD altüst oluşların ve/ya da olumlu anlamda rejim değişikliklerinin başlatılmasının yolunu açacak ve büyük olasılıkla Suudi Arabistan, Ürdün, Mısır'daki vb. ABD-yanlısı rejimlerin devrilmesinin koşullarını olgunlaştıracaktır. Bu, ABD ve Britanya'nın Ortadoğu petrol kaynakları üzerindeki

denetimini görece yavaş ya da hızlı bir biçimde sona erdirecek ve hem ABD'ni ve hem de İsrail'i Arap dünyasındaki önemli bağlaışık ve uşaklarından yoksun kılacak ve dolayısıyla kendini beğenmiş Yanki emperyalizmine 1970'lerin Hindiçini yenilgisinden daha da ağır bir darbe vurulması anlamına gelecektir. Özetlemek gerekirse, ABD-Britanya-İsrail saldırganlığı geri tepmiş ve bir kez daha Ortadoğu halklarının irade ve gücünü ve onların, saldırganların korkutma ve boyun eğdirme çabalarını reddettiklerini ortaya koymuştur.

Kitlelerin Kahramanlığı

James Petras 7 Nisan'da şunları yazmıştı:

“2004'ün ilkbaharında yeni sömürge imparatorluğu düşleri yıkıldı ve Yeni Dünya Düzeni denen tartışma kabul etmez ve dediğim dedikçi İmparatorluk mimarlarının başlarına çöktü. Bu, Sharon-Wolfowitz-Blair-Cheney 'Büyük Ortadoğu Ortak Gönenç Alanı'nın bitişiydi. Irak direnişi, Rumsfeld-Wolfowitz ekibinin Suriye, İran, Küba ve Kuzey Kore'ye karşı bir dizi savaşlar düşünüyordu Felluce'nin ve Bağdat'ın Sadr City bölgesinin her bir bloğunda yaşanan kanlı sokak çatışmalarının karabasanına dönüştürdü...”

“‘Patria o Muerte’ (=‘Ya Vatan ya Ölüm’) sloganı Irak'ta özel ve spesifik bir anlam kazanıyor: Bu, bir liderin ya da öncünün halkı ayaklandırmak ya da ona esin vermek için yarattığı bir slogan değil, tüm bir halkın canlı pratiğidir. ‘Patria o Muerte’ sloganı, onlu yaşlarındaki sokak savaşçılarının olduğu kadar seyyar satıcıların ve kara çarşafli dulların da ağzındadır.

“‘Irak'ın Nisan Günleri’ bütün Üçüncü Dünya için ve imparatorluk kurma heveslisi sömürgeciler için bir ders oluşturuyor: Silâhlı kitle direnişi ne siyasal ne de askerî bakımdan yenilgiye uğratılabilir. Irak direnişinin kahramanlığı kendini Arap halklarının liderleri sayan kişiler korkakça duruşuyla tam bir karşıtlık oluşturmaktadır.”⁵⁹

Petras'ın, gerici Arap rejimlerine ilişkin gözlemleri, bazı değişikliklerle diğer emperyalist devletler için de geçerlidir. 11 Eylül olaylarını izleyen dönemde, Batı Avrupa, Rus ve Çin emperyalistleri, ABD'nin kendi nüfuz alanını açık askerî saldırganlık yoluyla genişletme çabası ve uluslararası burjuva hukukunu rezilce ayaklar altına alması karşısında utanç verici bir teslimiyet sergilemiş

⁵⁹ “Third World Resistance and Western Intellectual Solidarity”/ “Üçüncü Dünya Direnişi ve Batılı Entellektüellerin Dayanışması”

bulunuyorlar. Bu ikinci sınıf emperyalistler, bir yandan kendilerinin nüfuz alanlarına da saldırmakta olan ABD neo-faşizminin politikasının “aşırılık”ını ikiye bölme bir biçimde eleştirmekle yetinirken, bir yandan da perde arkasından Bush kliğiyle kirli pazarlıklar yapmaya çalışmakta ve hatta bazan onunla açık bir işbirliğine girişmektedirler. Nükleer programlarını sona erdirmeleri için İran ve Kuzey Kore’ye baskı uygulanması, Haiti’de Başkan Jean Bertrand Aristide’e karşı gerçekleştirilen darbe vs. örneklerinde olduğu gibi. Washington’daki baş haydudun “karşı konulmaz” gücünden ödleri kopan bu ikinci sınıf emperyalistler ona karşı genel olarak bir yatıştırma politikası izlemiş ve bu miyop ve korkakça tutumları nedeniyle bu süreç içinde bizzat kendi konumlarının da zayıflamasına yol açmışlardır. Bunun temelinde, esas itibarıyla hepsinin de aynı iplikten dokunmuş olduğu gerçeği yatmaktadır. Örneğin Fransa, Almanya ve Belçika’nın tafralarına rağmen, bir birlik oluşturamamış olan AB emperyalistleri Irak’ın işgaline hiç de karşı değildiler; onların tek derdi bu ülkenin zenginlik ve kaynaklarının yağmalanmasından “hakettikleri” payı alabilmektir. Dahası, bu emperyalist devletler 11-Eylül sonrasının siyasal atmosferini, devrimci ve demokratik muhalefeti ve ulusal kurtuluş hareketlerini ezmek (Rusya’da Çeçenler, Çin’de Uygurlar), işçilerin, diğer emekçilerin ve göçmenlerin vb. haklarına saldırmak ve “terörizm” tehlikesine karşı savaşım ve güvenliği sağlama gerekçesiyle bir dizi anti-demokratik yasa ve karar çıkarmak için kullanmışlardır.

Bütün bu yaşanan olaylar, tarihi *kitlelerin* yaptığını ileri süren Marksist aksiyomu bir kez daha doğrulamıştır. Eğer son gelişmeler, ABD, Britanya ve İsrail’in çokça tantanası yapılan sözde Büyük Ortadoğu Projesi’nin sonunu getirmişse, eğer Amerikan neo-faşistleri İran, Suriye, Lübnan, Küba, Kuzey Kore’yi vb. boyunduruk altına alma ve işgal etme ve emperyalist rakiplerinin konumlarına karşı kapsamlı bir saldırı başlatma plânlarını rafa kaldırmak zorunda kalmışlarsa bu, Irak, Filistin ve Afganistan halk yığınlarının kahramanca direnişi sayesinde olmuştur. Bu savaşım, muazzam askerî gücüne rağmen ABD emperyalizminin de, tıpkı emperyalist öncelleri gibi “ayakları kilden bir dev” (Lenin) olduğunu göstermiştir. Ortadoğu’nun ve başka ülkelerin işçileri ve emekçilerinin savaşan Irak, Filistin ve Afganistan halklarının örneğini izlemeleri hâlinde, sözümona Büyük Ortadoğu Projesi, yani Ortadoğu’yu ve ardından tüm dünyayı sömürgeleştirmeyi amaçlayan ABD-İsrail-Britanya plânı tümüyle yerle bir olacak ve Büyük Ortadoğu’nun kentleri,

ovaları, dağları, çölleri, bataklıkları ve ormanları emperyalizmin Büyük Mezarlığı hâline gelecektir. Onyıllardır İngiliz, Fransız ve Çarlık Rusyası sömürgecileri, İsrail Siyonistleri, ABD emperyalistleri, Rus sosyal-emperyalistleri ve onların uşakları tarafından vahşice ezilen ve sömürülen bu engin bölgenin işçi ve emekçileri bunu yapabilecek potansiyele sahip olduklarını kanıtlamışlardır.

Böyle bir saptama yapma, bir tür devrimci hayalperestlik gibi gözükebilir. Fakat, ABD'nin başını çektiği saldırganlığa karşı direnişin gerçekleri, Bush kliğinin manevraları ve artan sayıda sivil ve askerî yetkili ve gözlemcinin kabulleri, bu saptamanın bütünüyle doğru olduğunu kanıtlamaktadır. Daha 7 Temmuz 2003 gibi erken bir tarihte *Christian Science Monitor* gazetesinin muhabiri Ann Scott Tyson, "Irak işgalinin tehlike, aşırı sıcaklık ve belirsizlikle nitelenen ortamında görev sürelerinin uzatılmasıyla yüzyüze kalan ABD askerleri, bazı durumlarda dibe vuran bir moral bozukluğu yaşıyorlar" demek zorunda kalmıştı.

Bir süredir ABD emperyalizminin daha uzakgörüşlü temsilcileri, ağızlarına yutabileceklerinden daha büyük bir lokma aldıklarını farketmiş bulunuyorlar. 2004 Ocağında Kara Kuvvetleri Savaş Koleji Irak savaşını sert bir biçimde eleştirdi ve savaşın yürütülmesinde yapılan hatalara bağlı olarak ABD ordusunun "çatlama noktasına yaklaşmakta" olduğunu söyledi. Bu Koleje bağlı Stratejik Araştırmalar Enstitüsü'nden Profesör Jeffrey Record bir raporunda ABD'nin "terörizme karşı savaş"taki ölçü tanımaz ihtirasını, Hitler'in İkinci Dünya Savaşındaki Almanya'nın boyunu aşan hayallerine benzetmeye kadar vardırırmıştı işi. Record şöyle diyordu:

"Almanlar iki dünya savaşında da yenildiler... çünkü stratejik hedefleri ellerindeki olanakların çok ötesindeydi."⁶⁰

Geçenlerde Irak'taki Amerikan yöneticisi L. Paul Bremer'in Saddam Hüseyin'in ordusunu ve gizli polis aygıtını dağıtmanın hata olduğunu kabul etmesi ve ardından yapılan politika değişikliğiyle, hepsi de BAAS baskı aygıtının üyeleri olan Iraklı generalleri ve polis şeflerini, bir kez daha Irak halkını ezmek ve katletmek ve Irak ayaklanmasını bastırmak için yeniden istihdam etme girişimlerini gündeme getirmesi, işgalin başarısızlığının üstü örtülü bir kabulünden başka bir şey değildir. Washington'un Irak'ın yasadışı bir tarzda işgalini uluslararasılaştırma amacıyla BM ile flört etmesi ve ek askerî

⁶⁰ "US Army College Attacks Bush Terror Policy"/ "ABD Kara Kuvvetleri Koleji Bush'un Terör Politikasını Eleştiriyor", Washington Post, 13 Ocak 2004.

birlikler için başka ülkelere yalvarması da bunu doğrulamaktadır.

Bugünlerde, özellikle şanlı “Nisan Günleri”nin ardından bu tür eleştiriler çok daha yaygın hâle gelmiş bulunuyor. *Washington Post* yazarlarından Thomas E. Ricks 9 Mayıs 2004’de, “Irak’ta işgalin seyri, ABD ordusunun üst kademelerinde derin bölünmelere yol açıyor. Bazı üst düzey subaylar ABD’nin, özgür ve demokratik bir Irak kurma amacına ulaşamaksızın yıllarca zayıat verme olasılığıyla karşı karşıya bulunduğunu söylemeye başlıyorlar” diyordu. Yazarın görüşüne başvurduğu 82. Hava İndirme Tümeninin komutanı ve 2004 yılının önemli bir bölümünü Batı Irak’ta geçiren kara kuvvetlerinden Tümgeneral Charles H. Swannack Jr. ise taktiksel düzeyde ABD ordusunun hâlâ kazanmakta olduğunu ileri sürdükten sonra, ABD’nin stratejik düzeyde savaşı yitirmekte olduğunu söyleyecekti.

Güncel Durum ve İşçi Sınıfının Merkezî Görevi

Hâlihazırda ABD’nin (ve stratejik bağlaşıkları Britanya ve İsrail’in) konumu, bazı önemli farklılıklara rağmen İkinci Dünya Savaşı döneminin Nazi Almanyası’nın (ve faşist bağlaşıklarının) konumunu andırmaktadır. O zaman, dünya işçi sınıfı ve halklarının merkezî ve ivedi görevi Almanya, İtalya ve Japonya’nın oluşturduğu faşist bloka karşı durmak ve onu yenmekti; şimdi bu görev ABD’nin başını çektiği neo-faşist “şer eksenini”ne karşı durmak ve onu yenmektir. *Bu merkezî görevin belirleyici değilse de son derece önemli bir bileşeni, ayağa kalkmak ve savaşan Irak, Filistin ve Afganistan halklarıyla yanyana savaşmak, bu halkları her yoldan ve sistematik bir biçimde desteklemek ve onlarla dayanışma eylemleri örgütlemektir.*

Irak, Filistin ve Afganistan halklarının yiğit savaşımı onların kendi anayurtlarını yabancı işgalinden kurtarma savaşımının çok ötesinde bir anlam taşımaktadır; hâlihazırda bu halklar ABD emperyalist teröristlerinin dünya egemenliği plânlarına karşı savaşımın ön cephesinde saf tutmuşlardır. Bu halklar, kahramanca savaşimleri sayesinde “şer eksenini”nin İran, Suriye, Kuzey Kore, Küba vb. ülkelere karşı önleyici savaş başlatma ve Büyük Ortadoğu’daki ve ötesindeki halkları köleleştirme plânlarını bozmuşlardır. Fakat, başka ülkeleri de içine çekecek ve işçiler ve emekçiler için daha fazla kandökümü ve acı getirecek daha kapsamlı bir savaş tehlikesi ortadan kalkmamıştır. Dahası, Irak, Filistin ve Afganistan’ın yiğit savaşçıları ve halkları; bebekleri, kadınları ve yaşlıları da öldürmekte ve

napalm, seyreltilmiş uranyum kaplı mermiler, misket bombaları gibi yasaklanmış silâhları kullanmakta, zaten alabildiğine yoksul düşmüş bu halkların cılız ekonomilerini yoketmekte, savaşla ilgisi olmayan köyleri bombalamakta ve geniş alanları kirletmekte duraksamayan alçak bir düşmanın vahşî bombardımanı altında yürüttükleri eşitsiz bir savaşta her gün, her saat kanlarını akıtmaktadırlar. Dolayısıyla dünyanın her yanındaki Marksist-Leninistler ve tüm tutarlı devrimci ve anti-emperyalist güçler, her yerde kitleleri emperyalist savaşa karşı seferber etmek ve onları onlarca yıldır süren zulüm, işgal, ekonomik ambargo ve savaş nedeniyle mahvolmuş bulunan Irak, Filistin ve Afganistan halklarının omuzları üzerindeki ağır yükü paylaşmaya sistematik olarak çağırarak amacıyla ellerinden gelen her şeyi yapmakla yükümlüdürler.

Bu amaca ulaşmak için çalışmayı ya da diğer, ikincil, üçüncül görevleri, başını ABD, İsrail ve Britanya'nın çektiği neo-faşist saldırganlığı yenme görevine tâbi kılmayı reddetmek emperyalist gericiliğin değirmenine su taşımaktan öte bir sonuç vermeyecek ve en iyi olasılıkla ilgili tarafların küçük-burjuva darkafalılığını ve sosyal-şovenizmini ele verecektir. ABD'nin başını çektiği emperyalizme öldürücü ve belirleyici darbeler indirilmesinin, savaşıma daha ileri, daha kalabalık ve daha büyük ülkelerin işçilerinin ve sömürülen emekçilerinin Marksizm-Leninizmin bayrağı altında ve kitlesel düzeyde katılımına ve işçi sınıfının güçlü devrimci örgütlerinin varlığına ve/ ya da inşasına bağlı olduğu doğrudur. İşçi sınıfının ve onun komünist partilerinin önderliğinin olmayışının, kapitalizmi devirmeyi ve sosyalizmi inşa doğrultusundaki uzun ve zorlu savaşıma başlamayı olanaksız kılmakla kalmayacağı dahası, devrimin demokratik ve anti-emperyalist hedeflerine ulaşmayı ve hatta "şer ekseni"ni stratejik bir geri çekilmeye zorlamayı olanaksız kıldığı da doğrudur.

Bununla birlikte, yukarda saydığım faktörlerin olmayışı ya da eksikliği, hâlihazırda bir yanda başını ABD'nin çektiği emperyalizm ve siyasal gericiliğin güçleriyle öte yanda ulusal kurtuluş ve devrim güçleri arasında süregelen ölüm kalım kavgasından uzak durmanın bir nedeni ya da gerekçesi yapılamaz. Bir kez daha yinelemek gerekirse, emperyalist saldırganlığa karşı savaşın asıl yükünü çeken Irak, Filistin ve Afganistan halkları sadece kendi yazgılarını belirleme hakları için savaşmıyorlar; onlar -objektif olarak- hepimiz için, bütün dünya halkları için, hepsinin kendi yazgılarını belirleme hakları için

savaşıyorlar.

“Başka ulusları ezen bir ulus özgür olamaz” demişti Marks. Bu apaçık gerçekliğin özü Irak, Filistin ve Afganistan halklarının kahramanca savaşımı bakımından daha da geçerlidir. Başka ülkelerin işçileri ve halkları onlarla omuz omuza dövüşmeyi ve onlarla aktif dayanışma içinde olmayı reddetmeleri durumunda ve reddettikleri ölçüde, kendi ellerini ve kollarını bağlayan zincirleri sağlamlaştıracak ve “kendi” emperyalistlerinin ve egemen sınıflarının pasif suçortakları hâline geleceklerdir.

Irak, Filistin ve Afganistan vb. halklarının direnişine; emperyalizme, Siyonizme ve onların uşaklarına karşı savaşıma hâlihazırda önderlik etmekte olan grupların ideoloji, program, siyasal çizgi ve taktiklerine karşı olma ya da bunları onaylamama gerekçesiyle kayıtsız kalmak da kesinlikle kabul edilemez bir tutum olacaktır; böylesi bir tutum, bir kez daha emperyalizme ve siyasal gericiliğe karşı çıkmama anlamına gelecek ve bir kez daha savunucularını ABD önderliğinde dünya işçilerine ve halklarına karşı sürdürülen savaşın pasif ve utangaç destekçileri konumuna mahkûm edecektir. Önderliklerinin sınıfsal nitelikleri ne olursa olsun, bu halkların kurtuluş savaşımı başını ABD’nin çektiği emperyalist saldırganlara ağır darbeler indirmektedir. “Emperyalist baskı koşulları içinde” diyordu Stalin, “ulusal hareketlerin devrimci niteliği, harekette kesenkes proleter unsurların varlığını, hareketin devrimci ya da cumhuriyetçi programının varlığını, hareketin demokratik bir temelinin varlığını gerektirmez. Afgan emirinin Afganistan’ın bağımsızlığı için savaşımı, emirin ve yandaşlarının kraliyetçi niteliğine karşın, nesnel olarak *devrimci* bir savaşımdır; çünkü bu savaşım emperyalizmi zayıflatır ve baltalar...”⁶¹

Emperyalizmin ve onun liberal ve reformist borazanlarının işçileri ve emekçileri hareketsiz, kafası karışık ve bölünmüş bir durumda tutmak için hemen hemen herşeyi yaptıkları bir zaman diliminde işçi sınıfının ileri öğeleri ve tutarlı demokrat ve enternasyonalistler kayıtsız koşulsuz bir biçimde “şer eksenî”ne ve neo-faşist gericiliğe karşı savaşımında yerlerini almalıdırlar. Ve onlar, bu görevi yerine getirebilmek için, burjuva gericiliğinin borazanlarının fundamentalizm, İslâmî terör ve terörizme vb. ilişkin aldatıcı ve ikiyüzlü gevezeliklerine karşı kesin ve uzlaşmaz bir tavır takınmak zorundadırlar.

⁶¹ J. Stalin, Leninizmin İlkeleri, Ankara, Sol Yayınları, 1979, s. 73-74.

Irak'ta Rehine Krizi

27-29 Eylöl 2004

Irak'ta Nisan ayından bu yana, gerek yerli ve gerekse özellikle yabancı kökenli kişilere yönelik kaçırma-rehin alma ve öldürme olaylarında hızlı bir artış gözleniyor. Burjuva basınının manşetlere çıkardığı ve ABD emperyalistlerinin sivil hedefleri ve yerleşim bölgelerini hedef alan sistematik bombardıman ve katliamlarının, Ebu Gureyb başta gelmek üzere çeşitli cezaevlerinde sürmekte olan baskı, işkence ve tecavüz olaylarının önüne geçirdiğı bu olayların asıl hedefi ve kurbanı da Irak halkından başkası değıl. Bu suretle ABD emperyalistleri, gönüllü ve paralı uşaklarının ve borazanlarının da yardımıyla, rehin alınan, öldürölen kurbanların bir bölümü için timsah gözyaşları dökerken kendilerinin koca bir ülkeyi ve halkı rehin almış olduklarını, en azından 19. yüzyılın sonundan bu yana dünyanın dörtbir yanında milyonlarca ve onmilyonlarca masum işçi, emekçi ve aydının katledilmesinden, çok daha fazlasının yaralanması, sakat kalması ve işkence görmesinden birinci dereceden sorumlu olduklarını, hâlihazırda İran, Suriye, Lübnan, Sudan, Kuzey Kore gibi ölkeleri işgalle ve dünya halklarını “önleyici vuruş” ve askerî saldırganlıkla tehdit etmekte olduklarını ve tüm dünyayı köleleştirmek için nafil bir çırpınış içinde olduklarını unutturmaya çalışıyorlar. Dahası onlar, dikkatleri bu sınırlı sayıdaki rehin alma ve öldürme olayları üzerine yoğunlaştırarak hemen hemen tüm bir halkın içinde yer aldığı ve kendilerine ağır darbeler indiren görkemli ulusal direniş i gözlerden saklamaya çalışıyorlar. Ama Irak halkı ve dünya işçi sınıfı ve halkları kendilerine yapılan vahş i saldırıları ve yaşamak zorunda bırakıldıkları hakaret ve acıları unutmayacaklardır. Bu rehin alma olaylarının en çarpıcı ve önemli örneklerine bir göz atmadan ve bu konuya ilişkin bir değerlendirme yapmadan önce, birtakım küçük fanatik grupların gerçekleştirdiğı rehin alma ve öldürme olaylarının sorumluluğunun son çözümlemede, Irak'ı işgal eden, Irak halkını 1991'den bu yana sessiz bir jenocide tâbi tutan

ve elleri milyonlarca çocuk, yaşlı, kadın ve erkek Irak emekçisinin kanıyla lekelenmiş olan ABD emperyalistlerine ve onların Britanyalı ve Siyonist bağlaşıklarına ait olduğunun altı çizilmelidir.

Bellibaşlı Kaçırma ve Öldürme Olayları

*19 ve 20 Eylül'de Müslüman Uleması Birliği'nden öndegelen iki Sünnî din adamı (Şeyh Hazım el-Zeydi ve Şeyh Muhammet Cetva) bilinmeyen kişiler tarafından öldürüldüler. Hazım el-Zeydi, işgalcilerin ve onların ajanlarının Sünnîlerle Şiîler arasında kışkırttığı çekişme ve sürtüşmeleri ortadan kaldırmada oynadığı rolle tanınıyordu. Bu saldırıların, Bağdat'ın ağırlıklı olarak Şiîlerin yaşadığı bir bölgesinde gerçekleştirilmeleri ve Batılı "terör uzmanları"nın çoğunun bu cinayetlerle ilgili yorumlarında ısrarla Şiîlerle Sünnîler arasında sözde bir iç savaş olasılığının artmasından sözetmeleri, katillerin ve onların emperyalist efendilerinin neyin peşinde olduklarını ele veriyor. Ancak onlar bu kez de muratlarına eremediler. Mukteda el-Sadr'ın yardımcılarında Esat Türki Süvari 22 Eylül'de Radio Free Europe'a verdiği bir demeçte, sorulan soru üzerine Mehdi Ordusunun ve Mukteda el-Sadr'ın iki Sünnî din adamının öldürülmesiyle hiçbir ilgisinin olmadığını ve masum sivillerin öldürülmesini lânetlediklerini söyledi. O, daha sonra bu cinayetlerde, Şiî çoğunluk ile onların kardeşi olan Sünnîler arasında bir iç savaş başlatmak isteyen yabancı istihbarat örgütlerinin ve aşırı öğelerin parmağının olduğunu belirtti. Öte yandan, Şubat ayından bu yana beş üyesi öldürülen Müslüman Uleması Birliği'nin sözcüsü Mutana el-Dari, ellerinde kesin kanıtlar olmamakla birlikte, bu saldırıların Müslüman ulemanın ABD işgaline karşı çıkmasıyla bağlantılı olduğunu düşündüklerini söyledi. Müslüman Uleması Birliği'nin yabancıların kaçırılmasına karşı açıkça tavır almış ve onların serbest bırakılması için girişimlerde bulunmuş olması da suçluların adreslerine işaret eden bir başka önemli faktör.

*7 Eylül'de, kendisini İslâmî Cihat olarak adlandıran bir örgüt Simona Torretta ile Simona Pari adlı iki bayan İtalyan yardım görevlisini ve kendileriyle birlikte çalışan iki Irak'lı (Raad Ali Abdül Aziz ve Mahnuz Bessam) görevliyi güpegündüz Bağdat'ın merkezindeki ofislerinden kaçırdı. Simona Torretta Irak'ı, BM'in ABD'nin dayatmasıyla uyguladığı yaptırımlara karşı çıkan *Bağdat'a Bir Köprü* adlı sivil toplum kuruluşunun temsilcisi sıfatıyla ilk kez 1992'de ziyaret etmişti. Irak'ın işgaline karşı çıkan ve Irak halkına su,

ilâç ve okul sağlamakla uğraşan Torretta, 20 Mart 2003'de başlayan ABD bombardımanından hemen önce yeniden Irak'a döndü ve insanî yardım çalışmalarını kesintisiz bir biçimde sürdürdü. *Bağdat'a Bir Köprü* örgütü, Nisan 2004'te Felluce'nin ABD kuvvetleri tarafından kuşatılması sırasında bir dizi riski göze alarak bu kente insanî yardım götürmüş ve aynı şeyi Ağustos 2004'te gene ABD kuvvetleri tarafından kuşatılmış bulunan Necef için yapmıştı. Torretta ve Pari, kaçırılmalarından bir gün önce görüştükleri Sünnî din adamı Şeyh Abdül Selâm el-Kubeysi'ye, yoğun ABD bombardımanına hedef olan Felluce'ye yeniden yardım götürmeyi plânladıklarını söylemişlerdi.

Bir dizi direniş örgütüyle bağları bulunan ve bazı rehinelerin serbest bırakılmasına katkıda bulunan Şeyh el-Kubeysi, Torretta ile Pari'nin 6 Eylül'de, yani arkadaşlarıyla birlikte kaçırılmalarından bir gün önce ziyaretine geldiklerini ve bu arada kendisine birileri tarafından tehdit edildiklerini söylediklerini aktarıyor. Şeyh el-Kubeysi bu olayın arkasında yabancı istihbarat örgütlerinin bulunduğu kanısında.

Naomi Klein ile Jeremy Scahill bu olayı, *The Guardian*'da 16 Eylül 2004'de yayımlanan "Who Seized Simona Torretta?" ("Simona Torretta'yı Kim Kaçırdı?") adlı yazılarında anlattılar. Onlara göre, Torretta ve arkadaşları, ABD'nin ana karargâhı olan Yeşil Bölgeden sadece bir kaç blok ötede bulunan ev/ ofislerinden Başbakan İyad Alavi'ye bağlı olarak çalıştıklarını söyleyen, yeni ve genel olarak direnişçilerde bulunmayan bir kısmı susturucu takılı silâhlar taşıyan ve üzerlerinde Irak Ulusal Muhafızı üniforması bulunan 20'den fazla silâhlı kişi tarafından, üstelik ABD askerlerinin ve/ ya da Irak polisinin hiçbir müdahalesi olmaksızın güpegündüz kaçırıldılar. Klein ve Scahill, kukla hükümetin bir sözcüsünün Başbakan Alavi'nin olayla ilgisi olmadığını ileri sürmekle birlikte saldırganların askerî üniforma ve kurşun geçirmez yelek giymiş olduklarını kabul ettiğine de işaret ediyorlar. Bütün bu veriler, Torretta ve arkadaşlarının kaçırılmasının CIA'nın ve onun ortak ve uşaklarının bir örtülü operasyonu olduğu sonucuna varılmasını âdeta kaçınılmaz kılıyor.⁶² İslâmî Cihat adını

⁶² ABD, İsrail ve Britanya başta olmak üzere bir dizi ülkenin istihbarat örgütlerinin özellikle işgalden sonra Irak'ı bir casuslar cenneti hâline getirdiklerini ve bu ülkede kendi karanlık gündemlerini yaşama geçirmek için her türlü kirli metoda ve çeşitli örtülü operasyonlara başvurduklarını anlamak için Irak ya da Ortadoğu uzmanı olmak gerekmiyor. Bağdat'ta 500-600 ajanlarının bulunduğunu kabul eden CIA'nın Direktör Yardımcısı James L. Pavitt'e göre Irak'ın başkenti "Vietnam Savaşından bu yana en büyük CIA istasyonunu barındırmakta." Kuk-

taşıyan ve İslâm'ı savunduğunu ve Irak'ın yabancılar tarafından işgaline karşı olduğunu ileri süren bir örgütün, başından beri Irak'a uygulanan yaptırımlara ve Irak'ın Mart 2003'de işgaline karşı çıkmış, Felluce ve Necef direnişi ve halkıyla dayanışma içinde olmuş olan, üstelik üç tanesi kadın olan dört görevliyi kaçırmasının mantıklı bir açıklamasının olmadığı açıktır.

Bu yazının kaleme alınmasının bitirildiği sırada, Simona Torretta, Simona Pari, Raad Ali Abdül Aziz ve Mahnuz Bessam'ın serbest bırakıldığı haberi basına yansımış bulunuyordu.

*20 Ağustos'ta Enzo Baldoni adlı İtalyan gazeteci, o sırada Necef'te ABD güçlerinin kuşatması altında bulunan Mukteda el-Sadr ile röportaj yapmak üzere bu kente giderken Irak İslâm Ordusu adlı örgüt tarafından kaçırıldı. Baldoni, Necef'e insanî yardım götüren İtalyan Kızılhaçı'na ait konvoyla birlikte Bağdat'tan hareket ettikten sonra şoförüyle birlikte Kufe yakınlarında pusuya düşürülmüş ve tutsak alınmıştı. Irak'taki 2,700 İtalyan askerinin 48 saat içinde bu ülkeden çekilmesini isteyen Irak İslâm Ordusu'nun Baldoni'yi, Irak'lı şoförü ve çevirmeni Garip'le birlikte 26 Ağustos'ta vurarak öldürdüğü tahmin ediliyor. Kendisini "savaş-karşıtı" olarak tanımlayan Baldoni, Chiapas'daki Zapatistaların lideri Komutan Markos ve Doğu Timor ulusal kurtuluş hareketinin önderlerinden Janana Guzman gibi kişilerle yaptığı röportajlarla tanınıyordu.

*21 Ağustos'ta Irak İslâm Ordusu adlı örgüt bu kez Georges Malbrunot ve Christian Chesnot adlı iki Fransız gazeteciyi kaçırdı. Sözde işgalcilere karşı savaşıyor bu örgüt daha sonra gazetecilerin bırakılması için ABD işgaliyle hiçbir ilgisi bulunmayan bir talepte bulundu ve Irak'ta askeri bulunmayan ve Irak'ın işgaline -çok tutarlı bir tarzda olmasa da- karşı çıkmış olan Fransa'dan, Malbrunot ve Chesnot'nun yaşamı karşılığında Fransız devlet okullarında başörtüsünü yasaklayan yasayı geri çekmesini istedi. Olayın ardından, aralarında Filistin lideri Yaser Arafat, HAMAS örgütü, Kahire'deki El-Ezher Üniversitesinin büyük imamı Şeyh Muhammet Sait el-Tantavi, Lübnan Hizbullahı'nın manevî lideri Şeyh Hüseyin Fadlallah, Irak Şiîlerinin liderlerinden Muhammet Bahr el-Ulum, Ürdün Dışişleri Bakanı Mervan Muasher ve Mukteda el-Sadr'ın önderlik ettiği Mehdi Ordusunun da bulunduğu pek çok kişi ve kuruluşun iki Fransız gazetecinin serbest bırakılması için yaptığı

la hükümetin başına getirilmiş bulunan İyad Alavi'nin kendisinin, ömrü boyunca MI6 ve CIA ile çalışmış olması ve şimdilerde Saddam Hüseyin döneminin Muhaberatı'nı yeniden canlandırmakta olması da bu tabloyu tamamlıyor.

çağrılar bir sonuç vermedi. Öte yandan, 29 Ağustos'ta Müslüman Uleması Birliği adına bir açıklama yapan Şeyh Abdül Settâr Abdül Cabbar, bütün dünyanın Fransız gazetecilerinin serbest bırakılmasını istediğini belirttikten sonra, onların öldürülmesinin ABD'nin işine yarayacağını, Irak ile Fransa arasındaki iyi ilişkiyi bozacağını ve Fransa'yı düşman bir ülke hâline getireceğini söyledi.

Bu arada *Associated Press*'in muhabirlerinden Kate Brumback 3 Eylül'de Paris'ten geçtiği bir haber-yorumda, kukla Irak Geçici Hükümetinin başbakanı ve eski CIA ve MI6 ajanı İyad Alavi'nin, Eylül ayı başlarında bir gazeteyle verdiği ve Fransa'yı terörizme karşı çok yumuşak olmakla eleştirdiği demece göndermede bulunuyordu. Alavi bu demecinde iki Fransız gazetecinin kaçırılmasının, ABD'nin Irak'a girmesine karşı çıkmakla Fransa'nın terörist saldırılardan azade kılmadığını kanıtladığını söylüyordu. Fransa ise, ABD ve kukla Irak hükümet kuvvetlerinin, sözümona tutsakları kurtarmak için gazetecilerin kaçırıldıkları bölgede operasyona girişmelerini üstü örtülü bir biçimde eleştirdi; kaçırılan gazeteciler için ABD ile istihbarat alışverişi içinde bulunduğu yolundaki savları ve kukla hükümetin dışişleri bakanı Hoşyar Zebârî'nin yaptığı arabuluculuk önerisini reddetti ve Eylül'ün ikinci haftasına girilirken, Irak'ın kukla devlet başkanı Gazi el-Yaver'in ve kukla hükümetin 7 bakanının Paris'e yapacağı ziyareti iptal etti. Genel kanı, iki Fransız gazetecinin kaçırılmasının, Fransa'yı cezalandırma ve Fransız kamuoyunu işgalden yana ve Irak ulusal direnişi aleyhine çevirmeyi hedefleyen bir ABD örtülü operasyonu olduğu yolunda.

*20 Ağustos'ta Ensar el-Sünna Ordusu adlı örgüt Irak'a aşçı, temizlikçi vb. olarak çalışmaya gelen 12 Nepalli işçiyi kaçırdı. 31 Ağustos'ta bu örgüt rehin aldığı işçileri, birisini kafasını kesmek, diğerlerini ise kurşuna dizmek suretiyle öldürdü. Ensar el-Sünna Ordusu yaptığı açıklamada, infazları "Irak'taki işgalci Haçlı güçleriyle" işbirliği yapanlara "örnek olması" için gerçekleştirdiğini ileri sürdü. 12 işçinin öldürülmesi, yoksul bir ülke olmasına rağmen ABD'nin Irak'a asker gönderme isteğini kabul etmemiş olan Nepal'in başkenti Katmandu'da çeşitli eylemlere yol açtı. Bu eylemler hükümeti ve bölgeye işçi götüren aracı şirketleri hedef almakla kalmadı ve özellikle İslâm karşıtı gösterilere, camilere ve Suudi Arabistan ve Katar uçak şirketlerinin binalarına saldırılara dönüştü. Irak'taki barbarca ve alçakça eylemin, uygarlıklar çatışması stratejileri uyarınca, Arap ve İslâm işçi sınıfı ve halklarını izole etmek

ve onları “terörün ve terörizmin kaynağı” olarak göstermek isteyen emperyalistlerin ekmeğine yağ sürdüğünü söylemek hiç de abartma olmayacaktır.

*4 Ağustos’ta Irak İslâm Ordusu adlı örgüt, Feridun Cihani adlı bir İran’lı diplomatı kaçırdı. Cihani’yi kaçıran örgüt onun, Irak’ta bir Şiî-Sünnî çatışmasını körüklediğini ileri sürdü ve 1980-88 savaşı sonrasında İran’da kaldığını ve hâlâ tutsak tutulduğunu ileri sürdüğü 500 mahpusun serbest bırakılmaması hâlinde diplomatı öldürme tehdidinde bulundu. Necef ve çevresinde ABD kuvvetleriyle Mehdi Ordusu arasındaki çatışmaların yoğun bir biçimde sürdüğü dönemde meydana gelen olay İran ile Irak arasındaki ilişkileri daha da gerginleştirdi. Burada dikkati çeken husus, bir yanda Irak İslâm Ordusu’nun ve öte yanda ABD ile kukla Irak Geçici Hükümetinin İran’ı aynı dille suçlamış olmaları. Irak İslâm Ordusunun İran’ı “Irak’ın içişlerine kaba bir tarzda müdahale etmek”le suçlamasının ardından kukla Irak Savunma Bakanı Hazım Şalan da aynı ülkeyi Irak’ın içişlerine karışmak ve Şiî direnişçilere silâh yollamakla suçladı ve İran’ın “Irak’ın bir numaralı düşmanı olduğunu” söyledi. Bu koşullar altında, *Tehran Times*’da 17 Ağustos’ta yayımlanan bir haber-yorumda, İran İçişleri Bakanlığından bir kaynağa dayanılarak, aslında Irak İslâm Ordusu diye bir örgütün bulunmadığının, bunun Irak istihbarat örgütünün kullandığı bir addan başka bir şey olmadığını yazılması hiç de sürpriz olmamalı.

11 Ağustos’ta ise kukla Irak hükümetinin polisi, IRNA’nın (=İran Haber Ajansı) Bağdat bürosunu bastı; polis büro şefi Mustafa Dorban ile büroda çalışan üç Irak uyruklu kişiyi tutukladı ve büroda bulunan tüm donanım ve eşyaya el koydu. Daha sonraki günlerde, İran’dan Irak’a giden ve içinde çeşitli bürokratların yer aldığı heyetin temaslarına rağmen kendisinden haber alınamayan Feridun Cihani, 27 Ağustos’ta, kukla Irak hükümetinin Başbakan Yardımcısı Berham Salih’in İran’a yapacağı ziyaretin öngününde serbest bırakıldı ve Tahran’a döndü.

*1 Ağustos Pazar günü ayın sırasında 30 dakikalık süre içinde Bağdat ve Musul’da altı kiliseye yapılan eş zamanlı saldırılarda 11 kişi öldü ve 52 kişi yaralandı. Bağdat’ın Karada semtindeki Ermeni Katolik katedralinin hemen yanında bomba yüklü bir arabanın patlamasının ardından sırasıyla yaklaşık 500 metre ilerdeki Süryani Katolik kilisesinde ve dahasonra Dura semtinde bulunan Kalde Katolik ruhban okulunun bitişiğindeki Aziz Peter ve Aziz Pol kilisesinde ve

Yeni Bağdat semtindeki Heyralı Aziz İlyas kilisesinde patlamalar oldu. En büyük can kaybı, bombaların ayine katılanların kiliseden çıkışı sırasında meydana gelmesi nedeniyle bu kilisede meydana geldi. Aynı gün, Musul'daki Mar Polis Katolik kilisesinde bombalar patlarken kiliseye roket güdümlü elbombaları da atıldı. Kiliselere yönelik bu profesyonelce saldırılar sırasında ya da saldırılardan sonra tek bir kişi bile yakalanmadı. Bu çirkin eylemleri hiçbir grup üstlenmezken, kukla hükümetin Başbakan Yardımcısı Berham Salih, *Associated Press* haber ajansına verdiği demeçte bu saldırılardan ötürü El Kaide'yi ve Saddam Hüseyin yanlılarını suçladı. Charles E. Carson ise 12 Ağustos'ta Elcezire'de yayımlanan ve olaya çok daha mantıklı bir açıklama getiren "Rahipler Kilise Bombacılarını Nasıl Yüreklendiriyor?" adlı ve saldırılardan ABD ve İsrail'i sorumlu tutan makalesinde şöyle diyordu:

"Daha önce de bu tür eylemler yapmış bulunan İsraili'ler, pekâlâ bu kiliseleri de bombalamış olabilirler. Onlar, camilere de saldırmış, en azından bir cami önünde Müslümanların liderlerini öldürmüşlerdi. Hatta İsrailiilerin, sempati toplamak için kendi sinagoglarını bile tahrip ettikleri biliniyor. İsrail devleti Filistin'de iki ya da daha fazla Hristiyan kilisesini top ateşine tutmuştu. İsrail ajanlarının Irak'ta aktif oldukları biliniyor ve kiliseleri onların bombalamış olmaları olasılığı, bu işi CIA ve Halliburton'un paralı askerlerinin yapmış olması olasılığından daha fazladır. Onlar bu tür cinayetleri işlemeye alıştırtılar ve ağızlarını nasıl kapalı tutacaklarını da iyi bilirler. Eğer işin aslı böyleyse, bu olayın bir süre sonra unutulacağı ve basın sayfalarından yitip gideceğine bahse girebilirsiniz." Doğru söze ne denir!

Nick Berg Olayı

Aslında, bu gerici kaçırma-öldürme dalgasının ilk örneği Nisan-Mayıs 2004'de yaşanmıştı. İletişim alanında çalışan Prometheus Methods Tower Service adlı aile şirketinin işleri için Irak'a giden 26 yaşındaki Yahudi kökenli ABD yurttaşı Nick Berg kaçırılmasının ardından öldürülmüş ve kafası kesilmiş cesedi 8 Mayıs günü Bağdat'ta bir yol kenarında bulunmuştu. 11 Mayıs'ta, Londra'dan Malezya'daki www.al-ansar.biz websitesine gönderilen bir klipte yüzünde maske olan "ünlü" Ebu Musab el-Zarkavi, Berg'in kafasını keserken gösteriliyordu. Öte yandan, son dakikalarını gösteren video çekiminde sırtında Guantanamo'daki ABD konsantrasyon

kampındaki tutsaklara giydirilen turuncu üniformalardan biri bulunan Berg, Ebu Gureyb cezaevindeki işkence sahnelerinde görülen beyaz sandalyelerden birine oturtulmuştu. Video kayıtlarını inceleyenler, daha başka bir dizi tuhaflığa (Zarkavi'nin yanındaki beş kişinin, Iraklı'ların aksine besili ve sağlam yapılı kişiler olması, seçilebildiği kadarıyla bu kişilerin yüzlerinin beyaz olması, aralarında Rus, Mısır ve Ürdün aksanıyla Arapça, hatta yer yer Rusça ve İngilizce konuşuyor olmaları vb.) işaret ediyorlar.

Bu arada ABD yetkililerinin yalanlama çabalarına rağmen -Bağdat'taki ABD elçilik görevlisi Beth Payne ile Berg'in ailesi arasındaki elektronik posta yazışması sayesinde- Nick Berg'in 24 Mart ile 6 Nisan tarihleri arasında Musul'da ABD kuvvetlerinin gözetiminde tutuklu olarak kaldığı ortaya çıkacaktı. Bir arkadaşı, 6 Nisan'da serbest bırakılmasından sonra Bağdat'a giden ve bir otele yerleşen Berg'in kendisine, Musul'da Irak polisi tarafından gözaltına alındığını, ama hemen ardından ABD'li yetkililere teslim edildiğini ve bu kentte tutuklu kaldığı 13 gün boyunca ABD askerlerinin gözetimi altında tutulduğunu anlatacaktı. Ailesinin ve kendisinin savaş-karşıtı bir tutumu olduğu bilinen Berg'den en son 9 Nisan'da, yani Kuveyt üzerinden Irak'tan ayrılma hazırlıkları içinde olduğu sırada haber alınmıştı.

Nick Berg'in kafasının kesilerek öldürülmesi haberi basına, tam da ABD emperyalistlerinin Ebu Gureyb Cezaevindeki gerçekleştirdikleri iğrenç saldırı, aşağılama ve işkence olaylarının gündeme geldiği, işgalcilerin gerici, barbar ve aşağılık yüzlerinin iyice açığa çıktığı, gerek metropol ülkelerde ve gerekse İslâm dünyasında deyim yerindeyse topa tutuldukları ve tümüyle savunmaya çekilmek zorunda kaldıkları günlerde yansıdı. Bunun bir rastlantı olduğu düşünülemez. Özellikle ABD tekelci basını günlerce Berg'in öldürülmesini baş haber yaparak Ebu Gureyb skandalını unutturmaya ve onun üzerini örtmeye çalıştı. 15 Mayıs Cumartesi günü yaptığı haftalık konuşmasının eksenine Nick Berg'in kafasının kesilerek öldürülmesini oturtan ABD Başkanı G. W. Bush, "Düşmana karşı durmalı ve bu katiller yenilgiye uğratılana kadar saldırı pozisyonunda kalmalıyız" derken, ABD Dışişleri Bakanı Colin Powell aynı gün yaptığı açıklamada tutuklulara sistematik işkence yapılmasına karşı olduklarını, ama Arap liderlerinin de Ebu Gureyb Cezaevinde olanları kınarken, Nick Berg'in öldürülmesi konusunda sessiz kalmalarının yanlış olduğunu söylüyordu. Bütün bu veriler, Nick Berg'in vahşi

bir biçimde katledilmesinin tipik bir Amerikan psikolojik savaş operasyonu olduğunu gösteriyor.

Aydın Birikimini Yoketme

Aslında Irak'ta adam kaçırma ve öldürme olayları yabancılardan çok Irak toplumunu ve özellikle bu ülkenin yetişmiş ve eğitilmiş insangücünü hedef alıyor; ancak emperyalist tekellerin denetiminde bulunan ve olaylara sömürgeci bir önyargıyla yaklaşan burjuva medyası konunun bu yanına hemen hemen hiç değinmiyor. ABD emperyalistleri ve ortakları, Irak'a girdiklerinden bu yana, sadece bu ülkenin halkını terörize etmekle ve doğal kaynaklarını yağmalamakla kalmadılar; onlar, savaşın ilk haftalarında Bağdat'ta ve diğer kentlerde görüldüğü gibi, uluslararası mafyayla elele Irak'ın eşsiz arkeolojik zenginliklerini ve antik kültür ürünlerini de yağmalamaya giriştiler. Ama, daha da önemlisi işgalci güçlerin Irak'ta, bir ülkenin ENBÜYÜK ZENGİNLİĞİ sayılması gereken aydın birikimini yoketmek için âdeta sistematik bir çalışma yürütmekte oldukları olgusudur. Siyasal sisteminden bağımsız olarak, son çözümlemede, bir ülkenin insan malzemesinin kalitesi, onun karşı karşıya bulunduğu ekonomik ve toplumsal gelişme sorunlarının çözümünde ve hatta o ülkenin ulusal savunmasını örgütlemekte kilit ve belirleyici öneme sahiptir. Bunu çok iyi bilen emperyalistlerin ve Siyonistlerin, doğrudan doğruya kendi istihbarat örgütleri ya da yönlendirdikleri suç çeteleri ve –El Kaide türü- fanatik ve provokatif örgütler aracılığıyla Irak'lı aydınlara ve bilim adamlarına karşı bir terör kampanyası yürüttükleri biliniyor. 30 Mart 2004'de, yani hemen hemen bundan *altı ay önce* Elcezire'de yayımlanan "Irak'lı Aydınlar Ölüm Mangalarından Kaçıyor" başlıklı yazısında Ahmet Cenabi, şu son derece ilginç bilgileri sunuyordu:

"İşgal altındaki Irak, işsizlikten kurtulmaya çalışan ve yürütülen örgütlü katliama hedef olmak istemeyen aydınların yeni bir beyin göçüyle yüzyüze.

"Geçtiğimiz aylarda cinayetler, mühendisleri, farmakologları, subayları ve avukatları hedef aldı.

"Geçen Nisan'dan (yani Nisan 2003'den- G. A.) bu yana, aralarında Bağdat Üniversitesi Rektörü Muhammet El-Ravi gibi tanınmış kişilerin de bulunduğu 1,000'den fazla öndegelen profesyonel ve aydın cinayete kurban gitti.

"Bir teki bile yakalanmayan saldırganların kimliği hâlâ bir sır.

“Fakat kurbanların aileleri ve meslektaşları, yabancı güçlerle bağlantıları olan bazı Iraklı grupların, ülkenin entellektüel elitini yoketmekten çıkarı olduğuna inanıyor.

“Basında çıkan haberlerden, iş ve güvenli bir yer bulmak amacıyla her gün ülkeden çıkan binlerce Iraklı’nın yanısıra son dönemde 3,000’den fazla Iraklı akademisyen ve üst düzey profesyonelin Irak’tan ayrıldığı anlaşıyor.”

Cenabi daha sonra Zafer Salman adlı siyasal analist ve siyasal bilim profesörünün ve Yüksek Öğretim ve Bilimsel Araştırma Bakanlığı Araştırma ve Geliştirme Bölümü Direktörü Usame el-Ani’nin sözlerine gönderme yapıyor. Prof. Salman, “Iraklı’lar 13 yıl süren BM yaptırımları döneminde daha iyi iş olanağı bulmak için ülkeden ayrılırlardı; ama şimdi çok iyi örgütlenmiş ölüm mangalarının elinde cinayete kurban gitmemek için ülkeden ayrılıyorlar” derken, Usame el-Ani yabancı güçlerin ve büyük olasılıkla İsrail’in öndegelen Iraklı bilim adamlarını hedef aldığını ileri sürüyor.

Cenabi yazısında ayrıca, Prof. Zafer Salman’ın, işgalden sonra devleti ve bürokrasiyi BAAS’çılardan arındırma kampanyası görüntüsü altında eğitim ve araştırma kurumlarında ve devlet dairelerinde görevli binlerce bilim adamının işlerinden atıldığını söylediğini aktarıyor. Gene yazarın belirttiğine göre, Usame el-Ani de bu görüşe katılıyor, Irak’taki üniversitelerde görevli 1,315 bilim adamının görevlerinden ayrılmak zorunda bırakıldığını, bunun toplam 15,500 olan Irak’lı akademisyen sayısının yüzde 8’ine eşdeğer olduğunu söylüyordu.

Aydınların zorunlu göçüne, Irak’ta nüfusları 800,000 dolayında olduğu tahmin edilen Hristiyanların zorunlu göçü eşlik etmektedir. *New York Times*’ın 5 Ağustos tarihli bir haberine göre, işgalden sonra sadece Suriye’ye göçen Hristiyan ailelerin sayısı 4,000’i bulmuştur. Binlerce yıldır bu ülkede yaşamış olan ve bu ülkenin nüfusunun yüzde 3’ünü oluşturduğu tahmin edilen Irak Hristiyanları, son aylarda sözümona İslâm adına hareket eden bazı kuşkulu ve provokatif grupların giderek artan taciz ve saldırılarına hedef olmuşlardır ve olmaktadırlar. Bu taciz ve saldırı eylemleri, Hristiyan esnafın işlettiği alkollü içki satan dükkânlara saldırılması ve bunların bazan yakılması/ bombalanması ve sahiplerinin öldürülmesi, İslâmî tarzda giyinmeyen Hristiyan kadınların dövülmesi ve hatta kiliselerin yakılması ve bombalanması biçimini almaktadır. Böyle giderse, Amerikan neo-faşistleri uğursuz tarihlerinin sayfalarına yeni bir

“başarı”nın kaydını düşebilecek ve çok eski tarihlerden beri Irak'ta yaşayan Hristiyan azınlığın başka ülkelere zorunlu göçünün mimarı olarak anılacaklardır.

Marksist-Leninistler ve tutarlı demokratlar ezilen sınıfların ve ezilen ulusların sömürüye ve zulme karşı direnme ve savaşma hakkını tümüyle meşru kabul ederler. Onlar, ezilen ve sömürülen yığınların demokrasi, ulusal kurtuluş ve sosyalizm kavgasının tarihsel deneyiminin, bu direniş ve savaşımın belli siyasal koşullar altında kaçınılmaz olarak silâhlı biçimler alacağını gösterdiğini de bilirler. Bu çerçevede, evleri, semtleri ve köyleri yakılıp yıkılan, yakınları gözlerinin önünde yaralanan, sakat bırakılan ve öldürülen, büyük çoğunluğu açlığa, işsizliğe ve yoksulluğa mahkûm edilen ve ulusal onurları ayaklar altına alınan Irak, Afganistan ve Filistin gibi emperyalist ve/ ya da Siyonist işgal altında bulunan ülkelerin halklarının işgalci güçlere ve onların uşaklarına karşı silâhlı direniş ve savaşımı da elbette tümüyle meşru bir karakter taşır. Söz konusu silâhlı direniş ve savaşım bazı durumlarda küçük silâhlı grupların düşman hedeflerine yönelik yoketme, tutsak ve rehin alma, sabotaj ve kamulaştırma gibi eylemleri hâlini de alabilir. Ancak, bu tür eylemlerin kitleleri, düşman-olmayan güçleri ya da diğer masum insanları hedef almaması, yozlaşarak “kör terör”e dönüşmemesi ve işçi sınıfının ya da ezilen ulusun haklı kurtuluş davasını lekeleyecek bir biçime bürünmemesi, yani devrimci meşruiyet ve adalet çizgisinden sapmaması yaşamsal önem taşır. Bu da çoğu zaman, devrimci bir siyasal önderliğin varlığını gerektirir. İbrahim Kaypakkaya, Şafak revizyonistlerine karşı yürüttüğü polemikte bu konuda şunları söylüyordu:

“Gerilla faaliyeti, toprak ağalarının, halk düşmanı bürokratların, ihbarcılarının, faizcilerin imhasını, çeşitli şekillerde cezalandırılmalarını, paralarına, silâhlarına elkonulmasını, karakolların basılmasını ve silâhlara elkonulmasını, canlı ve cansız bir yığın hedefe saldırıyı içerir. Fakat tüm bu saldırıların bir ortak hedefi vardır. O da, gerici otoriteyi zayıflatmak, parçalamak ve giderek yıkmak, yerine devrimci otoriteyi geçirmek!”⁶³

Kaypakkaya'nın da belirttiği gibi bu tür eylemler, “gerici otoriteyi zayıflatmak... yerine devrimci otoriteyi geçirmek” perspektifi ve anlayışıyla gerçekleştirilmelidir. Bu eylemlerin söz konusu devrimci

⁶³ Seçme Yazılar, İstanbul, Ocak Yayınları, 1979, s. 374.

meşruiyet ve adalet çizgisinden sapmaması gerekir; aksi takdirde burjuvazinin ve emperyalistlerin “böl ve egemen ol” politikasına hizmet edilmiş, işçi ve emekçilerin kafalarının karışmasına, devrimci direnişin saygınlığının yara almasına ve onun ülke içinde ve dışında maddî ve manevî desteğinin azalmasına yol açılmış ve dolayısıyla karşı-devrimin değirmenine su taşınmış olacaktır. Tarihsel deneyim, pek çok durumda burjuvazinin ve emperyalizmin istihbarat örgütlerinin bu tür yanlış ve gerici eylemleri ya doğrudan doğruya ya da içine ve yönetim kademelerine sızdıkları devrimci, ilerici ve ulusal kurtuluşçu örgütleri yönlendirmek suretiyle, yani dolaylı biçimde gerçekleştirdiklerini göstermektedir. Bu gerici güçler ve onların istihbarat örgütleri kara propaganda ve dezenformasyon, devrim cephesinde iç çatışmaları kışkırtma ve devrimci yığınları bölme ve yanlış bir çizgi dayatmak suretiyle direniş güçlerini yığınlardan ve potansiyel bağlaşıklarından koparma konusunda son derece zengin bir repertuara sahiptirler. Irak örneğinde yaşadığımız gibi Şiîlerle Sünnîler ve Müslümanlarla Hristiyanlar arasında düşmanlık ve çatışmaları körüklemek çabaları ve direniş adına rehine alınan insanları kafalarını keserek öldürme ya da sivillerin bulunduğu okul, çarşı, cami, kahvehane, hastane, amele pazarı gibi yerleri bombalama türünden eylemler, burjuvazi ve emperyalizmin bu provokasyon çalışmalarının tipik örneklerini oluştururlar. Yeri gelmişken burada, ABD emperyalistlerinin eğittiği Türk Kontrgerillasının şeflerinden Tümgeneral M. Cihat Akyol’un Özel Harp Dairesinin başında bulunduğu sırada yayımladığı bir makaleye gönderme yapacağım. M. Cihat Akyol, Mart 1971’de *Silâhlı Kuvvetler Dergisi*’nde yayımlanan “Gayrinizami Kuvvetlere Karşı Harekât” adlı yazısında şöyle diyordu:

“Halkı mukavemetçilerden (direnişçilerden- G. A.) ayırmak için, sanki ayaklanma kuvvetleri yapıyormuş gibi, müdahale kuvvetlerince zulme kadar varan haksız muamele örnekleri ile sahte operasyonlara başvurulması tavsiye edilir.”⁶⁴ Bugün Irak’ta da ABD’nin ve ortaklarının benzer metotlarla “halkı mukavemetçilerden ayırmaya” çalıştıklarını, direnişin kitle temelini zayıflatma ve Şiî ve Sünnî halkı birbirinin karşısına dikme yolunda zavallı çabalara giriştiklerini görmek için çok keskin gözlere sahip olmak gerekmiyor.

Öte yandan, sözünü ettiğim rehin alma ve öldürme eylemlerinin bazılarının, pekâlâ ABD emperyalistlerinin ve onların uşaklarının *doğrudan denetimi dışında* gerçekleşiyor olabileceği de unutulmamalıdır. Yani, bu eylemlerin bir kısmı, bir siyasal amacı

⁶⁴ Aktaran M. Emin Değer, CIA, Kontrgerilla ve Türkiye, Ankara, 1978, s. 145.

olmayan ve esas hedefi yüklü bir fidye elde etmek isteyen örgütlü suç çetelerinin, diğer bir kısmı ise ilkel öç alma duygularıyla hareket eden, küstah ABD emperyalistlerinin terör, vahşet ve aşağılamasına kısasa kısas metoduyla karşılık vermekten başka bir yol görmeyen ve/ ya da işgal güçlerine karşı bu yolla da savaşılabileceğine ve sonuç alınabileceğine inanan ve içlerinde eski BAAS'çıların da bulunduğu değişik grupların/ grupçukların işi olabilir. Tabii; Şifleri, Hristyanları ve hatta bağnaz-olmayan Sünnileri düşman olarak gören El Kaide türü örgütlerin de bu bulanık ortamda balık avlamakta oldukları biliniyor. Bugün büyük çoğunluğu korkunç ve dayanılmaz koşullar altında yaşamakta, her gün bombalanmakta, katledilmekte ve aşağılanmakta olan Irak halkının *bir bölümü*, komünist ya da tutarlı bir devrimci önderliğin, hatta herhangi bir birleşik devrimci önderliğin bulunmadığı bir ortamda bu tür grupların eylemlerine destek verebilmekte ya da kendisi yerel olarak silâhlanarak işgalci güçlere ya da onların bir parçası/ işbirlikçisi olarak gördüğü bütün hedeflere saldırabilmektedir.⁶⁵ Bunun böyle olması, ne tümüyle meşru bir temelde gelişen ulusal direnişi karalamanın ve çok daha büyük boyutlara varan emperyalist terörizmin üzerini örtmenin, ne de bu tür yanlış eylemlerin esas sorumlusunun da işgal ve işgalci ABD haydutları ve onların ortakları olduğu gerçeğini gözlerden saklamanın bir gerekçesi olabilir. Burjuvazinin sözcü ve borazanlarının yaygaralarının tersine, Irak halkının ve direniş örgütlerinin büyük çoğunluğu, silâhlı eylemlerin birtakım temel devrimci ilkelere ve moral değerlere uygun olması ve örneğin Irak'ta yer yer olduğu gibi masum insanları, sıradan işçileri, şoförleri, teknisyenleri, gazetecileri, yardım görevlilerini ya da Irak'ın Hristiyan halkını vb. hedef almaması ve uğruna onca bedel ödenen haklı davayı lekelemeyecek bir nitelik taşıması gerektiğini kavramaktadır. Zaten Irak halkının emperyalist/ Siyonist işgale karşı savaşımın zaferi de; tüm dünya işçi sınıfı ve emekçilerinin maddî ve manevî desteğini ve sempatisini arkasına almasına, ABD, Britanya ve İsrail üçlüsünü en büyük ölçüde izole edebilmesine, ara güçleri kendi safına çekebilmesine ve daha da

⁶⁵ Lenin 30 Eylül 1906'da kaleme aldığı "Gerilla Savaşı" adlı yazısında bu konuda şunları söylüyordu: "Ülkenin her yerinde kara-yüzler hükümeti ile halk arasında silâhlı çatışmalar ve çarpışmalar oluyor. Devrimin gelişmesinin bugünkü aşamasında, bu kesinlikle kaçınılmaz bir olgudur. Halk da, kendiliğinden ve örgütsüz bir biçimde -ve işte tam da bu nedenden ötürü, çoğunca talihsiz ve *istenilmeyen* biçimlerde- bu olguya silâhlı çatışma ve saldırı yoluyla tepki gösteriyor." (*Marx-Engels-Marksizm*, Ankara, Sol Yayınları, 1990, s. 139, italikler Lenin'in.)

önemlisi “böl ve egemen ol!” emperyal stratejisi uyarınca farklı etnik ve mezhep kökeninden gelme Iraklı emekçileri birbirine düşürme çabalarının boşa çıkarılmasına bağlı olmaya devam etmektedir. Bunları yapmanın söylemekten bin kez daha zor olması bu gerçeği değiştirmiyor. Kuşku yok ki, bu sorunun –ve direnişin karşı karşıya bulunduğu diğer sorunların- gerçek ve kalıcı çözümü ve Irak halkının emperyalist boyunduruktan sonal kurtuluşu, Irak işçi sınıfının direnişe kendi damgasını vurmasına ve kendi sınıf bilinçli öncüsünü oluşturmasına bağlı olacaktır.

ABD emperyalistlerinin ve onların Britanyalı ve Siyonist bağlaşıklarının ve Irak’lı uşaklarının bu gerici rehin alma ve öldürme olaylarını tezgâhlamalarının ve “kör terör”ü yaygınlaştırmalarının ardında yatan amaçları şöyle özetleyebiliriz:

a) Yerleşim yerlerini ve sivil hedefleri bombalayan ABD kuvvetlerinin tüm terör ve vahşetine rağmen giderek büyüyen ve kitleselleşmeye başlayan ulusal direnişin gücünü gözlerden saklamak ve barbar ve kör bir terör hareketi olarak göstermek suretiyle onu, Irak içindeki ve dışındaki bağlaşıklık ve sempatizanlarının desteğinden yoksun bırakmak;

b) Ne idüğü belirsiz bazı grupların gerici eylemlerini reklâm ederek İslâm halklarının direnişini terörizmle özdeşleştirmek ve karalamak ve böylelikle İslâm dünyasının değişik yerlerinde Müslüman işçi ve emekçilerin ABD emperyalizmine ve onun bağlaşıklık ve uşaklarına karşı gelişmekte olan öfke, nefret ve eylem dalgasının önünü almak, değişik ulus ve dinlerden işçi sınıfının ve diğer emekçilerin uluslararası birlik ve dayanışmasının büyümesini engellemek;

c) “İslâmî terör” korkuluğunu sallayarak, özel olarak metropol ülkelerde ve genel olarak dünyanın başka bölgelerinde, ABD emperyalistlerinin güttüğü neo-faşizm ve militarizm politikasına karşı gelişen ve daha fazla gelişmesi beklenen devrimci muhalefet ve eylemliliğin önünü kesmek ve “terörizmin ve güvenlik” yaygarasıyla “kendi” işçi ve emekçilerinin sahip oldukları sınırlı demokratik hakları ve ekonomik kazanımları daha da törpülemek;

d) Fransa gibi, Irak’ın işgaline bir ölçüde karşı çıkan ve ABD politikalarına muhalefet eden ülkeleri köşeye sıkıştırmak, cezalandırmak ve bütün emperyalist ülkeleri ABD’nin önderliğini kabul etmeye ve onun diktasına boyun eğmeye zorlamak;

e) Basın mensuplarının, yardım görevlilerinin ve Irak halkıyla dayanışma amacıyla gelmiş olan diğer dost yabancıların bu ülkeden uzaklaşmalarını sağlamak ve böylece işlemekte oldukları savaş suçlarını ve cinayetleri ve tasarladıkları daha büyük katliamları tanıkların bulunmadığı bir ortamda rahatsız edilmeksizin gerçekleştirmek.

Ama bu plânlarının büyük bölümü gerçekleşmeyecek ve onlar geldikleri gibi gidecekler. Yanlış hesap daha şimdiden Bağdat'tan dönmüştür. Dünya işçi sınıfı ve halklarına ve en başta da onların devrimci öncü güçlerine düşen, ivedi olarak ve mırın kırın etmeden, Amerikan neo-faşistlerinin ve onların bağlaşıklık ve uşaklarının saldırısına kahramanca göğüs geren Irak halkının yanında yer almak, onun yapmış ve yapmakta olduğu ölçsüz özverinin en azından bir bölümünü omuzlamaktır.

Yinelemekte yarar var: Hâlihazırda, birleşik bir ulusal önderliğin bulunmamasına/ direnişin parçalı bir karakter taşımasına rağmen, direniş örgütlerinin ve yurtsever güçlerin büyük çoğunluğu yukarda sözü edilen hatalı eylem tarzından uzak durmakta, hatta zaman zaman bu eylem tarzını eleştirmekte ve onu mahkûm etmektedir. Gene Irak halkının büyük çoğunluğu, bu zararlı eylemlerin çoğunun altında doğrudan ABD ve Britanya emperyalistlerinin ve Siyonistlerin ya da onların yönlendirdiği birtakım sözde radikal ve sözde İslâmcı grupların, suç çetelerinin ya da Irak'taki kaotik ortamın sürmesinden ekonomik ve siyasal çıkar sağlayan başka grupların (işbirlikçi Kürt partileri, dev petrol tekelleri, özel güvenlik şirketleri vb.) imzasının bulunduğunu düşünmektedir. Burjuva ve emperyalist gericiliğin tüm yaygaralarına rağmen bu gerçek, Irak dışında da giderek daha açık bir biçimde görülmekte, Amerikan neo-faşistlerinin ve onların ortaklarının maskeleri giderek daha fazla düşmektedir ve düşecektir. İşgalci güçlerin bu metotları amacına ulaşamayacak, zafer milyonları kucaklayan ve yenilmezliğini şimdiden kanıtlamış bulunan Irak ulusal direnişinin ve ayağa kalkmaya ve savaşmaya cüret eden Ortadoğu ve dünya işçi sınıfı ve halklarının olacaktır.

İsrail'in Stratejik ve Taktiksel Hedefleri Işığında

Hariri Suikastının Anlamı

11-15 Mart 2005

Giriş

Lübnan eski başbakanlarından Refik Hariri 14 Şubat'ta, çok güçlü bir bombanın kullanıldığı ve son derece profesyonel bir tarzda gerçekleştirilen bir suikast sonucu öldürüldü. Suikastı, kendini "Suriye ve Lübnan'da Zafer ve Cihat" olarak tanıtan adı daha önce hiç duyulmamış bir "örgüt" üstlendi. Olayın hemen ardından ABD ve İsrail ve onların izinden giden emperyalist medya Suriye'yi suikastın sorumlusu olarak ilân ederken, Maruni Hristiyan ağırlıklı gerici Lübnan muhalefeti, onlarla geçici ve oportünist bir bağlaşma kurmuş bulunan Dürzi "İlerici Sosyalist Partisi" ve bazı Sünnî politikacılar, demokrasi ve özellikle de Suriye askerlerinin çekilmesi ve Suriye'nin Lübnan üzerindeki denetimine son verilmesi talepleriyle sokaklara döküldü. ABD, Şam'daki elçisi Margaret Scobey'i geri çekerken, ABD Dışişleri Bakanı Condoleezza Rice, Suriye ile sorunlarının listesinin giderek kabardığını söyledi. Bush kliği ve borazanları; Suriye'nin Irak'taki direnişe verdiği sözümona desteğe, Irak direnişini yönettiğini ileri sürdüğü eski BAAS Partisi yöneticilerinin Suriye'de üslendiğine, Irak'ın kitle imha silâhlarının Suriye'de saklandığına, Suriye'nin, İsrail'e saldıran Filistinli direniş örgütlerine yataklık yaptığına, "terörist" Hizbullah örgütü silâhsızlandırılmadan Filistin-İsrail "barış süreci"nde bir ilerleme sağlanamayacağına ilişkin ideolojik sayıklamalarını bir kez daha kismaya başladılar. Irak'ın işgali öncesinde devreye sokulan dezenformasyon kurumları ve yalan makinaları şimdi de Suriye ve İran için fazla mesai yapıyorlar.

Hariri Suikastının Güncel Anlamı

Bu suikastın altında yatan neden ve motifler, sadece iç savaşın yaralarının henüz tam olarak kapanmadığı Lübnan'a bakarak anlaşılamayacağı gibi, sadece -Lübnan'ın kopmaz bir parçasını

oluşturduğu- Ortadoğu'nun bugününe, yani güncel siyasal tablosuna bakarak da anlaşılamaz. Lübnan'daki son gelişmeler ancak, Filistin devrimini, Irak ve Lübnan direnişini ve bir süredir Suriye'yi -ve İran'ı- açık ve küstah bir biçimde hedef alan emperyalist-Siyonist saldırı stratejisinin ışığında anlaşılabilir.

Bu temel saptamayı yaptıktan sonra konuyu tartışmaya, bu tür terör eylemlerinde her zaman sorulması gereken o klâsik ve çok önemli soruyla başlamalıyız: Mültimilyarder kapitalist ve eski başbakan Refik Hariri'nin öldürülmesi kimin işine yaramış ve hangi güçlerin siyasal gündemine hizmet etmiştir? 1976-1990 yılları arasında özellikle İsrail'in kışkırttığı iç savaşta onbinlerce kayıp veren ve yakılıp yıkılan, Siyonist devletin güneyini 22 yıl süreyle işgal altında tuttuğu, bir çok kez istila ettiği, sayısız kez havadan ve denizden bombardıman ettiği, siyasal ve askerî liderlerini araba bombalarıyla havaya uçurduğu, silâhlı helikopterleriyle katlettiği ya da kaçırarak rehin aldığı bu ülkenin yeniden iç çatışmalara itilmesi kimin ve hangi güçlerin işine yarayacaktır? Çıkarları onyıllardır içiçe geçmiş olan ABD, İsrail ve Britanya'nın, sözümona "terörizme karşı savaş" ve "haydut devletleri" hizaya getirme adına ateş çemberine dönüştürdüğü Ortadoğu'nun, 1990'- dan bu yana görece bir dinginlik içinde bulunan bu küçük ülkesini yeniden karıştırmak ve iç savaşın alevlerini yeniden tutuşturmak kimin çıkarlarına hizmet edecektir? Tabii ki, ABD, Britanya ve İsrail'in oluşturduğu gerçek şer ekseninin hedef tahtasına oturttuğu ve Irak'tan sonra açık bir saldırı tehdidi altında bulunan Hizbullah'ın, Filistinli direnişinin, Suriye'nin ya da İran'ın değil. Refik Hariri suikastının; siyasal ve askerî liderlerin öldürülmesini onyıllardır bir devlet siyaseti hâline getirmiş bulunan, ta kuruluşundan bu yana "önleyici savaş" faşist siyaseti uyarınca hareket etmiş bulunan ve Suriye ve özellikle İran'a yönelik saldırı hazırlıklarını tüm dünyanın gözleri önünde yapan İsrail'in ve onun patron ve ortağı ABD emperyalizminin ve bir ölçüde de bu güçlerin uşağı olan gerici Lübnan Maruni burjuvazisinin dışında kimsenin işine yaramayacağı açıktır. Zaten köşeye sıkıştırılmış olan Suriye burjuvazisinin bu suikasti doğrudan ya da dolaylı bir biçimde gerçekleştirmek suretiyle, kendisini yalıtınaya çalışan ve kendisine karşı harekete geçmeye hazırlanan güçlerin eline arayıp da bulamayacakları bir silâh vermesi, böylelikle Lübnan'daki ve Arap dünyasındaki kaypak komşularıyla arasını açması ve korkak ve ikiyüzlü Batı Avrupa emperyalistlerini kendi elleriyle ABD ve İsrail'in yanına itmesi düşünülemez. Gerçekten de, Şam'ın (ya da

Tahran'ın) böyle davrandığı/ davranabileceği savı, ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerini bile inandıramayacak ve ancak kargaları güldürecek nitelikte düzeysiz bir dezenformasyon çalışmasından başka bir şey değildir. ABD Ulusal Güvenlik Konseyi'nin eski Ortadoğu İşleri kıdemli direktörü Flynn Leverett 2 Mart 2005'de *New York Times*'ta yayımlanan yazısında bunu bir biçimde teslim ediyordu. Leverett, Lübnan eski başbakanı Refik Hariri'nin öldürülmesinin, Lübnan'ın bağımsızlığı konusunu kullanarak Suriye'nin stratejik konumunu zayıflatma düşüncesinin yeniden hortlatılmasına yol açtığını belirtmek suretiyle Washington'-daki neo-faşist rejimin ruh hâlini deşifre ediyordu. Ona göre, Bush kliğinin hedefi "Lübnan'da, İsrail'le iyi ilişkiler içinde olacak ve bölgede Amerikan etkisini yayacak Batı-yanlısı bir hükümet" oluşturmak ve Lübnan'da meydana gelebilecek rejim değişikliğini Suriye'deki BAAS'çı hükümetin devrilmesini sağlamanın bir aracı olarak kullanmaktı.

Emperyalist ve Siyonist burjuvazi ve onların medyadaki uzantıları ve Lübnanlı uşakları, Hariri suikastinin sorumluluğunu Suriye devletinin omuzlarına yıkar ve suçlayıcı parmaklarını Lübnan'daki ayrıcalıklı konumunu yitirmek istemeyen Şam'a yöneltirken, esas olarak bir yandan Suriye üzerinden silâhlı Filistin, Irak ve Lübnan direnişini, bir yandan da İran'ın nükleer çalışmalarını hedef alıyorlar. Şer ekseninin Suriye'ye (ve İran'a) dönük kaygı ve korkularının kaynağında, giderek büyüyen ve işgalci güçlere ağır darbeler indirmekte olan Irak direnişinin ve İsrail'i uzun bir gerilla savaşından sonra Güney Lübnan'dan kovmayı başarmış olan Hizbullah'ın yanı sıra, HAMAS, İslâmî Cihat, Filistin Halk Kurtuluş Cephesi, Filistin Demokratik Kurtuluş Cephesi gibi direniş yanlısı Filistinli örgütlerin varlığı ve İran'ın orta erimde kendi nükleer silâhlarını yapacak düzeye erişerek Siyonist devletin nükleer tekeli kırması olasılığı yatmaktadır. Terörizm, haydut devletler, demokrasi/ diktatörlük, kadın hakları, nükleer silâhların yaygınlaşması vb. konularında sürdürülen sonu gelmez gerici burjuva gevezeliklerin nedeni bundan başkası değildir.

Bu arada Wayne Madsen'in 11 Mart 2005 tarihli Özel Raporunda ileri sürülen savları kısaca anımsatmakta da yarar var. Savlarını, üst düzey Lübnanlı Hristiyan ve Müslüman istihbarat görevlilerine dayandıran Madsen'e göre, Hariri suikastı Bush yönetimi ile Ariel Şaron hükümeti tarafından kararlaştırıldı. Buna göre ABD ve İsrail'in Hariri'yi hedef almalarının nedeni, eski başbakanın Kuzey Lübnan'da

büyük bir ABD askerî üssü kurulmasına karşı çıkması ve ölümünden önce Hizbullah'la görüşerek ABD ile İsrail'i öfkelenlendirmiş olmasıymış. Yazar ayrıca, sözkonusu üssün Irak'taki ABD askerlerinin taşınması, dinlenmesi ve diğer lojistik gereksinimlerini karşılayanın ya- nısıra Suriye'nin istikrarsızlaştırılması ve bölgedeki petrol boru hatlarının korunması amacıyla inşa edilmek istendiğini belirtiyor. ABD ve İsrail'in Suriye ve Lübnan'ı istikrarsızlaştırma/ parçalama plânlarının yıllar öncesine dayandığı gözönüne alındığında, sicilleri kendi devlet başkanları ve başbakanlarını öldürmekten bile kaçınmadıklarını (1963 Kennedy suikastı ve 1994 Rabin suikastı) gösteren bu devletlerin Hariri'yi hedef almaları için Madsen'in ileri sürdüğü nedenin, önemli, ama daha çok ek ve pekiştirici bir gerekçe olabileceğini söyleyebiliriz.

Yakın Geçmişe Bir Yolculuk

Aslında gerek Irak'ın işgali ve İsrail için bir tehdit olmaktan çıkarılması ve gerekse Suriye ve İran'ın aynı amaçla benzer bir operasyonun hedefleri arasına konmaları, onyıllar değilse de yıllar öncesinden plânlanmıştı. 1991'deki İkinci Körfez Savaşı'nın ardından Irak'a uygulanan ve BM rakamlarına göre 1 milyondan fazla insanın ölümüne, Irak'ın ekonomisinin, altyapısının ve kamu hizmetlerinin büyük zarar görmesine yol açan ambargo ve Irak silâhlı kuvvetlerinin 36. paralelin kuzeyine (yani Güney Kürdistan'a) ve 33. paralelin güneyine (yani Şiîlerin yaşadığı bölgenin bir bölümüne) girmesinin yasaklanması ve böylelikle Irak'ın parçalanmasının hazırlıklarının yapılması, Ortadoğu'ya yeni bir biçim verme operasyonunun bir önsözü gibiydi. Demek oluyor ki, Bill Clinton'ın devlet başkanlığı koltuğunda oturduğu ve Irak halkına karşı bir çeşit ağır çekim jenosidin gerçekleştirilmesinin yanı sıra, Irak'a karşı 3 Eylül 1996'da 27 Cruise füzesinin kullanıldığı bir saldırının, Aralık 1998'de 300 Cruise füzesinin kullanıldığı bir başka saldırının ("Çöl Tilkisi Operasyonu") yapıldığı 1993-2000 yılları özünde, neo-faşist Bush kliğinin işbaşına geldiği 2000 sonrasında farklı olmamıştı.

Washington'un -Çin, Rusya, AB gibi- diğer emperyalist güçler karşısında kendi mevzilerini koruması ve petrol ve doğal gaz kaynakları üzerindeki denetimini pekiştirmesinden, İsrail'in stratejik konumunu iyileştirmekten ve işçi sınıfı ve halkların yavaş yavaş yükselmekte olan direnişini daha çıplak, yaygın ve sistemli bir askerî zorbalık yoluyla ezmeye girişmekten yana olan ve ABD

tekelci burjuvazisinin en gerici fraksiyonlarının çıkarlarını savunan bu güçler, daha Clinton döneminde seslerini giderek yükseltiyorlardı. Örneğin, neo-con ya da yeni muhafazakâr adı verilen neo-faşist kligin en öndegelen isimlerinden bazıları -Başkan Yardımcısı Dick Cheney'nin Ortadoğu danışmanı David Wurmser, "Savunma" Bakan Yardımcısı Douglas Feith ve Pentagon'a bağlı "Savunma Politikası Kurulu" eski başkanı Richard Perle- 8 Temmuz 1996'da dönemin İsrail Başbakanı Binyamin Netenyahu'ya sunulmak üzere bir rapor yayımlamışlardı. "A Clean Break: A New Strategy for Securing the Realm" ("Net Bir Kopuş: Ülkeyi Güvence Altına Almak İçin Yeni Bir Strateji") adlı raporda, Siyonist burjuvazinin "toprak karşılığı barış" geleneksel formülünü bir yana bırakması ve daha saldırgan bir politika izlemesi gerektiği savunuluyordu. BM kararlarıyla da mahkûm edilmiş olan İsrail işgaline karşı çıkan Hizbullah'ı ve onun önderlik ettiği direnişi "Lübnan'daki saldırganlığın asıl sorunlu"su olarak nitelemekten çekinmeyen ve Bush kliginin işbaşına gelmesinden *yıllar önce* Suriye'nin zayıf düşürülmesini ve Saddam Hüseyin rejiminin devrilmesini öğütleyen bu raporda şöyle deniyordu: " Suriye İsrail'e Lübnan topraklarında meydan okumaktadır. Amerika'nın da sempati duyacağı etkili bir yaklaşım; İsrail'in, Lübnan'daki saldırganlığın asıl sorumluları olan Hizbullah, Suriye ve İran'la hesaplaşarak kuzey sınırları boyunca stratejik inisiyatifi ele geçirmesi olacaktır. Bu, " Suriye topraklarının Lübnan'dan hareket eden İsrail-güdümlü kuvvetlerin saldırılarından bağışık olmadığını göstererek Suriye'nin davranışına aynen yanıt vermeyi, "Lübnan'daki Suriye askerî hedeflerine vuruşlar yapmayı ve bunun yeterli olmadığı durumda *Suriye'nin kendi içindeki seçilmiş hedeflere vuruşlar yapmayı* içermelidir... "İsrail; Türkiye ve Ürdün'le işbirliği içinde Suriye'yi zayıflatmak, kuşatmak ve geri püskürtmek suretiyle içinde bulunduğu stratejik ortamı biçimlendirebilir. Bu çaba, Suriye'nin bölgesel ihtiraslarını boşa çıkarmanın bir aracı olarak Irak'ta -zaten kendisi İsrail'in önemli bir hedefi olan- Saddam Hüseyin'i iktidardan düşürme üzerinde yoğunlaştırılabilir."

Öte yandan 1997 yılında, yani Bush kliginin iktidarın iplerini ele geçirmesinden üç yıldan fazla bir süre önce, Amerikalı, İsrailli ve Lübnanlı neo-faşist güçler Washington'da USFCL (=ABD Özgür Lübnan Komitesi) adlı bir örgüt kurmuşlar ve bunun başına da Ziyad K. Abdülnur adlı Lübnan'lı bir Hristiyan bankeri oturtmuşlardı. ABD'ndeki -JINSA, PNAC, AEI, CSP, US Institute for Peace gibi- Hristiyan fundamentalist ve pro-Siyonist örgütlerin

yanısıra İsrail'deki Likud gericilerinin de desteğini alan USCFL websitesinde, örgütün amacının Ortadoğu'yu "diktatörlüklerden, radikal ideolojilerden, sınır anlaşmazlıklarından, siyasal şiddetten ve kitle imha silâhlarından arındırmak" olduğunu ileri sürüyordu. Bunun, Bush kliğinin, özellikle 11 Eylül olaylarından sonra geliştirdiği ve Ortadoğu'ya ve İslâm dünyasına demokrasi getirme olarak reklâm ettiği ve aslında emperyalist şeflerin en azından 20. yüzyılın başından bu yana ağızlarına pelesenk ettikleri klâsik demagojinin günümüze uyarlanmış bir tekrarından başka bir şey olmadığı biliniyor. Aslında USCFL'yi oluşturan ve destekleyen güçler, Ekim 1992'de, başında Ahmet Çelebi'nin bulunduğu INC'ni (=Irak Ulusal Kongresi) oluşturan ve destekleyen güçlerden başkaları değildi. Irak'ın 1991'deki İkinci Körfez Savaşında yenilmesinden sonra, BM "Güvenlik" Konseyinde yer alan diğer devletlerin suç ortaklığıyla yaşama geçirdikleri yaptırımlar nedeniyle 1 milyondan fazla Iraklı çocuk, kadın ve yaşlının ölümüne yol açmış olan ABD emperyalistleri Bill Clinton döneminde, yani 1998'de "Irak'ın Kurtuluşu Yasası"nı çıkararak bu ülkenin Mart 2003'de işgalinin altyapısını oluşturmuşlardı. Clinton dönemi politikalarını yetersiz ve zayıf bulan Bush kliği de 2003 yılında çıkardığı SALSRA adlı yasayla Suriye'ye yapılacak bir saldırının altyapısını oluşturmaya çalışıyor.

Irak'ın işgalinden önce, Saddam Hüseyin rejimi ile El Kaide arasında ilişki olduğunu "kanıtlayan" sahte belgeler hazırlayan Pentagon istihbarat biriminin kurucusu olan ve "Savunma" Bakan Yardımcısı Douglas Feith'e bağlı olarak çalışan David Wurmser, 2000 yılında, kitle imha silâhları geliştirmekle suçladığı Şam rejimine kesin bir ültimatol verilmesi gerektiğini savunan bir başka raporun hazırlanmasına da katkıda bulunacaktı. Taslağı, ABD'nin ünlü Siyonist yorumcularından Daniel Pipes ile neo-faşistlerin Lübnanlı uşağı Ziyad K. Abdülner tarafından hazırlanan ve Suriye'yi askerî güç kullanarak Lübnan'dan çıkarmayı ve sözümona kitle imha silâhlarından arındırmayı öneren bu rapor, "Ending Syria's Occupation of Lebanon: The US Role?" (=“Suriye'nin Lübnan'daki İşgalini Sona Erdirmede ABD'nin Rolü Ne Olmalı?”) adını taşıyordu. Altında Douglas Feith, Elliot Abrams, David Wurmser, Richard Perle, Paula Dobriansky, Michael Ledeen ve Frank Gaffney gibi çoğu daha sonraki yıllarda Bush yönetiminin içinde ya da çok yakınında yer alacak olan 31 kişinin imzasının bulunduğu bu rapor, SALSRA'nın Kongre'den geçirilmesinde de etkili olacaktı. Irak'ı Kuveyt'ten çıkarmak için girişilen 1991'deki İkinci Körfez Savaşının, ABD'nin

büyük kayıplar vermeksizin çıkarlarını savunabileceğini gösterdiğini ileri süren rapor yazarları, bölge devletlerinin kitle imha silâhları edinme olanaklarının artmakta olduğuna işaretle ilerde böylesi operasyonların risklerinin artacağını belirtiyorlardı. George W. Bush'un daha sonra ün kazandıracığı ve yılanın başını küçükken ezmek olarak tanımlanabilecek olan "önleyici vuruş" doktrini öngören Pipes ve kafadarları sözlerini şöyle sürdürüyorlardı: "Eğer kararlı bir eyleme girişeceksek, bunun geç olmasındansa erken olması yeğlenmelidir."

Hızını alamayan bazı Siyonist yazarlar ve kamuoyu oluşturucuları ise 11 Eylül olaylarının şokunu kullanarak ABD emperyalizminin askerî gücünü, İsrail'in rahatsız olduğu *Ortadoğu rejimlerinin tümünü* yıkmak için kullanma çağrısında bulunuyorlardı. ABD'nde yayımlanan etkili aylık *Commentary* (=Yorum) dergisinin editörü Norman Podhoretz, derginin Eylül 2002 tarihli sayısında yer alan yazısında, Bush'un "şer eksenî" klişesine göndermede bulunarak şunları söylüyordu: "Devrilmeyi ve yerlerine başka rejimlerin geçirilmesini fazlasıyla hak etmiş olan rejimler, şer ekseninin [Irak, İran, Kuzey Kore] üyeleri olarak saptanan rejimlerle sınırlı değildir. Bu eksen, en azından Suriye, Lübnan ve Libya'yı olduğu gibi ABD'nin 'dostu' Suudi krallık ailesi ile Mısır'ın Hüsnü Mübareki'nin yanısıra, başında ister Arafat bulunsun isterse yardakçılarından birisi, Filistin Otoritesini de kapsayacak şekilde genişletilmelidir."

Uzun lafın kısısı, gerçek şer eksenini oluşturan ABD, İsrail ve Britanya egemen sınıflarının en azından bir bölümü, Irak'ın yanısıra Suriye ve İran'ın da istikrarsızlaştırılmasını, denetim altına alınmasını ve eğer olanaklıysa işgal edilmesi ve bölünmesini 11 Eylül olaylarından, hatta Bush kliğinin iktidara gelmesinden önce plânlamışlardı. (Bu; Suriye ve İran'a yönelik savların -El Kaide'yi destekleme, kitle imha silâhlarına sahip olma, Irak direnişine önderlik eden kadrolara yataklık yapma vb.- tümüyle hayalî ve uydurma olduğunu bir kez daha göstermektedir.) Ama dahası var. İsrail'in oluşum süreci ve tarihine çok kaba bir tarzda göz gezdirmek, Britanya ve ABD emperyalizminin bu picinin öteden beri bölge ülkeleri ve halklarına karşı hem çıplak zorbalıkla, hem de sinsi komplo ve entrikalarla karakterize edilen bir düşmanlık politikası izlemiş olduğunu ortaya koyacaktır.

Siyonist Burjuvazinin Yayılmacı Stratejisi

Siyonist şefler, daha İsrail'in kurulmasından *onyıllar önce*, bugün Lübnan olarak bilinen ülkeye ilişkin plânlarını gündeme getirmişlerdi. Onlar daha 1918 gibi erken bir tarihte, yani Birinci Dünya Savaşının bitiminde, Britanya ile yaptıkları görüşmelerde, bu Londra'nın manda yönetimi altına konmuş bulunan Filistin'in kuzey sınırlarının Güney Lübnan'daki Litani ırmağına kadar genişletilmesini talep etmişlerdi. İsrail'in devlet olarak kurulduğu 1948 yılında meydana gelen çarpışmalarda Siyonist kuvvetler Litani ırmağına kadar ilerlemiş, ancak uluslararası basınç nedeniyle geri çekilmek zorunda kalmışlardı. Uluslararası burjuva hukukunu hiçe saymayı âdet hâline getirmiş olan İsrail liderleri, 1954'de ABD Devlet Başkanı Eisenhower'ın temsilcisiyle yaptıkları görüşmede, Lübnan hükümetinin, Güney Lübnan'ın ekonomik kalkınması için Litani ırmağının sularından yararlanmasını önlemek amacıyla kuvvet kullanma tehdidinde bulunacak kadar ileri gitmişlerdi.

İsrail'in Lübnan'a dönük hedef ve entrikaları, bu ülkenin eski başbakanlarından Moşe Şaret'in -Siyonistlerin tehditleri ve engelleme çabalarına rağmen ölümünden sonra oğlu tarafından yayımlanan- güncesinde ayrıntılı bir biçimde anlatılmaktadır. Livia Rokah, *İsrail'in Kutsal Terörizmi* adlı kitabında bu konuda şunları söylüyordu:

“Şaret'in güncesi, (İsrail'in ilk başbakanı- G. A.) Ben Gurion'un 1954 yılında Lübnan'ın 'Hristiyanlaştırılması'na, yani Lübnanlılar arasındaki iç çatışmayı sıfırdan başlayarak kışkırtmaya ve oluşturmaya ilişkin plânları nasıl geliştirdiğini ve Lübnan'ın parçalanması ve boyunduruk altına alınmasına ilişkin ayrıntılı bir projenin, daha (Lübnan'daki- G. A.) Filistin varlığının siyasal bir faktör hâline gelmesinden 15 yıldan fazla bir süre önce nasıl özenle hazırlandığını tümüyle belgelemektedir.”

Moşe Şaret anılarında İsrail'in, Lübnan'ı istikrarsızlaştırmak için ne tür plânlar yaptığına da değiniyor. O, 16 Mayıs 1955'de yapılan gizli bir kabine toplantısında, “Savunma” Bakanı Moşe Dayan'a göndermede bulunarak şunları söylüyor: “Ona (Dayan'a- G. A.) göre, gerekli olan tek şey bir subay, hatta sadece bir binbaşı bulmak. Onu ya inandırarak ya da parayla satın alarak kendisini Maruni nüfusun kurtarıcısı olarak ilân etmeyi kabul etmesini sağlamalıyız. O zaman İsrail ordusu Lübnan'a girecek, gerekli miktarda toprağı işgal edecek ve İsrail'le bağlaşma kuracak olan bir Hristiyan rejimi oluşturacaktır.

Litani ırmağının güneyinde kalan bölge tümüyle İsrail tarafından ilhak edilecek ve herşey yoluna girecektir.”

Şaret anılarında 28 Mayıs günü için şunları yazmıştı: “Genelkurmay başkanı, İsrail ordusunun ‘Lübnan’ı Müslüman zâlimlerden kurtarmak için’ yaptığı çağrıya yanıt verdiği görüntüsünü yaratmak için, kukla rolünü oynamayı kabul edecek bir (Lübnanlı- G. A.) subay kiralama plânını destekliyor.” Gerçekten de Siyonistlerin plânı uyarınca kukla Güney Lübnan Ordusunun (=SLA) komutanı Binbaşı Saad Haddad 1979’da, Güney Lübnan’da bir Maruni devletin kurulduğunu açıklayacaktı.

Şaret, güncesine aynı gün düştüğü notta, daha sonra zamanın İsrail Genelkurmay Başkanı Moşe Dayan’ın, İsrail’in Arap devletleriyle BM’in, hatta ABD’nin sağlayacağı güvenlik garantileri temelinde yapılabilecek sınır anlaşmalarının hiçbirini kabul etmemesi gerektiğini söylediğini belirtiyordu. “O, böylesi garantilerin İsrail’in elini-kolunu bağlayabileceğini öngörüyordu... Dayan’ın itiraf ettiği gibi, (İsrail’de- G. A.) büyük ölçekte endişe yaratılmalıydı... Özellikle Arap hükümetlerinin sınır boylarındaki taciz edilen ve öfkelenen Arap nüfusunun tepkilerini denetim altında tutmakta başarılı oldukları dönemlerde, daha sonra yapılacak misillemeleri meşrulaştıracak provokasyonların gerçekleştirilmesi için, Yahudi kurbanların yaşamları da gözden çıkarılmalıydı. Sansür görevlilerinin denetimi altında sürekli yinelenen günlük propaganda İsrail nüfusunu, düşmanın canavarlığını gösteren imgelerle beslemeye yöneltmişti.”

İsrail kuruluşundan bu yana, Filistin’i adım adım sömürgeleştirme ve Filistin halkının topraklarına kaba kuvvet yoluyla el koyma stratejisi, Lübnan başta olmak üzere komşu ülkeler aleyhine bir “bölme ve egemen olma” emperyal stratejisi, Arap ülkelerindeki Arap-olmayan azınlıklarla bağlaşma/ onların ayrılıkçı hareketlerini destekleme stratejisi ve bir yayılma, terör ve savaş stratejisi izleyegelmiştir. Örneğin, İsrail Dışişleri Bakanlığının eski öndegelen analistlerinden biri olan Oded Yinon, Şubat 1982’de *Kivunim* (=Doğrultular) adlı dergide yayımlanan “1980’lerde İsrail İçin Bir Strateji” başlıklı yazısında Siyonist burjuvazinin yaklaşımını şöyle ifade ediyordu: “1980’lerde İsrail’in Batı cephesinde güttüğü siyasal hedef, Mısır’ı topraksal bakımdan farklı jeografik bölgelere ayırmaktır.

“Mısır birçok otorite odakları arasında bölünmüş ve parçalanmıştır. Eğer Mısır dağılırsa, Libya, Sudan gibi ülkeler ve hatta daha uzaktaki devletler de bugünkü formları içinde varolmaya devam edemeyecek ve Mısır’ın çöküşü ve dağılması örneğini izleyeceklerdir...

“Lübnan’ın tümüyle dağılarak beş ayrı eyalete bölünmesi; Mısır, Suriye ve Irak ta içinde olmak üzere tüm Arap dünyası için izlenmesi gereken bir örnek oluşturmaktadır; Arap yarımadası şimdiden bu yolu tutmuştur. Suriye’nin ve daha sonra Irak’ın askerî güçlerinin dağılması İsrail’in birincil kısa erimli hedefiyken, bu devletlerin dağılarak, Lübnan’da olduğu gibi etnik ya da dinsel bakımdan özgün bölgelere bölünmesi, onun Doğu cephesinde birincil uzun erimli hedefidir. Suriye, etnik ve dinsel yapısına uygun olarak, bugünkü Lübnan’da olduğu gibi bir dizi devlete bölünecektir; böylelikle sahil bölgesinde bir Alevî devleti, Halep bölgesinde bir Sünnî devleti, Şam’da kuzeydeki (yani Halep’teki- G. A.) komşusuna düşman bir başka Sünnî devleti olacak, Dürziler de, belki bizim Colan tepelerimizi de içerecek ve kesinlikle Havran ve Kuzey Ürdün’ü de içine alacak bir devlet kuracaklardır. Daha şimdiden erişim menzilimiz içinde olan bu durum, bölgede uzun erimli barış ve güvenliğin güvencesi olacaktır.

“Petrol bakımından zengin ve içsel olarak parçalanmış olan Irak, İsrail’in hedef adayları arasında yer almayı garantilemiştir. Bizim açımızdan Irak’ın dağılması, Suriye’nin dağılmasından daha da önemlidir. Irak, Suriye’den daha güçlüdür. Kısa erimde Irak’ın gücü İsrail için en büyük tehdit kaynağıdır. Bir Irak-İran savaşı Irak’ı parçalayacak ve onun, bize karşı geniş bir cephede savaşımı örgütlemeye fırsat bulamadan yıkılmasına yol açacaktır. Kısa erimde, Araplar arasındaki her türden çatışma bizim işimize yarayacak ve Irak’ı, tıpkı Suriye ve Lübnan’da olduğu gibi mezhepler arasında parçalama yolundaki daha önemli hedefimize ulaşmamızı çabuklaştıracaktır. Irak’ın, Osmanlı döneminin Suriyesi’nde olduğu gibi etnik/ dinsel doğrultuda eyaletlere bölünmesi olanaklıdır. Böylelikle, üç ana kent olan Basra, Bağdat ve Musul çevresinde üç (ya da daha fazla) devlet oluşacak ve güneydeki Şiî bölgeleri Sünnî ve Kürt kuzeyden ayrılacaktır. Hâlihazırdaki İran-Irak çatışmasının bu kutuplaşmayı daha da derinleştirmesi olanaklıdır.” (İtalikler yazıyı İbraniceden İngilizceye çeviren anti-Siyonist Yahudi Profesör İsrail Şahak’a ait)

Filistinli siyasal bilimci Salih Abdülcevat ise ABD ve bağlaşıklar ve uşaklarının 20 Mart 2003’de Irak’a karşı giriştiği son saldırıyı ele aldığı ve *El Ehram* dergisinin 17-23 Nisan 2003 tarihli 634. sayısında yayımlanan “Asıl Kazanan Taraf: İsrail” adlı makalesinde şunları söylüyordu: “Bu yüzdendir ki, birbirini izleyen İsrail hükümetlerinin tümü, Irak’ta Kürtlerin ya da Lübnan’da Marunilerin durumunda

olduğu gibi, Arap-olmayan etnik azınlıkları destekleme ilkesini benimsemişlerdir...” Abdülcevat daha sonra İsrail'in ilk başbakanı Ben Gurion'un, “Siyonizmin tartışma götürmez akideleri hâline gelecek” olan görüşlerini şöyle özetliyordu: “1. Araplar Siyonist hareketin başta gelen düşmanıdır. Bu baş düşmana karşı koyabilmek için Siyonizmin Doğu'da, Batı'daki bağlaşıklarıyla birlikte saf tutacak bağlaşıklar araması gerekmektedir. Söz konusu esas çatışmayla yüz- yüze gelindiğinde bu bağlaşıklara, Siyonist projenin iktidarını destekleyecek bir karşı kuvvet olarak gereksinim duyulacaktır... Dolayısıyla, -'Yahudi halkının baş düşmanı' olan- Arap milliyetçiliğine karşı çıkan ya da onunla savaşmaya hazır olan bütün grup ve mezhepler, Siyonizmin yerleşim ve devlet-güdümlü politikalarını yaşama geçirmesine yardımcı olabilecek potansiyel bağlaşıklardır...”

“İsrail; Sudan, Irak, Mısır ve Lübnan'daki ve düşman saydığı Arap dünyasındaki ayrılıkçı hareketleri işte bu arkaplân zemininde desteklemiştir. Bu çerçevede, Irak'a ilgi ve bu ülkeyi güçten düşürme ya da onun güçlenmesini engelleme doğrultusundaki çabalar, her zaman Siyonizmin temel amaçlarından biri olagelmıştır. İsrail, Kürt hareketinin önderleriyle gizli ama sıkı ilişkiler kurmak suretiyle bazan Irak'ta bir dayanak noktası edinmeyi başarmıştır.”

Rahatlıkla daha da çoğaltılabilecek olan bu alıntılar ve ifadeler, Filistin ve Lübnan halkları başta olmak üzere, Ortadoğu halklarının aslında on yıllara yayılmış bir emperyalist-Siyonist komployla karşı karşıya bulunduğunu tartışma götürmez bir biçimde kanıtlamakta ve bugün Lübnan ve Suriye'ye karşı girilen diplomasi ve psikolojik savaş atağına ışık tutmaktadır.

Siyonistlerin Lübnan'ı Hedef Alan Saldırıları

Ne yasa, ne de hukuk tanıyan Siyonist haydutların Lübnan'a ve Lübnan'daki Filistin siyasal/ askerî varlığına yönelik saldırıları, özellikle ABD ve Britanya emperyalistlerinin koruyucu kanatları altında 1960'lardan günümüze kadar uzanan bir zaman dilimi boyunca süregelmiştir. Burada bunların sadece en önemlilerine değinilecek.

Daha 1969 yılında, Atina'da bir İsrail yurttaşının bir Arap tarafından öldürülmesini bahane eden Siyonist haydutlar, Beyrut'un yeni inşa edilmiş olan Halde havaalanını savaş uçaklarıyla bombardıman ederek havaalanını ve burada bulunan 13 sivil yolcu uçağını tahrip ettiler.

1970 yılına gelindiğinde, Siyonistler Güney Lübnan'daki FKÖ üslerine karşı az çok düzenli kara ve hava saldırıları düzenlemeye başlamışlardı bile. Ürdün'de 1971'de yaşanan Kara Eylül günlerinin ardından Filistin direnişinin ana gövdesinin Lübnan'a yerleşmesinin en önemli sonuçlarından biri, İsrail'in bu ülkeye yönelik korsanca saldırı, suikast ve bombardımanlarını daha da yoğunlaştırması oldu.

1975-76'da Lübnan'da bir tarafta gerici Marîni burjuvazisine dayanan sağcı ve faşist güçler (Falanjistler, Sedir Savunma Cephesi vb.) ve diğer tarafta içinde Dürzi ve Sünnî Müslüman emekçilere dayanan örgütlerin yer aldığı İlerici ve Yurtsever Güçler Cephesi ve onunla bağlaşma içine giren Filistinli örgütler arasında bir iç savaş yaşandı. Çoğu sivil, onbinlerce insanın ölümüne ve Lübnan'ın ekonomisi ve altyapısının büyük ölçüde yerle bir olmasına yol açan bu iç savaşın ardında, Filistin direnişinin bu ülkedeki üslerini yoketmek ve gerici-faşist güçler aracılığıyla Lübnan üzerindeki yayılmacı emellerini gerçekleştirmeyi plânlayan Siyonistler bulunuyordu.

Siyonist kuvvetlerin Mart 1978'de Güney Lübnan'ın Litani ırmağına değin uzanan bölümünü işgal etmeleri üzerine çıkan çatışmalarda ve İsrail bombardımanında çoğu sivil halktan olmak üzere 1,000 kadar kişi öldü ve 250,000 kişi de evlerini terk etmek zorunda kaldı. İsrail, uluslararası tepkiler üzerine kısa bir süre sonra Güney Lübnan'ın büyük bir bölümünü boşaltmak zorunda kaldı. Ne var ki Siyonist kuvvetler, bu operasyondan çok önce yaptıkları plânlar uyarınca, ancak Lübnan-İsrail sınırının Lübnan tarafında 100 km. uzunluğunda ve 8-10 km. genişliğinde bir "güvenlik şeridi" oluşturduktan ve bu şeride Binbaşı Saad Haddad komutasındaki kukla SLA kuvvetlerini yerleştirdikten sonra geri çekileceklerdi.

Temmuz-Ağustos 1979'da Filistinli fedayilerin saldırılarını bahane ederek Güney Lübnan'ı yoğun bir biçimde bombalayan İsrail, Temmuz 1981'de Beyrut'u ağır bir bombardımana tâbi tutarak 450 kişinin ölümüne ve 800'den fazlasının da yaralanmasına yol açtı.

6 Haziran 1982'de İsrail, birkaç gün önce Londra elçisine karşı girişilen suikastı bahane ederek "Celil'de Barış Operasyonu"nu başlattı. Önce FKÖ kamplarının bulunduğu Güney Lübnan'ı bombalayan ve daha sonra Lübnan'ın önemli bir bölümünü işgal eden Siyonist kuvvetler 13 Haziran'da Beyrut'u kuşattılar ve iki ay boyunca yoğun bir bombardımana tâbi tuttular. Filistin direnişinin Lübnan'da bulunan güçlerini ve altyapısını yoketmeyi amaçlayan ve 650 İsrail askerinin öldüğü b... operasyon hedefine tam olarak ulaşamadı; ancak

çoğu sivil olmak üzere 20,000'den fazla Lübnanlı ve Filistinlinin ölümüne, 30,000 kişinin yaralanmasına ve 500,000'den fazla insanın evlerini terketmesine yol açtı.

22 Ağustos 1982'de, ABD temsilcisi Philip Habib aracılığıyla varılan ve bu arada Filistinli sivillerin yaşamını sözümona güvence altına alan anlaşma üzerine Filistinli gerillalar Beyrut'u terkederek Bekaa vadisine çekildiler. Bunun hemen ardından 23 Ağustos 1982'de İsrail, Falanjist lider Beşir Cemayel'i Lübnan devlet başkanlığına getirdi. Cemayel'in 14 Eylül 1982'de gerçekleştirilen bir suikast sonucu ölmesinin ardından Siyonistlerin yönlendirdiği Falanjist milisler, silâhsız sivillerin kalmakta olduğu Sabra ve Şatila mülteci kamplarında 16-17 Eylül'de giriştikleri katliamda 3,000'e yakın Filistinli sivil katlettiler.

Filistin direnişinin ve Hizbullah'ın saldırısı sonucunda, yasadışı bir biçimde işgal altında tutulan "güvenlik şeridi"nde beş askerlerinin öldürülmesi üzerine Siyonistler 25-31 Temmuz 1993'de bir kez daha Lübnan'a karşı büyük bir saldırıya giriştiler. İsrail ordusunun, Güney Lübnan halkı ve direnişine karşı giriştiği "Hesap Verme Operasyonu"nda büyük çoğunluğu sivil olmak üzere 130 kişi öldü ve 300,000 kişi de evlerini terk etmek zorunda kaldı.

Hizbullah ile İsrail arasındaki ateşkesin bozulmasının ardından⁶⁶ Mart-Nisan 1996'da çıkan çatışmalarda kayıplar veren İsrail ordusu 11-27 Nisan 1996'da Güney Lübnan direnişi ve halkına karşı "Gazap Üzümleri Operasyonu"nu gerçekleştirdi. Bu saldırılarda büyük çoğunluğu sivil 154 kişi öldü ve 351 kişi de yaralandı. Ölümünün çoğu, İsrail ordusunun, Kana kasabasındaki BM sığınağını top ateşine tutmaları sonucunda meydana geldi.

Ancak, Siyonist haydutların Lübnan üzerindeki yayılmacı emelleri ve onbinlerce insanın ölümüne ve yaralanmasına, yüzbinlerce kişinin evlerinden olmalarına yol açan bütün bu saldırı ve operasyonları ve adı çıkmış Hiyam cezaevi gibi yerlerde direnişçilere uyguladıkları zulüm ve işkence, Güney Lübnan halkının direniş ruhunu daha da güçlendirmekten başka bir sonuç vermedi. Ve sonunda Siyonistler,

⁶⁶ Hizbullah ile İsrail ordusu arasında Temmuz 1993'teki çatışmalardan sonra ilân edilen ateşkes Nisan 1996'da bozulmuş, 4 Mart'tan 10 Nisan'a kadar süren çatışmalarda 7 İsrail askeri, 3 Lübnanlı sivil ve bir Hizbullah savaşçısı ölmüş ve 16 İsrail askeri, 7 Lübnanlı sivil ve 6 İsrailli sivil yaralanmıştı. Bunun üzerine İsrail yetkilileri Hizbullah'a ağır darbeler indireceklerini açıkladılar ve Güney Lübnan'daki 44 kasaba ve köyde yaşayan insanları 24 saat içinde bölgeyi terketmeye çağırdılar.

Hizbullah'ın ve Güney Lübnan halkının uzun yıllar boyunca sürdürdüğü inatçı ve kahramanca direniş ve gerilla savaşı sonucunda 23-25 Mayıs 2000'de Lübnan'dan çekilmek zorunda kaldılar. İsrail'in kuklası SLA üyelerinin çoğu ya İsrail'e kaçtı ya da teslim oldu.

BM “Güvenlik” Konseyi’nin İkiyüzlü ve Hukukdışı Tutumu

Büyük ölçüde ABD, Britanya ve İsrail'in denetimi altına girmiş gözükken BM “Güvenlik” Konseyi, ikiyüzlülüğün ve hukuk normlarının açıkça çiğnenmesinin kusursuz bir örneğini oluşturan -ve Rusya ile Çin'in yanısıra bazı geçici üyelerin de çekimser oy kullandığı- 2 Eylül 2004 tarih ve 1559 sayılı kararıyla, Suriye birliklerinin Lübnan'dan çekilmesini VE Hizbullah'ın silâhsızlanmasını talep etmişti. Özellikle Batı Avrupa emperyalistlerine göre İsrail'in, Filistin toprakları üzerinde 1948'den, Suriye'nin Colan tepeleri ve Lübnan'ın Şebaa Çiftlikleri bölgesi üzerinde 1967'den bu yana süregelen -BM kararlarına ve uluslararası burjuva hukukuna göre de yasadışı olan- işgali sürmeli ve İsrail askerleri buradan çekilmemeliydi; ABD'nin Irak'taki -gene BM kararlarına ve uluslararası burjuva hukukuna göre de yasadışı olan- işgali de sürmeli ve ABD askerleri Irak'tan (ve Afganistan'dan, Haiti'den vb.) çekilmemeliydi. Ama, 1989 Taif Anlaşması uyarınca Lübnan'da bulunan Suriye askerleri bu ülkeden çekilmeliydi! Çekirdeğini Batı Avrupa emperyalistlerinin oluşturduğu bu ABD-İsrail yardakçılarının Suriye'nin Lübnan'daki konumuna ilişkin tutumları, onların İran'ın (ve Kuzey Kore'nin) nükleer programına ilişkin tutumlarıyla büyük ölçüde paralellik gösteriyor. Bu “uygar” devletler; elinde binlerce, hatta onbinlerce nükleer silâh bulunduğu hâlde, bunlara -mini nükleer silâhlar gibi- yenilerini ekleyen, uzayı silâhlandırın, devasa bir biyolojik, kimyasal ve konvansiyonel kitle imha silâhı stoğuna sahip bulunan ve gittikçe daha sofistike silâhlar üreten ABD ya da son derece gelişmiş konvansiyonel silâhlarının yanısıra elinde 400-500 nükleer ve termonükleer silâhı bulunan İsrail konusunda en küçük bir itirazda bulunmaya cesaret edemiyorlar; ama onlar, İran'ın ve Kuzey Kore'nin ilkel nükleer programları konusunda yaygara yapmakta, hatta ABD'nin izinden giderek konuyu BM “Güvenlik” Konseyi'ne götürebileceklerini söyleyerek, nükleer araştırmalarında uluslararası anlaşmalara aykırı bir tutumu saptanamamış olan İran'ı tehdit etmeye cüret edebilmektedirler.

Bu devletler, dünyanın en güçlü ordularından biri olan ve modern

teknğin en ileri ölüm makinalarıyla donanmış olan ve 20. yüzyılın başlarından bu yana yüzbinlerce cana kıymış bulunan Siyonist haydutların elindeki kitle imha silâhlarına ses çıkarmaz, hatta bu teröristleri ekonomik, siyasal ve malî bakımdan desteklemeye devam ederken, Suriye'nin Rusya'dan almayı plânladığı SA-18 füzeleri, Lübnan Hizbullahı'nın elindeki Katyuşa roketleri ya da Filistin direnişinin elindeki hafif silâhlar üzerinde yaygara koparabilmektedirler. Böylece onlar çoğu kez yatıştırmacılığın da ötesine geçerek, ABD-İsrail-Britanya blokunun yedek gücü durumuna gelmekte, bu şer ekseninin yeni askerî mâceralara atılmasına, Ortadoğu'yu ve dünyayı yeni savaşlara ve katliamlara sürüklemelerine katkıda bulunmaktadır. Ama onlar böyle davranmak suretiyle kendi bindikleri dalı kesmekte, -Çin, Rusya, Japonya vb.'nin yanı sıra kendilerinin konumlarını da zayıflatmaya çalışan ABD'nin çöküşünü geciktirmeye hizmet etmektedirler. Bunun en ilginç örneklerinden biri, Fransa ile Almanya'nın, en büyük ticarî partneri AB olan ve 19 Ekim 2005'de bu ekonomik süper devletle bir "Birlik Anlaşması" imzalamış bulunan ve 2010 yılında yaşama geçirilebileceği tahmin edilen Avro-Akdeniz serbest ticaret bölgesine katılması öngörülen Suriye'yi diplomatik olarak yalıtıma çalışmaları. Aynı saptama, bu ülkelerin İran politikası için de üç aşağı beş yukarı geçerlidir.

Öte yandan, BM "Güvenlik" Konseyi, Lübnan'da Mayıs 2005'de yapılacak olan genel seçimlere ilişkin kaygılarını dile getirir, Lübnan'daki Suriye birliklerinin geri çekilmesi ve tüm milis örgütlerinin -yani Hizbullah'ın- silâhsızlanmasını talep ederken, kendi kuruluş yasasını çiğneyerek Lübnan'ın içişlerine burnunu sokmaktadır. 10 Ekim 2004'de Afganistan'da ve 30 Ocak 2005'te ABD ile bağlaşıklık ve uşaklarının işgali altında ve silâhlı çatışma ortamında yapılan sözde seçimleri "demokratik" olarak nitelemeye cüret eden Batı Avrupa emperyalistleri ve BM "Güvenlik" Konseyi, bir kez daha işgali ve emperyalist terörü meşrulaştırmakta ve bir ölçüde kendi yaratıkları olan burjuva uluslararası hukukunu bir kez daha ayakları altına almaktadırlar. Burada, ABD'nin ve onun kuyruğunda sürüklenen BM "Güvenlik" Konseyi'nin ve özellikle Batı Avrupa emperyalistlerinin Hizbullah'ın silâhsızlandırılması konusundaki ısrarı üzerinde özellikle durmak gerekiyor.

Filistin ve Lübnan halkı üzerinde onyıllardır terör estirmiş olan Siyonist haydutlar ve onların Amerikalı patronları açısından her türlü halk direnişinin ve özellikle silâhlı direnişin ezilmesi

ya da teslim alınması yaşamsal bir önem taşımaktadır. Onlar, Hariri'nin öldürülmesinden yaklaşık bir hafta önce sona eren Şarm el-Şeyh görüşmeleri edimsel bir ateşkesle noktalanmış olsa da, Filistin halkının temel sorun ve taleplerinden hiçbirini ele almayan/çözmeyen bu diplomatik maratonun ve görece kısa bir sessizlik döneminin ardından Filistin direnişinin önümüzdeki aylarda yeniden yükselmesinin kaçınılmaz olduğunu biliyorlar. Onlar, Filistin direnişi ile Lübnan direnişi arasındaki tarihsel dayanışmanın olduğu gibi, Irak halkının direnişiyle Filistin ve Lübnan halklarının direnişi arasında oluşan karşılıklı etkileşimin ve bunun Ortadoğu çapında yaratabileceği ve yaratmakta olduğu devrimci sarsıntının da farkındalar. İşte, emperyalist-Siyonist “önleyici savaş” doktrini uyarınca Hizbullah’a ve onunla geçici ve kararsız da olsa bir yazgı birliği içinde bulunan Suriye’ye karşı sürdürülen kampanyanın nedeni budur. Şimdiye kadar hiçbir Arap devleti ve ordusunun yapamadığını başararak İsrail kuvvetlerini çetin ve inatçı bir gerilla savaşından sonra Lübnan topraklarından kovmayı başarmış olması ve Filistin ve Irak direnişleri için bir örnek ve güçlü bir bağlaşıklık olmakla kalmayıp Bush ve Şaron kliklerinin İran’a yönelik saldırı plânlarının önünde bir engel oluşturması, emperyalist ve Siyonist teröristlerin Hizbullah’a duydukları kini daha da artırıyor.

BM “Güvenlik” Konseyi’nin 1559 sayılı kararında yer alan Hizbullah’ın silâhsızlanması/ silâhsızlandırılması talebi geçmişte de pek çok kez dile getirilmişti. Burada birkaç örnekle yetinelim. 16 Kasım 1993’de İsrail Başbakanı İzak Rabin, İsrail ordusunun Güney Lübnan’dan ancak Hizbullah’ın silâhsızlandırılması ve denetim altına alınmasından sonra çekileceğini söylemişti. Gene aynı yıl ABD Dışişleri Bakanlığı Hizbullah’ın silâhsızlandırılması gerektiğini söylemiş ve Beyrut’taki ABD elçisi Richard Jones, Kuzey İsrail’e yapılan Katyuşa roket saldırılarının durdurulmasını, Hizbullah’ın silâhsızlandırılmasını ve Güney Lübnan’daki “güvenlik şeridi”nde konuşlu İsrail kuvvetlerine yapılan saldırıların sona erdirilmesini talep etmişti. Aslına bakılırsa, BM “Güvenlik” Konseyi’nin 1559 sayılı kararı, neo-faşist Bush kliğinin 2003’de ABD’ndeki Siyonist lobilerle birlikte kotardığı ve Kongre’den geçirdiği “Suriye’den Hesap Sorma ve Lübnan’ın Egemenliğini Restore Etme Yasası”yla üç aşağı beş yukarı aynı içeriği taşımaktadır. Bütün bunlara geçtiğimiz günlerde Avrupa Parlamentosu’nun, ABD ile İsrail’in basıncı altında Hizbullah’ı 473’e karşı 33 oyla “terörist” bir örgüt olarak niteleyen bir karar alması eklendiğinde Edward W. Miller’in Mayıs 1996 tarihli “Lebanon,

Israel's Killing Fields" ("Lübnan, İsrail'in Ölüm Tarlaları") adlı makalesinde vardığı sonucun ne denli isabetli olduğu anlaşılacaktır: "Temel Siyonist senaryo değişmeden kalmış, ancak İsrail'in hazırladığı sahnede oynayan oyuncular değişmiştir."

Silâhsızlanması, daha doğrusu silâhsızlandırılması gereken birileri gerçekten var. Ama bunlar asla, işçi sınıfının ve ezilen halkların öncü güçleri ya da emperyalist-Siyonist teröre karşı direnen örgütler değil, tersine emperyalist savaşların, işgal ve askerî müdahalelerin ve siyasal gericiliğin ve faşizmin esas kaynağı olan ve Hitler'in, Mussolini'nin ve Hirohito'nun izinden yürüyerek tüm dünyayı egemenliği altına alacak olan bir Dördüncü Reich kurma peşinde olan güçlerdir: Yani başta ABD, İsrail ve Britanya'nın başını çektiği neo-faşist blok ve onun yordakçıları. Bu ise, öncelikle gelişmiş kapitalist ülkeler de içinde olmak üzere dünyanın bir dizi ülkesinde işçi sınıfının önderliğinde gerçekleştirilecek devrimlerle başarılabilir ve bir bütün olarak kapitalist-emperyalist sistemin yıkılmasından ayrı olarak ele alınamaz.

Sonuç

Kendince haklı birtakım tarihsel gerekçelere dayanan ve Lübnan'ın büyük Suriye'nin bir parçası olduğunu ileri süren Suriye burjuvazisinin küçük komşusu üzerinde öteden beri yayılmacı emelleri olduğu doğrudur. Onun bu amaçla -en gericileri de içinde olmak üzere- Lübnan'daki değişik etnik ve dinsel gruplar ve onların milis örgütleriyle bir dizi ilkesiz ve oportünist bağlaşımlara girdiği, hatta Lübnan'daki Filistin siyasal/ askerî varlığını kendi denetimi altına almak ya da bazı durumlarda ezmek için zaman zaman ABD ve İsrail'le ortak hareket ettiği de. Bu bağlamda, değişik milliyet, din ve mezheplerden Lübnan işçi sınıfı ve halkının kendi ülkelerine ilişkin kararları kendilerinin almaları ve geleceklerini, Suriye burjuvazisinin denetim ve gözetiminden özgür ve bağımsız olarak kendilerinin belirlemeleri gerektiği söylenebilir ve söylenmelidir. Ancak, Suriye ile ilişkisinin hangi içerik ve biçimde olacağını belirleme hakkı, *sadece ve sadece Lübnan işçi sınıfı ve halkına* aittir. Ne en azından yüzyıldır dünyanın dörtbir köşesinde onmilyonlarca işçi ve emekçiye katletmiş, yüzlerce anti-demokratik ve faşist darbe, provokasyon ve komplo tezgâhlanmış ve sayısız katliam ve insanlık suçu işlemiş olan ABD emperyalizmine, siyasal gericiliğin ana kaynağı ve dünya halklarının baş düşmanı olan Washington teröristlerine aittir bu hak, ne de onların elikanlı ortakları olan Siyonist haydutlara.

Suriye'nin Lübnan'daki konumu ve bu ülkeye ilişkin politikası çeşitli açılardan eleştirilebilir, hatta kınanabilir. Ancak bu, özellikle günümüz siyasal koşullarında, Lübnan, Filistin ve Irak işçi sınıfı ve halkının -ve Ortadoğu işçi sınıfı ve halklarının- darbelerini yöneltmeleri gereken baş düşmanın ABD emperyalizmi ve İsrail Siyonizmi olduğu gerçeğini bir an için bile olsun unutturamaz ve unutturmamalıdır. ABD'nin İsrail ve Britanya ile birlikte Ortadoğu ve dünya işçi sınıfı ve halklarını köleleştirmek için yeni bir dünya savaşı başlatmaya hazırlandığı ve bu çerçevede kendi hegemonya plânlarının önünde engel olarak gördüğü ve bütün diğer devletleri ve siyasal güçleri “ya bizden yanasınız ya da teröristlerden” mantığı uyarınca kuşatmaya ve baskı altına almaya giriştiği bugünkü koşullarda özellikle Suriye, İran gibi ülkeler, *emperyalist şantaj ve tehditlere karşı durdukları sürece* objektif olarak dünya işçi sınıfı ve halklarının *dolaylı yedek güçleri* arasında yer alırlar. Bu bakımdan, işçi sınıfının bilinçli öncüsü ve tüm devrimci ve ilerici güçler Lübnan'daki gerici burjuva muhalefetin ABD-İsrail güdümlü demokrasi manevralarını ellerinin tersiyle itmeli, şer ekseninin Irak halkına karşı giriştiği emperyalist saldırıya olduğu gibi, sözümona kitle imha silâhlarını vb. bahane ederek Suriye'ye, İran'a vb. karşı girişebileceği ve girişmeye hazırlandığı emperyalist saldırılara, bu rejimlerin anti-demokratik ve gerici niteliklerinden bağımsız olarak karşı durmalıdırlar.

Hedef Ülke İran
Üçüncü Dünya Savaşının Ayak Sesleri
11-22 Ekim 2005

“Molla yönetiminin yenilgiye uğratılması ve Tahran’da özgürlüğün zaferi, Saddam Hüseyin’in devrilmesine kıyasla tarihsel açıdan çok daha önemli bir olay olacaktır.”

American Enterprise Institute üyesi Michael Ledeen, Haziran 2003.

“İsrail ABD’nin güvenilir bir bağışığıdır. Biz, gerektiğinde İsrail’in yardımına koşacağız.”

George W. Bush, 1 Şubat 2006

Savaş Tamtamları

Son aylarda, özellikle 2004’ten bu yana Ortadoğu’da savaş tamtamları yeniden ve daha yüksek sesle çalınmaya başladı. Bilinen nedenlerle Irak mâcerasına atılan ve orada boyunun ölçüsünü almak üzere olan küstah ABD saldırganları, İsrail’in ve ABD’ndeki güçlü Siyonist lobilerin de teşvikiyle bu kez bir İran mâcerasına atılmak üzereler. Olayların gelişimine kabaca göz atalım:

ABD Temsilciler Meclisi 6 Mayıs 2004’de 376 oya karşı 3 oyla aldığı bir kararla, ABD’ne, İran’ın nükleer silâhlar edinmesini önlemek için gereken her türlü önlemi alma çağrısında bulundu.

Şimdi, ABD’nin BM elçisi olan azılı gerici John Bolton, silâhların denetimi ve uluslararası güvenlik bakan yardımcısı görevinde bulunduğu sırada, 24 Haziran 2004’de ABD Temsilciler Meclisi huzurunda yaptığı bir konuşmada şöyle dedi:

“Biz İran’ın gizli bir kimyasal silâhlar yapma ve bu silâhları stoklama programı olduğuna inanıyoruz... (İran’ın- G. A.) 1,300 km menzilli Şahap-3 füzeleri İsrail, Türkiye, bölgedeki ABD

kuvvetleri, ABD'nin dostları ve bağlaşıkları için doğrudan bir tehdit oluşturmaktadır.”

ABD Senatosu 22 Temmuz 2004'de aldığı bir kararla, ABD de içinde olmak üzere NPT'na taraf olan bütün devletlere, gerekli araçları kullanarak İran'ın nükleer silâhlar elde etmesini engelleme çağrısında bulundu.

Devrim Muhafızlarının komutan yardımcısı Tuğgeneral Bekir Zülkadir 17 Ağustos 2004'te yaptığı açıklamada şunları söyledi:

“Buşehr nükleer tesisine bir füze fırlatması hâlinde İsrail'in, nükleer silâhlarını ürettiği ve stokladığı Dimona nükleer tesisine elveda demesi gerekir.” Devrim Muhafızları Siyasal Bürosunun şefi Yadullah Cevani ise, “Nükleer tesisler de içinde olmak üzere, Siyonist rejimin denetimi altındaki bölgenin tümü, İran'ın gelişmiş füzelerinin menzili içindedir.”

19 Ağustos 2004'de Arap TV kanalı Elcezire'ye bir demeç veren ve “Birileri bize bir şey yapma değin elimiz kolumuz bağlı oturacak değiliz” diyen İran Savunma Bakanı Ali Şamhani, tehdit edilmeleri hâlinde nükleer tesislerini korumak için İsrail'e karşı önleyici bir vuruş yapabileceklerini belirtti.

23 Eylül 2004'de İran Dışişleri Bakanı Kemal Harrazi, ABD'nin İsrail'e, İran'ın nükleer tesislerini koruyan pekiştirilmiş bunkerleri tahrip edebileceği ileri sürülen bir tonluk bombalardan 500 adedini sattığı haberleri üzerine yaptığı yorumda, İsrail'in sadece İran için değil, bütün ülkeler için tehdit oluşturduğunu belirtti ve İsrail'in herhangi bir saldırısına en şiddetli bir biçimde karşılık vereceklerini kaydetti.

ABD başkanlık seçimlerine Demokrat Parti'nin adayı olarak girecek olan John Kerry, 2 Kasım 2004'de yaptığı bir açıklamada, “Nükleer silâhlarla donanmış bir İran, ABD'nin ve onun bölgedeki bağlaşıklarının ulusal güvenliği açısından kabul edilemez bir tehdittir” dedi.

Kasım 2004'de IAEA, İran'ın değişik bölgelerinde bulunan nükleer tesislerde yaptığı son derece kapsamlı araştırmalardan sonra, ABD ve İsrail'in savlarının tersine İran'ın bir nükleer silâh programı olduğuna ilişkin hiçbir kanıt bulunmadığını belirten bir rapor yayımladı.

Aralık 2004'te İran silâhlı kuvvetleri, ülkenin batı ve güneyindeki beş eyalette olası bir ABD-İsrail saldırısına karşı 120,000 askerin

katıldığı geniş kapsamlı bir askerî tatbikat yaptı.

Adı açıklanmayan bir ABD kaynağı, Aralık 2004 ve Ocak 2005’de ABD savaş uçakları ve askerî keşif uçaklarının İran’ın Merkezî, Buşehr, İsfahan, Razavi Horasan eyaletlerinde, İran-Irak sınırında, Hürremşehir ve Abadan dolaylarında İran hava sahasını ihlâl ettiğini bildirdi. İran kaynaklarının da doğruladığı bu hava sahası ihlâlleri, bir yandan İran hava savunmasının gücünü yoklama, bir yandan da İran’a gözdağı verme amacını taşıyordu.

Ocak 2005’de ABD Başkan Yardımcısı Dick Cheney MSNBC’ye verdiği bir mülâkatta İsrail’in İran’ın nükleer tesislerini bombalayacağına ilişkin söylentiler konusunda şunları söyledi.

“Kaygılardan biri İsrail’in bu işi kimseye danışmadan yapması... İran’ın, İsrail’i yoketmeyi amaçladığına ilişkin deklare edilmiş bir politikası olduğu dikkate alındığında, İsrailliler daha önce eyleme geçmeye karar verebilir ve ortaya çıkacak diplomatik karışıklığın temizlenmesini de diğer ülkelere bırakabilirler.”

Ocak 2005’de ABD, İsrail ve Türkiye Doğu Akdeniz’de Suriye açıklarında yıllardır yapmakta oldukları ortak askerî tatbikatı gerçekleştirdiler.

Amerikalı araştırmacı gazeteci Seymour Hersh’in 19 Ocak 2005’te *New Yorker*’da yayımlanan yazısına göre, ABD Özel Kuvvetleri ve CIA 2004 yılının ortalarından bu yana İran topraklarında keşif ve istihbarat çalışması yürütüyor ve yer yer sabotajlar gerçekleştiriyor. Gene Hersh’e göre, ABD tarafından resmen terörist bir örgüt sayılan Halkın Mücahitleri’nin İran topraklarında giriştiği sabotaj ve suikast eylemlerine, pilotsuz ABD uçaklarının İran hava sahasına keşif amaçlarıyla girmeleri ve İsrail istihbarat görevlilerinin İran Kürdistanı’nda yürüttüğü bilgi toplama ve örgütlenme çabaları eşlik ediyor.

ABD Başkanı G. W. Bush, 2 Şubat 2005’de yaptığı “Birliğin Durumu” konuşmasında, “Nükleer silâh peşinde koşarken halkını erişmek istediği ve hak ettiği özgürlükten yoksun bırakan İran’ın, dünyanın bir numaralı devlet terörü sponsoru” olduğunu söyledi.

Şubat 2005’de İsrail ilk kez -diğer bazı Arap ülkelerinin de yer aldığı- bir NATO askerî tatbikatına katıldı.

14 Şubat 2005’de Lübnan eski başbakanı Refik Hariri bir suikast sonucu öldürüldü. Olaydan Suriye’yi sorumlu tutan ABD ve İsrail, Şam’ın askerlerini Lübnan’dan çekmesi için bir kampanya başlattılar.

Şubat 2005’de *The Washington Post* gazetesi Pentagon’un, silâh sistemlerinin yerlerini saptamak ve İran hava savunmasını test etmek için bu ülke üzerinde pilotsuz uçaklarla gözetim ve denetim uçuşları yaptırdığını yazdı. *Post*’a göre bu tür hava casusluğu, daha sonra yapılacak hava saldırıları için gereken standart askerî hazırlığın bir parçası sayılıyor.

Mart 2005’de NATO Genel Sekreteri, Başbakan Ariel Şaron ve İsrail askerî yetkilileriyle NATO-İsrail askerî tatbikatına ilişkin görüş alışverişinde bulundu. Yafa Stratejik Araştırmalar Enstitüsünün değerlendirmesine göre İsrail ordusu, bu askerî işbirliği bağlarını “kendisini tehdit eden potansiyel düşmanlarına, yani esas olarak İran ve Suriye’ye karşı caydırma kapasitesini arttıracak” araçlar olarak görmektedir. “Dahası, İran ve Suriye, İsrail ile NATO arasında artan işbirliğinin, kendisi de NATO üyesi olan Türkiye’yle bağlarını güçlendireceğini dikkate almak zorunda kalacaklardır. Türkiye’nin etkileyici askerî potansiyeli ve hem İran ve hem de Suriye’ye olan jeografik yakınlığı gözönüne alındığında, İsrail’in yapmayı düşündüğü koşullarda ve zamanda bu devletlere karşı operasyonel seçenekleri önemli ölçüde artabilecektir.”⁶⁷

Mart-Nisan 2005’de Patriot füzelerinin fırlatılışına ilişkin ortak ABD-İsrail askerî tatbikatı yapıldı. Almanya’da bulunan ABD Patriot füze mürettebatı ortak Juniper Cobra tatbikatı için İsrail’e gitti.

12 Nisan 2005’de ABD “Savunma” Bakanı Donald Rumsfeld -Afganistan ve Irak’a asker göndermiş olan- Azerbaycan’a, çok gizli tutulan bir ziyaret yaptı. Ziyaret sırasında Azerbaycan Devlet Başkanı İlham Aliyev’in yanısıra, Aliyev’in danışmanlarından Ali Hasanov’la görüşen Rumsfeld’in Azeri yetkilileriyle bu ülkede kurulacak ve İran’a karşı yapılabilecek bir saldırıda kullanılacak ABD üsleri konusunu ele aldığı sanılıyor. Bu ziyaretin hemen ardından yaptığı açıklamada, sözkonusu kuşkuları doğrulayan NATO Avrupa kuvvetleri komutanı General James Jones ABD’nin, Azerbaycan’ın Hazar Denizi sahilinde, yani İran’ın burnunun dibinde askerî üsler kurmayı plânladığını bildirdi.

13 Nisan 2005’de Temsilciler Meclisi Uluslararası İlişkiler Komitesi, “İran’ın Özgürlüğüne Destek Yasası”nı ezici bir çoğunlukla kabul etti. Hükümet-karşıtı gruplara malî destek sağlamaya olanak veren bu yasa, İran’a yatırım yapan ya da bu ülkeyle ticaret yapan yabancı şirketlerin cezalandırılmalarını ve İran’a uygulanan yaptırımların sertleştirilmesini öngörüyor.

⁶⁷ Jaffa Center for Strategic Studies, <http://www.tau.ac.il/jcss/sa/v7n4p4Shalom.html>

Nisan 2005’de ABD “Savunma” Bakanı Donald Rumsfeld Irak, Afganistan, Pakistan, Kırgızistan ve Azerbaycan’ı kapsayan bir gezi gerçekleştirdi. Rus medyası Rumsfeld’in gezisini, “İran’a saldırmak için en elverişli köprübaşını saptamak için bu ülkeyi kuşatma çabası” olarak niteledi. Rumsfeld bölgeye yaptığı gezide “Hazar Gözlemi” adlı Amerikan projesini yaşama geçirmek için de uğraştı. ABD bu projenin, bölge ülkelerinde petrol yataklarına ve boru hatlarına yönelik “terörist tehditlere” karşı kullanılmak üzere bir özel görev güçleri ve polis birlikleri ağı kurulmasını öngördüğünü ileri sürüyor.

Rumsfeld’in gezisini, İran Devlet Başkanı Muhammet Hatemi’nin Bakû ziyareti izledi.

Nisan 2005’de, İran’ın, Şii Arapların oturduğu güneydeki Huzistan bölgesinde Arap halkla “güvenlik” kuvvetleri arasında şiddetli çatışmaların meydana geldiği bildirildi. İran Kürdistanı’nda ise Celal Talabani’nin Irak devlet başkanlığına getirilmesini kutlayan Kürt göstericiler İran “güvenlik” kuvvetleriyle çatıştı

Nisan 2005 ortalarında ABD’ni ziyaret eden İsrail Başbakanı Ariel Şaron, George W. Bush ile görüştü. Bu görüşmeye üst düzey ABD ve İsrail askerî yetkilileri arasındaki görüşmeler eşlik etti.

Nisan 2005’de İran, -Kazakistan, Kırgızistan, Çin ve Rusya’nın da üye olduğu -Şangay İşbirliği Örgütü’nün üyesi bulunan Tacikistan’la bir askerî işbirliği anlaşması imzaladı.

Genelkurmay Başkanı Org. Hilmi Özkök, 20 Nisan’da Harp Akademileri Komutanlığında yaptığı ve İsrail’in ve ABD’nin nükleer silâh stoklarına ve saldırgan politikalarına değinmemeye özen gösterdiği uzun konuşmasında şöyle diyecekti:

“Ayrıca İran’ın nükleer çalışmalarını diğer ülkeler gibi biz de kaygıyla izlemekteyiz. İran’ın, 2003 yılı ortalarına kadar Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı’ndan gizli olarak nükleer tesisler inşa etmiş olduğu ve uranyum zenginleştirme çalışmaları yaptığı saptanmıştır. Fakat İran, daha sonra bu ajansla bir ek protokol imzalayarak, bu ajansın habersiz denetlemeler yapmasını kabul etmiş, ancak bu protokolü anayasal süreçten geçirmemiştir. Kuzey Kore’den başlayıp, Hindistan, Pakistan ve İran üzerinden geçen ve bölgemizdeki diğer muhtemel nükleer güçlere uzanan nükleer eksen, Türkiye açısından büyük bir hassasiyet teşkil etmektedir. Türkiye’nin politikası, Orta Doğu’nun nükleer silâhlardan arındırılmış bir bölge hâline gelmesidir.”

Nisan 2005 sonunda Suriye birlikleri Lübnan'dan çekilme işlemlerini tamamladılar.

Gene Nisan 2005 sonlarında Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in İsrail'e yaptığı ziyaret sırasında ABD "Savunma" Bakanlığı Siyonist devlete, yeraltındaki pekiştirilmiş bunkerleri tahrip etme yeteneğine sahip olduğu ileri sürülen GBU-28 bombalarından 100 adet daha satacağını açıkladı.

Mayıs 2005 başı: Türkiye Başbakanı Recep T. Erdoğan ve "Savunma" Bakanı Vecdi Gönül İsrail'i ziyaret ettiler. Görüşmelerde, aralarında Arrow II Füze Savunma sistemi ve Popeye II füzelerinin de bulunduğu çeşitli ortak askerî projeler ele alındı.

15 Mayıs 2005'de *Washington Post*'a yazdığı "Not Just A Last Resort? A Global Strike Plan, With a Nuclear Option" adlı yazıda William Arkin şöyle diyordu:

"'Savunma' Bakanı Donald Rumsfeld'in geçen yazın başlarında onayladığı 'Geçici Küresel Vuruş Alarm Buyruğu' adlı çok gizli raporuyla silâhlı kuvvetlere, İran ve Kuzey Kore başta olmak üzere kitle imha silâhları geliştirmekte olan düşman ülkelere saldırmak için hazır olmaları direktifi verildi."

Eski başkan Bill Clinton'ın eşi ve 2008 yılında yapılacak devlet başkanlığı seçimlerinde Demokrat Partinin en önde gelen adayı olan Senatör Hillary Clinton 24 Mayıs 2005'de, bir AIPAC toplantısında yaptığı konuşmada, "küresel güvenliğin temellerini baştan aşağı sarsacağı"ndan dolayı İran'ın nükleer silâh geliştirme çabalarının kabul edilemez olduğunu söyledi.

Genelkurmay İkinci Başkanı Org. İlker Başbuğ, 6 Haziran 2005'de Amerikan-Türk Konseyi'nde yaptığı konuşmada şöyle diyordu

"Başta ABD olmak üzere diğer ülkeler gibi İran'ın nükleer çalışmalarını biz de kaygıyla izlemekteyiz. Kuzey Kore'den başlayan ve İran üzerinden geçen, bölgemizdeki diğer muhtemel nükleer güçlere uzanan nükleer eksen, Türkiye açısından büyük bir hassasiyet teşkil etmektedir."

17 Haziran 2005'de yapılan İran cumhurbaşkanlığı seçimlerinin 24 Haziran'da yapılan ikinci turunu kazanan Mahmut Ahmetinecat, İran'ın nükleer programını "bir kibrit çöpünün durduramayacağı bir sele" benzettiği konuşmasında şunları söyledi:

"Analistler, ne denli güçlü olursa olsun, hiçbir ülkenin İran'a saldıramayacağını söylüyorlar. İran'a saldırmak, herhangi bir ülke

için intihar anlamına gelir... dolayısıyla biz hiçbir tehdide boyun eğmemeliyiz.”

SCO, 8 Temmuz 2005’de yaptığı toplantıda ABD’nin, Özbekistan ve Kırgızistan’da 11 Eylül 2001 olaylarının ardından kullanma hakkını elde ettiği üslerden çekilmek için bir süre saptaması gerektiğini bildirdi.

1 Ağustos 2005’de CIA, İran’ın nükleer silâh edinmekte kararlı olduğunu kabul eden, ancak Tahran’ın bu hedefine on yıldan önce varamayacağı saptamasında bulunan Ulusal İstihbarat Değerlendirmesi’ni yayımladı. Oysa, Pentagon’un denetiminde bulunan DIA, Şubat 2005’de Kongre’ye sunduğu raporda Tahran’ın 5 yıl içinde nükleer silâh yapabilecek konuma geleceği sonucuna varmıştı.

The American Conservative adlı derginin 1 Ağustos tarihli sayısında eski CIA görevlisi Philip Giraldi’nin ilginç açıklaması yer aldı. Giraldi şöyle diyordu:

“Başkan Yardımcısı Dick Cheney’nin ofisinden aldığı talimatlar uyarınca Pentagon, STRATCOM’u (=ABD Stratejik Komutanlığı), ABD’ni hedef alacak bir başka 11 Eylül tarzı saldırıya karşılık vermek amacıyla bir özel plân hazırlamakla görevlendirdi. Bu plân, İran’a karşı, hem konvansiyonel ve hem de nükleer silâhların kullanılacağı büyük ölçekli hava saldırılarını da içeriyor. İran’da, aralarında çok sayıda nükleer silâh programı geliştirme mıntıkalarının da bulunduğu 450’den fazla önemli stratejik hedef var. Hedeflerin çoğunun pekiştirilmiş ya da çok derinde bulunması nedeniyle konvansiyonel silâhlarla yok edilemeyecek olması, nükleer seçeneği gündeme getirmektedir. Irak’ın durumunda olduğu gibi bu karşılık, İran’ın gerçekten de ABD’ne karşı herhangi bir terörist eyleme karışmış olması koşuluna bağlı değildir. Plânlamada görev alan bir dizi üst düzey Hava Kuvvetleri subayının, yapmakta oldukları işin -İran’ın, provoke edilmemiş bir nükleer saldırının hedefi hâline getirilmesi- sonuçları karşısında şoke olmuş oldukları, ancak hiçbirinin de itirazlarını dile getirerek kariyerlerine zarar vermeyi göze alamadığı söyleniyor.” 9 Ağustos 2005’de ABD “Savunma” Bakanı Donald Rumsfeld ve ABD Genelkurmay Başkanı Richard Myers, Ağustos’un ilk günlerinde ABD kuvvetlerinin Irak’ta uğradığı ağır kayıpların İran’ın sağladığı daha etkili patlayıcı maddelerden kaynaklandığını ileri sürdüler. Aynı günlerde ABD tekeli basınında da Irak’ta ABD-karşıtı operasyonlar düzenleyen ve İran Devrim Muhafızlarına bağlı

özel terör birimlerinin bulunduğu yolunda yazılar yayımlandı.

Ağustos 2005’de ABD Dışışleri Bakanlığı, İran’ın Kimyasal Silâhlar Konvansiyonu’nu çiğnediğini ve kimyasal silâh altyapısını muhafaza ettiğini, modernleştirdiğini ve saldırı amaçlı kimyasal silâhlar geliştirdiğini ileri sürdü.

G. W. Bush, 13 Ağustos’ta İsrail televizyonunun kendisiyle yaptığı mülâkatta, İran’a karşı kuvvet kullanımının sözkonusu olup olmayacağı yolundaki bir soruyu yanıtlarken, Irak’a gönderme yaparak, “Söylemiş olduğum gibi bütün seçenekler hesaba katılmaktadır. Herhangi bir devlet başkanı için kuvvet kullanımı son seçenektir ve sizin de bildiğiniz gibi biz yakın geçmişte ülkemizin güvenliğini sağlamak için kuvvet kullandık”⁶⁸ dedi.

Bunun hemen arkasından, o sıralar Hanover’de seçim kampanyasını yürütmekte olan Alman Başbakanı Gerhard Schröder bu tehdit kokan konuşmaya -Alman kamuoyunun eğilimine uygun bir- yanıt verdi. 14 Ağustos 2005’de *Bild am Sonntag* gazetesinde yayımlanan açıklamasında Schröder,

“Ben askerî seçeneği son derece tehlikeli buluyorum. Benim başkanlığımdayken bir hükümetin böyle bir seçeneğin bir parçası olmasını reddediyorum” diyecek ve Amerikan süper devletinin gücünün sınırlı olduğuna dikkat çekecekti.

Ajanslar, 5 Eylül 2005’de yerel saatle gece 02:00 sularında Bahreyn yakınlarında bir Türk yük gemisiyle ABD Deniz Kuvvetlerine bağlı USS Philadelphia adlı bir nükleer denizaltının çarpıştığını bildirdiler. Amir Oren adlı İsrailli yorumcu, 11 Eylül’de *Haaretz*’de yayımlanan yazısında, İran’a nükleer ya da konvansiyonel füzelerle saldırmak ve Tahran’ı vurmak için en elverişli konumda bulunan ABD denizaltısının bölgedeki varlığının, “Amerikalıların, İsrail’in... kayıtsız kalmayacağı bir sonraki çatışmaya” hazırlandıklarını gösterdiğini belirtti.

11 Eylül olaylarının dördüncü yıldönümünde *Washington Post*, Pentagon’un nükleer silâhların kullanımına ilişkin yeni bir doktrin taslağı hazırladığını, buna göre kendini tehdit altında hissetmesi hâlinde ABD’nin, kendisine karşı kitle imha silâhı kullanabileceğini düşündüğü nükleer-olmayan devletlere ve terörist gruplara karşı ani nükleer saldırılar gerçekleştirebileceğini yazıyordu. Rusya Dışışleri Bakanı Sergey Lavrov’un ABD’ni uyarın şu sözleri durumun vahametini gösteriyor:

⁶⁸ Reuters, Dateline Jerusalem, 13 Ağustos 2005.

“Atomik silâhları kullanma eşiğinin aşağıya çekilmesinin kendisi tehlike içeriyor. Böylesi plânlar, başkalarının nükleer silâhlar geliştirme çabalarını kısıtlamaktan ziyade daha da arttıracaktır.”⁶⁹

Irak’taki ABD elçisi Zalmay Halilzad, Suriye’yi açıkça tehdit etti. Bu öndegelen neo-faşist 12 Eylül 2005’de ABD Dışışleri Bakanlığında yaptığı konuşmada şöyle diyordu:

“Suriye sabrımızı taşımak üzere. Suriyelilerin bir karar vermesi gerekiyor. Onlar, başarılı bir Irak’tan yana mı olacaklar, yoksa Irak’ın başarısına engel mi oluşturacaklar. Irak başaracak. Suriye, Irak’ın başarıya ulaşmasını zorlaştırmanın karşılığı olarak hangi bedeli ödeyeceğine karar vermeli...”

Bir kaç gün sonra Suriye’yi tehdit etme sırası ABD Dışışleri Bakanlığı sözcüsü Adam Ereli’ye geldi. Ereli 17 Eylül’de yaptığı bir konuşmada Suriye’nin bölgede istikrarsızlaştırıcı bir güç olduğunun giderek daha iyi görüldüğünü ve sadece Irak’ta değil, Lübnan ve Filistin’de de benzer bir rol oynadığını ileri sürecekti.

22 Eylül 2005’de ABD emperyalistlerinin sadık uşağı Suudi Arabistan’ın Dışışleri Bakanı Prens Suud el-Faysal, İran’ın Irak’ın içişlerine askerî, malî ve siyasal bakımlardan müdahale ettiğini söyledi. Suudi gericiliği, haklı olarak, ABD ve bağlaşıklarının Irak’a karşı giriştikleri saldırı sonucunda Saddam Hüseyin kliğinin devrilmesinin - İran’la güçlü kültürel ve dinsel bağlara sahip olan- Şiî burjuvazisinin güç kazanmasına yol açtığını düşünüyor. Gerçekten de, Irak direnişinin batağına boylu boyunca gömülmüş bulunan ABD-İsrail-Britanya üçlüsü, İran’ın en önemli rakibi Irak’ı zayıf düşürmek ve bu ülkede Saddam kliğinin zorba merkezî yönetiminin yerine federalizmi geçirmek ve iç savaşı kışkırtmak suretiyle, bir anlamda kendi bindiği dalı kesmiş ve Tahran’ın konumunu pekiştirmiş bulunuyor.⁷⁰

⁶⁹ *Wire Service Report*, 14 Eylül 2005.

⁷⁰ Temmuz 2005 ortalarında Irak Başbakanı İbrahim Caferi’nin 10 bakanıyla birlikte İran’ı ziyaret etmesi, ABD açısından kötü bir sürpriz oldu. Ziyaret sırasında Caferi, İran-Irak savaşı sırasında SCIRI’nin ve kendisinin mensup olduğu İslâmî Dava Partisinin yönetici ve kadrolarına sığınak sağlayan Ayetullah Humeyni’nin mezarına çelenk koydu ve bu ziyaretin Irak’ın, Saddam Hüseyin döneminde İran-Irak ilişkilerine verdiği zararı onarmaya hizmet etmesini diletti. Kendisini konuk eden İran Devlet Başkanı Muhammet Hatemi, İran’ın güvenliğinin Irak’ın güvenliğiyle yakından ilişkili olduğunu ve Tahran’ın Irak’ta istikrarı sağlamak için gereken yardımı yapmaya hazır olduğunu belirtti. İran-Irak savaşından bu yana İran’a yapılan bu ilk üst düzey ziyaret sırasında Cafe-

Britanya askerî istihbarat yetkilileri 24 Eylül 2005 günü yaptıkları bir açıklamada, bir önceki hafta Basra'da bir kontrgerilla operasyonuna giderken yakalanan iki İngiliz özel kuvvetler elemanının tutuklanmasından, İran Devrim Muhafızlarının eğittiği Şiî milislerin sorumlu olduğunu ileri sürdüler. Anımsanacağı üzere 19 Eylül'de Arap kılığına girmiş olan iki İngiliz, çok miktarda silâh, bubi tuzağı, patlayıcı madde ve patlayıcı madde yapımında kullanılan malzemeye yakalanmış ve tutuklanmış ve ardından İngiliz kuvvetleri bu iki kontrgerilla elemanını kurtarmak için Basra cezaevinin duvarlarını tanklarla yıkmışlardı. Bu saldırıyı protesto eden kitleye ateş açılması üzerine ölen ve yaralananlar olmuş, olaylar sırasında iki İngiliz zırhlı aracı ateşe verilmiş ve bazı İngiliz askerleri yaralanmıştı. Geleneksel "böl ve egemen ol" ilkesi uyarınca bir Şiî-Sünnî çatışması yaratma peşinde koşan Britanya emperyalistleri, son dönemde Güney Irak'ta İngiliz kuvvetlerine karşı artan saldırı ve protesto eylemlerinin arkasında İran'ın bulunduğunu da eklediler iddialarına.

Eylül 2005 sonunda yapılan IAEA toplantısında, ABD'nin ve onun kuyruğuna takılan AB ülkelerinin baskısı sonucunda 35 üye ülkeden 22'sinin oylarıyla, İran'ın durumunun BM "Güvenlik" Konseyi'nde ele alınmasının yolunu açan bir karar alındı.

2 Ekim 2005'de, İran Meclis Başkanı Gulam Ali Haddad Adil, Şam'da, kendisi de ABD ve İsrail'in saldırı tehdidiyle yüzyüze bulunan Suriye Meclis Başkanıyla yaptığı görüşme sırasında,

ri, devlet başkanlığına yeni seçilen Mahmut Ahmetinecat'ın yanısıra, Ayetullah Ali Hamenei ve İran Dışişleri Bakanı Kemal Harrazi ile de görüştü.

Bu ziyaret sırasında, iki ülkenin aylardır üzerinde görüştükleri Abadan-Basra petrol boru hattının inşaatı konusunda da anlaşmaya varıldı. Buna göre, rafinerilerini çalıştıracak durumda olmayan ve dünyanın en büyük petrol üreticilerinden biri olduğu hâlde her ay 300 milyon dolarlık işlenmiş petrol ürünü ithal etmek zorunda olan Irak, Basra'dan Abadan rafinerisine ham petrol gönderecek ve bunun karşılığında İran'ın Harg adasındaki petrol terminalinden işlenmiş petrol ürünleri alacak. İki ülke ayrıca, ulaşım bağlantılarının genişletilmesi ve İran ile Irak arasında ticaretin ve hacıların geliş gidişinin kolaylaştırılması sağlayacak bir anlaşma da imzaladılar. Buna göre İran, Necef havaalanının yeniden inşasına katkıda bulunacak ve iki ülkenin demiryollarının birleştirilmesini sağlayacak.

Kukla hükümetin dışişleri bakanı Hoşyar Zebari'nin AFP'e yaptığı açıklamaya göre, görüşmelerde İran ile Irak arasındaki sınır güvenliği sorunu da ele alındı ve iki ülke arasında güvenlik işbirliğini ve istihbarat paylaşımını sağlayacak bir alt komisyon oluşturuldu. Ajanslar ABD yetkililerinin, bu görüşmeler hakkında yorum yapmaktan kaçındığını bildirdiler.

“Eğer İsrail aptalca bir adım atar ve Irak’ta yaptığı gibi bizim nükleer tesislerimize de saldırırsa, ona hiç unutmayacağı bir ders vereceğimize söz veririm” dedi.

G. W. Bush, 6 Ekim 2005’de, değişik ülkelerdeki seçimleri etkilemek için ABD-yanlısı güçlere para dağıtmak ve bu seçimleri manipüle etmekle ünlenen NED adlı örgütün bir toplantısında yaptığı “Teröre Karşı savaş” başlıklı konuşmasında şöyle dedi:

“Suriye ve İran gibi sponsor devletlerin teröristlerle işbirliği tarihi uzundur ve onların, terör kurbanlarından sabır bekleme hakları yoktur. ABD, her ikisi de cinayettten aynı ölçüde suçlu oldukları için, terör eylemlerini yapanlarla onları destekleyen ve koruyanlar arasında hiçbir ayırım yapmaz.”

Irak’taki kukla hükümette başbakanlık koltuğunu işgal eden İbrahim Caferi 6 Ekim 2005’de yaptığı açıklamada, İran’ın Irak’ın içişlerine müdahale ettiği yolundaki açıklamaların gerçeği yansıtmadığını ve iki ülke arasındaki ilişkilerin gayet iyi olduğunu söyledi.

İsrail “Savunma” Bakanı Şaul Mofaz 9 Ekim 2005’de İsrail radyosunda yayınlanan konuşmasında, Lübnan eski başbakanı Refik Hariri’nin Şubat 2005’de bir suikast sonucunda öldürülmesiyle ilgili olarak BM’in yürüttüğü ve sonuçları 21 Ekim’de açıklanacak olan soruşturmanın Suriye’yi suçlu bulacağını ve arkasından ABD’nin Şam’a, Başkan Beşar Esat’ı devirmek amacıyla yeni yaptırımlar ve başka önlemler uygulayacağını söyledi.

ABD Dışişleri Bakanı Condoleezza Rice’ın, 14 Ekim 2005’te ziyaret ettiği Moskova’da Rus Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov ve Devlet Başkanı Vladimir Putin’le yaptığı görüşmelerde, diğer bazı konuların yanısıra Rusya’nın Suriye ve özellikle de İran’la ilişkileri ele alındı. Diplomatik kaynaklara göre, Rus yöneticileri ABD Dışişleri Bakanına, Rusya’nın Suriye ve İran’la işbirliğinin ve İran’ın Buşehr nükleer santralinin inşasına katkısının süreceğini bildirdiler. Öte yandan, Rusya ziyaretinden hemen önce yaptığı Kazakistan ve Tacikistan gezisi sırasında, Ocak 2006’da Özbekistan’dan çekilmesi gereken ABD askerlerinin bu ülkelerde konuşlanması yolundaki önerileri geri çevrilen Rice, buralarda da aradığını bulamamıştı.

15 Ekim 2005’de İran’ın Huzistan eyaletinin başkenti Ahvaz’da, bir alışveriş merkezinin yakınında bulunan çöp kutularına yerleştirilmiş bombaların patlaması sonucunda 6 kişi öldü, bir kısmı

ağır olmak üzere 102 kişi yaralandı. İran yetkilileri, patlamalardan İngiliz ajanlarının sorumlu olduğunu ileri sürdüler.

İran'ın dinsel lideri Ayetullah Seyit Ali Hamenei, 21 Ekim Cuma günü Tahran Üniversitesi kampüsünde yaptığı bir konuşmada İran'ın barışçı amaçlarla nükleer enerji elde etme hakkından asla vazgeçmeyeceğini ve hiçbir koşul altında ABD'nin kabadayılık ve kibiri karşısında boyun eğmeyeceğini söyledi.

İran'ın Nükleer Programı

ABD ve İsrail uzun süredir İran'ın kitle imha silâhları ve "nükleer silâh programı" konusunda yaygara yapıyorlar. Bu demagojik yaygaranın tonu, 2003 Martı'nda Irak'ın işgalinden sonra daha da yükseldi. Bu iki terörist devlet, ortaya hiçbir kanıt koymaksızın İran'ın, NPT'nin (=Nükleer Silâhların Yaygınlaşmasını Önleme Anlaşması) bütün ülkelere tanıdığı hakka dayanarak yürüttüğü sivil nükleer enerji üretme çalışmalarını hedef alıyor ve bu çalışmaların, gizli bir nükleer silâhlanma çalışmasını kamufle eden bir örtü olduğunu ileri sürüyorlar. Özellikle 2003'ün ortalarından bu yana, başını Britanya, Fransa ve Almanya'nın çektiği -ve İran'dan farklı olarak NPT'nı imzalamamış olan İsrail'in, Pakistan'ın, Hindistan'ın nükleer silâhları konusunu asla ağzına almayan ve özellikle de NPT'nı göz göre göre çiğneyen ve devasa bir nükleer silâh stoğuna sahip bulunan ABD sözkonusu olduğunda süt dökmüş kediye dönen- AB ülkeleri de bu uğursuz koroya katıldılar. Örneğin, AB'nin Dışişleri ve Güvenlik Bakanı Javier Solana, Ağustos 2003 sonunda Tahran'a yaptığı bir ziyarette İran'ı, NPT- nın ek protokollerini imzalaması konusunda uyardı ve onlara, bu protokolleri imzalamamalarının kendileri için kötü olacağını söyleyebildi.

İran, ileri sürülen kaygıları gidermek amacıyla Ekim 2003'de İran, Britanya, Fransa ve Almanya'yla bir anlaşmaya vardı ve nükleer programıyla ilgili olarak aldığı güven artırıcı önlemler çerçevesinde tam saydamlık sağlamayı ve uranyum zenginleştirme çalışmalarını gönüllü olarak ve geçici bir süre için askıya almayı kabul etti. Böylelikle İran'ın nükleer tesisleri IAEA uzmanlarının olağan denetimlerinin yanı sıra ani ve daha kapsamlı denetimlerine açık hâle getirildi. Ama Kasım 2004'e gelindiğinde IAEA Genel Direktörü Muhammet Elbaradey, o güne kadar İran'da deklare edilmemiş herhangi bir nükleer malzeme ya da çalışma saptanmadığını söyleyecekti. IAEA'nın bugüne kadar İran'ın nükleer tesislerinde yaptığı son

derece detaylı araştırmalar ortaya bir nükleer silâh yapma programı savlarını doğrulayacak hiçbir veri koymadı. Buna rağmen -Irak'ta ve başka yerlerde yaptıkları gibi- İran'ı peşin olarak suçlu ilân eden ABD ve İsrail bildiklerini okumaya devam ediyor ve onun kendisinin SUÇSUZ OLDUĞUNU KANITLAMASINI isteyebiliyorlar. Dünya işçi sınıfı ve halklarının bu can düşmanlarının, elleri milyonlarca ve milyonlarca emekçinin kanıyla lekelenmiş bu savaş suçlularının, bu ikiye yüzü sahtekârların yaygaraları konusunda söylenecek çok şey var.

Her şeyden önce, İran'ın nükleer çalışmalarının 1957 gibi erken bir tarihte başladığını anımsamak gerekiyor. Washington ve Londra'nın uşağı olan Pehlevi kligi tarafından yönetilen İran bu tarihte, ABD ile ilk sivil nükleer işbirliği anlaşmasını imzalamıştı. Bu anlaşmanın imzalanmasını izleyen 20 yıl boyunca ABD İran'a, nükleer programını geliştirmesi için zenginleştirilmiş uranyum, plütonyum ve tekniksel destek sunmuş ve ilk deneysel reaktörü satmıştı. Şah Rıza Pehlevi'nin, nükleer silâh üretmeyeceği yönünde hiçbir yükümlülük altına girmemesine ve nükleer silâh edinme ihtirasının bilinmesine rağmen, 1970'lerde ABD Başkanı Gerald Ford İran'a, yakıtıyla birlikte sekiz nükleer santralin ve uranyum zenginleştirmede kullanılan lazerlerin satışını onaylamıştı. O dönemde İsrail'le ilişkileri iyi olan ve ABD'nin Körfez bölgesindeki çıkarlarını korumak için tepeden tırnağa silâhlendirilen İran'ın nükleer programı üzerinde hiç de bugünkü gibi kıyametler kopartılmamış, Şah'ın, bugünkü İran yönetiminin imzalamış olduğu NPT'ni imzalamayı reddetmesi bile sorun yapılmamıştı.

ABD ile İsrail'in nükleer silâh ya da kitle imha silâhı tehdidi konusunda asla içtenlikli olmadıkları Washington'un; İran, Suriye, Mısır ve Ürdün'ün BM "Güvenlik" Konseyi'ne sunduğu karar tasarısına karşı aldığı tavırla bir kez daha ortaya çıktı. Tüm Ortadoğu'nun nükleer silâhlardan arındırılmasını öngören Aralık 2003 tarihli bu karar tasarısı, ABD'nin veto tehdidi üzerine geri çekildi. Bunun nedeninin ABD'nin, Siyonist canavarın nükleer dişlerinin çekilmesini kabul etmeye hiçbir zaman yanaşmaması olduğu açık. Bugün dünyada, 9'u nükleer silâhlara sahip 30 ülkenin aktif nükleer programları bulunmasına rağmen Siyonistler ve ABD emperyalistleri, tüm dikkatlerini İran'ın sivil nükleer çalışması üzerinde yoğunlaştırmış bulunuyorlar. Herhangi bir yasa ya da hukuk tanımayan ve kendilerini dünyanın efendisi sayan Amerikan neo-faşistleri, hangi devletin nükleer silâh sahibi olması ya da hatta hangi devletin barışçı amaçlı nükleer çalışma yapması gerektiği konusunda tek yetkili makamın

kendileri olduğunu düşünüyor olmalılar.

ABD; 1990'lı yıllarda kendisinin desteği ya da göz yummasıyla nükleer silâhlara sahip olan ve tüm dünyanın gözleri önünde bunları geliştirmeye devam eden Pakistan ve Hindistan'ın NPT'nı imzalamasını, nükleer tesislerini IAEA'nın denetimine açmasını talep etmemekte, Brezilya gibi başka bazı ülkelerin nükleer alanda sürdürdükleri çalışmaları dert etmemektedir. Tabî ABD, en gelişmiş savaş uçakları, tanklar, füzeler ve savaş gemilerini de kapsayan konvansiyonel silâhlarla tepeden tırnağa donanmış olan ortağı ve şubesi İsrail'in, 200 ila 500 dolayında olduğu tahmin edilen nükleer cephaneliğinin ve nükleer denizaltılarının varlığını dahi kabul etmemesini, NPT'nı imzalamamasını ve IAEA'nın denetimine tâbi tutulmamasını da dert etmemektedir.

Dahası, ABD'nin son yıllardaki askerî harcamaları kendisinden sonra gelen 15 devletin -ya da AB'nin 25 ülkesi artı Rusya ile Çin'in- askerî harcamalarının toplamından daha fazladır. SIPRI'nün rakamlarına göre, 2004 yılında ABD'nin askerî harcamaları, 1,035 milyar dolar (ya da 1 trilyon 35 milyar dolar) olan dünya askerî harcamalar toplamının yüzde 47'sine denk düşüyordu. Yani, sürekli olarak yenilediği ve büyüttüğü devasa bir konvansiyonel silâh stokuna ek olarak 7,000'den fazla nükleer silâha sahip olmasına rağmen ABD, NPT'nın gereklerine uymamaktadır; o, NPT'nın, nükleer silâhlara sahip olan devletlerin, bu silâhlarının sayısını zaman içinde azaltmalarını öngören maddesine uymadığı gibi, bu anlaşmaya aykırı olarak mini-nükleer bombalar ve yeraltındaki pekiştirilmiş silâh silolarını hedef alan yeni nükleer silâhlar geliştirmekte, uzayı silâhlandırmakta ve kendi nükleer cephaneliğinin IAEA uzmanları tarafından denetlenmesine izin vermemektedir. Bütün bunlar yetmiyormuş gibi, dünyada atom bombasını ilk ve son kez kullanmış bir devlet olma "onuruna" sahip olan ABD, 'önleyici vuruş' faşist askerî doktrini uyarınca, kendisi için tehdit oluşturduğunu ya da oluşturabileceğini düşündüğü devletlere saldırma 'hakkı'na sahip olduğunu savunmakta ve bunun, nükleer silâhları olmayan ülkelere ve hatta "terörist gruplara" karşı karşı nükleer silâhlarla saldırma 'hakkı' nı kapsadığını da ileri sürebilmektedir. Bunun için Amerikan haydutlarının sizi ya da birilerini, kendileri açısından 'potansiyel tehlike' olarak görmeleri yeter.⁷¹

⁷¹ En son Mart 2005'de yenilenen Doctrine for Joint Nuclear Operations (=Ortak Nükleer Operasyonlar Doktrini) çerçevesinde Pentagon; düşmanları nı, kendisine karşı kitle imha silâhı kullanmaktan caydırmak ve ABD'nin nükleer silâh kullanma niyet ve yetisini kanıtlamak, kendi kuvvetlerine, ABD'nin bağlaşıklık-

Öte yandan, Yanki emperyalistleri, tıpkı Irak'a karşı giriştikleri korsanca saldırıdan önce yürüttükleri dezenformasyon kampanyasında olduğu gibi, genel olarak İran'ın askerî kapasitesini ve özel olarak da İran'ın nükleer çalışmalarının düzeyini ölçüsüzce ve histerik bir tarzda abartmakta, hiçbir kanıt olmadığı hâlde İran'ın barışçı amaçlı nükleer çalışmalarının ardında gizlice nükleer silâh üretme çabasının yattığından kuşkulandıklarını söyleyip durmakta ve hatta bu ülkenin âdeta nükleer silâh yapma aşamasına geldiğini ileri sürmektedirler. ABD ve onların uzantıları, Irak'a karşı giriştikleri korsanca saldırıdan önce de, Bağdat'ın çok miktarda kitle imha silâhına sahip olduğu, hatta nükleer silâh programı bulunduğu ve Saddam Hüseyin kliğinin bu 'korkunç' silâhları dolayısıyla gerek komşuları, gerek Batı Avrupa ve gerekse ABD için ne büyük bir tehdit oluşturduğu yalanını tekkelci medyanın yardımıyla aylar boyu yineleyip durmuşlardı.⁷² Benzer bir süreç şimdi de yaşanıyor.

larına ya da sivil halka karşı kitle imha silâhı kullanan ya da kullanmaya niyetlenen düşmanlarını etkisizleştirmek, düşmanlarının, ABD'ne ya da onun dost ve bağlaşıklarına karşı kullanabileceği kimyasal, biyolojik silâhların bulunduğu yeraltındaki derin ve pekiştirilmiş bunkerleri vurmak, sayıca çok güçlü düşman konvansiyonel kuvvetlerine karşı koymak, ABD'nin ve onunla birlikte hareket eden çokuluslu kuvvetlerin operasyonlarında başarıyı güvencelemek için, yani akla gelebilecek hemen hemen her durumda nükleer silâh kullanabileceğini belirtmektedir. (Bkz. [http://www.globalsecurity.org/wmd/library/policy/dod/ip3 12fc2.pdf](http://www.globalsecurity.org/wmd/library/policy/dod/ip3%2012fc2.pdf))

⁷² 8 Eylül 2005'de ABC TV kanalında Barbara Walters'in sorularını yanıtlayan ABD eski dışişleri bakanı Colin Powell, Irak'a yapılan barbarca saldırı öncesinde dünyayı kandırdıklarını, biraz utangaç bir biçimde de olsa itiraf etti. Anımsanacağı üzere Powell, 5 Şubat 2003'de BM'de yaptığı sunumda uydu görüntülerinin vb. yardımıyla Irak'ta kitle imha silâhlarının "varlığını kanıtlamış" ve böylelikle Irak'ın uluslararası burjuva hukukunun bile çiğnenmesi yoluyla yasadışı bir tarzda işgalini meşrulaştırmaya çalışmıştı. Şimdi bu bay kalkmış, BM'de yaptığı konuşmanın, kendi meslekî sicili için bir "kara leke" oluşturduğunu söylüyor. Elleri Irak vb. halklarının kanıyla lekelenmiş olan bu bayın açıklaması, belki bir özür olarak kabul edilebilirdi. Tıpkı, ABD saldırganlarının Vietnam'ı acımasız bir biçimde bombaladıkları 1961-1968 yılları arasında ABD "Savunma" Bakanlığı görevinde bulunan Robert McNamara'nın sonradan Vietnam savaşının bir "hata" olduğunu kabul etmesi gibi. Ama, bu yalanların yardımıyla yapılan bombardımanlar, gerçekleştirilen katliamlar, haritadan silinen köyler, yerle bir edilen kasaba ve kentler, zehirlenen ormanlar, su kaynakları ve yaşamları söndürülen yüzbinlerce ve milyonlarca insan ne olacak? ABD tekkelci burjuvazisi ve emperyalizmi, bu ve benzer savaş suçlarının tümünün hesabını vermeden günümüzün bu Cengiz Han'larının özürleri kabul edilebilir mi?

Kaldı ki, karşısındaki güçlerin, -ABD, İsrail, Britanya vb.- binlerce ve binlerce nükleer başlığa ve çok daha güçlü hava, deniz ve kara kuvvetlerine sahip olduğu hesaba katıldığında, İran ya da Kuzey Kore gibi bir ülkenin bir kaç adet nükleer silâha sahip olması neyi değiştirebilirdi ki? Zaten ekonomik güçlüklerle ve ülke içindeki sorunlar ve hoşnutsuzluklarla boğuşmakta olan bu ülkelerin, son derece sınırlı güçleriyle ABD'ne ya da ortaklarına saldırabileceklerini ya da onlar için tehdit oluşturabileceklerini ileri sürebilmek demagojinin doruğu değilse nedir? Hangi ülke yöneticisi, ABD'nin konvansiyonel ve nükleer silâhlarla yapacağı korkunç misillemeyi göze alarak bu ülkeye saldırmaya kalkışabilir? Dahası, sürekli olarak sömürgeci ve emperyalist müdahale ve işgallerin hedefi olmuş olan bu ülkelerin başka ülkelere karşı saldırgan bir politika izlediklerini gösterecek tarihsel veriler olmadığı gibi, ABD ve Batı Avrupa başta olmak üzere sömürgeci/ emperyalist ülkelerin tüm tarihi âdeta geri ve bağımlı ülkelere saldırı, onları teslim alma ve onların zenginliklerini yağmalama tarihidir.

İran bütünüyle haklı olarak, uluslararası anlaşmalar ve NPT çerçevesinde barışçı amaçlarla nükleer enerji üretimine dönük çalışmalarını sürdürmektedir. Ve ABD ve AB'nin baskı, tehdit ve şantajlarına rağmen bu hakkından asla vazgeçmeyeceğini, kendisinden bunun istenmesinin bir "nükleer apartheid"dan başka bir şey olmadığını söylemektedir. O böyle davranmak suretiyle, 'efendi' ülkelerin 'geri' ülkelere göre ayrıcalıklı ya da George Orwell'in deyişiyle 'daha eşit' olmaları gerektiğini savunan ABD ve ortaklarının sömürgeci mantığını da reddetmekte ve tüm nükleer-olmayan ülkelerin haklarını savunmaktadır. ABD ve İsrail'in baskısıyla İran'ı uluslararası anlaşmalarla sahip olduğu barışçı nükleer çalışma yürütme hakkından yoksun bırakmaya çalışan AB emperyalistlerine gelince onlar, İkinci Dünya Savaşı öncesinde Britanya ve Fransa yöneticilerinin Hitler faşizmi karşısında oynadığı rolün benzerini oynuyorlar; yani asıl saldırgan güçlere -ABD ve İsrail- tavır almak yerine, kurban edilmek istenen ülke ya da ülkelerin üzerine gidiyor, saldırgan güçleri yatıştırmak için potansiyel kurbanları daha ve daha fazla taviz vermeye teşvik ediyor, hatta zorluyorlar. Ama, İkinci Dünya Savaşı öncesinde/ sırasında ve en son Irak'ta yaşananların da gösterdiği gibi bu yol, saldırganları daha fazla yüreklendirme ve küstahlaştırma yoludur. Bu yol, barışı muhafaza etme değil, savaşı yakınlaştırma yoludur. ABD-İsrail saldırganlarına karşı çıkmama, onların işini kolaylaştırma politikası, son çözümlemede Batı Avrupa emperyalistleri açısından da

kendi bindiği dalı kesmek anlamına gelmektedir. Onlar, kendileriyle enerji ve ticaret alanında önemli ilişkileri bulunan İran'ı kurban etmeye çalışmak suretiyle, dünya ölçeğinde tam ve sınırsız egemenlik kurmak, AB emperyalistlerini de hizaya sokmak ve onları da Washington'un diktasına uymaya zorlama peşinde olan Yanki haydutlarının işini kolaylaştırmakta ve kendi emperyalist iddia ve ihtiraslarını rüzgâra savurmaktadırlar.

Bu arada, NPT'nin hiç de adil bir nitelik taşımadığını, nükleer silâhlara sahip "büyük" ülkelerin nükleer tekeline sürdürmeye ve bu silâhlara sahip olmayan ülkelerin nükleer silâhlardan yoksun tutulmalarına hizmet ettiğini belirtmem gerekir. Kuşkusuz, tutarlı demokrat ve enternasyonalistler asla nükleer silâhların yaygınlaşmasından yana olmadıkları gibi daha da ileri gider ve bu korkunç silâhların tümüyle yasaklanmasını savunurlar; ama onlar nükleer silâhların yaygınlaşmasına karşı çıkmak adına ABD başta olmak üzere bellibaşlı emperyalist devletlerin nükleer tekeline de hiçbir koşul altında onaylamazlar. Nükleer başlıklı füzeleriyle İran'ı bir kaç dakika içinde vurabilecek durumda olan ABD ve İsrail'in bu ülkeye nükleer silâhların da kullanılabileceği bir saldırı yapmak üzere hazırlandıklarını açıkça dile getirdikleri, onu açıkça tehdit ettikleri ve ABD'nin; üsleri, kara, hava ve deniz kuvvetleriyle İran'ı kuşatmış olduğu bugünkü koşullarda, Tahran'ın IAEA'nın denetimlerine karşı çıkması da, NPT'nden çekilmesi de, kendi nükleer silâhlarını yapmaya girişmesi de bütünüyle meşrudur. Saldırgan ülkelerin tepeden tırnağa silâhlı olduğu, ancak saldırıya hedef olan/ olmakla tehdit edilen ülkelerin silâhlanmamaları, hatta silâhsızlanmaları gerektiği ancak faşist, ırkçı ve sömürgeci bir mantık ve "hukuk" anlayışıyla savunulabilir.

George W. Bush Öncesi

Aslında ABD'nin İran'a karşı saldırgan ve düşmanca tutumunun kökeni, neo-faşist Bush kliğinin 2001 yılında iktidarın dizginlerini eline geçirmesinin çok daha öncesine dayanıyor. 1953 yılında ABD ve Britanya, aktif bir biçimde destekledikleri işbirlikçileri aracılığıyla, İran petrollerini ulusallaştıran Başbakan Musaddık'ı devirmiş yerine, başında Şah Rıza Pehlevi'nin bulunduğu gerici ve monarşist güçleri geçirmişlerdi. Bu tarihten Şubat 1979'da kadar, ABD emperyalizminin bu sadık uşakları tarafından yönetilen İran, Washington'un en önemli bölgesel dayanaklarından biri ve İsrail'in

en önemli bağlaştığı oldu. 1979 “İslâm devrimi” İran’ı ABD’nin yörüngesinden kopardı ve Washington’un Ortadoğu üzerindeki hegemonya ve denetimine ağır bir darbe indirdi. 4 Kasım 1979’da Tahran’daki ABD elçiliğinin basılması ve buradaki ABD diplomatik personelinin 444 gün boyunca rehin tutulması ise iki ülke arasındaki ilişkileri gerginleştiren ek bir faktör oldu. Bu yüzdendir ki, 1979’dan bu yana bütün ABD yönetimleri -Jimmy Carter (1977-1981), Ronald Reagan (1981-1989), George H. W. Bush (1989-1993), Bill Clinton (1993-2001), George W. Bush (2001-2005)- İran’a karşı aynı saldırgan ve düşmanca hattı izlemişlerdir.”⁷³ 22 Eylül 1980’de ardına ABD’nin yanısıra Rus sosyal-emperyalist- lerinin ve Batı Avrupa emperyalistlerinin desteğini alan Saddam Hüseyin kliğinin İran’a saldırması, 25 Mayıs 1981’de ABD’nin teşvik ve desteğiyle; Suudi Arabistan, Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar ve Birleşik Arap Emirlikleri’nin katılımıyla Körfez İşbirliği Konseyi’nin oluşturulması ve ABD’nin bölgeye giderek daha büyük bir askerî yığınak yapması vb. hep aynı amacı taşıyordu: Özellikle “İslâm devrimi”nin ilk yıllarında, kendi “İslâmî toplum” modelini bölge ülkelerine ihraç etme peşinde olan bu ülkeyi zayıflatma, etkisizleştirme, bölgedeki petrol kaynakları üzerindeki denetimini ve İsrail’in güvenliğini pekiştirme. ABD Başkanı Ronald Reagan 13 Ekim 1981’de yaptığı bir konuşmada, “(Suudi Arabistan’ın) ikinci bir İran olmasına izin vermeyeceğiz”⁷⁴ diyordu. Bölgedeki gerici Arap devletlerinin hemen hemen hepsinin ABD ve İsrail’le açık/ gizli işbirliği içinde bulunması, “kendi” işçi sınıflarını ve halklarını vahşî bir biçimde ezen bu rejimlerin Filistin halkının 1920’lerden bu yana süregelen ulusal direnişine kayıtsızlıkları ya da ihanetleri ve Ortadoğu işçi sınıfı ve halklarının önünde devrimci alternatiflerin bulunmaması, İran “İslâm devrimi”ni kısmen ve bir süre için de olsa bir umut ışığı hâline getirdi. Bu ise, 1980’li yıllarda ABD, İsrail ve Körfez bölgesindeki gerici Arap rejimlerini; tüm İslâm ümmetini, kendilerini

⁷³ Burjuva basını ve literatüründe olduğu gibi bu yazıda da biçimsel olarak benzer bir üslup kullanılmakta ve yer yer, o an hükümette bulunan ekibi anlatmak için George Bush yönetimi, Bill Clinton yönetimi ibaresi kullanılmaktadır. Ancak, pratiğin de yeniden ve yeniden doğruladığı Marksist devlet teorisinin gösterdiği gibi, aralarındaki daha çok detaya ilişkin farklılıklara rağmen bu ‘yönetimler’in hepsi de ABD tekelsel kapitalizminin temel politikalarını sürdürmektedirler. Dolayısıyla, Amerikan devlet aygıtının ve onun temel politikasının, başkanların ve onların ekiplerinin değişiminden fazlaca etkilenmeyen bir sürekliliği olduğunun unutulmaması gerekiyor.

⁷⁴ Aktaran Jeff McMahan, Reagan and the World, Londra, Pluto, 1984, s. 8.

ezen Büyük Şeytan'a ve onun ortak ve kuklalarına karşı durmaya, onları devirmeye çağıran ve dahası Lübnan'da, Filistin'de ve yer yer Körfez bölgesindeki radikal ve diğer İslâmî muhalefet hareketlerine belli bir destek sunan İran'a karşı bir cephe oluşturmaya itti.

Saddam Hüseyin klığı, İran-Irak savaşının 1988'de sona ermesinin üzerinden iki yıl geçmeden, 1991'de ABD'nin önderlik ettiği bir koalisyonun karşı-saldırısıyla Kuveyt'ten sökülüp atılmasıyla sonuçlanacak olan yeni bir işgal mâcerasına atıldı. İran'ın tarafsız kaldığı bu savaşın ardından gelen ekonomik yaptırımlar, Kuzey ve Güney Irak'ta kurulan sözümona güvenli bölgeler ve Irak'ın belirli aralıklarla bombalanması ABD ve ortaklarının Mart 2003'te Irak'a karşı girişeceği savaşın önsözünü oluşturacaktı.

1993'de başlayan Bill Clinton'ın başkanlığı döneminde ABD, İran ve Irak'a karşı dual containment (=ikili kuşatma) adı verilen bir izolasyon ve karantinaya alma politikası izledi. Daha 1994 gibi erken bir tarihte, Clinton yönetimi Irak rejimini "kriminal" ve İran rejimini de "terörist" olarak nitelendiriyordu. Clinton'ın Ortadoğu işleri danışmanı Siyonist Martin Indyk tarafından 1994'de kamuoyuna açıklanan ikili kuşatma stratejisi, Körfezin, yani petrolün ve İsrail'in "güvenliği"nin yanısıra Filistin-İsrail "barış süreci"nin selâmeti açısından tehlike sayılan İran ve Irak'ın "askerî ihtirasları"nın denetim altına alınmasını öngörüyordu: Bu, Irak için 1991'de BM "Güvenlik" Konseyi kararıyla belirlenen ve özellikle emekçi halk için öldürücü sonuçlar veren/ verecek olan ambargo ve yaptırımların sürdürülmesi ve İran için -ABD'nin, diğer emperyalist devletlerin de desteğiyle daha da güçlendirmeyi umduğu- bir ekonomik izolasyon anlamına geliyordu. ABD Kongresi ile Clinton yönetimi; İran'ın, borçlarının yeniden yapılandırılması, bu ülkeye kredi açılması ve silâh satılması ve İran'ın nükleer programının sürdürülmesi için gereken teknolojinin sağlanması yolundaki isteklerinin ertelenmesi/ reddi için yoğun bir uluslararası kampanya yürüttü. Uzun sözün kısası, Tahran'ın bugünlerde yoğun ve histerik bir kampanyanın konusu olan nükleer programının engellenmesi, aslında *Şah'ın devrilmesinden bu yana* ABD'nin en temel hedeflerinden biri olmuştu. Bunun İsrail'in, Ortadoğu'da nükleer silâh tekeli, kendi "güvenliği" açısından vazgeçilmez bir köşetaşı olarak görmesiyle sıkışıkya ilintili olduğu tartışma götürmez. Bu haydut devletin 1981'de, o sırada İran'la savaşmakta olan Irak'ın Osirak nükleer santralini vurması, Siyonistlerin Ortadoğu'daki nükleer tekellerini ne pahasına

olursa olsun sürdürme biçimindeki temel politikalarının gereği idi. İsrail'in stratejik çıkarları, bölgedeki tüm devletlerin zayıf ve güçsüz düşürülmesini, başlarına Batı-yanlısı kukla rejimler geçirilmesini ve olanaklıysa eğer etnik, dinsel ve mezhepsel çizgilerde bölünmesini öngörüyordu. Bölgenin iki görece güçlü devletinin karşılıklı olarak birbirlerini tüketmesine yarayan İran-İrak savaşı olsun, Irak'ın 1990'da Kuveyt'i işgalinin ardından 1991 savaşıyla ağır bir biçimde cezalandırılması olsun bu amaca hizmet edecekti.

Yapımına Alman şirketi Siemens'in başladığı ve İran-İrak savaşı sırasında önemli ölçüde zarar gören Buşehr nükleer santralının onarılması ve yapımına devam edilmesini, Siemens de içinde olmak üzere tüm Avrupa firmalarının -tabii ABD ve İsrail'in baskısıyla reddetmesi de, ikili kuşatma politikasının somut ve tipik bir uygulamasıydı. ABD, 6 Mayıs 1995'de Amerikan şirketlerinin İran'la her türlü malî, ticarî ve ekonomik ilişkisini yasakladı. Dahası ABD, 1996'da çıkardığı ILSA (=İran-Libya Yaptırımlar Yasası) yardımıyla İran'la ticarî ve ekonomik ilişkilere giren diğer devlet ve şirketleri cezalandırmaya da girişti ve İran'ın Rusya ve Çin'den nükleer reaktör satın almasını da, uluslararası hukuka ve NPT'na ters düşme pahasına önlemeye çalıştı.

Ancak, özellikle 1991'den sonra Körfez bölgesinde ABD'nin kalıcı hâle getirilen ve daha da güçlendirilen askerî varlığının gölgesi altında sürdürülen ikili kuşatma politikası, esas olarak amaçlarına ulaşamadı: Bu politika, altyapısını mahvettiği, ekonomik gelişmesini durdurduğu ve halkına çok büyük acılar çektiirdiği Irak yönetimini devirmeyi başaramadığı gibi, İran'ın nükleer programını sürdürme çabalarını ve Tahran'ın, ABD'nin izolasyon politikalarına rağmen ekonomik ilişkilerini çeşitlendirmesini önleyemedi. Başını Suudi Arabistan'ın çektiği Körfez İşbirliği Konseyi üyeleri bile, özellikle 1990'ların ikinci yarısından itibaren ihtiyatlı bir biçimde de olsa İran'la ilişkilerini geliştirmeye yöneldiler.

Devlet başkanlığı seçimlerini "reformist" burjuvazinin temsilcisi Muhammet Hatemi'nin kazandığı 1997 sonrasında, ABD'nin İran'a karşı güttüğü saldırgan politikada kısmî bir yumuşama görüldü. Bu dönemde ABD, İran'a karşı, bu ülkedeki "ılımlı" güçlerin konumunu güçlendirmeyi amaçlayan daha esnek bir çizgi izlemeye yöneldi. Kötü ünlü stratejist Zbigniew Brzezinski, 1997'de şöyle diyecekti: "Dahası, ABD-İran düşmanlığını sürdürmek Amerika'nın çıkarına uygun düşmez... Güçlü, hatta dinsel motivasyonlu -fakat bağnaz

Batı-karşıtı olmayan- bir İran bile ABD'nin çıkarına uygun düşer.”⁷⁵ Kaleyi içten fethetmeyi öngören bu politika bağlamında İran'la dolaylı görüşmelere girmesinin yanı sıra ABD, Rus firmalarının İran'a balistik füze teknolojisi satmalarına yaptığı itirazları da yumuşattı. Ocak 2000'de ise, 1979'dan beri bu ülkeye uyguladığı ambargoyu kaldıran ABD, İran ürünlerinin kendi pazarına girmesine izin verdi. Irak topraklarının ABD ve Britanya savaş uçakları tarafından korsanca bir tarzda bombalanmasına ve özellikle de uygulanan acımasız ambargoya bağlı olarak bu ülkede -BM rakamlarına göre- en az bir milyon kişinin ölümünden sorumlu olan Başkan Clinton işte tam da bu dönemde şer ekseninin İran'a karşı düşmanca bir politika güttüğünü şöyle itiraf edecekti:

“İran'ın olağanüstü jeopolitik önemi nedeniyle, zaman içinde çeşitli Batı ülkeleri tarafından ciddi biçimde istismar edildiğini kabul etmemiz gerekiyor. Şunu söyleyebilmemiz önemli: ‘Bakın, benim ülkemin ya da benim kültürümün ya da bugün bizimle müttefik olanların 50-60 ya da 100-150 yıl önce size yaptıklarına kızmakta haklısınız.’”⁷⁶

Kuşkusuz bütün bunlar ABD ile İsrail arasındaki bağların gevşemesi anlamına gelmiyordu. 31 Ekim 1998'de, İsrail Başbakanı Netanyahu ile ABD Başkanı Clinton arasında, Siyonist devletin hedef olduğu ileri sürülen bölgesel füze ve kitle imha silâhları tehditlerine karşı güvenlik önlemlerinin artırılması için bir Mutabakat Memorandumu imzalandı. Bu memorandumla ABD, İsrail'in “savunma ve caydırma yeteneğini” artırma yükümlülüğü altına giriyordu. Burada, 1996'dan itibaren ABD emperyalizminin teşvik ve desteğiyle Türkiye ile İsrail (ve Ürdün) arasında bir kez daha gelişmeye başlayan sıkı askerî ve ekonomik ilişkilerin Suriye ve Irak'ın yanı sıra İran'ı da hedef aldığına işaret etmek gerekir. Ancak, 1999'dan itibaren Türkiye-Suriye ilişkilerindeki gerilimin kısmen azalması, Türk gericilerinin Irak ve İran'a karşı tutumlarında bir yumuşama anlamına gelmedi. 11 Eylül 2001 olaylarından sonra ise onlar, bazı rezervlerine rağmen sinsi ve ikiyüzlü bir biçimde Afganistan, Irak, Suriye ve İran'ı hedef alan ABD-Britanya-İsrail blokunun yanında yer almaya devam ettiler.

1998'den itibaren uluslararası ortamın daha da gerginleşmesi ve emperyalistlerarası çelişmelerin daha da keskinleşmesine bağlı

⁷⁵ “A Geostrategy for Eurasia”/ “Bir Avrasya Jeostratejisi”, Foreign Affairs, 76:5, Eylül/Ekim 1997.

⁷⁶ Aktaran Yasemin Çongar, Milliyet, 21 Şubat 2000.

olarak, Clinton yönetimi daha gerici ve saldırgan bir politika izlemeye başlamıştı bile. ABD ve Britanya savaş uçakları Aralık 1998'de Irak hedeflerine, Mart 1999'da ise ABD'nin başını çektiği NATO kuvvetleri Yugoslavya'ya karşı yoğun bir bombardıman gerçekleştirmişlerdi. Her iki saldırı eyleminde de saldırgan devletler BM örtüsünü kullanmaya ya da uluslararası burjuva hukukunun arkasına saklanmaya gerek duymamışlardı. ABD, kitle imha silâhlarına sahip olduğu gerekçesiyle Irak'ı âdeta sistemli bir biçimde bombalar ve diğer bazı ülkeleri tehdit ederken ABD Kongresi 20 Mart 1999'da Yıldız Savaşları olarak da anılan SDI (=Stratejik Savunma İnisiyatifi) projesini yaşama geçirmeyi kabul etmek suretiyle yürütülmekte olan nükleer silâhsızlanma çalışmalarına ağır bir darbe indirdi; ABD Senatosu ise Ekim 1999'da diğer nükleer silâh sahibi devletlerin nükleer silâh edinmelerini engellemek ve nükleer çalışmalarını denetlemek amacıyla hazırlanan Nükleer Silâh Deneme Yasağı Anlaşması'nı onamayı reddetti.

Öte yandan, 1990'ların ikinci yarısı Rusya'yı âdeta bir yarı-sömürge konumuna düşüren Yeltsin kliğinin ABD yanlısı teslimiyetçi politikalarının gözden düştüğü ve Rusya'yı yeniden güçlü ve bağımsız bir emperyalist devlet hâline getirmek ve "Yakın Çevre" adı verilen eski SSCB toprakları üzerindeki nüfuzunu arttırmayı/yeniden kurmayı hedefleyen büyük burjuva fraksiyonunun güç kazandığı bir dönem oldu. Bu fraksiyonun temsilcisi olan Vladimir Putin Ağustos 1999'da başbakanlık, 26 Mart 2000'de yapılan seçimlerden sonra da devlet başkanlığı koltuğuna oturdu. Bu yıllarda, Kafkasya ve Hazar Bölgesi enerji kaynaklarının denetimi konusunda Rusya ile ABD arasında giderek artan bir çekişmeye tanık oluyoruz. Örneğin, ABD Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı Stuart E. Eizenstat Kasım 1999'da ABD Senatosu'nda yaptığı konuşmada, "Orta Asya ile Kafkaslar'ın Rusya'nın egemenliğine bırakılmaması" ve "Avrasya'nın enerji yollarının ABD ile diğer Batılı ülkelere kapatılmasının önlenmesi" gerektiğini söylüyordu.⁷⁷ ABD ile Britanya'nın denetiminde bir Türkiye-Azerbaycan-Gürcistan ekseninin inşasına başlanmasının ve Rusya ve İran üzerinden geçen petrol boru hatlarına alternatif olarak -çok daha uzun ve pahalı olan- Bakû-Tiflis-Ceyhan boru hattının öne çıkarılmasının gerekçeleri de bundan başkası değildi.

Hızlı ekonomik büyümesine bağlı olarak kapitalist-emperyalist hiyerarşideki yeri yükselen Çin ile ABD'nin boyunduruğundan kurtulan Rusya'nın kendi aralarındaki güvensizlik ve rekabete

⁷⁷ Bkz. Milliyet, 22 Kasım 1999.

rağmen, özellikle Afganistan'ın işgalinden sonra Orta Asya'ya yerleşen ABD'nin atağını durdurmak ve püskürtmek için işbirliği yapmaya yönelmeleri de şaşırtıcı değildi. Daha Yeltsin döneminde Çin ile Rusya arasındaki ikili ilişkilerin gelişmeye başlaması ve bu iki devin yanısıra, Tacikistan, Kazakistan, Özbekistan ve Kırgızistan'ın da katılımıyla kurulan -ve daha sonra İran, Pakistan, Hindistan ve Moğolistan'ın gözlemci üye sıfatıyla katılacağı- SCO'nün bölgesel bir güç olmaya yüz tutması, tahmin edilebileceği gibi Avrasya'da kendilerine rakip olabilecek bir devletin ya da devletler blokunun varlığına katlanamayacaklarını çok önceden ilân etmiş bulunan ABD emperyalistlerini telâşlandıracaktı.

ABD'nin -İsrail'in de basıncıyla- giderek daha saldırgan bir politikaya yönelmesini hızlandıran nedenler arasında; 1997 yılında yapılan seçimleri kazanarak devlet başkanlığı koltuğuna oturan Muhammet Hatemi ve ekibinin İran'ın genel siyasi yönelimi konusunda herhangi bir önemli değişiklik yapmaması/ yapamaması, Hizbullah'ın uzun yıllar süren inatçı bir direnişten sonra Siyonistleri Güney Lübnan'dan kovmayı başarması (Mayıs 2000) ve 28 Eylül 2000'de İkinci Filistin İntifadasının başlamasıyla, Clinton kliğinin desteklediği Filistin-İsrail sözde barış sürecinin bitmesi de bulunuyordu.

Dolayısıyla, Bill Clinton'ın başkanlığının özellikle ikinci döneminde, ABD'nin daha saldırgan bir politika izlemesinden yana olan ve neo-con (=yeni-muhafazakâr) olarak adlandırılan neo-faşist kanadın sesini giderek yükseltmeye başlaması, nesnelerin doğası gereğiydi. Örneğin, 1997'de PNAC adlı 'düşünce üretim kuruluşu'nu oluşturan ve George W. Bush döneminde iktidarın kilit noktalarına gelen neo-faşistler, Eylül 2000'de "Rebuilding America's Defenses" (=“Amerika'-nın Savunmasını Yeniden İnşa Etme”) adlı raporu hazırladılar. Neo-faşistlerin manifestosu sayılan bu belgede şöyle deniyordu:

“Amerika'nın küresel liderliği ve onun, hâlihazırdaki büyük-devlet barışının garantörü rolü; Amerikan anayurdunun güvenliğine, Avrupa'da, Ortadoğu'da ve onun çevresindeki enerji kaynağı bölgede ve Doğu Asya'da bizim yararımıza olan güç dengesinin sürdürülmesine ve ulus-devletlerden oluşan uluslararası sistemin; teröristler, örgütlü suç ve diğer 'devlet-dışı aktörler' karşısında istikrarının muhafazasına bağlıdır.

“ABD'nin, serseri devletlerin balistik füze, nükleer başlık ve

diğer kitle imha silâhlarından oluşan küçük ve ucuz cephanelikleri karşısında savunmasız duruma düşmesi durumunda hâlihazırdaki Amerikan barışı kısa ömürlü olacaktır. Kuzey Kore, İran, Irak ve benzer devletlerin Amerika'nın liderliğini zayıflatmasına, Amerika'nın bağlaşıklarını korkutmasına ya da Amerikan anayurdunun kendisini tehdit etmesine izin veremeyiz. Korkunç bir maliyet ve yüzyıllık bir çaba karşılığında elde edilmiş bulunan Amerikan barışının nimetleri, böylesine baştansavma bir tarzda israf edilmemelidir.”

G. W. Bush kliğinin izlemekte olduğu strateji ve politikaların belirlenmesinde son derece önemli bir rol oynayan ve yeni-muhafazakârlar ve onlarla içiçe olan Siyonist lobiler uzun yıllardır ABD'nin, Ortadoğu haritasını kendi ekonomik ve siyasal çıkarları ve İsrail'in “güvenlik” gereksinimleri uyarınca yeniden düzenlemesini ve bu arada Irak, İran, Suriye gibi ülkelerde rejim değişikliği sağlamasını savunuyorlardı. Örneğin, 2000'de Bill Clinton'ın Dışişleri Bakanı Madeleine Albright, İran'la iş yapmak isteyen ABD tekelleri tarafından, bu ülkeyle ilişkilerin normalleştirilmesi için sıkıştırıldığında, ABD'ndeki en büyük Siyonist lobi olan AIPAC, bütün üyelerine Kongre liderlerine aşağıdaki mektup ya da e-posta mesajını gönderme direktifini vermişti:

“Temsilciler ve Senatörler:

“Size bu mektubu, uluslararası teröre sunduğu desteği, barış sürecine muhalefetini ve kitle imha silâhları edinme çabasını durdurmadan İran'a daha fazla tek yanlı jestler yapılmasına karşı olduğumu duyurmak için yazıyorum.”⁷⁸

G. W. Bush ve ekibinin Kasım 2000'de yapılan başkanlık seçimlerini tartışmalı bir biçimde kazanmasının ve özellikle de 11 Eylül 2001 olaylarının ardından ABD emperyalizmi yeniden, PNAC ve AIPAC'ın önerdiği daha saldırgan politikalara geri dönecekti. Bunun en önemli işaretlerinden biri 2001'de, içinde neo-faşist AEI'nden (=Amerikan Girişim Enstitüsü) Michael Ledeen'in, kötü ünlü ve güçlü Siyonist lobi kuruluşu AIPAC'tan Morris Amitay'in ve CIA'nın eski direktörlerinden James Woolsey'nin de yer aldığı ve vitrinine faşist Şah Rıza Pehlevi'nin ABD'nde sürgünde yaşayan oğlu Rıza Pehlevi'yi yerleştirmiş bulunan CDI'nun (=İran'da Demokrasi Koalisyonu) kurulmasıydı.

Bush kliğinin iktidara gelmesi ABD emperyalizminin, kuşkulu 11 Eylül olaylarının da yardımıyla Irak ve İran'a karşı sürdürdüğü

⁷⁸ AIPAC, 2000.

dezenformasyon ve histeri kampanyasının dozunun yükseltilmesine ve savaş hazırlıklarının arttırılmasına yol açacaktı. ABD devlet başkanlığına seçilmesinden sonra 29 Ocak 2002’de yaptığı ilk “Birliğin Durumu” konuşmasında G. W. Bush, terörü desteklediklerini ileri sürdüğü Kuzey Kore, İran ve Irak’ı ve onların bağlaşıklarını “şer eksen” olarak niteleyecekti.

İsrail’in Rolü

Anti-Siyonist Yahudi yazar ve aktivist Uri Avneri’nin, ABD’nin düşmanlarına saldırmaya hazır bir “Rottweiler köpeği”ne benzettiği İsrail’in, İran’a karşı sürdürülen kampanyada çok özel bir rol oynadığı tartışma götürmez. Aslında ABD ve İsrail, İran’ı yıllar öncesinden, Şah Rıza Pehlevi’yi deviren 1979 İran “İslâm devrimi”nden itibaren hedef almışlardı. Bu iki ülke stratejik çıkarları uyarınca, Saddam kliğinin 22 Eylül 1980’de İran’a saldırmasını teşvik etmiş ve sekiz yıl süren bu savaşta, daha çok ve esas olarak Irak’a olmak üzere her iki tarafa da yardım ederek İran ile Irak’ın birbirlerini zayıf düşürmelerini ve tüketmelerini sağlamışlardı. Yukarda da göstermiş olduğum gibi ABD emperyalizminin İran ve Irak’a karşı yürüttüğü kuşatma, teslim alma ve çökertme politikası, asla G. W. Bush kliğinin iktidara gelmesiyle başlamadı. 1990’lerin başlarında İsrail, böyle bir savaşı tasarlamaya başlamıştı bile. İsrail Şahak, 1993’de yayımlanan *Open Secrets: Israeli Nuclear and Foreign Policies* (=Açık Sırlar: İsrail’in Nükleer ve Dış Politikaları) adlı kitabında,

“1992 ilkbaharından bu yana İsrail’de kamuoyu, bir İran savaşı olasılığı, İran’ın topyekûn askerî ve siyasal yenilgisiyle sonuçlanmasını sağlamak amacıyla yapılacak bir savaş olasılığı için hazırlanmaktadır” diyordu. George H. W. Bush’un ve öncellerinin Irak ve İran-karşıtı politikasını devralan Bill Clinton’ın devlet başkanı olduğu 1993’den itibaren ABD, bu iki ülkeye karşı, özel olarak İsrail’in çıkarlarını gözetken ve “dual containment” (ikili kuşatma) adı verilen bir politika izlemeye başladı. Bu politika, 11 Eylül olaylarından sonra açık tehdit, destabilizasyon çabaları ve aktif savaş hazırlığı hâlini aldı ve Irak savaşına hazırlık döneminde ve özellikle de onu izleyen dönemde histerik bir İran düşmanlığına dönüştü.

Örneğin, ABD’nin Afganistan’ı işgal etmesinden kısa bir süre sonra, 4 Ocak 2002’de *The Jerusalem Post*’ta yayımlanan bir yazısında, İsrail eski başbakanı Binyamin Netanyahu şöyle diyordu:

“Amerikan gücünün Afganistan’da Taliban rejimini devirmesi üzerine El Kaide şebekesi çöktü. Şimdi ABD diğer terör rejimlerine –İran, Irak, Arafat diktatörlüğü, Suriye ve diğer bazıları- karşı da aynı biçimde harekete geçmelidir.”

Gene ABD’nin Irak’i işgalinden bir yılı aşkın bir süre önce, yani 5 Şubat 2002’de Londra’da yayımlanan *The Times*, İsrail Başbakanı Ariel Şaron’un “İran’ın dünya terörünün merkezi” olduğunu ve “Irak’taki çatışma sona erer ermez onun, (yani Şaron’un- G. A.) İran’ın ‘iş bitirilmesi gerekenler’ listesinin başına konması için çaba harcayacağını... Onun, İran’ın ‘dünyadaki bütün terörün ardındaki güç’ olduğunu ve İsrail için doğrudan bir tehdit oluşturduğunu” belirttiğini yazdı.

3 Temmuz 2003’da *Nucleonics Week* adlı bir dergide yayımlanan bir habere göre, İsrail Dışişleri Bakanlığının bazı üst düzey görevlileri, Haziran ayında başka ülkelerdeki bazı meslekdaşlarına, İran’ın Natanz gaz santrifüj tesisini tamamlaması ve uranyum zenginleştirme çalışmalarına başlaması hâlinde İsrail’in bu tesisi yoketmek için bir askerî saldırı düzenleyeceğini aktardılar.

Knesset Savunma Plânlaması ve Politikası Altkomitesi Başkanı Ephraim Sneh imzasıyla yayımlanan 23 Eylül 2003 tarih ve “Iran after the Iraq War” (=“Irak Savaşı Sonrasında İran”) başlıklı raporda şunlar söylenmişti:

*Bugün İran, bir Yahudi devleti olarak İsrail’in varlığı açısından en büyük tehlikeyi oluşturmakta ve aynı zamanda İsrail-Arap barış sürecini tehdit etmektedir.

*İran, nükleer bomba yapmak için çok ciddi bir çaba harcamakta ve bunda Ruslar çok önemli bir rol oynamaktadırlar...

*Tahran, çoğu kez İsrail’e dönük terörist saldırıların arkasındaki malî kaynak olarak öne çıkmaktadır...

*İran Devrim Muhafızları Hizbullah’la elele Güney Lübnan’a, Kuzey İsrail’in tümünü hedef hâline getiren 10,000 Katyuşa roketi ve yüzlerce uzun menzilli roket yerleştirmişlerdir.

Kasım 2003’de İsrail “Savunma” Bakanı Şaul Mofaz, İsrail silâhlı kuvvetleri komutanları huzurunda yaptığı bir konuşmada şunları söyledi:

“İran’ın nükleer çabaları, İsrail’in gelecekteki varoluşu bakımından en büyük tehlikeyi oluşturmaktadır... Biz, -Tahran’daki- aşırı rejimin bu türden silâhlar edinme şansını geciktirmek ya

da önlemek için ABD'nin rehberliği altında elimizden gelen her şeyi yapmalıyız." Bu sözlerin söylenmesinden bir kaç gün sonra Washington'u ziyaret eden ve bu arada Dışişleri Bakanı Colin Powell, Ulusal Güvenlik Danışmanı Condoleezza Rice ve Başkan Yardımcısı Dick Cheney'le görüşen Mofaz, yaptığı basın toplantısında, İran'ın nükleer programının bir yıl içinde dönüşü olmayan noktayı geçeceğini söyledikten sonra ABD'ni, İran'ın nükleer silâh edinmesini önlemek için yoğun çaba harcamaya çağırdı.

İsrail-yanlısı bir site, 2004 yılında Başbakan Şaron'a -"Danyal Projesi: İsrail'in Stratejik Geleceği"- başlıklı bir İran savaşı plânı sunulduğunu yazdı. Aaron Klein'ın aktardığına göre, bu plânın, eski Knesset üyesi/ İsrail hava kuvvetleri plânlama şefi olan yazarlarından biri, İsrail'in girişeceği önleyici saldırının "saklı olanları da içinde olmak üzere İran'ın bilinen tüm nükleer tesislerinin ve yeraltı tünellerinin vurulmasını, bilim adamlarının öldürülmesi gibi örtülü eylemleri ve diğer gereken şeyleri" içerdiğini söylüyordu.⁷⁹

İsrail'de yayımlanan *Haaretz* gazetesi, 21 Eylül 2004 tarihli sayısında ABD'nin İsrail'e 500 adet lazer/ uydu güdümlü bunker delici bomba satmayı plânladığını duyurdu. Gazeteye göre bu bombalar, İsrail'in İran'ın yeraltındaki pekiştirilmiş nükleer tesislerine karşı kullanılacaktı.

İsrail Dışişleri Bakanı Silvan Şalom 23 Eylül 2004'de BM Genel Kurulu'nda yaptığı konuşmada, "Uluslararası toplum artık -Londra'ya, Paris'e, Berlin'e ve Güney Rusya'ya ulaşabilen füzeleriyle- İran'ın sadece İsrail'in değil, tüm dünyanın güvenlik ve istikrarı açısından bir tehlikeye oluşturduğunu kavıyor.

"Gerçekten de İran, dünyanın bir numaralı terör, nefret ve istikrarsızlık ihracatçısı sıfatıyla Saddam Hüseyin'in yerini almış bulunuyor" diyordu. Bu tarihten bir ay sonra ise gene İsrail Başbakanı Şaron, "İran; kendini nükleer silâhlarla ve balistik taşıma araçlarıyla donatmak için elinden gelen herşeyi yapıyor ve Suriye ve Lübnan'da devasa bir terörizm ağı oluşturuyor" diyecekti.

Kasım 2004'de Brüksel'de NATO-İsrail protokolü imzalandı. Bu protokol uyarınca, İsrail ile, içlerinde Mısır, Ürdün, Cezayir, Fas ve Moritanya'nın da bulunduğu Arap ülkelerinin ortak askerî tatbikat ve "anti-terör manevraları" yapmaları kararlaştırıldı.

Şubat 2005'de Başbakan Şaron, İsrail Genelkurmay Başkanı Moşe Yaalon'u görevden aldı ve yerine İsrail hava kuvvetlerinde general olan Dan Halutz'u atadı. Bazı gözlemciler, İsrail'in tarihinde

⁷⁹ Aaron Klein, *WorldNetDaily.com*, 4 Mayıs 2005.

ilk kez bir havacı generalin bu göreve getirilmesinin, İran'a karşı yapılacak hava saldırısının koordinasyonu için gerekli görüldüğünü düşünüyorlar. Halutz, 1981'de Irak'ın Osirak nükleer santralinin bombalanmasında görev alan subaylardan biriydi.

Şubat 2005'de ABD "Savunma" Bakanlığı yetkilileri gazetecilere yaptıkları açıklamada, İsrail'in son 1.5 yıldır kendilerini -gelenen noktada 6 ay içinde nükleer silâh üretimine başlayabileceğini söyledikleri- İran'ın nükleer programı konusunda bir şeyler yapılması için sıkıştırdığını söylediler.

21 Şubat 2005'de İsrail Hava Kuvvetleri komutanı General Eliezer Şekedi gazetecilere yaptığı açıklamada İsrail'in, "nükleer aktivitesi gözönüne alındığında" İran'a karşı bir hava saldırısında bulunmaya hazır olması gerektiğini söyledi.

Mart 2005 sonunda İsrail basınına sızan haberler, Başbakan Şaron'un, "diplomasinin İran'ın nükleer programını durdurmayı başaramaması hâlinde", İran'ın Natanz uranyum zenginleştirme tesisine yapılacak bir İsrail saldırısı için "ön onay" verdiğini ortaya koydu.⁸⁰

Haziran 2005 sonlarında, "Saat ilerliyor ve zaman bizden yana değil" diyen İsrail'in ABD Elçisi Daniel Ayalon, İran'ın nükleer silâh yapmaktan alıkonması gerektiğini söyledi. Aynı günlerde, İsrail Başbakanı Şaron'un ABD Başkanı G. W. Bush'a İran'ın nükleer tesislerinin fotoğraflarını verdiği ileri sürüldü.

Agence France Press, 9 Ağustos 2005'de geçtiği bir haberde İsrail'in, ABD ve AB'ni, İran'ın nükleer programına karşı sıfır tolerans politikası izlemeye çağırıldığını yazdı. İsrail'in bu çağrısı, İran'ın, üç AB ülkesi (Britanya, Fransa ve Almanya) ile yaptığı görüşmelerin çıkmaza girmesi üzerine, daha önce gönüllü olarak askıya aldığı uranyum dönüştürme çalışmalarına yeniden başlayacağını açıklamasının ardından gelmişti. Başbakan Şaron'un öndegelen yardımcılarının biri, adının belirtilmemesi kaydıyla *AFP*'e yaptığı açıklamada, İran'ın, ABD'nin ve Avrupalıların "belkemicsiz"liklerinden cesaret aldığını ileri sürdükten sonra,

"Uluslararası toplumun, İran'ın nükleer silâh edinmesinin önlenmesi için en üst düzeyde kararlılık sergilemesinin tam zamanıdır" diyordu:

İsrail Dışişleri Bakanı Silvan Şalom, 20 Eylül 2005'de BM Genel Kurulu'nda yaptığı konuşmada, "Küresel güvenliğin -ve bu-

⁸⁰ Bkz. The Hindu, 28 Mart 2005.

gün Ortadoğu’da diyalog ve barış doğrultusundaki momentumun-önündeki en büyük engel İran ve onun nükleer ihtirasıdır” dedi.

30 Eylül 2005’de *Washington Times*’da yayımlanan bir habere göre, o günlerde ABD’ni ziyaret eden Knesset heyetinde yer alan üç İsraili kıdemli milletvekili, ABD ve bağlaşıklarının, bir kaç yıl içinde nükleer silâh yapabileceğini ileri sürdükleri İran’ın nükleer programının gerekirse zor kullanarak durdurulması çağrısı yaptılar. Yaptırım ve izolasyon gibi önlemlerin İran’ı yolundan caydıramayacağını ileri süren Ulusal Birlik Partisi’nden Arie Elad, Likud Partisinden Knesset Dışişleri ve Savunma Komitesi başkanı Yuval Steinitz ve Şinui Partisinden Yosef Lapid gerekirse İsrail’in tek yanlı bir eyleme girişebileceği uyarısında bulundular.

İsrail’in ABD Elçisi Daniel Ayalon 11 Ekim 2005’de yaptığı bir konuşmada Suriye’nin 10 ila 11 terör grubuna yataklık yaptığını ileri sürdükten sonra, Filistin Otoritesini, kendi denetimi altındaki bölgede bulunan terör gruplarını dağıtmak için kapsamlı bir program benimsemeye çağırdı.

Neden İran?

İran’ın neden hedef alındığı sorusuna ABD-İsrail ikilisi, bir süredir onların kuyruğunda sürüklenen AB emperyalistleri ve bu uğursuz koronun paralı/ parasız uşakları şu yanıtı vermektedirler :

1- İran, nükleer silâhlar da içinde olmak üzere kitle imha silâhları edinmekte ve dolayısıyla İsrail ve diğer komşuları için bir tehdit oluşturmaktadır.

2- İran, geçmişten bu yana Lübnan Hizbullahını desteklemektedir ve Filistin’de, HAMAS ve İslâmî Cihat gibi örgütleri desteklemek suretiyle Filistin-İsrail “barış süreci”ni sabote etmekte, İsrail’in “güvenliğini” tehlikeye sokmaktadır.

3- İran, Afganistan’da ve başka yerlerde El-Kaide’yi desteklemekte ve Irak direnişini desteklemek suretiyle Irak’taki ABD kuvvetlerine karşı dolaylı bir savaş yürütmekte, yani onların deyişiyle “terörizmin” arkasında yer almaktadır.

Bu savları sırasıyla ele alalım

1- Yukarda göstermiş olduğum ve IAEA’nın da kabul etmiş olduğu gibi, İran’ın bir nükleer SİLÂH programı olduğunu gösteren

hiçbir veri yoktur. Ayrıca, 1980-88 İran-İrak savaşında kara silâhlarının yarısından fazlasını yitirmiş, 1987-88 tanker savaş döneminde savaş gemilerinin önemli bir bölümü ABD tarafından batırılmış ve uzun yıllar süren savaş, iç gerginlikler ve tâbi tutulduğu kısmî ekonomik yaptırımlar nedeniyle ekonomisi zayıf düşmüş olan İran'ın askerî harcamalarının bugün bile sadece İsrail'inkinden değil, örneğin Suudi Arabistan ya da Türkiye'ninkinden de çok daha az olduğu biliniyor.⁸¹ Hatta, Şah Rıza Pehlevi dönemindeki bir-iki istisnâ saldırı sayılmazsa, İran'ın, ne 1979 "İslâm devrimi"nden önce ve ne de sonra herhangi bir ülkeye saldırmadığını söyleyebiliriz. Bu ülkeyi açıkça tehdit eden ABD ve İsrail ise dünyanın en saldırgan ve militarist egemen sınıflarının ve kliklerinin yönetimi altında bulunuyor. Bu arada, İran'ın, ABD ve İsrail'le ilişkilerinin fazlasıyla iyi olduğu monarko-faşist diktatörlük döneminde (1953-79) ordusunu en modern silâhlarla donatmasına, bu ülkelerin hiçbir itirazları olmadığını, hatta bunu bütün güçleriyle desteklediklerini anımsamak gerekir. Kaldı ki, ABD ve İsrail'in saldırı tehdidi altında bulunan

⁸¹ CSIS (=Stratejik ve Uluslararası İncelemeler Merkezi) yetkililerinden Anthony Cordesman 28 Eylül 2005'de, ABD Temsilciler Meclisi Silâhlı Kuvvetler Komitesi'nin "Ortadoğu ve Afrika Tehdidi Paneli"nde İran ve Suriye'nin politikaları ile ilgili bir sunum yaptı. Cordesman bu panelde verileri sundu: İran 1997-2000 yılları arasında 1,900 milyon dolarlık, 2001-2004 yılları arasında da sadece 500 milyon dolarlık yeni silâh alımı yaptı. 1997-2004 dönemi için toplam 2.4 milyar doları bulan bu silâh alımları İran'ın 1980'li yıllarda uğradığı silâh ve askerî malzeme kaybını yenilemek için yeterli değil. ABD'nin hedef aldığı bir diğer ülke olan Suriye'nin durumuysa daha da kötü. Şam, 1997-2000 yılları arasında 500 milyon dolarlık ve 2001-2004 yılları arasında da 300 milyon dolarlık silâh satın alabildi ki, 1997-2004 döneminin tümü için 800 milyon doları bulan bu rakamın Suriye'nin askerî modernizasyon gereksiniminin sadece yüzde 25'ini karşıladığı tahmin ediliyor. Öte yandan, 1997-2004 dönemi silâh alım rakamları Birleşik Arap Emirlikleri için 11.6 milyar doları, Suudi Arabistan için 54.7 milyar doları, Mısır için 9.7 milyar doları ve İsrail için de 8.4 milyar doları buluyor. Ancak Cordesman'ın verdiği bu rakamların, söz konusu ülkelerin sadece dışardan satın aldıkları silâh ve askerî donanımı kapsadığı ve ülke içinde üretilen ve kendi silâhlı kuvvetlerine teslim edilen silâh ve askerî donanımı kapsamadığı unutulmamalı. İran dışında, içlerinde Suudi Arabistan'ın da yer aldığı Körfez ülkelerinin hemen hemen hiçbir yerli silâh üretiminin olmadığı, İsrail'in ise dünyanın en önemli silâh üreticilerinden –ve silâh ihracatçılarından- biri olduğu ve ABD'nin ve bir ölçüde Almanya'nın Siyonist devlete her yıl çok miktarda silâh ve silâh sistemlerini karşılıksız olarak verdiği unutulmamalı. Dolayısıyla, İsrail'in söz konusu dönemdeki gerçek silâhlanma düzeyi ve askerî harcamaları bu 8.4 milyar dolar rakamının çok üstündedir.

bir ülkenin nükleer silâh edinmeye çalışmasını kınamak ya da bunu hatalı görmek, ikiyüzlülüğün doruğu olurdu.

2- İran'ın, İsrail'in 1978-2000 yılları arasında 22 yıl süren işgali boyunca Güney Lübnan'daki direnişi desteklemiş olduğu doğrudur; hâlihazırda da İran, Filistin'deki direniş örgütlerinin bir bölümünü, en azından siyasal olarak desteklemektedir. Ama, İsrail'in Lübnan ve Filistin halklarının topraklarını işgal ve gasbetmesine ve bu halklara karşı uyguladığı devlet terörizmine karşı İran'ın, bu halkları ve onların direniş örgütlerini desteklemesinde gayrimeşru ya da yanlış olan hiçbir yan yoktur.

3- İran'ın El-Kaide'yi ya da Irak direnişini desteklediği yolundaki savları kanıtlayacak herhangi bir veri bulunmamaktadır. Burada İran'ın, Afganistan'daki Sünnî fundamentalist Taliban yönetimi ve dolayısıyla onun geçici bağlaştığı El-Kaide ile ilişkilerinin iyi olmadığını anımsatmakta yarar var. Dahası İran'ın, ABD saldırganlarını -boş yere- yatıştırmak amacıyla, Yanki haydutlarının Afganistan'ı işgalinden sonra İran'a sığınan bazı Taliban ve El-Kaide elemanlarını yakaladığı ve onları ABD'nin bölgedeki uşaklarına teslim ettiği biliniyor. İran'ın Irak direnişini desteklediği savları da -büyük olasılıkla- doğru değil. Ama ABD, İran egemen sınıflarının en büyük düşmanlarından biri olan Saddam Hüseyin kliğini devirmek ve onun baskı aygıtını dağıtmak suretiyle, bu ülkede, İran'la güçlü dinsel ve kültürel bağları olan Şîî burjuvazisinin ve onun hükümette yer alan İslâmî Dava Partisi, SCIRI gibi partilerinin ve dolaylı olarak da Tahran'ın stratejik konumunu güçlendirmiş oldu.

ABD ile İsrail'in İran'ı, komşuları ve hatta dünya için bir tehdit olarak göstermeye çalışmaları, aslında suçluların kendi kötü niyet ve eylemlerini kurbanlarına yüklemelerini anımsatıyor. Dünyanın en zengin ülkesi ABD'nin tam ve çok yönlü desteğini arkasına almış olan İsrail; Filistin halkının yerinden yurdundan edilmesi ve binlerce yıldır oturduğu topraklardan sürülmesiyle kurulmuş, askerî zorbalık ve kışkırttığı yeni savaşlar yoluyla Filistinli'lerden ve Arap komşularından daha fazla ve daha fazla toprak gasbetmiş, yayılmacılığı ve askerî saldırganlığı bir felsefe hâline getirmiş ve komşu ülkelerin parçalanmasına dayanan bir stratejiyi açıkça benimsemiş olan bir devlet. Askerî harcamaları neredeyse dünyanın geri kalan ülkelerinin askerî harcamalarının toplamına yaklaşan ve dünyanın her yanına dağılmış üsleri, donanmaları ve istihbarat örgütleriyle dünya halklarını terörize eden ABD ise, 11 Eylül olaylarından sonra uluslararası

burjuva hukukunun sahte inceliklerini de bir yana atarak geliştirdiği “önleyici savaş” doktrini uyarınca –kendisi için tehdit oluşturduğu ya da ilerde oluşturabileceği gerekçesiyle- istediği devlete istediği zaman saldıracağını, beğenmediği rejimleri ekonomik ambargo, tehdit ve askerî müdahaleyle değiştireceğini dünya âleme duyuran, hatta buna meşruiyet kılıfı sağlamak için parlamentosundan yasa geçiren bir süper haydut.⁸² Zaten ABD’nin yıllardır, ‘teröre karşı savaş’ koşullarında Cenevre Konvansiyonlarının ve BM Kuruluş Sözleşmesi’nin artık geçersiz hâle geldiği yolunda yaygara yaptığı, yani açıkça kaba askerî kuvvetin ve orman yasasının üstünlüğünü savunduğu ve böylelikle kendi emperyalist niteliğini çırlıçıplak gözler önüne serdiği de biliniyor.

Dolayısıyla; nükleer ve termonükleer silâhlar da içinde olmak üzere en modern ve öldürücü silâhlarla tepeden tırnağa donanmış olan ABD ve İsrail’in, İran’ın ve başkalarının saldırısından çekindikleri savı, elleri onmilyonlarca işçi ve emekçinin kanıyla lekelenmiş olan bu saldırgan devletlerin kendilerini “tehdit altında”ymış ya da “saldırı hedefi”ymiş gibi göstermeye çalışmaları ve kurban pozuna bürünmeleri, kara mizahın da ötesinde bir şeydir.

Peki, ileri sürülen bahaneler İran’ın hedef alınmasının gerçek nedenleri olmadığına göre, savaş tamtamlarının yeniden gürültüyle çalınmakta olmasının ve İran’ın hedef tahtasına oturtulmasının gerçek nedenleri nelerdir ? Bunun, birbiriyle yakından ilişkili ve içiçe geçmiş iki ana nedeni bulunuyor.

Birincisi; son derece modern ve gelişkin konvansiyonel askerî gücünün yanısıra, hâlihazırda 200 ila 500 dolayında nükleer başlığı olduğu tahmin edilen, dolayısıyla Ortadoğu devletlerinin tümünün ateş gücünün toplamından daha fazlasına sahip olan İsrail’in, bu bölgede nükleer tekeli koruma ve sürdürme kararlılığıdır. Telaviv;

⁸² ABD emperyalistleri Bill Clinton döneminde, yani 1998’de “İrak’ın Kurtuluşu Yasası”nı çıkararak bu ülkenin Mart 2003’de işgalinin “hukukî” altyapısını oluşturmuşlardı. 2003 yılında çıkardığı “SALSRA adlı yasayla Suriye’ye saldırmanın altyapısını oluşturmaya çalışan ABD, 13 Nisan 2005’de de “İran’ın Özgürlüğüne Destek Yasası”nı kabul etti. Bu yasalar, adı geçen ülkelerdeki Hükümet-karşıtı gruplara malî destek sağlamaya, Hükümet-karşıtı yayın yapan radyo ve TV kuruluşlarını desteklemeye, bu ülkelerle ticaret yapan yabancı şirketleri cezalandırmaya vb. olanak sağlıyor. Devletler arasındaki ilişkileri sömürgeci ve faşist bir mantıkla ele almak anlamına gelen bu tarzın BM Kuruluş Sözleşmesine bütünüyle aykırı olduğu ve uluslararası burjuva hukukunun ağır bir biçimde çiğnenmesi anlamına geldiği açıktır.

genel olarak Filistin direnişini, Lübnan'da Hizbullah'ı ve Suriye'yi destekleyen İran'ı, kendi bölgesel hegemonya ve yayılma emellerinin önünde güçlü bir engel olarak görüyor. Irak'ın işgal edilmesi kararının alınmasında çok önemli bir rol oynamış bulunan İsrail'in, büyük bir kısmı genç ve görece homojen 70 milyonluk bir nüfusa, Türkiye'nin iki katı yüzölçümüne, henüz zayıf da olsa büyümekte olan bir askerî potansiyele, büyük enerji kaynaklarına ve köklü bir devlet geleneğine sahip İran'ı, yaşadığı iki savaş (1980-88 İran-Irak savaşı ve 1990-91 Kuveyt savaşı) ve yıllar süren BM ambargosu nedeniyle iyice güçten düşmüş olan Irak'tan daha büyük bir tehdit olarak algılamasının, belli bir gerçeklik payı taşıdığını kabul edebiliriz. Kuşkusuz bunun, İran'ın saldırgan ve yayılmacı bir dış politika izlediği anlamına gelmediğini ve Ortadoğu halklarının karşısındaki esas tehdidin ABD ve İsrail olduğunu unutmamak kaydıyla.

Buna, ABD-İsrail-Britanya saldırganlarının, hiç de beklemedikleri Irak direnişi nedeniyle yedikleri ağır darbelerin, bölgedeki siyasal dengeyi, görece bağımsız bir dış politika izleyen ve ABD emperyalizminin bellibaşlı rakipleriyle -Rusya ve Çin- iyi ilişkileri olan İran'ın lehine değiştirmesinden duydukları derin kaygı ve korku eklenmelidir. Şer eksen; sadece Filistin direnişini, Lübnan'daki direnişçi güçleri ve Suriye'yi köşeye sıkıştırmak ve teslim almak için değil, Irak'ın işgaliyle elde ettiği "kazanımları" muhafaza etmek, bu ülkede artan İran nüfuzunu kırmak için de mutlaka İran'ı da devre dışı bırakmak, kendi boyunduruğu altına almak ya da bir biçimde etkisizleştirmek gerektiği kanısındadır.

İkincisi; enerjiye olan talebin hızla arttığı ve görünür gelecekte artmaya devam edeceği, buna karşılık ABD de içinde olmak üzere büyük kapitalist ülkelerin Ortadoğu ve Hazar bölgesinin petrol ve doğal gaz kaynaklarına bağımlılıklarının giderek artmakta olduğu dikkate alındığında, Washington'un İran'a duyduğu ilgiyi son derece "doğal" karşılamak gerekir. Daha Nisan 2001'de, yani 11 Eylül eyleminden 5 ay önce yayımlanan "21. Yüzyılın Stratejik Enerji Meydan Okumaları" adlı rapor, ABD enerji sektörünün "kritik durumda" olduğunu belirtiyor ve "herhangi bir anda" patlak verebilecek olan bir krizin "potansiyel olarak ABD ve dünya ekonomisi üzerinde devasa bir etki" yapacağını ve "ABD'nin ulusal güvenliği ve dış politikasını dramatik bir biçimde"⁸³ etkileyeceğini belirtiyordu. Prof. Michael T. Klare, 13 Nisan 2005 tarihli "Petrol, Jeopolitik ve İran'a Karşı Savaş" başlıklı yazısında İran'ın devasa enerji kaynakları hakkında şunları söylüyordu:

⁸³ Strategic Energy Policy Challenges for the 21st Century, s. 4.

"*Oil and Gas Journal*'ın (=Petrol ve Gaz Dergisi) son rakamlarına göre İran 125.8 milyar varille, dünyanın ikinci büyük el değmemiş petrol kaynaklarına ev sahipliği yapıyor. İran'ı bu alanda sadece, 260 milyar varil petrolü bulunduğu sanılan Suudi Arabistan geçmektedir. Sırada üçüncü durumda bulunan Irak'ın 115 milyar varil petrole sahip olduğu sanılıyor. Dünya petrol arzının tahminen yüzde 10'una denk düşen bu kadar çok petrolüyle İran'ın her halükârda küresel enerji denkleminde kilit bir rol oynayacağı tartışma götürmez...

"Dahası, İran sadece bol miktarda petrole değil, büyük bir doğal gaz rezervine de sahip. *Oil and Gas Journal*'a göre İran 26.6 trilyon metreküp doğal gaz, yani toplam dünya doğal gaz rezervlerinin yaklaşık yüzde 16'sına sahip. (İran'ı bu alanda sadece, 47.6 trilyon metreküp doğal gaz rezervine sahip olan Rusya geçmektedir.) Enerji içeriği bakımından 170 metreküp doğal gazın bir varil petrole eşit olduğu gözönüne alındığında, İran'ın gaz rezervlerinin yaklaşık 155 milyar varil petrole eşdeğer olduğu görülür. Bu da, İran'ın toplam hidrokarbon rezervlerinin 280 milyar varil petrole eşdeğer olduğu, yani Suudi Arabistan'ın toplam arzına çok yakın olduğu anlamına gelir. Hâlihazırda İran, yılda yaklaşık 76.5 milyar metreküp gaz, yani gaz rezervlerinin küçük bir bölümünü üretiyor. Bu İran'ın, gelecekte çok daha büyük ölçüde doğal gaz üretebilecek bir kaç ülkeden biri olduğu anlamına geliyor."

Zbigniew Brzezinski, daha 1997'de yayımladığı *The Grand Chessboard* (=Büyük Satranç Tahtası) adlı yapıtında, ABD'nin Orta Asya'nın enerji kaynaklarını denetimine alması gerektiği yolundaki görüşlerini seslendirirken şöyle diyordu:

"Önümüzdeki 20 ya da 30 yıl içinde dünya enerji tüketimi çok büyük ölçüde artacaktır... Asya'nın ekonomik gelişmesinin momentumu daha şimdiden, yeni enerji kaynaklarının keşfi ve işletilmesi doğrultusunda devasa bir basınç yaratıyor; Orta Asya ve Hazar bölgesinin Kuveyt, Meksika ve Kuzey Denizi'ninkileri gölgede bırakan doğal gaz ve petrol rezervlerine sahip oldukları biliniyor."

Ancak sözkonusu gerilimin bu yönü, asla sadece -ABD'nin dış politikası ve ekonomisinde son derece büyük rol oynayan- petrol tekellerinin kâr ve çıkar hesaplarıyla sınırlı değildir; İran ile ABD/İsrail arasındaki çekişme, çok daha kapsamlı bir anlam taşımaktadır. Irak'ı işgal eden ve onun enerji kaynaklarını gasbenden ve arkasına AB emperyalistlerinin sallantılı desteğini almış olan ABD, İran'ı da bir biçimde teslim almak suretiyle tüm Hazar bölgesinin enerji kaynaklarını kendi tekeline almayı ve böylelikle yükselmekte olan

Çin'e ve kendini toparlamakta olan Rusya'ya karşı büyük bir avantaj sağlamayı hesaplamaktadır. Ekonomik, askerî vb. bakımlardan dünyanın en güçlü devleti, hâlihazırda hiçbir devlet ya da devletler bağlaşmasının karşı koyamayacağı bir süper devlet olmasına rağmen, bir stratejik gerileme süreci içinde olan ABD, Irak direnişinin de gösterdiği gibi orta ve uzun erimde kâğıttan bir kaplandan başka bir şey değildir. Lenin'in deyişiyle "ayakları kilden bir dev" olan ABD emperyalizminin, özellikle 11 Eylül 2001 olayları sonrasında askerî üstünlüğüne dayanarak giriştiği atakla rakip emperyalist devletlerin nüfuz alanlarını sınırlamak, onların kendi aralarında (ABD-karşısı) bağlaşmalar oluşturmalarını önlemek ve başta petrol olmak üzere hammadde kaynakları, pazarlar ve stratejik bölgeler üzerindeki denetimini arttırmak istediği biliniyor. Yanki haydutlarının Afganistan'ı işgal etmelerinin, bir yandan Balkanlar'a ve Doğu Avrupa'ya, bir yandan da Kafkasya'ya ve Orta Asya'ya yerleşmelerinin ve oralarda askerî üsler kurmalarının, ya da eski üslere yenilerini eklemelerinin, Irak'ı işgal etmek suretiyle Suudi Arabistan da içinde olmak üzere Ortadoğu'daki mevzilerini pekiştirmeye çalışmalarının, Çin ve Rusya başta gelmek üzere emperyalist rakiplerini kuşatmaya girişmelerinin ardında yatan temel ve belirleyici neden budur. Bu saldırgan politikanın emperyalistlerarası gerginliği tırmandırdığı ve orta erimde emperyalist savaşların patlak vermesini kışkırttığı kesindir. Yani, Lenin'in emperyalizm çağında büyük devletler arasında pazarlar, nüfuz alanları ve hammadde kaynakları için, emperyalist savaşlara kadar varabilen acımasız yarışmaya ilişkin söyledikleri günümüzde de bütünüyle geçerlidir.⁸⁴

⁸⁴ 1992'de, yani bugünkü ABD Başkanı George W. Bush'un babası George H. W. Bush'un başkanlığı döneminde, o zaman "Savunma" Bakan Yardımcısı olan Paul Wolfowitz'in gözetimi altında hazırlanan Savunma Plânlama Rehberinde, gelecekte bir askerî rakibin doğmaması için ABD'nin yoğun bir çaba harcaması gerektiği şu sözlerle savunuluyordu:

"Birinci hedefimiz,... Sovyetler Birliği'nin oluşturmuş olduğu düzeyde bir tehdit oluşturabilecek yeni bir rakibin doğmasını engellemektir... Bu bölgenin (Avrasya'nın- G. A.) düşman bir devletin egemenliği altına girmesini engellemek için çaba harcamalıyız; çünkü, birleşik bir denetim altına girdiği koşullarda onun kaynakları küresel ölçekte bir güç yaratmak için yeterlidir..." Bir kaç yıl sonra ise ünlü stratejist Zbigniew Brzezinski, kapitalizmin eşitsiz gelişme yasasının Washington'un konumunu tehlikeye düşürebileceğine değinirken şunları söyleyecekti:

"Avrasya dünya nüfusunun yüzde 75'ine, brüt ulusal ürününün yüzde 60'ına, enerji kaynaklarının yüzde 75'ine sahiptir. Kollektif olarak ele alındığında Avrasya'nın potansiyel gücü Amerika'ninkini de gölgede bırakmaktadır.

"... Avrasya'ya egemen olan bir güç, dünyanın ekonomik bakımdan en üretken üç bölgesinden ikisi, yani Batı Avrupa ve Doğu Asya üzerinde belirleyici etki

Bu arada, dünya petrol trafiğinin önemli bir bölümünün geçtiği Hürmüz Boğazını denetleyebilecek konumda bulunan İran, Hazar bölgesindeki petrol ve doğal gaz kaynakları zengin eski Sovyet cumhuriyetlerinin yanısıra Rusya ve Çin’le olan ilişkilerini daha da geliştirmekte, İran-Pakistan-Hindistan doğal gaz boru hattı projesi (=IPI) yardımıyla doğusundaki bu iki ülkeyle ve hatta batısındaki Türkiye’yle ilişkilerini iyileştirmeye çalışmaktadır. Bütün bu kaygı, çelişme ve hesapların merkezinde bulunan bir ülkenin/ rejimin, Büyük Ortadoğu Projesiyle Ortadoğu ve Orta Asya’ya egemen olmayı kuran ABD’nin plânları önünde önemli bir engel oluşturduğu bellidir. Ama, ön cephesinde İran’ın bulunduğu siyasal- askerî gerginliğin gerisinde, aynı zamanda büyük devletler arasında süregelen kıyasıya emperyalist egemenlik kavgası, en büyük ödül olan Avrasya’ya kimin egemen olacağı tartışması yatmaktadır. İran’ın ABD-İsrail-Britanya saldırganlığına karşı kendi bağımsızlığını savunması kavgası, bir yerde ABD-Britanya-İsrail şer ekseninin, Rusya ve Çin’in yükselişini engelleme ve Avrasya üzerinde kendi egemenliğini genişletme/ pekiştirme kavgasıyla içiçe geçmektedir.

İran Savaşa Hazırlanıyor

Tüm yüksek perdeden atıp tutmalarına rağmen, bu aşamada İran’ı askerî olarak işgal etmeye cesaret edemeyen ABD ve ortakları, bir dizi yolla İran’ı köşeye sıkıştırmaya çalışıyorlar. Bunların arasında; yürürlükte olan kısmî ekonomik ambargo, ağır ve provokatif IAEA denetimleri, İran halkının ve bu ülkedeki ulusal azınlıkların ilke olarak haklı ulusal ve demokratik taleplerinin istismarı, hâlen Irak’ta bulunan ve ABD’nin resmen ‘terörist’ olarak ilân etmiş olduğu Halkın Mücahitleri’nin İran içindeki silâhlı eylemlerinin desteklenmesi ve İran diasporasının bir bölümünün seferber edilmesi vb. bulunuyor. ABD’nin İran’a ilişkin savaş ve destabilizasyon plânları; Güneybatı İran’da, nüfusunun çoğu Şii Araplardan oluşan Huzistan eyaletinin yanısıra, İran Kürdistanı’nda ve Pakistan sınırındaki Beluciler

sahibi olacaktır... Haritaya bir göz atmak, Avrasya’ya egemen olan bir ülkenin âdeta otomatik olarak Ortadoğu ile Afrika’yı denetim altında tutacağını gösterir... Avrasya kıtasında gücün dağılım biçimi, Amerika’nın küresel üstünlüğü ve tarihsel mirası açısından belirleyici önem taşıyacaktır.

“İstikrarsız bir Avrasya’da ivedi görev, herhangi bir devletin ya da devletler bağlaşımasının ABD’ni buradan kovma ya da onun belirleyici rolünü azaltma yetisi kazanmasını engellemeyi güvence altına almaktır.” (“A Geostrategy for Eurasia”/ “Bir Avrasya Jeostratejisi”, Foreign Affairs, 76:5, Eylül/Ekim 1997.

arasında ayaklanmalar örgütlemeyi ya da varolan ayaklanmaları desteklemeyi de içeriyor. Basında, İran'ın petrol yataklarının ve rafinerilerinin büyük çoğunluğunun bulunduğu Huzistan bölgesinde ElAhvaz Demokratik Halk Cephesi adlı bir örgütün, bölgenin İran'dan ayrılması amacıyla faaliyet gösterdiği yolunda haberler çıktığı, İran Kürdistanı'nda aylardır İran "güvenlik" kuvvetleriyle İran Kürdistan Demokrat Partisi, PJAK (=Kürdistan Özgür Yaşam Partisi) ve Komala peşmergeleri arasında düşük yoğunluklu bir çatışmanın sürdüğü biliniyor. İran Kürt halkının, Irak'taki gelişmelerden etkilendiği ve ABD'nin bölgeye müdahalesinden yararlanarak bir özerklik statüsü elde etmek için epeydir bir hareketlilik içinde olduğu anlaşılıyor. İslâm cumhuriyetinin bünyesindeki zaaflardan yararlanmaya çalışan ABD ve suç ortaklarının, İran'ın Kuzeybatısında yaşayan ve sayıca hayli kalabalık olan Azeri nüfusu arasında da provokatif faaliyette bulundukları ve "Güney Azerbaycan"ın Azerbaycan'la birleşmesi yönünde propaganda yürüttükleri de biliniyor. Öte yandan, AEI, JINSA gibi Irak'ın işgalinde önemli rol oynamış olan ve ABD devlet aygıtıyla çok yakın ilişki içinde olan neo-faşist ve Siyonist kurumlar, İran'a karşı savaş açılması için sistemli bir çaba harcamakta ve Şah Rıza Pehlevi'nin, uzun süredir ABD'nde yaşamakta olan oğlu Rıza'nın İran içinde çok popüler olduğu yalanını yaymakta ve onu sözde yeni ve özgür İran devletinin başına geçirmeyi ve böylelikle Pehlevi monarşisini restore etmeyi kurmaktalar.

Yani ABD ve İsrail, burada da, Irak işgali öncesinde kullandıkları kirli metotların benzerlerini deniyorlar. Kuşkusuz bu asla onların, İran'a karşı, nükleer silâhların da kullanılacağı "önleyici bir vuruş" yapmaya girişmeyecekleri anlamına gelmiyor. Hatta, IAEA'nın Kasım ayı sonunda yapacağı toplantıdan ABD'nin istediği gibi bir kararın, yani İran'ın durumunun BM "Güvenlik" Konseyi'nde görüşülmesi kararının çıkmaması ya da böyle bir kararın çıkması, fakat İran'a yaptırım uygulanması yolundaki ABD talebinin "Güvenlik" Konseyi'nde Rusya ile Çin'in tarafından veto edilmesi hâlinde ABD ve İsrail'in, İran'ın nükleer tesislerine ve diğer askerî-siyasal hedeflerine saldırma olasılığı hayli yüksek.

Birsavaşayaklaşıldığının en önemli göstergelerinden biri, Mahmut Ahmetinecat'ın Haziran ayında devlet başkanlığına getirilmesinden sonra gerek düzenli ordu ve gerekse Devrim Muhafızlarının komuta kademelerinde önemli değişikliklerin yapılması, istihbarat ve güvenlik bakanıyla, içişleri bakanının değiştirilmesi ve yerlerine

başkalarının atanması, stratejik bölgelerdeki bazı illerin valilikleri ve belediye başkanlıklarına ve bazı devlet ekonomik kuruluşlarının başına eski sivil yöneticilerin yerine subayların getirilmesi. Bunun yanısıra İran'ın, Irak'a komşu olan ve 20 milyon dolayında bir nüfusu barındıran beş eyaletinde askerî seferberlik hâline geçildi; bu bölgedeki düzenli ordu birlikleri ve sınır polisi Devrim Muhafızlarına bağlandı. İran'ın bölgeye, İran-Irak Savaşından bu yana en büyük yığınağı yaptığı ve sınır bölgesine 250,000 dolayında askerî personel yerleştirdiği anlaşıyor. Ayrıca, Devrim Muhafızları Batı İran'da bir doğal savunma duvarı konumunda olan Zagros Dağları çevresindeki Luristan eyaletinde yüzbinlerce askere lojistik destek sağlayabilecek yeni üsler kurdu ve daha batıda Sahne ve Kangavar'da bulunan üsleri güçlendirdi. İran'ın bir ABD-İsrail saldırısına uğraması hâlinde buna karşılık vereceği kuşkusuzdur. Daha zayıf bir güç olması nedeniyle İran'ın karşılığı, moda deyimle 'asimetrik savaş' kurallarına uygun olacaktır. Bazı uzmanlar, ABD'nin bir kara saldırısına girişmesi hâlinde İran'ın büyük birimlerle cephe savaşına girmek yerine, düşmanın ülke topraklarına nüfuz etmesine izin verdikten sonra küçük ve hareketli birimlerle esnek savunma ve saldırı taktikleri uygulayacağını söylüyorlar. Gazeteler İran'ın, işgalci güçlere karşı savaşmak üzere örgütlediği onbinlerce gönüllü canlı bombanın yanısıra, sayıları 7 milyonu bulan Besiç milislerinin sayısını arttırmakta olduğunu bildiriyorlar.

Afganistan ve Irak direnişinden aldığı dersler/ darbeler ve çekmekte olduğu asker sıkıntısı nedeniyle ABD'nin İran'a karşı kara birlikleriyle büyük ölçekli harekâta girişme olanakları çok kısıtlı. Bu durumda ABD ve İsrail'in böylesi bir saldırıda konvansiyonel silâhların yanısıra taktiksel nükleer silâhların da kullanılacağı ve çok ağır can ve mal kaybına yol açacağı tahmin edilen yoğun hava bombardımanlarına girişecekleri tahmin ediliyor. Ancak, düzey ve kapsamı bir dizi siyasal faktöre bağlı olarak ister istemez kısıtlı kalacak olan böylesi vuruşların, İran gibi büyük bir ülkeye karşı savaşta, son çözümlemede belirleyici bir rol oynayamayacağı söylenebilir. İran'ın, ABD'nin tek başına ya da İsrail'le birlikte yapacağı ve nükleer tesislerin, komutamerkezlerinin ve diğer stratejik kuruluşların yanısıra sivil halkın da hedef alınacağı yoğun hava bombardımanına karşı çok güçlü bir hava savunması yapabilecek durumda olmadığı sanılıyor. İsrail'in 1981'de Irak'ın inşaat hâlindeki Osirak nükleer santralini havadan bombalayarak büyük ölçüde tahrip etmesinden ders alan İran'ın, nükleer tesislerini ülkenin değişik bölgelerine dağıttığı ve

bunların hemen hemen hepsini yeraltındaki pekiştirilmiş bunkerlerle ve hava savunma sistemleriyle koruduğu, füze bataryalarının büyük çoğunluğunu ise mobil hâle getirdiği biliniyor. Öte yandan, İran'lı yetkililer de bir ABD saldırısı karşısında sadece savunma taktiklerine başvurmakla yetinmeyeceklerini ve savaşı düşmanın bulunduğu alanlara taşıyacaklarını bir kaç kez açıklamış bulunuyorlar. Tahran'ın saldırganlara önemli askerî, siyasal ve ekonomik darbeler indirme kapasitesine sahip olduğu unutulmamalıdır. Bunlar şöyle sıralanabilir:

a) Irak'taki ABD işgal güçlerine saldırmak. İşgalcilere karşı düşük yoğunluklu bir direniş sürdüren Şîi emekçilerini ABD kuvvetlerine karşı daha kapsamlı bir direnişe, hatta ayaklanmaya teşvik etmek ve Sünnî ağırlıklı direniş hareketine destek vermek.

b) Uzun menzilli Şahap füzeleriyle İsrail'i ve onun nükleer ve diğer askerî tesislerini vurmak.

c) Lübnan'daki Hizbullah ve Filistin'deki HAMAS ve İslâmî Cihat gibi örgütlerin İsrail hedeflerine saldırılarını teşvik etmek.

d) Elinde çok sayıda bulunan ve gemilere karşı son derece etkili olduğu bilinen Rus yapımı gemisavar Sunburn vb. füzeleriyle Basra Körfezindeki ABD uçak gemilerini ve savaş gemilerini vurmak.

e) Dünyanın petrol aortu sayılan Hürmüz Boğazındaki trafiği durdurarak, petrol fiyatlarının hızla yükselmesine ve dolayısıyla bir ekonomik bunalıma yol açacak bir petrol ambargosu uygulamak.

f) Canlanmakta ve işgalci güçlere ve onların kuklalarına darbeler indirmekte olan Afgan direnişine askerî destek sağlamak.

ABD ve İsrail, en azından 2004'ün başlarından bu yana İran "tehlikesi" üzerine yoğun ve kulakları sağır eden bir propaganda ve dezenformasyon kampanyası yürütmekte ve Tahran'a tehdit üstüne tehdit savurmaktalar. O hâlde, çoktandır beklenen İran operasyonunun neden bu denli geciktiği, haklı olarak sorulacaktır. Özellikle İsrailli yetkililerin, zamanın kendi aleyhlerine işlediğini söyleyip durdukları dikkate alındığında.

Burada öncelikle, ABD-İsrail cephesinin kılıç şakırdatmalarının, yeri, önemi ve boyutu hiç de azımsanmayacak bir savaş hilesi ya da psikolojik savaş ögesi taşıdığını anımsatmam gerekiyor. Yani Amerikan neo-faşistleri ve Siyonist İsrail, kuvvet ve gövde gösterisi yaparak, İran'ı teslim almak ya da bu olanaklı değilse de, onu geri adım atmaya, kendilerine bir dizi siyasal ve ekonomik taviz vermeye zorlamak istiyorlar. İran'ın dörtbir yandan, ABD askerlerinin/

danışmanlarının ve üslerinin bulunduğu ülkeler tarafından kuşatılmış olduğu, Çin ve Rusya'yla olan görece yakın ilişkilerinin onu, bir ABD-İsrail saldırısına karşı savunmak için bağlayıcı güvenceler içermediği, saldırgan güçlerin, kitle temeli çok da sağlam olmayan İran rejimini iç karışıklıkları ve ulusal ve toplumsal hoşnutsuzlukları körükleyerek zayıf düşürmeye çalıştığı dikkate alındığında, düşmanın bu hesaplarının pek de yabana atılmaması gerektiği anlaşılır. Ancak ABD ve İsrail'in İran'a karşı bir askerî harekâta geçmede duraksamasının en önemli nedeni, bunun kendileri açısından doğurabileceği risklerdir. Irak nüfusunun, esas olarak bir bölümüne dayanan direnişi ezmekte çaresiz kalan Amerikan haydutlarının, Irak'tan yözölçümü bakımından dört kat ve nüfus bakımından üç kat büyük olan İran topraklarına girdikleri takdirde, bir daha hiç çıkamayabilecekleri ya da çok ağır kayıplar vererek çekilmek zorunda kalabilecekleri kaygısı, Pentagon'un harekete geçmesini frenleyen en büyük faktör olsa gerek. Savaşın genişlemesi, Lübnan, Filistin ve -kendisi de Washington ve Telaviv'in tehdidi altında bulunan- Suriye'ye ve oradan Afganistan'a kadar uzanan çok geniş bir alana yayılması ve Suudi Arabistan gibi yaşamsal önem taşıyan alanları kapsamaması olasılığının, ABD ve İsrail genelkurmaylarını ciddi ciddi düşündürdüğü tahmin edilebilir. Hele İran'ın misilleme saldırılarına girişerek savaşı Ortadoğu'da düşmanın bulunduğu topraklara taşıma eğilimi dikkate alındığında. Bu koşullarda Büyük Şeytan ve ortakları açısından en güçlü olasılık ya da en uygun seçenek, herhangi bir kara harekâtına girişmeksizin İran'ın nükleer tesislerini ve diğer askerî hedeflerini konvansiyonel ve özellikle mini nükleer silâhlarla vurmak olabilir. Ancak, çok sayıda sivilin ölümüne yol açmanın yanısıra İran'ın nükleer çalışmalarını sadece bir kaç yıl geriye atmaktan öte bir işe yaramayacak olan bu seçeneğin uygulanması da ABD ve suçortaklarına karşı genel olarak dünyada ve özel olarak İslâm dünyasında yoğun tepkilere yol açacak ve onların büyük ölçüde izole edilmesine yardımcı olacaktır.

Öte yandan, ABD ve İsrail'in İran'a karşı topyekûn bir savaşa girişmesi hâlinde Rusya ve Çin'in gelişmeleri bütünüyle sessiz ve pasif bir biçimde seyretmesi beklenmiyor. Moskova ile Pekin'in, Irak'tan sonra bir de İran batağına saplanması hâlinde, dünyanın tek süper devletinin ekonomisine ve dev askerî aygıtına vereceği onulmaz yıkımı arttırmak için İran'a askerî vb. yardım yapacakları kesin sayılabilir. Kesin sayılabilir; çünkü, ABD'nin son yıllarda giriştiği stratejik ataktan rahatsız oldukları bilinen bu iki ülke,

bağlaşıkları olan İran'ın devredışı bırakılmasını, bu ülkenin enerji kaynaklarına el konulmasını, İran'da ABD-yanlısı bir rejimin kurulmasını, -haklı olarak- aynı zamanda kendilerine yapılmış dolaylı bir saldırı, ABD'nin Orta Asya ve Hazar bölgesindeki konumunu kendileri aleyhine güçlendirme girişimi olarak algılayabaktırlar. Dahası, bu iki ülkenin Tahran'la çok kapsamlı ekonomik ve askerî ilişkileri bulunuyor. Bu bağlamda, Rusya ile Çin'in 18-26 Ağustos 2005 tarihlerinde Uzakdoğu'da gerçekleştirdikleri Barış Misyonu 2005 adlı ortak askerî tatbikatın ABD ve ortaklarının İran'a ve Orta Asya'ya müdahale girişimlerine karşı verilen bir mesaj olduğu açık. 22-30 Ağustos 2005 tarihleri arasında Bağımsız Devletler Topluluğu hava kuvvetlerinin Hazar Denizinin kuzeyinde bulunan Astrahan kentini hedef alan hayalî bir saldırıya karşı gerçekleştirdikleri ortak askerî tatbikat ta aynı amacı taşıyordu. Dolayısıyla, İran'ı hedef alan bir ABD ya da ABD-İsrail saldırısının yaygınlaşarak bir dizi ülkeyi kapsamına alması, hatta nükleer silâhların kullanılacağı bir dünya savaşına dönüşmesi çok da uzak bir olasılık değil. İşte bu nedenledir ki Putin 17 Ağustos'ta İnterfax ajansına verdiği demeçte, ABD'ni İran'a karşı taktiksel nükleer silâh kullanmaması için şöyle uyaracaktı:

“Nükleer silâhları kullanma eşiğini alçaltmak tehlikeli bir girişimdir; çünkü bu birilerini nükleer silâh kullanmaya teşvik edebilir... Eğer böyle bir şey olursa, daha ileri adımlar atılabilir ve daha güçlü nükleer silâhlar kullanılabilir ki, bu da nükleer bir çatışmaya yol açabilir.”

ABD'nde yayımlanan haftalık *Newsweek* dergisinin Eylül 2004 tarihli sayısında yer alan “War Gaming the Mullahs” (=“Mollalarla Savaş Oyunu Oynamak”) başlıklı yazıda, CIA'in ve -Pentagon'a bağlı- DIA'nın (=Savunma İstihbarat Ajansı) yaptığı sanal savaş tatbikatlarının hiç de ABD lehine sonuç vermediği görece iyimser bir dille şöyle aktarılıyordu:

“*Newsweek*, CIA ile DIA'nın, ABD'nin İran'ın nükleer tesislerine karşı girişeceği önleyici bir vuruşun sonuçlarını araştıran bir savaş oyunu düzenlediğini öğrendi. Sonuç hiç kimsenin hoşuna gitmedi. Hava Kuvvetlerinden bir kaynağın söylediğine göre, ‘Savaş oyunları çatışmanın tırmanmasını önlemekte başarısız kaldı.’” Demek oluyor ki, aylardır bu konuda önemli hazırlıklar yapmış olmalarına ve İsrail'in kendilerine yaptığı tam saha prese rağmen Amerikan neo-faşistlerinin İran'a karşı harekete geçmekte duraksamalarının ardında, savaş senaryolarında bütün bu hususları hesaba katmaları yatmaktadır.

Zaten Irak direnişinden kötek yemekte olan ABD işgalcilerinin bir İran harekâtına pek de istekli olmadıkları anlaşılıyor.

Kürtlerin Konumu Üzerine Bir Kaç Söz

Türkiye, Irak, Suriye ve İran rejimleri tarafından onyıllardır ezilmekte olan Kürt halkının, en azından önemli bir bölümünün, ABD, Britanya ve suçortaklarının 1991'den sonra Güney Kürdistan'ı "güvenli bölge" ilân ederek kanatlarının altına almalarını, Ortadoğu'nun haritasını yeniden çizmeye girişmiş olmalarını, bir fırsat, "olumlu" bir gelişme olarak değerlendiren ve ABD ile işbirliğinden yana olan feodal-burjuva Kürt parti ve örgütlerini destekleme eğiliminde oldukları biliniyor. ABD'nin Irak'ı işgali sonucunda, Güney Kürdistan'da edimsel olarak bağımsız bir Kürt devletinin kurulmuş olmasının böyle bir işbirliği eğilimini Kürdistan'ın diğer parçalarında da güçlendirdiğini söylemek olanaklı. Bu dört ülkede de Kürt halkının ulusal baskı ve boyunduruktan kurtulma, kendisini ezen güçlere karşı silâhlı direniş hakkı ve kendi yazgısını özgürce belirleme, yani kendi bağımsız devletini kurma hakkı yadsınamaz. Ancak, Kürt halkının bu hakkı *nasıl ve hangi biçimde kullanacağı* da son derece büyük önem taşıyor. Bu hakkı, bölge işçi sınıfı ve halklarıyla karşı karşıya gelerek, onlara karşı savaşarak, Ortadoğu'yu kana bulamaya girişmiş bulunan ve tüm dünyayı bir nükleer holokosta götürebilecek olan ABD ve suçortaklarıyla aynı cephede yer alarak yaşama geçirmeye çalışmak ne demokratizmle, ne entemasyonalizmle, ne de son çözümlemede Kürt halkının ezici çoğunluğunun çıkarlarıyla bağdaşır. Bugün Irak Kürdistanı halkının bir bölümünün, ABD ve İsrail istihbaratının kurduğu ölüm mangalarında, kukla Irak ordusu ve polisi saflarında yer almalarının, Irak halkına karşı savaşmalarının ve KDP ve KYB'nin kukla Irak devlet aygıtı içinde önemli mevziler elde etmelerinin ve Ortadoğu halklarına karşı savaş ve yıkımdan başka bir şey getirmemiş olan Siyonist İsrail'le işbirliği yapmalarının övünülecek bir yanı olmasa gerek. Herhâlde Kürt halkının ileri öğelerinin, "Kürdistan kurtulsun da, Ortadoğu'nun ve dünyanın geri kalan bölümünde ne olduğu benim umurumda değil!" demeye hakları yoktur. Lenin, Ekim 1916'da kaleme aldığı "Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı Üzerine Bir Tartışmanın Özeti" adlı yazısında kendi ulusunun özel çıkarlarını, Avrupa ve dünya işçi sınıfı ve halklarının genel çıkarlarının önüne geçiren –ve o tarihte ülkeleri Almanya, Avusturya-Macaristan ve Çarlık Rusyası arasında üçe bölünmüş olan- Polonyalı milliyetçilerin tutumuna göndermede bulunurken şöyle diyordu:

“Bugün Polonya’nın bağımsızlığı, savaşlar ya da devrimler olmadan ‘gerçekleşemez’ Yalnızca Polonya’nın yeniden kurulabilmesi için Avrupa’da bir genel savaştan yana olmak demek, en kötü türden bir milliyetçi olmak demektir; bu, küçük sayıda Polonyalının çıkarını, savaşın acılarını çeken yüz milyonlarca insanın çıkarından önde tutmak olur.”⁸⁵

ABD ve İsrail ile girilen ortaklığın, ilkesel bakımdan yanlış olmakla kalmayıp salt pragmatik açıdan ele alındığında bile son derece yanlış ve dargörüşlü bir nitelik taşıdığıının altı çizilmelidir. En sadık uşaklarını bile, gereksinimleri kalmadığında kirli bir kâğıt parçası gibi bir yana atmakta zerrece duraksamayan emperyalistlerin, ellerini Ortadoğu denen “eşekarısı kovarı”ndan er geç çekmek zorunda kalacakları şimdiden belli olmuştur.⁸⁶ Irak işgali -genellikle kamuoyunun dikkatinden özenle saklanan- insan, malzeme vb. kayıplarına, işgal ordusu saflarında derin bir moral çöküntüsü ve dejenerasyona yol açmakta ve zaten soluğu tıkanmış olan Amerikan ekonomisinin yaşadığı durgunluğu derinleştirmektedir. Buna bağlı olarak, Amerikan halkının saflarında yaygınlaşan hoşnutsuzluk; daha şimdiden ABD tekelci burjuvazisi, Kongre, Pentagon, CIA içinden gelen sert eleştirilere, bazı generallerin Irak’tan çekilme çağrılarına vb. yol açmaktadır. İş, George W. Bush’un mensup olduğu Cumhuriyetçi Partinin Senato’daki çoğunluk lideri Tom DeLay’in, bir yolsuzluk suçlaması buhane edilerek bir özel savcı tarafından sorgulanmasına, George W. Bush’un ve Dick Cheney’nin en yakın danışmanları (Karl Rove ve Lewis Libby) hakkında

⁸⁵ Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, Ankara, Sol Yayınları, 1989, s. 202.

⁸⁶ ABD, Britanya, Fransa ve İtalya; İsrail’in Haziran 1982’de Lübnan’ı işgalinin ve 16-17 Eylül 1982’de Lübnanlı Falanjistlerin İsrail ordusunun gözetimi altında Sabra ve Şatila mülteci kamplarında Filistinli sivillere karşı gerçekleştirdikleri katliamdan sonra bu ülkeye, sözde Filistin ve Lübnan halkının güvenliğini sağlamak için 5,800 kişilik bir Çokuluslu Kuvvet göndermişti. Lübnan halkı, bu işgal kuvvetlerine karşı direnişe geçti. 23 Ekim 1983’de, aşağı yukarı aynı anda, içi patlayıcı madde yüklü iki kamyon Amerikan ve Fransız askerlerinin kamplarına daldı. 241 Amerikan deniz piyadesinin ve 58 Fransız askerinin öldüğü bu eylemden bir kaç ay sonra, yani Şubat 1984’de Başkan Reagan ABD askerlerini bu ülkeden geri çekmek zorunda kaldı. O zamanlar tümgeneral olan bugünkü ABD Dışişleri Bakanı Colin Powell, daha sonra yazdığı anılarında Lübnan mâcerasını şöyle değerlendirecekti: “Pentagon’daki tüneğimden Amerika’nın elini bin yıllık bir eşekarısı yuvasına soktuğunu görebiliyordum.” Powell’in yerine geçenler ve ABD emperyalizminin diğer yöneticileri ellerini bu kez çok daha büyük bir eşekarısı yuvasına soktuklarını hâlâ anlamamışlarsa, yakında anlayacaklardır.

kovuşturma açılmasına kadar varmıştır. Kürt halkının ileri ögeleri, daha uzakgörüşlü olmak, Amerikan haydutlarının en fazla 4-5 yıl sonra Irak'tan ve Kürdistan'dan çekip gitmelerinin ardından bölge halklarıyla ilişkilerinin hangi noktaya geleceği sorusunu kendilerine sormak, bu soruyu dosdoğru yanıtlamak, Kürt emekçilerini bu konuda aydınlatmak ve onları burjuva-feodal önderliklerin boyunduruğundan kurtarmakla yükümlüdürler. Tasını tırağını toplayıp Ortadoğu'dan defolana kadar, Kürt halkını kendi bencil ve iğrenç çıkarları için kullanmaya kalkışacak olan ABD emperyalistlerinin ve Siyonistlerin, tıpkı 1975 Cezayir Anlaşması ve 1991 ayaklanması sonrasında yaptıkları gibi onları yazgılarıyla başbaşa bıraktıklarında Kürt halkının çok daha büyük bir trajedi yaşamasından korkulur. Kürt emekçilerinin çektiği acıların ve hedef olduğu zulmün sona erdirilmesinin yolu ve Kürt ulusal sorununun gerçek çözümü, bütün zorluklarına rağmen onların yazgılarını, bölge proletaryası ve halklarının yazgısıyla birleştirmelerinden geçmektedir.

Sonuç

Kitle temeli ve kitleler katında meşruiyeti, Saddam Hüseyin rejimininkine kıyasla daha/ çok daha güçlü olmakla birlikte, İran'daki gerici burjuva rejiminin de değişik milliyetlerden İran işçi sınıfını ve halklarını vahşice sömüren ve ezen bir rejim olduğu biliniyor. Ancak bu, dünya proletaryasının sınıf bilinçli öncüsünün İran'la onun potansiyel cellatları arasındaki kavgayı "iki gerici klik" arasındaki bir kavga olarak değerlendirmeyi haklı kılmadığı gibi, ABD ile İsrail'in İran'ı dize getirme, sömürgeleştirme çabaları ve nükleer silâhlar da içinde olmak üzere tahrip gücü son derece yüksek silâhlarla tehdit etmesi karşısında ilgisiz ya da duyarsız kalmayı, saldırganla onun kurbanları arasında "tarafsız kalma"yı da haklı kılmaz. Lenin, "Johannes Becker, Joseph Dietzgen, Friedrich Engels, Karl Marx ve Diğerlerinin, Friedrich Sorge ve Ötekilere Yazdıkları Mektupların Rusçaya Çevirisine Önsöz" adlı makalesinde Marks'ın 27 Eylül 1877 tarihli mektubuna değinir. Bu mektupta Marks, "Cesur Türkler" olarak nitelediği despotik ve vahşî Osmanlı İmparatorluğu'nun, Avrupa devrimci demokrasisinin baş düşmanı olan Çarlık Rusyası'na vurduğu darbelerden sevinç ve övgüyle söz ederken şunları söylüyordu:

"Rusya uzun bir süreden beri büyük bir karışıklığın eşiğinde bulunuyor, bunun bütün unsurları hazırdır... Cesur Türkler yıllardan

beri atıkları dayaklarla patlamayı hızlandırdılar...”⁸⁷

Hâlihazırdaki durum, İkinci Dünya Savaşının öngününde, faşist İtalya’nın Haile Selasiye Etyopya’sına ve Kral Zog Arnavutluk’una, Japon militaristlerinin Çan Kay-şek Çin’ine, Nazi Almanyası’nın gerici ve şovenist Pilsudski Polonyası’na saldırısına benzemektedir. Sınıf bilinçli proletarya nasıl bu emperyalist savaflara karşı çıktıysa, ABD ile İsrail’in gerici mollaların yönettiği İran’ı tehdit etmesine ve saldırı hedefi hâline getirmesine de aynı biçimde, yani hem sözle ve hem de eylemle karşı çıkmakla yükümlüdür. Trotskist lafebelerinin gerici savlarının tersine, emperyalist saldırının kurbanı ya da hedefi olan ülkeleri savunmak, o ülkelerde egemen olan rejimi onamak ve bu rejimin çıkarlarını koruduğu yerel gerici egemen sınıfları savunmak olarak anlaşılamaz. 2003 Martında Irak’a yönelik emperyalist saldırıda olduğu gibi, dünya işçi sınıfı ve halklarının baş düşmanı olan ve dünyayı, İkinci Dünya Savaşından çok daha beter bir yıkıma sürüklemekle tehdit eden ABD emperyalizmine, onun yakın ortağı Britanya emperyalizmine ve Siyonist İsrail’e karşı direnen bütün güçler, sınıfsal niteliklerinden bağımsız olarak, dünya işçi sınıfının dolaylı yedekleri konumundadırlar. Tutarlı demokratizm ve enternasyonalizm, emperyalist saldırganlığa hedef olan ülkelerin ve halkların yanında olmayı gerektirir.

Lenin, “Sosyalizmin İlkeleri ve 1914-1915 Savaşı” adlı makalesinde şöyle diyordu:

“Örneğin, yarın, Fas Fransa’ya, Hindistan İngiltere’ye, İran ya da Çin Rusya’ya... savaş açsalar, ilk saldıran kim olursa olsun, bu savaşlar, ‘haklı’ savaşlar, ‘savunma’ savaşları sayılırlar; ve her sosyalist, ezilen, bağımlı, eşit olmayan devletin, ezen, kölecî, soyguncu ‘büyük’ devlete karşı kazanacağı zaferi sevgi ile karşılar.”⁸⁸ ABD emperyalizminin elinin altındaki devasa konvansiyonel ve nükleer cephaneliğin yıkım kapasitesinin, saldırganlık ve vahşette hiç de gerisinde kalmadığı Nazi Almanyasıninkinden çok daha büyük olduğu ve onun, dünya işçi sınıfı ve halklarına karşı topyekûn bir savaşa girişmiş ve kendisini dünyanın biricik ve karşı konulmaz efendisi ilân etmiş olduğu bugünkü koşullarda, Lenin’in bu sözleri her zamankinden daha da geçerlidir.

Elbette Marksist-Leninistler ve özellikle İran proletaryasının sınıf bilinçli öncüsü, gerici İran egemen sınıflarının ABD ve İsrail

⁸⁷ Aktaran Lenin, *Marks, Engels, Marksizm*, Ankara, Sol Yayınları, 1990, s. 169.

⁸⁸ Sosyalizm ve Savaş, Ankara, Sol Yayınları, 1976, s. 13.

saldırganlarının şantaj ve tehditleri karşısında boyun eğebileceğini ya da görünürde kararlı bir meydan okuma tavrı sergilerken, perde arkasında onlarla, İran işçi sınıfı ve halklarına ve İran'ın bağımsızlığına ihanet anlamına gelebilecek teslimiyetçi bir pazarlık süreci başlatmış olabileceğini ya da bir ABD-İsrail saldırısı hâlinde teslim bayrağını çekebileceğini de hesaba katarlar ve katmalılardır. Tahran'ın;

a) ABD ve suç ortaklarının Irak'a saldırısı öncesinde Irak'ın, BM silâh denetçilerinin ülkede olduğu ileri sürülen kitle imha silâhlarını aramalarına izin vermesini istemesi,

b) Irak savaşının başlamasından önce, merkezi İran'da bulunan SCIRI'nin ABD-yanlısı Irak muhalefet gruplarıyla ve CIA ile Washington'da yapılan toplantılara katılmasını onaması ya da en azından buna karşı çıkmaması,

c) Afganistan'ın ABD tarafından işgalinden sonra İran'a kaçmak zorunda kalan 400 dolayında Taliban ve El Kaide savaşçısını tutuklaması ve bunların bir bölümünü Pakistan, Kuveyt, Yemen ve Suudi Arabistan'a geri vermesi,

d) Amerikan ve İngiliz savlarının aksine Irak direnişine herhangi bir destek vermiyor olması ve,

e) Nisan 2005'de kurulan ve içinde İslâmî Dava Partisi ve SCIRI gibi Şii burjuva partilerinin yer aldığı kukla Irak hükümetiyle iyi ilişkiler sürdürüyor olması, İran burjuvazisinin, şu ana kadar esas olarak emperyalist-Siyonist baskılara karşı direnme çizgisi izlemesine rağmen İran ve dünya işçi sınıfı ve halklarının baş düşmanlarıyla bir uzlaşma arayışına girebileceğini gösteriyor.⁸⁹ Bunda da şaşılacak bir şey yoktur; son 150 yılın dünya tarihi; sömürgeciliğe, emperyalizme, feodalizme ve faşizme ve siyasal gericiliğe karşı savaşımın ancak işçi sınıfının önderliği altında yürütülecek ve kesintisiz bir biçimde sosyalist devrime yönelecek bir demokratik devrimle yenilgiye uğratılabileceğini yeniden ve yeniden göstermiştir. Dolayısıyla, başta İran olmak üzere, Ortadoğu ülkelerinde sınıf bilinçli proletaryanın kendi tutarlı devrimci taktiği ve örgütüyle tarih sahnesine çıkması, kapitalist-emperyalist sistemin ABD'nin önderliğinde Arap ve İslâm halklarına karşı giriştiği gerici haçlı seferinin püskürtülmesi,

⁸⁹ Kuşkusuz bütün bunlar, dörtbir yandan kuşatılmış bulunan ve sağlam ve tutarlı bağlaşıkları olmayan İran'ın, ABD ve İsrail'in yaklaşan saldırısı karşısında kendi manevra alanını genişletmeye, geçici bağlaşıklar edinmeye ve düşmanın cephesindeki çatlaklardan yararlanmaya yönelik taktikleri olarak da görülebilir.

Ortadoğu'da demokratik anti-emperyalist devrimin zaferi ve bu ülkelerde ulusal zulmün bütün biçimlerinin kesenkes sona erdirilmesinin olmazsa olmaz önkoşuludur.

Türkiye ve dünya işçi sınıfı ve halkları, tıpkı Irak'a yapılan alçakça saldırıda olduğu gibi, İran'a yapılabilecek bir saldırıda da, İslâm cumhuriyetinin siyasal despotizmini, anti-demokratik ve halk-düşmanı politikalarını, İran gericiliğinin İran işçi sınıfı ve emekçilerine ve ezilen ulus ve milliyetlere uyguladığı baskıyı protesto etmekten ve sergilemekten vazgeçmeksizin, İran'ın yanında yer almalı, ABD-İsrail saldırganlarını protesto etmeli, onların yenilmelerini dilemeli ve onların yenilmesi için çaba harcamalıdır. Onlar; genelkurmayıyla, hükümetiyle vb. Türk gericiliğinin, İran'a yapılacak bir saldırıya katılmasını, böyle bir saldırıya doğrudan ya da dolaylı destek vermesini önlemek için ellerinden geleni yapmalıdırlar. Kuşkusuz Türk gerici egemen sınıflarının ABD-İsrail-Britanya şer ekseninin kuyruğunda sürüklenmesine karşı verilecek savaşımın, onların işçi sınıfına, diğer emekçilere ve Kürt halkına uyguladıkları zulme karşı savaşımınla birleştirilebildiği oranda tutarlı demokratik ve enternasyonalist bir nitelik kazanabileceğini bir an olsun unutmaksızın.

“Terörist” Muhammet, “Demokrat” Batı Karikatür Bunalımı Üzerine Düşünceler

12-14 Şubat 2006

“Bu son yıllarda İslâm, gerek küresel ve gerekse yerel ölçekte bize meydan okuyor. Bizim bu meydan okumayı ciddiye almamız gerekiyor. Hoşgörülü ve tembel olduğumuzdan bu sorunu gereğinden daha uzun süre askıda tuttuk. İslâma karşıtlığımızı ortaya koymalı ve zaman zaman hoş olmayan sıfatlarla anılmamız riskine katlanmalıyız; katlanmalıyız, çünkü asla hoşgörü gösteremeyeceğimiz bazı şeyler vardır.”

*Danimarka Kraliçesi Margrethe II,
15 Nisan 2005*

30 Eylül 2005’de *Jyllands-Posten* adlı gerici ve yabancı düşmanı Danimarka gazetesinde yayımlanan ve Muhammet’i bir terörist olarak gösteren karikatürlerin 10 Ocak 2006’da Norveç gazetelerinde ve 1 Şubat 2006’da Fransız, Alman, İspanyol ve İtalyan gazetelerinde yayımlanması önemli bir tartışma ve siyasal çatışmaya yol açtı. Çok sayıda İslâm ülkesinin yanısıra Müslümanların yaşadığı Batı Avrupa ülkelerinde yapılan gösteri ve eylemlerde, adigeçen karikatürler kınanırken, “güvenlik” güçleriyle göstericiler arasında yer yer çatışmalar çıktı; bazı Arap ülkeleri Danimarka’daki elçilerini geri çağırırken Danimarka ürünlerinin boykot edilmesi çağrıları yapıldı, Danimarka elçilikleri saldırılara hedef oldu ve özellikle Afganistan’da da bir dizi gösterici polis ve işgalci güçler tarafından öldürüldü ya da yaralandı.

Basın Özgürlüğü mü?

Burjuva medyası ve Batı Avrupa hükümetleri sözkonusu karikatürleri ‘basın özgürlüğü’ gerekçesinin arkasına saklanarak

savunmaya çalışıyor ve bunun basının tasarrufundaki bir olay olduğunu, hükümetleri vb. bağlamayacağını ya da sorumlu kılamayacağını ileri sürüyorlar. Dahası onlar, bu karikatürler etrafında gelişen kamplaşmayı barbarlık ve dinsel fanatizmle demokrasi ve lâisizm arasındaki bir çatışma olarak sunmaya çalışıyorlar. Bu değerlendirmenin gerçeklerle taban tabana karşıt olduğu açıktır. Demokrasinin beşiği sayılan ABD ve Batı Avrupa’da görsel ve yazılı basının büyük tekellerin, genelturmayların ve burjuva devlet aygıtının bir uzantısı ve ayrılmaz bir parçası olduğu onyıllardır yeterince ortaya çıkmış bulunuyor. Batı tekelci medyasının, büyük tekellerin denetiminde olduğu, onlar tarafından finanse edildiği, beslendiği ve yönlendirildiği ve dolayısıyla büyük ölçüde tek yanlı ve burjuva-sınıfsal içerikli bir yayım politikası izlediği artık hemen hemen hiç kimse için bir sır değil. Eğer Avrupa’da ve genel olarak emperyalist ülkelerde basın özgürlüğü tehdit altındaysa bu, ekonomik ve siyasal ağırlığı çok sınırlı olan İslâm dünyasından ve Müslüman halklardan değil, iligine kadar çürümüş, faşizme yönelmekte ve yeni bir dünya savaşının ateşlerini tutuşturmakta olan ABD ve onun peşinden sürüklenen Batı Avrupa tekelci burjuvazisinden kaynaklanmaktadır.

Bu medya, işçileri ve diğer sömürülen emekçileri aptallaştırmak, uyuşturmak, kapitalist sömürü ve zulümden kaynaklanan gerçek sorunlardan uzak tutmak ve bu amaçla sahte gündemler yaratmakla görevlidir; onun ekran ve sayfalarında ne gelişmiş kapitalist ülkelerde işçi haklarının nasıl kısıtlanmakta, kazanılmış mevzilerin nasıl kemirilmekte, bu ülkelerin nasıl adım adım faşizme sürüklenmekte olduğuna, ne de –bazı istisnalar bir yana bırakılırsa- “terörizmle savaşım”, “barışı koruma”, “demokrasi ihracı” adına Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkeleri halklarına karşı düzenlenen yeni-sömürgeci seferlere ilişkin objektif ve dürüst bir haber ve yorum bulmak olanaklıdır. ABD-İsrail-Britanya şer ekseninin yeni bir dünya savaşı hazırlıklarına bağlı olarak, öteden beri yığınları sinsi ve yer yer açık bir biçimde ırkçılık, yabancı düşmanlığı ve militarizmle zehirlemekte olan görsel ve yazılı Batı tekelci medyası giderek daha fazla Nazi Almanyası’nın propaganda bakanlığının borazanlarını andırmaya başlamaktadır. Bir kaç örnek verelim.

ABD’nin 7 Ekim 2001’de Afganistan’a saldırısını meşru kılmak için Taliban yönetiminin Bamyan’daki iki Buda heykelini havaya uçuruşunu haftalar boyunca haber yapan “özgür” Batı tekelci medyası, ABD işgalcilerinin Irak’ın (ve Afganistan’ın) kültürel zenginliklerini

nasıl barbarca yağmaladıkları ve tahrip ettikleri ve bu uğursuz eylemlerini hâlâ sürdürmekte oldukları gerçeğini geçiştirmektedir.⁹⁰

“Özgür” Batı tekelci medyası, 1991’den sonra uygulanan ekonomik ambargo nedeniyle Irak’ta -UNICEF’in rakamlarına göre- bir milyondan fazla insanın öldüğü sessiz bir jenosid yaşandığına, bundan ötürü daha Mart 2003 saldırısı öncesinde Irak halkının yaşam düzeyinin hızla kötüleştiğine, ülkenin altyapısının, eğitim ve sağlık sisteminin büyük ölçüde tahrip edildiğine değinmezken, yıllardır ABD, Fransa, Rusya ile işbirliği yapan ve bizzat kendi efendileri tarafından silâhlendirilen Saddam Hüseyin kliğinin suçlarını diline pelesenk yaparak bu ülkeye karşı açılan yağma savaşının ideolojik altyapısını oluşturmaya hizmet etmiştir.

Afganistan’ın işgali ve Taliban yönetiminin devrilmesinin ardından binlerce Taliban savaş tutsağının Kasım 2001’de Mezar-ı Şerif’de ABD kuvvetlerinin gözetimi altında işbirlikçi Kuzey İttifakı güçleri tarafından vahşice katledilmesi ve toplu mezarlara gömülmesi konusu “özgür” Batı tekelci medyasının ilgi alanına girmemiştir.

“Özgür” Batı tekelci medyası, Irak’taki gelişmeleri Pentagon’un, Britanya “Savunma” Bakanlığının ve Telaviv’in ağzından vermenin ötesine gitmemekte, bu bağlamda büyük çoğunluğu Irak direnişiyle hiçbir ilgisi bulunmayan ve büyük olasılıkla ABD, Britanya ve İsrail istihbarat örgütleri ve onların uşaklarının oluşturduğu ölüm mangaları tarafından gerçekleştirilen provokatif eylem ve katliamlardan hareketle Şîî-Sünnî çatışması olasılığı üzerine timsah gözyaşları dökmektedir.⁹¹

⁹⁰ Mayıs 2003 tarihli “Ah Öyle Üzgünüm ki!” başlıklı yazımda bu konuyu geniş bir biçimde ele almıştım.

⁹¹ Ajansların 14 Temmuz 2005 günü duyurdukları bir habere göre, Bağdat’ın güneydoğusundaki El Cedide adlı Şîî semtinde çocuklara şekerleme dağıtan ABD askerleri bir intihar saldırısına hedef olmuşlardı. ABD kaynaklarına göre saldırıda, büyük çoğunluğu çocuk olmak üzere 31 kişi ölmüş, çok sayıda çocuk yaralanmıştı; aynı eylemde bir ABD askerinin öldüğü ve üçünün de yaralandığı söyleniyordu. Çocukların gözleri yaşlı anne ve babaları, yaralıların götürüldüğü Kindi Hastanesinin kanla ıslanmış koridor ve koğuşlarında, çoğu sakatlanmış, kolları ve bacakları kopmuş olan yavrularını arıyorlardı. Ama çoğu, çocuklarının parçalanmış ve yanmış cesetleriyle karşılaşacaktı.

Daha sonraki günlerde ölü sayısının, 32’si çocuk olmak üzere 47’ye yükseldiği açıklandı. ABD ve onun güdümündeki tekelci medya organları bu eylemden hareketle direniş gruplarının ne denli vahşî, barbar ve acımasız olduğu ve bir Şîî-Sünnî çatışmasını kışkırtmaya çalıştıkları üzerine günlerce yaygara yaptılar.

17 Temmuz’da ise Irak’taki bellibaşlı direniş grupları yayımladıkları ortak ko-

ABD ve yordakçılarının Afganistan ve Irak'a demokrasi ve uygarlık götürmeyi amaçladıkları yolundaki iğrenç yalanlarını sorgulamayan "özgür" Batı tekelci medyası, köylerin ve kentlerin savaş uçaklarıyla bombalanmasını, onbinlerce Iraklı'nın Ebu Gureyb benzeri cezaevlerinde tutulması ve işkence görmesini ve Kasım 2004'de Felluce'de olduğu gibi beyaz fosfor, napalm ve misket bombası gibi uluslararası anlaşmalarla yasaklanmış silâhların kullanılmasını eleştirmeyi aklının ucundan bile geçirmemektedir.

Irak ve İran'ın var olmayan kitle imha silâhları konusunda yıllardır yaygara koparan "özgür" Batı tekelci medyası, Ortadoğu'da –hem de yüzlerce- nükleer başlığa sahip olmakla kalmayıp, en modern konvansiyonel silâhlarla tepeden tırnağa donanmış bulunan saldırgan Siyonist devleti ve onun yayılmacı politikalarını, toprak gasplarını, pek çok BM kararını hiçe saymasını vb. asla eleştiri konusu yapmamaya büyük bir özen göstermektedir.

11 Eylül 2001 saldırılarının, 12 Ekim 2002'de Endonezya'nın Bali adasında, 7 Temmuz 2005'de Londra metrosunda vb. meydana gelen patlamaların arkasında Batılı istihbarat örgütlerinin varlığı konusunda ortaya atılan son derece ciddi ve kanıtlara dayalı savlara rağmen "özgür" Batı tekelci medyası, bu yakıcı konudan uzak durmaktaki inat ve ısrarını sürdürmektedir.

"Özgür" Batı tekelci medyası, Bush ve Blair kliklerinin, Irak'a karşı girişilen ve uluslararası burjuva hukukuna göre de gayrimeşru olan saldırı savaşını haklı göstermek için yaptıkları sahtekârlıklar, söyledikleri yalanlar ve dolayısıyla yol açtıkları insan kaybı ve maddî yıkımı göstermelik bir biçimde ele almakla yetinmiş ve bu

münikede, bu operasyonun yürütme, plânlama ya da katılma açısından hiçbir direniş grubu tarafından üstlenilmediğini ilân ettiler. Onlar açıklamalarında kendileriyle görüşülen semt sakinlerinin; ABD kuvvetlerinin, sokakta park edilmiş olan bir aracın patlamak üzere olduğu gerekçesiyle sokağı kapattığını, daha sonra ABD askerlerinin çocukları oraya çekmek için şekerleme ve okul çantaları dağıtmaya başladığını, parasız şekerleme ve çanta (ve Pokemon oyunları) dağıtıldığı yolundaki söylentilerin duyulması üzerine bitişik sokaklardan da çocukların geldiğini, sokağa girmelerinden yaklaşık 15 dakika sonra ABD askerlerinin geriye kalan oyuncak ve tatlıları yığın hâlinde ortalığa boşalttıktan sonra hızla ve bu arada araçlarıyla dört çocuğa çarparak oradan uzaklaştığını, bir kaç saniye sonra KIA marka aracın havaya uçtuğunu ve sokakta toplanmış olan çocuklardan 32'sinin ölümüne ve 10 tanesinin de yaralanmasına yol açtığını, ABD ordusunun açıklamasının tersine, ABD askerlerinin patlamadan hemen önce sokaktan hızla uzaklaşmaları nedeniyle hiçbir ABD askerinin ölmediğini ya da yaralanmadığını söylediklerini belirttiler.

savaş suçlularının yargılanmaları ya da hiç olmazsa görevlerinden alınmaları için herhangi bir çaba harcamayı ya da çağrıda bulunmayı aklından bile geçirmemiştir.

Genelde demokrasiyi ve özelde basın ve düşünce özgürlüğünü savunduklarını ileri süren ABD ve bağlaşıklarının istihbarat örgütlerinin Irak'ta onlarca yerli ve yabancı basın mensubunu ve yüzlerce Iraklı akademisyeni ve aydını katletmeleri “özgür Batı” tekelci medyasının ilgi alanına girmemektedir.

Sömürgeci ve ırkçı bir zihniyetle donanmış “özgür” Batı tekelci medyası, demokrasinin olmazsa olmaz ilkelerinden biri olan ve BM'in Kuruluş Sözleşmesine bile girmiş bulunan ulusların kendi yazgılarını özgürce belirleme hakkını üstü örtülü bir biçimde reddetmekte, ABD ve bağlaşıklarının “demokrasi” ihraç etme ya da “barışı sağlama” görüntüsü altında başka ülkeleri işgal etme, oralarda istediği rejimi işbaşına getirme “hakkını” tartışma konusu bile yapmamaktadır.⁹²

Amerikan neo-faşistlerinin, “terörist” olduklarından kuşkulandıkları kişileri Batı Avrupa hükümetleri ve istihbarat örgütleriyle işbirliği halinde çeşitli ülkelerdeki gizli merkezlerde sorgulaması ve bu amaçla “demokrat” Batı Avrupa ülkelerinin havaalanlarını kullanması, “özgür” Batı tekelci medyasını çok da fazla ilgilendirmemiştir.

Filistin halkının Siyonist işgale ve devlet terörüne karşı meşru direnişini ötedenberi “şiddet”, “terör” sözcükleriyle niteleyen “özgür” Batı tekelci medyası, 25 Ocak 2006'da yapılan seçimleri HAMAS'ın kazanması üzerine, ABD, Batı Avrupa ve İsrail hükümetlerinden aldığı işaretle, bu halkın özgür ve demokratik seçimini âdeta bir “aşırılığın ve terörizmin zaferi” olarak sunmuş ve Filistin halkını Siyonist devleti tanıma ve silâhlı direnişten vazgeçirmeye zorlayan bir kampanya başlatınayı dürüst ve objektif gazeteciliğin gereği

⁹² 1837'de Britanya Parlamentosu, İngiliz kolonilerinin oluşturulduğu ülkelerde yerli halka karşı izlenecek politikaları tartışmak üzere bir “Aborijinler Komitesi” kurmuştu. Bu komitenin hazırladığı belgede şu samimi itiraf yer alıyordu: “Bir ülkenin yerli sakinlerinin topraklarına sahip olma konusunda su götürmez bir hakları olduğu varsayılabilir: anlaşılmamış olduğu gözükken yalın ve kutsal bir hak. Avrupalılar, davet edilmeksizin onların sınırlarından girmiş ve oraya vardıktan sonra o ülkelerin tartışma götürmez efendileriymiş gibi davranmakla yetinmemiş, fakat yerli halkların kendi ülkelerinde yaşama doğrultusunda bir eğilim göstermeleri durumunda ise onları saldırgan olarak niteleyerek cezalandırmışlardır.” (“The Right to Rule”/ “Yönetme Hakkı”, derleyen Philip D. Curtin, *Imperialism*, New York, Harper and Row Publishers, 1971, s. 288-89)

saymıştır.

Bush ve Blair kliklerinin, Irak'ın sözümona kitle imha silâhlarına sahip olduğu ve emperyalist Batı için bir tehdit oluşturduğu yolundaki yalan kampanyasına destek olarak bu emperyalist saldırı savaşına çanak tutan “özgür” Batı tekелci medyası, bu suçunun herhangi bir biçimde hesabını vermediği gibi, şimdi benzer bir kampanyayı İran (ve Suriye) için sürdürmekte, ABD ile İsrail'in İran'a karşı savaş açma ve nükleer silâh kullanma tehditlerini görmezden ve duymazdan gelmekte ve onların bu ülkede iç karışıklıklar çıkararak rejimi değıştirme girişimlerini âdeta meşru görmektedir.

Batı tekелci medyasının durumu en içler acısı olan bölümü, 11 Eylül olaylarından sonra, Türkiye gibi ülkelerin Mehmetçik basınıyla yarışır hâle gelen Amerikan tekелci medyasıdır. Büyük çoğunluğu şovenist savaş kışkırtıcılarından oluşan ve Beyaz Saray'ın ve Pentagon'un basın bürosu gibi çalışan bu medya, “özgür” tekелci medyasının yukarda sayılan genel “erdemler”ini paylaşmakla kalmıyor; efendilerinin talepleri uyarınca o, Irak ve Afganistan'da ölen ABD askerlerinin cenazelerinin görüntülerini yayınlamıyor, Bush kliğinin, Enformasyon Özgürlüğü Yasası'nı çiğneyerek bazı duyarlı bilgileri kamuoyuyla paylaşmayı reddetmesini eleştirmiyor, Pentagon'un interneti sansüre tâbi tutma çabalarına ses çıkarmıyor, NSA adlı çok gizli istihbarat örgütünün ABD yurttaşlarını yasalara aykırı bir biçimde dinlemesine karşı sesini yükseltmiyor ve ABD'nin, devletin bütün yurttaşlarını 24 saat gözetim altında tutan bir totaliter polis devletine dönüştürülmesi yolunda atılan adımları duyarsız gözlerle izliyor vb.

Kuşkusuz bu liste çok daha fazla uzatılabilir. Ama, tekелci burjuva medyasının sahibinin sesi olduğunu, genelde burjuva demokrasisinin sahte ve ikiyezli karakterini ve özelde emperyalist burjuvazinin ırkçı/sömürgeci zihniyetini bir kez daha anımsatmak için bu kadarı yeter.

Basın özgürlüğünü savunduğunu ileri süren ABD ve Batı Avrupa'da, Yahudi Holokostunu tartışma konusu yapanlar ya da yaşamını yitiren Yahudi sayısının çok daha düşük olduğunu ileri sürenler hemen “anti-Semitizm!” yaygarasıyla susturulmakta, hatta bunu yapmaya kalkışanlar bazı ülkelerde yürürlükteki yasalar uyarınca hapse atılmakla tehdit edilebilmektedir. İsrail'in Filistin halkına karşı uyguladığı sistematik terörü, Siyonist devletin yayılmacı ve militarist politikalarını eleştirenler de benzer tepkilerle karşılaşmaktadır. Aynı “demokrat” Batı'nın “özgür” tekелci medyası Nazi canavarlarının

Çingeneleri, homoseksüelleri, zihinsel özürlüleri, Sovyet savaş tutsaklarını hedef alan kitlesel katliamlarda milyonlarca insana kıymış oldukları olgusunu çoğu zaman sessizlikle geçiştirmekte, İslâm dünyası da içinde olmak üzere dünyanın pek çok yerinde “Batı-yanlısı” gerici ve faşist iktidarların “kendi” işçi ve emekçilerini ABD ve Batı Avrupa hükümetlerinin destek ve yönlendirmesiyle terörize ettiklerini hemen hemen hiç ele almamaktadır. Aynı Avrupa’da Müslümanları karalamak ve aşağılamak, İslâm ile “terörizm” arasında bağlantı kurarak Müslümanları potansiyel teröristler olarak göstermek ve onların peygamberlerine hakaret etmek, “basın özgürlüğü” gerekçesiyle savunulabilmektedir. Dahası, neo-faşist/ Siyonist ABD tekelci basınının izinden giderek Makkartıcılığa soyunan “özgür” Batı Avrupa tekelci medyası, Avrupa Parlamentosunun geçenlerde, “totaliter komünist rejimlerin suçlarının uluslararası ölçekte kınanması” görüntüsü altında komünizmi savunmayı suç kabul eden bir yasayı gündemine almış olmasını, kendisinden beklendiği üzere suskunlukla karşılamaktadır.

Kuşkusuz bütün bunlar nesnelerin doğası gereğidir. Marksistler, burjuva demokrasisinin feodalizme ve ortaçağcılığa kıyasla büyük bir ilerleme anlamına geldiğini asla yadsımamakla birlikte, onun göreceli ve sınırlı niteliğini hep vurgulamış, bir avuç sömürücünün geniş işçi ve emekçi yığınlar üzerindeki diktatörlüğünden başka bir şey olmadığını söylemişlerdir. Lenin, 4 Mart 1919 tarihli “Burjuva Demokrasisi ve Proleter Diktatörlüğü Üzerine Tezler”inde şöyle diyordu:

“8. ‘Basın özgürlüğü’, ‘saf demokrasi’nin bellibaşlı ilkeleri arasında yer alır. Burada da, işçilerin bildiği -ve sosyalistlerin her yerde milyonlarca kez doğruladıkları- gibi basımevleri ve en büyük kâğıt stokları kapitalistlerin mülkiyetinde kalmaya ve kapitalizmin, Amerika örneğinin de gösterdiği gibi demokrasinin ve cumhuriyet sisteminin gelişmesi ölçüsünde kendisini daha çarpıcı, daha keskin ve daha sinik bir biçimde gösteren basın üzerindeki egemenliği devam ettiği sürece bu özgürlük bir aldatmaca olmaktan ileri gidemez. Emekçi halkın, işçilerin ve köylülerin yararına gerçek eşitliğin ve gerçek demokrasinin kurulabilmesi için atılması gereken ilk adım, sermayeyi, yazarları kiralamak, gazete ve yayınevlerini satın almak olanağından yoksun bırakmaktır. Ve bunu yapmak için de kapitalistleri ve sömürücüleri devirmek ve onların direnişini bastırmak gerekir. Kapitalistler ‘özgürlük’ terimini her zaman zenginlerin daha da

zenginleşmesi ve işçilerin ise açlıktan ölmesi özgürlüğü anlamında kullanmışlardır. Kapitalistler basın özgürlüğünden, zenginlerin basını satın alma özgürlüğünü, zenginliklerini kamuoyu denen şeyi biçimlendirme ve imal etmede kullanma özgürlüğünü anlarlar.”⁹³

İletişim teknolojisi alanında kaydedilen devsel ilerlemeler bu durumu pek de değiştirmemiştir. Gerek yazılı ve gerekse elektronik medyanın hemen hemen tümü büyük tekellerin, genelkurmayların ve istihbarat örgütlerinin denetimi altındadır. Burjuvazinin gericileşmesi ve faşizme yönelmesi bu eğilimi daha da pekiştirmektedir. Varolan sisteme muhalif olanlar ya da onu eleştirenler ise seslerini ancak, daha/ çok daha sınırlı bir kitleye ulaşabilen ve ya da tirajları çok daha düşük olan internet siteleri, gazeteler, dergiler ya da radyo istasyonları aracılığıyla duyurabilmektedirler.

***Jyllands-Posten*'in Konumu ve Karikatürlerin Gerçek Hedefi**

Adıgeçen karikatürleri yayımlayan *Jyllands-Posten*, Danimarka'da iktidarda bulunan ve başını Fogh Rasmussen'in çektiği sağcı hükümeti destekleyen neo-faşist ve yabancı düşmanı Danimarka Halk Partisi'ne yakın bir yayım organıdır. 1920'lerde ve 1930'larda İtalyan faşizmini ve Alman Nazizmini desteklediği ve 1933'te Danimarka'da bir faşist diktatörlüğün kurulmasını savunmuş olan *Jyllands-Posten* bugün de ABD yönetimine egemen olan ve neo-con (=yeni muhafazakâr) olarak adlandırılan neo-faşist ve Hristiyan-Siyonist klişe ve Batı Avrupa tekелci burjuvazisinin “Atlantikçi” olarak nitelenen ve “Soğuk” Savaş döneminde olduğu gibi bir ABD-Batı Avrupa blokunun kurulmasından yana olan fraksiyonlarına yakınlığıyla tanınıyor. Dolayısıyla, bu gazetenin Muhammet karikatürlerini yayımlamasının siyasal bir hedefi olduğundan kuşkulanmak için pek çok neden var. Nitekim geçenlerde, Britanya'da yayımlanan *The Guardian* gazetesinin yazdığına göre, Nisan 2003'de *Jyllands-Posten*, Christoffer Zieler adlı bir karikatüristin İsa'yı alaya alan karikatürlerinin yayımlanmasını, bu karikatürlerin mizah değeri olmadığı ve “okurların tepkisine yol açacağı” gerekçesiyle yayımlamamıştı. *Jyllands-Posten*'in, Muhammet karikatürlerini yayımlayan kültür editörü Flemming Rose, Ocak 2006 başlarında *International Herald Tribune* gazetesinden Dan Bilefsky'ye yaptığı açıklamada, “‘İrkçılık’ olarak anlaşılabileceği

⁹³ Theses, Resolutions and Manifestoes of the First Four Congresses of the Third International, Londra, Pluto Press, 1980, s. 9-10.

için, Ariel Şaron’un Filistinli bir çocuğu boğazlamasını gösteren bir karikatürü yayınlamayacağını” da söylemişti. Demek oluyor ki bu gerici gazetenin Muhammet karikatürlerini yayımlarken bunun, ne tür tepkilere yol açabileceğini bildiğini varsaymak zorundayız. Acaba *Jyllands-Posten* ya da “özgür” Batı tekelci medyasının herhangi bir üyesi, Musa Peygamber ya da Musevî inancı için benzer karikatürler yayınlamaya ya da Siyonist burjuvaziyi rahatsız edebilecek bazı gerçekleri ortaya dökmeye cesaret edebilir miydi? Bu sorunun yanıtı, kocaman bir “hayır”dır. Demek oluyor ki bu baylara ve bayanlara göre, “aşağı” (yani İslâm halkları da içinde olmak üzere ezilen) halkları rahatsız edecek karikatürlerin yayımlanması “basın özgürlüğü”nün şemsiyesi altına giriyor; ama “üstün” ve egemen ulusları ve ırkları rahatsız edecek, hatta gerçek saldırganların gerçek saldırı eylemlerini yeren karikatürlerin yayımlanması “ırkçılık, anti-Semitizm, fanatizm vb.” oluveriyor.

İşin ilginç yanı, bugün Müslümanları aşağılayan “özgür” Batı tekelci medyasının 1920’lerde ve 1930’larda Yahudileri aşağılayan pek çok karikatüre, yazıya vb. yer vermiş ve Batı Avrupa tekelci burjuvazisinin açık ya da üstü örtülü anti-Semitizmini alkışlamış ve bu gerici akımı kitlelere aşılama yardımı etmiş olmasıdır. Zaten anti-Semitizmin patent de Hristiyan kilisesine ve gerici Avrupa feodalitesi ve burjuvazisine ait değil midir? Kuşkusuz bütün bunlarda şaşılacak bir yan yok. Çünkü o günlerde, bugünün “demokrat” ABD ve Batı Avrupa tekelci burjuvazisi, esas olarak “Bolşevizm tehlikesi”ne karşı savaşıyor, faşizmi dünya tekelci burjuvazisinin işçi sınıfına ve sosyalizme karşı savaşımının öncü gücü olarak kabul ediyor ve bu nedenle Hitler faşizminin Yahudi halkına karşı –Siyonistlerle işbirliği içinde- körüklediği saldırgan politikayı, hatta uyguladığı jenosidi anlayışla karşılıyordu. Sahibinin sesi anti-komünist “özgür” Batı tekelci medyası da, her zaman olduğu gibi efendisinin buyruklarını yerine getiriyordu.

Aslında elleri onmilyonlarca işçi ve emekçinin kanıyla lekelenmiş olan sömürgeci/ emperyalist Avrupa ve ABD burjuvazisinin ağır tarihsel suçları ve son derece kirli sicili dikkate alındığında, bugün “basın özgürlüğü” ve “demokrasi” ve Arap ve İslâm halklarının fanatizmi vb. üzerine koparılan yaygaraların ne denli boş ve ikiyüzlü bir nitelik taşıdığı anlaşılır. Sadece anti-Semitizmin değil, ırkçılığın, sömürgeciliğin, köle ticaretinin, emperyalizmin, anti-komünizmin ve faşizmin öncelikle *Avrupa gericiliğinin ve burjuvazisinin ürünü*

olduğunu unutmamak gerekir. Ve tabii, çulsuzların, işçi sınıfının ve diğer emekçilerin son bir kaç yüzyıllık devrimci savaşımalarının ürünü olan ve öyle çok eskilere dayanmadığı gibi çok köklü de olmayan Batı Avrupa ve ABD'nin demokratik gelenekleri ve hoşgörüsünün bu egemen çevrelerden kaynaklanmadığını da. Nitekim, Birinci ve İkinci Dünya Savaşlarını başlatmış olan Avrupa tekelci burjuvazisi, şimdi de -aralarındaki çelişmelere rağmen- dünya işçi sınıfı ve halklarının baş düşmanı olan ABD'nin yedeğinde, insanlığı onmilyonlarca insanın yaşamını yitireceği dörtbaşı mamur bir Üçüncü Dünya Savaşına, bir nükleer holokosta sürüklemek için uğraş veriyor. Irak savaşı öncesinde olduğundan bir ölçüde farklı olarak bu evrede Batı Avrupa tekelci burjuvazisi içindeki "Atlantikçi" kanat ağır basmış ve buna bağlı olarak ABD ile AB, birincisinin önderliğinde İran'a, İslâmî ülkeleri işçi sınıfı ve halklarına ve bu ülkelerdeki direniş güçlerine karşı bir çeşit ortak cephe oluşturmuşlardır. Ancak, sözkonusu taktiksel bağlaşmanın hedefinin bununla sınırlı olmadığı unutulmamalı. İsrail'in ve Siyonist lobilerin de desteklediği ABD-AB taktiksel bağlaşmasının asıl hedefinin Ortadoğu ve Orta Asya'daki hammadde ve enerji kaynakları üzerindeki denetimlerini pekiştirmek, Çin ve Rusya gibi rakip emperyalist ülkelerin yükselişini frenlemek ve İsrail'in "güvenlik" kaygılarını gidermek olduğu biliniyor. Burada konuyu fazla dağıtmamak için, ABD ve bağlaşıklarının, İran'a karşı girişebilecekleri bir saldırının -genişlemesi hâlinde- diğer emperyalist ülkelerin dolaylı ve giderek dolaysız müdahalesini davet edebileceğini ve bir Üçüncü Dünya Savaşının kapılarını aralayabileceğini söylemekle yetineceğim.⁹⁴

Çekirdeğini Almanya ile Fransa'nın oluşturduğu AB emperyalistleri, gerek kendi sömürgeci ayrıcalıklarını ve dünyanın zenginleriyle yoksulları arasındaki mesafenin giderek arttığı koşullarda kendi maddî refahlarını korumak kaygısıyla, gerek ABD-

⁹⁴ ABD emperyalistleri bunun bütünüyle bilincindeler. Bush kliğinin 2007 mali yılı bütçesini Kongre'ye sunmasından kısa bir süre önce, Pentagon'un Kongre için hazırladığı Quadrennial Defense Review (=Dört Yıllık Savunma Raporu) açıklandı. Pentagon'un, ABD'nin ekonomik ve siyasal üstünlüğünü sürdürebilmek için dünyanın bütün bölgelerinde "teröristlere" ve "aşırı öğelere" karşı uzun bir savaşa hazır olması gerektiğini vurgulayan Dört Yıllık Savunma Raporu'nda Çin ilk kez açıkça, ABD çıkarlarına meydan okuma kapasitesine sahip ve caydırılması gereken potansiyel bir askerî rakip olarak tanımlandı. Bush'un Kongre'ye sunduğu ve yarım trilyon dolara yaklaşan "savunma" bütçesiye, dünya askerî harcamalarının yaklaşık yarısına eşit. Yani, ABD'nin askerî harcamaları, dünyanın geri kalanının toplam harcaması kadar.

İsrail-Britanya blokunun baskısına boyun eğmek suretiyle ve gerekse de “kendi” işçi sınıflarına karşı yürütmekte oldukları ekonomik ve siyasal saldırılara bağlı olarak giderek daha da gericileşiyor ve daha fazla savaş kışkırtıcılığına yöneliyorlar; onlar, Avrupa işçi sınıfını ve İslâm halkları başta olmak üzere ezilen halkları hedef alma ve emperyalistlerarası rekabette “Avrasya güçleri”ne karşı –Japonya da içinde olmak üzere- Atlantikçi güçlerin kuyruğuna takılma politikasını bugün, “İslâmî terör” ve Müslüman azınlık “tehdidi” korkuluğu üzerinden yürütüyorlar.

Ama, bir dizi devrim ve iki dünya savaşı yaşamış olan ve devrimci önderlikten yoksun olmasına rağmen devrimci ve demokratik gelenekleri kısmen diri olan Batı Avrupa işçi sınıfı ve halklarının böylesi emperyalist savaş mâceralarına onay vermesi ya da en azından güçlü bir itiraz yükseltmesinin önlenmesi gerekiyordu. Muhammet karikatürleriyle varılmak istenen amaç işte buydu. Bu karikatürlerin 30 Eylül 2005’de Danimarka’da, ardından 10 Ocak 2006’da Norveç gazetelerinde ve sonunda 1 Şubat 2006’da Fransız, Alman, İspanyol ve İtalyan gazetelerinde yayımlanması, yani Müslüman kitlelerinin duyarlılıklarının âdeta kasıtlı olarak yeniden ve yeniden kaşınması bundandı. Kuşkusuz bu provokatif eylemde, Webster Griffin Tarpley’in anlatımıyla “monarşist bir polis devleti” olan NATO üyesi Danimarka’nın ve *Jyllands-Posten* adlı gerici gazete müsveddесinin çok özel bir rolü olduğundan söz edemeyiz. Bu olayda, Afganistan ve Irak’a asker göndermiş bulunan ve kendi topraklarında Müslüman düşmanlığını hayli zamandır körüklemekte olan Danimarka, Hollanda vb. ülkeler ve onların “özgür” medyası, ABD-AB blokunun savaş hazırlıklarının öncü gücü rolüne soyunmuş, daha doğrusu soyundurulmuştur.

İşte tam da bu nedenlerle, adigeçen karikatürlerin yayımlanmasını soyut bir “basın özgürlüğü” ya da “düşünce özgürlüğü” olayı olarak ele almak ve tartışmak bütünüyle yanıltıcı ve yanlış olacaktır. “Özgür” Batı tekelci medyasının, karikatür bunalımını, bir “basın özgürlüğü” sorunu olarak sunması ve bu konuya ilişkin tartışmanın çerçevesini bununla sınırlamaya çalışması, bir başka dezenformasyon faaliyetinden, bir çeşit üstü örtülü sansürden ve Muhammet karikatürleriyle amaçlanan sahte siyasal kamplaşmanın ve gerici siyasal kitle seferberliğinin üstünü örtme çabasından başka bir şey değildir. “Özgür” Batı tekelci medyasının efendileri, bir bütün olarak İslâm kavramıyla terörizm kavramı arasında bir “mantıksal

bağlantı” kurulmasını, İslâm dünyası halklarının “barbarlığın, dinsel fanatizmin, geriliğin ve terörün” kaynağı olarak algılanmasını sağlamaya çalışıyorlar. Bunun başarılması, bölge ülkelerine ve halklarına karşı yapılan/ yapılacak kaba müdahale ve işgallerin ve belki nükleer silâhların da kullanılacağı emperyalist savaşların Avrupa kamuoyu tarafından sineye çekilmesini kolaylaştıracaktır. Demek ki burada, Batı Avrupa’nın, yakında İran’ı (ve belki Suriye’yi de) hedef alacak olan ABD-İsrail saldırısına şu ya da bu biçimde/ ölçüde katılmasını ve bir süredir İslâm halklarına karşı yürütülmekte olan emperyalist terörizmin sürdürülmesi için gereken kamuoyu desteğinin sağlanmasını/ ayakta tutulmasını hedefleyen bir psikolojik savaş operasyonu ile yüzyüze bulunuyoruz. ABD, İsrail ve Britanya’daki en gerici ve saldırgan çevrelerin Irak’tan sonra İran’ın (ve Suriye’nin) hedef alınması yolunda en az iki yıldır sürdürdükleri histerik ajitasyon, çok uzun süredir hiçbir ülkeye saldırmamış olan İran’ı “bölge ve dünya için birinci tehdit” gibi gösterme çabaları, ilk atom bombasını 5 ya da 10 yıl sonra yapacağı tahmin edilen bu ülkenin “nükleer ihtirasları” konusunda bir bardak suda koparılan fırtına vb. hep aynı operasyonun bir parçasıdır. Aynı husus, son dönemde, İran’ın tümüyle Nükleer Silâhların Yaygınlaşmasını Önleme Anlaşması’nın çerçevesi içinde, yani uluslararası burjuva hukuku bakımından tümüyle meşru olan nükleer çalışmalarını demagojik bir üslûp ve yaygarayla mahkûm etme çabaları ve bu ülkenin yasal yükümlülüklerini çiğnediği yolundaki yalanların “özgür” Batı tekelci medyasının yardımıyla daha yoğun bir biçimde piyasaya sürülmesi için de geçerlidir.

Tekelci medyanın savaş davullarını çalmasına, Batı Avrupa burjuvazisinin şeflerinin giderek daha fazla tehdit kokan açıklamaları eşlik ediyor. 19 Ocak’ta yaptığı bir konuşmada Fransa Devlet Başkanı Jacques Chirac, herhangi bir ülkenin Fransa’nın çıkarlarına karşı gerçekleştirebileceği bir terörist saldırıya nükleer silâhlarla karşılık vereceklerini söyleyerek İran’a gözdağı vermişti. 3-5 Şubat’ta yapılan ve 50 ülkeden hükümet üyelerinin, üst düzey askerlerin, politikacıların ve gazetecilerin katıldığı 42. Münih “Güvenlik” Konferansında Amerikan neo-faşistlerinin ağzıyla konuşan Alman Başbakanı Angela Merkel ise, “Soğuk Savaşın simetrik tehditlerinin yerini tümüyle yeni türden bir asimetrik tehdidin aldığını” söylemiş ve buna örnek olarak “devlet yapılarının erozyonu, terörizmin ve güvenilir devletlerin elinde bulunan kitle imha silâhları”na işaret etmişti. Almanya’nın “özgürlük, demokrasi, istikrar ve dünya barışı

için NATO sınırlarının ötesinde daha büyük sorumluluk üstlenmeye hazır” olduğunu belirten Merkel “gereken siyasal danışmaların” yapılması ve “ihtiyaç duyulan” önlemlerin alınması ve özellikle “Ortadoğu ve İran’daki durumun tartışılması” gerektiğine işaret ettikten sonra, Tahran’ın, nükleer programını yeniden başlatmak ve İsrail’in varolma hakkını tartışmak suretiyle “kırmızı çizgileri kasıtlı olarak ve bilerek aştığını” söylemişti.

Alman tekelci burjuvazisinin yayım organlarından *Süddeutsche Zeitung* Münih “Güvenlik” Konferansından sonra yayımlanan bir yazıda ABD ile Batı Avrupa emperyalistleri arasındaki yakınlaşmayı şöyle anlatıyordu:

“İslâmî öfke, kendisini haklı olarak bir saldırı karşısında hisseden Batı dünyasının dayanışma gösterisine yol açtı. Münih Güvenlik Konferansı, bu yeni uyumun en belirgin kanıtını sundu... İslâmî funda- mentalizmden kaynaklanan tehdit, yeni bir oybirliği eğilimini hızlandırmıştır.”

ABD ve İsrail’in kuyruğuna takılmış ve milyonlarca insanın yaşamını yitirebileceği bir savaşın yolunu düzleme görevini üstlenmiş olan Batı Avrupa tekelci burjuvazisi, eğer işçi sınıfı, diğer emekçiler ve emperyalist savaş karşıtı güçler tarafından frenlenmezse, kan ve irinle lekelenmiş tarihsel siciline yeni suçlar ekleyecektir. Böylesi bir emperyalist savaş durdurmak günün ivedi görevidir; bu savaş hazırlığı kaçınılmaz olarak, Batı Avrupa tekelci burjuvazisinin “kendi” işçilerinin ve diğer sömürülen emekçilerinin ve bu ülkelerde yaşayan göçmen ve azınlıkların siyasal ve ekonomik mevzilerine ve kazanılmış haklarına karşı yürütmekte olduğu savaşım ile elele gitmektedir. Avrupa işçi sınıfının “Başka halkları ezen bir halk özgür olamaz” sloganı uyarınca ayağa kalkmasının ve emperyalist savaşa ve faşizm tehlikesine karşı ve kendi devrimci iktidarı için kavgaya atılmasının zamanıdır.

Karikatür Eylemleri Üzerine Bir Değerlendirme

26-27 Şubat 2006

Giriş

Muhammet karikatürleri, İslâm dünyasında önemli bir tepkiye ve kitlelerin sokağa dökülmelerine ve Danimarka'nın yanısıra Norveç, İtalya, Almanya, ABD ve İsrail'i hedef alan eylemlere yol açtı. Çoğu barışçı protestolar biçiminde gerçekleşen bu gösteriler yer yer -özellikle Afganistan ve Pakistan'da- ABD ve Batı Avrupa emperyalistlerine ve onların yerel işbirlikçilerine karşı eylemlere dönüştü. Gerek ülkemizde ve gerekse dünyadaki sol ve ilerici çevreler ise, değişik sınıfsal ve siyasal güçlerin katıldığı bu yaygın protesto gösterilerine fazla bir değer biçmediler; bu eylemlere gösterilen ilgi, Kasım 2005'te Paris'te patlak veren ve esas itibarıyla araba yakma biçimine bürünen ve hemen hemen hiçbir siyasal niteliği olmayan eylemlerin bile çok gerisinde kaldı. Bu yazıda, bu ilgisizliğin yanısıra bazı hatalı yaklaşımları ele alacak ve İslâm dünyasını belli ölçülerde ayağa kaldıran ve İslâm ülkelerinin sömürülen, ezilen ve aşağılanan kitlelerinin öfkesini yansıtan bu eylemlerin tutarlı demokrasi ve enternasyonalizm açısından nasıl değerlendirilmesi gerektiği ve bu protesto dalgasının içerdiği devrinci potansiyel üzerinde duracağım.

Eylemler

Muhammet karikatürlerine karşı eylemlerin kaba bir sıralaması bize şu tabloyu sunuyor:

1-2 Şubat Çarşamba-Perşembe: Fransa, Almanya, Britanya, İspanya, ABD, İzlanda, İtalya, Belçika, Portekiz, İsviçre, Bulgaristan, Macaristan gazeteleri daha önce *Jyllands-Posten*'de yayımlanan karikatürleri sayfalarında yeniden verdiler.

2 Şubat Perşembe: Gazze'de Avrupa Birliği ofisini kapatan – İslâmî Cihat'a ve El-Aksa Şehitleri Tugayı'na bağlı- silâhlı Filistinliler Avrupalılar karikatürlerden dolayı özür dileyene kadar ofisin kapalı

kalacağını söylediler.

3 Şubat Cuma: Bağdat'ta ve Basra'da binlerce Iraklı Cuma namazının ardından yaptıkları gösterilerde karikatürleri kınadılar ve Danimarka bayrakları yaktılar. Endonezya'nın başkenti Cakarta'da İslâm Savunucuları Cephesi'ne bağlı 100 kadar gösterici Danimarka elçiliğinin bulunduğu binaya saldırdı ve binaya taş, domates ve çürük yumurta attı.

4 Şubat Cumartesi: Suriye'de göstericiler Danimarka elçiliğini taşa tuttuktan sonra Norveç elçilik binasını ateşe verdiler. Göstericilerin Fransız elçiliğine girme girişimi ise sonuçsuz kaldı.

5 Şubat Pazar: Beyrut'ta göstericilerin Danimarka elçiliğine yaptığı saldırıda 1 gösterici öldü, 30 gösterici yaralandı ve 200 gösterici tutuklandı. 3,000 dolayında Afganlı Danimarka bayrağını yaktı ve *Jyllands-Posten* gazetesi editörlerinin İslâma hakaretten ötürü yargılanmasını istedi.

6 Şubat Pazartesi: Karikatürleri protesto eden yüzlerce Afganlı göstericiye polisin ateş açması sonucu 4 gösterici öldü ve en az 19 gösterici yaralandı. 2,000 gösterici, ABD'nin Afganistan'daki en büyük üssüne (Bagram üssü) zorla girme girişiminde bulundu. Çıkan çatışmada 2 gösterici ölürken, 5 gösterici ve 8 polis yaralandı. Kandahar, Kâbil, Mezar-ı Şerif ve kuzeydoğudaki Tahar eyaletinde Batı karşıtı gösteriler yapıldı.

Somali'nin değişik kentlerinde Batı karşıtı sloganların atıldığı bir dizi gösteri yapıldı. Bosaso adlı liman kentindeki gösteride 14 yaşındaki bir çocuk yaşamını yitirdi.

Hint işgali altındaki Keşmir'de karikatürleri protesto amacıyla genel grev yapıldı.

Tayland'ın başkenti Bangkok'ta Danimarka elçiliği önünde gösteri yapıldı.

Gazze'de Avrupa Birliği merkezi önünde protesto eylemi yapıldı.

Güney Irak'taki Kut kentinde yürüyüşe geçen binlerce gösterici Danimarka, Almanya ve İsrail bayraklarını yaktı. Karikatürleri yayımlayan ülkelerle diplomatik ve ekonomik bağların kesilmesini isteyen göstericiler, Irak'ta bulunan 530 Danimarka askerinin ülkeden çekilmesini istediler.

Endonezya'nın 4 kentinde protesto gösterileri yapılırken, ülkenin ikinci büyük kenti Surabaya'da 300 gösterici polisle çatıştı.

Tahran'da polis, "Allah-ü ekber!" ve "Amerika'ya ölüm!" sloganları atarak Danimarka elçiliğine girmeye çalışan 1,000 dolayında göstericiyi püskürttü. Çatışmada 9 gösterici yaralandı.

Cezayir'in başkenti Cezayir'de 2,000 kişinin katıldığı gösteride Danimarka ve ABD bayrakları yakıldı.

Kahire'deki El Ezher Üniversitesi'nde binlerce öğrenci bir protesto gösterisi yaptı.

7 Şubat Salı: Afganistan'ın kuzeyindeki Maymana kentinde, Norveçli NATO "barış" gözlemcilerinin bulunduğu bir üssün önünde protesto eylemi yapan kitleye polisin ateş açması sonucu 4 gösterici yaşamını yitirdi. Norveç askerleri göstericilere karşı göz yaşartıcı gaz kullanırken, NATO halka gözdağı vermek amacıyla kent üzerinde F-16 uçakları uçurdu ve bölgeye takviye yolladı. Mihtarlam kentinde göstericilerle polis arasında çıkan çatışmada 2 gösterici yaşamını yitirirken 1 gösterici ve 2 polis de yaralandı. Kâbil'deki Danimarka elçiliği önünde gösteri yapan kitle ABD'ni ve kukla başkan Hamit Karzai'yi lânetledi.

Pakistan'ın Peşaver kentinde 5,000 gösterici ABD'ni protesto etti.

8 Şubat Çarşamba: ABD, İran ile Suriye'yi gösterileri kışkırtmakla suçladı.

Afganistan'ın güneyindeki Kalat kentinde yüzlerce kişinin bir ABD üssüne doğru yürüyüşüne ateş açan polis 2 kişiyi öldürdü. Çatışmada 10 gösterici ile 4 polis de yaralandı.

9 Şubat Perşembe: Beyrut'ta yağmur ve rüzgâr altında yapılan ve polise göre 400,000, Hizbullah'a göre 700,000 kişinin katıldığı gösteride "Amerika'ya ölüm!" ve "İsrail'e ölüm!" sloganları atıldı.

10 Şubat Cuma: Kenya'da Danimarka elçiliği önünde gösteri yapan kitleye polis ateş açtı.

Bengladeş'de yapılan protesto eyleminde 10,000 kişinin Danimarka elçiliğine doğru yürüyüşe geçmesi üzerine kitleyle polis arasında çatışma çıktı.

Mısır'ın değişik kentlerinde binlerce göstericiyle onları dağıtmak için basınçlı su ve göz yaşartıcı gaz kullanan polis arasında çatışmalar yaşandı.

Malezya'nın başkenti Kuala Lumpur'da 3,000, Pakistan'ın başkenti İslâmabad'da 5,000, Hindistan'ın başkenti New Delhi'de 6,000 kişinin katıldığı gösterilerde Danimarka, ABD ve AB lânetlendi.

Berlin’de yayımlanan *Tagesspiegel* adlı gazetenin sakalları uzamış ve bıyıklı 4 İranlı futbolcuyu bellerine patlayıcı madde bağlamış intihar eylemcileri olarak gösteren bir karikatür yayımlaması, İran’ın protestosuna yol açtı.

14 Şubat Salı: Gösterilerin yasaklanmasına rağmen yürüyüşe geçen kitleye polisin ateş açması sonucu Pakistan’ın Lahor kentinde 2 kişi öldü.

15 Şubat Çarşamba: Norveç telefon şirketi Telenor’un, bir ABD hazır yemek restoranının yanısıra bazı yabancı bankaların saldırıya uğradığı Pakistan’da 3 gösterici daha yaşamını yitirdi.

16 Şubat Perşembe: Pakistan’ın Karaçi kentinde yapılan protesto eylemine 50,000 kişi katıldı.

17 Şubat Cuma: Hindistan’da binlerce Müslüman gösterici polisle çatıştı.

Pakistan’ın başkenti İslâmabad’daki şiddetli gösteriler üzerine Danimarka, bu ülkedeki elçiliğini kapattı.

18 Şubat Cumartesi: Müslüman göçmenlere “Ali Baba” diyerek hakaret eden neo-faşist İtalyan bakan Roberto Calderoli’nin söz konusu karikatürleri bastırdığı bir T-şörtle poz vermesi Libya’nın Bingazi kentinde protesto edildi. İtalyan konsoloslugu önünde yapılan gösteriye ateş açan Libya polisi 11 göstericiyi öldürdü.

Pakistan’ın Pencap eyaletinin Chiniot kentinde yollara barikat kuran ve polise taş atan göstericilerin üzerine ateş açan polis 4 kişiyi yaraladı.

19 Şubat Pazar: Nijerya’da yapılan protesto gösterileri Müslüman-Hristiyan çatışmasına dönüştü; olaylarda en az 15 kişi öldü, dükkânlar ve kiliseler yakıldı.

Hükümetin bir önceki gün tüm gösterileri yasaklamasına rağmen başkent İslâmabad’da sokağa çıkan ve Başkan Müşerref’i ABD uşağı olmakla suçlayan binlerce göstericiyi dağıtmak için polis göz yaşartıcı gaz ve kauçuk mermi kullandı.

Karikatür olayının arkasında ABD’nin bulunduğunu ileri süren İslâm Savunucuları Cephesi’ne bağlı 400 dolayında gösterici, Endonezya’nın başkenti Cakarta’daki ABD elçiliğini taşla tuttu.

21 Şubat Salı: Pakistan’ın Afganistan sınırına yakın Bervent kentinde toplanan 2,000’i aşkın gösterici “Amerika’ya ölüm!”, “Danimarka’ya ölüm!” sloganları eşliğinde yürüdü.

Irak'ın Kerbelâ kentinde 10,000 kişinin katıldığı gösteride Danimarka bayrağı yakıldı ve Danimarka'yla ilişkilerin kesilmesi talep edildi.

26 Şubat Pazar: Nijerya'da geçen haftadan bu yana devam eden Müslüman-Hristiyan çatışmasında ölenlerin sayısı 100'ü aştı.⁹⁵

Pakistan'ın en büyük kenti Karaçi'de yetkili makamların yasaklamasına ve asker ve polisin gövde gösterisine rağmen toplanan 25,000 gösterici "Amerika'ya ölüm!" ve "Avrupa ülkeleriyle diplomatik ilişkiler kesilsin!" sloganları attılar.

Hong Kong'da 3,000 Müslüman barışçı bir protesto eylemi yaptı.

İslâmî öfkenin siyasal niteliği

Sözkonusu protesto dalgasının devrimci ya da az-çok tutarlı demokratik bir önderliğe sahip olmadığı ve yer yer bazı gerici İslâmî örgütler, hatta kitlelerin öfkesini denetim altında tutmak/ yönlendirmek, -Nijerya'da olduğu gibi- iç çatışmaları körükleyerek kendi konumlarını pekiştirmek ya da emperyalist efendilerinden daha fazla ödün koparmak isteyen gerici egemen sınıf ve klikler tarafından yönlendirildiği söylenebilir. İslâm ülkeleri işçi sınıfı ve emekçilerinin komünist, devrimci öncü güçler tarafından yönetilmedikleri koşullarda bunun böyle olması kaçınılmazdır. Ne var ki, bu olumsuz subjektif koşullara rağmen, Muhammet karikatürlerini protesto biçiminde başlayan gösterilerin özellikle Afganistan, Irak, Pakistan ve Lübnan'da -ve doğal olarak Suriye ve İran'da- zamanla ABD ve AB emperyalistlerini ve İsrail'i ve onların yerel işbirlikçilerini hedef aldığı ya da almaya başladığı görülüyor.

Tutarlı demokrat ve enternasyonalistler bu olaya *sadece* basın özgürlüğü ya da Muhammet karikatürlerini protesto eylemleriyle sınırlı bir perspektiften bakamazlar ve bakmamalıdır; Afganistan ve Irak'ın işgal altında olduğu, Filistin'in Siyonist devlet terörünün kısılcında tutulduğu, emperyalist gangsterlerin Suriye ve İran'a

⁹⁵ 120 milyonluk nüfusunun kabaca yarısı Müslüman ve yarısı da Hristiyan olan Nijerya'da egemen sınıflar öteden beri, İngiliz sömürgecilerinin ve emperyalistlerinin geleneğini sürdürerek gerek Müslümanlarla Hristiyanlar, gerekse de farklı etnik gruplar (Yoruba, Hausa, İbo vb.) arasındaki çatışmaları sistemli olarak kışkırtmaktadırlar. Dolayısıyla, sadece 1999'dan bu yana farklı topluluklar arasındaki çatışmalarda 10,000'den fazla insanın yaşamını yitirdiği Nijerya'nın durumunun büyük ölçüde kendine özgü bir nitelik taşıdığı unutulmamalıdır.

yönelik saldırı hazırlıklarını sürdürdüğü, İslâm dünyasını kendi emperyal çıkarlarına göre yeniden dizayn etme yolundaki plânlarını küstahça açıklayan ABD'nin bölgedeki askerî varlığını artırdığı, Arap ve İslâm ülkelerinin büyük çoğunluğunun sırtlarını ABD ve Batı Avrupa emperyalistlerine dayanmış ve iliğine değin çürümüş işbirlikçi burjuva/ burjuva-feodal klikler tarafından yönetildiği vb. koşullarda İslâm dünyası işçi sınıfı ve halklarının kökü tarihin derinliklerinde yatan meşru bir öfkeyle dolup taşması ve bunun bazan çok da rasyonel olmayan tepkilere ve eylemlere dönüşmesi tamamen doğaldır. Başını Washin- gton'un çektiği Batılı emperyalistlerin süregelen korsanca saldırganlık ve müdahalelerinin süreceği gözönüne alındığında, sözkonusu meşru öfkenin önümüzdeki aylar ve yıllarda değişik vesilelerle yeniden ve yeniden patlak verebileceği/ vereceği anlaşılabilir.

Aslına bakılırsa, emperyalist burjuvazi ve özellikle ABD-İsrail-Britanya şer ekseni, Müslüman emekçi kitlelerinin devrimci potansiyelini sol ve devrimci güçlerden çok daha iyi kavramış durumdadır. Dolayısıyla sözkonusu eksen uzun süredir bu potansiyeli etkisizleştirmeye çalışıyor. Onun; "uygarlıklar çatışması"na ilişkin demagoji yoluyla Müslüman ve Hristiyan işçi ve emekçiler arasında bir uçurum yaratmaya çalışması, Müslüman emekçi kitleleri hedef alan yoğun bir dezenformasyon ve saptırma çalışması sürdürüyor olması, sadece Irak'ta değil, İslâm dünyasının genelinde farklı etnik kökenlerden ve Şiî ve Sünnî inançlardan işçi ve emekçiler arasındaki çatışmaları körüklemesi, Usame bin Ladin, Ebu Musab el Zarkavî gibi ne idüğü belirsiz kişilerin ve kendi istihbarat örgütlerinin gerçekleştirdiği gerici terör eylemlerini kullanarak İslâm halklarının meşru direnişlerini karalamaya çalışması vb., bu farkındalığın göstergesidir. Bu bağlamda, Irak'ın Samara kentindeki Askerîye türbesine 22 Şubat'ta yapılan provokatif saldırının ardından ABD, Britanya İsrail istihbarat örgütlerinin ve onların hizmetindeki işbirlikçi güçlerin yıllardır körüklemekte oldukları Şiî-Sünnî çatışmasını açık bir iç savaşa dönüştürme yolundaki girişimlerini hızlandırmaları, sadece ABD ve ortaklarının Irak direnişini zayıflatma plânlarıyla asla açıklanamaz.⁹⁶ Bu karşı-devrimci atak aynı zamanda,

⁹⁶ ABD emperyalistlerinin kendi kontrgerilla öğretileri doğrultusunda eğittiği Özel Harp Dairesinin şeflerinden Tümgeneral M. Cihat Akyol'un Mart 1971'de yayımlanan makalesinde dile getirdiği görüşler Pentagon'un taktikler konusunda bir fikir vermektedir. Akyol, Özel Harp Dairesinin başında bulunduğu sıralarda, *Silâhlı Kuvvetler Dergisi*'nde yayımlanan "Gayrinizami Kuvvetlere Karşı Harekât" adlı yazısında şöyle diyordu: "Halkı mukavemetçilerden (direnişçilerden- G. A.) ayırmak için, sanki ayaklanma kuvvetleri yapıyor-

a) Neo-faşist şer ekseninin Şîî-Sünnî gerilimini kullanarak İran'ı (ve Suriye'yi) istikrarsızlaştırma ve bu ülkelere karşı hazırlandığı saldırı savaşı için daha avantajlı bir konum elde etme hesaplarıyla ve

b) Muhammet karikatürlerinin arkasından patlak veren değişik ulus ve mezheplerden Müslüman emekçilerin protesto eylemlerinin güçlendirdiği anti-emperyalist bilinci ve birleşik cephe eğilimini baltalama ve tersine çevirme plânlarıyla açıklanabilir ancak.

Proletaryanın devrimci enternasyonalist bakış açısıyla aydınlatılamadığı ya da az-çok tutarlı bir anti-emperyalist önderliğe kavuşturulamadığı koşullarda, İslâm bayrağı altında girilen böylesi kitle eylemlerinin, emperyalist ve gerici burjuvazi ve onların ajanları tarafından rayından saptırılması ve kendi gerici amaçları için kullanılması olanaklı olduğu gibi, bu tür eylemlerin bölgedeki Hristiyan azınlıkları, “rakip” mezheplerden emekçileri, demokratik değerleri, devrimci güçleri, kadın haklarını hedef alması ve kör terör eylemlerine dönüşerek yozlaşması pekâlâ olanaklıdır. Ve bu, belli ölçülerde böyle olmaktadır da. Zaten, şer eksenini ve onun bölgedeki işbirlikçi ve uzantıları da bunun böyle olması için âdeta fazla mesai yapmakta ve ellerinden geleni ardlarına koymamaktadırlar. Buna, Suudi ve Mısır gericilerinin Irak'ta nüfuzu güçlenen İran'a karşı yaptıkları siyasal ve askerî hamleler, bölge halklarının emperyalizme, Siyonizme ve onların yerli işbirlikçilerine karşı birikmiş öfkesini kullanarak kendi iktidarlarını pekiştirmek isteyen İran, Suriye gibi ülkelerin gerici burjuvazisinin entrikaları ve El-Kaide türü örgütlerin demagojik manevraları eklenmelidir.

Öte yandan, bilimsel sosyalizmin rehberliğinden yoksun ve onlarca yıldır süren baskı, sömürü, işgal, emperyalist terör ve aşağılamanın hedefi olmuş olan ve kendilerini dörbör yandan kuşatılmış hissedenden yoksul Müslüman emekçilerin bir bölümünün, anarşizme özgü kör terör eylemlerine yatkın bir ruh hali içinde olması da emperyalistlerin ve Siyonistlerin ve onların burjuva rakiplerinin işini kolaylaştırmaktadır. Güçsüzlük ve çaresizlik duygusu, Filistin'in intihar eylemcilerinin durumunda olduğu gibi bir dizi İslâmî renkli direniş örgütünü –ne yazık ki, yer yer emperyalist

muş gibi, müdahale kuvvetlerince zulme kadar varan haksız muamele örnekleri ile sahte operasyonlara başvurulması tavsiye edilir.” (Aktaran M. Emin Değer, *CIA, Kontrgerilla ve Türkiye*, 1978, Ankara, 1978, s. 145) Bu metotların gerek ABD tarafından dünyanın pek çok köşesinde, gerekse de Türk gericileri tarafından Kürdistan'da ve başka yerlerde sistematik bir biçimde uygulandığı biliniyor.

istihbarat örgütlerinin manipülasyonlarına açık- hatalı eylemlere sürüklemektedir. Lenin, “Anarşizm umutsuzluğun sonucudur” (“Anarşizm ve Sosyalizm”, Marks, Engels, Lenin, *Anarşizm ve Anarko-Sendikalizm*, Ankara, Sol Yayınları, 1979, s. 230) derken herhâlde bu ruh hâlini kastetmişti. *Ancak bütün bu sayılanlar, tutarlı demokrat ve enternasyonalist güçlerin, Müslüman emekçilerin devrimci potansiyelini küçümsemelerini, hatta daha da kötüsü yok saymalarını asla haklı çıkarmaz.* Tam da burada bazı hatalı yaklaşımlara değinmem gerekiyor.

Bazı hatalı yaklaşımlar

Şimdi, girişteki soruya dönebilir ve yüzbinlerce insanı kucaklayan ve yüz milyonlarca insanın ilgi ve sempatisinin odağı olan bu eylemler karşısında Türkiye’deki ve dünyadaki sol ve devrimci hareketlerin gösterdiği görece ilgisizlik ve duyarsızlığın nedeni üzerinde durabiliriz. Bunun temelinde, proletaryanın devrimci enternasyonalist bakış açısını içselleştirmiş komünist partilerinin olmayışı ya da son derece zayıf oluşu, burjuvazinin dünya görüşünün etkisinden tam olarak kurtulamamış olan bu sol ve devrimci hareketlerin bakış açılarının buna ek olarak Oryantalist-sömürgeci mantıkla sakatlanmış olması yatmaktadır. Öte yandan, din ya da siyasal din ile anti-komünizm ve siyasal gericilik arasındaki tarihsel bakımdan güçlü bağların siyasal İslâma karşı –kısmen haklı olarak- mesafeli bir duruşa yol açtığı ülkemiz özelinde sol ve devrimci hareketlerin Kemalist-lâisist bakış açısının etkisinden kendilerini hâlâ tam olarak arındıramamış oldukları gözönüne alınmalıdır. Türkiye devrimci hareketi içinde yer alan grupçuklar, işte genel olarak bu ideolojik bagajın, ama aynı zamanda yaşamakta oldukları kendi kendini tasfiye sürecinin etkisiyle olsa gerek, Muhammet karikatürleri vesilesiyle ortaya çıkan kitlesel öfke karşısında herhangi bir pratiksel adım atmamayı ve ihtiyatlı ve pasif bir tutum takınmayı yeğlediler.⁹⁷

⁹⁷ Aslında Türkiye devrimci hareketi, görece güçlü olduğu dönemlerde de, bazı alanları ve konuları gerici İslâmcı hareketlere ve faşistlere terketme gibi hatalı bir geleneğe sahipti. Örneğin, Irak’ta öteden beri ezilen bir milliyet konumunda bulunan Türkmenlerin, Kuzey Kafkasya’da Rus emperyalizmine karşı 1990’lardan bu yana kahramanca bir direniş sergileyen Çeçenlerin, Yugoslavya’da 1990’lardaki iç savaş sırasında özellikle Sırp gericilerinin katliam düzeyine varan saldırılarına hedef olan Boşnakların, Türkiye’de de önemli ölçüde yankılanan dramları, hemen hemen hiçbir zaman bu hareketin gündemine girmemiştir. Herhâlde Lenin’in, Ne Yapmalı? adlı ünlü yapıtında sosyal-demokratların (=komünistlerin) kime yönelirse yönelsin her türlü haksızlığa karşı çıkmasının mutlak zorunluluğunu belirttiği aşağıdaki

Ama bölgemizde bu konuda daha geri tutumlara da rastlandığını belirtmek gerekir. Örneğin, Avrupa'yı siyasal İslâma karşı teslimiyetçi bir tutum takınmakla suçlayan ve safını "uygar" ve "lâik" Avrupa'dan yana belirleyen İran Komünist İşçi Partisi-Hikmetist adlı örgüt, 2 Şubat 2006 tarih ve "İslâmcıların vicdan ve anlatım özgürlüğüne saldırısını püskürtelim! İslâmcıların saldırganlığına karşı durulmalıdır!" başlıklı açıklamasında şunları söylüyordu:

"İslâmî gericilik, Muhammet Peygamberin bir kaç karikatürünün yayımlanmasını, batı basını ve medyasına gözdağı vermek ve onların özgürlüklerini kısıtlamak için kullanmıştır. Suudi Arabistan'ın malî desteği ve Bin Ladin ve (İran- G. A.) İslâm Cumhuriyeti yanlısı grupların tehdidi üzerine kafasız ve fanatik zorbalara, Avrupa'daki anlatım ve vicdan özgürlüğünü hedef almışlardır. Bu saldırı yerle bir edilmelidir..."

Benzer bir tutum sergileyen Recep Maraşlı 9 Şubat tarihli ve "Ortadoğu gericilikleri kitle tabanlarını neden şahlandırıyor?" başlıklı yazısında şöyle diyordu:

"Danimarka, Norveç ve Fransa'daki bazı gazetelerde yayınlanan karikatürlerle Hz. Muhammed'e hakaret edildiği, İslâm âleminin bundan rencide olduğu ve bu nedenle öfkeli Müslümanların tepkilerinin büyüdüğü haberlerini kaygıyla izliyorum. Tepkiler makul demokratik protestolar olmaktan çıkıp, kitle terörüne, yakıp yıkmalara dönüştü. Büyükelçilikleri ateşe veren kalabalıkları görünce Sivas'ta Madımak otelini yakanlar, Trabzon'da bir papazın vurulduğunu duyunca da 6-7 Eylül olayları aklıma geliyor..."

"Bugün bu tip operasyonların Şam ve Tahran başta olmak üzere Ortadoğu gericiliklerince ve onların uzantıları tarafından zamandaş olarak tezgâhlandığı bir gerilim izlediğimizi düşünüyorum."

PENa Kurd'un 23 Şubat tarihli bildirisinin içeriği de bu iki kaynağına paralel. ANF haber ajansının haberine göre,

"PENa Kurd Merkezi son günlerde karikatür krizini bahane eden çevrelerin samimi olmadığını, buna inananların da âlet olduğunu belirtti..."

"Bu rejimlerin ülkelerinde yaşanan insan hakları alanındaki

sözlerini anımsatmanın yeridir: "Eğer işçiler, hangi sınıfları etkiliyor olursa olsun, bütün zorbalık, zulüm, şiddet ve suistimal olaylarına karşı tepki gösterecek biçimde eğitilmemişlerse işçi sınıfının bilinci gerçek siyasal bilinç olamaz. Dahası bu tepki, başka bir görüş açısından değil, Sosyal-Demokratik açıdan bir tepki olmalıdır." (Selected Works, Cilt 2, Londra, Lawrence & Wishart Ltd., 1936, s. 88)

ihlalleri ve sebep oldukları yoksulluğu gizlemeye çalıştıklarını belirten PENa Kurd, şiddet olaylarının bu rejimler tarafından bilinçli olarak geliştirildiğini savundu...

“Kürt yazarları olarak Danimarka’ya sivil toplum örgütlerinin kalesi olarak baktıklarını, gelişen ekonomisi ve özgürlüklere yaklaşımı da bunu gösterdiğini ve bu çerçevede örnek alınması gerektiği belirtildi.”

Marksist-Leninistler ve proletaryanın sınıf bilinçli öncüleri materyalisttirler; dolayısıyla onlar ideolojik plânda idealizmin bütün türlerine ve bu arada dine kesenkes karşı olmakla kalmayıp, sömürücü sınıfların ve onların devletlerinin dini ve diğer idealist saçmalıkları işçileri ve diğer sömürülen emekçileri uyuşturmak, aldatmak, onların devrimci ve anti-kapitalist sınıf savaşımalarını frenlemek ve bastırmak için kullandıklarını bilirler. Bu bakımdan onlar, DHKC’nin söylediğinin aksine Muhammet’i ve onun kişiliğini “halkın değeri” olarak görmezler.⁹⁸ Onlar, anlatım ve basın özgürlüğü de içinde olmak üzere dünyanın büyük burjuva-demokratik devrimlerinin aristokrasiye, krallığa ve onların manevî desteği olan dinsel gericiliğe karşı savaşımında elde ettiği mevzileri titizlikle savunurlar. Öte yandan Marksist-Leninistler -tarihsel deneyimin de pek çok kez doğrulamış olduğu gibi- emperyalizme, faşizme, militarizme ve kapitalizme karşı gerçek ve tutarlı savaşımın ancak sosyalizmin bayrağı altında ve işçi sınıfının önderliğinde verilebileceğinin, en radikal ve devrimci küçük-burjuva hareketlerin bile meta üretiminin ve kapitalizmin çerçevesini aşamayacaklarının da bilincindedirler. Hiçbir zaman demokratik bir programa sahip olamamış ve olamayacak olan ve geleceğin toplumunu yüzlerce yıl öncesinin dinsel kurallarına dayanarak inşa etmeyi öneren İslâmî direniş hareketlerinin program ve siyasal

⁹⁸ Bkz. DHKC Enternasyonal’in 7 Şubat tarihli “Karikatür değil halklara düşmanlık” başlıklı açıklaması. Muhammet’in geniş Müslüman kitleleri tarafından saygıdeğer bir kişilik olarak kabul edilmesi, onu ya da ona saygıyı “halkın değeri” yapmaz. Marks’ın “Alman İdeolojisi” adlı yapıtında söylemiş olduğu gibi, “Egemen sınıfın düşünceleri, bütün çağlarda egemen düşüncelerdir; yani, toplumun egemen *maddî* gücü olan sınıf, aynı zamanda egemen *entellektüel* güçtür. Maddî üretim araçlarını elinde bulunduran sınıf, aynı zamanda, zihinsel üretim araçları üzerinde de denetim sahibi olur; öyle ki bunun sonucu olarak zihinsel üretim araçlarından yoksun olanlar, genellikle egemen sınıfa bağımlı olurlar. Egemen düşünceler, egemen maddî ilişkilerin düşünsel anlatımından başka bir şey değildirler...” (Derleyen T. B. Bottomore ve M. Rubel, *Karl Marx, Selected Writings in Sociology and Social Philosophy*, New York, Penguin Books, 1979, s. 93)

çizgilerinin ise küçük-burjuva demokrasisinin bile gerisinde olduğu açıktır.

Ne var ki bu, proletaryanın sınıf bilinçli öncüsünün, dinsel renge bürünmüş/ dinsel bir biçim almış siyasal akımların belirli tarihsel koşullar altında, ezilen halkların emperyalizme ve uşaklarına karşı savaşımında objektif olarak kısmî bir ilerici rol oynayabileceği gerçeğini reddettikleri anlamına gelmez. Latin Amerika'da 1960'lardan bu yana ABD destekli gerici ve faşist diktatörlüklere karşı "kurtuluş teolojisi" öğretisi temelinde karşı duran ilerici din adamlarının, 1960'larda Vietnam'da ABD emperyalistlerine ve işbirlikçilerine karşı direnen Budist rahiplerin, 1978-2000 yılları arasında Lübnan'da İsrail'e karşı başarılı bir gerilla savaşı yürütmüş olan Hizbullah'ın ya da bugün Irak'ta, Filistin'de ve Afganistan'da ABD ve ortaklarına karşı siyasal İslâm bayrağı altında direnen örgütlerin *geçici, sınırlı ve koşullu* bir nitelik taşıyan ilerici rolü reddedilebilir mi? Elbette hayır. Tersini ileri sürmek, bu görüşlerin sahiplerini ister istemez dünya işçi sınıfı ve halklarının baş düşmanı ve sözde demokrat ve lâik, ama aslında genelde siyasal gericiliğin ve özelde en gerici dinsel akımların ve El Kaide türü provokatif grupların destekçisi olan emperyalizmle ve hatta İslâm düşmanlığını yaygınlaştırmaya çalışan neo-faşist ve ırkçı akımlarla buluşturur.

Ne yazık ki, İKİP-Hikmetist, Recep Maraşlı ve PENa Kurd, objektif olarak bu konuma düşmüşlerdir. Çağımız, asalak hâle gelmiş, çürümüş ve kokuşmuş kapitalizm, yani emperyalizm çağıdır. Bu çağda, dünyaya egemen olan bir avuç "ileri" ülkenin tekелci burjuvazisi, dünya nüfusunun ezici çoğunluğunu soymakta, ezmekte, tüm dünyaya siyasal gericilik ihraç etmekte, yığınları görsel ve yazılı basın üzerindeki tekелci denetimi aracılığıyla uyuşturmakta ve aldatmakta ve kendilerine karşı koymaya yeltenen herkesi ve herkesi acımaksızın modern teknolojinin ürünü olan kitle imha silâhlarıyla ve kolları dünyanın her yanına uzanan istihbarat örgütleri eliyle etkisizleştirmek ve yoketmekte zerrece duraksamamaktadır. Emperyalizm çağında malî sermaye ve onun devlet aygıtları; demokrasinin baş düşmanı, siyasal gericiliğin bütün tür ve biçimlerinin esas desteği ve kaynağıdır.

Özgürlüklerin ve uygarlığın kalesi olarak sunulan Batı Avrupa'nın tekелci sermayesinin pratiğine bir göz atalım. Bugün bu asalak katman, işçi sınıfının yüzyıllar süren savaşimleri sonucu kazanılan

demokratik özgürlükleri ve ekonomik mevzileri “terörle savaşım” gerekçesiyle buduyor, genç kuşakları fiziksel ve zihinsel bakımdan dejenere ediyor, dinsel gericiliği teşvik ediyor, militarizmi, ırkçılığı ve yabancı düşmanlığını körüklüyor, ABD ile birlikte değişik ülkelere (Yugoslavya, Haiti, Kongo, Fildişi Kıyısı vb.) askerî müdahalede bulunuyor, Afganistan’ın işgaline katkı yapıyor, İsrail’e sistematik biçimde para ve silâh yağıdırıyor, Lübnan’ı istikrarsızlaştırmak için çaba harcıyor, “renkli devrimler” gerçekleştirmek için ABD ve İsrail’le işbirliği yapıyor, HAMAS’ı işbaşına getirdiği için Filistin halkını tehdit ediyor, İran’a ve Suriye’ye karşı savaş açmak için elinden geleni yapıyor. Batı Avrupa emperyalistleri onyıllar boyunca Güney Afrika’nın iğrenç apartheid rejimini, 1960’lardan 1990’lara kadar Kongo’yu kana bulayan Mobutu Sese Seko diktatörlüğünü desteklediler. Onlar, Ruanda’da 1994’de yaşanan ve 800,000 kişinin yaşamını yitirdiği söylenen jenosidde ve Irak’a uygulanan 1 milyondan fazla insanın ölümüne yol açan BM ambargosunun yaşama geçirilmesinde rol oynadılar Aseem Shrivastava’nın dediği gibi,

“Uygarlık, sadece görgü kurallarından, hayvanları utandıracak bir vahşeti gözlerden saklayan temiz ve düzgün dış görünümünden ibaret değildir. İslâm ülkelerindeki karikatür-karşıtı gösterilerde barbarca davranışlar hiç olmazsa herkesin gözleri önünde yapılıyordu. Ama, eğer örgütlü kötülüğün boyutlarına sadece arasra göz atmanıza izin veriliyor ve gayri insanî kılınmış yoksunluğun buzdağı sadece arasra su yüzüne çıkıyor ve bizleri, uyku ilacı verilmiş bebekler gibi uyutmaya yetecek bir süre boyunca yeraltında kalıyorsa, yeni bir ifşaat dizisi ortaya çıkana kadar, uygar toplumların gemi azıya almış ve köklü barbarlığı nasıl görülebilecek?”

İKİP-Hikmetist, Recep Maraşlı ve PENa Kurd gibi düşünenlerin savlarının tersine, İran gibi bazı istisnalar bir yana konacak olursa, -Türkiye de içinde olmak üzere- Ortadoğu’daki ve diğer geri ve bağımlı ülkelerdeki gerici ve faşist rejimler- öndegelen emperyalist devletlerle çatışma konumunda *değillerdir*, tam tersine onlar, “kendi” işçi sınıfı ve halklarına karşı ABD ve ortaklarıyla birleşik bir cephe oluşturmuşlardır. Bu bağlamda, 6-7 Eylül türü olaylar da salt yerel gerici kliklerin marifeti olmayıp, emperyalist plânlarla yakından ilişkilidirler.⁹⁹ Dolayısıyla, İslâm ülkeleri işçi sınıfları ve halklarının

⁹⁹ Yağmacı Türk burjuvazisinin Rum burjuvazi ve küçük burjuvazisinin sermayesine zorbalık yoluyla el koymasına da olanak veren 6-7 Eylül olayları, Kıbrıs Rum halkının Britanya emperyalizmine karşı silâhlı vb. direnişinin geliştiği koşullarda, adanın eski sahibinin “böl ve egemen ol!” metodu uyarınca

bir bölümünün, Muhammet karikatürleri vesilesiyle ayağa kalkmaları ve sokaklara dökülmelerinin, ırkçı ve emperyalist önyargılarını kışkırtmak suretiyle Batı Avrupa işçi sınıfını yeni askerî mâceralara hazırlamaya -objektif olarak- hizmet ettiği savı kısmen doğru olsa bile, esas itibariyle yanlıştır. Söz konusu karikatürlerin bu amaçla yayımlanmış olması, emperyalist çevrelerin hesaplarının tuttuğu anlamına gelmiyor. Yüzbinlerce, milyonlarca Müslüman emekçinin ayağa kalkmış olması, *hem* başını ABD, Britanya ve İsrail'in çektiği dünya emperyalizmi, *hem de* Ortadoğu gerici rejimleri için önemli bir **potansiyel** tehdit oluşturmaktadır. Ortadoğu başta olmak üzere İslâm ülkeleri işçi ve emekçilerinin -şimdilik- görece geri taleplerle de olsa sokağa dökülmelerinin siyasal gericiliği güçlendireceği düşünülebilir mi? Emperyalist burjuvazinin bölgeyi savaş alanına dönüştürdüğü koşullarda, ülkelerinde bir yaprağın kımıldamasından bile korkan gerici ve işbirlikçi rejimlerin, hâlihazırda devrimci ya da demokratik bir önderlikten yoksun olsalar da bu yığınların gösterilerinden rahatsız olmayacakları ileri sürülebilir mi? Bu sorunun yanıtı, kesin bir hayır'dır.

Bu ülkelerin yoksul ve ezilen işçileri, köylüleri, gençleri ve işsizlerinin, bütün ulus, din ve mezhep farklılıklarını bir yana koyarak proletaryanın devrimci bayrağı altında toplanması ya da hatta güçlü bir birleşik devrimci anti-emperyalist cephe oluşturması olasılığı şimdilik çok zayıftır. Ama İslâm ülkeleri işçi sınıfları ve halklarının daha büyük kitleler halinde işgalci ve saldırgan güçlere karşı çıkması, Afganistan ve Irak bataklıklarında debelenen Amerikan neo-faşistlerini ve onların "uygar" Avrupalı ortaklarını daha şimdiden kaygılandırmaktadır. Bu koşullarda devrimci ve ilerici insanlığın görevi asla "uygarlık", "lâisizm" ya da "demokrasi"yi savunma adına, saflarındaki derin ayrımları, hatta yer yer uzlaşmaz karşıtlıkları hesaba katmaksızın İslâmî renkli *tüm* siyasal hareketleri, genel olarak "siyasal İslâm"ı hedef tahtasına oturtmak olamaz; onların ivedi görevi İran'a ve İran üzerinden tüm İslâm dünyası halklarına karşı uzun bir savaşa hazırlandığını açıkça ilân eden ve elleri

Kıbrıs Türk ve Rum toplumları arasındaki gerilimi arttırma plânının bir parçasıydı. Londra böylelikle, Türkiye ile Yunanistan'ı karşı karşıya getirerek adanın bölünmesini yani "Taksim"i dayatmayı, bu yolla önemli bir stratejik mevzi olan Kıbrıs'taki nüfuzunu ve özellikle Akrotiri ve Dikelya'daki dev askerî üslerini muhafaza etmeyi tasarlıyordu. Dönemin Başbakan Yardımcısı Fuat Köprülü'nün Yassıada yargılamaları sırasında, 6-7 Eylül olaylarının tezgâhlanmasında, o sırada Türkiye'de bulunan CIA şefi Allen Dulles'in katkılarından söz ettiği de unutulmamalı.

milyonlarca ve milyonlarca işçi ve emekçinin kanlarıyla lekelenmiş olan emperyalist haydutların önünü kesmek ve bu amaçla dünya işçi sınıfı ve halklarının baş düşmanı olan ABD-İsrail-Britanya eksenine ve onların ortak ve uşaklarına karşı en geniş anti-emperyalist cepheyi oluşturmaktır. ABD ve Batı Avrupa tekелci burjuvazisinin, Hristiyan işçi ve emekçilerle Müslüman işçi ve emekçiler arasında sahte bir kampleşma ve çatışma ortamı yaratma ve böylelikle kitle temelini genişletme ve faşizme yönelme yolundaki atağının önüne de ancak böylelikle geçilebilir.

Ezilen halkların gerçek kurtuluşu ancak, bütün ulus, milliyet, din ve mezheplerden işçileri ve diğer sömürülen emekçileri emperyalizme, faşizme, militarizme ve kapitalizme karşı tek bir cephede birleştirebilecek komünist partilerinin önderliğinde yürütülecek bir kavgayla, sömürülen insanlığın iktidarını kuracak olan sosyalist devrimle sağlanabilecektir. Bu doğrultuda ilerlemek, Müslüman işçi ve emekçiler başta olmak üzere tüm işçilerin ve emekçilerin anti-emperyalist, demokratik ve anti-faşist kavgalarının büyümesinden ve bu kavga süreci içinde bilinç ve örgütlülük düzeylerinin yükselmesinden geçecektir.

“Yaz Yağmurları” Operasyonu:

Gazze’de İsrail Devlet Terörünün Anımsattıkları ve Öğrettikleri

12-14 Temmuz 2006

“Filistin’in bölünmesi gayrimeşrudur. Biz bu kararı asla tanımayacağız... İsrail halkı Eretz İsrail’i yeniden ele geçirecektir. Tümünü. Ve sonsuzluğa kadar.”

Menahem Begin, 1948

“Devlet kılıcı,... moralini yüksek tutmanın ve ahlâksal gerilimini muhafaza etmenin biricik değilse de, esas aracı olarak görmelidir. Bu amaçla o, tehlikeler icat edebilir, hatta etmelidir ve bunu yapabilmek için de provokasyon ve intikam metodunu benimsemelidir.”

İsrail’in 1948-1956 yılları arasındaki ilk dışişleri bakanı ve 1954-1956 yılları arasındaki başbakanı Moşe Şaret’in Güncesinden.

“Bu bir diyetisyenle yüzyüze gelmek gibi bir şey. Onları (= Filistinlileri- G. A.) iyice zayıflatmalıyız; ama açlıktan öldürmemeliyiz.”

Dov Weissglas, İsrail hükümetinin baş siyaset danışmanı,

Haaretz, 16 Şubat 2006

Halk Direniş Komiteleri ve İzzeddin el-Kassam Tugayları’na bağlı Filistinli direnişçilerin 25 Haziran’da Kerem Şalom kibbutzunun bitişiğindeki tank üssüne karşı yaptıkları gözüpek eylemde iki İsrail askerini öldürmeleri ve birini de kaçırmalarının ardından yaşananlar ve onların yankıları, daha adil ve daha insanî bir dünyayı özleyen ve bunun için çalışan herkes için bir kez daha gerçek bir rahle-i tedris işlevi gördü ve görmeye devam ediyor. Filistinli’lerin eyleminin ardından İsrail işgal kuvvetleri 28 Haziran’da Gazze’ye karşı,

hâlihazırda sürmekte olan “Yaz Yağmurları” operasyonunu başlattılar. Bu yaşananların yeni bir şey olmadığı, dünyanın bu acılarla yoğrulmuş köşesinde 1930’lardan bu yana, yani yaklaşık olarak üç çeyrek yüzyıldır Siyonist teröre karşı savaşan ve yaklaşık 60 yıldır Siyonist işgal altında yaşayan Filistin halkının haklı kavgasının, kapitalist-emperyalist sistemin anti-demokratik, gerici, saldırgan karakterini ve ikiyüzlülük ve sahteliğini fazlasıyla sergilediği haklı olarak söylenebilir. Ancak böylesi bir anımsatma pek de yerinde olmayacaktır. Olmayacaktır; çünkü, özellikle dünya ölçeğinde devrimci öncü güçlerin son derece zayıf olduğu ve buna bağlı olarak işçi sınıfı ve ezilen halkların savaşım deneyimlerinin unutulduğu ve unutturulduğu ve burjuva-demokratik yanılısamların son derece yaygın olduğu günümüz koşullarında, bu derslerin yeniden ve yeniden öğrenilmesi gerekiyor.

Anımsanacağı üzere bu yılın Ocak ayında yapılan ve dürüstlüğü ve saydamlığı konusunda hiç kimsenin aleyhinde tek sözcük söyleyemediği Filistin genel seçimlerinden zaferle çıkan HAMAS oldu. Bunun ardından ise, Siyonist burjuvazi ve onun âletleri ve borazanları, HAMAS’ın oluşturduğu Filistin hükümetini devirmek, Filistin halkını cezalandırmak ve Filistin’deki farklı gruplar (özellikle Fatah ile HAMAS) arasında bir iç savaş çıkarmak için kolları sıvadılar. Yıllardır iktidarı kimseyle paylaşmayan ve büyük ölçüde yozlaşmış ve bürokratlaşmış olan ve daha Yaser Arafat döneminde İsrail’in polisi rolünü oynamaya gönüllü olduğunu gösteren Fatah’ın bir kanadı da gerilimi kışkırtmak suretiyle, bir kez daha Filistin halkının düşmanlarının yanında saf tuttu.

Peki, İslâm dünyasına “demokrasi” getirme aşkıyla bu ülkelere askerî saldırıda bulunma ve halklarına terör uygulama hakkına sahip olduğunu ileri süren Amerikan neo-faşistlerinin ve onların kuyruğunda sürüklenen “çok uygar ve demokrat” Batı Avrupa emperyalistlerinin tepkisi ne oldu? Tek sözcükle, kendisi de bu sonuçlardan şaşkınlığa düşmüş olan Siyonistlerin, zaten büyük çoğunluğu sefalet koşullarında yaşayan Filistin halkını daha büyük ölçüde açlığa mahkûm etmelerine ve terörize etmelerine yardımcı olmak. Hâlbuki, Ocak 2006 öncesinde, başka bir amaçla değil, Filistin halkını kötölemek, aşağılamak ve teslim almak amacıyla, başını önce Yaser Arafat’ın ve ardından Mahmut Abbas’ın çektiği kokuşmuş Fatah yönetimini ikiyüzlü bir biçimde yiyicilikle ve yolsuzlukla suçlayan da bu bay ve bayanların ta kendileriydi. Görünüşe ve havalarına bakılırsa onların, yiyiciliğe ve yolsuzluğa bulaşmamış olan HAMAS’ın seçimleri kazanmasına sevinmeleri

ve İslâm dünyasının en demokratik seçimlerini gerçekleştirmiş olan Filistin halkının siyasal olgunluğunu alkışlamaları gerekirdi. Ama çoğu zaman Telaviv’den yükselen nağmelere uyararak danseden bu güçler onyıllardır izledikleri pro-Siyonist, anti-demokratik ve sömürgeci rotadan sapmadılar. İsrail, Ocak seçimlerinden hemen sonra, günlük cinayetlerinin yanısıra, İşgal Altındaki Topraklarda yaşayan Filistin halkına karşı bir yiyecek ve ilaç ambargosu başlatmıştı bile.

Buna paralel olarak AB emperyalistleri, Ocak 2006 seçimlerinden kısa bir süre sonra Filistin yönetimine sundukları sınırlı malî desteği kestiler. Ama iş bununla kalmadı. ABD tehdit ve yaptırımları nedeniyle uluslararası bankalar Mart ayından itibaren, Arap devletlerinin -Washington’daki terörist elebaşlarıyla işbirliklerini gizlemek için- sözümona bu talihsiz halka yardım için topladıkları fonları Filistin’e aktarmayı reddettiler. İsrail, HAMAS’ın seçimleri kazanmasından bu yana Filistinli’lere ait ve ayda yaklaşık olarak 55 milyon dolar tutarındaki vergi gelirine korsanca el koymaya başladı. Dahası, 23 Mayıs 2006’da ABD Temsilciler Meclisi 361’e karşı 37 oyla Filistin halkına ek yaptırımlar uygulanması yolunda bir karar aldı. Bütün bu önlemler, demokratik bir seçim yapmış ve kendi özgür iradesini ortaya koymaya cüret etmiş olduğu için Filistin halkının, “uluslararası topluluk”, yani ABD ve AB emperyalistleri ve onların kuyruğunda sürüklenen devletler ve uluslararası kuruluşlar tarafından Siyonist burjuvazi yararına bir kez daha kollektif bir biçimde cezalandırılmasından başka bir şey değildi. Uzun sözün kısası onlar, Ocak 2006’da yapılan demokratik seçimleri kazanan ve Mart ayı sonunda oluşturulan Filistin hükümetini kuşatmak ve devirmek ve Filistin halkının yaşamını yeniden cehenneme çevirmek için elinden geleni ardına koymayan İsrail’i her yolla desteklediler.¹⁰⁰

¹⁰⁰ Siyonist şefler, ötedenberi Filistinli liderleri “barış için uygun bir partner olmamakla”, “terörist örgütlere karşı harekete geçmemekle”, “anlaşmalardan doğan yükümlülüklerini yerine getirmemekle” suçlamışlardır. Dolayısıyla, Siyonistlerin yeni Filistin hükümetini, HAMAS’ın “İsrail’in varlığını kabul etmediği” ve “terörist bir örgüt olduğu” gerekçesiyle reddetmesi hiç de inandırıcı değildir. Yakın geçmişte, İsrail benzer gerekçelerle karargâhını bombaladığı ve daha sonra öldürdüğü Yaser Arafat’ın yanısıra Mahmut Abbas’ı bile muhatap almayı reddetmiş ve onları da “terör eylemleri”nden sorumlu tutmuştu. Filistinli’lerle herhangi bir anlaşmaya varmayı asla düşünmeyen İsrail’in stratejisi, hep Filistin önderliğini felcetmek ve teslim almak, eğer olanaklıysa Filistinli gruplar arasında bir iç savaş kışkırtmak ve her halükârda kendi uzlaşmaz tutumunun yarattığı ortamdan yararlanmak suretiyle daha ve daha çok Filistin toprağı gasbetmek biçiminde özetlenebilir.

Dahası, ABD ve Almanya başta olmak üzere emperyalist devletler, zaten tepeden tırnağa silâhlı olan ve yüzlerce nükleer savaş başlığına sahip bulunan Siyonist devlete, Filistinli çocukları, kadınları ve erkekleri katletmek için her yıl yeni silâh sistemleri armağan ediyor, onu malî, siyasal ve diplomatik bakımdan koruyor, Filistin halkının haklı savaşımını kötülüyor ve onun sesini kısıyor ve böylelikle Siyonist katillerle suçortaklığı yapıyorlar. Filistin onyıllardır, dünyanın her yanında olduğu gibi, Ortadoğu'da da en gerici ve anti-demokratik rejimleri işbaşına getiren ve/ ya da destekleyen ABD ve AB emperyalistlerinin militarist ve gerici yüzlerini sergileyen en önemli savaş alanlarından biri olmuştur ve görünür gelecekte öyle olmaya devam edecektir. Bu da nesnelerin doğası gereğidir. Lenin'in dediği gibi,

“Emperyalizm, hem dış, hem de iç siyasette demokrasinin çiğnenmesi doğrultusunda, gericiilik doğrultusunda uğraş verir. Bu anlamda emperyalizm, sadece onun taleplerinden *biri* olan ulusal kendi yazgısını belirlemenin değil, söz götürmez bir biçimde *genel olarak demokrasinin, demokrasinin tümünün* ‘yadsınması’dır.”¹⁰¹

25 Haziran-sonrası dönem, uluslararası hukuk denen şeyin boş bir laftan, alçakça bir demagojiden başka bir anlam taşımadığını, uluslararası anlaşmalara, ancak güçlülerin çıkarlarına ters düşmediği ve/ ya da bu güçlüler arasında bir uzlaşma sağlandığı ölçüde uyulduğunu ve uyulacağını, BM türünden uluslararası kurumların, öndegelen kapitalist devletlerin çoğu zaman ezilen sınıfları ve halkları oyalamak ve arkadan vurmak için kullanılan bir araç işlevi gördüğünü bir kez daha gösterdi. Siyonistlerin, onyıllardır BM'in ve diğer uluslararası kurumların Filistin konusunda aldıkları, ama arkasında durmadıkları pek çok kararı ya da yaptıkları tavsiyeleri ellerinin tersiyle bir yana ittikleri bilinen bir olgu. Bunun en son örneklerinden biri, Lahey'deki Uluslararası Adalet Mahkemesinin, İsrail'in inşaatını tamamlamak üzere olduğu ‘Apartheid Duvarı’ ile ilgili 9 Temmuz 2004 tarihli kararı. İsrail, 670 kilometre uzunluğundaki bu yasadışı duvarı inşa etmek suretiyle, tüm dünyanın gözleri önünde yüzbinlerce Filistinli'nin yaşadığı geniş bir alana, Batı Yakası'nın yüzde 40'ına el koyuyor. Duvar tamamlandığında Batı Yakası ve Gazze'de yaşayan Filistinli'ler “tarihsel Filistin” topraklarının sadece yüzde 12'lik bölümüne sıkışmış olacaklar.

¹⁰¹ “A Caricature of Marxism and Imperialist Economism”/ “Marksizmin Bir Karikatürü ve Emperyalist Ekonomizm”, Collected Works, Cilt 23, Moskova, Progress Publishers, 1974, s. 43.

İsrail ordusu, Filistin direnişinin haftalardır Gazze’yi top ve tank ateşiyle döven ve bu arada çok sayıda sivil katleden Siyonistlere karşı gerçekleştirdiği başarılı bir operasyonla Gilad Şalit adlı İsrailli onbaşıyı kaçırınlarına “Yaz Yağmurları” operasyonunu başlatmakla yanıt vermekle kalmadı; o, 29 Haziran’da görülmemiş bir küstahlıkla Filistin hükümetinin 8 bakanını ve aralarında milletvekillerinin de bulunduğu 56 diğer HAMAS üyesi yetkiliyi kaçırdı ve daha fazlasını yapma tehdidini savurdu. Nazi Almanyası’nın tarzını anımsatan ve Filistin halkını aşağılamayı ve yönetimini devirmeyi hedefleyen bu korsanca eyleme karşı BM’in ya da sözümona demokrasi ve parlamentarizm savunucusu “büyük” kapitalist devletlerin ağzından bir tek göstermelik protesto sözcüğü bile çıkmadı. Tabii, şu alışlagelmiş ve mide bulandırıcı “iki tarafa da itidal (=ılımlılık) tavsiye” eden sözümona açıklamaları saymazsak. Aynı husus, Siyonist haydutların Gazze’deki üç ana köprüyü havaya uçurmaları, bölgedeki tek elektrik santralini füzelerle vurarak tahrip etmeleri ve böylelikle Gazze halkını susuz ve elektriksiz bırakmaları, “İsrail Savunma Kuvvetleri” gibi tuhaf ve grotesk bir ad taşıyan İsrail ordusunun Gazze’ye karşı girdiği bombardımanda şu ana kadar birçoğu çocuk 80 dolayında Filistinli’yi öldürmesi ve yüzlercesini yaralaması ve yüzlerce konutu oturulamaz hâle getirmesi, İsrail buldozerlerinin Han Yunus’un doğusundaki tarımsal alanları yoketmesi, Siyonistlerin Gazze’nin giriş ve çıkışlarını tutarak Filistin halkının gereksinim duyduğu yiyecek maddesi ve tıbbî malzeme akışını engellemesi vb. için de geçerli. 25 Haziran’dan bu yana yaşananlar, sadece ve sadece güce boyun eğen ve eğecek olan tekelci burjuvazinin ve gericiliğin her siyasal bunalımda, güçsüz ve örgütsüz olan emekçi yığınları hukuka, yasalara, insan haklarına, demokrasiye vb. ilişkin gevezelikleri bir yana atarak nasıl acımasızca ayakları altına aldığını ve alacağını ya da böyle davrananların yanında yer aldığını ve alacağını bir kez daha gösterdi. Bu, “uluslararası hukuk”a ilişkin liberal ve burjuva-demokratik yanılsamalardan kurtulmaları gereken ezilen sınıf ve ulusların önünde, tek, ama bir tek yol olduğunu bir kez daha ortaya koyuyor: İşçi sınıfının komünist öncüsünün rehberliğinde örgütlenmek, geniş emekçi yığınları seferber etmek ve mutlaka ve mutlaka gerçek bir siyasal güç olmak.

Stalin’in Şubat 1931’de sanayi yöneticilerine hitaben yaptığı bir konuşmada dediği gibi,

“Sömürücülerin yasası, geri ve zayıf olanların ezilmesini buyurur. Bu kapitalizmin orman yasasıdır. Siz gerisiniz, zayıfsınız, demek oluyor ki siz hatalısınız; o hâlde siz dövülebilir ve köleleştirilebilir-

siniz. Siz güçlüsünüz, demek oluyor ki siz haklısınız; o hâlde sizden çekinmeliyiz.”¹⁰²

Öte yandan 25 Haziran sonrasında yaşanan gelişmeler, ABD ve Batı Avrupa emperyalistlerinin, özellikle Filistin-İsrail sorunu söz-konusu olduğunda ırkçılığa varan bir ayrımcı tutum sergilediklerini ve en bayağı türünden bir çifte standart uyguladıklarını bir kez daha ortaya koydu. Onbaşı Gilad Şalit’in kaçırılmasının ardından karşı-devrimci ve emperyalist burjuva medyasının kopardığı Goebbelsvari yaygara bunun en çıplak göstergesidir. Bu bay ve bayanlar, onyıllardır Filistin’i işgal altında tutmakla kalmayıp, 25 Haziran’dan önce de Filistin topraklarını sayısız kez bombardıman eden, dahası çok sayıda Filistinli’yi katleden, yaralayan ve korsanca kaçırın bu sömürge ordusunun bir elemanına karşı askerî bir eylem yapılmasını, neredeyse kabul edilemez bir şey ve görülmemiş bir “insan hakkı ihlâli” gibi göstermeye çalışıyorlar. Onlar, bu meşru askerî eylemi; “savaş ilanı”, “çatışmanın tırmandırılması”, “terörist bir eylem” vb. biçiminde niteleyerek kendi anti-demokratik, gerici ve sömürgeci karakterlerini ve dahası sahtekârlık ve yalancılıklarını bir kez daha ele veriyorlar. Kendilerine, çatışmaları tırmandırmakla suçladıkları HAMAS’ın askerî kanadının, İsrail iç istihbarat örgütü Şin Bet’in raporunun da doğruladığı gibi *18 aydır tek yanlı bir ateşkes sürdürdüğünü* ve bunu ancak İsrail’in 9 Haziran’daki plâj katliamından sonra bozma kararı aldığını anımsatmam gerekecek. Ve tabîi Siyonist saldırganların bütün bu süre boyunca Filistin halkına karşı cinayetler ve bombalamalar da içinde olmak üzere çeşitli savaş suçları işlemeye devam ettiklerini.

Şalit’in kaçırılmasından bir gün önce İsrail komandoları Refah’tan Mustafa ve Usame Muammer adlı iki kardeşi silâh zoruyla kaçırmışlardı. Kendisinden beklendiği gibi tekelci burjuva medyası bundan hiç söz etmedi.

Tabîi tekelci burjuva medyasının sözünü etmediği daha bir dizi Siyonist saldırı eylemi vardı. Örneğin, 8 Haziran’da, bir İsrail savaş uçağından atılan füze Halk Direniş Komiteleri’nin lideri olan ve HAMAS önderliğindeki Filistin hükümeti tarafından içişleri bakanlığı genel denetmenliğine getirilen Cemal Ebu Samadana ile üç arkadaşının ölümüne ve yedi kişinin de yaralanmasına yol açmıştı.

Tekelci medya, 9 Haziran’da Beyt Lahiyе açıklarında konuşlanmış İsrail savaş gemisinin plâjda piknik yapan Filistinli’leri hedef aldığını, bu bombardıman sırasında 7’si aynı aileden ve 3’ü çocuk olmak üzere

¹⁰² “The Tasks of Business Execcutives”/ “İşyeri Yöneticilerinin Görevleri”, Problems of Leninism, Moskova, Foreign Languages Publishing House, 1940, s. 365-66.

8 kişinin öldüğünü, 35 kişinin yaralandığını ve onu izleyen katliamları da el çabukluğuyla geçiştirdi. Beyt Lahiyе katliamından hemen sonra devreye giren İsrail dezenformasyon mekanizması olayı kapatmaya, hatta ölüm ve yaralanmaların sorumluluğunu Filistin direnişinin üzerine yıkmaya çalışmaya başlamıştı bile. Onlara göre, patlamalar, Filistin direnişinin sahile yerleştirdiği mayınlardan kaynaklanmıştı! Ne var ki, gerek görgü tanıkları ve gerekse Human Rights Watch örgütünün patlayıcı madde uzmanları bu yalanı açığa çıkardılar.

Bir kaç gün sonra, yani 13 Haziran’da bir İsrail savaş uçağının fırlattığı füzeler, 2’si öğrenci olmak üzere 10 Filistinli’nin ölümüne ve en az 30 Filistinli’nin yaralanmasına yol açtı. Görgü tanıkları, ilk füzenin bir kamyoneti vurduğunu, aralarında çocukların da bulunduğu bazı Filistinli’lerin ve yakındaki bir hastaneden gelen sağlık görevlilerinin kamyonettekilere yardım etmek üzere toplandığı anda, İsrail uçağının kalabalığa ikinci bir füze fırlattığını söylediler.

20 Haziran’da bir Filistinli’yi öldürmeye çalışan İsrail ordusunun Gazze’de düzenlediği füze saldırısında 3 Filistinli çocuk (6 yaşındaki Muhammet Cemal Şükrü Ruka, 5 yaşındaki Mahmut Ziyat el-Şerif ve 16 yaşındaki Bilal Caser el-Hissi) öldü ve 15 kişi yaralandı.

İsrail’deki insan hakları örgütlerinden B’Tselem, 21 Haziran’da İsrail uçaklarının Gazze Şeridine fırlattığı füzenin Han Yunus’taki bir eve isabet etmesi üzerine Fatma Ahmet adlı 35 yaşındaki hamile bir kadının ve onun 48 yaşındaki kardeşi Zekeriya Ahmet’in öldüğünü ve 6’sı çocuk olmak üzere 11 kişinin yaralandığını açıkladı.

BU SAVAŞ SUÇLARININ TÜMÜ, İSRAİLLİ ONBAŞININ KAÇIRILMASINDAN ÖNCE GERÇEKLEŞTİRİLDİ.

Eski bir İsrail askeri olan, ama şimdi Courage to Refuse (=Reddetme Cüreti) adlı burjuva-demokrat karakterli savaş karşıtı bir örgütün başında bulunan Arik Diamant, “Look who’s been kidnapped!” (“Bak Kim Kaçırılmış!”) adlı yazısında kendisinin de katıldığı ve 10 yıl önce Nablus’da bir Filistinli’nin kaçırıldığı eylemi anlattıktan sonra sözlerini şöyle sürdürüyordu:

“Hiç bir gazete bu olaydan söz etmedi. Ona yardımcı olmak için Avrupalı diplomatlar da çağrılmadı. Ne de olsa, bu Filistinli gencin kaçırılması sıradan bir olaydı. 40 yılı aşkın işgal sırasında biz, tıpkı Gilad Şalit olayında olduğu gibi binlerce kişi kaçırdık.

“Bu işi Filistinli’ler yaptığında biz o eylemi ‘terör’ olarak niteliyoruz. Biz yaptığımızda ise, bu baskı eylemini aklamak için

fazla mesai yapıyoruz.”

Filistin direnişi, İsraili onbaşının serbest bırakılması için İsrail zindanlarında tutuklu bulunan ve çürütülen 9,400 Filistinli tutsağın serbest bırakılmasını istiyor. Gilad Şalit için yaygara koparan emperyalist ve Siyonist Goebbels taslakları ise bir bölümü çocuk ve kadın olan ve zorla ve yasadışı bir biçimde kaçırılmış ve hapse tıkmış olan bu tutsak ordusunun neredeyse adını bile anmıyorlar.

Öte yandan Başbakan Ehud Olmert 22 Haziran’da, Filistinli’lerin Kassam adlı ilkel füzelerinin ulaşabildiği Sderot kentinin¹⁰³ sakinleriyle ilgili olarak şunları söylemişti:

“Ben Gazze sakinlerinin durumuna yürekten üzüldüyorum; ama Sderot sakinlerinin yaşamları ve refahları Gazze sakinlerininkinden **daha önemlidir.**” (boldlar benim) Bu diplomatik sözlerin, Olmert’le Mahmut Abbas’ın, Ürdün’ün Petra kentinde Kral Abdullah’ın organize ettiği ve kendilerine Nobel ödülü dağıtılmış Siyonist yazar ve aktivist Elie Weisel ve kötü ünlü anti-komünist Dalay Lama gibi kişilerin katıldığı bir toplantı sırasında söylendiği de unutulmamalıdır. (Siyonist gericiliğin şeflerinin, kendi aralarında yaptıkları toplantılarda Filistinliler için çok daha aşağılayıcı sıfatlar kullandıklarını tahmin etmek hiç de zor değil.) Bu toplantı sırasında yaptıkları ikili bir görüşmede Olmert ve Abbas, Filistin halkının iradesini ve direnişini nasıl kırabileceklerini tartışmışlardı. Yoksa Siyonist devletin şeflerinin, ister Gazze’den olsunlar isterse Batı Yakası’ndan, Filistinli’lerin durumuna gerçekten üzüleceğine kim inanır?

Tabii hırsından kudurmuş olan emperyalist ve Siyonist burjuvazi, işgale karşı silâhlı ve diğer ve BM tarafından 10 Aralık 1948’de kabul edilen İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’nde bile bir biçimde onaylanmış olduğunu, yani ezilen ve işgal altında tutulan bir halkın silâhlı direniş hakkını savunmak için hiç de devrimci ya da komünist bir konumda olmanın gerekmediğini, bu hakkın pekâlâ burjuva

¹⁰³ Siyonistler, Ağustos 2005’de Gazze’den çekilmelerinden bu yana İsrail sivil hedeflerine 500’den fazla Kassam füzesi fırlatıldığını ileri sürüyorlar. İsrail’in üzerinde kıyamet kopardığı, fakat ancak Gazze yakınlarındaki küçük bir yerleşim birimi olan Sderot’a ulaşabilen bu ilkel füzeler son 5 yıl içinde topu topu 8 İsraili’nin ölümüne yol açmış bulunuyor. Oysa BM yetkililerinin verdiği rakamlara göre Ağustos 2005’den bu yana İsrail, Filistinli sivil halkın yaşadığı bölgelere 7,000 ila 9,000 top mermisi atmış ve yüzlerce insanı öldürmüş, sadece Onbaşı Gilad Şalit’in kaçırıldığı tarihten önceki bir ay içinde -11’i çocuk olmak üzere- 49 Filistinli’yi öldürmüş ve 259’unu da yaralamıştı.

demokrasisi çerçevesinde de meşruiyet taşıdığını da unutmuştur.¹⁰⁴ Onlara göre; ezilen sınıflar ve halklar ve onların öncü güçleri silâhsız olmalı ya da silâhsızlanmalı/ silâhsızlandırılmalı, ama işçi sınıfı ve halkları ezen gerici ve emperyalist burjuvazi her gün daha da büyüttüğü ve modernleştirdiği silâhlı güç tekeli elinden asla ve asla bırakmamalıdır. Oysa, gerçek ve kalıcı barışa giden yol, sömürücü *egemen sınıfların* ve emperyalistlerin silâhsızlandırılmasından, bir başka deyişle *onların* siyasal iktidarlarının devrilmesinden geçmektedir. Ezilen sınıfların ve halkların kapitalist-emperyalist teröre boyun eğmemesi, gerici egemen sınıflara karşı durması ve kendi kendini yönetme hakkı da içinde olmak üzere haklarını savunması ve özellikle silâhlı direniş yolunu tutması; iligine kadar çürümüş olan ve bir faşistleşme süreci yaşayan tekerci burjuvazi için hem kesinlikle dayanılmaz bir şeydir, hem de onun ödünü koparmaktadır. Varsın koparsın!

İlk bakışta şaşırtıcı gözükse de, 25 Haziran sonrasında yaşananlar, gerek tarih boyunca büyük acılar çekmiş olan Yahudi halkının ve gerekse Siyonist devleti yöneten savaş suçlularının ve teröristlerin kendi deneyimlerinden de pek bir şey öğrenmediklerini gösteriyor. Ne yazık ki, 1930’lardan ve özellikle 1948’den bu yana süren etnik arındırma, katliam, terör ve apartheid uygulamalarına rağmen –bir dizi stratejik ve tarihsel nedene bağlı olarak- Yahudi halkının büyük çoğunluğu, Siyonist burjuvazinin ‘farklı’ fraksiyonlarının Filistin halkına karşı uyguladığı baskıları desteklemektedir. (Geçerken bunda, dünya, Ortadoğu ve Filistin/ İsrail ölçeğinde komünist ve radikal devrimci hareketlerin alabildiğine zayıf ya da neredeyse tümüyle etkisiz oluşunun ve Filistin direnişine egemen olan grupların, sınıfsal karakterlerinden ve ideolojik-siyasal konumlarından kaynaklanan hatalı stratejik ve taktiksel yaklaşımlarının da belli bir rolü olduğunu belirtmek gerekir.) “Kendi” devletin Filistin halkına karşı onyıllardır sürdürdüğü etnik arındırma vb. uygulamalarına ve komşu Arap ülkelerine karşı yürüttüğü militarizm ve yayılmacılık politikalarına karşı esas itibariyle sessiz kalması ya da pasif/ aktif destek sunması, zaten ötedenberi Avrupalılara özgü bir sömürgeci-ırkçı toplumsal psikolojiyle donanmış bulunan İsrail halkını daha da gericileştirmiş, daha da dejenere etmiştir. Yafa Stratejik İncelemeler Enstitüsü’nün

¹⁰⁴ İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’nin Giriş bölümünde şöyle denmektedir: “İnsanın istibdat ve baskıya karşı son çare olarak ayaklanmak zorunda kalmaması için, insan haklarının bir hukuk düzeni ile korunmasının zorunlu olduğu,” (Mehmet Genç, *İnsan Hakları ve Temel Özgürlükleri*, Bursa, Uludağ Üniversitesi, 1987, s. 239)

Mart 2002’de yaptığı bir anket, İsraili’lerin yüzde 46 ila 60’ının Filistin sorununun “sonal çözümü”nün sağlanması için *Filistinli’lerin kitlesel olarak göçertilmesini* desteklediklerini gösteriyordu. Ünlü anti-Siyonist yazar İsrail Şamir bu anketin sonuçlarını yorumlarken şöyle diyordu: “Bu tür düşünceler 1938 yılında bile Nazi Almanyası’nda, şimdi Yahudi devletinde olduğu ölçüde yürekten destek bulmuyordu.”¹⁰⁵

Marks’ın, başka ulusları ezen bir ulusun özgür olamayacağı yolundaki saptaması, tüm yaşamı ve varlığı savaş, terör, etnik arındırma politikalarıyla belirlenmiş Siyonist devletin ve burjuvazinin ideolojik-siyasal önderliğini ne yazık ki sorgulamamış ya da sorgulayamamış olan İsrail halkı için fazlasıyla geçerlidir. Kendisini emperyalist Batı uygarlığının, Ortadoğu’nun “vahşi ve barbar” halklarına karşı ön cephede savaşan stratejik üssünün askerleri olarak algılayan, önemli bir bölümü Filistin topraklarının **tümünün** kendilerine Allah tarafından vadedilmiş olduğuna inanan¹⁰⁶, refahını Filistin halkının soyulmasına ve mülksüzleştirilmesine borçlu olan, silâh zoruyla çalınan ve muhafaza edilen bu topraklarda kurulmuş olan Apartheid devletinde ve âdeta sürekli bir savaş psikolojisi içinde yaşayan İsrail halkı gerçekten özgür olabilir mi?

Öte yandan, Filistin halkına karşı sürdürdüğü acımasız savaşım sürecinin derslerinden bir şeyler öğrendiğini varsayabileceğimiz Siyonist devletin ve onun dünya ölçeğinde ünlü istihbarat örgütlerinin de –farklı bir düzeyde ve kategoride de olsa- aynı öğrenme yeteneksizliğini paylaştığını görüyoruz. Bunun en çarpıcı belirtileri, İsrail’in 25 Ocak 2006 seçimlerinden sonra HAMAS’a ve Filistin halkına karşı kokuşmuş ve işbirlikçi Mahmut Abbas kliğini açıkça desteklemesi, bu klik aracılığıyla farklı Filistinli gruplar arasında bir iç savaş çıkarmak amacıyla sürtüşme ve çatışmaları körüklemesi ve bu amaçla geçtiğimiz Haziran ayında tüm dünyanın gözleri önünde Abbas kliğine çok miktarda silâh vermesiydi.¹⁰⁷

¹⁰⁵ İsrail Şamir, “NotAnother Peace Plan”/ “Ne? Bir Başka Barış Planı mı?”, 14 Mart 2002.

¹⁰⁶ İsrail Başbakanı Olmert 24 Mayıs’ta ABD Kongresi’ne hitap ederken şöyle diyordu: “Ben halkımızın bu toprağın tümü üzerindeki sonsuz ve tarihsel hakkına inandım ve hâlâ da inanıyorum.” Bu sözleriyle öncellerini doğrulayan Siyonist şefböylelikle “barış süreci” diye bir şey tanımadıklarını, sonal amaçlarının “bu toprağın tümü”nü ele geçirmek, yani Filistinli’leri, sıkıştırılmış oldukları gettolardan ve bantustanlardan da sürmek olduğunu, onları anayurtlarından tümüyle göçertmek olduğunu kendi ağzıyla itiraf etmiş bulunuyor.

¹⁰⁷ 15 Haziran’da İsrail basını, hükümetin izniyle, Mahmut Abbas yanlısı “güvenlik” güçlerine, Ürdün üzerinden hafif silâh ve mühimmat yardımı gönderildiğini yazdı. Haberlere göre silâh ve mühimmat Ürdün’den İsrail ordusunun gözetimi altında Batı Şeria’daki Ramallah kentine götürülmüştü. İsrail, Ürdün ve Mısır arasında yapılan görüşmelerden sonra ABD tarafından Abbas kliğine sağlanan silâh stoğu, 3,000 M-16 tüfeği ile bunlara ait 1 milyon adet mermiden oluşuyordu.

Ehud Olmert 13 Haziran’da gazetecilere verdiği demeçte,

“Bunu zaman daraldığı ve Ebu Mazen’e (=Mahmut Abbas- G. A.) yardım etmemiz gerektiği için yaptım.” diyecekti. Nitekim, daha Ocak ayından başlayarak Fatah ile HAMAS arasında tırmanan gerilim, daha sonraki aylarda İsrail ajanlarının kışkırtmalarının da etkisiyle silâhlı çatışmaya dönüşecekti. Kısmen Batı Yakası’nda, ama esas olarak Gazze’de yaşanan ve yer yer ölümlere de yol açan bu çatışmalar, bir anlamda Filistin’de iktidarın kime ait olduğu ve olacağıyla ilgiliydi ve öyle olmaya devam edecektir. Ancak Filistin halkının sağduyusu, bu çatışmaların büyümesine izin vermedi. Bunda, İsrail zindanlarında yatan değişik örgütlerden (Fatah, HAMAS, İslâmî Cihat, Filistin Halk Kurtuluş Cephesi, Filistin Demokratik Kurtuluş Cephesi) Filistinli’lerin hazırladıkları ve tarihe “Mahpuslar Belgesi” olarak geçen 11 Mayıs tarihli belgenin yayımlanması da önemli bir rol oynadı. Uzun süre devam eden müzakerelerden sonra Fatah ile HAMAS, 27 Haziran’da sözkonusu belge üzerinde anlaştılar. Bu belge, üstü örtülü bir biçimde de olsa İsrail’in varlığını tanıyor ve HAMAS ile Fatah arasında ortak bir komuta sistemi kurulmasını öngörüyordu. Böylece Siyonist saldırganın demagojik silâhlarından biri etkisiz kılınıyor ve onun bir HAMAS-Fatah çatışmasına yol açma hevesi kursağında kalıyordu. İsrail işte bu koşullarda, yani bir Filistin iç savaşı çıkarma plânlarının suya düştüğünün ortaya çıktığı anda Onbaşı Gilad Şalit’in kaçırılmasını bahane ederek Gazze’ye karşı saldırıya geçecekti.

Kaldı ki ortaya çıkan -Gazze’ye giren ve Gazze sınırına konuşlanan asker sayısının 3,000’i ve tank sayısının 100’ü bulması gibi- veriler İsrail’in, Şalit’in kaçırılmasından haftalar önce Gazze başta olmak üzere Filistin topraklarına karşı yeni bir saldırının hazırlıklarını yaptığını gösteriyor. Dahası, İsrail’de yayımlanan *Haaretz* gazetesinin 30 Haziran tarihli bir haberine göre, İsrail Başsavcısı Menahem Mazuz, HAMAS üyesi bakan ve yetkililerin 29 Haziran Perşembe günü tutuklanmasının, haftalarca öncesinden plânlandığını ve 28 Haziran Çarşamba günü kendisi tarafından onandığını belirtmek suretiyle bunu bir başka açıdan doğruluyor. Habere göre, Şin Bet şefi Yuval Diskin aynı gün gözaltına alınacak HAMAS yetkililerinin listesini Başbakan Ehud Olmert’e sunmuştu.

Demek oluyor ki, Gazze’ye karşı gerçekleştirilen saldırının boyutları ve arkaplânı, Olmert’in “Bizim tek bir amacımız var; o da Şalit’i evine geri getirmek” yolundaki anlatımının düpedüz bir yalan, hem de kuyruklu bir yalan olduğunu ortaya koyuyor.

Bir kez daha yineleyecek olursak Siyonist şeflerin, Filistin hal-

kının onyıllardır süren direnişinin tarihsel deneyiminden bir parça da olsa bir şeyler öğrendikleri, bu düşmanlarını az çok tanıdıkları düşünülebilirdi; onların, siyasal bilinç ve olgunluk düzeyi oldukça yüksek olan Filistin halkının böyle kaba ve ilkel taktiğin yaşama geçirilmesine izin vermeyeceğini, işgalci güçle işbirliği yapmaya yeltenen herhangi bir “Filistinli” gücün Filistin halkının desteğini kazanma şansının fazla olmadığını bilmeleri umulurdu. Ama, öyle olmadığı görülüyor. Evet, bu baylar ve bayanlar 60 yıla yaklaşan işgale, Siyonist devletin bütün bu süre boyunca Filistin halkına karşı uyguladığı vahşet ve barbarlığa, bu halkın gündelik yaşamını cehenneme çeviren kısıtlamalara, “uluslararası toplum”un Filistin halkına karşı çevirdiği dolaplara¹⁰⁸ ve son yıllarda dünya işçi sınıfı ve halklarının siyasal bakımdan ileri kesimlerinin görece ilgisizliğine vb. rağmen, Filistin gettolarında ve mülteci kamplarında ulusal direniş ruhunun gücünden ve canlılığından hiçbir şey yitirmediğini de görememiş ve anlayamamışlardır. Başbakan Olmert’in 26 Haziran’da yaptığı bir açıklamada, İsraili onbaşının kaçırılmasından ötürü sadece HAMAS’ın yönettiği Filistin hükümetini değil, aynı zamanda Mahmut Abbas’ı da suçlamasından, Şalit’in yaşamından onu da sorumlu tutmasından da görülebileceği gibi sınırsız ihtirasları ve kudurmuş gericilikleri, Siyonist şeflerin beyinlerini kötürümleştirmekte, onların alabildiğine subjektif değerlendirmeler yapmalarına yol açmaktadır. Her halükârda Filistin halkı, bu son saldırıdan çok daha beterlerini görmüş, bir yandan ölü-

¹⁰⁸ ABD, AB, Rusya ve BM’den oluşan Quartet (=Dörtlü) 30 Ocak’ta yayımladığı bildiride, kan ve irin içinde doğmuş ve tüm yaşamı şiddet ve militarizmle özdeşleşmiş olan Siyonist devlete yönelik tek bir söz etmezken HAMAS’ı ve Filistin halkını şöyle uyarıyordu: “Gelecekte oluşacak Filistin hükümetinin bütün üyeleri; şiddeti dışlayan bir tutumu, İsrail’in tanınmasını ve yol haritası da içinde olmak üzere daha önceki anlaşma ve yükümlülükleri kabul edeceklerini taahhüt etmelidirler.” Reuters’in 11 Nisan tarihli haberine göre, -ABD ve Batı Avrupa emperyalistlerinin HAMAS’a oy verdikleri için Filistin halkını cezalandırma uygulamasına katılan- BM, HAMAS önderliğindeki Filistin hükümetinin kurulmasından kısa bir süre sonra, Filistinli bakanlarla ve HAMAS’ın üst düzey yetkilileriyle görüşme, ancak “operasyonel amaçlarla”, yani insanî yardımların koordinasyonu amacıyla alt-düzey Filistinli yetkililerle ilişkileri sürdürme kararı almıştı.

ABD’nin zayıflamakta olmasından yararlanarak Ortadoğu’da eski nüfuzu- nu yeniden oluşturmaya kuran emperyalist Rusya’nın Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov ise Şalit’in kaçırılmasını izleyen İsrail bombardmanı sırasında şu ikiyüzlü açıklamayı yapmakla yetinecekti: “İsrail hükümetinin, yurttaşlarının yaşam ve güvenliklerini koruma hakkı ve görevi tartışma götürmez. Fakat bu, çok sayıda Filistinli’nin yaşamı pahasına ve sivil halk açısından vahim sonuçlar doğuracak devasa askerî vuruşlara başvurma yoluyla yapılmamalıdır.”

lerini gömer ve yaralarını sararken, bir yandan da haklı kavgasını sürdürmüştür. Bu kez de öyle olacaktır.

Ancak, Filistin halkının ve devriminin kendine özgü koşulları dikkate alındığında, bu halkın kurtuluş davasının, tüm Ortadoğu işçi sınıfı ve halklarının demokrasi ve sosyalizm savaşıyla çok sıkı ve kopmaz bağlara sahip olduğu görülecektir. Bu bağlamda, ABD ve Batı Avrupa emperyalistlerinin kayıtsız-koşulsuz sayılabilecek desteğine, dünyanın en güçlü ordularından birine ve “kendi” halkının geniş kesimlerinin desteğine sahip olan Siyonist çete İLE geçim kaynaklarına el konmak suretiyle ekonomisi felcedilmiş, önemli bir bölümü topraklarından kovularak mülteci konumuna mahkûm edilmiş, gerçek bir devrimci önderlikten yoksun, gerici Arap rejimleri tarafından yalnız bırakılmış ve hafif silâhların ötesinde askerî donanım edinmesi engellenmiş olan Filistin halkı arasındaki kavganın *son derece eşitsiz koşullarda* yürütüldüğünün altı çizilmelidir. Bunun, Filistin halkının Siyonist işgalden sadece kendi çabalarıyla kurtulmasını son derece zorlaştırdığı, âdeta olanaksız hâle getirdiği gözardı edilemez.

Öte yandan, Siyonist devlet, tarihsel deneyimin de pek çok kez gösterdiği gibi, sadece Filistin halkını değil, tüm bölge işçi sınıfı ve halklarını hedef almakta ve özellikle içinde bulunduğumuz konjonktürde Irak, İran ve Suriye başta olmak üzere bir dizi İslâm ülkesine karşı yürütülen ve emperyalist haçlı seferinin plânlanmasında –perde arkasında olmak kaydıyla– çok önemli bir rol oynamaktadır. Bütün bu faktörler, Ortadoğu işçi sınıfı ve halklarının demokrasi, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm savaşımının, Filistin halkının ulusal kurtuluş savaşıyla etle tırnak gibi içiçe geçtiğini, Filistin kurtulmadan Ortadoğu’nun emperyalist boyunduruktan kurtulamayacağını ve ABD ve İsrail ile doğrudan ya da dolaylı bir işbirliği içinde bulunan “kendi” egemen sınıflarını devirmekle yükümlü olan Ortadoğu işçi sınıfı ve halklarının kapsamlı, aktif ve güçlü desteği olmadan da Filistin halkının Siyonist boyunduruğu kıramayacağını göstermektedir. Bu, bölge ülkelerindeki komünist ve devrimci öncü güçlerin, belki de tarihin görmüş olduğu en enternasyonalist ve devrimci “ulusal kurtuluş savaşı” olan Filistin direnişini, bölge işçi sınıfı ve halklarının demokrasi ve sosyalizm kavgasının organik bir parçası olarak algılaması ve kabul etmesi gerektiği anlamına gelir.

Sonsöz

Bitirirken Filistin direnişinin, 1960’lı yılların bitiminde doğ-

makta olan radikal Türkiye devrimci hareketinin üzerinde büyük bir etkisi olmuş olduğunu anımsatmak isterim. Siyonizme karşı Ocak 1965'te başlayan Filistin silâhlı direnişi, tüm Ortadoğu'da olduğu gibi Türkiye'de de zamanla büyük yankı bulmuştu. Dahası, 1960'lı yılların sonunda oluşan üç ana devrimci hareketin -THKO, TKP (M-L) ve THKP-C- lider ve kadrolarından bir çoğu Suriye ve Lübnan'daki Filistin kamplarında askerî ve siyasal eğitim görmüş, değişik ulus ve milliyetlerden bir dizi Türkiyeli devrimci o yıllarda ve 1970'lerde Filistin halkıyla omuz omuza Siyonist saldırgana karşı çarpışmış ve bunlardan bir bölümü de şehit düşmüştü. Türkiye devrimci hareketinin ufkunun daralmasına bağlı olarak 1970'li yılların ikinci yarısında ve yenilgici ruh haline bağlı olarak 12 Eylül darbesini izleyen 1980'li yıllarda Filistin direnişine olan sempati ve yakınlık duygusu, bir ölçüde azalmakla birlikte hâlâ sürmekteydi. Eylül 1982'de İsrail'in yönlendirdiği Lübnanlı Falanjistler Sabra ve Şatila mülteci kamplarında binlerce Filistinli'yi katlettiklerinde Metris başta olmak üzere bir dizi askerî cezaevinde siyasal tutsaklar, Filistinli yaralıları kan bağışında bulunmak için cezaevi yönetimlerine başvurmuşlardı. Peki ya şimdi? Eski hâlinin gölgesi bile sayılamayacak olan Türkiye devrimci hareketinin Filistin'de yaşanan trajediye ilgisinin düzeyi dergi ve gazete sayfalarında yer alan bir kaç yazıyı aşmıyor; yapılan sözde dayanışma eylemleri ise, hem sayı ve hem de katılım bakımından çok sınırlı ve "dostlar alışverişte görsün" misali eylemler. Bu durumu "utanç verici" olarak nitelemek, herhâlde bir abartma sayılmaz. Ne yazık ki bu kara günlerde, yazgısı Türkiye ve Ortadoğu işçi sınıfı ve halklarının yazgısıyla içiçe olan Filistin halkının davasına sahip çıkmak, önemli bir bölümü bu dayanışma gösterilerinden siyasal rant sağlama ve/ ya da oy potansiyelini arttırma peşinde olan Saadet Partisi gibi oportünist bir İslamcı burjuva partine ve diğer İslâmî renkli akımlara kalmıştır.

Ortadoğu ve özellikle Filistin-İsrail sorunu sözkonusu olduğunda uluslararası bağlamı hesaba katmadan yapılan tüm analiz ve değerlendirmeler eksik ve tek yanlı kalmaya mahkûm olacaktır. Zaten İsrail'in Gilad Şalit'in kaçırılmasından sonra savaş uçaklarını Suriye Devlet Başkanı Beşar Esad'ın konutunun üzerinden uçurması ve bu yazının kaleme alınması sırasında Lübnan Hizbullahı'nın bir İsrail devriyesine saldırarak 7 İsrail askerini öldürüp 2'sini tutsak almasının ardından Suriye ve İran'ı suçlayan Siyonistlerin Güney Lübnan'a girdiği yolundaki haberler de bunu doğruluyor. Sorunun bu yanını, bu yazının devamı niteliğinde olacak bir başka yazıda ele alacağım.

Hemşin Başköylü Ermeni'ye Yanıt

23-24 Temmuz 2006

Hemşin Başköylü Ermeni arkadaşı,

Parev, selâm. Benim “‘Yaz Yağmurları’ Operasyonu” başlıklı yazıma, karşı yazmış olduğun 17 Temmuz 2006 “‘Yaz Yağmurları’ Operasyonu ve İsrail’in Yaşam Hakkı” başlıklı yanıt-eleştiriye aldım. Ancak işlerim nedeniyle yanıtlamakta bir parça geciktim. Değindiğin konuların önemini ve senin yanılgılarını paylaşan insanların sayısının çokluğunu dikkate alarak, bu yanıtımı bir Açık Mektup biçiminde veriyorum.

Diyorsun ki:

“İsrail hükümetinin yurttaşlarının yaşam ve güvenliklerini koruma hakkı ve görevi tartışma götürmez. Fakat bu, çok sayıda Filistinli’nin yaşamı pahasına ve sivil halk açısından vahim sonuçlar doğuracak devasa askerî saldırılara başvurma yoluyla yapılmamalıdır.”

Burjuva hükümetlerinin ve devletlerinin HİÇ BİRİNİN aslî görevi ve işlevi “yurttaşlarının yaşam ve güvenliklerini koruma” değildir. Bunların aslî görevi ve işlevi, nüfusun çok küçük bir azınlığını oluşturan ayrıcalıklı katmanların, yani tekelci burjuvaların, büyük toprak ve emlak sahiplerinin ve yüksek bürokratların “yaşam ve güvenliklerini koruma”dır. Bu “koruma” eylemi de ezilen sınıf, katman ve uluslar üzerinde devlet aygıtının baskı ve zoruyla gerçekleştirilir. Bu; Afganistan’dan ABD’ne, Ermenistan’dan Türkiye’ye, İran’dan Almanya’ya, İsrail’den Brezilya’ya kadar kapitalist gelişme derecesi ne olursa olsun TÜM sınıflı kapitalist toplumlar için geçerlidir. (Burada bir genel kurala işaret ediyorum. Kuşkusuz bunun böyle olması, çeşitli ülkeler, toplumlar ve devletlerin özgül niteliklerinin bir yana bırakılması ya da dikkate alınmaması anlamına gelmez.) Bunun böyle olduğunu örneklerle açıklamaya kalkmanın, senin zekâna saygısızlık anlamına geleceğini bildiğim için detaylara girmiyorum.

Öte yandan İsrail, bir başka halkın yaşamakta olduğu bir ülkede önce Britanya ve daha sonra ABD emperyalistlerinin desteğiyle Siyonistlerin hile, katliam ve terör metotları kullanarak âdeta yapay bir biçimde oluşturdıkları ve tipik burjuva devletlerinden çok farklı özelliklere sahip bir devlet. Birilerinin kendilerine *Allah tarafından vadedilmiş olduğu* gerekçesiyle bir halkı katlederek, yerinden yurdundan kovarak, yani etnik arındırma yaparak kurdukları bu devletin kendisinin ve kendi yurttaşlarının “yaşam ve güvenliğini koruma hakkı”ndan nasıl sözedilebileceğini anlamakta zorlanıyorum. Dahası, eğer Siyonistlerin bir halkı toprağından zor, terör ve katliam metotlarıyla sürüp çıkarmasını meşru ve kabul edilebilir görüyorsan, o zaman bu hakkı başka zorba gruplara, örgütlere ve devletlere de tanıman gerekmez mi? Niyet ve tutumunun böyle olmadığını biliyorum; ama başka birileri de bu mantıkla, Türk gericilerinin, İttihat ve Terakki katillerinin Ermeni, Rum ve Süryani halklarını, yüzyıllardır, binyıllardır yaşadıkları topraklardan sürüp çıkarmalarını pekâlâ meşru ve kabul edilebilir göstermeye çalışabilirler. Ya da aynı mantıkla Türk gericileri Orta Asya’nın kendi ata toprakları olduğunu ileri sürerek bu topraklar üzerinde hak iddia edebilirler.

Bu bağlamda İsrail’in Filistin halkına vb. karşı şiddet kullanımı- nı ilke olarak kabul ediyor, onaylıyor, ama sadece onların ölçüyü ka- çırmasına karşı çıkmakla yetiniyorsun:

“Fakat bu, çok sayıda Filistinli’nin yaşamı pahasına ve sivil halk açısından vahim sonuçlar doğuracak devasa askerî vuruşlara başvurma yoluyla yapılmamalıdır.”

İsrail, ABD, Türkiye gibi gerici ve saldırgan devletlerin uyguladığı terörü *ilke olarak kabul etmek ve onaylamak* demokratizmle asla bağdaşmaz. Hiçbir uluslararası burjuva hukuk kuralı, hiçbir uygarlık ölçütü, hiçbir ahlâk kuralı tanımaksızın kadınları, çocukları, yaşlıları, sakatları öldürebilen, elektrik santrallerini, yolları, köprüleri, yiyecek depolarını, radyo-TV tesislerini, yakıt istasyonlarını vurarak insanları açlığa, susuzluğa, hastalıktan ölmeye mahkûm edebilen, hastaları ve hamile kadınları kontrol noktalarında yazın sıcağı ve kışın soğuşunda günlerce bekletebilen, uluslararası anlaşmalarca yasaklanmış silâhları sivil halk üzerinde kullanabilen, yıllar ve onyıllar boyunca kontrol noktaları, ambargo ve yasaklarla milyonlarca insana bir konsantrasyon kampı yaşamı dayatan, onların topraklarını, zeytinliklerini, bahçelerini askerlerin eşlik ettiği zırhlı buldozerlerin yardımıyla adım adım gasbeden, evlerini, okullarını sistemli bir biçimde başları-

na yıkan, ABD'ni bile manipüle etmeye kalkışan ve bunda belirli ölçüde başarı kazanan bir devletin böyle bir öğüdü küçümseyici bir gülmsemeyle karşılayacağı açık değil mi?

Burada düştüğün ilke hatası,

a) Şiddetin ve savaşın esas kaynağının sömürücü egemen sınıflar, emperyalizm ve onların devlet aygıtları olduğu gerçeğini atlaman,

b) ezen ile ezilen arasındaki ayrımı görmemen, ya da görmezden gelmendir. Kullanılan şiddetin ölçüsü, dozu elbette bir yere kadar önem taşır. Ama sorunun özü, *şiddetin dozu ya da biçiminde değil, niteliğinde* yatar. Kimin kime karşı şiddeti? Sömürgeciler, emperyalistler ve genel olarak gerici egemen sınıflar; ezilen sınıfların, katmanların ve ulusların kendilerini ezenlere karşı direnmesi ve kendini savunma hakkını kabul etmezler. Örneğin, Osmanlı-Türk gericileri de, ne Balkan halklarının, ne Ermeni halkının ve ne de Arap halklarının Osmanlı boyunduruğuna karşı ayaklanma hakkını kabul ediyor, hatta Ermeni jenosidini haklı göstermek için “önce onlar bize saldırdı” diyorlar. Onlara göre bu, terörizmdir, anarşidir ve gayrimeşrudur. Bizim yaklaşımımız ise bunun tam tersidir. Biz; ezilen sınıfların, katmanların ve ulusların kendilerini ezenlere karşı direnme ve kendini savunma ve ayaklanma hakkını tartışmasız kabul eder ve onu tamamen meşru görürüz. (Konuyu dağıtmamak için burada, emperyalizmin ve gerici burjuvazinin ekmeğine yağ süren ve çoğu zaman onların ajanları tarafından gerçekleştirilen provokatif amaçlı bireysel terör eylemlerinin gerek ilke ve gerekse pratik sonuçlar bakımından yanlışlığını tartışmaya girmiyorum. Yıllardır, onyıllardır kendisinden çok daha üstün güçlerin barbarca saldırılarına, kitlesel katliamlarına, hava bombardımanlarına, örtülü operasyonlarına ve aşağılamalarına hedef olan ve halkları büyük ve dayanılmaz acılar çeken -Filistin, Afganistan, Irak gibi- ülkelerde devrimci önderliklerin yokluğu koşullarında çaresizlik ruh hâlinin etkisiyle yer yer alışılmamış savaşım metotlarına başvuran ya da bazan sivilleri hedef alan eylemleri gündeme getiren örgütlerin ortaya çıkmasına gelince bu, onaylanmasa da anlaşılabilir.)

Şu çok önemli hususu da eklememe izin ver. Öteden beri militarist bir özellik taşıyan İsrail, 11 Eylül-sonrası dönemde Ortadoğu'da savaş tamtamlarını daha da yüksek sesle çalmaktadır. İsrail'in, Irak'a karşı savaş açılmasında ve hâlen bu ülkede sürmekte olan ölçsüz ve “hedefsiz” şiddette oynadığı rol (Iraklı aydınların ve akademisyenlerin sistemli bir biçimde öldürülmesi, Şii-Sünnî çatışmasının provo-

katif eylemlerle kışkırtılması vb.) biliniyor. Dahası onun, Lübnan'a, Suriye'ye ve özellikle İran'a karşı, taktiksel nükleer silâhların da kullanılabileceği bir "önleyici savaş"tan yana olduğu da. İsrail'in ABD ile elele Ortadoğu ve Orta Asya'da jeopolitik güç dengelerini değiştirmeye yönelik bu savaş kışkırtıcı politikasının, asla sadece Filistinli'leri hedef almadığı, senin deyişinle Filistinli'lere karşı "yurttaşlarının yaşam ve güvenliklerini koruma"kla sınırlı olmadığı ve bir dizi ülkenin karışacağı bölgesel bir savaşa ve hatta belki de bir dünya savaşına yol açabileceği açık değil mi?

Burada bir yanlış anlamaya kapı aralamamak için, İsrail ve ABD'nin saldırılarına karşı çıkmanın bu saldırıların hedef aldığı ülkelerin -Afganistan, Irak, Suriye, Lübnan, İran- rejimlerini onaylamak ve desteklemek anlamına gelmediğini anımsatmak gerekir. Ama bu ülkelerin rejimlerinin değiştirilmesi, devrilmesi ve yerine halk yığınlarının özlemlerini ve iradesini yansıtan rejimlerin kurulması o ülkelerin işçi ve emekçilerinin işidir; oralara "uygarlık", "demokrasi", "insan" hakları götürme görüntüsü altında işgal, terör ve uluslararası tekellerin sömürsünü götürmeye çalışan emperyalistlerin değil.

Geçerken şunu da anımsatmak gerek: Ülke içi ve uluslararası güç dengelerine bağlı olarak zaman zaman dalgalanmalar yaşasa da Türkiye ile İsrail arasında 1950'li yılların başlarına kadar uzanan bir stratejik bağlaşma bulunuyor. Siyonistler, gerek bu karşı-devrimci bağlaşmayı sürdürmek, Ankara'daki kafadarlarını ve suçortaklarını korumak ve gerekse Holokost'un eşi benzeri olmayan bir olay olduğu söylencesini sürdürmek ve buna bağlı olarak Ermeni jenosidinin tanınmaması için ellerinden geleni ardlarına koymuyorlar. Tabii, Holokost'un eşi benzeri olmayan bir olay olduğu yalanı ve Nazi Almanyası'nın katlettiği Yahudi sayısının gerçekte olmuş olduğundan çok daha fazla gösterilmesi onların, ABD ve Batı Avrupa'yı sağmal inek gibi kullanmalarına ve Yahudilerin seçkin ve eşsiz bir halk olduğu yolundaki söylenceyi sürdürmelerine de hizmet ediyor. Ermeni jenosidini unutturmak isteyen Siyonistlerin, tekelci medya-daki egemenlikleri de bu çarpıklığı yansıtıyor; ABD ve Batı Avrupa görsel medyasında Ermeni jenosidiyle ilgili bir film ya da belgesel görmek hemen hemen olanaksız olduğu hâlde, şu ya da bu kanalda Holokost'la ilgili bir film ya da belgeselin sunulmadığı bir gün yoktur demek, abartma olmayacaktır.

Diyorsun ki: "Arap dünyasının despot rejimleri Filistin meselesi ve gerginliğini yıllardır kendi rejimlerini ayakta tutmada kullanı-

yorlar, iç toplumsal muhalefeti ve demokratik gelişmeleri bastırmada kullanıyorlar, gerici İslâmîk rejimleri şartlandırmada ve diğer inanç ve dinî oluşumlara karşı düşmanlıkta, kamplaşmada kullanıyorlar...”

Herşeyden önce bu tür konularda genellemeler yaparken çok dikkatli olmak, daha doğrusu konuyu çok iyi bilmiyorsak, genellemelerden kaçınmak gerekir. Son derece karmaşık ve zengin bir gerçekliği basit ve tekdüze bir tablo gibi resmetmek, somut koşulların somut analizi metoduna sırt çevirmek ve Fas'tan Filistin'e, Mısır'dan Irak'a, Yemen'den Suriye'ye kadar uzanan çok sayıda farklı ülkeyi kapsayan Arap dünyasını homojen bir entite gibi görmek ya da göstermek, hatta bu ülkelerin hepsinde dinsel temelli/ teokratik yönetimlerin bulunduğu izlenimi vermek çok yanıltıcı olacaktır. Bir örnek vermek gerekirse, öteden beri kozmopolit bir nitelik taşımış olan Lübnan'la Vahhabî gericiliğinin kalesi olan Suudi Arabistan arasında, 1882'den 1952'ye kadar Britanya emperyalizminin sömürgesi olan Mısır'la hiçbir zaman sömürge olmamış ve resmî dini Haricîliğin bir kolu olan ve dünyanın en geri ülkeleri arasında yer alan Umman arasında ortak noktalar bulmak pek de kolay olmayacaktır.

İkincisi,

a) Birinci Dünya Savaşından sonra bu ülkelerin; onların sınırlarını belirleyen, hatta bir yere kadar -Ürdün'deki Haşimî sülâlesinde olduğu gibi- yönetici sınıflarını yetiştiren İngiliz (ve kısmen de Fransız) emperyalistleri tarafından oluşturulduğunu, İkinci Dünya Savaşından sonra ise, bu bölgede egemenliğin esas olarak ABD'nin eline geçtiğini ve

b) dünyanın başka yerlerinde olduğu gibi, Arap ve İslâm dünyasında da demokrasi ve bağımsızlık doğrultusunda atılan adımların hep bu güçler ve onlara bağlı yerel gerici klikler tarafından terör, askerî darbe gibi yollarla engellendiğini, şeyhlik, şahlık, krallık rejimlerinin ve faşist diktatörlüklerin ve İslâm'ın en gerici yorumlarının onlar tarafından beslendiğini ve desteklendiğini unutmamak zorundayız.

Üçüncüsü, senin dediğin ölçüde olmasa da gerici Arap rejimlerinin Filistin sorununu, ülke içindeki emekçi kitlelerin öfke ve hoşnutsuzluğunu etkisizleştirmek ve yolundan saptırmak için kullandığını kabul edebiliriz. Peki, bu neyi değiştirir? Filistin'de bir insanlık dramı yaşandığı ve burjuva hukuk ölçülerine göre bile savaş suçu işlendiği gerçeğinin yadsınmasını mı? Türk gericiliği de, işçi ve emekçilerin öfke ve hoşnutsuzluğunun hedefi olmamak ve burjuvaziyle

işçi sınıfı arasındaki sınıf savaşımının gelişmesini önlemek için, şovenizmi kaşıyor ve “Ermeni sorunu”nu, “Kürt sorunu”nu, “Kıbrıs sorunu”nu kullanıyor mu? Herhâlde, hiçbir aklıbaşında kişi, bu olgudan hareketle, Ermeni, Kürt, Kıbrıs vb. sorunlarını görmezden gelmeyi savunmayacaktır.

Dördüncüsü, işbirlikçi kliklerin Filistin davasına ilişkin söylemlerinin içi genellikle boştur ve onlar bir çok kez Filistin halkını arkadan hançerlemişlerdir. (Ürdün 1970, Suriye 1976, Mısır 1979 vb.) 11 Eylül-sonrası ortamda, ABD ile açık ve İsrail ile dolaylı işbirlikleri ve gerek “kendî” halklarına ve gerekse Filistin halkına ihanetleri iyice açığa çıkan bu gerici rejimler, İslâmî renkli muhalefet hareketleri tarafından devrilme tehlikesiyle karşı karşıya oldukları için daha da gerici bir karakter kazanmışlardır. Hâlihazırda yaşadığımız ve Filistin’in yanısıra Lübnan’ı da hedef alan Nazi-tarzı İsrail saldırısı ortamında Ürdün, Mısır ve Suudi Arabistan’ın takındığı tutum bunun en taze örneğini oluşturuyor.

Arap ülkelerindeki tutarlı devrimci ve demokratik güçlere düşen görev, Filistin halkının kurtuluş davasıyla dayanışmayı, -Filistin halkının davasına sahip çıkma görüntüsü altında emperyalizm ve Siyonizmle açık ya da üstü örtülü bir biçimde işbirliği yapan- “kendî” burjuvalarına, toprak ağalarına ve emperyalizme karşı yürütecekleri demokrasi ve sosyalizm savaşımıyla birleştirmektir.

Yazında çok açık ve net bir biçimde dile getirilmese de Araplığı ve İslâmı gericilikle özdeşleştirme eğilimi olduğunu görmemek olanaksız. Bunun genel olarak Türkiye’de ve özel olarak Türkiye sol hareketinde varlığını sürdürmekte olan çok yaygın ve köklü bir önyargıyı yansıttığını söyleyebilirim. Bu önyargının birden fazla kökeni bulunuyor. Her şeyden önce, 1960’larda, 1970’lerde ve 1980’lerde, yani Türkiye’de işçi sınıfının, diğer emekçilerin, Kürt halkının ve gençliğin ekonomik ve siyasal haklar için yürüttüğü savaşımın elle tutulur bir nitelik taşıdığı koşullarda, siyasal İslâm adına ortaya çıkan partiler, gruplar ve kişiler hemen hemen her zaman anti-komünist ve gerici bir çizgi izlemişler, emperyalizmin ve Türk gerici devlet aygıtının bağlaşıkları olarak hareket etmişlerdir. Söz konusu deneyimin -Filistin davasına duyulan sempatinin bir ölçüde frenlediği- Arap ve İslâm etiketi taşıyan her şeye belli bir kuşkuyla yaklaşma eğiliminin oluşumuna katkıda bulunduğu tartışma götürmez.

Öte yandan, bu topraklarda yaşayan insanlar, Arap dünyasını 400

yıl boyunca boyunduruk altında tutmuş ve dolayısıyla Arap olan her-şeye küçümseme ve aşağılamayla bakmış olan Osmanlı egemen sınıflarının ideolojik mirasıyla yoğrulmuş, bu mirası devralmışlardır. (Bu ideolojik miras, kendisini sol, devrimci, demokrat olarak tanımlayan kişi ve grupların bilinçaltında da yer almaktadır.) Buna, Türkiye'yi belli ölçülerde Doğu'nun geriliğinden ve Osmanlı'nın mirasından kurtarma ve "çağdaşlaştırma" çabası demek olan Kemalizmin Arap ve İslâm-karşıtı yaklaşımının etkilerini VE elbette emperyalist Batı'nın sadece Arap ve İslâm halklarını değil, Doğu'nun Hristiyan halkları da içinde olmak üzere tüm "geri" halkları küçümseyen ve aşağılayan sömürgeci ve son çözümlemede ırkçı zihniyetinin etkilerini eklemek gerekir. Arap ve İslâm dünyasının, bir dizi tarihsel nedene -yüzyıllar süren ve hiçbir ilerlemeye olanak vermeyen vahşî Osmanlı boyunduruğu, ardından, bu ülkelerdeki en gerici kurumları ve klikleri besleyen ve destekleyen sömürgeci ve emperyalist devletlerin terör, baskı ve yağması- bağlı olarak ileri kapitalist ülkelere göre geri kaldığı doğrudur. Ama bu durumun, Arap ve İslâm dünyasına özgü olduğu sanılmamalıdır. Britanya sömürgecilerinin 200 yıla yakın bir süredir iligine kadar sömürdükleri Hindistan, 1949 halk devrimine kadar Çin, bazı istisnalarla Güneydoğu Asya ülkeleri ve Afrika'nın hemen hemen tamamı benzer bir konumda değil mi ya da değil miydi? Bir "uygarlıklar çatışması" havası yaratmak, yani İslâm dünyası halkları ve çoğunluğu bu bölgede bulunan enerji kaynakları üzerindeki egemenliklerini pekiştirmek, İsrail'in "güvenliği"ni sağlamak ve rakip emperyalist ülkeleri (Rusya, Çin vb.) denetim altında tutmak isteyen ABD'nin, yakın bağlaştığı İsrail'in ve bu konjonktürde onların peşinden sürüklenen Avrupa Birliği'nin, kendi ayrıcalıklı konumlarını korumak, saldırganlıklarını kamufle etmek ve meşrulaştırmak için "İslâmî gericilik" üzerinde yaygara koparmalarını anlayabiliriz. Ancak, gericilik üretmede Arap ve İslâm dünyasının, dünyanın diğer "geri" ülkeleri ve bölgelerine kıyasla bir ayrıcalığının, bir "üstünlüğü"nün olduğunu ileri sürmek saçmadır. Hele, 11 Eylül saldırısını izleyen dönemde Arap ve İslâm dünyasının, giderek artan ve yaygınlaşan emperyalist ve Siyonist saldırganlığa paralel olarak büyüyen bir devrimci potansiyel biriktirmekte olduğu bugünkü koşullarda.

Daha da önemlisi, çağımızda siyasal gericiliğin esas kaynağının emperyalizm olduğu gerçeğinin altını çizmek zorundayım. Dünya ekonomisine egemen olan ve kollarıyla gezegenimizin her yanını bir ahtapot gibi saran büyük tekellerin, onların çıkarlarını korumak

için oluşturulmuş, binlerce nükleer ve termonükleer savaş başlığı da içinde olmak üzere en modern silâh sistemleri ve stoklarıyla tepeden tırnağa donanmış emperyalist ordular, her taşın altından çıkan CIA, DIA, MI6, MOSSAD, FSB, BND gibi istihbarat örgütleri ve bu zor aygıtlarının dünyanın her tarafında gerçekleştirdiği katliamlar, darbeler, savaşlar, savaş suçları vb. dururken, toplam ekonomik, siyasal ve askerî gücünün ve ağırlığının ne kadar olduğu belli olan Arap ve İslâm dünyasını âdeta gericiliğin kalesi ilân etmek, son derece saf bir yaklaşım değil mi? Irkçılığın, anti-Semitizmin, sömürgeciliğin, faşizmin, konsantrasyon kamplarının, hatta jenosidlerin teorisini, mucidi ve uygulayıcısı, Birinci ve İkinci Dünya Savaşlarının sorumlusu ve bu arada El Kaide türünden ne idüğü belirsiz fundamentalist örgütlerin mimarı değilse de patronu ve gizli bağlaştığı gene dünyanın bu efendileri değil mi? 11 Eylül eyleminde olduğu gibi, El Kaide imzasıyla kamuoyuna sunulan pek çok ses getiren eylemin arkasından emperyalist ülkelerin askerî klikleri ve istihbarat örgütleri çıkmıyor mu? Tarihsel deneyimlere göz atmak da bu saptamayı doğrulayacaktır. Örneğin, Ermeni jenosidinde İttihat ve Terakki'nin patronu Alman emperyalizminin dolaysız ya da dolaylı parmağı olduğu, Yahudi halkını hedef alan ve gene Alman emperyalizminin imzasını taşıyan Holokost'un, Siyonist şeflerin ve ABD ve Avrupa'nın "demokrat" emperyalist devletlerinin aktif ya da pasif onayıyla gerçekleştirildiği, ABD ve uşaklarının 1960'ların ikinci yarısı ve 1970'lerin başlarında Vietnam, Kamboçya ve Laos'ta giriştikleri savaşlarda 3 milyondan fazla insanın kanına girdikleri, ABD ve bağlaşıklarının giriştiği Çöl Fırtınası Operasyonunun ardından uygulamaya sokulan ambargo nedeniyle 1991-2003 yılları arasında Irak'ta, BM ve UNICEF'in rakamlarına göre çoğunluğu çocuk, yaşlı ve kadın olmak üzere 1.5 milyondan fazla insanın yaşamını yitirdiği sessiz bir jenosid yaşandığı yadsınamaz gerçekler değil mi?

Bitirirken şu gözlemimi eklemek isterim: Ermeni halkı gibi büyük acılar çekmiş bir halkın bağrından çıkan duyarlı kişilerin ulusal bencillik duygusundan olabildiğince arınmış olması gerekir. Sadece ve sadece kendi ulusunun/ halkının, esas olarak geçmişte çektiği acılara karşı duyarlı olmak, kendini bu konuya kilitlemek, onun anısıyla yaşamak, ister istemez insanı bugün çeşitli halkların yaşadığı ve yakın gelecekte yaşayabileceği çok daha büyük acılara ve felâketlere karşı ilgisiz kılacaktır. Oysa ben, büyük felâketler yaşamış ve binlerce yıldır yaşadığı topraklardan zorla kovulmuş ve bu işlem sırasında jenoside uğramış olan bir halkın çocuklarının, benzer bir trajediyi

yaşamış ve yaşamakta olan Filistin vb. halklarının acısını ta yüreğinde hissetmesini beklerdim. Ermeni halkının duyarlı çocukları nostaljik ve gerici Ermeni milliyetçiliğini bir yana atmalı ve dünyanın neresinde olursa olsun acı çeken, aşağılanan, onuru ayaklar altına alınan, bombalanan, açlığa mahkûm edilen insan kardeşlerinin yanında olmalı, tüm insanlığı yokolmayla tehdit eden kapitalist-emperyalist sisteme ve onun başını çeken ABD'ne ve yakın bağlaşıklarına karşı çıkmalı, bu sistemin yıkılması için çalışmalıdırlar. Onların; analarının, babalarının, dedelerinin, ninelerinin çektikleri acılara karşı duyarlı davranmasının ya da İttihat ve Terakki katillerinin bu insanlara uyguladığı jenosidin intikamını almasının, hesabını sormasının biricik doğru ve demokratik yolu budur. Kozmopolitizm ya da globalizm değil, enternasyonalizm dediğimiz de bundan başka bir şey değildir.

Selâm ve iyi dileklerimle...

Garbis Altınoglu

Hemşin Başköylü'nün mektubunun metni

Ce: "Yaz Yağmurları" Operasyonu ve İsrail'in Yaşam Hakkı

Makale yazarı: Hemşin Başköylü Ermeni Tarih, gün ve saat : 17

Temmuz 2006 15:26:17:

Şu yazıya cevaben: "Yaz Yağmurları" Operasyonu makale

yazarı: Garbis Altınoglu Tarih, gün ve saat 14 Temmuz 2006

21:53:48:

İsrail hükümetinin, yurttaşlarının yaşam ve güvenliklerini koruma hakkı ve görevi tartışma götürmez. Fakat bu, çok sayıda Filistinli'nin yaşamı pahasına ve sivil halk açısından vahim sonuçlar doğuracak devasa askerî saldırılara başvurma yoluyla yapılmamalıdır.

Arap dünyasının despot rejimleri Filistin meselesi ve gerginliğini yıllardır kendi rejimlerini;

- ayakta tutmada kullanıyorlar,

- iç toplumsal muhalefeti ve demokratik gelişmeleri bastırmada kullanıyorlar,

- gerici İslâmîk rejimleri şartlandırmada ve diğer inanç ve dinî oluşumlara karşı düşmanlıkta, kamplaşmada kullanıyorlar (emperyalizmin eline oyuncak veriyorlar),

- İslâmîk en ilkel felsefeyi sorgulamayı bu temelde engelliyorlar, bununla ekonomik gelişmeyle çelişen bir sınıfsal oluşumu idealize

edip, uyduruk ideolojiler üretmeye zemin yaratıyorlar,

- ve böylece de, sınıfsal mücadelenin günah ve dinsizlik olduğunu ileri sürebiliyorlar

- her türlü toplumsal ahlâksızlık ve sömürü İslâm adına yapılabilir hâle geliyor,

- böylece de, bir tür İslâmik makyavelizm üretiliyor ve bu diğer İslâmik ülkelere ihrac edilebiliyor.....

Tek tek saymaya kalksak sayfalar doldurabiliriz. Neden Filistin meselesinde ve Arap halklarının sözde emperyalizme karşı mücadelesinde çok dikkatli bir çizgi izlenmesinin gerekliliği ortadadır böylece. İslâmik dünyanın toplumsal gelişmesi, sınıf mücadelesinin bugünkü şartlar altında ve İslâmik ülkeler arasındaki gelir dağılımının en gerici kesimin en zengini olması nedeniyle de, bu mücadelede seçilmesi gereken koalisyonların gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Devrimcilik ve sınıfsal mücadele adı altında, en gerici ve despot halk ve ülkelerin mücadelelerini anti emperyalist, anti kapitalist ve saire şeklinde yorumlama ve belirlemeler, Afganistan ve Yemen gibi halk ve ülkelerde yaşanan tecrübelerden sonra, iyice (kendimizi de, geçmişimizi de başta olmak üzere) sorgulamak zorunluluğu vardır bugün.

Anti milliyetçilik, anti ulusalcılık gürültüleri arasında, başta mazlum Ermeni halkı olmak üzere birçok halklar ya tamamen yok edildiler, ya da şu anki şartlar altında geçmişinde yaralarını sarmaya, gelişen globalizm safsataları arasında ayakta durmaya çalışıyorlar.

İnternasyonalizm iyidir; ama tarihin derinliklerinden bu güne, insanlığa değerler kazandırmış bugün çok küçük halkçıklar olarak yasama mücadelesi veren şu veya bu isimli halkların, existence, yaşama ve varolma hakları, kimileri adına ulusalcılık ta dese, bizler bu bu existence-right temelindeki ulusalcılığı Hemşin halkı nezdinde, kimilerinin hoşuna gitmese de savunuruz.

70'li ve 80'li yıllarda devrimci mücadele içinde bizler çeşitli halkların yukarda belirttiğimiz temeldeki hakları için ortak mücadele içinde yer aldığımızda, "bir tek biz Ermeni ve Rum kökenliler, köken ve tarihsel haklarımızı açtığımızda dışlandık." Gâvur, arkadan vuran, vatan millet bölenler, düşmanla işbirliği yapanlar diye, adlandırıldık (en azından el altından, hem de en keskin devrimci çevrelerde)..

Biz burada ne Filistin halkının haklı mücadelesini küçümsüyor,

ne de İsrail halkının yaşam hakkına öncelik tanıyoruz. Öncelik veya sıralama gibi kategorik ve taktiksel oyunlar veya tercihler biz Hemşin Ermenilerinin literatüründe yoktur. Bir yanlış anlaşılmayı önleme anlamında bunu bilhassa belirtmek isteriz.

Bizler yüzyıllardır, her adı sanı şu veya bu millet ve halkların topraklarımız ve yaşam alanlarımız üzerindeki çekişme ve çıkar çatışmalarının kurbanı olmuş bir halklar grubu Armenler ve onu oluşturan grupların devamı olarak, bugün de üzerinde darmadağınık yaşadığımız, kültürel ve existensiel var olma mücadelesi verdiğimiz alanlarda yaşanan çıkar mücadeleleri dışında tutulmamızı (Azeri petrol-leri, Cevak bölgesi, Hemşin tarihî bölgeleri, tarihî Ermenistan) kabul etmiyoruz. Bütün bu tarihsel oldubittiler, ne demokratlıkla, ne internasyonalizmle, ne de mücadelenin bugünkü öncelikleriyle bağdaştırılamaz. Gücümüz ve ömrümüz yettiğince biz buna karşı da mücadelelemizi verecek ve sesimizi duyuracağız.

9 bin yıldır bu topraklar üzerinde yaşamış ve tarihsel gelişimi nedeniyle, kendi yaşam alanını savunma temelinde, genelde barışçıl bir toplum olan Armen kökenli halkların devamı olan bizler tarihten silinme ile karşı karşıyayız. Bunun kabul edilir bir gerekçesi, nedeni ne olursa olsun, bizler tarafından ikincildir. Tarihsel yaşama ve var olma hakkımız da birincildir..

Selâmlar

Hemşin Başköylü Ermeni

Türkiye'nin İkinci Lübnan Seferi

1-3 Eylül 2006

Giriş

Lübnan'a ABD-İsrail güdümlü 1701 sayılı BM "Güvenlik" Konseyi kararı uyarınca asker yollamaya hazırlanan Türkiye, bir anlamda bu ülkeye ikinci seferini yapıyor. Tabii bunu söylerken, Türk gericilerinin, mirasını devralmış olmakla övündükleri Osmanlı İmparatorluğu'nun, bugünkü Lübnan topraklarını 400 yıldan fazla bir süre (1516-1918) kendi işgali altında tuttuğu ve bu ülkeyi kılıç, kırbaç ve darağacı ile yönettiği olgularını bir yana bırakıyorum.

Türkiye, Lübnan'ı hedef alan bir emperyalist saldırıya dolaylı bir biçimde de olsa ilk kez katılması, bundan neredeyse yarım yüzyıl önce gerçekleşti. Lübnan'da 1958 Mayıs'ından itibaren ABD-yanlısı başkan Camille Chamoun'un taraftarlarıyla, onun Arap milliyetçisi karşıtları arasındaki ilişkiler gerginleşmiş, meydana gelen çatışmalarda yaklaşık 2,000 kişi yaşamını yitirmiş ve bu ülkenin ABD/Britanya-karşısı ve ilerici Arap milliyetçisi bir çizgiye yönelmesi "tehlikesi" baş göstermişti. Irak'taki Britanya yanlısı monarşik rejimin Temmuz 1958'de ilerici bir askerî darbe sonucu devrilmesi ve Bağdat'ın başını Mısır ile Suriye'nin çektiği ABD/Britanya-karşısı Arap milliyetçiliği kampına katılması ve bölgedeki güç dengesinin Sovyetler Birliği'nden yana değişmesine yol açması, Washington ve Londra'yı telâşlandırmıştı. Bu koşullarda ABD ve Britanya, kendilerine bağımlı rejimlerin bulunduğu Lübnan ve Ürdün'deki mevzilerini ve İsrail'in "güvenliği"ni korumak amacıyla bu iki ülkeye askerî müdahalede bulunmaya hazırlanmışlardı. Onlar bu amaçla bir yandan ABD Altıncı Filosunu Doğu Akdenize göndermiş, bir yandan da 1955 yılında kurulan İncirlik üssünü ve Kıbrıs'taki İngiliz üslerini kullanarak Lübnan ve Ürdün'e asker çıkarmışlardı. Bu arada, başını Bayar-Menderes kliğinin çektiği Demokrat Parti hükümeti ve Türk genelkurmayı 17 Temmuz'da 1,600 dolayında ABD askerinin Batı Avrupa'daki üslerinden İncirlik üssüne gelmelerine ve oradan

da Lübnan'a gitmesine aracılık ve suçortaklığı etmişlerdi. Belki iş burada da kalmayacaktı. Mark Curtis, *The Great Deception: Anglo-American Power and World Order* (= *Büyük Aldatmaca: Anglo-Amerikan Gücü ve Dünya Düzeni*) adlı kitabında, bu kriz sırasında ABD Başkanı Eisenhower'ın İsrail ile Türkiye'yi Mısır'ın üzerine salmayı düşündüğünü ve ABD Genelkurmay Başkanı General Nathan Twining'in, Britanya'nın Irak'a ve Türkiye'nin Suriye'ye karşı saldırıya geçmesini ve bu arada İsrail'in Batı Şeria'yı ele geçirmesini önerdiğini yazmaktadır. www.isreview.org/issues/15/blood_for_oil.shtml) Bu dönemde ABD-Britanya emperyalistlerinin Ortadoğu stratejisinde kilit bir rol üstlenmiş olan Türk gericilerinin, gerektiğinde kendilerinin de Ürdün'e asker gönderebileceklerini açıklamaları bunu doğruluyor. Türk Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu 1958'in 21 Temmuzunda şöyle diyordu:

"Artık korkacak zaman değil, İngiltere'nin Ürdün harekâtını tamamen destekliyoruz... Rusya'nın Ortadoğu'ya hatırı sayılır miktarda gönüllü göndereceği bir gerçekse, Türkiye ve diğer memleketler de hayli kabarık bir gönüllü ordusu çıkarabilir."¹⁰⁹

Şimdilerde tarih bir anlamda ve bir ölçüde farklı koşullar altında kendisini yineliyor gibidir. 1960'ların ikinci yarısından 1980'lerin başlarına kadar uzanan dönemde Türkiye'de sol akımlar bir hayli güç kazanmış, Türkiye ile Sovyetler Birliği arasındaki ekonomik vb. ilişkiler görece olarak yoğunlaşmış ve ABD ile Sovyetler Birliği arasında iyi-kötü bir stratejik denge oluşmuştu. Dolayısıyla, bu dönemde Ankara, "Batı"-yanlısı konumunu genelde korumakla birlikte, 1950'lerde ve 1960'ların başlarında izlediği ve ABD-Britanya ikilisine kölece bağımlılık biçiminde tanımlanabilecek dış politika çizgisinden belirli ölçülerde uzaklaşmıştı. Ancak, 1980'lerin başlarından bugüne kadar uzanan dönemde sarkaç bir kez daha ters doğrultuda salınmaya başlamıştır.

Günümüz Bağlamı

İsrail'in Lübnan halkına karşı 12 Temmuz'da giriştiği vahşi ve barbarca saldırıyı 14 Ağustos'ta bir ateşkesin sağlanması, Lübnan'ın güneyine, esas itibariyle Siyonist saldırganları korumak ve Hizbullah'ı silâhsızlandırmak amacıyla bir BM "barış gücü" gönderilmesi girişimleri izledi. Daha çatışmalar sürmekteyken

¹⁰⁹ Aktaran Oral Sander, *Türk-Amerikan İlişkileri, 1947-1964*, Ankara, Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, 1979, s. 168.

başbakanının ağızından, bu ülkeye gönderilebilecek bir BM gücü içinde yer alabileceğini ve alması gerektiğini ilân eden Türkiye, doğal olarak Telaviv ve Washington'-daki katillerin ve savaş suçlularının ilk ve en gözde adayları arasında yer alıyordu. ABD'nin stratejik uşağı ve İsrail'in stratejik ortağı Türkiye'nin Lübnan'a asker gönderip göndermemesi, yoğun bir tartışmanın konusu bugünlerde. Tahmin edilebileceği üzere Türk gericiliğinin baskın eğilimi, ABD ile İsrail'in isteğine uygun olarak bu ülkeye asker göndermek ve böylelikle Ortadoğu halklarına karşı işlemiş ve işlemekte oldukları suçlara bir yenisini eklemek doğrultusunda. Onlar bunu, bir yandan "dinamik" ve "aktif" bir politika izlemek, "Türkiye'nin liderlik misyonu", "bölgede olup bitenlere seyirci kalmamak" gibi sözcüklerle,¹¹⁰ bir yandan da sözümona Türk ordusunun oraya Hizbullah'ı silâhsızlandırmak ve İsrail'i korumak için değil Lübnan halkının yaralarını sarmak, Lübnan'ın yeniden inşasına katkıda bulunmak ve barışı korumak amacıyla gideceği savlarıyla pazarlamaya çalışıyorlar. Lübnan'a 1978'de, 1982'de, 1996'da ve en son 12 Temmuz 2006'da saldırmış, onbinlerce Lübnanlı (ve Filistinli) emekçinin kanına girmiş, bu ülkenin güneyini 1978'den 2000'e kadar işgal altında tutmuş olan İsrail'in suçortağı ve temel bağlaştığı olan ve bu ülkedeki pratiğine BM "Güvenlik" Konseyi'nin Hizbullah'ın silâhsızlandırılmasını öngören kararları ışık tutacak olan Türkiye'nin oraya ne için gittiği ya da gitmesinin buyurulduğu ortadadır. Zaten Türk gericiliğinin yakın ve uzak tarihi konusunda bir parça fikri olan herkes, bütün bunların Ankara'daki iktidar sahiplerinin, emperyalist-Siyonist saldırganlarla suç ortaklığı çizgi ve pratiklerini beceriksizce kamufle etme çabasından öte bir değer taşımadığının bilincindedir. AKP hükümetinin ve onun arkasına saklanmayı/ onu maşa olarak kullanmayı yeğleyen ve belirleyici konuma sahip bulunan askerî klığın ana gövdesinin politikasının, ABD-İsrail-Britanya şer ekseninin paralelinde davranmak, yani Ortadoğu'da savaş kışkırtıcılığı yapmak ve bu arada Türkiye sınırları içinde bir Kürt-Türk çatışması çıkarmak olduğunun, bu satırların okurları tarafından yeterince bilindiğini varsayıyorum.

¹¹⁰ "Lider ülke" doğrusu! Asker göndermiş oldukları Kosova'daki Türk azınlığının dilinin resmî diller arasından çıkarılmasını engelleyememiş olan, Güney Kürdistan'daki PKK varlığının tasfiye edilmesi için önüne gelene yalvaran, yıllardır manipüle etmeye ve üzerinden politika yapmaya çalıştıkları Irak Türkmen halkının çıkarlarını korumaktan bile âciz olan Türk egemen sınıflarının dayanılmaz hafifliğini görmeyenin kalmadığını söylemek çok daha gerçekçi bir saptama olurdu.

Bununla birlikte; Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'in yanısıra, SP, CHP, MHP, DSP, BBP, İP gibi gerici burjuva partilerinin, burjuva basınının -ve büyük olasılıkla ordunun ve sivil bürokrasinin bir bölümünün- Lübnan seferine karşı çıkmakta olmaları; bu konuda egemen sınıfların saflarında ciddi bir çatlağın bulunduğu ve dahası bunun büyümekte olduğuna işaret ediyor. Ancak, bu "savaş karşıtları"nın gerekçelerine şöyle bir göz atmak, ortada asla ilkesel bir duruşun olmadığını, onların -sınıfsal doğaları gereği- olaya sadece kâr-zarar hesabı açısından yaklaştıklarını gösteriyor. Bu bay ve bayanlar haklı olarak, Lübnan'a asker göndermenin Türkiye'nin "PKK terörüne" karşı sürdürdüğü savaşımı engelleyeceğini, onu Hizbullah'la çatışmak ve İran ve Suriye ile karşı karşıya gelmek zorunda bırakabileceğini vb. ileri sürüyorlar/ düşünüyorlar. Sözkonusu kaygılarında hiç de haksız olmayan bu burjuva güçler, Türkiye'nin iç siyasal dengelerini değiştirerek askerî kliğin gücünü daha da arttıracak olan böylesi bir askerî mâceraya sürüklenmenin, TSK'ni Lübnan'da bir batağa sokabileceğini ve 1984-1999 yılları arasında PKK'ya karşı sürdürdükleri "kirli savaş"ta güçlülük ve kahramanlık balonu patlatılmış olan ordularının itibar ve otoritesine yeni darbeler indireceğini, bununsa "Kürt sorunu"nu içinden çıkılamaz hâle getirebileceğini ve Kürt halkıyla Türk burjuva devleti arasındaki zayıflamış olan bağları kopma noktasına yaklaştırabileceğini, Türk gericiliğinin Ortadoğu ve dünya ölçeğinde izolasyonunu daha da arttıracaklarını, onun Kuzey Kıbrıs'taki ilhakçı konumunu zayıflatabileceğini, -turizm sektörü de içinde olmak üzere- pek de istikrarlı olmayan Türkiye ekonomisine zarar verebileceğini vb. görmekte ya da hiç olmazsa sezmektedirler.

Egemen sınıfların saflarındaki tüm çelişmelerde olduğu gibi, burjuvazinin ve askerî kliğin/ sivil bürokrasinin gericilikte birbirleriyle yarışan iki "farklı" kanadı arasındaki bu nüans ve çekişmenin de, objektif olarak Türkiye, Lübnan ve Ortadoğu'daki emperyalist savaş karşıtı cepheyi güçlendirdiği söylenebilir. Ancak tutarlı demokratik ve enternasyonalist güçlerin, emperyalist savaşa muhalefетinin, sözünü ettiğim bu sahte savaş-karşıtlarının ve onların medyadaki uzantılarının muhalefetiyle hiçbir ortak yanı olmadığı açıktır. Bu "savaş karşıtları", Türkiye'nin Lübnan'a asker göndermesine sadece ve sadece taktiksel nedenlerle karşıdırlar; onlar da sınıf kardeşleri gibi Türk ordusunun Kuzey Kürdistan'ı ve Kuzey Kıbrıs'ı işgal altında tutmasından, Güney Kürdistan'a ve Azeri-Ermeni anlaşmazlığına müdahale etmesinden, Balkan ülkelerine, Afganistan'a, hatta bazı

Afrika ülkelerine asker göndermesinden, nüfuzlarını çevre ülkelere ve bölgelere yaymaktan vb. yanadırlar.

Tutarlı demokrat ve enternasyonalistler, Türkiye'nin Lübnan'a asker göndermesine ilkesel bakımdan karşıdırlar. Ama onlar sadece **bu** askerî mâceraya karşı olmakla kalmazlar; onlar, emperyalist ve gerici devletlerin küçük ve zayıf ülkelerin içişlerine şu ya da bu yolla müdahale etmelerini, bu ülkeleri sömürgeleştirmelerini ve ilhak etmelerini çıplak bir haksızlık ve zorbalık, ulusların kendi yazgılarını belirlemesi ilkesinin kabaca çiğnenmesi olarak görürler. Onlar, "dış" politikanın "iç" politikanın bir uzantısı ve devamı olduğunu, Türkiye gibi ülke içinde gerici, terörist ve şovenist bir çizgi izleyen bir devletin, doğal olarak ülke dışında da gerici, ilhakçı, emperyalist-uşağı ve yayılcı bir çizgi izleyeceğini bilirler. Dolayısıyla onlar, "kendi" işçi sınıfı ve halkını ezen, Kürt halkı üzerinde onyıllardır vahşî bir baskı ve terör rejimi uygulayan, ABD emperyalistlerinin Ortadoğu halklarına doğrultulmuş bir tabancası konumunda bulunan ve İkinci Dünya Savaşından 1990'ların başlarına kadar geçen sürede başını ABD'nin çektiği "Soğuk Savaş" mekanizmasının bir parçası olmuş olan Türkiye'nin Lübnan'a, BM "Güvenlik" Konseyi denen emperyalist aygıtın Siyonist saldırganları korumak ve Lübnan halkını ve direnişini silâhsızlandırmak/ tasfiye etmek amacıyla hazırlanmış bulunan gerici 1701 sayılı kararı uyarınca asker gönderme girişiminde bulunmasını asla kabul etmezler.

Konuya biraz daha geniş bir perspektiften baktığımızda, bu uğursuz girişimin, ABD ve ortaklarının genelde Arap ve İslâm ülkeleri halklarına ve özelde İran ve Suriye'ye karşı uygulamakta olduğu diplomatik izolasyon, istikrarsızlaştırma, ekonomik yaptırım ve koşulları oluştuğunda emperyalist askerî müdahale politikasının bir parçası olduğunu görebiliriz. BM "Güvenlik" Konseyi İran'a uranyum zenginleştirme çalışmalarını durdurması için 31 Ağustos'a kadar süre tanımış, bu haksız ve yasadışı dayatmayı kabul etmeyen İran ise nükleer alandaki çalışmalarını sürdürmeye devam edeceğini bir kez daha açıklamış ve "Güvenlik" Konseyi de İran'a çeşitli yaptırımlar uygulanması için düğmeye basmıştır. "Güvenlik" Konseyi'nin Rusya ve Çin gibi sürekli üyesi emperyalist devletlerin muhalefeti nedeniyle böylesi yaptırımların gündeme gelemeyebileceğini, gelse dahi bunların etkisiz ve önemsiz yaptırımlar olacağını söyleyebiliriz. Ancak, ABD-İsrail-Britanya neo-faşist şer ekseninin, Afganistan ve Irak'tan sonra İran'ı ve Suriye'yi hedef tahtasına oturttukları ve

kendileri açısından koşulların elverişli olduğunu düşündükleri bir momentte, BM’i ve/ ya da uluslararası burjuva hukukunu bir yana bırakarak bu ülkelere karşı askerî saldırıya geçebilecekleri, bununsa bölge ve dünya çapında emperyalistler arası çelişmelerin daha da keskinleşmesine yol açacağı tartışma götürmez. Türkiye’nin olası bir çatışmada yer alacağı saf ise çoktan belli olmuştur.¹¹¹

Öte yandan ülkemizde, geçmişte Irak savaşı öncesinde olduğu gibi Lübnan’a asker gönderilmesinin gündemde olduğu bugün de; tutarlı demokrat ve enternasyonalistlerin dışında görece geniş bir başka “savaş-karşıtı” kamp bulunuyor. Heterojen bir nitelik taşıyan bu kampta; esas olarak, özellikle 11 Eylül-sonrası dönemde radikalleşmekte olan İslâmî grup ve çevrelerin yanısıra Kürt ulusal hareketi vb. yer alıyor. Bu kampta yer alan güçlerin özelde Lübnan’a asker gönderilmesine ve genelde ABD-İsrail-Britanya blokuna ve Türk egemen sınıfları ve askerî kliğinin bu şer ekseninin kuyruğunda sürüklenmesine değişen ölçülerde ve tutarlı ve ilkeli olmayan bir tarzda da olsa karşı çıkmaları, son çözümlemede olumlu bir nitelik taşımaktadır. Ancak; Türkiye’nin somut tarihsel ve özgül koşullarında burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişmenin keskinlik düzeyi, İslâmî akımların anti-emperyalizm geleneğinin çok zayıf oluşu, işçi sınıfının siyasal öncüsünden yoksun bulunuşu, Kürt ulusal hareketinin yıllardır bir kendi kendini tasfiye süreci yaşamakta oluşu ve aşırı pragmatizmi vb. dikkate alındığında, bu alandaki olanakların pek de fazla olmadığı görülecektir.

Türkiye’nin Dış Müdahale Sicili

Bitirirken geçmişe kısa bir yolculuk yapacak ve Türk gericilerinin 1930’lardan bu yanaki dış askerî müdahalelerinin tarihine bir göz

¹¹¹ Askerî kliğin ana gövdesinin bölgemizdeki -ve bir anlamda- dünyadaki saflaşmada ABD-İsrail-Britanya blokunun yanında saf tuttuğu, geçtiğimiz günlerde bir kez daha doğrulandı. Genelkurmay başkanlığı görevini Org. Yaşar Büyükanıt’a devretmesi vesilesiyle yaptığı konuşmada Org. Hilmi Özkök, İran’ın nükleer güç hâline gelmesinin engellenmesi gerektiğini savundu. O konuşmasında şunları söyledi: “Kuzey Kore’den başlayıp Ortadoğu’ya uzanan eksen üzerindeki kit-le imha silâhlarına sahip veya sahip olduğu yönünde şüpheler yaratan ülkelerin varlığı, ülkemizin güvenliği için ciddi ve yön verici bir tehdit oluşturmaktadır. Bu sorun çözülemezse, ülke olarak yakın gelecekte önemli karar noktalarıyla karşılaşmamızın kuvvetle muhtemel olduğunu düşünüyorum. Aksi takdirde bölgedeki stratejik üstünlüğümüzü kaybetmek durumuyla karşılaşırsınız.” (Milliyet, 29 Ağustos 2006)

atacağız. Tasarlanan Lübnan seferinin, Türk egemen sınıflarının yayılmacı ve emperyalist-uşağı dış politikasının genel karakteriyle tam bir uyum içinde olduğunu gösteren ve tam olmayan bu liste, Lübnan'a gidecek olan Türk askerinin kime ve hangi amaçlara hizmet edeceği konusunda bir fikir vermeye yardımcı olacaktır.

1939- Fransa ile birkaç yıldır sürdürülen görüşmeler sonucunda Türkiye, yöre halkının çoğunluğunun muhalefetine rağmen 23 Temmuz'da Antakya'yı ilhak etti.

1940- İkinci Dünya Savaşı sırasında Almanya'nın açıkladığı belgeler, Türk genelkurmayının, Britanya ve Fransa'yla birlikte Sovyetler Birliği'nin Kafkasya'daki petrol tesislerine karşı ortak bir askerî harekât plânladığını ortaya çıkardı.

1941- Türk gericileri 18 Haziran'da, yani Nazi sürülerinin Sovyetler Birliği'ne saldırmasından dört gün önce Nazi Almanyası'yla bir Dostluk Anlaşması imzaladılar ve 1941-44 döneminde bu ülkeyle flört etmeyi sürdürdüler.

1947- ABD ile Türkiye arasında 12 Temmuz'da imzalanan Yardım Anlaşması uyarınca Ankara, sosyalist Sovyetler Birliği'ne karşı Washington'un yanında yer aldı ve onun koruması altına girdi.

1949- İsrail'in 15 Mayıs 1948'de ayrı bir devlet olarak kuruluşunu ilân etmesinden sonra Türkiye 28 Mart 1949'da Siyonist oluşumu tanıyan ilk Ortadoğu ülkesi oldu.

1950- Demokrat Parti hükümeti 1 Temmuz'da, ABD ve bağlaşıklarının yanında Kore halkına karşı savaşmak için bu ülkeye 4,500 kişilik bir askerî birlik göndermeyi kararlaştırdı.

1952- Türkiye, bir kaç yıldır sürdürdüğü ısrarlı çabalardan sonra 18 Şubat 1952'de Yunanistan'la birlikte NATO üyeliğine kabul edildi.

1952- Türkiye 13 Aralık'ta Fransa'nın, sömürgesi Cezayir'de halka karşı uyguladığı terörü kınayan BM Genel Kurulu kararının aleyhine oy kullandı.

1953- Türkiye, 28 Şubat 1953'te ABD'nin teşvikiyle, Sovyetler Birliği'nden kopan anti-komünist Tito kliği tarafından yönetilen Yugoslav revizyonistleri ve birkaç yıl önce sona eren iç savaşta devrimci güçleri yenilgiye uğratan Yunan gericileriyle birlikte Balkan Paktı'nı oluşturdu.

1954- Türkiye, ABD ile "Askerî Tesisler Anlaşması"nı imzaladı.

1955- Bloksuzlar hareketinin Endonezya'nın Bandung kentinde

gerçekleştirilen ilk toplantısına ABD'nin teşviki ile katılan Türk Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu, 29 Nisan'da burada yaptığı konuşmada Batılı emperyalistlerin görüşlerini savunduğu için sert tepkilere hedef oldu.¹¹²

1955- Britanya'nın denetimi altındaki Irak ile Türkiye 24 Şubat'ta "Sovyet yayılcılığı"na karşı Bağdat Paktı'nı oluşturdıklarını açıkladılar. Daha sonra Britanya, Pakistan ve İran da bu pakta katıldılar.

1956- Mısır'ın Süveyş Kanalını ulusallaştırmasının ardından, 29 Ekim'de Britanya, Fransa ve İsrail'in bu ülkeye saldırmasıyla patlak veren bunalımda Türkiye saldırgan devletlerin yanında yer aldı.

1957- Türkiye'nin -ABD ve Britanya'nın kışkırtmaları sonucu- Suriye'yi tehdit etmesi ve Mart ayında sınıra birlik kaydırması üzerine Şam Ankara'yı BM'e şikayet etti. Suriye ile ilişkileri gelişmekte olan Sovyetle Birliği'nin uyarması üzerine Ankara geri adım atmak ve sınıra yığdığı birlikleri yıl sonuna doğru geri çekmek zorunda kaldı.

1958- Türk yöneticileri, Irak'ta İngiliz işbirlikçisi monarşik rejimin, 14 Temmuz'da, Bağdat Paktı üyelerinin İstanbul'da yaptıkları bir toplantı sırasında kitlelerin de desteğini alan ilerici bir askerî darbeyle devrilmesini "şekavet" (=terörizm) olarak nitelendirdiler. Onların Irak'a asker gönderme girişimi ise ABD'nin işaret vermesiyle durduruldu.

1958- Lübnan'da ABD-yanlısı gerici Maruni Camille Shamoun kliğinin talebi üzerine 16 Temmuz'da İncirlik üssünden yola çıkan ABD birlikleri bu ülkeye müdahale ettiler.

1959- ABD ile Türkiye arasında varılan anlaşma uyarınca, İzmir Çiğli'ye, gerektiğinde Sovyetler Birliği'ne karşı kullanılmak üzere 15 adet Jüpiter nükleer füzesi yerleştirildi.

1959- Türkiye, Irak'ın ayrılması nedeniyle Bağdat Paktı'nın ortadan kalkmasından sonra 18 Ağustos'ta onun yerine oluşturulan CENTO'nun (=Merkezî Anlaşma Örgütü) kurucu üyeleri arasında yer aldı.

1960- İncirlik üssünden kalkan ABD'ne ait bir U-2 casus uçağının 3 Mayıs'ta Sovyetler Birliği üzerinde düşürülmesi, Moskova'nın Ankara'yı sert bir biçimde uyarmasına yol açtı.

1961- BM "Güvenlik" Konseyi'nin geçici üyesi olan Türkiye,

¹¹² Zamanın Başbakan Yardımcısı Fatin Rüştü Zorlu bütçe görüşmeleri sırasında bunu şöyle itiraf ediyordu: "Biz oraya son dakikada gittik. Bu iştiraki müttefiklerimiz çok arzu ettiler, 'aman gidin' dediler, 'siz gitmediğiniz takdirde fena olacak' dediler..." (Aktaran Ali Halil, *Atatürkçü Dış Politika ve NATO ve Türkiye*, İstanbul, Gerçek Yayınevi, 1968, s. 148)

yapılan görüşmelerde sömürge ülkelere ilişkin oylamalarda sistemli olarak Batılı sömürgeci ülkeler lehine oy kullandı.

1962- Küba'ya yerleştirilen Sovyet füzeleri vesilesiyle ortaya çıkan ABD-Sovyetler Birliği gerginliği Ekim ayında dünyayı bir nükleer savaşın eşiğine getirdi. Bu arada Türkiye olası bir Rus nükleer saldırısının hedefi hâline geldi. Kriz, Küba'daki Rus füzelerinin ve Türkiye'deki ABD Jüpiter füzelerinin karşılıklı olarak geri çekilmesi yoluyla aşıldı.¹¹³

1964- Kıbrıs'ta Rumlarla Türkler arasında 7-8 Ağustos'ta çatışmaların çıkması üzerine Türk savaş uçakları Rum mevzilerini bombaladı.

1970- Kral Hüseyin'in, ABD ve İsrail'in plânları doğrultusunda Ürdün'deki Filistin kamplarına karşı giriştiği ve yaklaşık 5,000 Filistinli'nin ölümüne, 20,000'inin de yaralanmasına yol açan ve bu ülkedeki Filistinlileri Lübnan ve Suriye'ye çekilmek zorunda bırakan saldırısı sırasında İncirlik üssünden hareket eden ABD kargo uçakları Hüseyin'in Bedevi ordusuna silâh ve cephane taşıdılar.

1974- 20 Temmuz'da Türk ordusu Kıbrıs'a çıkarma yaptı ve adanın kuzeyini işgal etti.

1980- 29 Mart'ta Türkiye ile ABD arasında Savunma ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması imzalandı.

1982- 29 Kasım'da Türkiye ile ABD arasında, Muş ve Batman'da iki askerî havaalanının kurulmasını öngören bir anlaşma imzalandı. Söz konusu havaalanları Ortadoğu ve Körfez bölgesine yapılacak ABD müdahaleleri için kullanılacaktı.

1984- Türkiye ile ABD arasında "Evsahibi Ülke Destek Anlaşması" imzalandı. Buna göre Türkiye, ABD'nin Ortadoğu ve Körfez bölgesine yapabileceği müdahaleler için lojistik destek ve çeşitli hizmetler sunmayı üstleniyordu.

1989- BM Genel Kurulu 29 Aralık tarihli toplantısında ezici bir

¹¹³ Ancak, Türkiye'de hâlen ABD denetiminde nükleer silâhlar olduğu biliniyor. *Bianet*'te Tolga Korkut imzasıyla 10 Şubat 2005'te yayımlanan bir haberde şöyle deniyordu: "Resmî kaynaklara göre ABD Avrupa'da 480 dolayında nükleer bomba bulunduruyor. Türkiye'de de İncirlik üssünde 90 nükleer bomba var. Merkezi ABD'de bulunan NRDC (=Natural Resources Defense Council/ Doğal Kaynaklar Savunma Konseyi) adlı sivil toplum örgütünün ABD resmî belgelerine dayanarak oluşturduğu son rapora göre, gerek ABD, gerek nükleer bombaların topraklarında bulunmasına izin veren ülkeler, Uluslararası Nükleer Silâhsızlanma Anlaşması'nı ihlâl ediyor..."

çoğunlukla ABD'nin Panama'yı işgalini kınarken Türkiye Washington'un yanında saf tuttu.

1991- ABD ve bağlaşıklarının Irak'a karşı 17 Ocak'ta başlattıkları saldırıya İncirlik üssünden kalkan ABD savaş uçakları da katıldı.

1991-2002- Irak'a karşı girişilen savaşın ardından oluşturulan Çekiç Güç'e (1996'dan sonra Keşif Güç) bağlı ABD ve Britanya savaş uçakları İncirlik'ten kalkarak Irak topraklarındaki "uçuşa yasak bölgede"ki askerî ve sivil hedefleri bombaladılar.

1992- "Adriyatik'ten Çin Seddine kadar Türk dünyası" sloganıyla hareket eden Türk gericileri Orta Asya'daki eski Sovyet cumhuriyetlerinde ABD'nin nüfuzunu arttırmak ve kendi Pantürkist hayallerini gerçekleştirmek amacıyla TİKA'nı (=Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı) oluşturdular.

1992-1994- Azerbaycan ile Ermenistan arasında Dağlık Karabağ bölgesi bağlamında patlak veren çatışmalarda Türkiye Azerbaycan'ın yanında yer aldı ve ona askerî ve lojistik destek verdi.

1993-1994- General Çevik Bir'in komutasındaki 300 kişilik bir Türk birliği ABD'nin önderlik ettiği ve sözümona Somali'deki açlık sorununu çözmek amacıyla gerçekleştirilen ve binlerce Somalili'nin yanısıra onlarca saldırgan ABD askerinin yaşamını yitirdiği operasyona katıldı.

1993-1995- Türkiye, Bosna-Hersek'te UNPROFOR (=BM Koruma Kuvveti) adı altında kurulan çokuluslu güce 1,400 kişilik bir askerî birlikle katıldı.

1995- Eski başkanlardan Ebülfeyz Elçibey'i destekleyen Türk gericileri Mart 1995'de Azerbaycan Devlet Başkanı Haydar Aliyev'e karşı başarısız bir darbe girişiminde bulundular.

1996- 23 Şubat'ta Türkiye ile İsrail arasında Askerî Eğitim ve İşbirliği Anlaşması imzalandı.

1997- Türkiye, Birleşmiş Milletler "Güvenlik" Konseyi'nin 28 Mart 1997 tarihinde 1101 sayılı kararı uyarınca İtalya'nın önderliğindeki oluşturulan ve Arnavutluk'a gönderilen çokuluslu güce katıldı.

1998- Ekim ayında sınırına 10,000'den fazla asker yığan ve zırhlı birliklerini konuşlandıran Türkiye, Suriye'yi Kürt ulusal hareketine verdiği destek nedeniyle tehdit etti.

2002- Türkiye, TBMM'nin 10 Ekim 2001 tarih ve 722 sayılı kararının ardından, 7 Ekim 2001'de Afganistan'ı işgal etmiş olan ABD ve

ortaklarının oluşturduğu ve ISAF olarak anılan işgal gücü içinde yer aldı.

2003- 25 Aralık'ta Türkiye ile İsrail arasında istihbarat paylaşımı ve polis eğitimi amaçlı yeni bir "güvenlik" anlaşması imzalandı.

2005- Türkiye, ABD ve ortaklarının 20 Mart'ta Irak'a karşı başlattığı saldırı sırasında ve sonrasında saldırgan güçlere geniş ölçekli lojistik destek sundu.¹¹⁴

2006- 13 Temmuz'da Bakû-Tiflis-Ceyhan boru hattının açılış töreni yapıldı. Rus *Kommerzant* gazetesinin anlatımıyla "yeni bir Batı yanlısı ittifakın çimentosunu oluştur"an bu boru hattı, ABD, İsrail, Türkiye, Azerbaycan ve Gürcistan arasında ilişkileri daha da güçlendirmeyi amaçlıyordu.¹¹⁵

Bu listeye Türk ordusunun 1984-1999 yılları arasında ve daha sonraki yıllarda Türkiye Kürdistanı'nda PKK gerillalarına karşı gerçekleştirdiği ve -çoğu sivil- 30,000'den fazla insanın ölümüne yol açan çok sayıda operasyonu ve gene aynı dönemde Güney Kürdistan'daki PKK mevzilerine karşı gerçekleştirdiği çok sayıda sınırötesi harekâtı eklemek gerekir.

Herhâlde hiç kimse, böyle kirli ve kanlı bir sicile sahip olan Türk gericilerinin, Lübnan'a asker göndermek istemesinin ardında hangi motiflerin yattığı hakkında herhangi bir kuşku besleyemez ve besleyemeyecektir.

¹¹⁴ Genelkurmay İkinci Başkanı Org. İlker Başbuğ, ABD'ni ziyareti sırasında 7 Haziran'da yaptığı bir konuşmada Türkiye'nin Irak'ta sağladığı katkılar konusuna değinirken "Türkiye'den 5 bin sorti yapıldığını, 39 savaş uçağına acil durum inişi imkânı sağlandığını, Batman ve İncirlik'in kullanıldığını, havada yakıt ikmali için 2200 sorti daha yapıldığını" söylemiş, Türkiye-İsrail işbirliğinin önemine değinmiş ve bu işbirliğinin "İsrail'in pozisyonuna katkı sağladığını" belirtmişti.

¹¹⁵ Genelkurmay İkinci Başkanı Org. İlker Başbuğ, 7 Haziran 2005'de ABD'ni ziyareti sırasında yaptığı konuşmada, bundan 13 ay sonra *Kommerzant* gazetesinin yapacağı saptamayı doğrulayacaktı. O, Kafkaslar'da demokrasinin yayılmasının, önemli ölçüde "Türk-Amerikan işbirliğine" dayandığını ve Azerbaycan ve Gürcistan'ın, bölgede Türkiye ve ABD'nin izlediği "ortak yaklaşımdan" büyük ölçüde faydalandığını kaydettikten sonra Bakû-Tiflis-Ceyhan boru hattının, ABD liderliği ve desteğinde geliştirildiğini belirtmiş ve "Bakû-Tiflis-Ceyhan boru hattı, bölgede siyasî, ekonomik ve güvenlik alanlarında daha büyük fırsatlar yaratacaktır" demişti.

5. Yılında 5. Afgan Savaşı

29-31 Ekim 2006

“Afgan savaşlarının diğer savaşlardan farkı bu savaşların, sona ermelerinin ardından başlamalarıdır.”

Sir Olaf Caroe, Kuzeybatı Sınır İlinin son Britanyalı Valisi

Giriş

Irak'ta süregelen emperyalist saldırı, ulusal direniş ve iç çatışmaların, ABD ve İsrail'in İran'a ilişkin yaygara ve savaş hazırlıklarının, Lübnan bunalımının ve Filistin'de süregelen Siyonist kuşatma ve katliamın gölgesinde kalan ve 5 yıldır işgal altında bulunan Afganistan'daki gelişmeler son haftalarda belki de ilk kez gündemin üst sıralarına tırmanmaya başladı. Bu, ilk bakışta birbiriyle pek de bağlantılı gözükmeyen dört gelişme vesilesiyle oldu.

1) 22 Ekim'de yaptığı bir açıklamada BM, Afganistan'da yaklaşık 2 milyon kişinin açlık tehlikesiyle yüzyüze olduğunu bildirdi ve bu ülkeye yardım yapma sözü vermiş bulunan ülkelerin sözlerini yerine getirmelerini istedi.

2) 24 Ekim'de NATO'nun Amerikalı başkomutanı General James Jones, Türk askerî birliğinin Kâbil dışında ve özellikle de çatışmaların yoğunlaştığı Güney ve Doğu Afganistan'da konuşlandırılması yolunda yeni bir çağrı yaptı.

3) 24 Ekim günü geç saatlerde Güney Afganistan'ın Pancvay bölgesinde, Taliban savaşçılarına karşı operasyon yapma gerekçesiyle sivil halkı bombalayan NATO uçakları bazı görgü tanıklarına göre 60, bazılarına göre ise 85 sivilin ölümüne, çok sayıda evin de yıkılmasına yol açtı

4) Almanya'da yayımlanan *Bild* dergisi, 25 Ekim'de Alman askerlerinin ellerinde -Afgan savaşçılarına ait olduğu sanılan- kafataslarıyla birlikte poz verdiklerini gösteren fotoğraflar yayımladı.

2003'de çekildiği söylenen fotoğraflardan birinde, Afganistan'a "demokrasi" götürmeye giden Alman emperyalizminin paralı uşaklarından birinin penisini kafatasının ağzına sokmuş olduğu görülüyordu.

11 Eylül 2001'de New York'taki Dünya Ticaret Merkezinin İkiz Kulelerinin iki yolcu uçağının çarpması sonucu yıkılmasının ve bu trajik olayda 3,000 dolayında insanın yaşamını yitirmesinin ve neo-faşist Bush kliğinin "önleyici savaş" stratejisini ilân etmesinin ardından Afganistan, ABD emperyalistlerinin saldırdığı ilk ülke olmuştu. ABD ve yardakçıları, ABD devlet aygıtı tarafından gerçekleştirildiğini gösteren çok miktarda veri bulunan bu eylemin Uşame bin Ladin ve çevresi tarafından gerçekleştirildiğini ileri sürmüş ve Ladin'in o sıralar Afganistan'da kalmakta olmasını gerekçe göstererek 7 Ekim 2001'de bu ülkeye saldırmıştı. 11 Eylül eylemini kullanarak, ABD halkını kandırmayı ve onu kendi arkasında saf tutmaya bir süre için ikna etmeyi başaran ABD tekelci burjuvazisi ve Bush kliği, hemen hemen herkesin "Amerikalı olduğu" bu dönemde, uluslararası burjuva hukukunu da ayaklar altına alarak işgal ettiği Afganistan'da Taliban rejimini devirmiş ve yerine kukla Karzai yönetimini geçirmişti. Bunu Irak mâcerası, Suriye ve İran'a dönük tehdit ve provokasyonlar, İsrail'in Filistin halkına saldırısını ölçsüz bir biçimde tırmandırmasına destek, Kuzey Kore, Venezuela, Küba gibi ülkelere tehditler, Lübnan'a yönelik ABD destekli İsrail saldırısı vb. izleyecekti.

Peki 11 Eylül eyleminin ve Afganistan'ın işgalinin 5. yıldönümünü yaşadığımız bugünlerde, ABD emperyalizminin "önleyici savaş" stratejisi hangi sonuçları vermiş gözükmektedir? Bu yazının esas konusu bu olmamakla birlikte, şu kadarını söyleyebilirim: ABD, Başkan G. W. Bush'un 2002 yılı başında yaptığı "Birliğin Durumu" konuşmasında "şer üçgeni" olarak tanımladığı üç ülke -Kuzey Kore, Irak ve İran- konusunda da amaçlarına ulaşamamakla kalmamış, tersine daha da geri bir konumlaşmışlardır: Kuzey Kore ilk nükleer bomba denemesini yapmış, Irak, ABD kuvvetlerini bağlayan ve yutan bir bataklığa/ karadeliğe dönüşmüş ve uranyum zenginleştirme çalışmalarını sürdüren ve ilerleten İran'ın bölgedeki siyasal ağırlığı ve nüfuzu artmıştır. Dahası, Filistin halkı kendisine karşı ABD-İsrail-AB eksenini tarafından uygulanan çok-yönlü ve dayanılmaz baskıya teslim olmamış, Hizbullah önderliğindeki Lübnan halkı ABD'nin plânladığı İsrail saldırısını 33 gün süren görkemli bir direnişten sonra

geri püskürtmüş, aşağıda da göreceğimiz gibi yıllardır ABD ve NATO güçlerine karşı savaşmakta olan Afgan halkı işgalcileri pes etme noktasına getirmiştir. 2001 yılında, kimsenin karşı koyamayacağı bir süper devlet, hatta bazılarının anlatımına göre bir hiper-devlet görünümünde olan ABD, bugün Kuzey Kore, İran, Suriye gibi ülkelerin kafa tutması karşısında pek fazla bir şey yapamayan, bir ara hiçe saydığı AB içindeki bağlaşıklarına ve Türkiye, Pakistan, Suudi Arabistan gibi kendisine bağımlı rejimlere muhtaç bir ülke hâline gelmiştir. Eğer Beyaz Saray ve Pentagon'daki savaş suçluları emperyalist saldırı savaşını başka ülkeleri kapsayacak biçimde genişletmede kararsızlık geçiriyor, daha alt perdeden konuşmak zorunda kalıyorlarsa, bunu özelde, Irak, Lübnan, Afganistan, Filistin halklarının çok büyük bedeller ödeyerek sürdürdükleri kahramanca direnişe ve genelde dünya işçi sınıfı ve halklarının demokrasi ve sosyalizm savaşımına borçluyuz. ABD'nin askerî gücüne ağır darbeler indiren, onun ekonomisinin iflâsa sürüklenmesini hızlandıran bu direniş, Çin ve Rusya gibi yükselmekte olan emperyalist ülkelerin korkak, ikiyüzlü, vahşî ve gerici burjuvazilerini de cesaretlendirmekte, onların dünyanın tek süper devletine karşı tutum almalarına yardımcı olmaktadır. Bu, tarihi kitlelerin yaptığı yolundaki Marksist önermenin bir kez daha doğrulanması anlamına geliyor aynı zamanda.

Şimdi ABD'nin, 11 Eylül eyleminden sonra başlattığı “teröre karşı savaş”ın ilk kurbanı olan Afganistan'daki duruma biraz daha yakından bakalım.

Afganistan, Nisan 1978'de gerçekleştirilen askerî darbeden (“Saur devrimi”) sonra, Taliban rejiminin iktidara gelmesine kadar hemen hemen 18 yıl kesintisiz bir biçimde süren bir silâhlı çatışma ortamı yaşayacaktı. 1978 darbesinden bir süre sonra Moskova-yanlısı hükümet kuvvetleriyle İslâmî örgütler arasında, 1979-89 yılları arasında süregelen Rus işgali sırasında Rus kuvvetleri ve Moskova-yanlısı hükümet kuvvetleriyle –ABD, Çin, Pakistan, Suudi Arabistan gibi devletlerin desteklediği- İslâmî renkli mücahit örgütleri arasında, Rus kuvvetlerinin 1989'da çekilmesinden sonra Moskova-yanlısı Necibullah hükümetiyle İslâmî örgütler arasında, Necibullah hükümetinin Nisan 1992'de devrilmesinden sonra, Eylül 1996'da Taliban'ın iktidara gelmesine kadar geçen süre içinde –Cemaat-i İslâmî, Cemiyet-ül-Ulemai İslâm, Hizb-i İslâmî gibi- farklı mücahit örgütleri arasında. Bütün bu savaşlar milyonlarca insanın yaşamını yitirmesi, yaralanması ve sakatlanmasının ötesinde, ülkenin zaten geri olan ekonomisi ve altyapısının hemen hemen tümüyle

yıkılmasına yol açmıştı. 1996'da, Asya'da en yüksek çocuk ve anne ölüm rakamlarına sahip olan Afganistan'ın topraklarında 10 milyon kadar mayının bulunduğu tahmin ediliyor ve 4 milyona yakın Afganlı, Pakistan ve İran'daki kamplarda zor koşullar altında yaşamlarını sürdürüyorlardı.

Son derece geri sosyo-ekonomik yapısına, henüz tam olarak uluslaşmamış olmasına, farklı etnik gruplar ve aşiretler arasında bölünmüş bulunmasına rağmen, tarih boyunca yabancı istilalara karşı koymasıyla ve hiçbir zaman sömürgeleştirilememiş olmasıyla tanınan bu ülke halkının ABD boyunduruğunu da kabul etmeyeceği belliydi.¹¹⁶ 2001 yılı sonlarında Türkiye devrimci hareketinden bazı arkadaşlara bu ülkenin en geç 10 yıl içinde Amerikan boyunduruğunu da atacağını söylediğimde bana inanmaz gözlerle ve "Afganistan nasıl olur da ABD'nin devasa gücüne karşı koyabilir?" dercesine baktıklarını anımsıyorum. 20-22 Haziran 2003'de kaleme aldığım "Öbür Savaş: Afganistan Direniyor" başlıklı yazımda bu görüşümü şu sözlerle doğrulamıştım:

"Ama, gerek dünya halklarının ve gerekse özellikle Afgan halkının tarihsel deneyimi, ABD emperyalistlerinin bu asi ve boyuneğmez ülkeye asla uzun süre egemen olamayacaklarını gösteriyordu. Gerçekten de Afgan halkı, ABD emperyalistlerinin Orta Asya'ya yerleşmek, bölgenin petrol ve doğalgaz başta olmak üzere doğal kaynaklarının denetimini ellerine geçirmek, Rusya ile Çin arasında oluşmakta olan emperyalist bağlaşmayı etkisizleştirmek, diğer emperyalist devletlere ve Arap ve İslâm halkları başta olmak üzere dünya işçi sınıfı ve halklarına gözdağı vermek için giriştikleri terörist haçlı seferine karşı direnişin en ön safında yer aldı ve yer almaya da devam ediyor."

İşte, şimdi yaşanan tam da bu.

¹¹⁶ Gururlu ve savaşçı Afganistan halkı, çoğu zaman dönemin en büyük devletleriyle savaşmak zorunda kalmış, ancak ağır kayıplar vermesine ve yıllar, bazan onyıllar boyunca saldırganların boyunduruğu altında kalmasına rağmen sonunda yabancı işgaline son vermeyi hep başarmıştır. O, 19. yüzyılın ve 20. yüzyılın ilk onyıllarının süper devleti sömürgeci/ emperyalist Britanya'ya karşı üç kez savaşmak zorunda kalmıştı: 1838-42, 1878-80 ve 1919'da. 20. yüzyılın son çeyreğinde Rus sosyal-emperyalistleri 1979'da Afganistan'ı işgal etmiş, ancak 10 yıl süren ve 25,000 dolayında Rus askerinin ve 1 milyona yakın Afganlının yaşamını yitirdiği Dördüncü Afgan Savaşını yitirmiş ve 1989'da bu ülkeyi terketmişlerdi. Şimdi sıranın, NATO tarafından desteklenen ABD'ne geldiği anlaşıyor.

Gelinen nokta

İlk başlarda Amerikan neo-faşistleri Afganistan'ı, 11 Eylül sonrası emperyalist müdahale ve saldırganlığın “pozitif” sonuçları bakımından örnek vaka olarak sunuyorlardı. 7 Ekim’den itibaren başlayan yoğun Amerikan hava bombardımanının ardından Taliban yönetimi yıkılmış, Aralık 2001’de Afganistan’da hiç tanınmayan, kolay kolay sarayından dışarı çıkamayan ve burada bile ABD askerleri tarafından korunan UNOCAL şirketinin eski danışmanı Hamit Karzai devlet başkanlığına getirilmişti. Ağustos 2002’de ABD “Savunma” Bakanı Donald Rumsfeld, Afganistan’daki gelişmeleri “soluk kesici bir başarı” olarak nitelemiş ve “bireylerin özgürlüklerine kavuşturulmaları, özgürce oy vermelerine ve çalışmalarına izin verilmesi hâlinde” Irak’ın da Afganistan gibi olacağına işaret etmişti.¹¹⁷

Ancak, ABD ve ortaklarının işgali, onyıllardır savaşlarda ölen, yaralanan, sakatlanan Afgan emekçilerine hiçbir şey getirmediği, ekonomik-toplumsal göstergeler bakımından dünyanın en kötü durumdaki ülkeleri arasında yer alan Afganistan’ın durumunu asla iyileştirmediği gibi, bu talihsiz ülkeyi ve onun halkını daha da kötüye götürdü. Afgan halkının ivedi ve yakıcı gereksinimlerini karşılamak için parmaklarını bile kıpırdatmayan işgalci güçler ve onların kukla hükümeti, bırakalım başka bölgeleri ve kırsal alanları, başkent halkına temiz su, elektrik, temel sağlık hizmetleri sağlamaktan âciz durumdalar. Dahası, sıradan Afgan emekçileri, işsizlikle, açlıkla yoksullukla, işgalcilerin ve onların işbirlikçilerinin terörüyle boğuşurken, afyon ve eroin üretimi, Afganistan’a aktarılan sınırlı uluslararası fonların çalınması ve bu ülkede iş yapan uluslararası tekellerden aldıkları rüşvetler sayesinde daha da palazlanan ve kukla hükümeti, parlamentoyu, Afgan ordusunu ve polisini kontrol eden bir avuç işbirlikçi, savaş ağası vb., büyük servetler edindiler.

Afganistan’ı gezen Christina Lamb, 9 Temmuz 2006’da yayımlanan “Death Trap” (=Ölüm Kapanı) adlı yazısında şöyle diyor:

“Taliban’ın devrilmesinden bu yana tek bir yeni baraj, elektrik istasyonu ya da sulama tesisi inşa edilmemiştir. Sadece bir tek önemli karayolu yapılmıştır. Kâbil’de hâlâ bir kanalizasyon sistemi yok.

¹¹⁷ Kuşkusuz Pentagon’un şefinin bu açıklaması o zaman bile gerçeği yansıtmıyordu. İşgalci güçlere karşı direniş, Taliban yönetiminin devrilmesi ve Taliban güçlerinin önemli bir bölümünün Pakistan’a çekilmelerinin hemen ardından başlamış, ancak uzun süre düşük yoğunluklu bir savaş olarak kalmıştı.

Başkentin sokakları tepeleme olarak, üzerlerinde yeşil otların boy verdiği çöp yığınlarıyla dolu. Nüfusun sadece yüzde 6'sı elektrikten yararlanabiliyor. Afganistan bütün sosyal göstergelere göre tüm ülkelerin en altında yer alıyor." Geçerken, burada yazarın sözünü ettiği karayolunun da, askerî amaçlarla yapılmış olan Kâbil-Kandahar yolu olduğunu anımsatayım.

The Independent gazetesinin muhabirlerinden David Loyn, 26 Ekim 2006'da kaleme aldığı "Devrilen yöneticiler Afganistan'da geniş bir bölgeye egemen" başlıklı haber-yorumunda, kukla Afgan ordusunun bulaştığı rüşvet ve yolsuzluk olaylarının kurumsal nitelik kazanmış olduğunu, kukla ordu subay ve erlerinin güney yönüne giden bütün araçlardan silâh tehdidiyle haraç aldıklarını belirttikten sonra, bu durumun 1994'te Taliban'ın ilk oluştuğu dönemi akla getirdiğini yazıyor. Ona göre, o günden bu yana ilk kez, yolsuzluk ve rüşvetten bıkan nakliye şirketleri bu sorunu çözmesi için Taliban'a başvuruyor ve ona malî destek sunuyorlardı.

Senlis Council adlı Batı Avrupalı siyasal düşünce üretim kuruluşunun Eylül 2006'da yayımladığı "Beş Yıl Sonra Afganistan: Taliban'ın Geri Dönüşü" adlı raporda da altını çizdiği gibi, "Afgan halkı açlıktan ölmekte", "Afganistan yoksulluk göstergelerinin çoğunda basamağın en altında yer almakta"dır. Afgan halkının kendilerini köleleştiren ve katleden, ülkelerini yerle bir eden ve yağmalayan işgalci güçlere duyduğu derin nefretin bir kesiti de rapora yansımış. Rapora göre, daha önce işgalci güçlerle birlikte hareket etmiş olan Kandahar'lı bir milis şöyle diyordu:

"Amerikalılar, İngilizler ve Kanadalıların hepsi de bizim gözümüzde aynı. Onlar bize yalan söylüyorlar, birbirlerine yalan söylüyorlar ve kendi halklarına yalan söylüyorlar. Burada insanlar açlıktan ölüyor. Siz, yoksul halkın ailelerinin karnını doyurmak için yetiştirdiği ürünü tahrip ediyorsunuz. Siz zâlim insanlarsınız ve biz sizin, ülkemizi terketmenizi istiyoruz. Buraya geldiklerinde Taliban'la omuz omuza savaşacağım. Onlar, yoksul insanlara yardım eden Afganlılar."

Bu durum, artık yitirecek bir şeyi kalmamış olan Afgan halkının işgale karşı Taliban'ın ve diğer bazı İslâmî örgütlerin önderliğinde yürütülmekte olan direnişe yığınlar hâlinde katılmalarını sağlamaktadır. Senlis Council'in Yürütme Direktörü Emmanuel Reinert'in da teslim etmek zorunda kaldığı gibi,

"Afganistan'ın yarısının denetimini edimsel olarak ele geçirmiş

olan Taliban, aynı zamanda ülke üzerinde güçlü bir psikolojik denetim sağlamıştır... Taliban sıradan halka yardım ettiği için halkın da onlara verdiği destek artıyor.” Britanya’nın ünlü düşünce üretim kuruluşu Chatham House’un Afganistan uzmanı Ayeşa Han, Senlis Council’in görüşünü paylaşıyor. Han, son haftalarda gündeme gelen daha fazla asker talebinin karşılanması hâlinde bile NATO’nun hedefine ulaşmayacağını savunuyor. Ona göre, “Aslında bu (NATO politikası- G. A.), bölgeyi istikrarsızlaştırıyor. Devlet kurma, yeniden inşa ve aşiretlerin silâhsızlandırılması gündeminden sapıldı. Bu ayrıca afyon ticaretini durdurma çabalarının altını oydu. ABD güneyi terörle savaşın ön cephesi yaptı. Ama NATO buraya barış gücü olarak geldi, çatışma için değil. Bu strateji yürümüyor.”¹¹⁸ Emperyalist işgalin çıkmaza girdiğini gören bu ve benzer “muhalif” burjuva kaynakların analiz ve eleştirilerinin yüzeyselliği hemen sırtıyor; onlar başarısızlığın nedenlerini işgalin kendisinde, onun yol açtığı terör, aşağılama ve yoksullaşmada değil, bütünüyle ikincil ya da taktiksel nedenlerde, uygulamadaki “hatalar”da arıyorlar. Ama bu, onların itiraflarının değerini ortadan kaldırmıyor elbet.

Öte yandan, işgale karşı direnişin sadece Güney ve Doğu Afganistan’la ve sadece Taliban’la sınırlı olduğu sanılmamalı. Özellikle 2006 yılı, direnişin batıda İran sınırındaki Herat iline, merkezdeki Vardak iline ve ülkenin kuzeydoğusuna yayılmasına tanık oldu. Kâbil-Herat ana karayolunda güçlü askerî eskortlarla birlikte yolculuk yapabilen konvoylar sürekli olarak gerillaların saldırısına uğruyorlar. Tacikistan sınırında görev yapan Alman birlikleri, denetimleri altındaki bölgelerde gerilla eylemlerinin son bir yıl içinde büyük bir artış gösterdiğini söylüyorlar. Gerçekleşen çeşitli intihar eylemlerinin ve yol kenarına yerleştirilen bomba patlamalarının da gösterdiği gibi, artık Kâbil de işgalci güçler için o kadar güvenli değil. Pakistan’ın Afganistan’la olan uzun ve dağlık sınırının öte yakasındaki Kuzey ve Güney Veziristan bölgelerinin Taliban için güçlü bir destek üssü oluşturması ve ABD ve Pakistan kuvvetlerinin bu bölgede yerleşik Paştun aşiretlerine karşı giriştikleri saldırıların geri püskürtülmüş olması, Afgan direnişine önemli bir avantaj sağlıyor. Aslına bakılacak olursa, hava üstünlüğü olmadığı takdirde NATO katillerinin yakın gelecekte Afganistan’dan utanç içinde ve arkalarına bakmadan kaçmak zorunda kalacaklarını söylemek hiç de abartı olmayacaktır. Bu bakımdan, Afgan direnişinin yavaş yavaş helikopter ve uçakları düşürecek karadan havaya füzeler

¹¹⁸ Radikal, 19 Eylül 2006.

elde etmeye ve bunun sonuçlarının da ortaya çıkmaya başlaması, olağanüstü ve beklenmedik bir gelişme olmazsa işgalin 1-2 yıl içinde sona erebileceğini gösteriyor.

Evet, Senlis Council'ın ve benzerlerinin değerlendirmeleri Afgan direnişini ezdiklerini, Afgan savaşçılarına hemen hemen her gün ağır darbeler indirdiklerini ileri süren ABD, NATO ve ISAF yetkililerinin ve onların hazırladıkları basın açıklamalarını kamuoyuna sunmaktan öte bir iş yapmayan tekelci medyanın yalanlarını açığa çıkarıyor. Karada hemen hemen hiçbir istihbarat kaynağı ya da dayanağı bulunmayan işgal kuvvetleri yaptıkları hava bombardımanlarında genellikle sıradan köylülere öldürmekte, daha sonra da bu bombardımanlar sırasında öldürdükleri insanların sayısı hakkında yaptıkları kaba ve abartılı tahminleri "Taliban savaşçılarının kayıpları" olarak açıklamaktadırlar. Tıpkı Vietnam'da yapmış oldukları gibi. Bu açıklamalara kulak verecek olan okur, Afganistan'ı işgal edenlerin ve onların borazanlarının dilinin bize hiç de yabancı olmadığını görecektir; Türk gericileri de 1984-99 yılları arasında süregelen Kürt ulusal direnişiyle ilgili olarak aynı -şimdi adı psikolojik harekât olan- yalan metoduna başvurmazlar, neredeyse her hafta PKK'nın belini kırdıklarını açıklamazlar mı? Hatta hâlâ aynı metodu kullanmaya devam etmiyorlar mı? İşin gerçeği şu ki ABD ve ortakları Afganistan'da "El-Kaide ve Taliban kalıntılarına" karşı değil, Paştun halkı başta olmak üzere 31 milyonluk Afgan halkına karşı asla kazanamayacakları bir savaş sürdürüyorlar.

Ama artık mızrak çuvala sığmıyor. Canlanmakta olan Afgan direnişi, bu ülkeye daha fazla silâh, askerî helikopter ve askerî birlik gönderilmesi yolunda canhıraş feryatlara yol açıyor. Afganistan'ın güney bölgelerinin Taliban'ın eline geçmesi ve direnişin ülkenin batısına ve kuzeyine de yayılma belirtileri göstermesi, işgalci güçleri 2006 Haziranında, Taliban rejiminin devrilmesinden bu yana giriştikleri en büyük askerî operasyonu (Operation Mountain Thrust) gerçekleştirmeye zorladı. O tarihte Afganistan'daki işgal kuvvetlerinin başında bulunan Amerikalı Korgeneral Karl W. Eikenberry "durumun kötüleştiğini" Temmuz 2006'da şöyle itiraf edecekti:

"Kentlerde durum fena sayılmaz; ama kentlerin dışına çıktığınızda her yerde onları (direnişçiler- G. A.) görüyorsunuz ve halk onları desteklemek zorunda. Başka seçenekleri yok."

ISAF'nin görevi NATO'ya bırakmasının ardından bu ülkedeki

sayısı 31,000'i bulan¹¹⁹ ve ABD kuvvetleri de içinde olmak üzere tüm işgal kuvvetlerinin başına getirilen İngiliz korgenerali David Richards 4 Eylül'de, bu savaşın "inatçı, düşük-yoğunluklu ve kirli bir savaş" olduğunu, son yarım yüzyılda yüzyüze geldikleri "en yoğun ve uzun süreli" çatışma olduğunu belirttikten sonra şunları söyledi:

"Burada başarısızlığa uğramamızın pekâlâ olanaklı olduğunu anlamamız gerekiyor."

Aynı kaygıları dile getiren NATO komutanı Gen. James Jones 7 Eylül'de, NATO'nun savaş alanında "güç bir dönemden" geçmekte olduğunu, işgalci güçlere karşı görece büyük birliklerle savaşmaya başlamış olan¹²⁰ Taliban'ı yenebilmek için askerî birlik takviyesi ve daha nitelikli askerî donanımına gerek duyulduğunu belirttikten sonra şunları söyleyecekti:

"Çatışmaların yoğunluk düzeyi ve muhalefetin bazı bölgelerde artık geleneksel vur-kaç taktiklerine başvurmaması olgusu bizi bir parça şaşırtıyor."

NATO komutanının yumuşatarak anlattıklarını aynı günlerde Helmand ilinde görev yapan bir askerin ağzından dinlemek daha gerçekçi olacak. Bu asker, 2006 Eylülünde Britanya'da yayımlanan *The Independent* gazetesine yaptığı bir açıklamada şöyle diyordu:

"Her tarafı yerle bir ettik ama saldırılar durmadı. Düzinelerce adam (Taliban savaşçısı- G. A.) öldürdük, ama daha fazlası geldi. B1, Harrier, F-16 ve Mirage 2000'leri kullanıyor, üzerlerine 250, 500 hatta 1000 kiloluk bombalar atıyoruz. Karada her yer tuzaklarla dolu."

12 Eylül'de NATO'nun Hollandalı Genel Sekreteri Jaap de Hoop Scheffer, işte bu koşullarda Güney ve Doğu Afganistan'da direniş güçlerine karşı savunmada kalan Britanya, Kanada, Avustralya ve Hollanda birliklerine destek sağlamak için NATO ülkelerine 2,500 asker göndermeleri için çağrı yaptı. Ancak, Taliban direnişinin kendilerini şaşırttığını itiraf eden NATO'nun askerî ve siyasal

¹¹⁹ İşgal kuvvetlerinin gerçek düzeyini saptamak için bu rakama, kukla Afgan birliklerine askerî eğitim vermek için ülkede bulunan 8,000 ABD askeriyle, sayıları binlerle ya da onbinlerle ölçülen paralı askerler ve sivil istihbarat görevlileri de eklenmelidir.

¹²⁰ Afganistan'daki durum üzerine bir rapor hazırlamakla görevlendirilen emekli Amerikan generali Barry R. McCaffrey, Temmuz ayı başlarında sunduğu raporunda, 2005'e kadar küçük gruplar hâlinde savaşan Taliban'ın o yıl 100 ve daha fazla kişilik birlikler ve bu yaz ise 400 kişilik taburlar hâlinde savaşmaya başladıklarını belirtiyordu.

şeflerinin 9 Eylül'de Varşova'da ve 13 Eylül'de Brüksel'de yaptıkları toplantılarında, hiçbir ülkenin Afganistan'a ek asker göndermeye istekli olmadığı ortaya çıkacaktı.

ABD Dışişleri Bakanı Condoleezza Rice 13 Eylül'de, NATO üyesi ülkelerin Kâbil yönetimini desteklemek için daha fazla çaba harcamaması hâlinde Afganistan'ın "çökeceği" uyarısında bulunur ve Taliban savaşıçılarının yoğunlaşan saldırılarının Afganistan'da işleri zorlaştırdığını belirtirken, Britanya "Savunma" Bakanı Des Browne 19 Eylül'de yaptığı bir konuşmada "Bunu hiç beklemiyorduk. Afganistan beklediğimizden daha çetin çıktı" diyecekti.

Afgan direnişinin yükselmesi, BM'in başında bulunan kuklayı da telâşlandırmıştı. Kofi Annan, 21 Eylül'de yaptığı açıklamada geçtiğimiz ayların bir dönüm noktası oluşturduğunu ve ülkenin, Taliban rejiminin 2001 yılında devrilmesinden bu yana en büyük "tehdit"le karşı karşıya geldiğini, ayaklanmayı bastırmak için daha fazla askerî ve diplomatik çaba harcanması gerektiğini belirtiyordu.

Son olarak Tony Blair'in askerî danışmanı Lord Guthrie'nin söylediklerine değineceğim. Bu bay 29 Ekim'de *The Observer* gazetesine verdiği demeçte şu çarpıcı sözleri söyledi:

"Tarih okumuş olmalarına, Afganları bilmelerine ya da araziye tanımlarına, Taliban'ın yeniden dirilişi üzerinde kafa yormalarına, sınırın öte yakasındaki Belucistan ve Veziristan'da neler olup bittiğini anlamalarına rağmen bunun bir Afganistan pikniği olacağını sananlar, hâlâ Irak'ta asker bulundurduğumuz koşullarda bu sayıdaki bir İngiliz ordusuyla oraya gitmenin aptallık olacağını bilmeliydiler."

Bütün bunlar, Afgan halkının direnişinin, komutası altında değişik uluslardan 39,000 asker bulunan ve kukla Afgan ordusunun yanı sıra değişik bölgelerdeki savaş ağalarının desteğini de alan NATO kuvvetlerine *tarihinde ilk kez bir yenilgi tattıracağını* ve onları bu talihsiz ülkeden çekilmek zorunda bırakacağını müjdelemektedir.

Kentlerde durum

Tam da burada, "Kentlerde durum fena sayılmaz" biçiminde bir değerlendirme yapan Amerikalı Korgeneral Karl W. Eikenberry'nin bu saptamasının aksine durumun kentlerde de işgalciler açısından kötüye gitmekte olduğunun belirtilerinin çoktan ortaya çıkmış olduğunu anımsatmam gerekir.

Daha 2005 Mayısında *Newsweek* dergisinde, Guantanamo

konsantrasyon kampında Kuran'ın tuvalete atıldığını anlatan bir haberin yayımlanması üzerine 10-13 Mayıs arasında Celalabad kentinde başlayıp içlerinde Nangarhar, Vardak, Kâbil, Badakşan, Paktiya'nın da bulunduğu bir dizi ile yayılan ve onbinlerce kişinin katıldığı gösteriler ABD ve kukla yönetim aleyhine eylemlere dönüşmüştü. ABD ve kukla başkan Karzai aleyhine sloganlar atan, Bush'un kuklasını yakan, Hamit Karzai'nin Afganistan'da ABD askerî üslerinin kurulmasına izin vermesini protesto eden eylemciler tüm ABD üslerinin kapatılmasını, evlerin ABD askerleri tarafından keyfi bir biçimde aranmasına son verilmesini, Guantanamo'daki mahpusların serbest bırakılmasını v.b. talep ettiler. Dört gün süren gösterilerde ABD ve kukla Afgan ordusu askerlerinin ateş açması sonucu en az 14 kişi öldü ve 120'den fazla insan yaralandı.

Danimarka'da *Jyllands-Posten* adlı gerici ve neo-faşist gazetesinin yayımladığı Muhammet karikatürlerine karşı Şubat 2006'da Afganistan'ın çeşitli kent ve kasabalarında yapılan gösteriler de, işgali ve yabancı askerlerin bu ülkede varlığını protesto eylemlerine dönüşmüştü.

6 Şubat'ta 2,000 gösterici, ABD'nin Afganistan'daki en büyük üssüne (Bagram üssü) saldırmış, çıkan çatışmada 2 gösterici ölüirken, 5 gösterici ve 8 polis yaralanmış, aynı gün Kandahar, Kâbil ve Mezar-ı Şerif'in yanı sıra kuzeydoğudaki Tahar ilinde işgal karşıtı gösteriler yapılmıştı. 7 Şubat'ta Afganistan'ın kuzeyindeki Meymene kentinde, Norveçli NATO "barış" gözlemcilerinin bulunduğu bir üssün önünde protesto eylemi yapan kitleye kukla Afgan polisinin ateş açması sonucu 4 kişi yaşamını yitirmiş, NATO halka gözdağı vermek amacıyla kent üzerinde F-16 uçakları uçurmuştu. Mihtarlam kentinde göstericilerle polis arasında çıkan çatışmada 2 gösterici yaşamını yitirmiş, Kâbil'deki Danimarka elçiliği önünde gösteri yapan kitle ABD'ni ve kukla başkan Hamit Karzai'yi lânetlemişti. 8 Şubat'ta ise Afganistan'ın güneyindeki Kelat kentindeki ABD üssüne doğru yürüyüşe geçen yüzlerce kişiye ateş açan polis 2 kişiyi öldürmüş ve çıkan çatışmada 10 gösterici ile 4 polis de yaralanmıştı.

29 Mayıs 2006'da Kâbil'de hızla yol alan bir ABD askerî konvoyunun yol açtığı kazada bazı sivillerin ölmesinin ardından patlak veren gösteriler ise Taliban rejiminin devrilmesinden bu yana gerçekleştirilen en büyük ve en militan gösteriler oldu. Kazanın ardından toplanan ve ABD-karşıtı sloganlar atan kitleye ateş açan Amerikalı katiller, yerel TV kanallarına göre 30'a yakın insanı

öldürdü. Ama bu terör eylemi, Afgan halkının birikmiş öfkesinin daha da büyümesine yol açtı. Toplanan ve “Amerika’ya Ölüm!” sloganları atan binlerce kişi, önce asker ve polislerin kontrol noktalarına saldırdı ve onları ateşe verdi. Ardından sıra, hükümete ve “insanî yardım” kuruluşlarına ait binalara, TV istasyonlarına ve emperyalist Batı’ya simgeleyen diğer binalara geldi. Gün boyu süren gösteriler sırasında ne işgalci güçler boy göstermeye cesaret edebildi, ne de kukla Afgan ordusu ve polisi. Bu sonuncular, ancak gösteriler bittikten sonra evlere rastgele yaptıkları baskınlarda 140 genci göz altına alabildiler.

29 Mayıs gösterisinin bir başka önemli yanı da, Afganistan nüfusunun yaklaşık yüzde 30’unu oluşturan, Kasım 2001’de Taliban yönetiminin devrilmesine destek vermiş olan ve Kâbil nüfusunun önemli bir bölümünü oluşturan Tacik halkının ABD ve onun kuklası Karzai rejimine karşı tavır almaya başladıklarını ortaya koyması. Eylemcilerin bir bölümünün, 9 Eylül 2001’de emperyalist Batı tarafından Taliban’ın üstüne yıkılan kuşkulu bir suikaste kurban giden Tacik komutan Ahmet Şah Mesut’un fotoğraflarını taşıması tam da bunu gösteriyordu.

Uyuşturucuya karşı savaşım

ABD ve yordakçılarının Afganistan’ı işgallerinin gerekçelerinden biri de, sözümona afyon ve ondan çıkarılan eroin üretimini engellemek ve böylelikle ABD ve Batı Avrupa gençliğini vb. uyuşturucu iptilasından korumaktır. Bu savın sahteliğini sergilerken ilk önce, öndegelen emperyalist devletlerin sadece uyuşturucu maddelerin üretimi için gereken bitkilerin *üretildiği ülkeleri* hedef alan propaganda ve eyleminin ikiyüzlü niteliğine kısaca değinmek gerekir. ABD ve Batı Avrupa’da eroin ve kokain gibi sert uyuşturucular da içinde olmak üzere değişik uyuşturucu maddelerin tüketiminin giderek artması ve hatta büyük bir toplumsal sorun hâline gelmesinin -kapitalist sistemin çok yönlü çürümesi, burjuva devlet aygıtının ve istihbarat örgütlerinin çeşitli nedenlerle uyuşturucu madde tüketimini teşvik etmesi gibi- nedenleri geniş ve bu yazının çerçevesini aşan bir tartışmanın konusudur. Ancak adıgeçen ülkelerin hükümetlerinin, “kendi” toplumlarının bir bölümünden kaynaklanan uyuşturucu madde talebini herhangi bir biçimde tartışma konusu yapmamaları, uyuşturucu sorununun “çözümü” yolundaki çabalarını asla bu maddelere olan talebin azaltılması üzerinde yoğunlaştırmamaları, tersine sorunun tek kaynağının koka ya da haşhaş üreten Afganistan, Kolombiya, Bolivya

gibi ülkeler olduğu varsayımından yola çıkmaları, ikiyüzlülüğün doruğunu oluşturur. Buram buram sömürgecilik kokan ve sorunun gerçek kaynağına inmeyi yadsıyan bu yaklaşım, ABD başta olmak üzere emperyalist ülkelere, Kolombiya, Afganistan gibi ülkelere askerî ve siyasal müdahalelerde bulunmak için “meşru” bir gerekçe de sunmaktadır. Ann Jones, 30 Ekim 2006 tarihli ve “What Are They Smoking: The Bush War on Afghan Drugs” (=“Ne İçiyorlar: Bush’un Afgan Kaynaklı Uyuşturuculara Karşı Savaşı”) başlıklı yazısında haklı olarak şöyle diyor:

“Güneydoğu Asya’nın Altın Üçgeninden Orta Asya’nın Altın Hilâline ve Meksika’ya kadar uzanan geniş bölgede haşhaş üretimine son vermek için yüzyıldır alınan sert önlemler, tarım ekonomisinin temel bir gerçeğini doğrulamaktan öte bir işe yaramamıştır. Bir bölgede arz kesildiğinde, hemen bir başka haşhaş üretilen bölge talebi karşılamak için öne çıkar... Amerikalı uyuşturucu tutkunları Pakistan’dan, Tayland’dan ya da hatta aydan eroin sağlamak için ortalığı altüst edeceklerdir.”

Washington ve onun Avrupalı ortaklarının Afganistan’daki gayrimişru işgallerini, uyuşturucuya karşı savaşımıyla ilişkilendirerek meşrulaştırma girişimlerinin, gerçeklerle taban tabana karşıt olduğu ve bütünüyle yalan üzerine inşa edildiği tartışma götürmez. Bunun için ABD’nin, 1979-89 yılları arasında Rus işgaline karşı savaşan Afgan mücahitlerine destek vermek amacıyla haşhaş üretimini ve uyuşturucu ticaretini aktif bir biçimde teşvik, hatta organize ettiğini anımsamak yeter. O sıralar Afganistan’da üretilen afyon ve eroin, ISI (=Pakistan askerî istihbarat örgütü) ve CIA aracılığıyla Batı Avrupa ve ABD’nde pazarlanıyor, elde edilen gelirin bir bölümü mücahitlerin silâh ve diğer gereksinimleri için kullanılıyor, bir kısmı da CIA ve ISI’nin kasalarına akıyordu. Rus işgalinin başladığı 1979 yılında Afganistan’da eroin üretilmiyordu ve üretilen çok az miktardaki afyon da bölgede tüketiliyordu. Rus işgalinin sona erdiği 1989’da Afganistan hem afyon ve hem de eroin üretiminde dünyada başı çeken ülke hâline gelmişti. Afganistan’a demokrasi ve refah getireceklerini ve bu ülkede afyon ve eroin üretimini durduracaklarını ileri süren ABD emperyalistleri ve onların kuklası Karzai kliği bugün de uyuşturucu kaçakçıları da içinde olmak üzere Afgan halkının bütün yerel düşmanlarıyla işbirliği içindedirler. Bir kaynağa göre, 249 üyeli Wolesi Jirga’da (=alt meclis), en azından bilinen 17 uyuşturucu kaçakçısı, 40 milis komutanı, 24 suç çetesi şefi ve hepsi de haşhaş ekimiyle ilişkileri bulunan

ve haklarında savaş suçları ve insan hakları ihlalleri suçlamaları olan 19 kişi yer almaktadır.

Dahası, BM kaynaklarının da kabul ettiği gibi, Taliban rejimi 2000-2001 yıllarında haşhaş ekimine karşı son derece başarılı bir savaşım yürütmüş ve bunun sonucunda –BM rakamlarına göre- afyon üretimi yüzde 94 oranında azalarak 2001’de 185 tona kadar düşmüştü. Merkezi Viyana’da bulunan BM Uyuşturucu ve Suç Bürosu’nun rakamlarına göre Taliban rejiminin yıkıldığı 2001’den 2006’ya kadar geçen süre içinde ise bu trend tersine dönmüş, Afganistan’da haşhaş ekimi yapılan arazi miktarı 2001’de 7,606 hektardan 2006’da 165,000 hektara çıkmış ve aynı zaman aralığında afyon üretimi tam 33 katına çıkarak 6,100 ton gibi çok yüksek bir düzeye ulaşmıştır. Gene BM rakamlarına göre, 2006 yılı itibariyle uyuşturucu ticaretinden Afganistan’a giren para 2.7 milyar dolar dolayındadır; ki bu paranın hemen hemen tümü bazıları hükümette bulunan ve bazıları da çeşitli yörelerde etkili olan savaş ağalarının ceplerini doldurmaktadır. Ama dahası var: ABD Dışışleri Bakanlığının 27 şubat 2004’de Voice of America (=Amerika’nın Sesi) radyosunda yayımlanan kendi açıklamasına göre Afgan eroininin uluslararası narkotik pazarındaki değeri Afganistan’daki afyon üreticisinin tarlasından satış fiyatının 100 katını bulmaktadır. 1 kg afyondan -yüzde 50 saflıkta- 200 gram eroin üretildiği ve 1 gram eroinin Batı Avrupa ve ABD “pazarında” satış fiyatının 102 dolar dolaylarında olduğu gözönüne alındığında, Afganistan’ın 2006 yılı afyon üretiminden 1,220 ton eroin üretimi yapılabileceği ve bunun bedelinin 125 milyar doları bulacağı anlaşılır. Bu paranın sadece 2.7 milyar doları Afganistan’a girdiğine göre, sözümona Afganistan’da afyon üretimine karşı savaşım veren ABD ve ortaklarının, onların istihbarat servislerinin ve onlarla ili-dışlı olan uyuşturucu mafyasının bu “sektör”den son derece büyük kârlar sağladığı ortaya çıkar. Bu da uyuşturucu mafyasının ve mafyavari bir karakter kazanmakta olan tekelci burjuvazinin, ağırlığını Afganistan’ın işgalinin sürmesinden yana koyması için ek bir neden oluşturur. Asıl konumuz bu olmamakla birlikte, yeri gelmişken burada, en azından İkinci Dünya Savaşının bitiminden bu yana ABD -ve bir dizi diğer emperyalist ülke- istihbarat servislerinin uyuşturucu işinin içinde olduğunun bir çok araştırmacının çalışmaları ile belgelenmiş olduğunu belirtmekle ve 2003 yılı rakamlarına göre, para değeri bakımından uyuşturucu ticaretinin, petrol ve silâh ticaretinden hemen sonra geldięini¹²¹ anımsatmakla yetineceğim.

¹²¹ The Independent, 29 şubat 2004.

Hâlihazırda Afganistan'da haşhaş üretimi, esas itibariyle, kendi özel milis örgütlerine sahip olan, ülkenin çeşitli yörelerine dağılmış bulunan ve çoğu kukla hükümetle doğrudan ya da dolaylı ilişki içinde olan savaş ağalarının denetiminde yapılıyor. Ancak, Taliban'ın denetimi altında bulunan bölgelerde de onyıllardır süregelen savaşlar ve iç savaşların ardından gelen ABD-NATO işgali ve siyasal istikrarsızlık nedeniyle iyice yoksullaşan emekçi köylülerin, başka ürün üretmeye pek de elverişli olmayan topraklarında haşhaş üretimiyle uğraştıkları ve bu uğraşlarında Taliban güçleri tarafından korundukları da anlaşılıyor.

Türkiye'nin rolü

28 Eylül 2001'de yapılan MGK toplantısında Amerikan neo-faşistlerinin global terörizmine desteklerini bir kez daha doğrulayan Türk gericileri, 7 Ekim 2001'de Afganistan'ın bombalanmaya başlanmasının hemen ardından öndegelen generallerin ve bakanların katıldığı bir toplantı daha yapmış ve yoksul Afgan halkına karşı girişilen saldırı savaşını desteklediklerini açıklamışlardı. Ardından TBMM, 10 Ekim'de yaptığı bir toplantıda Afganistan'a asker gönderme kararı aldı. Amerikan saldırganlığını aklayan ve yücelten 722 sayılı Kararda aynen şöyle deniyordu:

“Dostumuz ve müttefikimiz ABD'ne 11 Eylül günü yöneltilen ve büyük can ve mal kaybına neden olan terörist saldırısı, dünyanın en güçlü devletinin bile terörizm tehdidi altında bulunduğunu göstermiştir.

“Yıllardır terörizmin acısını duyan Türkiye Cumhuriyeti Devleti bu tehdidi azımsayan, hatta görmezden gelen ülkeleri terörizmin tehlikeleri konusunda öteden beri uyarmakta idi.

“ABD'nin uğradığı ağır saldırı karşısında, şimdi, birçok ülke, terörizm afeti karşısında uluslararası dayanışmanın gerekliliğini kavramaya başlamıştır.

“Bu bağlamda NATO Anlaşması'nın 5'inci maddesine işlerlik kazandırılmıştır.

“BM Güvenlik Konseyi'nce alınan 1368 ve 1373 sayılı kararlar da dünyada terörizme karşı yaygın bir bilinçlenme sürecinin başladığını göstermiştir.

“Terörizm karşısında Türkiye'yi her zaman desteklemiş olan ABD'nin çağdışı terörist Taleban yönetimine karşı açtığı savaşta,

Türkiye'yi yanında bulması doğaldır.

“ABD’nin terörizme karşı başlattığı “Sürekli Özgürlük Harekâtı”nın başarıya ulaşması tüm insanlığın yararınadır.

“Bu harekâtı İslâma karşı bir eylem gibi göstermeye kalkışanlar, barış dini olan İslâmın yüce değerleriyle çelişmektedirler.

“Türkiye Cumhuriyeti Devleti, başlatılan mücadelenin kısa sürede ve yaygınlaşmadan başarıya ulaşması için, kendi olanaklarının elverdiği ölçü ve biçimde, her katkıyı yapmalıdır.

“Bu nedenle ve bu bağlamda, Hükümet, Anayasanın 92 nci ve 117 nci maddeleri uyarınca, gereği, kapsamı, sınırı, zamanı ve süresi Hükümetçe belirlenmek üzere, terörizme karşı başlatılan sürekli özgürlük harekâtı ve devamının icrası kapsamında TSK’nin yabancı ülkelere gönderilmesi, yabancı silâhlı kuvvetler unsurlarının Türkiye’de bulunması ve Hükümetçe verilecek izin ve belirlenecek esaslar çerçevesinde bu kuvvetlerin kullanılması için Hükümete izin verilmesi, Genel Kurulun 10/10/2001 tarihli 5 inci Birleşiminde kararlaştırılmıştır.”

Başbakan ve DSP Genel Başkanı Ecevit 1 Kasım 2001’de basın temsilcilerine yaptığı açıklamada şunları söylüyordu:

“Terörizmin yaygınlaştığı ve ileri boyutlar edindiği açıkça görülüyor. Bu konuda en tehlikeli bir odak da Afganistan’daki Taliban rejimi. Taliban rejimi çağdışı uygulamalarıyla ve terörizme kucak açmasıyla öncelikle Orta Asya ülkelerine, bütün bölgeye, dolayısıyla Türkiye’ye ve bütün dünyaya ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. Buna karşı alınacak tedbirlere bizim ön safta katılmamız da doğaldır. O nedenle 11 Eylül’den sonra dostumuz ve müttefikimiz Amerika Birleşik Devletleri’nin terörizme karşı açtığı uluslararası mücadeleye bizim ön safta katılmamız kanımızca doğaldı ve gerekliydi.”

Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer de 31 Aralık 2001’de yayımladığı yeni yıl mesajında Afganistan’a değinmeden ve ABD saldırganlığını alkışlamadan edemeyecekti. Türk egemen sınıflarının ana gövdesinin görüşlerini yansıtan Sezer açıklamasında şöyle diyordu:

“11 Eylül saldırılarının uluslararası düzeyde geniş çaplı yansımaları olmuştur. Bu çerçevede, Afganistan’daki çağdışı Taliban yönetiminin devrilmesi ve yıllardır büyük sıkıntılar içinde yaşayan dost ve kardeş Afgan halkının özlediği uygarca yaşam koşullarına kavuşturulması amacıyla başlatılan askerî harekât başarıya ulaşmış

ve bu ülkede Afgan toplumunun beklentileri doğrultusunda geçici bir yönetim kurulmuştur.

“Afganistan’da oluşturulan geçici yönetimin göreve başlaması Türkiye’de sevinçle karşılanmıştır.”

Bir kaç ay sonra ise, *Hürriyet* gazetesinin 1 Mart 2002 tarihli sayısında “Bölgeyi İrticadan Kurtarıyoruz” başlıklı bir yazı yayımlandı. Burada Türk egemen sınıflarının yıllanmış uşağı Başbakan Bülent Ecevit’in, Türkiye’nin Haziran 2002’den itibaren Afganistan’daki ISAF’nin başkanlığını üstlenmesi konusunda yaptığı bir konuşmaya değiniliyordu. Yazının bir yerinde aynen şöyle deniyordu:

“Ecevit, koşulların kabul edilmesi ile Türkiye’nin görevi üstlenmesi durumunda yalnız Afganistan’da değil, Orta Asya’daki Türk Cumhuriyetlerinde de huzur sağlanacağını, tüm bölgenin terörizm belâsından da irtica tehlikesinden de kurtulabileceğini bildirdi.”

Afganistan’daki sayısı bazı dönemlerde 1,400’e kadar çıkmakla birlikte, şimdiye kadar askerî operasyonlara katılmayan ve işgalci güçlere lojistik destek sunma, kukla Afgan ordusunu eğitme, Kâbil’in “güvenliği”ni sağlama gibi görevler üstlenen Türk askerî birliği iki kez de ISAF’nin komutanlığını yaptı. Ancak, Afgan direnişinin büyümesi, NATO ve ABD yetkililerinin Türk kuvvetlerinin çatışmaların yer aldığı bölgelere sevki yönünde çağrılarını gündeme getirdi. Geçtiğimiz Eylül ayında NATO Genel Sekreteri Jaap de Hoop Scheffer ile ABD’nin Avrupa Müttefik Kuvvetler Komutanı Org. James Jones’un Afganistan’ı ziyaret etmelerinin ve alarm zillerini çalmalarının ardından, *Daily Telegraph* gazetesine demeç veren Kâbil’deki ABD Elçisi, “Mesajımız, artık önceliğin güneye asker göndermek olduğu. En azından bunun kâfirlerin İslâm’a karşı savaşı olmadığını göstermek için Türklere ihtiyacımız var” demişti. Genelkurmay Başkanı Org. Yaşar Büyükanıt ise, bu konuya ilişkin haber ve söylentilerin yaygınlaşması üzerine 8 Eylül’de yaptığı bir açıklamada şöyle diyecekti:

“Asla Türk Silâhlı Kuvvetleri’nden terörle mücadele amacıyla bir tek insan bile Afganistan’a gidemez. Türkiye daha önce iki kez Afganistan’da görev yapan ISAF’nin komutasını üstlendi. Hâlen de Kâbil Bölge Komutanlığı’nda görev yapıyor. Şimdiye kadar NATO’nun Afganistan’da yürüttüğü faaliyetlerde TSK elinden gelen yardımı yaptı, katkıyı sağladı. Ancak, tekrar ediyorum, Terörle mücadele için bir tek asker bile gidemez. Böyle bir şey olmaz. Buna

gerek de yok.” 11 Eylül olaylarının arkasından, Afganistan’a asker göndermeye pek hevesli olan, hatta Ecevit’in deyişiyle “Türkiye’nin görevi üstlenmesi durumunda yalnız Afganistan’da değil, Orta Asya’daki Türk Cumhuriyetlerinde de huzur sağlanacağını, tüm bölgenin terörizm belâsından da irtica tehlikesinden de kurtulabileceğini” ileri süren Türk gericilerinin iştahının kapandığı anlaşılıyor. Bunu sağlayanın, Afgan halkının ABD ve yardakçılarına karşı dişediş savaşımı olduğu bellidir.

Gene de, özelde İsrail’in güvenliğine katkıda bulunmak amacıyla Güney Lübnan’a asker gönderen ve genelde ABD ve ortaklarının Arap ve İslâm ülkeleri halklarına karşı giriştiği stratejik saldırıda yer alan Türk egemen sınıflarının, emperyalist efendilerinin baskısıyla Afgan direnişine karşı doğrudan silâhlı çatışma ortamına çekilmesinin hiç de uzak bir olasılık olmadığı söylenmelidir. Bu bakımdan, Türkiyeli devrimci ve enternasyonalist güçlerin, Afganistan’a asker göndermekle Afgan halkına karşı yürütülen savaşta ABD saldırganlarının yanında zaten yer almış olan Ankara’nın tutumunu en sert bir biçimde mahkûm etmeleri ve Afganistan’da bulunan Türk birliklerinin bu ülkeden *derhal ve kayıtsız koşulsuz* geri çekilmelerini talep etmeleri gerekmektedir.

Sonuç

Afganistan halkına karşı emperyalist bir savaş sürdüren ABD ve ortaklarının Afganistan’ı işgal etmelerinin hiçbir haklı ve meşru yanı yoktur. Böyle bir savaşta tüm tutarlı demokrat ve enternasyonalistlerin, dünya işçi sınıfı ve halklarının baş düşmanı olan ABD emperyalizmine karşı çıkmaları ve başını Taliban’ın çektiği ulusal direnişten yana olmaları, onun zaferini dilemeleri gerekmektedir. Afgan halkının ABD önderliğindeki neo-faşist saldırganlara karşı yürüttüğü meşru direniş, sadece Afganistan’ın işgal boyunduruğundan kurtuluşuna hizmet etmiyor; bu direniş aynı zamanda dünya işçi sınıfı ve halklarının baş düşmanlarını zayıflatmak, onlara darbe indirmek suretiyle tüm emekçilerin kurtuluş davasına katkıda bulunuyor. Taliban’ın ve diğer Afganlı direniş örgütlerinin burjuva-feodal karakterleri ve İslâmî söylem ve programları, bu durumu zerrece değiştirmemektedir. Bazılarının ileri sürdüğü ve 1991’de gene birilerinin ortaya attığı “Ne ABD, ne Saddam” formülasyonu benzerlik taşıyan “hem ABD’ne, hem de Taliban’a karşı savaşım” formülasyonu bütünüyle yanlıştır; çünkü hedef şaşırtmakta, bir söylem radikalizminin arkasına sığınarak

baş düşmanı gözden kaçırmaya ve ona karşı savaşımı zayıflatmaya, hatta engellemeye hizmet etmektedir. Afganistan'da oluşabilecek komünist ya da tutarlı devrimci bir hareket "hem ABD'ne, hem de Taliban'a karşı savaşım" formülasyonuna uygun bir rota izlemeyecek, dikkatini öncelikle ABD emperyalizmi, ortakları ve işbirlikçilerinin yenilgiye uğratılması üzerinde yoğunlaştıracaktır. Kışkusuz böylesi bir oluşum, kendi ideolojik, siyasal ve örgütsel bağımsızlığını titizlikle koruyacak, anti-emperyalist demokratik devrimin zaferini güvence altına almak için sadece Taliban ve benzer burjuva-feodal örgütlere değil, varsa/ oluşursa eğer, küçük-burjuva devrimci-demokratik ya da reformist gruplara karşı da belli bir ideolojik-siyasal savaşım verecek ve devrimde proletaryanın hegemonyasını sağlamak için uğraşacak, anti-emperyalist demokratik devrimin daha ileri bir evresinde bu gruplarla da hesaplaşmak ve savaşmak zorunda kalacaktır. Ancak bütün bunlar, hâlihazırda Afganistan işçi ve köylülerinin merkezî görevinin ABD emperyalizmi, ortakları ve işbirlikçilerinin yenilgiye uğratılması ve ülkeden kovulması olduğu gerçeğini değiştirmez.

Türkiye'nin bu ülkede 2002'den bu yana asker bulundurtmasına ve Hikmet Çetin'in Ocak 2004-Ağustos 2006 döneminde NATO'nun Afganistan Kıdemli Sivil Temsilciliği sıfatıyla Kâbil'de görev yapmasına rağmen, Türkiye devrimci hareketi ya da onun kalıntılarının, Afganistan'da süregelen direnişe fazlasıyla ilgisiz kaldıklarını söylemek bir abartma olmayacaktır. Bunun, Afgan direnişine önderlik eden örgütlerin İslâmî rengi ve eğiliminin tetiklediği Kemalist-lâisist önyargılardan mı, Osmanlı İmparatorluğu'ndan devralınan "geri" ve özellikle Arap ve İslâm ülkeleri halklarını küçümsemeye götüren emperyal bir ruh hâlinde mi yoksa Afgan halkının büyük çoğunluğunun 1978 sonlarından itibaren Moskova-yanlısı kukla rejimlere ve Rus sosyal-emperyalizminin işgaline karşı savaştığı dönemde takınılan hatalı ve oportünist tutumla hesaplaşmaktan kaçınma güdüsünden mi kaynaklandığı tartışılabilir.¹²² Ancak, onyıllardır yabancı işgalcilere ve onların işbirlikçilerine karşı yürütülen savaşlarda ve farklı burjuva-feodal önderlikli mücahit

¹²² 1970'li yılların sonlarında ve 1980'li yıllarda Türkiye devrimci hareketinin büyük çoğunluğu, yani "Moskova-yanlısı" ve orta-yolcu diye nitelenen gruplar, -ABD, Çin, Pakistan, Suudi Arabistan gibi devletlerin kendi gerici emelleri uyarınca ikiyüzlü bir biçimde desteklemelerinden yola çıkarak- Afganistan halkının Rus işgaline karşı direnişini karşı-devrimcilerin, haydutların, çapulcuların, emperyalist-ajanlarının devrimci güçlere karşı başkaldırısı olarak nitelendiriyorlardı.

grupları arasında meydana gelen çatışmalarda milyonlarca insanını yitiren bu yoksul, ama gururlu ve boyuneğmez halkın 5 yıldır ABD emperyalizmine ve onun ortak ve uşaklarına karşı verdiği kurtuluş savaşına kayıtsız gözlerle bakmanın mazur görülebilecek hiç, ama hiçbir yanı yoktur ve olamaz.

“Öbür Savaş: Afganistan Direniyor” başlıklı yazımda bu konuda şöyle demişim:

“Afgan halkının direniş, hâlihazırda devrimci bir önderliğin olmamasına, hatta önderliğinin gerici karakterine rağmen objektif olarak devrimci bir rol oynamaktadır. Özellikle, ABD emperyalistlerinin tüm dünya işçi sınıfı ve halklarını teslim almak ve tüm gerçek ve potansiyel rakiplerine gözdağı vermek ve dünyanın biricik efendisi olduklarını kabul ettirmek için kendi deyişleriyle bir ‘dördüncü dünya savaşı’ başlattıkları, sadece rakip burjuva ve emperyalist devletlerin değil, emekçi yığınları temsil ettiğini ileri süren pek çok parti ve grubun da ABD’nin gücü karşısında utanç verici bir teslimiyeti yaşadığı bugünkü koşullarda Afgan halkının direniş çok daha büyük bir önem ve değer taşımaktadır. Afgan savaşçılarının işgalci güçlere karşı sıktığı her kurşun, attığı her bomba, fırlattığı her füze, dünya işçi sınıfı ve halklarının, Hitler faşizminden daha tehlikeli baş düşmanı olan IV. Reich’a, yani ABD imparatorluğuna karşı kavgalarına yapılmış bir önemli katkıdır.

“Dolayısıyla, gelişmiş kapitalist ülkelerin işçi sınıfı başta olmak üzere dünya işçi sınıfı ve halklarının, Afgan halkının direnişine her bakımdan omuz verme ve bir yere kadar ondan öğrenmekle yükümlü olduklarının altı çizilmelidir. Zaten Lenin ve Stalin’in de pek çok kez belirtmiş oldukları gibi, kapitalist-emperyalist sistem ancak ileri kapitalist ülkelerin işçi sınıfı ile yarı-sömürge ülkelerin işçi sınıfı ve halklarının ortak cephesinin kurulabilmesiyle kesin ve sonal bir yenilgiye uğratılabilecektir.

“Bunları söylerken Afgan direnişinin önemini fazlasıyla abarttığım ya da onu idealize ettiğim sanılmasın. Afganistan gibi, üretici güçlerin gelişim düzeyi bakımından son derece geri, işçi sınıfının hemen hemen olmadığı ve ekonomisi uzun iç savaşlar ve emperyalist saldırılar nedeniyle çökmüş bir ülkedeki direnişin -hele de devrimci ve/ ya da komünist bir önderliğin olmadığı ve farklı etnik gruplar ve aşiretler arasındaki çekişmelerin hâlâ önemli bir rol oynadığı koşullarda- kazanacağı başarıların bu kavgada tek başına asla çok önemli bir rol oynayamayacağı açıktır... Dahası, bugün

Afgan direnişinin başını çeken Molla Muhammet Ömer, Gülbettin Hikmetyar gibi kişilerin ve onların Taliban ve Hizb-i İslâmî Afganistan gibi örgütlerinin gerici sınıfsal karakterleri nedeniyle bu ülkede demokratik devrimi zafere götüremeyecekleri gibi, emperyalizme karşı tutarlı ve istikrarlı bir savaşım çizgisinde de kalamayacakları açıktır. Bugün, taktiksel nedenlerle de olsa, ABD'nin Orta Asya'daki pozisyonunu zayıflatmak isteyen Rusya, Çin, İran ve hatta Pakistan gibi ülkelerin üstü örtülü desteğinden yararlanmakta olan Taliban ve Hizb-i İslâmî Afganistan'ın, gelecekte ABD emperyalizmi ile pekâlâ yeniden pazarlık masasına oturmaları bile tümüyle olanaksız değildir. *Ama*, bu gerekçelerden hareketle, Afgan halkının direnişini küçümsemek, görmezden gelmek ve desteklememek ve Afgan halkının derin tarihsel kökleri bulunan bağımsızlık tutkusunu hesaba katmamak, en koyu türünden bir teslimiyetçiliğe, İkinci Enternasyonal oportünizminden de beter bir sosyal-şovenizme ve emperyalizm uşaklığına denk düşecektir.”

Yanlış Ata Oynamak: BOP ökerken Irak Kürtleri

19-23 Kasım 2006

Amerikan Yüzyılının Sonuna Doğru

Dünyanın efendisi ABD'nin daha iki yıl öncesine kadar sürdürdüğü kibirli, buyurgan kendinden emin ve tehditkâr havayı şimdi anımsayanların sayısı o kadar fazla değil herhâlde. Anımsatmak gerekiyor: ABD emperyalizmi 11 Eylül olaylarından sonra “teröre” karşı sonsuz savaş ilân etmiş, “Ya bizimle birliktesiniz ya da bize karşısınız” sloganıyla bütün devletleri, siyasal örgütleri ve siyasal akımları hizaya girmeye/ hazırola geçmeye çağırılmış, “şer eksenî” olarak nitelediği İran, Irak ve Kuzey Kore'nin yanısıra “haydut devlet” kategorisine koyduğu başka bir dizi devleti hedef tahtasına yerleştirmiş, ilân ettiği Büyük -ya da- Genişletilmiş Ortadoğu Projesi çerçevesinde bu geniş bölgedeki 22 devletin rejimlerini ve/ ya da sınırlarını değiştireceğini açıklamış, faşist nitelikteki “önleyici savaş” doktrini uyarınca, gelecekte ABD açısından tehlike oluşturabileceğini düşündüğü devletlere ve örgütlere hiçbir provokasyon olmaksızın ve tekyanlı bir biçimde saldırma hakkına sahip olduğunu ileri sürmüş, NATO'nun doğuya doğru genişlemesi sürecini sürdürerek bir dizi eski Sovyet cumhuriyetinde renkli “devrimler” tezgâhlamış, burjuva ve emperyalist devletler arasındaki güç çekişmesini görünürde de olsa belli kurallara bağlayan BM sistemini demode saymış, aynı anda iki savaşı birden başarılı bir biçimde sürdürecektir konumunda olduğunu ileri sürdüğü ordusuna dayanarak 21. yüzyılı da bir “Amerikan Yüzyılı” kılacağını savunmuş, kendisiyle tam uyum içinde olmayan Fransa, Almanya gibi orta boy emperyalist devletleri “Yaşlı Avrupa” deyimiyle aşağılamış, Suriye, Lübnan, İran gibi ülkelerin rejimlerini değiştirmek için açıkça çaba harcamakla, muhalif grupları desteklemekle kalmayıp, bu amaçla kendi parlamentosunda yasalar çıkaracak kadar ileri gitmiş, uluslararası burjuva hukukunu hiçe sayarak ve BM'i devredışı bırakarak Irak'a korsanca saldırmış, İkinci Dünya Savaşının sonundan bu yana sürdürdüğü siyasetini değiştirerek

İran gibi nükleer silâh sahibi olmayan ülkelere karşı nükleer silâh kullanabileceğini belirtmiş ve bu yolda tehditler savurmuştu vb.

Bu dönemde sadece KDP ve KYB gibi gerici Kürt burjuva ve toprak ağalarının örgütleri değil, PKK gibi devrimci-milliyetçi bir geçmişe sahip örgütler de umutlarını ABD'ne ve onun Ortadoğu'da kuracağı "yeni düzen"e bağlamışlardı. Örneğin, 11 Eylül olaylarından sonra ABD'ne bir başsağlığı mesajı gönderen ve "İslâmî terör"ü kınayan PKK'nın Başkanlık Konseyi üyesi Murat Karayılan, bu eylemden kısa bir süre sonra yayımlanan demecinde şöyle diyordu:

"Şimdi anlaşılıyor ki ABD, bu olayla birlikte yeni bir konsept geliştiriyor. Dünyanın çeşitli ülkelerinde, bölgelerinde ve en temelinde Ortadoğu'da, Kafkasya'da yeni bir düzenleme geliştirmek istiyor. Bu sadece ABD değil, genel anlamda NATO politikasına dönüşebilir. Dolayısıyla yeni düzenlemede *Kürtlerin bu yeni süreci hassasiyetle ele almaları ve kendilerine bir yer yapmaları gerekiyor*. Bizim yaklaşımımız budur...

"İrak'a yönelik bir plân gelişirse, bu yeni süreç Güney'e çok yönlü olarak yansıyacaktır. Şimdi iki şey var: *İrak'a yönelik mücadelede Güneyli Kürtler mi esas güç olarak görevlendirilecek, yoksa Türk ordusu mu?*" ¹²³(italikler benim)

PKK'nın yerini alan KADEK'nin Genişletilmiş Yönetim Kurulu'nun 25-31 Temmuz 2003 tarihleri arasında yapılan toplantısında kabul edilen 'Barış İçin Demokratik Çözüm' adlı kararda ise şöyle deniyordu:

"Demokratik çözüm amacına ulaşmak için gerçekleştirdiğimiz bu devrimsel çıkış halkımızın, kadro, militan ve savaştı yapımızın, yurtsever ve demokrat çevrelerin çabaları ile başarıya ulaşacaktır. Uluslararası topluluk ve demokratik güçler (yani ABD ve ortakları-G. A.) buna değer biçecek ve katkılarını sunarak, başarıda rollerini oynayacaklardır. Zamanını doldurmuş rejimler ve yapıların tarihe karışmalarının daha hızlı gerçekleşmesi yaşanacak, zafer demokratik güçlerin olacaktır...

"Yeni sömürgelerdeki oligarşik, otokratik, teokratik ve monarşik nitelikli diktatörlük rejimleri, toplumsal gelişmenin önünde engel konumunu ifade etmektedirler... ABD'nin Ortadoğu'ya müdahalesi, dış değişim dinamiği olma özelliğine sahiptir. Bağımlılık temelinde de olsa demokratik gelişmeyi vazgeçilmez görecektir. Dolayısıyla egemen statükonun aşılması ve yerine demokratik bir

¹²³ Özgür Politika, 2 Ekim 2001.

gelişmenin konulması, kapitalizmin yeniden yapılanmasının acil bir ihtiyacıdır.”¹²⁴ Aradan geçen zaman, Irak’ın her yanı kanayan gövdesi ve Ortadoğu ve İslâm dünyası halklarını hedef alan emperyalist terör, bu ultra-revizyonist ve pro-emperyalist görüşlerin sahiplerinin ne büyük bir körlükle sakatlanmış olduğunu herhâlde yeterince ortaya koymuş olmalıdır.

Yeni Evre

Ne var ki, kabaca son iki yıldır Yanki emperyalistlerinin eski havalalarının indiğini, külhanbeyi tutumlarını bir yana bıraktıklarını, şimdilerde daha/ çok daha alçakgönüllü bir tutum sergilediklerini ve daha dikkatli ve ölçülü bir dil kullandıklarını görüyoruz. Artık onlar, Batı Avrupa emperyalistleri başta gelmek üzere bağlaşıklarıyla danışmalarda bulunmaya, uluslararası burjuva meşruiyetini bir ölçüde gözetmeye, BM ile “işbirliği yapmaya”, hatta Türkiye, Pakistan gibi uşaklarına karşı daha dikkatli bir politika izlemeye özen gösteriyorlar. Irak halkının Sünnî ağırlıklı direnişinin sert kayasına çarpan,¹²⁵ İran’ın, Şîî ağırlıklı siyasal ve milis örgütlerinin de aracılığıyla bu ülkedeki nüfuzunun arttırmasının önüne geçemeyen ve dolayısıyla savaşı siyasal bakımdan yitirmekte olan ABD saldırganları artık başarısızlığın faturasını birbirlerinin üzerine yıkmaya ve Irak’tan en az zararla çekilmenin hesabını yapmaya başlamışlardır. Bush kliğinin emperyal emellerini hararetle desteklemekle ve gericilikte ondan geri kalmamakla birlikte, işlerin kötüye gittiğini geç te olsa görebilen, daha doğrusu görmek zorunda kalan ABD Kongresinin Mart 2006’da -dışışleri eski bakanlarından James Baker ile Temsilciler Meclisi eski

¹²⁴ “KADEK’ten Tarihî Hamle”, Özgür Politika, 9 Ağustos 2003.

¹²⁵ *The Washington Post* 11 Eylül 2006’da, ABD Deniz Piyadeleri Kolordusunun istihbarat şefi Albay Pete Devlin’in Ağustos ayında hazırladığı ve daha sonra başına sızdırılan çok gizli bir rapordan sözetti. Devlin raporunda ABD’nin, ülkenin batısında bulunan ve Sünnî ağırlıklı direniş gruplarının üslendiği El Anbar eyaletinin denetimini yitirdiğini ve bu bölgenin denetimini yeniden ele geçirme olanağının çok zayıf olduğunu belirtiyordu. Raporda, Ramadi, Felluce gibi kentlerin bulunduğu, Suriye, Ürdün ve Suudi Arabistan’la sınırdaş olan ve ülke arazisinin üçte birini kapsayan El Anbar bölgesi için “ABD ordusunun buradaki siyasal ve toplumsal durumu düzeltmek için yapabileceği bir şey yok gibidir” deniyordu. 15 Eylül’de ise, Irak’taki iki numaralı Amerikalı komutan Korgeneral Peter Chiarelli, Albay Devlin’in analizini bir biçimde doğruladı ve sözümona birinci derecede önem yükledikleri Bağdat’taki ABD askerî varlığını güçlendirmek ve iç savaşa doğru gidişi durdurmak için El Anbar’daki birliklerini oradan çektiklerini kabul etti.

üyesi Lee Hamilton'ın başkanlığında- Irak Etüt Grubu'nu (=Baker-Hamilton Komisyonu) oluşturması bunun ilk işaretlerinden biri oldu. Nisan 2006'da altı emekli generalin G. W. Bush'a yaptıkları çağrıda "Savunma" Bakanı Donald Rumsfeld'in görevden alınmasını talep etmesi, Ağustos 2006'da öndegelen 21 emekli general ve ulusal "güvenlik" görevlisinin, G. W. Bush'un, ABD'nin güvenliğini zedelediğini ileri sürdükleri genel rotasını değiştirmesini ve İran, Irak ve Kuzey Kore ile müzakere yolunu tutmasını öngören bir açık mektup yayımlaması, Eylül 2006'da ABD "dış politika eliti"nin 400'ü aşkın isminin -daha az kuvvete ve daha fazla diplomasiye ağırlık vermeyi öngören- yeni bir ABD genel stratejisinin oluşturulması için çağrı yapmaları, 7 Kasım'da yapılan ara seçimlerde Kongre'nin iki kanadının denetiminin ABD tekeli burjuvazisinin diğer partisinin (Demokrat Parti) eline geçmesi ve Busin kliğinin emperyalist saldırı politikasının baş mimarlarından "Savunma" Bakanı Rumsfeld'in "Başkan"ın talebi üzerine 9 Kasım'da görevinden ayrılması, Başkan Bush'un Baker-Hamilton Komisyonu'nun, Irak sorununun çözümü için bir biçimde devreye girmesine itiraz edememesi, etkili Senato Silâhlı Kuvvetler Komitesi'nin başına geçmesi beklenen Senatör Carl Levin'in 13 Kasım'da, -ikiyüzlü bir biçimde de olsa- Irak'taki ABD kuvvetlerinin 4 ila 6 aylık bir süre içinde yavaş yavaş çekilmesi yolunda bir çağrı yapması vb., de içine girilen bu yeni evrenin hemen akla gelen diğer göstergeleri.

Bunlara, "yeni-muhafazakâr" ya da neo-con olarak adlandırılan neo-faşist çetenin öndegelen isimlerinden olan ve yakın zamana kadar, "Savunma" Bakanı Rumsfeld'e tavsiyelerde bulunan Savunma Politikası Kurulu'nun üyeliğini sürdüren Richard Perle'nin 19 Kasım'da Londra'da yaptığı bir konuşmada Irak savaşının uluslararası hukuk açısından gayrimeşru olduğunu söylemesini, *Associated Press*'in bildirdiğine göre, -elleri Vietnam, Kamboçya, Laos, Şili, Endonezya, Lübnan, Filistin vb. işçi sınıfı ve halklarının kanlarıyla lekeli- ABD Dışişleri eski Bakanı Henry Kissinger'ın gene 19 Kasım'da bir TV kanalına verdiği mülâkatta Irak'ta askerî bir zaferin artık olanaklı olmadığını ve bölgede bir düzelme sağlayabilmek için ABD'nin, Irak'a komşu olan İran gibi ülkelerle diyalog kurması gerektiğini belirtmesini¹²⁶ ve BM Genel Sekreteri Kofi Annan'ın 21 Kasım'da, ABD'nin Irak'ta kapana kısıldığını söylemesini ekleyebiliriz. Geline bu noktayı, Amerikan neo-faşistlerinin, tabii kendi tarzlarında olmak

¹²⁶ Tariq Panja, "Kissinger: Iraq Military Win Impossible"/ "Kissinger: Irak'ta Askerî Zafer Olanaksız"

kaydıyla -Marksist-Leninistlerin ve tutarlı devrimcilerin bilimsel tezini kabul etme noktasına gelmeleri olarak değerlendirmek, yani 11 Eylül'ün ardından girdikleri emperyalist haçlı seferinin yenilgiyle bitmeye mahkûm olduğunu itiraf etmeleri olarak nitelemek hiç de yanlış olmayacaktır.

Dünyadaki hiçbir düzenli ordunun başedemeyeceği bir orduya sahip bulunan, askerî harcamaları dünyanın geri kalanının askerî harcamalarının toplamına eşit olan, sadece askerî bütçesi 14 ülke dışındaki diğer ülkelerin ulusal gelirlerini aşan, binlerce nükleer ve termonükleer silâhın yanı sıra en gelişmiş konvansiyonel silâhlarla donanmış bulunan ABD hiper devleti, Afganistan ve Irak'ı işgal etmiş, ama bu ülkelerin halklarına boyun eğdirememiş, bu ülkelerin halklarını denetimi altına alamamıştır. Dahası bu dünya zaptiyesi, burjuva aydınlarının ve küçük-burjuva reformistlerinin küçümsediği bu halkların giderek büyüyen direnişi nedeniyle emperyal hırslarına gem vurmak zorunda kalmış, artan asker ve donanım yitiminin yanı sıra büyük bir imaj, moral ve saygınlık yitimine uğramıştır.¹²⁷ ABD, G. W. Bush'un 2002 yılı başında yaptığı "Birliğin Durumu" konuşmasında "şer eksenini" olarak tanımladığı üç ülke bakımından da hedeflerine varamamıştır: Kuzey Kore ilk nükleer bomba denemesini yapmış ve Washington'un tehditlerine pabuç bırakmamış, Irak, ABD için tam bir bataklık hâline gelmiş ve nükleer alandaki çalışmalarını sürdürmekte direten İran'ın bölgedeki siyasal ağırlığı ve nüfuzu -Irak'taki Baas rejiminin devrilmesinin de yardımıyla- artmıştır. Son derece eşitsiz ve zor koşullar altında savaşan Filistin halkı teslim

¹²⁷ Kuşkusuz bunu söylerken Irak'taki (ya da Afganistan'daki, Filistin'deki, Lübnan'daki vb.) direniş hareketlerini idealize etmiyor, onlara toplumsal devrimci bir misyon biçmiyorum. Sınıfsal karakteri bakımından daha ya da çok daha ileri bir konumda bulunan Vietnam "İşçi" Partisinin önderlik ettiği Vietnam halkı 1961-75 yılları arasında ABD'ne ve onun ortakları ve işbirlikçilerine karşı dünyanın gelmiş geçmiş en görkemli ulusal kurtuluş savaşını vermişti. Ancak, Yanki emperyalizmine karşı direnişte milyonlarca insanın şehit düştüğü ve gazi olduğu bu ülke, ABD işgalcilerinin kovulmasından sonra bir süre Rus sosyal-emperyalizmine bağımlı bürokratik kapitalizm yolunu izledikten sonra 1990'ların ilk yarısından itibaren Japon, Batı Avrupa ve ABD tekeli burjuvazisinin nüfuz alanına girmiştir; hatta bu ülkenin yöneticileri şimdi de Bush kliğinin ve onun Condoleezza Rice gibi neo-faşist gangsterlerinin gözdesi ve sevgilisi olmuşlardır. Bütün bu deneyimlerden çıkarılması gereken ders şudur: Ulusal kurtuluş, ancak sosyal kurtuluşla birleştirildiği ölçüde tutarlı bir anti-emperyalist nitelik edinebilir ve ulusal kurtuluş savaşının kazanımları ancak kapitalizmin yıkılmasıyla gerçekleşecek bir proleter sosyalist devrimiyle tamamlanabildiği ölçüde daha da ilerletilebilir ve kalıcı hâle getirilebilir.

olmamış, Hizbullah önderliğindeki Güney Lübnan halkı ABD destekli İsrail'i 33 gün süren kahramanca bir direnişten sonra topraklarından kovmuş, beş yıldır savaşmakta olan kahraman Afgan halkı ABD ve NATO işgalcilerine ve uşaklarına kök söktürmeye başlamıştır. Gelineen noktada işler ABD saldırganlarını, Irak'ta "istikrarı sağlamak" için, yıllardır hedef tahtasına oturtmuş oldukları, "istikrarsızlaştırmak" ve çökertmek için çalıştıkları -ve çalışmaya devam ettikleri- gerici İran ve Suriye yönetimlerinden yardım isteme noktasına kadar getirmiştir. Burada, siyasal tablodaki bu köklü değişikliği sağlayan ve ABD emperyalizminin, Lenin'in deyişiyle "ayakları kilden bir dev"den başka bir şey olmadığını gözler önüne seren faktörün; esas olarak Irak, Afganistan, Lübnan, Filistin vb. halklarının yürüttüğü direniş olduğunun ve bu sürecin, tarihi kitlelerin yaptığı yolundaki Marksist önermeyi bir kez daha doğruladığının altını kalın bir çizgiyle çizmek gerekir. 11 Eylül 2001 sonrasının deneyimi; özgüçlerine dayandıkları, örgütlendikleri, geçici zorluklardan yılmadıkları, teslimiyet ve boyun eğme çizgisini reddettikleri ve emperyalist, sömürgeci ve gerici güçlere karşı bütün meşru devrimci metot ve araçlarla savaşım verme yolunu tuttukları takdirde, işçi sınıfı ve ezilen halkların, en güçlü düşmanları bile altedebilecekleri ve haklı davalarını zafere ulaştırabilecekleri gerçeğinin soyut bir slogan değil, gerçekliğin ta kendisi olduğunu göstermiştir.

ABD'nin Irak'taki Son Sığınağı: Güney Kürdistan

ABD emperyalizminin Büyük Ortadoğu Projesinin çöküşünün başlamış ve hayli ilerlemiş olması, Ortadoğu işçi sınıfı ve halklarının, sömürgeciliğin ve yenisömürgeciliğin boyunduruğundan kurtuluşunun eşiğinde oldukları ve Yanki haydutlarının bölgeden çekip gitmek üzere oldukları anlamına gelmiyor. Afganistan, Irak, Filistin ve Lübnan halklarının yiğitçe direnişi ABD tekelci burjuvazisine ağır darbeler indirmek suretiyle onun, emperyalistler arası rekabetteki egemen konumunu yitirme sürecini hızlandırmıştır. Ancak bu ABD'nin, -bölgedeki uşak ve işbirlikçilerinin de yardımıyla- Ortadoğu'nun petrol başta olmak üzere doğal kaynakları ve stratejik önem taşıyan alanları üzerindeki denetimini muhafaza etmek ve İsrail'in "güvenliğini" korumak yolundaki gerici çabalarını sürdürmeyeceği ve yeni askerî mâceralara atılmayacağı anlamına gelmiyor. ABD tekelci burjuvazisinin, elleri aynı ölçüde kanlı diğer partisi Demokrat Parti'nin Kongre'nin iki kanadında da çoğunluğu ele geçirmesi, asla

savaş-karşıtı cephenin güçlendiği anlamına gelmiyor; bu ancak ABD işçi sınıfı ve halkının Beyaz Saray ve Pentagon sakinlerinin gerici iç politikalarının ve emperyalist savaş politikasının sonuçlarına karşı gelişen tavrının göstergelerinden biri olarak ele alınabilir.

Irak söz konusu olduğunda, ABD emperyalistlerinin ve onların Britanyalı ve İsraili bağlaşıklarının Irak halkının ulusal direnişine, kendi örgütledikleri ve kışkırttıkları ölüm mangalarının da yardımıyla ve emperyalist terör yoluyla karşılık vermeye devam edeceklerini, “böl ve egemen ol” taktiğini daha da kapsamlı bir tarzda yaşama geçirmeye çalışabileceklerini, Irak’ın bölünmesi seçeneğini daha belirgin bir biçimde dayatabileceklerini ve/ ya da belki de Saddam Hüseyinbenzeri yeni bir elikanlı diktatörlük rejimini işbaşına getirmeyi kuracaklarını söyleyebiliriz. Ne var ki, direnişin giderek güçlenmesi ve Irak halkının büyük çoğunluğunun ABD ve yardakçılarının işgal ve terörüne karşı giderek daha açık bir biçimde tutum alması, savaşın ABD ekonomisine çok pahalıya patlaması, ABD ordusunun önemli bir moral çöküntü yaşıyor olması, Amerikan halkı ve kamuoyunun savaşa karşı muhalefetinin ve Irak’tan çekilme talebinin yükselmesi, net ve tutarlı bir Irak stratejisinden yoksun olan ABD gericiliğinin saflarındaki çelişmelerin büyümesi ve ABD’nin ve yakın bağlaştığı İsrail’in hedefleri arasındaki uyumsuzluklar, Washington’un işini son derece güç hâle getiriyor.

İşte bütün bu gelişmelerin ABD’ni, kuvvetlerinin görece küçük bir bölümünü Irak’ın Arap bölgelerinde inşa ettiği ve etmekte olduğu dev askerî üslerde konuşlandırırken, görece daha büyük bir bölümünü de Güney Kürdistan’da konuşlandırma politikasını benimsemeye ittiği görülüyor. Her halükârda, ABD emperyalizminin -ve Siyonist İsrail’in- henüz resmî bir nitelik kazanmamış olmasa da Güney Kürdistan’da kurulmuş olan Kürt devletiyle uzun erimli bir ilişki kurmayı ve üst düzey bir Amerikalının deyişiyle “denize çıkışı olmayan bir uçak gemisi” olarak niteledikleri Güney Kürdistan’ı, Irak ve bölge halklarına karşı saldırılarının dayanak noktası hâline getirmeyi tasarladıkları söylenebilir. Şimdi bu doğrultuda ileri sürülen düşüncelere bir göz atalım.

ABD silâhlı kuvvetlerinin görüşlerini yansıtan *Armed Forces Journal*’ın (=Silâhlı Kuvvetler Dergisi) Haziran 2006 tarihli sayısında yayımlanan Bloodborders: “How A Better Middle East Would Look” (“Kan Sınırları: Daha İyi Bir Ortadoğu’nun Görünümü”) başlıklı yazısına ek olarak yayımladığı yeni Ortadoğu haritasından ötürü,

Türkiye'deki de içinde olmak üzere Ortadoğu'daki bir dizi gerici rejimi sınırlendiren emekli yarbay Ralph Peters, sözkonusu yazısında Kürtler hakkında şöyle diyordu:

“Sınırları Diyarbakır’dan Tebriz’e kadar erişecek bir Özgür Kürdistan, Bulgaristan’dan Japonya’ya kadar uzanan bölgedeki en Batı-yanlısı devlet olacaktır.” Pek çok veri, gerek Peters’in haritasının ve gerekse onun bu sözlerinin kişisel düşünceler olmanın çok ötesine geçtiği ve ABD tekelci burjuvazisinin geniş kesimlerinin ve Siyonist İsrail’in görüşünü yansıttığını gösteriyor.

ABD’nin Hırvatistan eski elçisi Peter Galbraith, 25 Temmuz’da *The New York Times*’ta yayımladığı “Our Corner of Iraq” (=“Irak’taki Köşemiz”) adlı yazıda ABD’nin Irak’ta kendi egemenliğini kuracak çapta bir askerî güce sahip olmadığını söylüyordu. Galbraith bu durumda ABD kuvvetlerinin Sünnîlerin ve Şîîlerin denetimindeki bölgelerden çekilerek Irak Kürdistanı’na yerleşmesi ve burayı üs olarak kullanarak gereksinim duyduğunda Irak’a operasyon düzenlemesi gerektiğini şu sözlerle öğütlüyordu:

“Irak Kürdistanı, dünyadaki en Amerikan-yanlısı toplumlardan biri ve buradaki hükümet, diğer hususların yanısıra Kürtlerin 2003 savaşında ABD ile yakın işbirliği yapmış olmalarından ötürü kendilerine kırgın olan Arap Iraklılardan korumaya yardım edeceği için bizim askerî varlığımızdan büyük bir hoşnutluk duyacaktır...”

“Amerikan ordusu Kürdistan’dan hareket ederek, hızla El Kaide-nin mesken tutmuş olduğu Sünnî Arap bölgesine dönebilir. Irak’taki tek güvenilir yerli askerî kuvvet olan Kürt peşmergeleri, istihbarat ve savaş alanında Amerikalı bağlaşıklarına meimnunlukla yardım edeceklerdir.”

Öte yandan ABD eski Dışişleri Bakan Yardımcısı Richard Holbrooke Başkan Bush’a hitaben yazdığı ve 24 Ekim’de *The Washington Post*’ta yayımlanan Açık Mektubunda aynı konuyu ele alıyordu. Bush yönetiminin Irak politikasının başarısızlığa uğradığını kabul eden Holbrooke, Amerikan ordusunun Güney Kürdistan’a yerleştirilmesini ve buradan gerektiğinde Irak’ın başka bölgelerine askerî operasyon yapmasını savunuyordu. O, böylelikle Güney Kürdistan devletinin doğrudan ABD koruması altına girecek olmasının Türk gericiliği katında yaratacağı hoşnutsuzluğu gidermek için Ankara’nın önüne “PKK’nın saldırılarının durdurulması” yemini atmasını öneriyordu.

Yazgılarını çoktandır ABD ve İsrail’in çıkarlarına bağlamış

bulunan -ve aralarında henüz tam bir birlik sağlayamamış olmakla kalmayıp yarın öbür gün yeniden birbirlerinin gırtlaklarına sarılmaya hazır olan- KDP ve KYB yöneticilerinin ABD'nin Irak'tan çekilme söylentilerinden bilerahatsız olduklarını ve Irak'ındaki diğer bölümlerinden çekilecek olan Amerikan kuvvetlerinin Güney Kürdistan'a yerleşmesi yolundaki plânlara sıcak baktıklarını söylemek bile gereksiz. ABD kamuoyunun giderek savaşa karşı dönmesi ve 7 Kasım'da yapılan Kongre ara seçimlerinden Irak'taki Amerikan kuvvetlerinin belli bir plân dahilinde bu ülkeden çekilmesi için çalışacaklarını söylemek zorunda kalan Demokrat Parti'nin başarıyla çıkmasının, işçi sınıfı ve halklar lehine değişmekte olan Irak ve Ortadoğu tablosunu görmezden gelen bu bayları bir yandan efendilerine daha fazla sokulmaya teşvik ederken, bir yandan da daha fazla telâşlandırdığı anlaşıyor. Örneğin, Irak'ın (ya da Iraklıların deyişiyle Yeşil Bölge'nin) Devlet Başkanı Celal Talabani, Lally Weymouth'un 25 Eylül 2006'da *Newsweek* ve *The Washington Post* adına kendisiyle yaptığı röportajda ("Irak Is Not in Chaos"/ "Irak'ta Kaos Yok") bunu doğrulamış ve Weymouth'un "Kürdistan'a ABD üsleri konulacak mı?" biçimindeki sorusunu şöyle yanıtlamıştı:

"Amerikan kuvvetlerine, hatta dış müdahaleleri önlemek için iki askerî üsse uzun süre gereksinim duyacağımızı düşünüyorum. 100,000 Amerikan askerî istememe gerek yok; 10,000 asker ve iki üs yeterli olacaktır."

Kürdistan Bölgesel Hükümetinin Sözcüsü Halit Salih, 16 Ekim'de *The Daily Star* adlı gazetede yayımlanan yazısında Talabani'nin kaygılarını yineledi. O, "For Kurds, A Messy US Withdrawal Would Be Disastrous" ("Düzensiz Bir ABD Çekilmesi Kürtler İçin Bir Felâket Olur") başlıklı yazısında şöyle diyordu: "Amerika'nın (Irak'tan- G. A.) çekileceğinden kuşku duyulamaz; sorun bunun ne zaman ve nasıl olacağıdır... Erken bir çekilme Irak'ın temel süreçlerini daha fazla kaos ve daha derin çatışmalarla yüzyüze bırakacaktır."

"Bu koşullarda,... Kürdistan'ın özyönetim, istikrar ve refah alanında elde ettiği başarılar sönüp gidecektir..."

"ABD'nin uzun erimli askerî, siyasal ve güvenlikel yüklenimleri olmaksızın federal, demokratik ve çoğulcu bir Irak düşüncesinin yaşaması çok zordur... Bu koşullarda Kürdistan, öngördüğümüzden çok daha ağır bir bedel ödeyecektir. Sadece Kürt liderliğinin Irak'ın siyasal sisteminin yeniden düzenlenmesini aktif olarak desteklediği

düşünülmüyor; dahası bütün Kürt nüfusunun yabancı güçleri, düşünceleri ve değerleri desteklediği izlenimi egemen...”

İşin aslına bakılırsa Talabani, geçen yıl ABD’ne yaptığı ziyaret sırasında *The Washington Post* gazetesine verdiği mülâkatta, Irak’taki ABD kuvvetlerinin bir bölümünün 2005 yılı sonuna kadar çekilebileceğini ve kendi “güvenlik” kuvvetlerinin sorumluluğu üstlenmeye başlayabileceğini söylemişti. Andrew Tully’nin 13 Eylül 2005 tarihli haberine göre Talabani bu mülâkatın ardından, işgal güçlerinin Irak’tan çekilmesi konusunda bir takvim vermekten yana olmayan ABD Devlet Başkanı George W. Bush ile görüşecek, bu görüşmeden sonra yaptığı basın toplantısında daha önceki sözlerini düzeltecek ve şöyle diyecekti:

“2006’nın sonuna kadar güvenlik kuvvetlerimizin, Amerikalılarla tam uyum hâlinde, sorumluluğu Amerikan askerlerinden devralacak düzeye geleceğini umuyorum.”¹²⁸

Öte yandan Elaine A. Grossman, *The Insidedefense.com* adlı sitede yayınlanan 27 Ekim 2006 tarih ve “Kürt Komutan Kuzey Irak’ta Kalıcı ABD Üssü İstiyor” başlıklı yazısında, peşmerge kuvvetleri komutan yardımcısı ve KYB yöneticilerinden Mustafa Sait Kadir’in, Kuzey Irak’ta kalıcı bir ABD askerî üssü kurulmasına sıcak baktığını aktarıyordu. Grossman’a göre Kadir,

“Biz Kürdistan’da bir ABD askerî üssü kurulmasını hararetle destekliyoruz. Biz Kürtler, bunun çok önemli bir adım olacağı konusunda görüş birliği içindeyiz” diyordu.

The Wall Street Journal’ın 28 Ekim 2006 tarihli sayısında ise Judith Miller’ın Mesut Barzani’yle bir söyleşisi¹²⁹ yayımlandı. Miller, her yanı avizelerle dolu yeni mermer sarayında yapılan söyleşide, Amerikan kuvvetlerine “kapılarının her zaman açık” olduğunu söyleyen Barzani’ye, “Amerikan kuvvetlerini şimdi de ağırlamaya hazır mısınız?” sorusunu sorduğunda “Kuşkusuz” yanıtını aldığını yazıyor. Yazar, Bush’a başarı dileyen ve herşeyin onun, işi yarıda bırakıp gitmeme kararlılığına bağlı olduğunu söyleyen KDP ve Kürdistan Bölgesel Hükümeti Başkanı’nın, “Eğer, Vietnam’da olduğu gibi çözümün, görevi bitirmeden çekip gitmede yattığını düşünen

¹²⁸ Andrew Tully, “Iraq: Talabani Sees Possibility of Some U.S. Troop Withdrawal”/ “Irak: Talabani ABD Askerlerinin Bir Bölümünün Çekilmesini Olanaklı Görüyor”, RFE/RL, 13 Eylül 2005, italikler benim.

¹²⁹ “A conversation with the president of Iraq’s most successful region”/ “Irak’ın En Başarılı Bölgesinin Başkanıyla Bir Konuşma”

insanlar varsa, bu büyük bir felâket olacaktır” dediğini de ekliyor sözlerine.

Irak Başbakan Yardımcısı ve KYB yöneticilerinden Berham Salih, 13 Kasım’da Bağdat’ta Mark Finkelstein’a verdiği mülâkatta aynı doğrultuda görüş belirtti. Salih, “Daha bir süre Amerikan askeri desteğine gerek duyacaklarını” ve ani bir ABD çekilmesinin “tam bir felâkete yol açacağını” söyledi. ABD ile birlikte küresel terörizme karşı savaştıklarını ve “Bağdat sokaklarında olup bitenlerin ABD ve Avrupa’nın güvenliğini etkilediğini” söyleyen Salih sözlerini şöyle sürdürdü:

“ABD buraya Saddam Hüseyin’in tiranlığını devirmemize yardım etmek için geldi. Bunun için minnettarız... Siz bize en büyük armağanı, yani özgürlüğü verdiniz.”¹³⁰

Fırat Haber Ajansı ise 14 Kasım’da, KYB’nin Washington temsilcisinin, Irak’tan askerlerini çekmeye hazırlanan ABD’nin bu kuvvetleri Güney Kürdistan’a yerleştirmesinden yana olduğunu söylediğini yazdı. Haberde,

“Ortadoğu Enstitüsü adlı düşünce kuruluşunun Washington’da düzenlediği yıllık konferansta konuşan Kubad Talabani, ‘Irak’taki ABD ordusunun ülke içinde yeniden konuşlandırılması durumunda, bu güçlerin Kürdistan Bölgesi’ne gönderilmesinin anlamlı olacağını’ dile getirdi.

“Kubad Talabani, ‘bu bölgedeki Kürtlerin Amerikan yanlısı olduğunu ve ABD birliklerini memnuniyetle karşılayacağını’ ifade etti” deniyordu.

Bölünme

ABD emperyalizminin ve onların Kürt işbirlikçilerinin bu görüşleri, Irak’ın bölünmesi tartışmalarıyla yakından ilişkili. Son aylarda ABD-İsrail-Britanya şer ekseninin Irak’ta -ve Lübnan’da ve Afganistan’da- daha ağır darbeler yemesi ve işgalcilerin Irak’tan çekip gitmelerinin kaçınılmaz olduğunun giderek daha berrak bir biçimde anlaşılması, bu ülkenin jeografik olarak bölünmesi yolundaki önerilerin ve plânların tartışılmasını hızlandırdı. Bunun bir örneği, ABD’nin nüfuzlu düşünce üretim kuruluşlarının başında gelen Council on Foreign Relations’ın (=Dışilişkiler Konseyi) Onursal Başkanı Leslie H. Gelb ile Senato Dışilişkiler Komitesi

¹³⁰ CNSNews.com, 13 Kasım 2006.

üyesi ve 2008 yılında yapılacak seçimlerde Demokrat Parti'nin devlet başkanı aday adaylarından Senatör Joseph R. Biden'ın 1 Mayıs 2006'da yayımladıkları "Unity Through Autonomy in Iraq" ("Irak'ta Özerklik Yoluyla Birlik") başlıklı yazıydı. Bush klığının bir "zafer stratejisi"nden yoksun olduğunu ve ABD'ndeki hayal kırıklığının Kongre'yi, sonuçları ne olursa olsun ABD birliklerinin Irak'tan çekilmesine yol açacak bir karar almaya zorlayabileceğini belirten Gelb ile Biden bu yazıda, sınır güvenliği ile petrol gelirlerinin paylaşılması dışında herhangi bir sorumluluğu olmayacak zayıf bir merkezî yönetime sahip olması gereken Irak'ın, çok geniş özerkliğe sahip üç bölgeye ayrılmasını, yani edimsel olarak bölünmesini önermişlerdi.

Bu arada Fırat Haber Ajansı da geçtiğimiz günlerde, İsrail'de yayımlanan *Haaretz* gazetesinde yer alan 3 Kasım 2006 tarihli bir habere göndermede bulundu. "ABD Irak'ı Bölüyor" başlıklı haberde aynen şöyle deniyordu:

"*Haaretz*, Talabani'nin ayrıca Washington'un Suriye ile de konuşmasını önerdiğine dikkat çektikten sonra şu değerlendirmeyi yaptı: 'Ancak Irak'ta ihlâl edilen tek ilke teröristlerle konuşmama ve Şer Ekseni'ni köşeye sıkıştırma ilkesi değil. Diğer önemli bir ilke olan, Irak'ı federal bölgelere bölünmesini engelleme ve ülkenin birliğinin koruma ilkesi de yok edilmek üzere' ABD'nin, başta bir Kürt devletinden korkan Türkiye olmak üzere, Ortadoğu'daki müttefiklerine Irak'ın bölünmesine katkıda bulunmayacağı söz verdiğini hatırlatan gazete, buna karşın bu hafta ABD'nin Bağdat Büyükelçisi Halilzad'ın özerkliği isteyen Kürt liderlerine Amerika'nın bu fikrine karşı olmadığını ancak bu konudaki kararın Irak halkına ait olduğunu söyleyerek, Washington'un bölünmeme ilkesine 'bir tokat' attığı yorumunu yaptı."

Aslında Irak'ın bölünmesi yolundaki emperyalist-Siyonist plânlar hiç de yeni değil. Yukarda adı geçen ve o zamanlar Dışilişkiler Konseyi Başkanı sıfatını taşıyan Leslie H. Gelb, direnişin sertleşmeye başladığı 25 Kasım 2003 gibi görece erken bir tarihte *The New York Times*'te yayımladığı bir makalede ("The Three-State Solution"/ "Üç Devletli Çözüm") Irak'ın "kuzeyde Kürtler, merkezde Sünnîler ve güneyde Şiîler" arasında bölünmesini öğütlemişti. O bu makalede, ABD birliklerinin, direnişin en yoğun olduğu Sünnî Üçgeninden çekilerek Kürtlerin ve Şiîlerin yoğun olarak yaşadığı kuzey ve güney Irak'ta konuşlandırılmasını ve "Amerikan yetkililerinin, petrolden

ve petrol gelirlerinden yoksun kalacak olan başbelâsı ve zorba Sünnîlerin, ihtiraslarını yumuşatmalarını ya da bunun sonucuna katlanmalarını beklemeleri”, yani onları aç bırakarak teslim almaya çalışmaları gerektiğini söylüyordu. Dahası o, Irak’ta değişik ulus ve mezheplerden halkların bir çok yerde içiçe yaşadıkları gerçeğinden yola çıkarak gerçek bir etnik temizlik önermiş, Irak’ın orta bölgelerindeki Sünnî-olmayan nüfusun ülkenin kuzeyi ve güneyine ve bu bölgelerdeki Sünnî Arapların da Orta Irak’a zorla göçertilmeleri gerektiğini söylemiş ve sözlerini şöyle sürdürmüştü:

“Bu karışık ve tehlikeli bir girişim olacaktır; ancak ABD sözkonusu nüfus hareketlerini sağlamak için gereken harcamaları üstlenmeli ve bu süreci kuvvet kullanarak kendi koruması altında gerçekleştirmelidir.”

Aslında daha da eskiye gidebilir ve Irak’ın yanısıra bölgedeki diğer Arap devletlerinin de ulus, milliyet, din, mezhep vb. temelinde küçük, hatta mini devletlere bölünmesinin ABD emperyalizminin yakın ortağı İsrail’in temel stratejisi olduğuna işaret edebiliriz. Örneğin, İsrail Dışişleri Bakanlığıyla sıkı ilişki içinde bulunan Oded Yinon adlı Siyonist gazetecinin 1982’de kaleme aldığı “1980’lerde İsrail İçin Bir Strateji” adlı yazıda Irak için şu kâhince sözler edilmişti:

“Petrol bakımından zengin ve içsel olarak parçalanmış olan Irak, İsrail’in hedef adayları arasında yer almayı garantilemiştir. Bizim açımızdan Irak’ın dağılması, Suriye’nin dağılmasından daha da önemlidir. Irak, Suriye’den daha güçlüdür. Kısa erimde Irak’ın gücü İsrail için en büyük tehdit kaynağıdır. Bir Irak-İran savaşı Irak’ı parçalayacak ve onun, bize karşı geniş bir cephede savaşımı örgütlemeye fırsat bulamadan yıkılmasına yol açacaktır. Kısa erimde, *Araplar arasındaki her türden çatışma bizim işimize yarayacak* ve Irak’ı, tıpkı Suriye ve Lübnan’da olduğu gibi mezhepler arasında parçalama yolundaki daha önemli hedefimize ulaşmamızı çabuklaştıracaktır. Irak’ın, Osmanlı döneminin Suriyesi’nde olduğu gibi etnik/ dinsel doğrultuda eyaletlere bölünmesi olanaklıdır. Böylelikle, üç ana kent olan Basra, Bağdat ve Musul çevresinde üç (ya da daha fazla) devlet oluşacak ve güneydeki Şiî bölgeleri Sünnî ve Kürt kuzeyden ayrılacaktır.” (italikler benim)

İkinci Körfez Savaşı, Irak’ın bölünmesi plânlarını bir kez daha gündeme taşıyacaktı. İsrail’in yakın dostu William Safire, Baas rejiminin 2 Ağustos 1990’da Kuveyt’i işgalinin ardından ABD’nin ve Türk egemen sınıflarının -Özal kliği de içinde olmak üzere- ABD’ne

en yakın fraksiyonlarının Türkiye'yi Washington'un yanında Irak savaşına sokma girişimlerinin yoğunlaştığı dönemde, yani 1 Kasım 1990'da *The New York Times*'teki köşesinde aynı konuya değinen bir yazı yayımlamıştı. Anımsanacağı üzere, Kuveyt'in işgalinin ardından BM'den Irak'a karşı bir ekonomik yaptırım kararı çıkartan ABD o sıralarda, bu ülkeye karşı bir askerî saldırı hazırlığı yapıyor ve önlerine Musul-Kerkük petrollerinden pay alma, Ankara'nın koruması altında bir Türkiye-Güney Kürdistan federasyonu gibi yemler attığı ve yeni-Osmanlıcı dürtülerini körüklediği Türk gericilerini Irak batağına çekmeye çalışıyordu. ABD emperyalizminin ve Siyonizmin *The New York Times*'ta yazan bu borazanı, Irak'ın petrol yataklarının kimler arasında bölüşüleceğine değindiği sözkonusu yazısında, bunların "Bağımsız Kürdistan, bize destek çıkan Türkiye, özgür Irak ve fedakârlıkta bulunan diğer ülkeler" olduğunu söyleyecekti.

11 Ekim 2006'da, ağırlıklı olarak işbirlikçi milletvekillerinden oluşan 275 üyeli Irak parlamentosunun, Ocak 2005'te yapılan sözde referandumda kabul edilen federalizmi, sadece 140 milletvekilinin katıldığı bir oturumda daha da derinleştirme doğrultusunda bir karar almış olmasını bütün bu verilerin ışığında değerlendirmek gerekir. Bu parlamentonun, Sünnî kökenli üyelerin yanısıra Mehdi Ordusuna yakın parlamenterlerin itirazına rağmen kabul ettiği federalizm yasası, ülkede özerk bölgelerin kurulmasına hukukî bir kılıf sağlayarak, -ABD ve İsrail'in istekleri doğrultusunda- Irak'ın bölünmesinin yolunu açacaktı. Bu arada, başını ABD'nin çektiği "uluslararası toplum" ise, ordusu, istihbarat örgütü, parlamentosu, bayrağı vb. ile edimsel olarak kurulmuş olan Güney Kürdistan devletinin yavaş yavaş uluslararası ölçekte tanınması için gereken adımları atıyor. Örneğin, Fırat Haber Ajansı, 20 Kasım tarihli bir haberinde uluslararası polis örgütünün (=İnterpol) Yahudi asıllı eğitmen Dayvid Od'un yönetimi altında Güney Kürdistan Bölge Polisi'ni eğitmeye başladığını, sınır kenti Pencwin'de örgütlenen eğitim devresinde ise, üst düzey polis yetkililerinin eğitime başladığını bildiriyordu. Aynı doğrultudaki diğer bazı gelişmeleri ise şöyle sayabiliriz.

Reuters'in 20 Kasım'da Brüksel'den geçtiği bir habere göre, Richard Holbrooke ve Alman Marşal Fonu adlı örgütün Brüksel bürosu şefi Ronald Asmus yayımladıkları ortak raporda NATO kuvvetlerinin Kuzey Irak'ta konuşlanmasını önerdiler. Onlara göre bu, Türkiye'nin PKK'ya saldırma gerekçesiyle bu bölgeye girmesini önlemek için zorunluydu. Önerilen kuvvet konuşlanmasının asıl

amacı, Türk ordusunun Güney Kürdistan'a saldırısını önlemek olamaz. Bu baylar, Türk gericilerinin 1980'li ve 1990'lı yıllarda, hem de -kendileri açısından- bugünkünden çok daha elverişli siyasal koşullarda, Güney Kürdistan'a karşı, hiçbir ciddi sonuç elde edemediği pek çok askerî operasyon düzenlediğini ve salt ABD birliklerinin bulunması hâlinde bile Türkiye'nin bu bölgeye saldırmaya asla cüret edemeyeceğini bilmiyor olamazlar. Dolayısıyla, bu önerinin asıl amacının, ABD-İsrail koruması altındaki Güney Kürdistan devletini korumak, ona uluslararası meşruiyet kazandırmak ve ABD'nin büyüyen diplomatik izolasyonun önünü almak olduğunu söylemek yanlış olmaz. Raporda, Lübnan'da İsrail-Hizbullah çatışmasının yeniden başlaması hâlinde BM "Barış" Gücü'ne yardımcı olmak amacıyla bu ülkeye NATO birlikleri gönderilmesinin ve İran'ın nükleer çalışmalarının engellenmesi için NATO ile İsrail arasındaki işbirliğinin arttırılmasının da önerilmesi, bu saptamayı doğruluyor.

Gene Fırat Haber Ajansının yayınladığı 21 Kasım tarihli bir başka haberde, Irak'a karşı açılan savaşın öndegelen mimarlarından ABD "Savunma" eski Bakan Yardımcısı Paul Wolfowitz'in yönetimindeki Dünya Bankası'nın, Kürdistan Federe Bölgesi'nin başkenti Hewler'de (=Erbil) temsilcilik açmaya hazırlandığı bildiriliyordu. Haberde Güney Kürdistan Plânlanma Bakanı Osman Şıwani'nin, Dünya Bankası ile doğrudan ilişki kurma talebinde bulunduğu ve Dünya Bankası heyetinin, "Kürt yetkilileriyle yaptığı görüşmelerden sonra, Hewler'de bir temsilcilik açabileceklerini duyurdu"ğu belirtiliyordu.

Sonuç

Irak Kürdistanı'ndaki iki ana gerici burjuva partisinin ABD ve İsrail'in fedailiğini ve uşaklığını yapma politikası, Kürdistan işçi sınıfı ve halkını Irak işçi sınıfı ve halkı başta olmak üzere Ortadoğu işçi sınıfı ve halklarından koparmak ve onların karşısında konumlandırmak ve Kürt peşmergelerini ölüm mangalarında ve kukla Irak ordusu ve polisinde görevlendirmek suretiyle Irak Kürdistanı için yeni bir felâketin tohumlarını ekiyor. KDP ile KYB'nin, SCIRI adlı Şiî işbirlikçi burjuva partisiyle birlikte tuttuğu bu yolun çıkmaz bir yol olduğunu saptamak için çok güçlü bir analiz yeteneği ya da öngörü gerekmiyor. Hem karşı-devrimci ve emperyalist-uşağı, hem de dargörüşlü ve aptalca bir nitelik taşıyan bu politika, Kürdistan işçi sınıfı ve halkıyla Irak ve bölge işçi sınıfı ve halkları arasında daha büyük çitler örmekle kalmıyor; bu politika aynı zamanda onları

Türkiye, İran ve Suriye gibi ülkelerin gerici ve şovenist burjuvazisinin yanı sıra diğer gerici Arap rejimlerinin demagojik propagandasının hedefi hâline getiriyor ve Kürt düşmanlığını besliyor. Özellikle gelinen noktada, ezilen ve sömürülen Irak Kürdistanı işçi sınıfı ve emekçilerinin, kendi yazgılarını kendi ellerine almaları, ulusal kurtuluş davasını devrimci ve enternasyonalist bir anlayışla sürdürmeleri ve ilk kritik anda ve zerrece kararsızlık geçirmeksizin kendilerine ihanet ederek emperyalist efendilerinin koruması altına sığınacak olan Kürt işbirlikçi burjuvaları ve toprak ağalarıyla yollarını ayırmaları, gerek Irak Kürdistanı ve gerekse Irak halkları açısından yaşamsal bir önem taşımaktadır.¹³¹ Kürt dostu pozuna bürünen ABD emperyalistleri ve İsrail Siyonistleri geçmişte de kendi gerici ve iğrenç emelleri için burjuva-feodal önderlikler aracılığıyla Kürt halkını seferber etmiş, onların kanını dökmüş, ancak her seferinde onlara ihanet etmiş, dahası onların gardiyanları, işkencecileri ve cellatlarını silâhlendirmiş ve beslemişlerdir. Bunun bu sefer de böyle olmayacağına ilişkin beklentilerin ve sözlerin hiçbir değeri yoktur ve olamaz.¹³² Amerikan

¹³¹ MEMRI'de Nimrod Raphaeli imzasıyla yayımlanan ve Erbil Uluslararası Havaalanının yakınında fiyatları 150,000 ila 700,000 dolar arasında değişen -ve herhâlde gelecekteki sakinleri Kürt işçileri ve yoksul emekçileri olmayacak olan- 1,200 villanın yapılmakta olduğunu anlatan "Kürdistan.... Devlet Olma Arayışı" başlık ve 25 Ekim 2006 tarihli yazıda şöyle söyleniyor: "Ayrıca fakirlik sorunu da var. Yerli ve yabancı yatırımlardan kaynaklanan hızlı ekonomik büyümeye rağmen, birçok aile hâlâ fakirlik sınırının altında yaşıyor. Londra'da basılan *El Hayat* gazetesinin bir muhabiri Kürdistan Bölgesel Hükümetinin başkenti Erbil'de hayat standardındaki devasa farka dikkat çeker. Erbil sakinleri, Erbil'in zengin Azadi semtiyle fakir Bihar semti arasındaki gelir ve hayat kalitesi arasındaki farkı yeryüzü ile gökyüzü arasındaki farka benzetiyorlar."

¹³² *Yeni Şafak* gazetesinin 6 Kasım 2006 tarihli sayısında yer alan "Amerika Bu Defa İhanet Etmeyecek" başlıklı haberde şöyle deniyordu "ABD Savunma Bakanı Donald Rumsfeld ve 2004'deki Irak Geçici Koalisyon Yönetimi danışmanı Michael Rubin, Kürtler ile ABD yönetiminin yakın müttefik olduğunu belirterek, "Kürt-Amerikan ilişkileri ortak çıkarlara dayanmaktadır. Kuzey Irak, istikrarlı ve güvenli bir bölgedir. Kürtlerle böylesi bir ittifak geliştirmek Amerika'nın çıkarıdır" dedi. Irak Cumhurbaşkanı Celal Talabani'nin lideri olduğu Kürdistan Yurtsever Birliği'nin resmî yayın organı *Kurdistanî Nwê* Gazetesi'ne açıklama yapan Michel Rubin, Kürtlerin 1975 yılında uğradığı Amerikan ihanetinin tekerrür etmeyeceğini, ittifakların da sonsuza kadar olmadığını savundu.

"Kürtleri ABD'nin yakın müttefiki olarak nitelendiren Rubin, Amerika yönetimi güçlerini Irak'tan şu an çekmesi hâlinde, teröristlere zafer davetiyesi çıkarılacağını anlatarak, "ABD şu aşamada güçlerini Irak'tan çekerse, bölge felâkete sürüklenir. Meydan teröristlere kalır. Teröristler böylece Ortadoğu"yu tümünden

neo-faşistlerinin, Irak direnişinin Baas'çı kanadıyla gizli görüşmeler yaptığı ve Baas üyelerinin bağışlanması tartışıldığı yolundaki haberler Kürt halkı ve onun devrimci ve siyasal uzakgörüşlülüğe sahip öncüleri için bir uyarı sayılmalıdır.¹³³ ABD'nin ve İsrail'in ipine sarılmak suretiyle onyıllardır ezilmiş ve aşağılanmış olan Kürt halkının ulusal kurtuluşunu sağlayacaklarını ileri sürenler, bilerek ya da bilmeyerek ona en büyük kötülüğü yapmaktadırlar. Kürdistan işçi sınıfı ve halkının gerçek dostları bölge ülkelerinin işçi sınıfları ve ezilen halklarıdır.

tehdit eder" diye konuştu."

¹³³ Fırat Haber Ajansının 7 Kasım tarihli haberinde şöyle deniyordu :

"Irak devrik lideri Saddam Hüseyin'e idam cezası verilmesi ardından binlerce BAAS partisi üyesinin yeniden görevlerine dönmesi gündemde.

"Irak'ı BAAS partililerden arındırmak üzere kurulan BAAS'çıları Temizleme Komitesi Başkanı Ali Faysal El Lami, Saddam Hüseyin'in lideri olduğu BAAS Partisi'nin eski üyelerinin, memuriyete dönmesine izin vermeyi plânladıklarını söyledi.

"Irak'ta binlerce BAAS partisi üyesinin, Meclise sunulacak yeni bir yasa tasarısı kabul edilirse, yeniden kamu hizmetine dönmesi plânlanıyor." Ama, daha da önemlisi ABD yetkililerinin, direnişin BAAS'çı kanadıyla yaptıkları gizli görüşmeler. Robert Dreyfuss 24 Ekim 2006 tarih ve "Talking to Resistance" (= "Direnişle Görüşme") başlıklı yazısında şunları söylüyordu:

"(21 Ekim- G. A.) Cumartesi günü Alberto Fernandez adlı Dışişleri Bakanlığı yetkilisi El Cezire'ye yaptığı açıklamada ABD'nin El Kaide dışındaki bütün Irak güçleriyle 'diyaloga açık' olduğunu söyledi. İşin aslına bakılırsa, 7 Kasım ara seçimlerinin ardından Irak'tan çekilmeye başlaması hâlinde ABD'nin BAAS-çılarla müzakerelere girme dışında bir seçeneği kalmayacak... Bu sıralarda bazı Arap hükümetleri, Irak'ta istikrarın biricik güvencesi olacak olan BAAS Partisi'nin geri dönüşünü kabul etmesi için ABD'ne baskı yapıyorlar. Suudi Arabistan, Yemen ve diğer bazı Körfez ülkeleri, bölgede İran'ın etkisini en aza indirmenin çözüm yolunun BAAS Partisi'ni yeniden iktidara getirmek olduğuna ikna etmek için ABD ile temas kurdular."

ABD-İsrail-Britanya Şer Ekseninin Son Hamlesi

25-26 Aralık 2006

BM “Güvenlik” Konseyi’nin 1737 Sayılı Kararı

Britanya, Fransa ve Almanya tarafından hazırlanan ve İran’a kısıtlı ve askerî-olmayan yaptırımlar uygulanmasını öngören bir karar tasarısının ABD ve yandaşları ile Rusya ve Çin arasında süregelen uzun görüşmelerin ve diplomatik manevraların ardından 23 Aralık’ta BM “Güvenlik” Konseyinde oybirliğiyle kabul edilmesi, Ortadoğu’da süregelen savaşın genişlemesi tehlikesini arttırmış gözüküyor. Basına göre, “Kararda İran’ın Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı ile işbirliği yaparak nükleer faaliyetlerini gecikmeksizin askıya alması isteniyor. İran’ın karara uyup uymadığını belirlemek için de IAEA Başkanı’ndan 60 gün içinde bir rapor hazırlaması talep ediliyor. Kararda, tüm ülkelerden, İran’ın uranyum zenginleştirme, yeniden işleme, ağır su reaktörleri, nükleer silâh sevkiyat sistemlerinin geliştirilmesi ve bu konularla ilgili araştırma-geliştirme faaliyetlerine katkıda bulunacak malzemelerin, teknolojinin ve finansmanın İran’a sağlanması ve satışlarının yasaklanması isteniyor.”

Her ne kadar Moskova ile Pekin, “İran krizi”nin güç kullanmadan ve diplomatik yoldan çözümünü savunmaya ve Tahran’la çok yönlü ilişkilerini sürdürmeye devam edeceklerini söyleseler de Britanya, Fransa ve Almanya üçlüsünün hazırladığı orijinal karar taslağının önemli ölçüde sulandırılmış bir versiyonu olan son kararın, ABD ve İsrail için taktiksel bir zafer olduğu ve onların İran’a yönelik savaş hazırlıklarına sınırlı ve göstermelik de olsa bir çeşit meşruiyet görüntüsü sağladığı tartışma götürmez. Nitekim daha şimdiden ABD (ve İsrail) yetkilileri, bu yaptırımların yetersiz olduğunu söylüyor ve diğer ülkeleri, İran’a karşı daha kapsamlı yaptırımlar uygulamaya çağırıyorlar. Bu bakımdan, sözkonusu kararın alınmasına aracılık eden AB ülkelerinin değilse de özellikle ABD-İsrail-Britanya eksenine yeterli düzeyde bir muhalefet göstermeyen korkak ve gericisi Rusya ve Çin tekелci burjuvazilerinin tutumlarının bir yanıyla “yatıştırıcılık”

olarak nitelendirilmesi yanlış olmayacaktır.

Anımsanacağı üzere, İkinci Dünya Savaşı öncesinde Britanya ve Fransa, dönemin esas saldırgan güçleri olan Hitler Almanyası'na ve ortaklarına karşı güttükleri "yatıştırıcılık" politikasıyla onları Sovyetler Birliği'yle savaşmaya teşvik etmiş ve böylelikle her iki tarafı da yorup tüketmeyi hedeflemişlerdi. Günümüzde de Rusya ile Çin'in, esas saldırgan güçler olan Washington, Londra ve Telaviv'deki emperyalist-Siyonist savaş ağalarına karşı güttükleri politikanın bu "yatıştırıcılık" politikasını anımsattığını, yani onları Irak, Afganistan, Lübnan ve Filistin'in yanısıra İran ve Suriye'ye karşı savaşa girişmeye yüreklendirerek yorup tüketmeyi amaçladığı söylenebilir belki.¹³⁴ Ama ABD'nin, İran kalesini düşürmesinin ve bir biçimde bu önemli mevziyi kendi denetimi altına almayı başarmasının Rusya ile Çin'in stratejik konumunu büyük ölçüde zayıflatacağı gözönüne alındığında bu hesabın pekâlâ ters tepebileceği ve "yeni büyük oyun"un bu perdesinin Washington yararına kapanacağı da söylenebilir ve söylenmelidir. Tabii, işin bu yanını hesaba katmadıkları asla söylenemeyecek olan Moskova ve Pekin'deki yönetici ve stratejistlerin "yatıştırma" politikalarının belli bir takım sınırları olduğu ve İran'a hâlihazırda vermekte oldukları askerî ve siyasal desteklerini zamanla daha da boyutlandırabilecekleri de unutulmamalıdır. İran ordusunun kendi mini denizaltılarının yanısıra modern Rus denizaltılarına, radara gözükmediği sanılan ve büyük bir hızla seyreden Çin yapımı Silkworm (=İpekböceği) ve Rus yapımı Sunburn (=Güneşyanığı) füzelerine ve gene Rusya, Çin ve Kuzey

¹³⁴ ABD ile aralarındaki anlaşmazlıklara rağmen yazgılarını çökmekte olan süper devlete bağlamış olan Almanya ve Fransa'nın değil ama Rusya, Çin gibi emperyalist devletlerin Washington karşısında izlediği yatıştırma politikasının bazı yönleriyle, Britanya ve Fransa'nın 1930'larda izlediği siyasetle benzerlikler taşıdığı söylenebilir. ABD emperyalistlerinin. Afganistan ve Irak'ta sonu gözükmeyen ve kendilerini ekonomik, siyasal ve askerî bakımdan yoran, yıpratıcı ve giderek tüketen bir savaşla meşgul olmaları, Moskova ile Pekin'in dünyanın başka yerlerinde kendi nüfuzlarını arttırma yolundaki çabalarını kolaylaştırmaktadır. Washington'un Afganistan ve Irak'ta gerçek bir batağa saplanmış olması; Rusya'nın Kafkasya ve Orta Asya'daki eski nüfuz alanlarını yeniden eline geçirme ve Ortadoğu'ya açılma ve Çin'in Güneydoğu Asya'daki mevzilerini pekiştirme ve Afrika ve Latin Amerika'da yeni nüfuz alanları edinme çabalarını kolaylaştırmaktadır. Dolayısıyla, ABD'nin İran'a dönük saldırgan politikaları karşısında beklenenden daha az direnç göstermelerinin altında, diğer faktörlerin yanısıra Moskova ve Pekin'in emperyalist hesaplarının yattığı saptaması savı hiç de yabana atılamaz.

Kore'nin desteğiyle geliştirilmiş uzun menzilli Şahap füzelerine, elektronik engelleme sistemlerinden kaçınma yetisine sahip karadan denize Kowsar füzelerine ve bombardıman uçaklarına ve füzelere karşı Rus yapımı Tor hava savunma sistemlerine vb. sahip olması, bunu göstermeye yeter.

Devam edelim. Beklendiği üzere İran bu kararı reddetti ve barışçı amaçlarla yürüttüğünü ileri sürdüğü nükleer çalışmalarını durdurmak bir yana daha yüksek bir tempoyla sürdüreceğini açıkladı. Kararı "yırtık bir kâğıt parçası" olarak niteleyen İran Devlet Başkanı Mahmut Ahmedinejat, "kukla gösterisi" yaptığını söylediği BM "Güvenlik" Konseyi için şu haklı saptamayı yaptı:

"Artık ABD, Britanya ve Siyonist rejimin uşağı hâline gelen BM Güvenlik Konseyi'nin hiçbir itibarı kalmadı."

Uluslararası Hukuk mu?

Gerçekten de 1950'lerin ikinci yarısından bu yana, öndegelen emperyalist devletlerin karşı-devrimci manevra ve pazarlıklarının bayağı bir sahnesine dönüşen BM "Güvenlik" Konseyi ve dolayısıyla BM, revizyonist Sovyet imparatorluğunun çökmesinden bu yana da üç aşağı beş yukarı ABD emperyalizminin saldırı ve terör politikalarını onaylayan bir kurum hâline gelmiş ve itibarını hemen hemen tümüyle yitirmiştir. BM "Güvenlik" Konseyi'nin İran'a ilişkin aldığı son karar özellikle 11 Eylül 2001'den bu yana, Amerikan neo-faşistlerinin neredeyse, emperyalist müdahale ve saldırganlıklarına bir meşruiyet/yasallık kılıfı giydirme çabasını bile bir yana bıraktıklarını ve varolan uluslararası burjuva hukukunu ve BM Sözleşmesi'ni tümünden hiçe saydıklarını bir kez daha ortaya koydu. Afganistan ve Irak saldırıları, Suriye, İran, Kuzey Kore gibi ülkelerdeki rejimlerin yıkılması için yapılan çağrılar, oluşturulan güdümlü örgütler, yürütülen terör faaliyetleri, hatta çıkarılan rejim değiştirme yasaları, bunun ilk akla gelen örnekleri. Bunun son aylardaki bir örneği de, İsrail'in Lübnan'a karşı giriştiği 33 gün savaşı sırasında yaşanmıştı. Anımsanacağı üzere o sırada Rusya'nın St. Petersburg kentinde toplantı hâlinde bulunan G8 ülkeleri, 16 Temmuz'da yaptıkları açıklamada, saldırgan İsrail'i değil, kurban Filistin ve Lübnan'ı hedef almışlardı.¹³⁵

¹³⁵ Kanada hükümetinin resmî sitesinde yer alan ve G8 ülkelerinin Ortadoğu'daki duruma ilişkin görüşünü aktaran "2006 St Petersburg Summit"/ "2006 St Petersburg Doruğu" başlıklı metinde gerçekler bütünüyle tersyüz ediliyor ve onların yerine safsatalar geçiriliyordu. Saldırganı kurban ve kurbanı saldırgan

Kısa bir süre sonra ise, bellibaşlı emperyalist devletlerin önemli bir bölümünün içinde yer aldığı BM “Güvenlik” Konseyi, tarafsız gözükmeye çalışmakla birlikte, bir kez daha saldırgan İsrail’i koruyan, Lübnan direnişini suçlayan, Hizbullah’ı silâhsızlanmaya çağıran ve BM Barış Koruma Gücü’nü saldırgan İsrail’in değil, saldırıya uğrayan Lübnan’ın sınırları içine yerleştirmeyi öngören 11 Ağustos tarih ve 1701 sayılı yüz kızartıcı kararı alacaktı. “Uluslararası topluluk” bu kararla Hizbullah’ın elini kolunu bağlamaya çalışırken, İsrail’e daha yıkıcı ve daha modern silâhlarla donanma, Lübnan’ın hava ve deniz sahasını çiğneme ve Lübnan topraklarında terörist saldırılar düzenleme “özgürlüğü” tanıyordu. Bu çerçevede BM “Güvenlik” Konseyi’nin, ABD ve İsrail sivil ve askerî liderlerinin yıllardır İran’a (ve Suriye’ye ve başka ülkelere ve halklara) karşı saldırı, müdahale ve işgal eylemleri gerçekleştirmeleri ve hatta onları nükleer bombardımanla tehdit etmeleri ve böylelikle BM Sözleşmesi’ni açıkça çiğnemeleri karşısında kılını bile kıpırdatmadığını anımsamak gerek.

Aslına bakılırsa, gerek İsrail Siyonistleri ve Amerikan neo-faşistleri, gerekse de BM ve IAEA yetkilileri, Tahran’ın yürüttüğü nükleer çalışmaların, özelde Nükleer Silâhların Yaygınlaşmasını Önleme Anlaşmasının maddelerine uygun ve genelde uluslararası burjuva hukukunun çerçevesi içinde olduğunu ve *tümüyle yasal nitelik taşıdığını* yadsımıyor, daha doğrusu yadsıyamıyorlar. İran’ın sözkonusu anlaşmayı çiğnemediği, IAEA uzmanlarının yıllar boyu sürdürdükleri denetimlerle de doğrulanmıştı. Örneğin IAEA Kasım 2004’de, İran’ın değişik bölgelerinde bulunan nükleer tesislerde yaptığı son derece kapsamlı araştırma ve denetimlerin ardından, ABD ve İsrail’in savlarının tersine İran’ın bir nükleer silâh programı olduğuna ilişkin hiçbir kanıt bulunmadığını belirten bir rapor yayımlamıştı. Dahası, ünlü Amerikalı araştırmacı gazeteci Seymour

göstermeye girişen bu metinde şöyle denebiliyordu: “Yaşamakta olduğumuz kriz, aşırılık yanlısı güçlerin bölgeyi istikrarsızlaştırma ve Filistin, İsrail ve Lübnan halklarının demokrasi ve barış özlemlerini boşa çıkarma çabalarının ürünüdür. Gazze’de HAMAS’a bağlı ögeler İsrail toprağına roket saldırıları yaptılar ve bir İsrail askerini kaçırdılar. Lübnan’da ise, Mavi Hattı çiğneyen Hizbullah Lübnan topraklarından İsrail’e saldırı; İsrail askerlerini öldürdü ve kaçırdı ve böylelikle Suriye’nin 2005’de geri çekilmesiyle başlayan olumlu eğilimi tersine çevirdi ve demokratik bir seçimle işbaşına gelmiş olan Fuat Sinyora hükümetinin konumunu zayıflattı. “Bu aşırılık yanlısı güçlerin ve onları destekleyenlerin Ortadoğu’yu kaosa sürüklemelerine ve çatışmanın daha da genişlemesini provoke etmelerine izin verilemez. Aşırılık yanlısı güçler saldırılarına derhal son vermelidirler.”

Hersh'in, *The New Yorker*'ın Kasım 2006 tarihli sayısında yazdığına göre, CIA'in İran'a ilişkin son Ulusal İstihbarat Tahmini'nde de, bu ülkenin gizli bir silâh programı olduğuna ilişkin hiçbir kanıt olmadığı söylenmektedir.¹³⁶ Faşist "önleyici savaş" doktrinine dayanan ABD ile İsrail'in savı; İran'ın nükleer çalışmalarının nükleer silâh edinmeyi amaçladığı, nükleer silâhlarla donanmış bir İran'ın İsrail için yaşamsal bir güvenlik tehdidi oluşturacağı ve dolayısıyla Tahran'ın yolunun şimdiden kesilmesi gerektiği biçimindedir. Dünya kamuoyunun, ABD'nin Mart 2003'de Irak'a saldırısından önce, aylar boyunca bu ülkede biyolojik ve kimyasal "kitle imha silâhları" bulunduğu, hatta Irak'ın nükleer silâh üretme çalışmaları yaptığı yolundaki dezenformasyon çalışmasının bir benzeriyle karşı karşıya bulunduğu bellidir.

Dolayısıyla, ABD ve İsrail'in basıncı altında bu kararı alan Konsey, görülmemiş bir davranış sergilemiş, BM üyesi bir devletin uluslararası burjuva hukukuna, BM Sözleşmesi'ne ya da NPT'na aykırı herhangi bir tutumu ya da uygulamasını saptamaksızın İran'a karşı yaptırım uygulama kararı almış, yani herhangi bir "suç" işlendiğini kanıtlamaksızın ceza veren bir mahkeme durumuna düşmüştür! Bu bakımdan, İran'ın, BM "Güvenlik" Konseyinin son kararını "illegal" olarak nitelemesi ve bazı kısıtlı yaptırımlar içeren bu kararın BM Sözleşmesi'nin çiğnenmesi anlamına geldiğini belirtmesi tamamen doğru ve yerindedir. Bu kararın;

a) 7,000'den fazla nükleer başlığa sahip bulunan ve bu nükleer başlıklarını dünyanın her yanına taşıyabilecek uzun menzilli füzelere sahip olan, dahası NPT uyarınca bu silâhların sayısını azaltmakla yükümlü bulunan ABD'nin -ve Rusya gibi diğer bazı ülkelerin- bu yönde hiçbir adım atmadığı,

b) ABD'nin NPT'na aykırı olarak taktiksel nükleer silâhlar geliştirdiği ve nükleer silâhlara sahip olmayan ülkelere karşı bu

¹³⁶ Kuşkusuz, bunu söylerken ABD, Rusya, Çin, Fransa, Britanya gibi ülkelere nükleer tekeli onayan ve başka ülkelerin nükleer silâhlara sahip olmasını yasaklayan NPT'nın ayrımcı niteliğini gözardı ediyor değilim. Her şeyden önce tutarlı demokrat ve enternasyonalistler ilke olarak ve uzun erimde nükleer silâhlanmaya ve her türlü silâhlanmaya karşı ve silâhsız, savaşız, devletsiz ve sınıfsız bir dünyadan yanadırlar; ancak böylesi bir stratejik hedefe sahip olmaları onların kısa-orta erimde İran gibi "küçük" ve zayıf ülkelerin nükleer silâh sahibi olma hakkını reddettikleri ve dolayısıyla öndegelen emperyalist devletlerin nükleer silâh tekeli muhafaza etmelerinden yana oldukları anlamına asla gelmez ve gelemez.

silâhlarla saldırı yapmayı öngören bir nükleer savaş doktrinini benimsediği,

c) IAEA üyesi olmayan ve NPT'ni imzalamamış bulunan ve elinde 200 ila 500 civarında nükleer başlık bulunduğu tahmin edilen İsrail'in gizli nükleer cephaneliğinin varlığının Başbakan Ehud Olmert tarafından bir dil sürçmesi sonucu açıklandığı,¹³⁷

d) Washington'un, gerek NPT'na ve gerekse ABD yasalarına aykırı olarak -IAEA üyesi olan, ancak NPT'ni imzalamamış bulunan-Hindistan'la nükleer alanda işbirliği yapma kararı almış olduğu bir siyasal ortamda alınması, bu Konsey kararını daha da çarpıcı, kabul edilemez ve ikiye bölme kılıfıdır.

Emperyalist Savaş Yayma Plânları

Görünen o ki, Irak Etüt Grubu'nun (Baker-Hamilton Komisyonu) 6 Aralık'ta sunduğu raporda anlatımını bulan ve ABD tekelleşmiş burjuvazisinin "gerçekçi" kanadının görüşleri, azınlıkta kalmaya devam etmektedir. Bu Komisyonun yaklaşımını reddeden neo-faşist klik, eski "Savunma" Bakanı Donald Rumsfeld'i feda etmek ve yerine Irak Etüt Grubu'nun bir üyesi olan CIA eski şefi Robert Gates'in geçmesine rıza göstermekle birlikte, emperyalist savaş daha da yaygınlaştırma eğilimindedir. Tam da bu nedenle bu klik, Irak Etüt Grubu'nun ve/ ya da onun çizgisindeki çok sayıda üst düzey sivil ve askerî yöneticinin,

a) Irak'ta bir bozgundan kurtulmak ve bu ülkede "istikrar"ı sağlamak için İran ve Suriye ile görüşmelere girişmek,

¹³⁷ Almanya'yı ziyareti sırasında 11 Aralık'ta SAT1 TV kanalının kendisiyle yaptığı söyleşide Ehud Olmert'e İran'ın nükleer programına ilişkin bir soru yöneltilmişti. Bunun üzerine Siyonist şef, İranlıların "Amerika, Fransa, İsrail ve Rusya gibi nükleer silâh sahibi olmaya heveslendiklerini", ancak demokratik bir ülke olan İsrail'in kimseyi yoketmekle tehdit etmediğini, buna karşılık İran'ın İsrail'i haritadan silmekle tehdit ettiğini söylemişti. Yani o, İran'ın sözümona saldırgan tutumunu sergileyeyim derken İsrail'in nükleer silah sahibi olduğunu itiraf etmişti. Tam da burada, İran Devlet Başkanı Ahmedinejat'ın söylediği ileri sürülen bu sözcükler etrafında aylardır sürdürülen karaçılma kampanyasına değinmek ve bunun bir demagojiden öte bir anlam taşımadığını söylemek gerekir. Michigan Üniversitesinden Ortadoğu uzmanı Juan Cole, The New York Times'in 11 Haziran 2006 tarihli sayısındaki yazısında Ahmedinejat'ın, İsrail'i haritadan sileceklerini söylemediğini, onun Kudüs'ün Siyonist işgalden kurtarılması çağrısında bulunduğunu ve "İsrail'in rejiminin, yani Yahudi-Siyonist devletin çökmesini umduğunu söyledi"ğini belirtmişti.

b) İnşa ettiği devasa üsleri korumak ve güçlerini Güney Kürdistan'da vb. mevzilendirmek kaydıyla Irak'tan belli bir süre içinde çekilmeye hazırlanmak,

c) Filistin-İsrail "barış" görüşmelerini yeniden canlandırmak ve Filistinlilere sopayı havuçla birlikte sunmak gibi önerilerini reddetmiş ve Pentagon'un bilinen, ancak iflâs etmiş olan eski rotasını izlemekte kararlı olduğunun işaretlerini vermeye başlamıştır. İsrail ve Siyonist lobiler tarafından desteklenen Amerikan neo-faşistlerinin reçetesinin özü; Irak'a 30,000 dolayında ek asker gönderme ve emperyalist terörü artırma ve gerek bu ülkede ve gerekse Filistin'de ve Lübnan'da işbirlikçi güçleri kullanarak bu ülkelerde gerici iç savaşları körükleme ve kışkırtma politikalarını sürdürmedir. Irak'ta, büyük çoğunluğu ABD Özel Kuvvetleri, İsrail istihbaratı ve onların hizmetindeki bazı milis örgütleri ve kriminal çeteler aracılığıyla gerçekleştirilen kan dökümü, Filistin'de çeşitli suikast eylemleri ve bombalamalar gerçekleştiren İsrail ajanlarının Abbas kliğinin de yardımıyla HAMAS ile Fatah arasında çatışmaları kışkırtması,¹³⁸ Lübnan'ın, siyasal suikastlar ve Hizbullah'ı yalıtma manevralarıyla bir kez daha 1991 öncesine döndürülmesi yolundaki çabalar, bu gerici terör ve savaş politikasının göstergeleridir.

Bilindiği gibi İran'ın denetim altına alınması ya da çökertilmesi yıllardır şer ekseninin gündemindeydi. Aslında Bush kliği İran saldırısını 2006 ortalarına doğru gerçekleştirmeyi plânlamıştı. Bu saldırı; ABD, Britanya ve İsrail savaş uçaklarının günlerce sürecek olan bir bombardımanıyla başlayacak, Irak ve Afganistan yönlerinden kara saldırıları ve Basra Körfezi yönünden deniz saldırılarıyla desteklenecekti. Ancak, Irak, Filistin, Lübnan ve Afganistan halklarının direnişinin yanı sıra, İran'ın kararlılığı ve kara, hava ve deniz kuvvetlerinin gelişmiş silâh ve donanımlarını sergilediği

¹³⁸ *Chronicle Foreign Service*'den Matthew Kalman'ın 14 Aralık'ta Batı Yakası'nın Eriha kentinden geçtiği bir haberde şöyle deniyordu: "Filistinli analistlere ve eğitime katılan subaylara göre, Başkan Mahmut Abbas'a bağlı Filistinli güvenlik kuvvetlerini eğiten ABD görevlileri Abbas ve onun Fatah içindeki yandaşlarının, HAMAS'ın siyasal başarılarına karşı koyabilme kapasitesini artırma yolundaki sistemli çabasına bağlı olarak, kentsel anti-terörizm teknikleri konusu üzerinde duruyorlar." Bu bilginin, Aralık ayında ABD'nin, Fatah'ın seçkin gücü F-17'ye 6,000 otomatik tüfek armağan ettiği ve Tony Blair'in Aralık 2006'daki Ortadoğu ve Körfez turu sırasında ziyaret ettiği Filistin'de, HAMAS önderliğindeki meşru hükümeti devirmek için çalışan Fatah'a AB ve İsrail kanalıyla büyük ölçekli malî yardım aktarmayı plânladığı bilgisiyle tamamlanması gerekir.

gövde gösterileri ABD ve ortaklarını plânlarını ertelemeye zorladı. İran'ın Nisan 2006'de tek başına ve Ağustos 2006'da Rusya ve Çin ile koordinasyon hâlinde gerçekleştirdiği savaş tatbikatlarından sonra saldırganlar savaş plânlarını yeniden gözden geçirmeye, İran'ı olabildiğince yalıtmaya, Rusya ile Çin'i tarafsızlaştırmaya ve kendilerine Batı Avrupa emperyalistleri ve Türk ve Arap gerici rejimlerinin kişiliklerinde yeni suçortakları bulmaya yöneldiler. 30 Ekim'de ABD, İran sahillerinin hemen karşısında, bazı Körfez ülkelerinin de katıldığı "Leading Edge" ("Ön Kenar") adlı savaş bir oyunu, ya da daha doğru bir anlatımla bir askerî provokasyon gerçekleştirdi. İran bu provokasyona Basra Körfezini, Umman Denizini ve ülkenin bir dizi eyaletini kapsayan ve İsrail'i ve Körfez devletlerindeki ABD üslerini vurma kapasitesine sahip füzelerini denediği 10 gün süreli "Great Prophet" ("Yüce Peygamber") kod adlı askerî manevrayla yanıt verdi.

İsrail Başbakanı Ehud Olmert'in Kasım ayında yaptığı son ABD ziyareti, asla rafa kaldırılmamış olan İran savaşı plânının yeniden ısıtılması için bir vesile oldu. Olmert 13 Kasım'da ABD'nin Ortadoğu politikasında âdeta belirleyici konumda bulunan Siyonist lobilerin ortak toplantısında bir konuşma yapmış ve bu konuşmada, ABD Başkanı G. W. Bush ile yaptığı görüşmeye göndermede bulunarak Bush kliğinin İran'a karşı saldırı plânını desteklediğini açıkça dile getirmişti. *Haaretz*'in 14 Kasım tarihli sayısında bu konuda şöyle deniyordu:

"Olmert, İsrail ve bölgedeki diğer ülkelerin ABD ile Bush'a minnettar olmaları gerektiğini söyledi. O, Irak savaşının İsrail'in ve ılımlı Arap devletlerinin perspektifinden bakıldığında, Ortadoğu'nun güvenlik ve istikrarına *dramatik düzeyde olumlu bir etki* yaptığını söyledi. Olmert, Bush'un İran'a ilişkin tutumunun, Mayıs ayında yapılan *bir önceki toplantılarında olduğundan daha ileri* olduğunu ve bunun da kendisini memnun ettiğini söyledi. O, 'Konuşmamızda, İran'ın yeri çok net, çok ciddi ve çok önemliydi ve ben toplantıdan harika duygularla ayrıldım' dedi." (italikler benim)

Olmert'le görüşmesinin hemen ardından ABD devlet başkanı, dünyaya "nükleer ihtiraslarından vazgeçene kadar İran'ı yalıtma" çağrısı yaptı ve sözlerini şöyle sürdürdü:

"Eğer bu programlarını sürdürürlerse, bunun bir bedeli olmalı... İran'ın nükleer ihtirasları dünyanın çıkarına değil. İran'ın nükleer silâhlara sahip olması, korkunç boyutlarda bir istikrarsızlığa yol açacaktır."

Bu tarihten beş hafta sonra, yani 20 Aralık'ta yaptığı basın toplantısında ise G. W. Bush, Irak ve Afganistan'da yenilgiye doğru gitmekte olan ABD'nin Ortadoğu'da bir kez daha atağa geçeceğinin sinyalini veriyordu. Irak'ta zafer kazanmakla yükümlü olduklarını, kimsenin kendilerini "Ortadoğu'dan kovamayacağını ve Amerika'yı korkutamayacağını" ve 2007'de can acıtacak bazı kararlar alabileceklerini söyleyen Bush, "İslâmî radikallere ve aşırı öğelere" karşı uzun süreli bir savaş yürütmenin gereğini vurguluyor ve sözlerini şöyle sürdürüyordu:

"Rakip ideolojiler arasındaki çatışmanın daha başındayız; bu çatışma çocuklarımızın barış içinde yaşayıp yaşayamayacağını belirleyecektir. Ortadoğu'da bir başarısızlık, örneğin Irak'ta bir başarısızlık ya da izolasyonizm genç Amerikalı kuşakları yurtdışından gelmeye devam edecek tehditlere mahkûm edecektir."

Britanya Başbakanı Tony Blair, Olmert ve Bush'un değerlendirmelerine katılmakta hiç gecikmedi. Ortadoğu ve Körfez turunu tamamlamasının ardından 20 Aralık'ta Dubai'de bir basın toplantısı düzenleyen bu savaş suçlusu, İran'ın "ılımlı Arap dünyası"yla ve bölgeye barış ve istikrar getirmeye çalışan Batılı güçlerle savaş hâlinde olduğunu söyledi.

Bütün bu veriler Amerikan neo-faşistlerinin, -Irak ve Afganistan halklarından yedikleri kötëğin yanısıra ABD askerleri arasında giderek yaygınlaşan demoralizasyon, hatta isyan ruhu ve yedek asker stoklarının ve askerî donanımın tükenmesinin yanısıra İran'a karşı girişilebilecek bir savaşın askerî, siyasal ve ekonomik maliyetinden kaygılanan komuta kademesinin önemli ya da küçümsenmeyecek bir bölümünün muhalefeti nedeniyle- bir süredir askıya almak zorunda kaldıkları ya da almış gözöktükleri bu projeyi yeniden devreye sokmaya başladıklarını gösteriyor. Daha Ekim ayında Basra Körfezindeki ABD donanma komutanlığının, mayın tarama ve avlama gemilerinin limanlarından hareket etmelerini buyurduğu ve İran'a karşı yapılacak bir saldırı için çok önceden hazırlanmış bulunan plânların gözden geçirilmesi ve yenilenmesini bildirdiği duyulmuştu. Öte yandan Dave Lindorff, 24 Aralık tarihli ve "Are Bush and Cheney Planning an Early Attack on Iran?" ("Bush ile Cheney İran'a Erken Bir Saldırı mı Plânlıyorlar?") başlıklı makalesinde şöyle diyordu:

"1.5 aydır Umman Denizinde bulunan ve 800 Tomahawk seyir füzesi taşıyan Eisenhower vurucu kuvvetinin yanısıra bir saldırı uçağı filosu Basra Körfezine hareket etti. USS Stennis gemisinin önderlik

ettiği ikinci bir uçak gemisi grubu da Basra Körfezine gidiyor. Hepsi de deniz piyadelerinin İran sahillerine çıkarma yapmasını sağlayabilecek yetiye sahip üç sefer savaş grubu ve bir amfibik gemi daha şimdiden mevzi almış durumdalar.”

Bu arada, 33 gün savaşının ardından Doğu Akdeniz’e yığınak yapan ve sözümona Lübnan direnişine deniz yolundan silâh sevkiyatını önlemek için toplandığı söylenen ve onlarca savaş gemisinden oluşan devasa NATO deniz kuvvetinin ve Güney Lübnan’a yerleşmiş bulunan çokuluslu BM “Barış” Gücünün de, İran’a ve onun Suriye ve Hizbullah gibi bağlaşıklarına karşı gerçekleştirilmesi tasarlanan müdahale ve saldırıda kullanılabileceği unutulmamalı.

Bütün bu hazırlıkların İran’ın nükleer tesislerine yönelik bir hava-deniz saldırısıyla sonuçlanıp sonuçlanmayacağı, bunu dar kapsamlı da olsa bir kara harekâtının izleyip izlemeyeceği bilinmiyor. Ancak zamanın, gerilemekte olan ABD emperyalizminin ve bağlaşıklarının aleyhine işlediği de bir gerçek. Bu koşullarda, İran’ın sürekli olarak ilerlemekte olan nükleer çalışmalarını çok geç olmadan durdurmak, Tahran’ın Irak, Lübnan, Filistin ve -belki de- Afganistan’daki ABD-karşıtı güçlere maddî ve siyasal desteğini kesmek, bu ülkelerde artan nüfuzunu zayıflatmak, İsrail’in “güvenliğini” sağlamak ve hepsinden önemlisi İran topraklarındaki dev doğal gaz ve petrol kaynaklarını ele geçirmek suretiyle Rusya-Çin eksenini geriletmek, şer ekseninin öncelikli ve ivedi bir hedefi olmaya devam ediyor. Esas olarak, ülkenin her yanına dağıtılmış olan yüzlerce İran nükleer tesisinin ve askerî hedefinin yoğun bir hava bombardımanı ile yok edilmesini amaçlayacak olan böylesi bir saldırının sonuçlarını kimsenin ayrıntılarıyla kestiremeyeceği açıktır. Ancak, gerçekleştirilmesi hâlinde yüzbinlerce sivilin ölümüne ve yaralanmasına yol açacağı kesin olan böylesi bir saldırının ardından gelecek İran askerî misillemesiyle, sürmekte olan savaşın Lübnan’dan Afganistan’a kadar uzanan geniş bir bölgeye, hatta daha da ötesine yayılabileceğini ve süreç içinde Rusya ve Çin’i de içine çekebileceğini söyleyebiliriz. Tabii, böyle bir savaşın her halükârda, İsrail’in güvenliğini pekiştirmek bir yana onu daha ya da çok daha güç bir konuma sokacağını ve böylesi bir savaşın hem Siyonist devlet, hem de Amerikan süper devleti için sonun başlangıcı olacağını da.

İşçi sınıfı ve ezilen halkların direnişi karşısında yenilmeye ve çökmeye mahkûm olmakla birlikte emperyalist-Siyonist

saldırganların önünün kesilmesi ve yaptıkları ve yapabilecekleri korkunç yıkımın hiç olmazsa azaltılması için çaba harcamak, ilerici insanlığın en ivedi ve yakıcı görevidir. Bu bakımdan gerek Türkiye ve Kürdistan, gerek Ortadoğu ve gerekse ABD işçi sınıfı ve halklarının, büyük bedeller ödeyerek direnmekte olan Irak, Filistin, Afganistan, Lübnan vb. halklarının aslında sadece kendi ülkelerinin kurtuluşu için savaşmadıklarını, onların emperyalist ve Siyonist saldırganlara karşı kazandıkları her muharebenin kapitalist-emperyalist sisteme ve bütün ülkelerdeki yerli gerici egemen sınıflara indirilmiş bir darbe anlamına da geldiğini açık-seçik bir biçimde kavramaları gerekiyor. Demek oluyor ki, tüm tutarlı devrimci ve enternasyonalist güçler, AB emperyalistlerinin de desteklediği ABD-İsrail-Britanya neo-faşist blokunun Ortadoğu'yu ve dünyayı nükleer silâhların da kullanılabileceği yeni bir emperyalist savaşa sürüklemesine kayıtsız koşulsuz karşı durmakla yükümlüdürler. Ama onların görevi sadece bununla sınırlanamaz; onların görevleri arasında, “kendi” hükümetleri ve ordularının, şer ekseninin emperyalist terörüne destek vermesini önlemek ve geniş işçi ve emekçi yığınlarını Irak, Afganistan, Filistin, Lübnan vb. işçi sınıfı ve halklarıyla dayanışma amacıyla seferber etmeye girişmek ve gerçekleşmesi hâlinde böylesi bir savaşın ve ona eşlik edecek olan bunalımın sunacağı siyasal olanakları “kendi” gerici hükümetlerini devirmek için değerlendirmek de bulunmaktadır.

Filistin Dersleri:
HAMAS-Fatah Çatışması mı,
Siyonist-Emperyalist Terör mü?

5-7 Temmuz 2007

“Zamanla unutulmaya yüz tutan bazı gerçekleri net ve cesur bir biçimde kamuoyuna açıklamak, İsrail liderlerinin görevidir. Bu gerçeklerin başında, Araplar kovulmaksızın ve topraklarına elkonmaksızın Siyonizmin, kolonizasyonun ve Yahudi Devletinin olamayacağı gelir.”

Ariel Şaron, Agence France Presse, 15 Kasım 1998

Giriş

10 Haziran’da Gazze Şeridi’nde Fatah ile HAMAS arasındaki çatışmaların yeniden yoğunlaşması ve HAMAS’a bağlı İzzettin El-Kassam Tugaylarının kendisinden çok daha güçlü Fatah kuvvetlerini birkaç gün içinde yenerek İşgal Altındaki Toprakların bu küçük bölümü üzerinde egemenliğini kurması, Filistin halkının tarihinde önemli bir dönemeç noktası olmaya adaydır. Ancak bu önemli gelişme devrimci basınıımızda fazla bir yer bulmadı. Kuşkusuz bunun bir dizi nedeni var. Bunlar arasında; Türkiye devrimci hareketinin Kemalist-lâisist önyargılarından hâlâ tam olarak kurtulamamış olmasını, ötedenberi fazlasıyla içedönük bir nitelik taşımasını, devrimci kuşaklar arası kopukluğu/ tarihsel bellek zayıflığını ve özellikle 2000 yılında başlayan Ölüm Orucu direnişinden bu yana derinleşen can çekişme ve kendi kendini tasfiye sürecini sayabiliriz. Bu nedenler arasında sonuncusunun belirleyici bir nitelik taşıdığını söylemek bir abartı olmayacaktır.

Hâlbuki, Siyonist işgale karşı Ocak 1965’te başlayan Filistin silâhlı direnişi, -elverişli uluslararası ortamın da yardımıyla- Türkiye’de büyük yankı bulmuş, birçok genci devrimci harekete ya-

kınlaştırmış ve Türkiye devrimci hareketinin oluşumuna küçümsenmeyecek bir itilim sağlamıştı. 1960'lı yılların sonunda oluşan üç ana devrimci harekete -THKO, TKP (M-L) ve THKP-C- bağlı birçok kadro Filistin kamplarında askerî ve siyasal eğitim görmüş, 1960'lar da ve 1970'lerde Filistin halkıyla omuz omuza Siyonist saldırgana karşı çarpışmış, hatta bunlardan bir bölümü de şehit düşmüştü. Eylül 1982'de İsrail'in buyruğuyla hareket eden Lübnanlı Falanjistlerin Sabra ve Şatila mülteci kamplarında binlerce Filistinli'yi katletmesine verilen devrimci tepkinin de gösterdiği gibi bu duyarlılık 1980'li yıllarda da sürdü. Peki ya şimdi? 1948'de İsrail'in kuruluşundan bu yana, yani neredeyse 60 yıldır Siyonist teröre karşı savaşımını az-çok kesintisiz bir biçimde sürdüren ve tüm Ortadoğu halkları üzerinde devrimcileştirici bir etki yapan Filistin direnişine duyulan ilgi artık dergi ve gazete sayfalarını aşamıyor. Hatta buralarda da fazla bir yer bulamıyor. Çok elverişsiz koşullar altında Siyonist işgale karşı direnişini sürdüren Filistin halkının yazgısının Türkiye ve Ortadoğu işçi sınıfı ve halklarının yazgısıyla içiçe olduğu âdetâ unutulmuş, bu halkın davasına sahip çıkma yükümlülüğü, neredeyse çeşitli renklerden İslâmî akımların tekeline bırakılmıştır. Oysa, başka bir yerde söylemiş olduğum gibi,

“Konuya bir parça aşina olan ve Ortadoğu ve dünyadaki gelişmeleri ana hatlarıyla izleyen herkes, Filistin'de en azından 1920'lerden bu yana süregelen savaşımın sadece bu “küçük”, ama kahraman halkı ilgilendirmekle sınırlı olmadığını bilir. Sömürgeci Siyonist projenin ürünü olan ‘Filistin sorunu’, başta Britanya ve ABD gelmek üzere bölgeye egemen olma, onun enerji kaynaklarını denetim altına alma ve Arap ve İslâm dünyasındaki anti-emperyalist ve demokratik uyanışı boğma çizgisini izlemiş olan ‘büyük’ devletlerin stratejik hedeflerine kopmaz bağlarla bağlı olagelmıştır. Sorunun bu en kabataslak konusu bile, Filistin halkının direnişinin salt küçük bir ulusun İsrail'in işgaline karşı verdiği olağan bir ulusal kurtuluş savaşı olmakla kalmadığını, onun çok ötesinde bir anlam taşıdığını, hâlihazırdaki Siyonist işgale karşı çıkmakla sınırlı içerikten bağımsız olarak Filistin direnişinin Arap halklarının ve hatta dünya işçi sınıfı ve halklarının her türden baskı ve sömürüye karşı savaşımalarında çok önemli bir yer tuttuğunu göstermeye yetecektir.”¹³⁹

Öte yandan -ABD ve Britanya'nın stratejik desteğine sahip olan-Siyonist işgalcilerin neredeyse 60 yıldır, burjuvazinin ve emperyalizmin repertuarında bulunan metotların hemen hemen tümünü yoksul Filistin halkını ezmek, demoralize etmek, teslim almak ve yok etmek

¹³⁹ Önsöz, *Filistin-İsrail Dosyası*, İstanbul, Pozitif Yayınları, 2005, s. 7.

için kullandığı düşünülürken, İşgal Altındaki Toprakların gerek proletarya ve devrim ve gerekse emperyalizm ve karşı-devrim güçleri bakımından bir dizi değerli dersin öğrenileceği bir dersane, bir laboratuar niteliği taşıdığını söyleyebiliriz.

Son Gelişmeler

Filistin'deki gelişmeleri izleyenler, Başkan Mahmut Abbas'ın güvenlik danışmanı, İsrail ajanı Mahmut Dahlan'ın komutasındaki Önleyici Güvenlik Kuvveti'nin, ABD ve İsrail'in yönlendirmesiyle aylardır HAMAS yöneticilerine, üyelerine ve yandaşlarına karşı bir dizi terörist eylem gerçekleştirdiğini anımsayacaklardır. Nitekim, Filistinli insan hakları gruplarına göre, Ocak 2006-Mayıs 2007 döneminde Fatah ile HAMAS arasında meydana gelen çatışmalarda 600 dolayında Filistinli yaşamını yitirecekti. HAMAS bu saldırılar karşısında esas olarak savunma konumunda kalmış, soruna müdahale etmesi için birçok kez işbirlikçi Başkan Abbas'a başvurmuş, ancak Başbakan İsmail Heniye'ye karşı suikast düzenleyecek kadar ileri giden Fatah işbirlikçilerinin İsrail'den almış oldukları ağır silâhları da kullanarak bir darbeye girişeceklerini haber alınca karşı saldırıya geçmek zorunda kalmıştı. Başbakan Heniye'nin kıdemli siyasal danışmanı Ahmet Yusuf 20 Haziran'da Filistin Maan Haber Ajansına verdiği demeçte şöyle diyordu:

“HAMAS'ın eylemleri Gazze'de Filistin kontralarının son dönemde giriştikleri korkunç şiddet olaylarını önlemek içindi... Başkan Mahmut Abbas'a bağlı paramiliter grupların HAMAS yetkililerini ve yandaşlarını öldürmeleri, başbakana suikast girişimleri, adam kaçırma ve bombalama eylemleri sona ermeliydi...

“Seçimin sonuçlarını etkisiz kılmak için işgalcilerle işbirliği yapanlar başarılı olamayacaklar. Abbas'ın 'olağanüstü hâl'i ve onun elindeki ABD ve İsrail silâhları Gazze'ye egemen olamayacak ve Batı Yakası'ndaki siyasal özgürlük özlemini söndüremeyecek.”

İliğine değin çürümüş ve yozlaşmış olan Abbas-Dahlan kliği ve ona bağlı “güvenlik” kuvvetleri, birkaç gün süren çatışmalarda yenilgiye uğradılar ve sınırı geçerek alelacele Siyonist efendilerine sığındılar. Çatışmalar sırasında Filistin dışında olan Dahlan birkaç gün sonra Mahmut Abbas'ın yanında TV kameralarının karşısına çıkacaktı. Filistin halkı ve HAMAS, İslâmî Cihat gibi örgütler, Siyonist işgalciye karşı güçleri ölçüsünde direnirken onları engellemeye

çalışan, hizmetinde olduğu İsrail ordusuna tek bir kurşun sıkmayan ve kendisi Filistin halkını soyan ve ezen bu 35,000 kişilik asalak ve gerici kuvvetin¹⁴⁰ Gazze'deki bölümü, kendisinden çok daha zayıf donanımlı İzzettin El-Kassam Tugayları karşısında çok kısa bir süre içinde yenilgiye uğradı. Bu gelişme, başta ABD ve İsrail gelmek üzere pek çok gözlemciyi şaşırttı. (Geçerken, Önleyici Güvenlik Kuvveti'nin bu ani çöküşünde Fatah saflarında yeralan çok sayıda asker ve sivil Filistinli'nin de Dahlan'ın komutasındaki bu ölüm mangalarına mesafeli durmasının da rolünün olduğunu belirtmeliyim.) İzzettin El-Kassam Tugayları Fatah'ın Gazze'deki karargâhını ele geçirince, ABD yapımı 7,400 M-16 tüfeği, düzinelerce ağır makinalı tüfek ve roketatar, 7 zırhlı cip, 800,000 dolayında mermi ve 18 zırhlı personel taşıyıcıdan oluşan dev bir cephanelik bulacaklardı.¹⁴¹ Dahası Aaron Klein'e göre onlar, bu karargâhta çok daha değerli bir belge yığınıyla karşılaşacaklardı. Bu CIA belgelerinin; Fatah ile Amerikan ve İsrail istihbarat servisleri arasındaki işbirliğini, HAMAS hücrelerinin ve komitelerinin nasıl izleneceğini ve püskürtüleceğini, Fatah'ın HAMAS'a ve diğer bazı örgütlere mensup yönetici ve militanların nasıl öldürülebileceğini anlattığı ve Amerikalıların Gazze'deki "güvenlik" sorununa ilişkin incelemelerini içerdigi söyleniyor.

HAMAS, Fatah kuvvetlerinin yenilgiye uğratılmasının hemen ardından yaptığı açıklamada Fatah'la ve onun tabanıyla savaş içinde olmadığını, iktidarı ele geçirmeyi ve Mahmut Abbas'ı devirmeyi plânlamadığını, Abbas'ın devlet başkanı konumunu tanımaya devam ettiğini bildirdi. Gerçekten de çatışmaların sona ermesinin

¹⁴⁰ Esas işlevleri Siyonist işgalciyi ve onunla yazgı birliği yapmış olan Filistin işbirlikçi burjuvazisini Filistin halkı ve direnişinden korumak olan ve Fatah'a bağlı bulunan "güvenlik" birimleri şu kuvvetlerden oluşmaktadır: Başkanlık Kuvvet Birimi, Başkanlık Güvenliği, "Soyluluk Güvenliği", Başkanlık İstihbarat Kuvveti, Askerî İstihbarat, Askerî Polis Birliği, Kuvvet 17 Birliği, Deniz Kuvvetleri, Özel Kuvvet, Ulusal Güvenlik Kuvveti, Alternatif Güvenlik Sistemi, Olağanüstü Durum Kuvveti, Askerî Vergi Birliği, Toplumsal Kargaşa Kuvveti, İvedi Tepki Kuvveti, Sınır Polisi, Kamu Güvenliği Kuvveti, Filistin-İsrail Koordinasyon Birimi.

¹⁴¹ Ha'aretz'in 7 Haziran tarihli sayısında yayımlanan bir haberde, "Gazze Şeridi'ndeki üst düzey Fatah yetkililerinin İsrail'den, içlerinde Mısır'ın da bulunduğu Arap ülkelerinden gönderilen çok miktarda silâh ve mühimmatı almalarına izin verilmesini istedikleri" yazılmıştı. Habere göre Fatah İsrail'den, hepsi de HAMAS'a karşı kullanılmak üzere "zırhlı arabalar, yüzlerce zırh delici RPG roketleri, binlerce el bombası ve küçük silâhlar için milyonlarca mermi" istemişti.

ardından İzzettin El-Kassam Tugayları savaşçıları, çok sayıda IIAMAS üyesini öldürmekle ve onların evlerini yakmakla ünlanmış Semih Madun adlı bir Fatah elemanını kurşuna dizme dışında ciddi bir misillemede bulunmadılar. Başbakan Heniye, 14 Haziran'da Elcezire TV kanalında canlı olarak yayınlanan konuşmasında, daha önce kurulmuş olan "ulusal birlik" hükümetinin Filistinlilerin yüzde 96'sının iradesini yansıttığını ve sürdürülmesi gerektiğini belirtti; HAMAS'ın demokrasiye ve varolan sisteme bağlı olduğunu ve halkın yaşam biçimini değiştirmeye girişmeyeceklerini söyledi. (Bu, tekelci burjuva medyanın, HAMAS- ın El-Kaide türü bir örgüt olduğu ve Filistin'de bir "şeriat devleti" kuracağı yolundaki -Türkiye devrimci hareketi içindeki bazı grup ve kişilerin de onadığı ve inandığı- demagojik propagandasına verilmiş bir yanıtı.) Heniye, çatışmalarda ele geçirilen Fatah savaşçılarının bağışlanacağını altını çizdikten sonra, -Muhammet Dahlan'ı ve Abbas'ın diğer danışmanlarını kastederek- HAMAS'ın bir bütün olarak Fatah'la değil, onun içinde yer alan ve Siyonist düşmanla aktif işbirliği içinde olan öğelerle savaştığını söyledi. O bunlara ek olarak HAMAS'ın giriştiği son operasyonu, suçlarını saydığı Fatah içindeki işbirlikçi güçlerin tırmandırdığı saldırılara ve darbe girişimlerine karşı son çare olarak başvuru bir savunma eylemi olarak niteledi ve Gazze Şeridi ile Batı Şeria'nın "Filistin ulusunun bölünmez parçaları" olduğunu vurguladı.

HAMAS'ın Gazze Şeridi'ne egemen olmasının ardından İsrail sınırdaki tüm kontrol noktalarını kapatırken Fatah da Batı Şeria'da parlamento binasına, HAMAS yönetici ve yandaşlarına ve HAMAS'a bağlı kuruluşlara yönelik bir dizi saldırı gerçekleştirdi. HAMAS liderlerinin uzlaşma çağrısını reddeden Mahmut Abbas ise, böyle bir yetkisi olmadığı hâlde "ulusal birlik" hükümetini feshetti ve olağanüstü hâl ilân etti. (Gazze'nin artık Fatah'ın denetiminden çıkmış olduğu ve Batı Yakası'nın da İsrail işgali altında olduğu dikkate alındığında bu adımın pratikte herhangi bir anlam taşımadığı anlaşılır.) O, Filistin Anayasasına aykırı olarak, başına "ulusal birlik" hükümetinde maliye bakanlığı yapan Dünya Bankası eski uzmanı Selâm Feyad'ı atadığı, seçilmemiş bakanlardan oluşan, kendisine bağlı ve Filistin Yasama Konseyinin (yani Filistin parlamentosunun) onayından geçmeyen bir hükümet oluşturdu ve Batı Şeria'yı karamemelerle yönetmeye koyuldu. Abbas 15 Haziran'da, Gazze Şeridi'ndeki savaşı, "yasadışı öğelerin silâhlı isyanı" biçiminde değerlendirecek ve bu tarihten bir hafta sonra da HAMAS'ın kendisini

öldürmeyi plânladığı yalanının arkasına sığınmaya çalışacaktı. 24 Haziran'da ise Abbas kliğinin önemli isimlerinden Fatah istihbarat şefi Tevfik El-Tiravi yaptığı bir basın toplantısında, HAMAS'ın Gazze Şeridi'ndeki savaşı kazanmasını, İran'ın İzzettin El-Kassam Tugayı üyelerinin bir kısmını eğitmesine ve silâhlandırmasına bağlayacaktı. Batı Şeria'daki konumunun hiç de sağlam olmadığını bilen Abbas 26 Haziran'da Telaviv'deki efendilerine başvurarak İsrail'in, Ürdün'de konuşlanmış ve Ürdün askerî istihbaratı tarafından Filistin halkı ve direnişine karşı savaşmak üzere eğitilmiş olan Bedir Tugayı'nın kendi "egemenliği" altındaki topraklara geçişine izin vermesini istedi.

ABD ile İsrail, zor durumdaki uşaklarının yardımına koşmakta gecikmediler. Mahmut Abbas'ın olağanüstü hâl ilân etmesinin ve "ulusal birlik" hükümetini feshetmesinin hemen ardından Kudüs'teki ABD Başkonsolosu Jacob Walles ABD'nin, Abbas'ın oluşturduğu kukla hükümete yardım etmek için doğrudan yardım yasağını kaldıracağını açıkladı. Arkasından Ehud Olmert, Feyad hükümetinin İsrail'le yapılacak "barış görüşmelerinde" uygun bir partner olacağını açıkladı. Bunu 18 Haziran'da ABD Dışişleri Bakanı Condoleezza Rice'ın "Filistin hükümetine tam destek vere"ceklerini belirten açıklaması izledi. ABD Başkanı G. W. Bush ile İsrail Başbakanı Ehud Olmert ise 19 Haziran'da yaptıkları görüşmede HAMAS'a ve Filistin halkına kinlerini bir kez daha kustular ve Abbas kliğini ve kukla Selâm Feyad hükümetini destekleyeceklerinin altını çizdiler. Bu görüşmede Abbas hükümetine malî yardım yapma, Gazze Şeridi'ndeki Filistinlileri ise "açlıkla terbiye etme" konusunda yeni kararlar alındı. Siyonistlerin, işte bu koşullarda yurtdışındaki Filistinlilerin yakınlarına para göndermelerini bile engellemeyi öngören -ama onların bu halkın kararlılığını hâlâ anlamadıklarını ele veren- bu iğrenç ve alçakça ama aynı zamanda zavallı kararları, Filistin halkını HAMAS'a karşı ayaklanmaya ya da tavır almaya zorlamayı amaçlıyor. 2 Temmuz'da ise İsrail, yaklaşık bir yıl önce mafya usulü yöntemlerle kaçırdığı ve yasadışı bir biçimde aylardır rehin tuttuğu çok sayıda HAMAS yanlısı Filistinli bakan, milletvekili ve belediye başkanını serbest bırakmak için onlardan görevlerinden çekilmelerini isteyebildi; ama onlardan da hakettiği yanıtı aldı.

Krizin Arkaplânı

HAMAS'ın Ocak 2006 seçimlerini tartışmasız bir biçimde kazanmasının ardından İsrail, ABD, bir dizi Batı Avrupa ve Arap

devleti, HAMAS Siyonist rejimi tanıyana, Fatah'ın İsrail'le yaptığı teslimiyetçi anlaşmaları kabul edene ve İsrail'e karşı "şiddet uygulamaktan" vazgeçmeyi ilân edene dek Filistin'e yaptırım uygulayacaklarını ve tüm dış yardımları durduracaklarını açıklamışlardı.¹⁴² Zaten İsrail, Ocak 2006 seçimlerinden hemen sonra, ötedenberi sürdürüğü bombardıman ve cinayetlerinin yanısıra, İşgal Altındaki Topraklarda yaşayan Filistin halkına karşı bir yiyecek ve ilâç ambargosu başlatmış, Filistinli'lere ait ve ayda yaklaşık olarak 55 milyon dolar tutarındaki vergi gelirine el koymaya başlamıştı bile. Uluslararası bankalar ise ABD tehditleri nedeniyle Mart 2006'dan itibaren Arap devletlerinin sözümona Filistin halkına yardım için topladıkları fonları Filistin'e aktarmayı reddedeceklerdi. Buna 23 Mayıs 2006'da ABD Temsilciler Meclisi 361'e karşı 37 oyla Filistin halkına ek yaptırımlar uygulanması yolunda bir karar almış olduğu gerçeğini ekleyebiliriz.

Anımsanacağı üzere Halk Direniş Komiteleri ve İzzeddin El-Kassam Tugayları'nın 25 Haziran'da yaptıkları gözüpek eylemde iki İsrail askerini öldürmeleri ve Gilad Şalit adlı İsrailli onbaşığı kaçırmaları, Siyonistlerin Filistin'e karşı "Yaz Yağmurları Operasyonu"nu başlatmasına vesile olmuştu. Bu eylemden önce Gazze'yi haftalarca top ve tank ateşiyle döven ve bu arada çok sayıda sivili katleden Siyonistler 29 Haziran'da Filistin hükümetinin 8 bakanını ve aralarında milletvekillerinin de bulunduğu 56 diğer HAMAS yetkilisini kaçırarak, Gazze'deki üç ana köprüyü havaya uçuracak, bölgedeki tek elektrik santralini füzelerle vurarak tahrip edecek ve böylelikle Gazze halkını susuz ve elektriksiz bırakacak, Gazze'ye karşı giriştikleri bombardımanda ilk 15 gün içinde bir çoğu çocuk 80 dolayında Filistinli'yi öldürecek ve yüzlercesini yaralayacak ve yüzlerce konutu oturulamaz hâle getirecek, Han Yunus'un doğusundaki tarımsal alanları buldozerlerle yok edecek, Gazze'nin giriş ve çıkışlarını tutarak Filistin halkının gereksinim

¹⁴² Bu dayatmaların kendisi sahte ve ikiye bölünmüş bir nitelik taşıyor. Çünkü, Siyonistlerin demagojik savlarının tersine -en azından gelinen noktada- HAMAS, iki devletli bir çözümü kabul etmekte ve İsrail'in yok edilmesini savunmamaktadır. The Washington Post muhabiri Lally Weyrnout'un 26 Şubat 2006'da kendisiyle yaptığı röportajda, HAMAS'ın hangi anlaşmalara uyacağı yolundaki soruyu Başbakan Heniye, "1967 sınırları içinde ve başkenti Kudüs olacak olan bir Filistin Devletinin kurulmasını güvence altına alan anlaşmalar" biçiminde yanıtladı. Heniye Weymouth'un "İsrail'i tanıyacak mısınız?" biçimindeki sorusunu ise şöyle yanıtladı: "Eğer İsrail Filistin halkının devletini kurmasını ve tüm haklarını kabul ederse onu tanımaya hazırız."

duyduğu yiyecek maddesi ve tıbbî malzeme akışını engelleyecekti vb. Haziran 2006-Haziran 2007 döneminde ise İsrail ordusu çoğu çocuk ve kadın olmak üzere 600'dan fazla Filistinliyi öldürecekti. Aynı dönemde ölen İsraili sayısı ise sadece 6'ydı. Siyonist ölüm mangaları güpegündüz Filistinli çocukları, kadınları, gazetecileri, insan hakları savunucularını, sağlık personelinin, siyasetçileri ABD ve Batı Avrupa emperyalistleri tarafından sağlanan en modern silâhlarla öldürürken, İsrail genelkurmayı ve hükümetinin açıklamalarını yineleyen tekelci medya bütün bu cinayet ve katliamları “teröre karşı savaşım”, “İsrail’e karşı eylem hazırlığı içindeki Filistinli militanların öldürülmesi” olarak nitelemek suretiyle alkışladı ve alkışlıyor. Aynı emperyalist yöneticiler ve tekelci medya, kendilerinin de ortak oldukları bu savaş suçlarının üzerini örtmek için “demokrasi ve uygarlık” nutukları çekmeyi ve “İslâmî terör” ve “fundamentalizm” tehlikesi üzerine yaygara koparmayı da ihmal etmiyorlar.

2006 yılı boyunca düşmanları Filistin halkını terör, açlık ve yoksullukla teslim alma metodunu daha acımasız bir biçimde yaşama geçirmekle yetinmediler. Seçimde yenilgiye uğrayan Fatah, değişik güvenlik kuvvetlerinin denetimini HAMAS önderliğindeki yeni hükümete teslim etmeyi reddetti. Dolayısıyla, seçimlerden önce varolan bir çeşit ikili iktidar durumu seçimlerden sonra da devam etti. Meşru Filistin hükümetini devirmek amacıyla ABD, daha Ocak 2006'dan başlayarak Fatah'a bağlı güvenlik birimlerini eğitmeye ve silâhlandırmaya girişti. Örneğin, 15 Haziran 2006'da İsrail basını, hükümetin izniyle İsrail ordusunun gözetimi altında Fatah'a Ürdün üzerinden hafif silâh ve mühimmat yardımı gönderildiğini yazmıştı. Buna göre İsrail, Ürdün ve Mısır arasında yapılan görüşmelerden sonra ABD'nin sağladığı 3,000 M-16 tüfeği ile bunlara ait 1 milyon adet mermi Batı Şeria'daki Ramallah kentine götürülerek Abbas kliğine teslim edilmişti. Fatah'ı ve özellikle onun içindeki en gerici kanadın temsilcisi ve Abbas'ın danışmanı ve İsrail'in gözdesi Muhammet Dahlan'ın yönetimindeki ölüm mangalarını -Önleyici Güvenlik Kuvveti- silâhlandırma çabaları artarak sürecek, karargâhını İsrail'de kurmuş olan Amerikalı “güvenlik” uzmanı, Korgeneral Keith Dayton bu Filistin kontralarının eğitimi ve silâhlandırılmasında son derece önemli bir rol oynayacaktı.

ABD yetkilileri Filistin hükümetine karşı bir darbenin gerçekleştirilmesinden ve bir Filistin iç savaşının kışkırtılmasından yana olduklarını gizleme gereği bile duymadılar. ABD ve İsrail,

onyıllardır iktidarı tekelinde bulunduran ve gelineen noktada Washington ve Telaviv- deki efendilerinin ve Filistin işbirlikçi burjuvazisinin çıkarlarını savunan Fatah yönetici kliğinin bu iş için biçilmiş kaftan olduğunu biliyorlardı. Daha Yaser Arafat döneminde büyük ölçüde yozlaşmış ve en azından 13 Eylül 1993’de imzalanan Oslo Anlaşması’ndan bu yana İsrail’in polisi rolünü oynamaya gönüllü olduğunu göstermiş olan Fatah yönetimi, Filistin halkının düşmanlarının yanında saf tuttuğunu bu dönemde bir kez daha kanıtladı. Fatah, ABD-AB-İsrail ortak plânı uyarınca açlığa mahkûm edilen Filistin halkının meşru Filistin hükûmetine karşı tutum alması için kasıtlı olarak bir kaos ve istikrarsızlık ortamı yarattı. Fatah’ın; adam kaçırma, bombalama, suikast eylemlerini yaygınlaştırması, uluslararası ambargo nedeniyle elinde hiçbir malî kaynak kalmamış olan hükûmetin aylardır aylıkları ödeyemediği gerekçesiyle kendi nüfuzu altındaki kamu emekçilerini (öğretmenler, sağlık görevlileri, diğer kamu emekçileri vb.) gerici grevler ve kitle gösterileri yapmaya sevketmesi¹⁴³ ve aralarında Başbakan İsmail Heniye’nin de bulunduğu HAMAS yöneticilerine karşı silâhlı saldırılar düzenlemesi vb. hep bu ABD-AB-İsrail ortak plânının parçalarıydı.

Aslında HAMAS Ocak 2006 seçimlerinden sonra Fatah’a birkaç kez “ulusal birlik” hükûmeti kurma çağrısı yapmıştı. Ancak bu öneriler Fatah tarafından ya açıkça reddedildi, ya da Filistin kamuoyunun baskısı nedeniyle biçimsel bir tarzda kabul edildikten sonra pratikte sabote edildi. Örneğin Eylül 2006’da böyle bir “ulusal birlik” hükûmeti kurulmuş, ancak Fatah’ın terör eylemlerini sürdürmesi ve hükûmetin çalışmasını sabote etmesi nedeniyle dağılmak zorunda kalmıştı. Kuşkusuz bunun esas sorumluları; amaçları HAMAS’ı çökertmek, Filistin halkının direniş iradesini kırmak ve onu teslim almak olan ABD ve İsrail ve onların buyrukları doğrultusunda hareket eden Uluslararası Dörtlü (ABD, AB, BM ve Rusya) idi. Tıpkı geçen yılki Lübnan savaşında olduğu gibi kurbanı değil saldırganı ödüllendirmeyi seçen bu emperyalist haydutlar HAMAS’a ve Filistin halkına; İsrail’i tanıma, silâhlı direnişi reddetme ve İşgal Altındaki Topraklar’ın statüsünü kabul etme, yani Siyonist düşmanın önünde diz çökme seçeneğini dayatıyorlar. HAMAS’ın siyasal liderlerinden Halit Meşal Kasım 2006’da Alman gazetesi *Junge Welt* ‘e verdiği

¹⁴³ Amaç ve metotları bakımından İşgal Altındaki Topraklar’da Eylül 2006’dan itibaren başlatılan ve daha çok Batı Şeria’da yoğunlaşan bu grev ve protesto eylemlerini, Türkiye’de askerî kliğin manipüle ettiği kuruluşların 14 Nisan 2007’de başlattığı miting dizisine benzetmek çok da yanlış olmayacaktır.

demeçte yıllardır sürdürülen bu dayatmalara şöyle yanıt verecekti:

“Artık Batı dünyasının, İsrail işgalinin HAMAS tarafından asla tanınmayacağını anladığını sanıyorum. Ülkerni işgal eden birini nasıl tanıyabilirim? HAMAS’tan İsrail’i tanımasını istemek mantıkla bağdaşmaz. Kurban olan benim. Özgür olmayan benim. Diasporada, ülkesinden uzakta yaşayan insan benim. İsrail, BM’in bir oldubittisiyle dayatılmış bir ulus türüdür. Bizim bir ulusumuz yok. Filistin halkının yarısından çoğu diasporada yaşıyor; bunların çoğu sığınmacı kamplarında yaşıyor ve evlerine geri dönemiyor. Onların, İsrail yüzünden evlerine dönemediği koşullarda biz İsrail’i tanımalı mıyız? Suçlu olan kim; İsrail mi yoksa biz mi?”

Tam da burada İsrail’in ve onun emperyalist destekçilerinin Filistin halkına ve direnişine herhangi bir dayatmada bulunma hakkına sahip olmadıklarının altını çizmek gerekir. Filistin topraklarını 1948’den bu yana işgal altında tutan, 1967 Haziranındaki Altı Gün Savaşıyla işgal ettiği toprakları daha da genişleten, uluslararası burjuva hukukunun da meşru görmediği yüzlerce yerleşim birimi kurmak ve Lahey’deki Uluslararası Adalet Mahkemesinin 9 Temmuz 2004 tarihli kararıyla yasadışı ilân ettiği 670 kilometre uzunluğundaki “Apartheid” duvarını inşa etmek suretiyle daha fazla toprak gasbeden, bütün bu vahşet, hırsızlık ve terör eylemleri sırasında binlerce Filistinli’yi öldüren, onbinlercesini yaralayan ve yüzbinlercesini yurdundan kovan Siyonist haydutların Filistin halkına ve direnişine şu ya da bu konuda bir dayatmada bulunmaya ya da ona herhangi bir önkoşul önermeye hakları yoktur ve olamaz. Daha da önemlisi İsrail’in, *siyasal çizgisi ne olursa olsun* hiçbir Filistin yönetimini, hiçbir Filistin devlet örgütlenmesini kabul etmemeyi öngören stratejik yaklaşımının berrak bir biçimde kavranmasıdır. 1993’te Oslo Anlaşması’nın imzalanmasından sonra -bazı istisnalar bir yana- İsrail’in istekleri doğrultusunda hareket etmesi, Yaser Arafat’ın hedef alınmasını ve sonunda Siyonistler tarafından -büyük olasılıkla zehirlenerek- öldürülmesini engellemedi. Bugün de Filistin halkının bu azılı düşmanları Mahmut Abbas’la işbirliği yapıyorlarsa, bu adı geçen kişiliksiz uşak özel olarak HAMAS’a, genel olarak Filistin halkına ve direnişine karşı bir süre kullanabilecekleri bir âlet olarak gördükleri içindir. “Kullanım süresi” dolduğunda, o da kirli bir paçavra gibi bir yana atılacaktır.

Yukarda, Filistinli insan hakları gruplarına göre, Ocak 2006-Mayıs 2007 döneminde Fatah ile HAMAS arasında meydana

gelen çatışmalarda 600 dolayında Filistinli'nin yaşamını yitirdiğini belirtmiştim. Bu arada yapılan çeşitli ateşkesler sürekli olarak çığnendi. Fatah gerilimi tırmandırmaya çalışırken meşru bir hükümet kurmuş olan HAMAS tam tersi bir rota izledi ve gerilimi azaltmaya çalıştı. Ancak, ne varılan ateşkesler yürüdü, ne de birkaç kez üzerinde anlaşmaya varılan “ulusal birlik” hükümetleri. Bu ateşkes ihlallerinin ve Filistin’de siyasal istikrarın sistemli olarak bozulmasının esas sorumlusunun ABD ve İsrail ve onların buyrukları doğrultusunda hareket eden Fatah olduğu tartışma götürmez. Bunun en son örneği, Şubat 2007’de Suudi Arabistan’ın Mekke kentinde yapılan ateşkestten sonra 17 Mart 2007’de bir kez daha kurulan “ulusal birlik” hükümetinin çalışmasının engellenmesiydi. Fatah liderleri Mekke Anlaşmasının, milis örgütlerinin tarafsız bir içişleri bakanının denetimi altına bırakılmasını öngören kilit önemdeki hükmüne uymadılar. İçişleri Bakanı Hani Havasme’nin bu durumu protesto ederek görevinden ayrılmasının ardından iki taraf arasında Mart ve Nisan aylarında görece düşük tempoda süren çatışmalar Mayıs ayına girildiğinde daha da yoğunlaştı. Ve böylece Gazze Şeridi’nin HAMAS’ın denetimine girmesiyle sonuçlanan dönemece gelindi.

ABD’nin İsrail hesabına perde arkasından yürüttüğü diplomasiyle, Fatah’ın “ulusal birlik” hükümetine katılmasını ve silâhlı birimlerin ortak denetimini kabul etmesini önlemeye çalıştığını BM Ortadoğu Barış Süreci Özel Koordinatörü Alvaro de Soto da doğruladı. De Soto Mayıs 2007’de görevinden ayrılırken hazırladığı raporda aynen şöyle diyordu:

“ABD herkesin gözü önünde Fatah ile HAMAS arasında bir çatışma yaratmaya çalıştı; öyle ki Mekke’den -Fatah ile HAMAS’ın Şubat’ta Kral Abdullah’ın gözetimi altında bir ulusal birlik hükümeti kurmak için anlaştığı toplantıdan- bir hafta önce yapılan temsilciler toplantısında ABD temsilcisi, Gazze’de sivillerin düzenli bir biçimde yaşamını yitirdiği iç savaş benzeri duruma göndermede bulunarak iki kez ‘ben bu şiddetten hoşnutluk duyuyorum’, çünkü bu ‘başka Filistinlilerin HAMAS’a direndiği anlamına geliyor’ dedi.” Bütün bunlar sadece, demokratik bir seçimde ABD ve İsrail işbirlikçisi olmayan bir partiye oy vermeye ve onyıllardır iktidarı elinde tutan Fatah yönetici kliğine tavrı almaya cüret eden Filistin halkını cezalandırmak için yapılmıyordu; amaç aynı zamanda Filistin halkının kendi yazgısını belirleme ve Siyonist teröre karşı koyma kararlılığını kırmaktı.

Sonuç

Birçok gözlemci, zaten jeografik olarak birbirinden kopuk olan Batı Şeria ile Gazze Şeridi'nin şu anda iki ayrı hükümet tarafından yönetilir hâle gelmesinin Filistin davasını zora sokacağını ve Filistin halkını, diğer şeylerin yanısıra açlıkla da tehdit eden Siyonist saldırganların işini kolaylaştırdığını düşünmekte. Burada, Dünya Bankası'nın Batı Yakası ve Gazze'den Sorumlu Direktörü Nigel Roberts'ın daha Mart 2003'de söylediği şu sözleri anımsayabiliriz:

“Şimdi Filistin işgücünün yarısından fazlası işsiz ve nüfusun üçte ikisi yoksul. Refah ve Han Yunus gibi kentlerde her 5 kişiden 4'ü işsiz; her ücretli emekçi 18'e kadar varan insana bakıyor ve ağır beslenme yetersizliği verileri ortaya çıkmış bulunuyor.” Durumun Mart 2003'ü izleyen aylar ve yıllarda daha da kötüleştiği bellidir. 1948'den bu yana Filistin halkının ulusal kurtuluş savaşımının hiçbir zaman görece rahat koşullarda yürütülmediğini unutmaksızın, hâlihazırdaki daha da zor durumun ilk bakışta İsrail'e belli bir avantaj sağladığı belki kabul edilebilir. Ancak, Fatah'ın konumunun Batı Şeria'da da hiç de öyle sağlam olmadığı, sürecin orada da Abbas ve kafadarlarının izolasyonu sürecini hızlandıracağı rahatlıkla söylenebilir. Demek oluyor ki, aslında bu son gelişmeler, ABD-İsrail blokunun Ortadoğu ve Orta Asya ülkeleri ve halklarına karşı giriştikleri saldırılara anladıkları dilden yanıt aldıklarını, sistemli bir biçimde kullandıkları “böl ve egemen ol!” taktiğinin, kazandığı bazı sınırlı başarılarla rağmen esasta iflâs ettiğini gösteriyor. Bunu sadece Filistin'de değil, bazı farklarla Afganistan'da, Lübnan'da, Irak'ta, Somali'de de gördük ve görmeye devam edeceğiz. Devrimci önderliklerden yoksun olmalarına rağmen bu ülkelerin işçi sınıfı ve halkları, emperyalist işgali ve Karzai'ler, Maliki'ler, Abbas'lar, Sinyora'lar tarafından yönetilmeyi istemiyor. Burada, emperyalist ülkelerin işçi sınıflarına önemli bir görev düştüğünün altı çizilmeli. Özellikle, İsrail, ABD, Britanya gibi ülkelerin işçi sınıflarının, tekelci ve gerici burjuvazinin kendileri adına işledikleri bu devsel boyuttaki suçlara ortak olmamaları, emperyalist-Siyonist teröre hedef olan halkların yanında yer almaları; direnişin ön hattında bulunan halkların çekmekte olduğu acıları ve ödediği bedelleri büyük ölçüde azaltacak, işçi sınıfının ve ezilen halkların enternasyonal dayanışması ve birliğine büyük bir itilim sağlayacak ve kapitalist-emperyalist sistemin yıkılması sürecini hızlandıracaktır.

Şunu da eklemem gerek: İsrail devleti adı verilen Siyonist terör örgütünün Gazze Şeridi'nde uğradığı yenilginin intikamını almak ve

artık büyük ölçüde kendi denetiminden çıkmış olan bu küçük Filistin parçasını daha büyük ölçüde kana boyamak için harekete geçeceği tahmin ediliyordu. Nitekim bunun ilk işaretleri verildi bile. İsrail ordusunun 27 Haziran'da Gazze'ye yaptığı saldırıda 10 Filistinli ölecek ve 8'i ağır olmak üzere 50'si de yaralanacaktı. Zaten *Haaretz* de 17 Haziran tarihli sayısında, yeni "Savunma" Bakanı Ehud Barak'a göndermede bulunarak İsrail'in HAMAS'ı ezmek amacıyla Gazze'ye karşı bir askerî operasyon başlatacağını haber vermemiş miydi? ("Barak planning military operation in Gaza within weeks"/ "Barak Bir Kaç Hafta İçinde Gazze'ye Bir Askerî Operasyon Yapmayı Plânlıyor") Önümüzdeki günlerde Gazze Şeridi'nde oturan yoksul Filistin halkı, daha kapsamlı saldırıların hedefi olacak. Bu saldırılara; yani Siyonist burjuvazinin ABD ve Batı Avrupa emperyalistlerinin desteğiyle Filistin halkına karşı uygulamakta olduğu ekonomik teröre, 1.5 milyon insanın Gazze konsantrasyon kampında izole edilmesine ve günlük yaşamlarının cehenneme çevrilmesine karşı protesto eylemleri düzenlemek ve bir biçimde sesini yükseltmek, her enternasyonalist, devrimci ve demokrat insanın ve kurumun en öndegelen görevlerinden biri olarak kalmaktadır. Dahası, İsrail devlet teröristlerinin onyıllardır bu çilekeş ve direnç dolu halkı,

- a) meyve ve sebze bahçelerini tahrip etmek,
- b) yerleşim yerlerini ve onların altyapılarını kullanılmaz hâle getirmek,
- c) eğitim ve kültür kurumlarını felcetmek,
- d) kendi ülkeleri, hatta kentleri ve kasabaları içinde özgürce yolculuk yapma hakkını gasbetmek,
- e) günlerce ve haftalarca süren keyfî sokağa çıkma cezaları koymak,
- f) sağlık gereksinimlerini karşılamalarını engellemek,
- g) taciz ateşi açarak yaralamak, hatta öldürmek,
- h) konut ve dükkânlarını içlerindeki eşyayla birlikte yıkmak,
- i) fuhuş, uyuşturucu kullanımı, serserilik ve suçluluğu yaygınlaştırmak,

i) ellerinde kalan sınırlı miktardaki toprağı yüzlerce yerleşim birimi ve sayısız kontrol noktalarıyla doldurmak suretiyle yurduna bağlılığını ve devrimci iradesini kırmak suretiyle hedef aldığı bu halkın yanında olmak, kendisine insanım diyen herkesin, ama herkesin görevidir.

Bir yanlış anlamaya meydan vermemek için sınıf bilinçli proletaryanın ve onun temsilcilerinin, demokratik bir programı olmayan HAMAS gibi Filistin orta ve küçük burjuvazisinin çıkar ve özelemlerini temsil eden bir örgüt konusunda herhangi bir yanılsama içinde olamayacaklarını, bu tür örgütlerin pekâlâ emperyalist ve Siyonist burjuvaziyle uzlaşmalarının ve Filistin halkının bağımsızlık özelemlerine sırt çevirmelerinin olanaklı olduğunu belirtmek isterim. HAMAS'ın ve ona bağlı İzzettin El-Kassam Tugayları'nın gerek Siyonist düşmana ve gerekse Fatah'a karşı savaşmaları sırasında hatalı ve meşruiyeti tartışmalı eylemler yapmak suretiyle Filistin davasına darbe vurabileceğini ve yer yer vurduğunu da. Bu çerçevede Filistin halkının büyük, hatta ezici çoğunluğunun kurtuluşunun sahici bir Komünist Partisinin önderliğinde gerçekleştirilebilecek köklü bir demokratik devrimi ve onu kesintisiz bir biçimde izleyecek bir sosyalist devrimi gerektirdiğini saptamasının altını da bir kez daha çizmek gerek. Ama bunun böyle olması, devrimci ya da demokrat örgüt ve bireylerin, onyıllardır dünya halklarının baş düşmanlarına karşı savaşan, bedel ödeyen ve pratiksel duruşlarıyla onların plânlarını bozan ve bugün de bunu yapmaya devam eden HAMAS gibi siyasal parti ve hareketlerin bu düşmanlara karşı zaferini dileme yükümlülüğüyle asla çelişmez; DHKP-C'nin ve ona yakın yayım organlarının yaptığı gibi, şu ya da bu ideolojik/ siyasal gerekçeyle böylesi siyasal parti ve hareketleri işbirlikçi güçlerle *aynı kefeye koyma* tutumu, objektif olarak ABD'nin, İsrail'in ve bağlaşıklarının utangaç destekçileri konumuna düşmek anlamına gelir. Başka bir yerde söylemiş olduğum gibi,

“Marksist-Leninistler ve proletaryanın sınıf bilinçli öncüleri materyalisttirler; dolayısıyla onlar ideolojik plânda idealizmin bütün türlerine ve bu arada dine kesenkes karşı olmakla kalmayıp, sömürücü sınıfların ve onların devletlerinin dinsel ve diğer idealist saçmalıkları işçileri ve diğer sömürülen emekçileri uyuşturmak, onların devrimci ve anti-kapitalist sınıf savaşımalarını frenlemek ve bastırmak için kullandıklarını bilirler.... Öte yandan Marksist-Leninistler -tarihsel deneyimin de pek çok kez doğrulamış olduğu gibi- emperyalizme, faşizme, militarizme ve kapitalizme karşı gerçek ve tutarlı savaşımın ancak sosyalizmin bayrağı altında ve işçi sınıfının önderliğinde verilebileceğinin, en radikal ve devrimci küçük-burjuva hareketlerin bile meta üretiminin ve kapitalizmin çerçevesini aşamayacaklarının bilincindedirler. Hiçbir zaman demokratik bir programa sahip olamamış ve olamayacak olan ve geleceğin toplumunu yüzlerce yıl

öncesinin dinsel kurallarına dayanarak inşa etmeyi öneren İslâmî direniş hareketlerinin program ve siyasal çizgilerinin ise küçük-burjuva demokrasinininkinin bile gerisinde olduğu açıktır.

“Ne var ki bu, proletaryanın sınıf bilinçli öncüsünün, dinsel renge bürünmüş/ dinsel bir biçim almış siyasal akımların belirli tarihsel koşullar altında, ezilen halkların emperyalizme ve uşaklarına karşı savaşımında objektif olarak kısmî bir ilerici rol oynayabileceği gerçeğini reddettikleri anlamına gelmez. Latin Amerika’da 1960’lardan bu yana, ABD destekli gerici-faşist diktatörlüklere karşı ‘kurtuluş teolojisi’ öğretisi temelinde karşı duran ilerici din adamlarının, 1960’larda Vietnam’da ABD emperyalistlerine ve işbirlikçilerine karşı direnen Budist rahiplerin, 1978-2000 yılları arasında Lübnan’da İsrail’e karşı başarılı bir gerilla savaşı yürütmüş olan Hizbullah’ın ya da bugün Irak’ta, Filistin’de ve Afganistan’da ABD ve ortaklarına karşı siyasal İslâm bayrağı altında direnen örgütlerin *geçici, sınırlı ve koşullu* bir nitelik taşıyan ilerici rolü reddedilebilir mi? Elbette hayır. Tersini ileri sürmek, bu görüşlerin sahiplerini ister istemez dünya işçi sınıfı ve halklarının baş düşmanı ve sözde demokrat ve lâik, ama aslında genelde siyasal gericiliğin ve özelde en gerici dinsel akımların ve El Kaide türü provokatif grupların destekçisi olan emperyalizmle ve hatta İslâm düşmanlığını yaygınlaştırmaya çalışan neo-faşist ve ırkçı akımlarla buluşturur.”¹⁴⁴

¹⁴⁴ “Karikatür Eylemleri Üzerine Bir Değerlendirme”, 26-27 Şubat 2006.

“Her Fırsatta Anti-Semitizm!” Bildirisinin Anımsattıkları

17-19 Şubat 2009

“Hiç kimse 45 yıldır askerî işgal altında acı çeken bir halkın işgal kuvvetine karşı isyanını ne reddedebilir, ne de lânetleyebilir.”

İsrail askerî istihbaratının eski şefi General Şlomo Gazit, 1993

“Hakikate ulaşmak isteyenler, ona ya bütünüyle sahip çıkmalı ya da hiç sahip çıkmamalıdır... Hakikatı insanlığa kılık değiştirmiş ya da makyajlı bir biçimde taşıyanlar onun pezevengi olabilirler; ama âşığı olamazlar.”

18. yüzyılda yaşamış Yahudi kökenli Alman filozof, oyun yazarı, sanat eleştirmeni Gotthold Ephraim Lessing

9 Ocak 2009’da, yani tam da İsrail uçakları, silâhlı helikopterleri, tankları ve topları Gazze halkına ölüm yağdırırken Türkiye’de bir grup aydının imzasıyla “Her Fırsatta Antisemitizm!” başlıklı bir bildiri yayımlandı. Ben bu bildirinin maddî gerçekleri görmezden gelen ya da çarpıtan, bazı doğruları çok sayıda yanlışla harmanlayan ve dolayısıyla, objektif olarak *demagojik ve savaş-yanlısı* bir nitelik taşıyan bir metin olduğu kanısındayım. Bunu Bildiri’nin tezlerine dayanarak göstermeye çalışacağım.

a) “İsrail ordusuyla Hamas arasında süren savaş bütün savaşlar gibi sadece eline silâh alanları değil, sürdüğü yerdeki insan, hayvan, doğa-bütün hayatı yakıyor.”

Bildiri “savaş” derken İsrail ordusunun 27 Aralık 2008’de Gazze’ye karşı giriştiği son katliamı kastediyor. Burada birden fazla yanlış ve yanlış ima var. Herşeyden önce, bu son muharebenin tarafları sadece HAMAS ile İsrail ordusu değildi. Gazze’de bulunan diğer Filistinli örgütler (El Aksa Şehitleri Tugayı, İslâmî Cihat, Bedir Güçleri vb.) de İsrail saldırısına karşı direnişte yer aldılar. İkincisi, bu son muharebe, sadece, hatta esas olarak HAMAS’a değil, *tüm Gazze halkına* karşı

gerçekleştirilmiş bir saldırıdır; hatta -iki taraf arasındaki devasa güç eşitsizliği ve İsrail'in Gazze halkını yıldırma amacı dikkate alındığında- bu, savaş ya da muharebeden çok, sözcüğün gerçek, yani sözlük anlamıyla devlet terörüdür. Bunu, aslında Filistin halkının her gün, her saat yaşadığı cehennemi yansıtmaktan çok uzak olan rakamlar da gösteriyor: Gazze Şeridi'ndeki bombardıman ve çatışmalarda 2001'den 27 Aralık 2008'e kadar geçen sürede 1,700 dolayında Filistinliye karşı sadece 14 İsrailli yaşamını yitirirken 27 Aralık 2008-17 Ocak 2009 günleri arasındaki bombardıman ve çatışmalarda 1,300 Filistinliye karşılık 13 İsrailli yaşamını yitirdi. (Kuşkusuz bu, amacı HAMAS'ı devirmek ve Gazze halkını teslim almak olan İsrail'in son katliamdan da siyasal olarak yenik çıktığı gerçeğini değiştirmiyor.) Üçüncüsü, bu son muharebe kendi başına bir olay değil, Filistin'i -önce Britanya, daha sonra da ABD emperyalizminin desteğiyle- zorla kolonize ve işgal eden Siyonizmle Filistin halkı arasında en azından 1947-48'den, hatta 1920'lerin sonlarından bu yana süregelen savaşımın bir uzantısıdır. Dahası o, daha geniş bir çatışmanın, İsrail ve onu destekleyen ABD ve Batı Avrupa emperyalistleriyle -objektif olarak- başını Filistin halkının çektiği ezilen halklar arasındaki çatışmanın bir parçasıdır. Dördüncüsü, herhâlde "sürdüğü yerdeki insan, hayvan, doğa-bütün hayatı yak"an silâhlar, HAMAS'ın ya da diğer Filistinli örgütlerin elinde bulunan ilkel ve basit silâhlar değil. Acaba Bildiri yazarları İsrail'in, ABD ve AB emperyalistlerinin son derece cömert yardımlarıyla kendisini en modern ve en gelişmiş yıkım araçlarıyla donatmış olduğunu, bu araçları kullanmada hiç de isteksiz davranmadığını, gerektiğinde elindeki yüzlerce nükleer silâhı, komşu ülkelerin halklarını yoketmek ya da daha da kötüsü, dünya ölçeğinde bir savaşın kıvılcımlarını yakmak için kullanmaktan çekinmeyeceğini bilmiyorlar mı?

b) "..bizler dilerdik ki, bu ülkede bu savaşa tepkiler bütün savaşlarda olması gerektiği gibi, bölgedeki her iki halkın da selâmetini yürekten arzulayan bir duyarlıktan kaynaklansın."

Bölgedeki, daha doğrusu Filistin topraklarındaki "her iki halkın da selâmetini yürekten arzulayan"lar, bildirinin yaptığı gibi Siyonist burjuvazinin savaş makinasının terörünü utangaç bir dille de olsa destekleyemezler. İsrail devletinin Filistin direnişi ve halkı karşısında sahip olduğu devasa, ama taktiksel bir nitelik taşıyan üstünlüğü de, uzun erimde "Yahudi halkının selâmetini" sağlayamaz. Her iki halkın selâmeti ancak, Filistin halkının tüm meşru taleplerinin kabul edilmesi

ve eksiksiz olarak yerine getirilmesi ve savaş ve terör tiryakisi Siyonist devletin ortadan kalkmasıyla sağlanabilir. Bu, İsrail’in Yahudi halkının giderek artan çoğunluğunun Filistin halkına karşı daha net bir biçimde “kendi” terörist devletinin yanında yer almasına ve 10 Şubat 2009’da yapılan son seçimlerin de gösterdiği gibi daha da sağa, hatta aşırı sağa kaymakta olmasına rağmen böyledir. Aslında bunun yeni bir gelişme olmadığı, 1980’lerin sonları ve 1990’ların başlarından bu yana güçlenen bu eğilimin 11 Eylül 2001 saldırılarıyla daha da tırmandığı biliniyor. Ne yazık ki Yahudi halkının önemli bir çoğunluğu “kendi” devletlerinin Filistin halkına neredeyse her şeyi yapmasına onay vermektedir. Yafa Stratejik İncelemeler Enstitüsü’nün Mart 2002’de yaptığı ve sonuçları *Haaretz*’in 12 Mart 2002 tarihli sayısında yayımlanan bir anket, İsrailli’lerin yüzde 46’sının Filistin sorununun “sonal çözümü”nün sağlanması için Filistinli’lerin kitlesel olarak göçertilmesini desteklediklerini, sorunun daha “yumuşak” bir tarzda sorulması durumunda bu rakamın yüzde 60’a çıktığını gösteriyordu. Ünlü anti-Siyonist yazar İsrail Şamir bu anketin sonuçlarını yorumlarken şöyle diyordu:

“Bu tür düşünceler 1938 yılının Nazi Almanyası’nda bile, şimdi Yahudi devletinde olduğu ölçüde yürekten destek bulmuyordu.”¹⁴⁵

Bu bakımdan Bildiri’nin objektif olarak, asla İsrail’in Yahudi halkının uzun erimli çıkarlarını savunmadığını, tam tersine İsrail devletinin dargörüşlü ve militarist yöneticilerinin ve Yahudi halkının “settler” (=yerleşimci) olarak anılan en bağınaz ve en gerici kesimlerinin görüş açısını yansıttığını ve yazarlarının niyetlerinin tersine *anti-Semitizmin güçlenmesine hizmet ettiğini* rahatlıkla söyleyebiliriz.

Öte yandan Bildiri; sadece Gazze konsantrasyon kampına değil, Batı Şeria’ya karşı da yıllardır uygulanan ekonomik ambargo, ardı arkası kesilmeyen ve okulları, hastaneleri ve ibadet yerlerini bile hedef alan bombardıman, Filistin ekonomisinin ve altyapısının sistemli olarak yok edilmesi, Batı Şeria’da Filistinlilerin topraklarına yıllardır “yerleşim” yerleri, “güvenlik noktaları”, yollar inşa etmek suretiyle elkonması, 670 kilometreyi bulan -ve Uluslararası Adalet Mahkemesi’nin de 2004’te yasadışı ilân ettiği- bir “güvenlik” duvarı’nın inşası ve bu vesileyle Filistinlilere ait geniş topraklara bir kez daha elkonması, sayısı 800’e yaklaşan kontrol noktalarıyla

¹⁴⁵ Israel Shamir, “Not Another Peace Plan”/ Ne? “Bir Başka Barış Planı mı?”, 14 Mart 2002.

insanların kendi ülkelerinde yolculuk yapma özgürlüğünün her gün çiğnenmesi, Filistinlilerin evlerinin askerî buldozerlerle sistemli olarak yıkılması, Filistinlilerin ürettiği ihraç ürünlerinin ve Gazze Şeridi'nde yaşayan halkın temel gereksinimlerinin sınırdan geçişinin engellenmesi, eğitim ve kültür kurumlarının hedef alınması ve çalışamaz hâle getirilmesi, ağır hastaların, yaşlıların, çocukların, hamile kadınların ilaca, doktora ve hastanelere erişiminin engellenmesi, kentlerde, kasabalarda ve hatta köylerde günlerce ve haftalarca sürebilen sokağa çıkma yasaklarının uygulanması vb. koşullarında “bölgedeki her iki halkın da selâmetinin” nasıl sağlanacağını açıklayabilseydi iyi olurdu. Bütün bunlar yaşanırken “bölgedeki her iki halkın da selâmetini yürekten arzula” maktan söz etmek, niyetlerden bağımsız olarak ikiye bölme, okurların zekâsına hakaret etmek, hatta asgarî ahlâk ölçülerini ayaklar altına almak değilse nedir?

c) “Savaş bahane edilerek, bizzat savaşın vahşeti yerine İsrail ve kolay bir geçişle Yahudiler şeytanlaştırılıyor.”

Her şeyden önce, “savaşın vahşeti” hemen hemen tümüyle Siyonist saldırganların eseridir; İsrail 1970'lerden bu yana çeşitli vesilelerle FKÖ'nün karargâhlarını, Filistinli mültecilerin kamplarını ve evlerini, Lübnan halkının direniş merkezlerini, Filistin ve Lübnan kent, kasaba ve köylerini en gelişmiş savaş uçaklarıyla, silâhlı helikopterlerle, tanklarla ve toplarla bombalamış, uluslararası anlaşmaların yasakladığı msket bombası, fosfor bombası gibi silâhları kullanmış, -Lübnan'da olduğu gibi- kendi “güvenliği”ni sağlamak için farklı etnik ve dinsel grupları birbirine karşı kışkırtmış, farklı bölge ülkeleri arasındaki düşmanlıkları körüklemiş ve yayılcı bir politika izlemiştir. Örneğin, 3 Haziran 1982'de Londra elçisinin -provokatif eylemleriyle tanınmış ve kimin hizmetinde olduğu belirsiz- Ebu Nidal grubuna (“Fatah Devrimci Konseyi”) bağlı bir kişi tarafından yaralanmasını bahane eden İsrail 6 Haziran'da başlattığı saldırıda aylarca Beyrut'u kuşatma altında tutmuş ve bombalamış ve bu sefer sırasında 18,000 Filistinli ve Lübnanlı'yı katletmişti. Bunu 16-17 Eylül 1982'de Lübnanlı Falanjistlerin, Sabra ve Şatila kamplarında kalan Filistinlilere karşı İsrail'in gözetiminde gerçekleştirdiği ve 3,000'e yakın insanın vahşî bir biçimde öldürüleceği katliam izleyecekti. Öte yandan, 1978'den, Hizbullah tarafından kovulduğu Mayıs 2000'e kadar Güney Lübnan'ı işgal altında tutan İsrail, bu örgütün bir askerî operasyonunu bahane ederek 2006 yazında Lübnan

halkına ve Hizbullah’a karşı 33 gün süren bir savaşa girişmiş ve Beyrut’u ve Güney Lübnan’ı acımasız bir biçimde bombalayarak 1,200’den fazla insanın ölümüne yol açmıştı. Siyonist katillerin, Filistin ve Lübnan’da her biri yüzlerce insanın ölümüne yol açan pek çok operasyon ve katliamları ise vak’a-yı adiyeden sayılmaktadır.

Bu son Gazze katliamı vesilesiyle İsrail’e karşı duyulan tepkilerin, gerek Türkiye ve Ortadoğu ve gerekse dünya ölçeğinde daha da büyüdüğü, bu tepkilerin anti-Semitizmle içiçe geçtiği, devrimci ve demokratik bir bilinç taşımayan kitlelerde ve böylesi bir siyasal çizgiye sahip olmayan İslâmî hareketlerde anti-Semitik bir eğilimin, Yahudileri şeytanlaştırma yönünde bir eğilimin güçlenmekte olduğu doğrudur. Ancak bunun nedenleri üzerinde durmak gerekmez mi? Bunun biri objektif ve diğeri subjektif olmak üzere iki temel nedeni var. Birinci ya da objektif neden İsrail’in 11 Eylül’den sonra Filistin halkına yönelik saldırganlığını arttırmasının yanı sıra, Ortadoğu halklarını ve bazı Ortadoğu rejimlerini de hedef alan açık savaş kışkırtıcılığı ve edimsel saldırılarıdır. Herhâlde Bildiri yazarları bile İsrail’in Lübnan’a, Suriye’ye ve İran’a yönelik provokasyonlar ve savaş hazırlıkları yaptığını ve ABD ile Batı Avrupa emperyalistlerini bu yönde kışkırttığını, Irak’ın ABD ve bağlaşıkları tarafından işgalinde önemli bir rol oynadığını, Irak’ta dökülen kanda Siyonist rejimin de sorumluluğunun olduğu gerçeğini yadsımaya kalkışmayacaklardır. Bir kaç örnek üzerinde duralım:

8 Temmuz 1996 gibi erken bir tarihte, daha sonra neo-con olarak adlandırılacak olan neo-faşist ve pro-Siyonist ekipte yer alan isimler dönemin İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu’ya sunulmak üzere bir rapor yayımlamışlardı. “A Clean Break: A New Strategy for Securing the Realm” (“Net Bir Kopuş: Ülkeyi Güvence Altına Almak İçin Yeni Bir Strateji”) adlı raporda, diğer şeylerin yanı sıra şunlar söyleniyordu:

“İsrail; Türkiye ve Ürdün’le işbirliği içinde Suriye’yi zayıflatmak, kuşatmak ve geri püskürtmek suretiyle içinde bulunduğu stratejik ortamı biçimlendirebilir. Bu çaba, Suriye’nin bölgesel ihtiraslarını boşa çıkarmanın bir aracı olarak Irak’ta -başlıbaşına önemli bir İsrail hedefi olan- Saddam Hüseyin’i iktidardan düşürme üzerinde yoğunlaşmalıdır.”

ABD’nin Afganistan’ı işgalinden kısa bir süre sonra, 4 Ocak 2002’de *The Jerusalem Post*’ta yayımlanan bir yazısında, İsrail eski başbakanlarından Binyamin Netanyahu şöyle diyordu:

“Amerikan gücünün Afganistan’da Taliban rejimini devirmesi üzerine El Kaide şebekesi çöktü. Şimdi ABD diğer terör rejimlerine -İran, Irak, Arafat diktatörlüğü, Suriye ve diğer bazıları- karşı da aynı biçimde harekete geçmelidir.” Bundan yaklaşık bir ay sonra, yani 5 Şubat 2002’de ise Londra’da yayımlanan *The Times*, İsrail Başbakanı Ariel Şaron’un “İran’ın dünya terörünün merkezi” olduğunu ve “İrak’taki çatışma sona erer ermez onun, (yani Şaron’un- G. A.) İran’ın ‘iş bitirilmesi gerekenler’ listesinin başına konması için çaba harcayacağını... onun, İran’ın ‘dünyadaki bütün terörün ardındaki güç’ olduğunu ve İsrail için doğrudan bir tehdit oluşturduğunu” belirttiğini yazacaktı. Nitekim bu açıklamaları izleyen aylar ve yıllarda Irak işgal edildi; Yaser Arafat kuşkuyla koşullarda yaşamını yitirdi; Suriye ve İran kuşatma altına alındı ve tehditlere hedef oldu.

Anti-Semitizmin artmasının ikinci ya da subjektif nedeni ise, devrimci ve komünist muhalefetin gerek Türkiye ve gerekse Ortadoğu ve dünya ölçeğinde son derece zayıf olması ve bu muhalefet boşluğunun, işçi sınıfının ve halkların devrimci potansiyelini harekete geçirme becerileri zayıf olan ve bazıları, emperyalist-Siyonist provokasyonlara rahatlıkla âlet olabilen İslâmcı ve milliyetçi akımlar tarafından doldurulmasıdır. Bu noktayı ayrıca açmaya gerek görmüyorum.

Fakat İsrail’i yönetenlerin anti-Semitizmin artışından rahatsız oldukları sanılmasın. 1930’lardan bu yana yaşananlar, Yahudi halkının Filistin’e göçmesini ve “Vadedilmiş Topraklar” a sınıksız tutunmasını sağlamak için Siyonistlerin sadece anti-Semitizmi kışkırtmakla kalmadıklarını, daha da ileri giderek bu amaçla Nazi Almanyası’nın yöneticileriyle işbirliği yaptıklarını ve kendi elemanları aracılığıyla Yahudi halkının kendisine karşı terör saldırıları gerçekleştirdiklerini ortaya koymuştur. Örneğin, kendisi de bir Yahudi olan Naim Giladi, İsrail’in kuruluşundan iki yıl sonra, Irak Yahudilerinin, işgal altındaki Filistin topraklarına göç etmelerinin sağlanması için -o sıralar Britanya’nın yarı-sömürgesi konumunda olan- 1950’lerin Irakı’nda yürütülen terör kampanyasını şu sözlerle anlatıyordu:

“Doğrudan doğruya Yahudileri hedef alan ilk bombanın atılması, 8 Nisan 1950 günü akşam 9: 15’te gerçekleşti. İçinde üç genç yolcunun bulunduğu bir arabadan, Yahudilerin Pesah’ı kutlamakta olduğu Bağdat’ın El-Dar El-Bide kafesine elbombası atıldı. Bu olayda dört kişi ağır yaralandı. O gece, Yahudilerin Irak’ı derhal terketmeleri yolunda çağrıda bulunan bildiriler dağıtıldı. Ertesi gün, çoğu yoksul

ve yitirecek bir şeyi olmayan çok sayıda Yahudi, Irak yurttaşlığından çıkmak ve İsrail'e gitme izni alabilmek için göç bürolarına yığıldılar. Hatta, (bu bürolara- G. A.) o kadar çok insan başvurdu ki, polis Yahudi okulları ve sinagoglarında kayıt büroları açmak zorunda kaldı.

"10 Mayıs günü sabah saat 3'te, Yahudilere ait Beit-Lavi Otomobil Şirketinin vitrinine atılan el bombası binanın bir bölümünün tahribine yol açtı. Bu olayda herhangi bir ölüm ya da yaralanma olmadı.

"3 Haziran'da, en zengin Yahudilerin ve orta sınıftan Iraklıların yaşadığı El-Batavin semtine hızla giden bir otomobilden bir başka el bombası atıldı. Kimseye bir şey olmadı; ancak patlamanın ardından Siyonist aktivistler İsrail'e telgraf çekerek, Irak'tan yapılan göçe ilişkin kotaların arttırılmasını talep ettiler.

"5 Haziran günü gece saat 2:30'da, El-Raşıit sokağında bulunan ve Yahudilere ait olan Stanley Şaşua binasının hemen bitişiğinde patlayan bomba maddî hasara yol açıtıysa da olayda ölüm ya da yaralanma olmadı.

"14 Ocak 1951 günü akşam saat 7'de Mesude Şem-Tov sinagogunun önündeki bir grup Yahudinin üzerine bir el bombası atıldı. Yüksek voltaj kablolarına çarpan patlayıcı, aralarında İzak Elmaşer adlı genç bir çocuğun bulunduğu üç Yahudinin elektrik çarpması sonucu ölümüne ve 30'dan fazlasının da yaralanmasına yol açtı. Saldırının ardından Yahudilerin (Irak'tan- G. A.) göçü günde 600-700'lere sızdı.

"Siyonist propagandacılar bugün bile, Irak'ta patlatılan bombaların, Yahudilerin ülkeyi terketmesini isteyen Yahudi-karşıtı Iraklılar tarafından patlatıldığını ileri sürmektedirler. Ama korkunç gerçek, Irak Yahudilerinin ölümüne ve sakatlanmasına ve onların mülklerinin hasar görmesine yol açan el bombalarının Siyonist Yahudiler tarafından atıldığı yolundadır."¹⁴⁶

Burada, İsrail'in provokasyon, örtülü operasyon, sabotaj, kişilere yönelik suikast türünden eylemler konusundaki "ustalık ve uzmanlığı"nın apayrı bir yazının konusu olduğunu anımsatmakla yetiniyor ve "Her Fırsatta Anti-Semitizm!" Bildirisini incelemeye devam ediyorum.

d) "..bu savaşa karşı çıkma 'hassasiyeti' gösterenlerin çoğunun ne yazılarında ne eylemlerinde savaşın diğer müsebbibi Hamas'a dair ne bir itiraz ne bir bilgi görülüyor."

"Bunun için eminiz ki Holokost onların üstüne yine gelecektir"

¹⁴⁶ "Irak Yahudileri", 16 Mart 1998, Filistin-İsrail Dosyası, İstanbul, Pozitif Yayınları, 2005, s. 338-39.

diye konuşan ve yazan yöneticileriyle Hamas'a dair hiçbir rahatsızlık sezilmiyor."

Burada -bir kez daha- ezen kuvvet konumundaki İsrail ile ezilen ulus konumundaki Filistin halkı arasındaki temel fark gözlerden saklanmakta ve "savaş"tan hem İsrail'in, hem de HAMAS'ın sorumlu olduğu ileri sürülmektedir. Oysa demokrat olmanın EN TEMEL KOŞULLARINDAN BİRİ, ezilen ulusların ezen uluslara ve emperyalistlere (ve giderek ezilen sınıfların ezen sınıflara) karşı savaşımalarının tartışma götürmez meşruiyetini kabul etmektir. Bildiri'nin bu ayrımı tanımayı reddettiği açıktır. Peki, Bildiri'nin eleştirisinin hedefine yerleştirdiği gerçek savaş-karşıtlarının "Hamas'a dair.. bir itiraz"larının olması neyi değiştirir? HAMAS'ın, gerici bir parti olması, Gazze'nin yoksul halkının değil, küçük ve orta burjuvazisinin temsilcisi olması İsrail'in HAMAS'a ve Gazze halkına uyguladığı devlet terörünü haklı kılar mı? Eğer bu mantık haklı olsaydı; Japonya'nın 1931'de Mançurya'yı işgal etmesini ve 1937'de Çin'e saldırmasını, Hitler'in 1939'da Polonya'yı işgalini, Mussolini'nin 1934'te Etyopya'yı ve 1939'da Arnavutluk'u işgalini, ABD ve NATO'nun 1999'da Yugoslavya'ya, ABD'nin Ekim 2001'de Afganistan'a ve Mart 2003'de Irak'a saldırısını eleştirmememiz, hatta Bildiri yazarlarının yaptığı gibi üstü örtülü bir biçimde onamamız gerekecekti. Çünkü saldırı ve işgalin hedefi olan bu ülkelerin hepsi de "gerici partiler" tarafından yönetiliyorlardı. Eğer bu mantık doğru olsaydı, ABD ve NATO'nun Suriye'ye, İran'a, Sudan'a, Lübnan'a, Kuzey Kore'ye, Libya'ya, Pakistan'a, Myanmar'a ya da -gerici rejimlere sahip olmaları kaydıyla- canlarının istediği herhangi bir ülkeye saldırmalarını ve yüzbinlerce ve milyonlarca insanı katletmelerini onamamız gerekecekti. İnsan ister istemez Bildiri yazarlarının, sözü edilen ülkelerin de tıpkı Afganistan ve Irak gibi, ABD ve NATO kuvvetleri tarafından bombardıman ve işgal edilerek "demokratikleştirilmesi" ve "uygarlaştırılması"ndan yana olup olmadıklarını merak ediyor doğrusu!

Dahası Bildiri, -Siyonist propagandanın ve İsrail hükümet sözcülerinin izinden giderek- dikkatleri HAMAS üzerinde yoğunlaştırmakta ve özellikle bu örgütü öne çıkarmaktadır. Oysa, kökü Siyonist kolonizasyonun yoğunlaşmaya başladığı 1920'lere kadar uzanan çatışma *Filistin halkıyla Siyonizm* (ve onu destekleyen emperyalist devletler) arasındadır. HAMAS, İsrail'in tanrısı Yehova'nın bir mucizesi sonucu şu an ortadan yitip gitse, esasta

hiçbir şey değişmeyecek ve Kutsal Topraklar’daki çatışma eskisi gibi sürüp gidecektir. Aralık 1987’de kurulmuş olan HAMAS, Ocak 2006 seçimleriyle iktidara gelene kadar Filistin topraklarında hiç de barışın hüküm sürmediğini anımsamak yeter.

Filistin halkının bu seçimlerde, ABD ve AB emperyalistlerinin, başını Mahmut Abbas adlı kuklanın çektiği Fatah’ı açıkça ve her yolla desteklemelerine rağmen oylarını son derece bilinçli bir biçimde, işbirlikçilik ve teslimiyete karşı çıktığı için HAMAS’a verdiği unutulmamalı. Kaldı ki, İsrail ve destekçileri, 1993 Oslo Anlaşması’ndan sonra neredeyse açıkça Telaviv’in güdümüne girmiş olan Fatah’a ve onun lideri Yaser Arafat’a karşı da sürekli bir dışlama, etkisizleştirme politikası gütmüşler ve onu Filistin halkına karşı cepheden savaşıma zorlamışlardır. Bildiri yazarları Nisan 2002’de İsrail ordusunun Arafat’ın Ramallah’taki karargâhına saldırısını, Arafat ve çalışma arkadaşlarını haftalarca susuz, elektriksiz ve iletişimsiz bırakmasını ve oradaki binaların bir bölümünü tahrip etmesini anımsasınlar. Siyonistler, kendileriyle büyük ölçüde işbirliği ettiği bu dönemde bile Arafat hakkında onun “barış için güvenilir bir ortak olmadığı”, “elaltından terörizmi desteklediği”, “yolsuzluğa bulaştığı” gibi suçlamalarını sürdürüyor, onu kendilerinin, Filistin halkı katında hiçbir maddî ve manevî otoritesi bulunmayan bir kuklaları hâline getirmeye çalışıyorlardı. Pratik İsrail’in uzun erimde, *kendisinin güdümünde olsa bile* herhangi bir Filistin yönetimi ve/ ya da devletine katlanmamaya kararlı olduğunu yeterince göstermiştir. Bu bakımdan, terörizm repertuarları son derece zengin olan ve sayısız siyasal suikasta imza atmış olan Siyonistlerin, Arafat’ın 11 Kasım 2004’te bir Fransız askerî hastanesinde gerçekleşen ve nedeni doyurucu bir biçimde açıklanmayan ölümünde de parmakları olması olasılığı son derece yüksektir.

Eğer yapmışlarsa, HAMAS yöneticilerinin İsrail’i Holokostla tehdit etmelerinin onanamayacağı açıktır. Peki, birilerinin, örneğin benim gibi düşünenlerin İsrail’in HAMAS’a ve Gazze halkına karşı uyguladığı devlet terörünü kınaması, bu kişilerin HAMAS’ın siyasal çizgisini ve varsa eğer bu tür açıklamalarını savunduğu anlamına mı gelir? Elbette hayır. Dolayısıyla, Bildiri’nin böyle bir imada bulunması haksızdır ve kabul edilemez. Esas konuya dönecek olursak, Bildiri yazarlarının savının doğru olduğunu varsaymamız hâlinde bile, bir tarafın -HAMAS- Holokost tehdidinde bulunduğu, diğer tarafın -İsrail- ise sadece Holokost tehdidinde bulunmayıp bunu *edimsel*

olarak da gerçekleştirdiği bir durumla karşı karşıyayız. Herhâlde Bildiri yazarları bile bu iki konunun eşit ve aynı düzeyde olduğunu ileri süremeyeceklerdir. Yöneticilerinin bu türden açıklamaları bir yana, İsrail'in Filistin halkına karşı onyıllardır uyguladığı Siyonist terörün zamana yayılmış ve ağır çekim bir Holokost'tan başka bir şey olmadığı tartışma götürmez. Yiyecek akışını kısıtlamak suretiyle bir halkı yetersiz beslenmeye, açlığa ve bundan kaynaklanan sayısız hastalık ve sağlık sorunlarıyla yüzyüze yaşamaya mahkûm etmek, Filistin'in ekonomisini ve altyapısını sistemli biçimde tahrip etmek vb. bunun en açık örnekleri değilse nedir? İsrail hükümetinin baş siyasal danışmanı Dov Weissglas, *Haaretz*'in 16 Şubat 2006 tarihli sayısında yayımlanan demecinde Filistin halkını açlığa mahkûn etme yolundaki canavarca politikayı bir karamizah edasıyla anlatırken aynen şöyle diyordu:

“Bu bir diyetisyenle yüzyüze gelmek gibi bir şey. Onları (=Filistinli- leri- G. A.) iyice zayıflatmalıyız; ama açıktan öldürmemeliyiz.”

İsrail “Savunma” Bakan yardımcısı Matan Vilnai ise daha geçen yıl, yani 29 Şubat 2008’de yaptığı bir açıklamada aynen şöyle demişti:

“Kasam [roket] ateşi ne kadar yoğunlaşır ve roketlerin menzili ne kadar artarsa, kendimizi bütün gücümüzü kullanarak savunacağımız için onlar (Filistinliler- G. A.) o kadar daha büyük bir holokostun hedefi haline gelecekler.”¹⁴⁷

Ama asıl önemlisi şu: HAMAS bu tür onanması olanaksız bir açıklama yapmış olsa da, o bu tehdidini uygulayacak güce bugün sahip olmadığı gibi çok büyük olasılıkla gelecekte de sahip olamayacaktır. Öte yandan, yapmışsa eğer, onu bu tür tehditler savurmaya iten temel faktörün onyıllardır süregelen, Filistin halkının yaşamını cehenneme çeviren, bu halka en küçük bir gelecek umudu bırakmayan ve dünyanın en güçlü devletlerinin çoğu ve işbirlikçi Arap rejimleri tarafından desteklenen Siyonist kuşatma, terör ve zulmün yol açtığı çaresizlik duygusu olduğu asla gözardı edilmemelidir. Dahası, kalıcı bir ateşkesten yana olduğunu pek çok kez açıklamış olan HAMAS'ın, görece adil bir barış anlaşmasına itiraz etmeyebileceğine ilişkin verilerin de bulunduğu tahmin edilebilir. Kaldı ki Siyonist terör ve işgalin ortadan kalktığı ve Filistin’de demokratik ve barışçı bir ortamın sağlandığı koşullarda HAMAS- ın ya da diğer Filistinli örgütlerin İsrail’in

¹⁴⁷ “Israeli minister warns of Palestinian ‘holocaust’ ”/ “İsrailli Bakan Filistin ‘Holokostu’ Uyarısı Yapıyor”, *The Guardian*, 29 Şubat 2008.

Yahudi halkına karşı geniş-ölçekli bir misillemeye girişecekleri ya da böyle bir durumda Filistin halkının bu tür girişimleri destekleyeceğini gösteren belirtilerin varlığından söz edilemez. HAMAS yöneticilerinin tehditlerini dillerine dolayanlara sormak gerek: Filistin halkının 1920’lerin sonundan bu yana çekmiş ve çekmekte olduklarını başka bir halk, ya da Yahudi halkı çekmiş ve çekmekte olsaydı, ortaya daha farklı tepkiler mi çıkardı acaba?

e) “İslâmî cihad çağırkanlarından liberal yazarlara, solun da büyük bir kısmını kapsayan bir yelpaze içinde Ortadoğu’nun (da) Yahudisizleştirilmesi ve İsrail’in haritadan silinmesinden başlayan talepler, savaşın gerçek nedenleri ve kaynakları yerine Yahudileri kınamak ve tarihî olguları değiştirmek ve indirgemeye kadar varıyor.” Bildirinin mimarlarından olduğu anlaşılan Ayşe Günaysu ise, “Antisemitizm bildirisinin amacı ne?”¹⁴⁸ başlıklı yazısında Avrupa İrkçılık ve Yabancı Düşmanlığı İzleme Merkezi’ne göndermede bulunarak, “Yahudi halkının kendi kaderini tayin hakkını tanımama”yı ve “İsrail devletinin varlığını ırkçı bir girişim olarak görme”yi de antisemitizm kapsamına sokuyor.

FİLİSTİN HALKININ da “kendi kaderini tayin hakkı” olduğunu unutan Günaysu burada İsrail savunucularının klâsik hilesini yineliyor ve İsrail’in bir devlet olarak ortadan kalkmasını “Ortadoğu’nun (da) Yahudisizleştirilmesi” ile özdeşleştiriyor. Dahası o, “Ortadoğu’nun (da)” deyişini kullanmak suretiyle özel olarak Filistinlileri ve genel olarak Arapları ima yoluyla da olsa Alman Nazilerinin yolunu izlemekle suçluyor. İslâmî akımlar içinde elbette bu tür görüşleri savunan bazı uç görüşler bulunabilir; ama bilebildiğim kadarıyla ne HAMAS, ne de diğer Filistinli örgütler “Ortadoğu’nun Yahudisizleştirilmesi”ni savunmuşlardır. Ama bunun tersi doğrudur; yani sonradan gelerek Filistin halkını kendi topraklarından kovan Siyonistler, Ortadoğu’yu değil, ama Filistin’i Arapsızlaştırmayı hem savunmuş, hem de bu görüşlerini büyük ölçüde *yürürlüğe koymuşlardır*. İsrail’in, kurulduğu 1948’den bu yana topraklarını sürekli olarak genişletmesi, Batı Şeria’nın her yanına pek çok yerleşim yeri kurmuş olması, Filistinlileri yeniden ve yeniden topraklarından sürmesi, bunun tartışma götürmez kanıtıdır. 1917’de Yahudiler Filistin topraklarının sadece yüzde 2.5’ine sahiptiler. 1947 tarihli BM bölüşme plânı Filistin topraklarının yüzde 44’ünü Filistinlilere ve yüzde 56’sını İsrail’e bırakıyordu. 1967’deki Altı Gün Savaşı sonrasında İsrail bu oranı yüzde 78’e çıkardı. 2006’ya gelindiğinde ise, Filistinlilere

kalan Filistin topraklarının duvarlarla, kontrol noktalarıyla, yerleşim yerleriyle, askerî karakollarla birbirinden yalıtılmış yoksul bir getto hâline getirilmiş olan yüzde 18'lik bölümünden ibaretti.

Aslında İsrail yöneticileri, tarihsel Filistin'in tümünü, hatta daha fazlasını ele geçirme yönündeki ihtiras ve plânlarını hiçbir zaman gizlememişlerdi. Siyonist şefler, daha İsrail'in kurulmasından onyıllar önce, bugünkü Lübnan'a ilişkin plânlarını gündeme getirmişlerdi. Onlar 1918'de, yani Birinci Dünya Savaşının bitiminde, Britanya ile yaptıkları görüşmelerde, bu ülkenin manda yönetimi altına konmuş bulunan Filistin'in kuzey sınırlarının Güney Lübnan'daki Litani ırmağına kadar genişletilmesini istemişlerdi. İsrail'in kurulduğu 1948 yılında meydana gelen çarpışmalarda Siyonist kuvvetler Litani ırmağına kadar ilerlemiş, ancak uluslararası tepkiler nedeniyle geri çekilmek zorunda kalmışlardı.

1937'de, daha sonra İsrail'in ilk başbakanı olarak görev yapacak olan David Ben-Gurion Britanya'nın, Filistin topraklarının üçte birini Yahudilere bırakılmasını öneren bölüşme önerisi (Peel Komisyonu raporu) için şöyle diyordu:

“Biz bugün belirlenen sınırlar içindeki bir devleti kabul edeceğiz; ancak Siyonist özlemlerin sınırı sadece Yahudi halkını ilgilendirir ve hiçbir dışsal faktör onu sınırlayamaz.”¹⁴⁹

İsrail liderleri, 1954'de ABD Devlet Başkanı Eisenhower'in temsilcisiyle yaptıkları görüşmede, Lübnan hükümetinin, Güney Lübnan'ın ekonomik kalkınması için Litani ırmağının sularından yararlanmasını önlemek amacıyla kuvvet kullanma tehdidinde bulunacak kadar ileri gitmişlerdi.

İsrail Dışişleri Bakanlığının eski öndegelen analistlerinden Oded Yinon ise, Şubat 1982'de *Kivunim* (=Doğrultular) adlı dergide yayımlanan “1980'lerde İsrail İçin Bir Strateji” başlıklı yazısında Siyonist burjuvazinin yayılmacı yaklaşımını şöyle dile getiriyordu:

“Petrol bakımından zengin ve içsel olarak parçalanmış olan Irak, İsrail'in hedef adayları arasında yer almayı garantilemiştir. Bizim açımızdan Irak'ın dağılması, Suriye'nin dağılmasından daha da önemlidir. Irak, Suriye'den daha güçlüdür. Kısa erimde Irak'ın gücü İsrail için en büyük tehdit kaynağıdır. Bir Irak-İran savaşı Irak'ı parçalayacak ve onun, bize karşı geniş bir cephede

¹⁴⁹ Noam Chomsky, *The Fateful Triangle: the United States, Israel and the Palestinians* / Uğursuz Üçgen: ABD, İsrail ve Filistinliler, Montreal, Black Rose Books, 1984, s. 161

savaşımı örgütlemeye fırsat bulamadan yıkılmasına yol açacaktır. Kısa erimde, Araplar arasındaki her türden çatışma bizim işimize yarayacak ve Irak'ı, tıpkı Suriye ve Lübnan'da olduğu gibi mezhepler arasında parçalama yolundaki daha önemli hedefimize ulaşmamızı çabuklaştıracaktır. *Irak'ın, Osmanlı döneminin Suriyesi'nde olduğu gibi etnik/ dinsel doğrultuda eyaletlere bölünmesi olanaklıdır. Böylelikle, üç ana kent olan Basra, Bağdat ve Musul çevresinde üç (ya da daha fazla) devlet oluşacak ve güneydeki Şii bölgeleri Sünni ve Kürt kuzeyden ayrılacaktır. Hâlihazırdaki İran-Irak çatışmasının bu kutuplaşmayı daha da derinleştirmesi olanaklıdır.*" (İtalikler yazıyı İbraniceden İngilizceye çeviren anti-Siyonist Yahudi Profesör İsrail Şahak'a ait)

1978-2000 yılları arasında, eski düşünüyü yaşama geçirmiş gözüken ve kukla Güney Lübnan Ordusu'nun yardımıyla Güney Lübnan'ı işgal altında tutan İsrail, bu ülkeden ancak Mayıs 2000'de Hizbullah'ın inatçı gerilla savaşı sonunda çekilmek zorunda kalacaktı. Ama bu, Siyonist yöneticilerin, sadece Filistin halkının elindeki son toprak parçalarına değil, Lübnan, Suriye, Ürdün gibi komşu ülkelerin topraklarına ilişkin yayılma ihtiras ve plânlarının sona erdiği anlamına gelmiyor.

Öte yandan, İsrail'in *sui generis* niteliğini gözardı eden Ayşe Günaysu'nun yaptığı gibi "Yahudi halkının kendi kaderini tayin hakkın"ndan söz etmek ister istemez demagojik bir nitelik taşır. Başka bir yerde de söylemiş olduğum gibi, "İsrail, belirli bir toprak parçası üzerinde kapitalizmin gelişmesine bağlı olarak, o bilinen uluslaşma sürecini yaşayan bir halk ve onun başını çeken burjuvazi tarafından oluşturulan bir devlet değildir. Tarih ölçeğine vurulduğunda daha dün kurulduğunu söyleyebileceğimiz İsrail, esas olarak, Siyonist hareketin bilinçli eyleminin ürünüdür. Bu devlet, 19. yüzyılın sonlarında başlayan ve 1930'larda hızlanan Siyonist kolonizasyon çerçevesinde Avrupa başta olmak üzere dünyanın çeşitli bölgelerinde kendilerine yapılan zulümden kaçarak Filistin'e göç eden Yahudilere dayanılarak oluşturuldu. Siyonist hareketin öncülük ettiği ve aralarındaki esas bağ Musevîlik inancı olan Yahudilerin kurduğu bu devlet, Filistin toprağı üzerindeki sahiplik iddiasını Musevîliğin kutsal metinlerine dayandırdığı (vadedilmiş ülke efsanesi) için daha doğuşundan itibaren yarı-teokratik bir niteliğe sahipti."¹⁵⁰

Hem onyıllardır azap çekmekte olan Filistin halkının ve hem de onu ezen bir halk konumuna indirgenmiş olan ve statükoyu, yani

¹⁵⁰ "Giriş", Filistin-İsrail Dosyası, İstanbul, Pozitif Yayınları, 2005, s. 12.

apartheid rejimini içselleştirdiği ve Siyonist terörü savunmaya devam ettiği ölçüde daha da gericileşen ve alçalan İsrail'in Yahudi halkının gerçek çıkarları, varlık felsefesi siyasal istikrarsızlık, çatışma ve savaş üzerine kurulu böyle bir devletin yaşamasını değil, ortadan kalkmasını gerektirir. Yahudi halkının en büyük oğullarından Karl Marks'ın söylediği gibi, "Başka halkları ezen bir halk özgür olamaz." Demek oluyor ki Siyonizmin sadece Filistin ve diğer Arap halklarının değil, Yahudi halkının da düşmanı olduğunu söyleyebiliriz ve söylemeliyiz. İsrail devletinin, özellikle *Yahudi halkının devrimci eylemiyle* ortadan kalkması, dünya genelindeki Yahudi halkının Siyonizmin manevî boyunduruğundan kurtulmasına ve dolayısıyla anti-Semitizmin bölge ve dünya ölçeğinde etkisizleştirilmesine de önemli bir katkı yapardı.

Öte yandan Siyonist devletin ortadan kalkması; ABD ve Britanya emperyalistlerinin Ortadoğu'ya müdahale etme olanaklarını ve bu bölgede hegemonya kurma/ sürdürme potansiyellerini ortadan kaldırırsa da önemli ölçüde zayıflatır, bu da bölgedeki diğer gerici rejimlerin ayakta kalmasını zorlaştırırdı. Dolayısıyla, -ne yazık ki yakın gelecekte gerçekleşmesi olasılığı bulunmayan- böylesi bir gelişme, yani İsrail devletinin Yahudi ve Filistin halkının devrimci eylemiyle ortadan kalkması, bölgede gerçek barışın ve tutarlı demokratizmin yerleşmesinin en önemli önkoşulunu oluştururdu.

İran Seçimlerinin Ardından

28-30 Haziran 2009

12 Haziran seçimlerinin ardından İran'da yapılan kitlesel protesto gösterileri, dünya kamuoyunun dikkatinin bir kez daha bu ülke üzerinde yoğunlaşmasına yol açtı.¹⁵¹ Ciddi herhangi bir maddî kanıta dayanmaksızın seçimlere büyük ölçüde hile karıştırıldığını ileri süren “reformist” kamp, ABD ve AB emperyalist burjuvazisinin tam ve neredeyse histerik bir karakter kazanan desteğini alırken, siyasal yelpazenin en sağından neredeyse soluna kadar çok geniş bir cephe, Başkan Mahmut Ahmedinejat'ın simgelediği ve “muhafazakâr” olarak adlandırılan kampı hedef aldı. Oysa, seçimlerden sadece bir kaç hafta önce BBC ile ABC News'ın görevlendirdiği Center for Public Opinion (=Kamuoyu Merkezi) adlı güvenilirliği tartışma konusu olmayan kuruluş, İranlılarla telefon yoluyla bir anket yapmış ve seçimlere katılım oranının yüzde 89 olacağını, Ahmedinejat'ın Musevi karşısında yaklaşık ikiye karşı bir oranında üstünlük sağlayacağını doğru bir biçimde tahmin etmişti. (Gerçekte ise seçimlere katılım yüzde 85 olurken, Ahmadinecat oyların yüzde 62.6'sını ve Musevi ise oyların 33.8'ini aldı. Gençliğin Musevi kampını desteklediği yolundaki savlara rağmen 18-24 yaş grubunun Ahmedinejat'a en çok oy verecek blok olacağını da saptayan anket, Musevi'nin Ahmedinejat'tan üstün gözüktüğü kategorilerin üniversite öğrencileri ve mezunlarıyla yüksek gelirli İranlılar olduğu sonucuna varmıştı.) Anti-demokratik ve gerici rejimlerin hüküm sürdüğü bütün ülkelerde olduğu gibi İran'daki 12 Haziran genel seçimlerinde de belli ölçüde usulsüzlük ve hile yapıldığı söylenebilir/ tahmin edilebilir. Ama bunun düzeyinin, seçim sonuçlarını etkileyecek düzeyde olduğunu gösteren hiçbir veri bulunmuyor.

Çoktandır gerçek bir savaş aracına dönüşmüş bulunan tekelleci medyanın saldırgan propaganda kampanyası seçim öncesinden

¹⁵¹ Bu son derece belirsiz “dünya kamuoyu” ibaresinin, esas olarak emperyalist burjuvazinin sınıfsal çıkarları doğrultusunda hareket eden tekelleci medya anlamına geldiğini unutmamak zorundayız.

başlayarak tüm dünyaya, İran'ın yeni bir "renkli devrim" in eşiğinde bulunduğu düşüncesini yaydı. Hatta ölü ve yaralı sayısına ilişkin abartılı haberler yapan bu medyaya bakılırsa, İran, 30-40,000 kişinin canını verdiği 1979 devriminin bir benzerini yaşamaktaydı! Bu kampanya, kendisini demokrat ve ilerici olarak tanımlayan grup, çevre ve kişilerin yanısıra yer yer, kendisini devrimci olarak tanımlayan ya da gerçekten öyle olan grup, çevre ve kişileri de belirli ölçüde etkisi altına aldı. Öyle ki, ABD ve AB emperyalistlerinin ve tekelci medyanın yorum ve analizleriyle demokrat, ilerici ve hatta yer yer bazı devrimci grup, çevre ve kişilerin yorum ve analizleri birbirinden ayırdedilemez hâle geldi. Örneğin bunlar tekelci medyanın, seçimlerde milyonlarca oyu kapsayan bir sahtekârlık olduğunu ileri süren Goebbels'lerinin, Mahmut Ahmedinejat'ın yeniden devlet başkanlığına seçilmesini bir "darbe" olarak niteleyen ve görülmemiş boyutlara varan geniş-ölçekli karalama ve dezenformasyon kampanyasına karşı herhangi bir ciddi tavır koymamakla kalmadılar. Onlar, Ortadoğu'da değil de âdeta siyasal bir vakumda yaşadığını varsaydıkları İran'daki olayları, başını dünya işçi sınıfı ve halklarının baş düşmanı ABD'nin çektiği dünya gericiliğinin onyıllardır sürdürdüğü İran-karşıtı yıkıcı etkinliklerine, İran'a yönelik emperyalist-Siyonist kuşatma, savaş tehdidi ve savaş hazırlıklarına *tek sözcükle bile değinmeden* değerlendirmeye de kalktılar.

Uzun yıllar Şah Rıza Pehlevi'nin ABD-güdümlü kanlı diktatörlüğünün boyunduruğu altında yaşayan İran, 1979 devrimiyle kurtuluş yolunda önemli bir adım atmıştı. Ancak, Ayetullah Humeyni'nin başını çektiği fundamentalist ulema kliği, bir dizi objektif ve subjektif nedene bağlı olarak devrimin kazanımlarını kendi kanalına akıtmayı başardı. Humeyni kliği, bu kazanımları deforme ya da yok etti ve devrimci hareketi vahşî ve acımasız bir biçimde ezdi. Dinadamları Şah diktatörlüğüne karşı savaşıma belirli ölçülerde katılmışlardı. Onlar, 1979 devriminden sonra kitlelerin anti-emperyalist talep ve özlemlerine ikiyüzlü bir biçimde de olsa sahip çıkmış ve İranlı öğrencilerin ABD elçiliğini basarak buradaki 52 Amerikan diplomatını 444 gün boyunca (4 Kasım 1979-20 Ocak 1981) rehin tutmasını desteklemişlerdi. Bu faktörlerin ve Saddam Hüseyin kliğinin 22 Eylül 1980'de ABD ve bağlaşıklarının kışkırtmasıyla başlattığı ve sekiz yıl süren İran-İrak savaşının, İslâmî rejime belli bir meşruiyet zemini kazandırdığı yadsınamaz. Buna, aşağıda da değineceğim bir başka önemli faktörü, yani İslâmî rejimin -tüm baskı önlemleri ve yetersizliklerine rağmen- kitlelerin yaşam

standartlarında belirli bir yükselme sağlamış olmasını eklemeliyiz. Bu, İslâmî rejimin, ülke içindeki toplumsal-siyasal tabanı son derece sınırlı olan Şah rejiminden farklı olarak önemli bir toplumsal meşruiyete sahip olduğu anlamına gelmektedir.

Ama İran gene de, işçi ve emekçilerin ve ezilen ulus ve milliyetlerin, artık çoğu burjuvalaşmış ve yozlaşmış olan mollaların gerici rejiminin yaklaşık 30 yıldır süregelen baskısı altında bunaldığı bir ülke. Kitlelerin hoşnutsuzluk, direniş ve savaşimleri nedeniyle belli ölçülerde yumuşamış olmakla birlikte despotik ve anti-demokratik bir İslâmî rejimin hüküm sürdüğü bu ülkede kitlelerin -çok güdük taleplerle de olsa- sokağa dökülmelerinin İranlı devrimciler için büyük bir coşku kaynağı olmasını anlayabiliriz. Onların, son kitle eylemlerinin olumlu yönünü öne çıkarmalarını, abartmalarını ve bu gelişmeleri değerlendirirken bir ölçüde subjektivizme düşmelerini de bir yere kadar anlayışla karşılayabiliriz. Tabii bunun, İranlı devrimcilerin hatalarını hata olmaktan çıkarmadığını unutmamak kaydıyla.

Ancak, olaylara biraz daha “uzaktan” bakma olanağına sahip olan Türkiyeli devrimci güçler ya da onların önemli bir bölümü de 12 Haziran seçimleri sonrasında yaşanan gelişmeleri değerlendirirken benzer bir subjektivizme düşmüş bulunuyorlar. Tarihlerinin en zayıf dönemlerinden birini yaşamakta olduğu dikkate alındığında, Türkiyeli devrimci grupların İran olaylarını fazlasıyla iyimser yorumlara tâbi tutmalarını da anlayabiliriz. Ama bu anlama asla, hatalı değerlendirme ve yaklaşımları onaylama anlamına gelmemelidir. Gerek İran’daki ve gerekse de Türkiye’deki sözkonusu devrimci örgütlerin bu subjektif yaklaşımlarının temelinde, kitlelerin kendiliğinden-gelme hareketinin önünde boyun eğişlerinin ve özgüven eksikliklerinin/ yoksunluklarının yattığını söyleyebiliriz. Onlara, dillerinden düşürmedikleri Lenin’in, kitlelerin kendiliklerinden başvurduğu savaşım biçimlerinin “sosyalizmin aydınlatıcı ve örgütleyici etkisiyle yüceltilme”si gerektiğine ilişkin şu sözlerini anımsatmanın yeri ve zamanıdır:

“Gerilla savaşının sınıf bilinçli proleterleri, alçaltılmış, sarhoş serserilere yakınlaştıracakı söyleniyor. Bu, doğrudur. Ama bu yalnızca, proletaryanın partisinin gerilla savaşını asla biricik, ya da hatta ana savaşım metodu olarak ele alamayacağı anlamına gelir; bu, adı geçen metodun diğer savaşım metotlarına tâbi kılınması, savaşımın ana metotlarıyla uyumlu hâle getirilmesi ve sosyalizmin aydınlatıcı

ve örgütleyici etkisiyle yüceltilmesi gerektiği anlamına gelir. Ve bu *sonuncu* koşul olmaksızın, burjuva toplumu içindeki savaşımın *tüm*, kesinlikle tüm metotları, proletaryayı, altında ve üstündeki proleter-olmayan çeşitli katmanlara yakınlaştırır ve olayların kendiliğinden akışına bırakılırsa yıpranır, yozlaşır ve rezilleşir.”¹⁵²

Eğer kitleler, devrimci öncünün müdahalesi olmaksızın da devrimcileşiyor ve burjuvazinin ideolojik-siyasal boyunduruğundan kurtulmaya yönelebiliyorlarsa, devrimci öncüye ve onun sömürülen kitleleri tutarlı bir Marksist-Leninist bakış açısıyla eğitme ve onlara yol gösterme çabasına ve dolayısıyla varolmasına da gerek olmayacaktır! Bunun tasfiyeci bir yaklaşımı ele verdiği açıktır. Devrimci öncünün gerekliliğini ağzına almayan ya da yasak savarcasına dile getiren, ancak sıra İran olaylarının somut analizine gelince bunun olmazsa olmaz niteliğini unutanların, işçi sınıfının ve diğer sömürülen emekçilerin demokrasi ve sosyalizm savaşımına ciddi bir katkı yapmaları beklenemez.

Her iki kümede yer alan güçlerin İran olaylarına ilişkin somut değerlendirme hatalarını -birbiriyle yakından ilişkili- iki ana başlık altında toplamak olanaklı gözüküyor. Bunlardan birincisi, İran’da özellikle 12 Haziran seçimlerinden sonrapatlak veren kitle hareketinin niteliği. İkincisi ise, İran’daki gelişmelerin ve iç çatışmanın uluslararası bağlamı. Birincisinden başlayalım.

ABD ve bağlaşıklarının dezenformasyon kampanyasının bir parçası olmayan gözlemcilerin hemen hemen tümünün üzerinde birleştiği nokta şu: Seçimlerde usulsüzlük ve hile yapıldığı savıyla sokaklara dökülen ve eylemlere damgasını vuran kitleler ağırlıklı olarak, Tahran başta olmak üzere birkaç büyük kentin hali vakti yerinde katmanlarından ve orta sınıflardan/ üniversite öğrencilerinden gelmektedir. 1979’da 430,000 olan üniversite mezunlarının sayısı 1999’a gelindiğinde dokuz kat artarak 4 milyona yaklaşmıştı. İslâmî rejimin kısıtlamalarına -haklı olarak- tepki duyan, ama aynı zamanda esas olarak gelişmiş Batı ülkelerinin TV kanallarını izleyen ve “Amerikan yaşam tarzı”na özlem duyan bu kitlenin gösterilerde önemli bir rol oynadığı sanılıyor. Mete Çubukçu’nun, bundan üç yıl önce, yani Mayıs-Haziran 2006’da *Birikim* dergisinde yayımlanan “İran-ABD: Madalyonun İki Yüzü” başlıklı yazısının ABD’nin İran’a

¹⁵² italikler Lenin, *Marx, Engels, Marxism*, Peking, Foreign Languages Press, 1978, s. 196, italikler Lenin’in.

saldırı plânlarını ele aldığı bölümünde söylemiş olduğu şu sözlerin önemli bir gerçeklik payı içerdiğini kim yadsıyabilir:

“Bu nedenle ABD ikincil bir opsiyon olarak içeriden, sadece rejim muhaliflerini değil, rejimin baskıcı yönlerinden bıkan, İslâmî rejime olmasa da uygulanan anti-demokratik yöntemlere karşı olan genç kuşakları harekete geçirmeyi plânlamaktadır. Hatemi’nin yarattığı hayal kırıklığı ile geri çekilen yeni kuşağın hepsi olmasa da bir bölümü içten içe bir Amerikan saldırısını beklemektedir.”

Gerçek ya da sahte sosyalist ülkelerin, ciddi ve etkili bir komünist ya da devrimci hareketin bulunmadığı ve kitlelerin devrimci geleneklerinin büyük ölçüde unutulmuş olduğu hâlihazırdaki durumun, ABD ve bağlaşıklarını daha cüretkâr kıldığını yadsıyamayız; bu yüzden onlar bugünkü siyasal ortamda sahte devrimler tezgâhlamak için kitleleri demokrasi, özgürlük vb. sloganlarıyla sokağa dökmekten çok da fazla çekinmemektedirler. Buna, dünya işçi sınıfı ve halklarının baş düşmanı olan ABD tekeli burjuvazisi ve Batı Avrupalı kuyruklarının, devrim potansiyeli taşıyan kitle hareketlerini yolundan saptırma, yönlendirme ve manipüle etmede ve istenmeyen rejimleri istikrarsızlaştırma, izole etme ve devirmede hayli deneyim edinmiş olduklarını da eklemeliyiz. “Renkli devrimler”, “hümaniter” emperyalist müdahaleler, bazı sivil toplum örgütlerinin emperyalizmin keşif müfrezeleri olarak kullanılması, sözümona uluslararası mahkemeler vb., böylesi müdahalelerin önemli öğeleri. (Tabî bu yola başvurusu emperyalist burjuvazinin, esas olarak işçi sınıfı ve halkların direniş güç ve potansiyellerini küçümsemesinden kaynaklanan son derece aptalca işler yapmasına hiç de engel olmuyor.)

İran’a dönecek olursak, muhalefetin protesto eylemlerine İran işçilerinin ve emekçilerinin bir bölümünün de katılması, tahmin edilebileceği gibi onların da mevcut rejime karşı önemli ve elbette meşru bir hoşnutsuzluk beslediğini gösteriyor. Ancak, İran işçilerinin ve emekçilerinin çoğunluğunun oylarını Mahmut Ahmedinejat’a vermeleri onların, bu iki burjuva kamp arasında daha az kötü olanı -ya da öyle olduğunu düşündükleri kampı- tercih ettiklerini de gösteriyor. Yani onlar, “reformist” etiketine rağmen aslında İran’ı daha da sağa çekecek olan Musevi kampının programını oldukça bilinçli bir biçimde reddetmişlerdir. Bu programın özü; İran’ı ABD ve Batı Avrupa’ya daha bağımlı hâle getirme, işsizlik ve yoksulluğu daha da arttırma pahasına özelleştirmelere hız verme, yoksullara yapılan malî yardımları azaltma ya da durdurma, İran’ın nükleer çalışmaları

konusunda emperyalist Batı'ya ödün verme, ABD ve İsrail'e karşı daha ürkek ve uzlaşmacı bir dış politika izleme, İran'ın Lübnan ve Filistin halklarıyla dayanışmasına son vermedir. Uygulanabilmesi hâlinde bu programın sonuçları; İran'ın ABD'nin basıncı karşısında dize gelmesi, ABD ve Batı Avrupa'nın İran'daki ekonomik ve siyasal nüfuzunun artması, İran ile ABD arasındaki askerî ilişkilerin gelişmesi, İran-İsrail ilişkilerinin "normalleşmesi", giderek İran'da işbirlikçi bir rejimin kurulması ve belki de Irak'ta ve Afganistan'da yaşanmakta olan felâketin bir benzerinin İran'da da yaşanması olacaktır. Bu program, İran burjuvazinin ve 1979 İslâm "devrimi"nden sonra İran burjuvazisiyle giderek daha fazla içiçe geçen, kendileri de hızla burjuvalaşan -ve Ahmedinejat kampına düşman olan- mollaların önemli bir bölümü tarafından da desteklenmektedir. Örneğin *New York Times*, Musevi kampını destekleyen eski başkan Ali Ekber Haşimi Rafsancani'yi, "Batı'ya daha fazla açılımdan, ekonominin belli sektörlerinin özelleştirilmesinden ve seçilmiş sivil kurumlara daha fazla iktidar payı verilmesinden yana olan"¹⁵³ bir kişi olarak betimliyor ve "reformistler"in zaferinin İran'ın, ABD'nin Irak ve Afganistan'da yürüttüğü savaşlara destek vermesini kolaylaştıracağını ve ülkeyi ABD sermayesine açacağını belirtiyordu.

İran işçi ve emekçileri, anti-demokratik ve gerici karakterine rağmen, İslâmî rejimin 1979'dan bu yana geçen 30 yıl içinde yaşam düzeylerini belirli ölçülerde yükseltmiş olduğunu biliyorlar; dolayısıyla onların, bu kazanımları yitirmelerine yol açabilecek politikalardan yana olduklarını sezdikleri "reformist"lere mesafeli durmaları anlaşılabilir. Ünlü İran uzmanı Prof. Ervand Abrahamyan *Monthly Review*'da yayımlanan bir makalesinde bu kazanımları şöyle özetliyordu:

"Son 30 yılda devrim-sonrası kuşakta okuma yazma bilmezliğe hemen hemen son veren rejim genelde bu oranı yüzde 53'ten yüzde 15'e indirmiştir. Kadınlarda bu oran yüzde 65'ten yüzde 20'ye inmiştir. Devlet, ilkokullarda okuyan öğrencilerin sayısını 4,768,000'den 5,700,000'e, ortaokul ve liselerde okuyanların sayısını 2.1 milyondan 7.6 milyona, tekniksel okullarda okuyanların sayısını 201,000'den 509,000'e ve üniversitelerde okuyanların sayısını 154,000'den 1.5 milyona çıkarmıştır. Üniversite öğrenci nüfusu içinde kadınların oranı yüzde 30'dan yüzde 62'ye çıkmıştır. Sağlık klinikleri sayesinde yaşam beklentisi 56'dan 70'e yükselmiş, bebek ölümleri binde 104'ten binde 25'e inmiştir...

¹⁵³ New York Times, 22 Haziran 2009.

“İslâm Cumhuriyeti, kısmen tarım ürünlerinin fiyatlarını diğer ürünler karşısında yüksek tutmak, kısmen de kırsal alanlara okullar, sağlık klinikleri, yollar, elektrik ve içme suyu götürmek suretiyle kent ve kır yaşamı arasındaki uçurumu azaltmıştır... Rejime, genel olarak eleştirel yaklaşan bir iktisatçıya göre kırsal alanlardaki ailelerin yüzde 80’inin buzdolabı, yüzde 77’sinin TV aygıtı ve yüzde 76’sının gaz sobası bulunmaktadır. Dahası, eski elitin el konan topraklarından 850,000 hektarı 220,000 dolayında aileye dağıtılmıştır...

“Rejim, kır yoksullarının sorunlarına da el atmıştır. O, gecekonduların yerine düşük-gelirli için konutlar yapmış, en berbat durumdaki bölgeleri iyileştirmiş, işçi semtlerine elektrik, su ve kanalizasyon sağlamıştır... Dahası rejim; ekmek, yakıt, gaz, ısınma, elektrik, ilâç ve toplu taşıma fiyatlarına malî destek sağlayarak hem kentlerdeki, hem de kırlardaki alt sınıfların gelirlerini arttırmıştır. Rejim, yoksulluğu tümüyle ortadan kaldıramamış ya da zenginle yoksul arasındaki aralığı gözle görülür bir biçimde kapatamamış olabilir; ancak o alt sınıflara bir güvenlik şemsiyesi sağlamıştır. Yukarda sözünü ettiğim bağımsız zihniyetli iktisatçının deyişiyle ‘*Yoksulluk, gelişmekte olan diğer orta-düzey gelirli ülkelere kıyasla imrenilecek bir düzeye inmiştir.*’”¹⁵⁴

Bu arada atlanan bir olguya da değinmekte yarar var: Tekelci medya, başını Mir Hüseyin Musevi’nin çektiği “reform” kampının gösterilerini abartılı rakamlarla verirken, Mahmut Ahmedinejat kampının, -hemen hemen hepsi kent yoksullarından oluşan- milyonları harekete geçiren daha büyük gösterilerini neredeyse görmezden geldi. James Petras bu konuda şu gözlemi yapıyor:

“Daha da kötüsü Batı medyası, rakip gösterilerin sınıfsal bileşimini, muhalefet yanlısı göstericilerin ana gövdesi üst ve orta sınıf öğrencilerden, işveren ve profesyonel sınıflardan gelirken, görev başındaki adayın esas desteğini çok daha kalabalık olan yoksul işçilerden, köylülerden, zanaatkârlardan ve kamu sektörü çalışanlarından aldığı olgusunu gözardı etti.”¹⁵⁵ İslâmî rejime ABD tekelci burjuvazisinin sınıfsal çıkarları açısından yaklaşan Ervand Abrahamyan bile Amira Hass ile yaptığı telefon söyleşisinde bu gerçeği şu sözlerle teslim etmek zorunda kalıyordu:

¹⁵⁴ “Why the Islamic Republic Has Survived”/ “İslâm Cumhuriyeti Nasıl Oldu da Ayakta Kalabildi?”, 16 Mart 2009, italikler benim.

¹⁵⁵ “Iranian Elections: The ‘Stolen Elections’ Hoax”/ “İran Seçimleri: ‘Çalınan Seçim’ Tezgâhı”, 18 Haziran 2009.

“Aslına bakılırsa Musevi’yi destekleyenlerin ana çekirdeğini, orta sınıf olarak tanımlayabileceğimiz ve İslâm Cumhuriyeti’nin kurulmasından bu yana yürürlükte olan gönenç devletinin ve toplumsal hizmetleri yaygınlaştırma politikasının ürünü oldukları kuşku götürmeyen üniversite mezunları ve iyi eğitim almış kişiler oluşturmaktadır.”¹⁵⁶

Tekelci medya ve efendileri -başka ülkelerde ve başka zamanlarda yaptıkları gibi- dikkatlerini, eğitim düzeyi görece geri, yabancı dil konuşamayan, yaşam standardı düşük İranlı işçi ve emekçiler, yani toplumun büyük çoğunluğu değil, İran burjuvazisinin, çoğu İngilizce konuşabilen, üniversitelere giden ve görece yüksek bir yaşam standardına sahip mensupları ya da çocukları, yani toplumun küçük bir azınlığı üzerinde yoğunlaştırdılar. George Friedman, 15 Haziran’da kaleme aldığı bir yazıda “iPod liberalizmi” olarak nitelediği bu yanılsamayı şöyle değerlendiriyordu:

“Amerikalılar ve Avrupalılar İran’ı 30 yıldır doğru okuyamıyorlar. Bu ülkede, Şah’ın devrilmesinden sonra bile, liberalleşme isteyen ve Batı’nın destek vermesi hâlinde sonunda çoğunluk hâline gelecek ve ülkeyi yönetecek bir kitlesel halk hareketi olduğu söylencesi yaşamaya devam etti...

“Tahran’daki profesyonel sınıfların içinde olduğu gibi öğrenciler arasında da (İran rejimini liberalleştirmek isteyenler- G. A.) var... Batılılarla konuşabilecek ve onlarla konuşmaya istekli insanlar bunlar. Ve bu insanlar Batılılara, büyük ölçüde çarpıtılmış bir İran tablosu sunuyorlar.”¹⁵⁷

Bu yanılsamanın ABD ve AB emperyalistlerinin ve onların tekelci medyasının, dezenformasyon kampanyalarını, sadece “kendi” işçilerini ve halklarını değil, belki *kendilerini de* aldatma noktasına kadar çıkardığını, kendi uydurdukları yalanlara *kendilerinin de* inanmaya başladıklarını gösterdiğini kaydetmeden geçemeyeceğim. Devam edelim.

Bu eylemlere işçi sınıfının ve diğer sömürülen emekçilerin çok daha büyük ölçülerde katılmış olması, kuşkusuz olayın boyutlarını

¹⁵⁶ “Musavi Would Shun Nuclear Weapons, Says Iran Scholar”/ “İranlı Akademisyen Musevi’nin Nükleer Silâhlardan Kaçınacağını Söylüyor”, Haaretz, 28 Haziran 2009.

¹⁵⁷ “Western Misconceptions Meet Iranian Reality”/ “Batı’nın Yanlış Kanıları İran’ın Gerçekliğiyle Karşı Karşıya Geliyor”, [http:// www.stratfor.com/weekly/ 20090615_western_misconceptions_meet_iranian_reality](http://www.stratfor.com/weekly/20090615_western_misconceptions_meet_iranian_reality).

değiştirir ve onları İran burjuvazisi ve emperyalist burjuvazi bakımından potansiyel olarak çok daha “tehlikeli” kılar, gerçek bir devrim olanağını büyük ölçüde arttırdı. Ama sadece *potansiyel olarak*. Çünkü, burada önemli olan bu işçi ve emekçilerin devrimci proletaryanın bayrağının mı, yoksa liberal burjuvazinin (ya da bir başka gerici sınıf ya da katmanın) bayrağının mı altında yürüdükleri ya da yürüyecekleridir. Tarih, bir kitle eyleminin sınıf bileşiminin proleter bir nitelik taşımasının dahi onun devrimci bir nitelik taşıması için asla yeterli olmadığını bir çok kez göstermiştir. 1980’lerin başlarının Polonya- sında Solidarnosc (=Dayanışma) sendikasının sosyal-faşist rejime karşı yürüttüğü savaşım, bunun en iyi bilinen örneklerinden biridir. Burada işçilerin, Polonya halkının geniş kesimlerini etkileyen ve harekete geçiren militan ve kitlesel grev eylemlerinin, ABD ve Batı Avrupa yanlısı bir başka gerici rejimin kurulmasının, yani gerici bir politikanın aracı ve kaldırıcı hâline gelebildiğine tanık olduk. Büyük olasılıkla İran örneğinde de benzer bir durumla karşı karşıyayız: Sözünü ettiğim İranlı ve Türkiyeli devrimci çevreler, niyetleri ne olursa olsun kitle hareketinin kendiliğinden-gelme niteliğinin önünde kölece boyun eğmiş ve liberal burjuvazinin bayrağının altında yürüyen ve bileşimi esas itibariyle küçük burjuva olan muhalefet yanlısı kitlelerin eylemine abartılı bir misyon yüklemişlerdir. Onlar gerçek proleter ve halk devrimlerinin, sömürücü sınıfların bir başka fraksiyonunun peşinde ve onun bayrağının altında değil, *kendi devrimci öncüsünün peşinde ve kendi devrimci bayrağının altında* yürüyen işçiler ve diğer sömürülen emekçiler tarafından yapılabileceğini unutmuşlardır.

Demek oluyor ki, üzerinde durulması gereken çok önemli bir nokta da sözkonusu kitlelerin *hangi talep ve sloganlarla* sokaklara döküldükleridir. “Reform” kampının, İran’ın en zengin aileleri tarafından da desteklenen gösterilerinde egemen talep ve sloganlar nelerdi? Bunlar; özü itibariyle liberal burjuva nitelikte ve demokratik yanı son derece kısıtlı talep ve sloganlardı. Yani; seçimde yapıldığı ileri sürülen hilelerin sergilenmesi, 12 Haziran seçimlerinin yenilenmesi, “diktatör” olarak nitelenen devlet başkanı Mahmut Ahmedinejat’ın kınanması ve gösterilerde meydana gelen ölüm olaylarının hesabının sorulması vb. Bu gösterilerde İran işçilerinin ve diğer sömürülen emekçilerinin temel talepleri; yani işsizliğe, yoksulluğa, yaşam pahalılığına, yolsuzluklara, siyasal özgürlüğe, Fars egemen sınıfları tarafından ezilen ulus ve milliyetlerin durumuna, ABD-İsrail tehditleri başta olmak üzere emperyalist ve müdahale tehditlerine ve siyasal iktidarın halkın eline geçmesine ilişkin talepler ya hiç dile getirilmedi

ya da ancak marjinal düzeyde dile getirildi.

Lenin, 1908 Portekiz devriminin ve 1908 Jön Türk devriminin birer burjuva devrimi olmakla birlikte “halk devrimi” olmadıklarını belirtirken şöyle diyordu:

“Ama bu devrimlerin her ikisi de ‘halk’ devrimi değildir; çünkü halk yığınları, halkın geniş çoğunluğu, kendine özgü ekonomik ve siyasal istemlerle, etkin, bağımsız ve hissedilir bir biçimde, bu devrimler içinde görünmezler.”¹⁵⁸ Yani Lenin’in de işaret ettiği gibi belirleyici öge, sözkonusu “devrim”lere -kuşkusuz bu da çok önemli olmakla birlikte- halk katılımının genişliği değil, halkın bu eylemlere “kendine özgü ekonomik ve siyasal istemlerle, etkin, bağımsız ve hissedilir bir biçimde” katılmasıdır. Gözüktüğü kadarıyla, İran’daki protesto eylemlerine katılan kitleye, halkın “kendine özgü ekonomik ve siyasal istemleri”nden çok kurulu düzenin bir parçası olan Musevi kampının sınıfsal ve siyasal eğilimleri yön vermiştir ve vermektedir. İran’daki kitle eylemlerinde bir “halk devrimi”nin öğelerinin de bulunduğunu, ama bunların henüz son derece zayıf olduğunu söyleyebiliriz.

Öte yandan, tutarlı demokrat ve enternasyonalistler kitlelerin ancak sokaklarda, işyerlerinde vb. yürütülen kavga süreci içinde eğitilebileceği ve devrimci bir bilinç edinebileceğini bilirler; dolayısıyla onlar genel talep ve sloganlarının yetersizliğini gerekçe göstererek bu eylemlerin dışında kalmazlar, kalamazlar. Tam tersine onlar, bu eylemlere katılır, burjuva muhalefetin ve emperyalist burjuvazinin kitleler üzerindeki nüfuzunu kırmaya ve kitleleri daha ileri ve daha devrimci talepler çevresinde toplamaya ve bu taleplere yönlendirmeye çalışırlar.

Bununla sıkı sıkıya bağlantılı ikinci önemli nokta, gerek İranlı devrimcilerin ve gerekse çoğu Türkiyeli devrimci grupların analizlerinde, İran’ın karşı karşıya bulunduğu emperyalist-Siyonist kuşatmayı hesaba katmamalarıdır. Her zaman ve her koşul altında ağır bir biçimde kınanmayı hak eden böyle bir eksiklik, İran’ın ve Ortadoğu’nun bugünkü somut koşulları dikkate alındığında *ağır bir suç* hâlini almaktadır. İran egemen sınıflarının ya da onların bir fraksiyonunun (Ahmedinejat kampının), kendi konumlarını pekiştirmek için anti-emperyalist bir retoriğe başvuruyor olması, bu konunun yaşamsal önemini hiçbir biçimde ortadan kaldırmaz. ABD;

a) Pehlevi monarşisinin 1979 başında devrilmesinden bu yana denetimi altına almaya çalıştığı İran’a 1979’dan bu yana bir ambargo

¹⁵⁸ Devlet ve İhtilal, Ankara, Bilim ve Sosyalizm Yayınları, 1989, s. 50.

uyguluyor;

b) İran'a komşu iki ülkeyi (Afganistan ve Irak) işgali altında tutuyor;

c) bölgedeki bir dizi ülkede asker ve askerî üs bulunduruyor;

d) Basra Körfezi'nde en gelişmiş ölüm makinalarıyla donanmış devsel boyutlarda bir donanmayı İran'a saldırıya hazır durumda bekletiyor;

e) Beluci, Kürt, Arap vb. azınlıkların haklı taleplerini bu ülkeyi "istikrarsızlaştırmak" ve parçalamak için kullanmaya çalışıyor ve Obama'nın "açılımları"na rağmen- PJAK, Halkın Mücahitleri, Ehvaz Kurtuluş Örgütü, Cundullah gibi örgütlerin yardımıyla bu ülkedeki örtülü operasyonlarını sürdürüyor;

f) taktiksel nükleer silâhlarla tehdit ettiği İran'a saldırmak için sabırsızlanan Siyonist devlete her türlü askerî, malî ve siyasal desteği sunuyor;

g) nükleer çalışmalarını bahane ederek onu uluslararası alanda izole etmeye çalışıyor.

Dahası; bölgede ABD-İsrail-Britanya nüfuzunun en öndegelen araçları olan Mısır, Ürdün ve Suudi Arabistan'daki gerici rejimler de İran'ın görelî bağımsızlıkçı tutumundan, özellikle de Tahran'ın Lübnan ve Filistin direnişine verdiği destekten ve Irak'ta nüfuzunu arttırmasından son derece rahatsızdırlar. İran'ın; Lübnan, Filistin, Irak ve hatta -İran-Taliban ilişkilerindeki gerginliğe rağmen- Afganistan ve Pakistan'daki İslâmî renkli direnişlerle belli ölçüde örtüşen az-çok kararlı duruşu, gerici Arap rejimlerinin boyunduruğu altındaki ülkelerde yaşayan kitleler için hayli "tehlikeli" bir örnek oluşturmakta ve bu ülkeler halklarının ABD-emperyalizmine ve onun güdümündeki gerici kliklere başkaldırı ve direniş ruhunu kamçulamakta, en azından canlı tutmaktadır.

Şu çok önemli soruyu sormak zorundayız: İran devrimci hareketinin ve İran işçi hareketinin bu yaşamsal sorunla yüzleşmesi, emperyalist-Siyonist kuşatmanın hedefi olan İran'ı ve onun bağımsızlığını savunması gerekmiyor mu? Bu her iki hareket te kendilerini dar ve güdük ekonomik ve siyasal taleplerle kısıtlamak yerine, ulusun *yöneticiliği konumuna* lâıyk olduklarını göstermek ve haykırmak, İran halkının -Ahmedinejat kampı tarafından bir ölçüde dile getirilen ya da isterseniz kullanılan- yurtsever duyarlılığını kendi kanallarına akıtmakla yükümlü değiller mi? Bu

bağlamda bazı İran işçi örgütlerinin taktiklerini ve ITUC, ITF, IUF ve EI gibi sendikalarla kurmaya çalıştıkları uluslararası ilişkileri de sorgulamak zorundayız. Adlarını andığım bu sendikaların bürokratik önderlikleri; ABD ve Batı Avrupa işçilerini “kendi” burjuvazilerine satmakta, “kendi” burjuvazilerinin Irak, Afganistan, Lübnan, Filistin, Somali, Pakistan gibi ülkelerde doğrudan ya da dolaylı olarak gerçekleştirdikleri kısımlara ve “geri” ülkelerin işçilerini ve diğer emekçilerini sömürmelerine sessiz kalmakta/ ortak olmaktadır. İşte bu sendikaların bürokratlaşmış ve burjuvazinin safına geçmiş önderliklerinin, adigeçen İran işçi örgütleriyle sözümona enternasyonalist dayanışma gösterileri yapmaları, aslında hem İran ve Ortadoğu ve hem de ABD ve Batı Avrupa işçi sınıfı ve halklarına sırtını dönmek ve enternasyonalizmi bütünüyle çarpıtmak ve hatta onun ırzına geçmek anlamına gelmiyor mu?¹⁵⁹

11 Eylül 2001 provokatif saldırısından sonra neo-faşist Bush kliğinin İran’ı sözümona şer ekseninin bileşenlerinden biri olarak nitelediği ve sözkonusu dezenformasyon kampanyası ve saldırı tehditlerinin bu tarihten itibaren daha da yoğunlaştığı doğru. Ancak

¹⁵⁹ Burada 26 İran işçi örgütünün, İran’a yapılabilecek ve belki de taktiksel nükleer silâhların da kullanılabileceği bir ABD-İsrail saldırısına itiraz etmeyeceğini tahmin edebileceğimiz dört uluslararası sendikaya 25 Haziran’da yapmış olduğu çağrıyı kastediyorum. Bu çağrıda şöyle deniyordu: “Dört uluslararası emek örgütü (ITUC, ITF, IUF ve EI) 26 Haziran’ı, temel hakları için mücadele eden İranlı işçilerle dayanışma günü ilân etti. Bugün bu sendikaların dünya çapındaki üyeleri İranlı işçilerle dayanışma için destek eylemleri örgütleyecek.. Bu uluslararası İranlı işçilerle dayanışma deklarasyonu, uluslararası işçi hareketinin dünya çapında insan haklarını elde etmesi yönünde önemli bir tarihsel andır. Bu, İranlı işçilerin mücadelelerini ilerletmekte kesinlikle önemli bir rol oynayacaktır. Dahası, bu eylem dünya çapında işçi sınıfının uluslar arası birlik ve dayanışmasını daha da ilerletecektir.

Bizler aşağıda adı geçenler, bu uluslararası birlik girişimini bütün kalbimizle destekliyoruz. Eylem gününün örgütçülerine en derin takdirlerimizi ve tebriklerimizi sunmak ve dostça ellerinizi sıkmak isteriz. Dünyadaki bütün işçilere ve sendikalara içten duygularımızla kutluyoruz.

Yaşasın uluslararası dayanışma” (**Justiceforiranianworkers / Sendika.Org**) Herhâlde, “işçi sınıfının uluslararası birlik ve dayanışması” düşüncesi ve pratiğinin bundan daha beter bir çarpıtılması düşünülemezdi. Burada, İran işçi sınıfının bazı demokratik taleplerinin ve kısmî çıkarlarının ABD ve Avrupa’nın gerici sendika bürokrasisi dolayısıyla emperyalist burjuvazinin hedeflerine bağımı kılınmasının tipik bir örneğiyle karşı karşıyayız. İşçi sınıfının uluslararası birlik ve dayanışması; genel olarak ve dünya ölçeğinde kapitalizme ve özellikle de onun başını çeken ABD emperyalizmine karşı az-çok net bir tutum almaksızın asla yaşama geçirilemez.

ABD'nin İran-karşıtı eylemlerinin başlangıcı 11 Eylül 2001'den çok daha gerilere gidiyor. Sadece bir örnek vermekle yetineyim: Dünya emperyalizminin İran-karşıtı kampanyasının en kara sayfalarından biri, Türkiye'deki 12 Eylül askerî-faşist darbesinden 10 gün sonra, yani 22 Eylül 1980'de açılmıştı. Bu tarihte Saddam Hüseyin klığı; ABD, Batı Avrupa ve SSCB'nin yeşil ışık yakması ve özellikle Washington'un aktif desteğiyle İran'a saldırmış ve yaklaşık sekiz yıl süren bu savaşta bir milyona yakın İranlı ve Iraklı asker ve sivil ölmüş, milyonlarca insan yaralanmış ve sakatlanmış, her iki ülke de ekonomik çöküntünün eşiğine gelmişti. Bugün pek az insanın anımsar gözüktüğü ve hem Tahran'ın, hem de Bağdat'ın büyük ölçüde zayıflayarak çıktığı bu savaşın Ortadoğu'da hangi güçlerin stratejik ve taktiksel çıkarlarına hizmet etmiş olduğu bellidir. Böyle bir savaşın *yaşanmamış olması hâlinde*, Ortadoğu'nun bugünkü görünümü şu anda karşı karşıya bulunduğumuz keşmekeş ve kaostan hayli farklı olacaktı. ABD'nin İran-karşıtı politikası bu savaştan sonra da sürdü. Ayrıntılar içinde boğulmaksızın yakın tarihe göz atacak ve ABD'nin İran-karşıtı tutumuna ışık tutacak çok sayıda örnek arasından sadece bir kaç tanesine işaret edeceğim.

Muhammet Hatemi'nin devlet başkanlığı koltuğunda bulunduğu Mayıs 2003'te, yani Saddam Hüseyin rejiminin devrilmesinden hemen sonra İran ABD'ne, iki ülke arasındaki tüm anlaşmazlıkları masaya yatırma ve bunları karşılıklı uzlaşma yoluyla çözmeyi önerdi. Bunlar arasında; Afganistan'da Taliban'a karşı ortak tutum alma, Lübnan Hizbullahı'nın silâhsızlandırılması ve salt siyasal savaşım yürüten bir örgüte dönüştürülmesine yardımcı olma, HAMAS ve İslâmî Cihat'a İran desteğinin kesilmesi, İran'ın nükleer programının gözden geçirilmesi gibi öğeler vardı. Ancak, Ortadoğu'yu ve Orta Asya'yı kan gölüne çevirmekte ve emperyalist savaşı yaygınlaştırmakta kararlı olan ABD emperyalistleri, İran ve bölge halkları açısından çok önemli ödünler içeren bu önerileri görmezden ve duymazdan geldiler.

Amerikalı araştırmacı gazeteci Seymour Hersh'in 19 Ocak 2005'te *New Yorker*'da yayımlanan yazısına göre, ABD Özel Kuvvetleri ve CIA 2004 yılının ortalarından bu yana İran topraklarında keşif ve istihbarat çalışması yürütüyor ve yer yer sabotajlar gerçekleştiriyordu. Gene Hersh'e göre, ABD tarafından resmen terörist bir örgüt sayılan Halkın Mücahitleri'nin İran topraklarında giriştiği sabotaj ve suikast eylemlerine, pilotsuz ABD uçaklarının İran hava sahasına keşif amaçlarıyla girmeleri ve İsrail istihbarat görevlilerinin İran

Kürdistanı'nda yürüttüğü bilgi toplama ve örgütlenme çabaları eşlik ediyordu.

G. W. Bush rejiminin öndegelen yetkililerinden John Bolton 16 Mayıs 2007'de Londra'da yayınlanan *Daily Telegraph* gazetesine verdiği demeçte, ABD'nin İran'a karşı askerî saldırısının, "ekonomik yaptırımların ve bir halk ayaklanması kışkırtma çabalarının başarısızlığa uğramasından sonra" gündeme gelecek "son seçenek" olduğunu söylemişti.

2008 Haziranında ise ABD Temsilciler Meclisi'ne, İsrail'in baskısı ve AIPAC adlı güçlü Siyonist lobinin özendirmesiyle, haklı olarak "İran Savaşı Tasarısı" olarak nitelenen- 362 sayılı karar tasarısı sunulmuştu. İran'ın "nükleer silâh edinme ve bölgesel hegemonya kurma çabası"nın, "ABD'nin yaşamsal ulusal güvenlik çıkarları" açısından "sahici ve büyüyen" tehditler içerdiğini belirten karar tasarısı, ancak Pentagon'un yeni bir savaşa hazır olmaması ve barış gruplarının çabaları sonucunda Eylül 2008'de rafa kaldırılmıştı. ABD'nin İran'a bir deniz ablukası uygulamasını öngören bu tasarı, ABD başkanından "İran'a işlenmiş petrol ürünleri satılmasını yasaklamak, İran'dan çıkan ya da İran'a giren bütün kişileri, taşıtları, gemileri, uçakları, trenleri ve kargoyu sıkı bir biçimde denetlemek ve İran'ın nükleer programının askıya alınması müzakerelerine katılanlar dışında tüm İranlı yetkililerin uluslararası alandaki hareketlerini yasaklamak" için yoğun çaba harcamasını talep etmekte, yani İran'la askerî çatışmaya neredeyse açıkça çağrı çıkarmaktaydı.

Gerici İran burjuva muhalefeti, sınıfsal çıkarları gereği bu geçmişi "unutabilir" ya da "unutmayı" seçebilir. Ancak İranlı, Türkiyeli ve diğer devrimcilerin bunu yapma haklarının olmadığı bellidir. Buna bağlı olarak bu muhalefet ve onun ABD ve AB'ndeki destekçileri ateşlerini, "diktatör" olarak nitelendirdikleri ve şeytanlaştırdıkları, ama başkanlık koltuğunda ancak 2005 ortalarından bu yana oturmakta olduğunu ve yetkilerinin hiç de geniş olmadığını gözlerden sakladıkları Mahmut Ahmedinejat üzerinde yoğunlaştırmayı yeğlemişlerdir. Bu, tam bir saptırmadır. Başkan Ahmedinejat'a ve İslâmî rejimine karşıtlığını saklamaya bile gerek görmeyen Prof. Abrahamyan, 2007 Eylülünde Amy Goodman'la yaptığı bir söyleşide, Ahmedinejat hakkında bir dizi olumsuz saptama yapılabileceğini, ama çok kısıtlı yetkilere sahip olan ve hükümet üyelerini atama yetkisi bile bulunmayan İran devlet başkanına asla diktatör denemeyeceğini belirttikten sonra,

“Ve onun ABD’ni ya da İsrail’i tehdit edebilecek bir konumda bulunduğunu ileri sürmek, açık konuşmak gerekirse tuhaftır”¹⁶⁰ diyordu.

Demek oluyor ki, sistemli olarak pompalanan yalanlara rağmen ABD’nin hedefinin, özel olarak *Ahmedinejat’ın devrilmesi değil*, İran’da Şah diktatörlüğünü restore etmek ya da Washington’a kölece bağımlı herhangi bir başka rejim kurmak olduğunu saptamalıyız. Bu ABD’nin, İran’ın 2003’de yaptığı geniş kapsamlı görüşme önerisini reddetmiş olmasının de esas nedenidir. Böylesi bir rejim değişikliği, Washington’a, İran’ın ve Hazar bölgesinin doğal gaz ve petrol kaynaklarını denetim altına alma, bu ülkeyi Rusya ve Çin’e karşı kullanabileceği bir üs hâline getirme, İran rejiminin Filistin ve Lübnan halklarına verdiği destekten son derece rahatsız olan İsrail’in “güvenliğini” daha da pekiştirme olanağını verecektir.

İran’daki gerici burjuva muhalefet hareketi ABD ve AB emperyalistlerinin desteğini almış olmakla birlikte onun, *bugünkü koşullarda* tümüyle onların bir âleti konumunda olduğu söylenemez belki. Ancak önemli olan, yaşama geçirilmesi hâlinde muhalefetin programının ve siyasal yöneliminin İran’ı nereye götüreceğidir. Değerlendirmelerinden anlaşıldığı kadarıyla, sadece bugünkü kitle hareketinin devrimci niteliğini abartmakla kalmayan, ama İran devriminin anti-emperyalist görevlerini ve parça ile bütün arasındaki bağa ilişkin Marksist-Leninist yaklaşımı da unutmuş gözüken bazı İranlı ve Türkiyeli devrimci gruplar tutumlarını gözden geçirmezlerse, zamanla kendilerini İran’a karşı yürütülmekte olan saldırının bir parçası ya da destekçisi konumunda bulabilirler. Bir zamanlar Şah diktatörlüğüne, ardından Humeyni gericiliğine karşı kahramanca savaştan ve bu kavgada yüzlerce şehit vermiş olan, ancak daha sonraları Saddam Hüseyin kliğinin, Irak’ın Mart 2003’de işgalinden sonra ise ABD (ve AB) emperyalistlerinin vurucu gücü hâline gelen Halkın Mücahitleri örgütünün serüveni, bunun pekâlâ olanaklı olduğunu gösteren bir örnektir.

Tam da burada, son yıllarda ağır yaralar almış ve önemli bir gerileme yaşamış olmakla birlikte hâlâ dünya işçi sınıfı ve halklarının baş düşmanı olmaya devam eden ve taktiksel olarak asla küçümsenmemesi gereken ABD emperyalizminin stratejik yaklaşımına kısaca göz atmamız gerekiyor. ABD emperyalizminin, kapitalizmin eşitsiz gelişme yasasının Washington’un hegemonik

¹⁶⁰ “The Secret Dealings of Israel, Iran and the US”/ “İsrail, İran ve ABD’nin Gizli İlişkileri”

konumunu ilerde tehlikeye düşürebileceğini sezen öndegelen beyinlerinden biri olan Zbigniew Brzezinski yıllar önce şunları yazmıştı:

“Avrasya dünya nüfusunun yüzde 75’ine, brüt ulusal ürününün yüzde 60’ına, enerji kaynaklarının yüzde 75’ine sahiptir. Kollektif olarak ele alındığında Avrasya’nın potansiyel gücü Amerika’ninkini de gölgede bırakmaktadır.

Avrasya’ya egemen olan bir güç, dünyanın ekonomik bakımdan en üretken üç bölgesinden ikisi, yani Batı Avrupa ve Doğu Asya üzerinde belirleyici etki sahibi olacaktır... Haritaya bir göz atmak, Avrasya’ya egemen olan bir ülkenin âdeta otomatik olarak Ortadoğu ile Afrika’yı denetim altında tutacağını gösterir... Avrasya kıtasında gücün dağılım biçimi, Amerika’nın küresel üstünlüğü ve tarihsel mirası açısından belirleyici önem taşıyacaktır.

“İstikrarsız bir Avrasya’da ivedi görev, herhangi bir devletin ya da devletler bağlaşmasının ABD’ni buradan kovma ya da onun belirleyici rolünü azaltma yetisi kazanmasını engellemeyi güvence altına almaktır.”¹⁶¹ Aslına bakılırsa ABD, revizyonist Sovyet imparatorluğunun çöküşünden bu yana giderek daha bilinçli ve tutarlı bir biçimde bu çizgiyi izlemeye çalışmıştır.¹⁶² Özellikle 11 Eylül 2001’den bu yana yaşananlar ABD’nin; 1992’de, o zaman “Savunma” Bakan Yardımcısı olan Paul Wolfowitz’in gözetimi altında hazırlanan Savunma Plânlama Rehberi’nde özetlenen, daha sonra ise Brzezinski’nin yukarda aktardığım pasajında anlatımını bulan bu yolda yürüdüğünü göstermektedir. Dolayısıyla, kendi gerileme ve çöküşünü savaş yoluyla durdurma eğiliminde olan ABD’nin İran’a yönelik kuşatma, izole etme, denetim altına alma vb. plânlarının amacının salt İran’ın teslim alınmasıyla sınırlı olmayıp, daha geniş bir stratejik plânın bir parçası olduğu mutlaka hesaba katılmalıdır. İran’ı denetimi altına almış olması hâlinde ABD, çok zengin doğal gaz ve petrol kaynaklarına sahip olmakla kalmayacak, Kafkasya ve Orta Asya bölgesinde ciddi bir güç hâline gelecek ve stratejik rakipleri olan Rusya ile Çin karşısında önemli bir üstünlük elde edecektir. Bununsa, en azından orta erimde Rusya-Çin

¹⁶¹ “A Geostrategy for Eurasia”/ “Bir Avrasya Jeostratejisi”, Foreign Affairs, 76:5, Eylül/Ekim 1997.

¹⁶² Ne var ki, Afganistan, Irak, Filistin, Lübnan, Somali vs. halklarının ABD ve bağlaşıklarına karşı büyük özverilerle sürdürdükleri direniş bu hesapları bozmuş, emperyalizmin “ayakları kilden bir dev” (Lenin) niteliğini gözler önüne sermiştir.

bağlaşmasıyla ABD arasında nükleer silâhların da kullanılabileceği yeni bir dünya savaşına yol açması hiç de zayıf bir olasılık sayılmaz. Birileri bunu bir fantezi sayabilir. Oysa o sıralar Rusya devlet başkanı olan Vladimir Putin'in 17 Ağustos 2005'te İnterfax ajansına verdiği demeçte, ABD'ni İran'a karşı taktiksel nükleer silâh kullanmaması için uyarırken söyledikleri son derece dikkate değer:

“Nükleer silâhları kullanma eşiğini alçaltmak tehlikeli bir girişimdir; çünkü bu birilerini nükleer silâh kullanmaya teşvik edebilir... Eğer böyle bir şey olursa, daha ileri adımlar atılabilir ve daha güçlü nükleer silâhlar kullanılabilir ki, bu da nükleer bir çatışmaya yol açabilir.”

Belli ki, sorunun çok önemli bir yanı da budur: Başını ABD-İsrail-Britanya şer ekseninin çektiği İran-karşıtı kampanya ve savaş hazırlıkları, aslında ABD ve bağlaşıklarının Avrasya'ya egemen olma, Rusya ve Çin'in önünü kesme ve belki de kendileri için uygun gördükleri koşullarda bir Üçüncü Dünya Savaşını başlatma plânlarıyla ilgilidir. Emperyalist savaş tehlikesini ortadan kaldırmak değil, ama azaltmak ya da uzaklaştırmak, asıl saldırgan güçlere, İkinci Dünya Savaşı döneminin faşist blokunun yerini almış olan ABD-İsrail-Britanya blokuna karşı koymaktan geçer.¹⁶³ Bu bakımdan İran'ın -Rusya ile Çin'in açık ya da üstü örtülü desteğiyle- ABD'nin basıncına karşı koyması ve esas olarak ABD'ne karşı kurulmakta olan bir Pan-Asya bağlaşmasının çekirdeği olan Şangay İşbirliği Örgütü'ne gözlemci üye olması, aslında yeni bir dünya savaşı tehlikesini *azaltan* bir faktördür.

Demek oluyor ki, gerek İran'ın ve gerekse bölge ve dünyanın sınıf-bilinçli proletaryası “İran olayları”na asla salt İran'la sınırlı bir pencereden bakma hakkına sahip değildirler. Tutarlı demokrat ve enternasyonalistler bu kitle hareketini eleştirmek için onun, ABD ve AB emperyalistlerinin karşı-devrimci politikalarının bir âleti hâline gelmesini beklememelidirler; onlar *daha şimdiden* bu protesto eylemlerine katılan kitlelerin gerici İran burjuva muhalefeti, ABD ve ortaklarına ve onların “demokratizmi”ne ilişkin yanılsamalarına karşı kapsamlı ve uzlaşmaz bir kavga yürütmekle yükümlüdürler. Bu kavga aynı zamanda kitle hareketini devrimcileştirme, onun içindeki henüz çok zayıf olan “halk devrimi” öğelerini, ya da isterseniz filizlerini

¹⁶³ Emperyalist sistem ayakta kaldığı sürece emperyalist savaş tehlikesi devam edecektir. Stalin'in dediği gibi, “Savaşların kaçınılmazlığını yoketmek için, emperyalizmi yıkmak gerekir.” (Son Yazılar, 1950-53, Ankara, Sol Yayınları, 1990, s. 95)

geliştirme, devrimde proletaryanın hegemonyasını kurma kavgasıdır. Bu da, İran'ın sınıf-bilinçli proletaryasının hem İran gericiliğini (ve özellikle onun "Batı-yanlısı" ve sözümona liberal fraksiyonunu) ve hem de İran'ı köleleştirmeye ve İran üzerinden Asya'ya egemen olma düşleri kuran ABD-İsrail-Britanya saldırgan bloğunu hedef alan bir siyasal çizgi izlemesini gerektirir.

Sözlerimi, 5-6 Ocak 2006'da kaleme aldığım "Yaklaşan İran Savaşı ve Türkiye: Olanaklar, Sorumluluklar ve Görevler" başlıklı yazımdan bir pasajla noktalamak istiyorum. Bu pasajda şöyle diyordum:

"Tutarlı demokrasi ya da anti-emperyalizm açısından, 'kendi' işçileri ve emekçilerinin yanısıra Fars-olmayan halkları ezen İran rejiminin savunulacak bir yanı yoktur. Dahası, olanak bulunduğu takdirde İslâmî rejimin, ABD ve İsrail de içinde olmak üzere en gericî ve saldırgan güçlerle uzlaşma ve anlaşma yolunu tutabileceği de pekâlâ söylenebilir. Ne var ki, koşullar buna olanak vermemektedir ve görünür gelecekte de olanak vermeyecektir. Başta ABD ve İsrail, ama aynı zamanda AB emperyalistleri; kendilerine esas itibarıyla bağımlı olmayan, önemli enerji kaynaklarına sahip, petrol trafiğinin büyük bölümünün geçtiği Hürmüz Boğazını ve Ortadoğu ile Orta Asya arasındaki enerji koridorlarının önemli bir bölümünü denetleyen bir jeostratejik konuma sahip, Ortadoğu'nun bir dizi ülkesindeki İslâmî direniş hareketleriyle bağları bulunan 70 milyon nüfuslu İran'ın nükleer silâhlarla donanarak bir çeşit dokunulmazlık kazanmasını asla ve kesinlikle kabul etmeyeceklerdir. Demek oluyor ki konjonktür İran'a âdeta -hiç de kısa olmayan bir süre için de olsa- kendi iradesinden bağımsız olarak, dünya halklarının baş düşmanlarına meydan okuma misyonu yüklemiş, İran'ı onlarla çatışmaya mahkûm etmiş gibidir. BÖYLE BİR ÇATIŞMADA, bütün tutarlı demokrat ve enternasyonalist güçler, İran rejimine ilişkin eleştirilerini saklı tutmak kaydıyla, Tahran'ın yanında yer almak ve onun zaferini dilemek ve onu savunmakla yükümlüdürler. Yükümlüdürler; çünkü İran'ı hedef alan emperyalist-Siyonist komplo ve saldırganlığın yenilgiye uğratılması ya da hiç olmazsa püskürtülmesi, bu tarihsel momentte dünya işçi sınıfı ve halklarının demokratik ve anti-emperyalist savaşımalarının gerekleriyle örtüşmektedir."

Emperyalist “Uygarlık”:
Kuran Yakma, İslâm Düşmanlığı ve Kùltür Kırımı
14-15 Eylùl 2010

“Geçmişı kontrol eden... geleceği de kontrol eder; bugünü kontrol eden geçmişı de kontrol eder.” George Orwell

ABD’nin Florida eyaletindeki çok küçük bir cemaatin başında bulunan Terry Jones adlı Hristiyan fundamentalist bir rahibin geçtiğimiz günlerde 11 Eylùl’ü “Kuran yakma günü” olarak belirlemesi ve İkiz Kulelerin yıkıldığı günde Kuran’ı yakacağını açıklaması, ABD’nde ve başta İslâm ülkeleri olmak üzere dünyanın değişik bölgelerinde bir dizi ateşli tartışmaya ve hatta protesto eylemlerine yol açtı. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer bir dizi ABD üst düzey yetkilisi, böylesi bir eylemin Afganistan ve Irak’taki ABD askerlerinin yaşamlarını tehlikeye atacağı gerekçesiyle bu bayı kararından vazgeçirme kuyruğuna girdiler. Jones’un bu provokatif eylem girişimi, ABD’nde yaşayan Müslümanların New York’ta, İkiz Kulelerin kalıntılarının yakınında bir İslâmî kùltür merkezi kurma çabalarının yol açtığı ve Ağustos ayında yoğunlaşan tartışmaların ardından geldi.

ABD’ndeki İslâm düşmanlığını bir kez daha açığa vuran bu son provokatif olayın, üzerinde durulması gereken bir dizi yanı var. Bunların ilki, 20. ve 21. yüzyılda askerî bir hedef olmadıkları hâlde pek çok kenti (örneğin İkinci Dünya Savaşı sırasında Almanya ve Japonya’da, 1970’lerde Vietnam’da) sistemli bir biçimde bombardıman ederek, büyük çoğunluğu sivil, yüzbinlerce insanı yakarak öldürmüş ve bu arada sözkonusu kentlerin kùltürel zenginliklerini de çok büyük ölçüde tahrip etmiş olan ABD emperyalizminin şeflerinin ikiyüzlülüğüdür. ABD ve Britanya hava kuvvetlerinin 13-14 Şubat 1945’de Almanya’nın doğusunda bulunan, tarihsel-kùltürel zenginliği nedeniyle “Kuzey’in Floransı” olarak da bilinen ve Zwinger müzesi, Frauenkirche katedrali gibi yapıtlarıyla

ünlü Dresden’de gerçekleştirdiği ve hemen hemen hepsi sivil 200,000 dolayında insanın yanarak ve havasız kalarak ölümüne yol açan kötü ünlü bombardıman anımsansın. Buna, Irak’ın Hiroşiması ünvanını haketmiş olan ve bir kanser patlaması yaşayan Felluce’nin biyolojik ve kimyasal ve silâhlarla bombardımanını ekleyebiliriz.

İkincisi; tekelci medyanın Jones’u, ABD egemen sınıfını ya da onun neo-faşist fraksiyonunu temsil etmeyen bir aşırı öge, hatta bir çeşit kaçık olarak sunmasıdır. ABD; tekelci burjuva basınının “kendi” halkını aptallaştırmak için sistemli bir çaba gösterdiği, İslâm düşman- lığının yıllardır plânlı ve kasıtlı bir biçimde pompalandığı, toplumun yüzde 24’ünün devlet başkanı Barack Obama’nın Müslüman olduğuna, küçümsenmeyecek bir bölümünün ABD’ndeki camilerde “terörist” yetiştirildiğine ve Saddam Hüseyin’in 11 Eylül saldırısından sorumlu olduğuna vb. inandığı bir ülke. Böyle bir ülkede Jones gibiler hiç de marjinal tipler değiller. Ama daha da önemlisi, Jones’un bu girişiminin, emperyalist ABD ve bağlaşıklarının iliğine değin çürümüş ve barbar niteliklerinin kültür kırımı politikalarının önemli ve çarpıcı bir dışavurumu olmasıdır.

Jones’un bu provokatif girişiminde anlatımını bulan tutum, aslında ABD tekelci burjuvazisinin neo-faşist fraksiyonunun “uygarlıklar çatışması” söylemiyle dile getirdiği ve ne yazık ki Amerikan halkının önemli bir bölümüne kabul ettirmeyi başardığı yaklaşımın bir sonucu sadece. Anımsanacağı üzere Samuel Huntington adlı Amerikalı düşünürün 1993’de ileri sürdüğü bu tez, içine girilen “Soğuk Savaş” sonrası yeni dönemde ABD emperyalizminin esas hedefinin İslâm halkları ve emperyalist diktaya boyun eğmeyen İslâm ülkeleri olacağı anlamına geliyordu. Revizyonist/ sosyal-emperyalist Sovyetler Birliği’nin 1991’de çöküşünün ardından ABD, yeni bir düşman aramaya koyulmuş ve özellikle İslâm dünyasındaki hoşnutsuzluk ve direnişlerin şu ya da bu ölçüde İslâm bayrağı altında yürütülmesinden hareketle İslâm’ı düşman ilân etmişti. Bu yönelim, ABD’nin 1991 sonrası dönemde egemenliğini yaymayı ve pekiştirmeyi düşündüğü bu geniş jeografide -Ortadoğu ve Orta Asya- esas itibarıyla İslâmî renkli direniş hareketlerinin bulunması ve bu bölgede ABD’nin hegemonyası altında olmayan ya da buna şu ya da bu ölçüde direnen ülkelerin -Irak, Suriye, İran, Afganistan- nüfusunun ağırlıklı olarak Müslüman olmasına dayanıyordu.

ABD emperyalizminin 1991 sonrasında İslâmı hedef almasına, bu ülkede ötedenberi önemli bir güç olan Hristiyan fundamentalizminin bu dönemde daha da yükselmesi ve güçlenmesi eşlik etti.

Cumhuriyetçi Parti'yle yakın ilişkisi bulunan bu akım özellikle G. W. Bush'un başkanlığı döneminde Temsilciler Meclisi ve Senato'nun yanı sıra devletin yürütme ve yargı erki içinde de önemli bir nüfuz elde etti. Bellibaşlı temsilcileri arasında Jerry Falwell, Franklin Graham, Pat Robertson ve Ralph Reed gibi isimlerin bulunduğu Hristiyan fundamentalistleri; kadın ve eşcinsel hakları, kürtaj hakkı, yurttaş özgürlükleri gibi konularda anti-demokratik bir tutum takınmakta, biyolojik evrim sürecinin yerine Yaratılışçılığı koymaktadır vb. Daha da önemlisi, kendi içinde de çeşitli grup ve grupçuklar içeren bu akımın savunucuları; dünyanın sonunun, yani Kıyametin yaklaşmakta olduğunu, İsa'nın ikinci kez gelip 1000 yıllık krallığını kuracağını, bu koşullarda savaşların kaçınılmaz olduğunu ve Amerikalıların İsa'nın askerleri sıfatıyla -İslâm tarafından temsil edildiğini ileri sürdükleri- Şeytan'a karşı savaşmaları gerektiğini vb. ileri sürüyorlardı. Siyonist lobi ve çevrelerle ve neo-con (=yeni muhafazakâr) olarak bilinen Amerikan neo-faşistleriyle yakın ilişki içinde olan bu saldırgan ve militarist Hristiyanlığın temsilcileri İslâm'ı ve Müslümanları savaşılması gereken bir tehdit olarak görmekte, Filistin halkına karşı İsrail'i desteklemekteydiler. Terry Jones, işte bu akımın biraz daha uç bir temsilcisinden başka birisi değildir.

Jones'un tutum ve eyleminin akla getirdiği ve anımsattığı en önemli konulardan birisi ise, ABD emperyalizminin ve bağlaşıklarının Afganistan'da ve esas olarak Irak'ta gerçekleştirdiği kültür yağması ve kırımıdır. Emperyalist savaş karşıtı hareket ve kamuoyunun dikkatini -kısmen haklı olarak- öncelikle ABD işgal, bombardıman ve devlet terörünün yol açtığı insan kayıpları ve diğer insansal trajediler üzerine yoğunlaştırması, Beyaz Saray ve Pentagon'da oturan savaş suçlularının yol açtığı büyük ölçekli kültür kırımının gözden kaçmasına neden olmuştur ve olmaktadır. Oysa, acımasız bir saldırıya uğrayan halkların kollektif belleğinin ve toplumsal kimliğinin özsel bir parçası olan kültür varlıklarının metalaştırılması, yağması, yıkımı, kirletilmesi ve yokedilmesi, kapitalist-emperyalist saldırganlığın son derece önemli bir bileşenidir. Irak'ın, en eskileri de içinde olmak üzere pek çok antik uygarlığın beşiği olduğu anımsandığında, burada gerçekleştirilen kültür kırımı ve yağmasının sadece Irak halkının ya da halklarının değil, tüm insanlığın belleğinin silinmesine de yol açacağı anlaşılabilecektir. Tarihinden ya da daha doğru bir anlatımla tarihsel belleğinden yoksun bırakılmak ise, halklara yapılabilecek en büyük kötülüklerden biridir. ABD ve bağlaşıklarının Irak'ta -ve başka yerlerde- yaptıkları insan kırımını bir insanın gövdesine ya da

maddî varlığına, kültür kırımını ise bir insanın ruhuna yapılmış bir saldırıya benzetebilir ve bunu pekâlâ bir kültür jenosidi olarak da niteleyebiliriz.

Sömürgeciler ve emperyalistler her zaman “geri ve ilkel” halklardan üstün olduklarını ima etmiş ya da açıkça söylemiş ve büyük olasılıkla bunun kendilerine bu halklar üzerinde boyunduruk kurma hakkını verdiği inancıyla da. Bu onların, sözkonusu halkların sömürgeci köleleştirme eylem ve çabalarına karşı direnişlerini, Batılı efendilerin yönetme “hak”larına bir saldırı ve gayrimeşru bir eylem gibi görmelerine ve hatta bunu “terörizm” olarak nitelemelerine yol açıyordu ve hâlâ da açıyor. Britanya Parlamentosunun 1837’de, İngiliz kolonilerinin oluşturulduğu ülkelerde yerli halka karşı izlenecek politikaları tartışmak üzere kurduğu “Aborijinler Komitesi”nin hazırladığı bir belgede şu samimi itiraf yer alıyordu:

“Bir ülkenin yerli sakinlerinin topraklarına sahip olma konusunda su götürmez bir hakları olduğu varsayılabilir: anlaşılmamış olduğu gözüken yalın ve kutsal bir hak. Avrupalılar, davet edilmeksizin onların sınırlarından girmiş ve oraya vardktan sonra o ülkelerin tartışma götürmez efendileriymiş gibi davranmakla yetinmemiş, fakat yerli halkların kendi ülkelerinde yaşama doğrultusunda bir eğilim göstermeleri durumunda ise onları saldırgan olarak niteleyerek cezalandırmışlardır.”¹⁶⁴

Bu nedenledir ki, Fransız sömürgecileri 19. yüzyılda, “geri” ülkeleri sömürgeleştirmelerini “mission civilisatrice” (“uygarlaştırma misyonu”) adıyla kutsamışlardı. Ve bu nedenledir ki, Britanya sömürgeciliğinin ideologlarından Rudyard Kipling Beyaz Adamın Yükü’nden (=White Man’s Burden) söz ediyor ve geri halkların köleleştirilmesi ve sömürülmesini “zengin Batı’nın ahlâksal bir yükümlülüğü” gibi sözcüklerle süsleyerek kutsamaya çalışıyordu. Günümüzün en güçlü sömürgeci/emperyalist devleti ABD’nin, Irak ve Ortadoğu’da ve başka yerlerde giriştiği emperyalist saldırganlık da bu ülkeleri demokratlaştırma, özgürleştirme ve uygarlaştırma savlarına dayandırılıyor. Nitekim, “özgür” Batı tekeli medyasının, ABD’nin 7 Ekim 2001’de Afganistan’a karşı başlattığı saldırıyı meşru kılmak ve kamuoyunu bu saldırıya hazırlamak için Taliban yönetiminin Bamyân’daki iki Buda heykelini havaya uçurmasını haftalar boyunca haber yaptığını biliyoruz. Ancak aynı medya ABD işgalcilerinin ve bağlaşıklarının Afganistan ve Irak’ın kültürel zenginliklerini nasıl

¹⁶⁴ “The Right to Rule”/ “Yönetme Hakkı”, Philip D. Curtin, Imperialism, New York, Harper and Row Publishers, 1971, s. 288-89.

barbarca yağma ve tahrip ettikleri gerçeğini tümüyle geçiştirmiş ve görmezden gelmiştir. O hâlde burada, ABD (ve Batı Avrupa) tekелci medyasının Taliban'ın "barbarlığı" ve Afganistan'daki kültür kırımını hakkında sürdürüğü dezenformasyon kampanyasının ardında yatan gerçeklere kısaca işaret etmek gerekiyor.

1979'dan bu yana, yani 30 yılı aşkın bir süredir yaşanan savaş, istila ve iç savaşlar Afganistan'ın tarihsel-kültürel dokusunun harap olması ve yağmalanmasında çok önemli bir rol oynadı. Bu ülkedeki yaygın tarihsel yapıt yıkımı ve yağmasının özellikle, Rus sosyal-emperyalistlerinin Afganistan'dan 1989'da çekilmesinden sonraki dönemde Mücahit gruplarının Moskova destekli Necibullah rejimine ("Afganistan Demokratik Cumhuriyeti") karşı sürdürdüğü savaş sırasında ve bu rejimin yıkılmasından sonra yaşanan iç savaş döneminde gerçekleştiği biliniyor. Özellikle 1989-96 yılları arasında, yani 1996'da Taliban'ın işbaşına gelişine kadar süregelen iç savaş ve çatışmalar sırasında yoğunlaşan bu yıkım ve yağma süreci, uluslararası antik yapıt mafyasıyla yakından ilişkili Mücahit grupları ve savaş ağaları eliyle yapıldı. Bu yapıtların çoğu daha sonra İslâmabad, Londra, New York ve Tokyo gibi kentlerdeki müzayede salonlarında satışa çıkarılacaktı.

Ömrünün önemli bir bölümünü Afganistan'ın arkeolojik ve tarihsel zenginliklerini korumaya adanmış olan Amerikalı bayan arkeolog Nancy Hatch Dupree, 20 Nisan 1998'de kaleme aldığı "Museum Under Siege" ("Kuşatma Altındaki Müze") başlıklı yazısında daha o tarihte, Kâbil Ulusal Müzesindeki koleksiyonların yüzde 70'inin kayıp olduğunu söylüyordu. Dupree'ye göre içlerinde, milattan önce altıncı yüzyıldan İslâmî döneme kadar uzanan süreye ait devasa altın ve gümüş sikke koleksiyonu, Kunduz'daki Grek-Baktria dönemine ait 600 dolayındaki sikke, birinci ve üçüncü yüzyıllar arasındaki döneme ait Budist stukko heykeller ve kilaşı kabartmalar, yedinci ve dokuzuncu yüzyıllar arasına ait Hindu mermer heykeller, Bagram'daki klâsik Hint usulüne göre yapılmış fildişi oymalar, Gazneliler dönemine ait metal işlemeler ortadan kaybolmuştu. Afganistan'ı bir çeşit sömürgeleri gibi algılayan Pakistan gericilerinin bu yağmada önemli bir rol oynadıkları biliniyor. Dupree aynı yazısında, Karaçi'de yayımlanan *Herald Magazine*'e dayanarak Pakistan Federal İçişleri Bakanı Nasırullah Babar'ın Bagram'dan tanesi 100,000 ABD dolarına fildişi oymaları satın aldığını söylediğini, hatta dönemin Pakistan Başbakanı Benazir Butto'nun bile, "barışın sağlanmasının ardından Afganlılara bağışlamak kaydıyla" Afgan sanat yapıtlarını satın alma amacıyla yüklü bir fon oluşturduğunu yazmıştı. Bu tarih

yağması ve yıkımı, elbette ki Kâbil Ulusal Müzesi ile sınırlı değil; buna, pek çok uygarlığa beşik olmuş olan bu talihsiz ülkenin dört bir tarafına yayılmış olan sayısız tarihsel sitin buldozerler, hatta mayınlar kullanılarak açılması, kazılması ve içindeki yapıtların yağmalanması eklenmeli.

Tekelci medyanın çarpıttığı gerçeği saptamak için bir başka tanığa, 1988'den bu yana Afganistan'da yaşayan, bu ülkenin değerli tarihsel mirasını muhafaza etmek için uğraş veren ve hâlihazırda Ağa Han Kültür Vakfı'nın başında bulunan Güney Afrikalı mimar Jolyon Leslie'nin tanıklığına başvuralım. Leslie, 2008'de kendisiyle yapılan bir söyleşide, çevresinde tanık olduğu yağmalama eylemlerinden ötürü büyük bir hayal kırıklığı yaşadığını belirtiyordu. O bu söyleşide, Afganistan'ın en önemli İslâm-öncesi kentlerinden biri olan Belh'in tümüyle harap edildiğini belirttikten sonra "barış"ın gerek kentlerde ve gerekse kırsal bölgelerde arkeolojik yapıtlara ve binalara böylesine olağanüstü zarar verebileceğini asla hayal etmediğini söylüyordu. Leslie haklı olarak bu yıkımdan, bir bölümü tarihsel sitlerin yağmalanmasında yer alan son derece yoksul Afgan emekçilerini değil, gelişmiş kapitalist ülkelerin açgözlü sanat pazarını sorumlu tutuyor ve buna, Afganistan'daki yabancı askerlerin ve hatta bir kısım yardım personelinin, işkence merkeziyle ünlü Bagram Hava Üssü'nü kullanarak yaptığı kaçakçılığı örnek veriyordu. En büyük-ölçekli yağmalamaların, çatışmaların olduğu bölgelerde değil, "güvenliğin" sağlandığı bölgelerde yaşandığına işaret eden Leslie'nin anlattıklarından, Afganistan'da tarihsel yapıt yağmasının Taliban'ın iktidara gelmesinden ÇOK ÖNCE savaş ağaları tarafından başlatıldığını ve bunun sürmesinin esas sorumlusunun, uluslararası antik eser mafyası ve bugün de onun hesabına çalışmakta olan yerel güçler olduğu ortaya çıkıyor. Taliban'ın Bamyân'daki Buda heykellerini -dinsel motiflerle- yıkması savunulamaz elbet; ancak Afganistan'da süregelen tarihsel yapıt yağması ve yıkımından Taliban sorumlu olmadığı gibi ABD-NATO işgali bu yağma ve yıkım sürecini daha da hızlandırmıştır.¹⁶⁵

¹⁶⁵ Nancy Dupree, Taliban rejimini karalamak ve ABD işgaline meşruiyet kazandırmak amacıyla öne çıkarılan Buda heykellerinin havaya uçurulması olayına da farklı bir yorum getiriyor. "Nancy Dupree'nin Kâbil Aşk"ı" başlıklı habere göre, o günlerde Taliban liderliğiyle, Bamyân'daki heykellerin korunması için görüşmeler yapmakta olan ünlü arkeolog bu eylemin, El Kaide ile yakın bağlantısı bulunan bir grubun işi olduğunu ve Taliban hükümetinin çoğunluğunun isteğine aykırı bir biçimde gerçekleştirildiğini belirtiyor. (Bkz. C. M. Sennot, "Nancy Dupree's love affair with Kabul", Global Post, 15 Haziran 2009)

Gelelim Irak’a. ABD’nin başını çektiği emperyalist burjuvazinin, en azgın gericiliğin baştagelen kalesi, asıl kaynağı olduğu biliniyor. 2003 Irak işgali, iligine değin çürümüş kapitalizm demek olan emperyalizmin üzerinde daha az durulan bu özelliğini bir kez daha sergiledi; bu işgal emperyalizmin aynı zamanda, entellektüel bayağılık ve dejenerasyonun birincil kaynağı, kültür ve uygarlığın baş düşmanı olduğu gerçeğini, tekelci medyanın tüm aptallaştırma ve sansür çabalarına rağmen yeniden tüm dünyanın gözüne soktu.

Bunun bir yanı Irak’ın -ya da herhangi bir ülkenin- en büyük zenginliği demek olan yetişmiş ve eğitimli insan kaynağını kurutmak ve eğitim sistemini işlemez hâle getirmektir. Bir zamanlar Ortadoğu’nun eğitim düzeyi en yüksek ülkelerinden biri olan Irak’ta sadece yüksek ve meslekî eğitim değil, ilk ve orta düzey eğitim de 1991-2003 dönemi ambargosu ve özellikle de 2003’den bu yana süregelen ABD saldırısı ve işgali nedeniyle çökmüş, daha doğrusu çöktürülmüştür. Ama daha da önemlisi, Iraklı aydın ve akademisyenlerin ABD ve İsrail gizli servisleri ya da onların yönlendirdiği ölüm mangaları tarafından esas itibarıyla plânlı cinayetler yoluyla sistemli bir biçimde yok edilmesi ve önemli bir bölümünün de bu emperyalist ve Siyonist terör nedeniyle ülkelerini terketmeleri ve başka ülkelere yerleşmeleridir. Irak halkının düşmanları; işgal edilen, halkı katledilen, altyapısı yok edilen, siyasal kurumları çöken ve maddî kaynakları yağmalanan bir ülkenin zor da olsa er geç kendini toparlayabileceğini, ama yetişmiş ve eğitimli insangücü kaynağı büyük ölçüde ortadan kaldırılmış bir ülkenin belini yeniden doğrultmasının çok daha zor olduğunu iyi biliyorlar. 2003 yılındaki işgalden 2010 Ağustosuna kadar geçen süre içinde 210 avukat ve yargıcın öldürüldüğü Irak’ta, işgalci güçlerin savaş suçlarını soruşturmak için kurulmuş olan Brussels tribunal’ın (Brüksel mahkemesi) rakamlarına göre aynı süre içinde tam 438 üniversite öğretim üyesi öldürülmüş bulunuyor.¹⁶⁶ Bu cinayetlerin küçük bir kısmının manipülasyona açık bazı aşırı İslâmî gruplar tarafından gerçekleştirildiğini varsaysak bile, bunların büyük çoğunluğunun kimler tarafından gerçekleştirildiğini tahmin etmek hiç de zor değildir.

Ama, ABD emperyalizminin ve onun bağlaşıklık ve uşaklarının kültür ve uygarlık düşmanlığı, kesinlikle bundan ibaret değil. Daha önce kaleme aldığım bir yazıda da (“Ah Öyle Üzgünüm Ki!”) göstermeye çalıştığım gibi Irak’ta ABD emperyalistlerinin özendirilmesiyle başlatılan tarihsel yapıt yağması ve kültür kırımını

¹⁶⁶ Bakınız <http://www.brusselstribunal.org/academicsList.htm>.

korkunç boyutlara varmış ve tüm insanlığın kültürel ve entellektüel kazanımlarına karşı bir çeşit savaş niteliği kazanmıştır. Bunun ilk belirtileri, 1991'de Saddam Hüseyin'in Kuveyt'i işgal etmesi bahane edilerek başlatılan İkinci Körfez Savaşı sırasında görülmüş ve savaşın yol açtığı kargaşa ortamında 4,000 dolayında tarihsel yapıt çalınmış ya da tahrip edilmiş, çalınan yapıtların önemli bir bölümü daha sonraki yıllarda Londra ve New York'taki sanat müzayedelerinde yüksek fiyatlarla satışa sunulmuştu. Şimdi bu emperyalist barbarlığın bir kaç tanığına kulak verelim:

Marburg Üniversitesi öğretim üyelerinden Oryantal Filoloji Profesörü Dr. Walter Sommerfeld, 17 Mayıs 2003 tarih ve "The Americans Said: 'Go In, Ali Baba! It's All Yours!'" (= "Amerikalılar, 'Hadi Ali Baba! Giriş, Bunların Hepsi Senin!' Dediler") başlıklı yazısında şöyle diyordu:

"Anlaşıldığı kadarıyla, bu antik devletin altyapısı sistemli bir biçimde, bölge bölge yağmalanmıştı. Bunların içinde; kitaplıklar ve kültür merkezleri, ülkenin 15 üniversitesi, Petrol Bakanlığı dışındaki bütün 'bakanlıkları, devlet depoları, oteller, bankalar, bakanların konutları, hatta Alman Elçiliği, Fransız Kültür Enstitüsü ve BM binası bulunuyordu...

"Bu yağmalama tezgâhlanıyor ya da hoşgörüyle karşılanıyordu. Bir çok Iraklı, askerlerin (bu yağmalamayı- G. A.) durdurmaları için boşuna çaba harcadıklarını söylediler...

"Bütün raporlarda yer alan en şaşırtıcı ayrıntı ise, Amerikan askerlerinin çoğu zaman, binaların sağlam kapılarını açarak ya da kırarak yağmayı olanaklı kıldıkları ve ardından çevredeki Iraklıları "Hadi Ali Baba! Giriş! Bunların Hepsi Senin!" diye bağırarak canlandırdıkları ve yağmaya teşvik ettikleri yolundaki tanık anlatımlarıydı..." Yazının yazıldığı tarih itibariyle 20 yıldır Irak'ın pek çok bölgesini gezmiş olan Prof. Sommerfeld daha sonra uluslararası alanda yükselen tepkilere rağmen yağmanın bütün hızıyla sürdüğünü, Eski Çağların en ünlü kenti Babil'in yağmalanması ve yakılmasının bir kaç gün öncesine kadar devam ettiğini, ABD askerî yetkililerinin yağma ve yıkımın durdurulması yolundaki çağrıları, kendilerine böyle bir buyruk verilmediğini söyleyerek reddettiklerini, Amerikalıların kendi karargâhları hâline getirdikleri Bağdat Üniversitesi dışında Irak'ın 15 üniversitesinin de tümüyle yağmlandığını ve yakıldığını, Bologna Üniversitesiyle birlikte dünyanın en eski üniversitesi sayılan Mustansanja Üniversitesinden geriye hiçbir şey kalmadığını anlatıyordu.

Ayşe Çavdar, 5 Ağustos 2003 tarih ve "Bağdat'ta Yanan Kitaplar" başlıklı yazısında, aralarında İmam Azam'ın, İmam Şafii'nin, İmam Hanbel'in, İmam Malik'in, İbn Teymiye'nin, İbn Sina'nın da bulunduğu İslâm âleminin en büyük imam ve düşünürlerinin kitaplarının orijinallerinin bulunduğu kitaplığın yakılmasını şöyle anlatmıştı:

"Bağdat'taki Saddam el Mahtutat'ın (=Saddam El Yazmaları Kütüphanesi) yakıldığını duyduğumuzda içimiz titremişti. Çünkü Irak'ın her yerinden toplanan el yazmaları bu kütüphanede saklanıyordu. Ardından Evkaf Kütüphanesi'nin yandığı haberi geldi. Artık hiçbir şey kalmamış olmalıydı.

"Saddam el Mahtutat'taki el yazmalarının, savaştan önce şehir merkezine uzak küçük bir camiye kaldırıldıklarını duyduk sonra. Yüreğimize bir miktar su serpildi. Yaklaşık 40 bin el yazması kurtulmuştu. Milli Kütüphane'deki on binlerce eserden ise geriye külden başka bir şey kalmamıştı. Fakat Evkaf Kütüphanesi'nden gelen fotoğraflar felâketin büyüklüğüne ışık tutuyordu.

"Evkaf Kütüphanesi de tıpkı Saddam el Mahtutat gibi Irak'ın her yerine dağılmış, küçük kütüphanelerden toplanan kitaplarla oluşturulmuştu. Bu işe 1960'larda başlanmış, 1980'lere kadar da toplama işlemi devam etmişti. Nihayetinde toplanan el yazması sayısı beş bini bulmuştu. Artık hiçbir şey kalmadı."

ABD'nin Irak'ta gerçekleştirdiği kültür kırımını belgelediği için hem Irak'a yeniden dönmesi ve hem de ABD'ne girmesi yasaklanan Venezuela'lı uzman ve *The Cultural Destruction of Iraq and A Universal History of the Destruction of Books* (=Irak'ın Kültürel Yıkımı ve Kitapların Tahribinin Evrensel Tarihi) adlı kitabın yazarı Fernando Baez, Şubat 2005'te Inter Press Service'e bir mülâkat vermişti. (Bkz. Humberto Marquez, "The plunder of Iraq's treasures"/ "Irak'ın hazinelerinin yağmalanması", 17 Şubat 2011) O bu mülâkatta, Irak'ın ABD'nin önderliği altında istilası ve ardından işgali sonucunda bir milyon kitap, on milyon belge ve 14,000 arkeolojik yapının kaybolduğunu ve bunun Bağdat'ın Cengiz Han'ın ardılları tarafından yakılıp yıkılmasından bu yana meydana gelen en büyük kültür felâketi olduğunu söylüyordu.¹⁶⁷ Baez bu görüşme

¹⁶⁷ Cengiz Han'ın torunu Hülagü Han'ın komuta ettiği Moğol orduları 1258'de, başında son Halife Müstasım'ın bulunduğu Abbasi devleti'nin başkenti Bağdat'ı kuşattı. Kentin, bir ay süren kuşatmadan sonra teslim olması, tarihin tanık olduğu en büyük yıkımlardan birine tanık oldu. Kırk gün kadar süren talan, irza geçme, yakma ve kıyımlar sonucunda sokakları kanla kaplanan ve dö-

sırasında ABD ve Polonya askerlerinin, eski Sümer tabletlerini tanesi 57,000 ABD dolarından sanat yapıtları kaçakçılarına ya da tacirlerine sattıklarını, Güney Irak'taki Ur kentinin İbrahim Peygamber'in doğum yeri olduğunu öğrendikten sonra antik tuğlaları anı olarak alıp götüren ABD askerlerinin, Mayıs 2004'de Nasıriye'de Mukteda El Sadr'a bağlı Mehdi Ordusuyla çatışmaları sırasında çıkardıkları bir yangında 40,000 dolayında el yazması yapıtı yaktıklarını, Bağdat Ulusal Kitaplığının yağmalanması sırasında, aralarında Binbir Gece Masalları'nın en eski basılarının, Ömer Hayyam'ın matematik üzerine yapıtlarının ve İbn Sina ve İbn Rüşd gibi düşünürlerin yapıtlarının bulunduğu bir milyon dolayında kitabın yakıldığını da anlatmıştı.

Katrina vanden Heuvel ise *The Nation*'da 25 Mart 2006'da yayımlanan "Halliburton Babil'i Yok ediyor" başlıklı yazısında *The Guardian* gazetesinin, ABD'nin önderlik ettiği askerî güçlerin Babil'e verdikleri akıl ve mantık dışı zararı "yakın tarihin en pervasız kültürel vandalizm eylemi" olarak nitelendirdiğini anımsatıyordu. Yazara göre, dünyanın en öndegelen arkeologlarından biri olan Dr. John Curtis'in hazırladığı bir rapor, Hallyburton'un bir kolu olan -ve Pentagon'la çok sıkı ilişkilere sahip bulunan- Kellog, Brown and Root adlı şirketin inşa ettiği ve bakımını yaptığı askerî üssün, 'tüm arkeolojik sitlerin anası' olarak nitelendiren Babil'i tehlikeye attığını belgeliyordu. Katrina vanden Heuvel sözlerini şöyle sürdürüyordu:

"Bu örnekte, dünyanın en büyük kültür zenginliklerinden birine yöneltmiş şiddetle yüzyüze bulunuyoruz... ABD önderliğindeki uluslararası güçler Nisan 2003'de Babil Kampını kurduklarında, öndegelen arkeologlar ve uluslararası antik uygarlıklar uzmanları potansiyel tehlikeye ilişkin uyarılarda bulundular." Yazarın verdiği bilgiye göre, helikopter pistlerinin ve ağır zırhlı araçlar için park yerlerinin inşası, antik dönemin en önemli anıtlarından biri olan İhtar Kapısı'na büyük ölçüde zarar vermiş, ABD askerî araçları 2,600 yıllık tuğla zemini ezmiş, bu arada arkeolojik parçalar her yana saçılmıştı.

Aynı konuyu ele alan *Associated Press* ajansının 14 Nisan

nemin en göz kamaştırıcı kentlerinden biri olan Bağdat tanınmaz hâle getirildi. 800,000 dolayında kadın, çocuk ve erkeğin öldürüldüğü Bağdat'ın yüzlerce yıllık kültür birikimi, yani dev kitaplıkları ve sanat yapıtları da acımasızca yok edildi.

The New Yorker dergisinin yazarlarından Ian Frazier 25 Nisan 2005'de kaleme aldığı "İstilacılar" başlıklı makalesinde şöyle diyordu:

"Dicle'ye Bağdat'ın kitaplıklarından o kadar çok kitap atılmıştı ki, bir at bunlara basarak ırmağın öte yakasına geçebilirdi. İrmak, bilginlerin kitaplarının mürekkebinin karasına ve şehitlerin kanının kırmızısına boyanmıştı."

2006'da, BBC'ye dayanarak geçtiği bir haber, dünyanın en büyük terör örgütünün, yani ABD silâhlı kuvvetlerinin uygarlık ve kültür düşmanlığını yeniden belgeleyecekti. "ABD, silâhlı kuvvetlerinin Babil kalıntılarına hasara yol açtığını kabul etti" başlıklı haberde, üst düzey bir Amerikalı askerî yetkilinin -antik dünyanın yedi harikasından biri sayılan- Babil asma bahçelerinin kalıntılarına verdikleri zarardan ötürü özür dilemeye hazır olduğunu söylediği belirtiliyordu. AP ajansına göre ABD Deniz Piyadeleri, 2003 Martındaki işgalin ardından, Bağdat'ın 50 mil güneyinde, Babil kalıntılarının bulunduğu yörede 5 ay kalmışlar, bu arada kalıntıların üzerine bir helikopter pisti inşa etmiş ve kum torbalarını arkeolojik nesnelerle doldurmuşlardı. BBC'nin haberine göre, helikopterlerin yol açtığı titreşimler nedeniyle ayakta kalmış olan antik binalardan birinin çatısı yıkılmıştı. British Museum yetkilileri geçen yıl yaptıkları açıklamada, Deniz Piyadelerinin, binlerce yıllık geçmişe sahip antik nesneleri kirllettikleri ve onlara zarar verdiklerini belirtmiş, Alman Arkeoloji Enstitüsü ise, 2003 ve 2004 yıllarında Babil'de kalan ABD ve Polonya kuvvetlerinin antik nesnelere "devasa ölçekte zarar" verdiklerini söylemişlerdi.

Kuşkusuz, Amerikalı ve Polonyalı neo-faşist barbarların Babil kalıntılarına kaldıkları süre içinde gerçekleştirdikleri tahribat; işgalci güçlerin 2003'de Bağdat'ın işgali sırasında, Bağdat'taki Irak Ulusal Müzesinde, antik kitap ve el yazmalarını barındıran kitaplıklarda ve uygarlığa beşiklik etmiş olan Irak'ın diğer kültür merkezlerinde yaptıkları tahribatın devamından başka bir şey değildi. Şurasını da anımsatmak gerekir ki, Amerikan haydutlarının ve ortaklarının yıkıcılık ve soygunu, işgalden bu yana Irak'ın pek çok bölgesinde sürmüştür ve bugün de sürmektedir.

Bir antik eşya kaçakçısı bütün bu anlatılanları şu sözlerle doğruluyordu:

"Irak'tan her gün su gibi materyal akıyor. Sözkonusu materyal, bu merkezde toplandıktan sonra dağıtılıyor." Koleksiyonunda Irak'tan gelme binlerce parça bulunduğu bildirilen New York'lu bir kolleksiyoncunun ise "Irak'taki arkeolojik alanların yağmalanması için eksiksiz bir sistem oluşturduğu" söyleniyor.¹⁶⁸ Yani, işgalden bu yana geçen sürede, bu alanda da işlerin pek değişmediği, hatta belki daha da kötüye gittiği anlaşıyor.

¹⁶⁸ (Richard Agnew, "The Insider" (interview with Michel Van Rijn/ Michel Van Rijn ile mülakat) ITP Business December 18, 2005 <http://www.itp.net/business/features/details.php?id=3556>)

Dahası, bu soygun ve tahribatın plânlı ve kasıtlı bir nitelik taşıdığı kanısı giderek kesinlik kazanmaktadır. New York City Üniversitesi emekli profesörlerinden Patrick Boylan, 1991'deki Irak savaşı öncesinde, başında -şimdiki ABD Devlet Başkan Yardımcısı-Dick Cheney'nin bulunduğu ABD "Savunma" Bakanlığının Irak'ın kültür mirası konusunda detaylı bilgi topladığını ve böylelikle 1991 savaşı sırasında Irak'ın arkeolojik zenginliklerine önemli bir zarar verilmediğini belirtiyordu. 1993'de Kongre'ye sunduğu bir raporda Pentagon'un, gelecekteki olası çatışmalarda, benzer özenin gösterileceği güvencesini verdiğine dikkat çeken Prof. Boylan, 2003 savaşı öncesinde, böylesi bir plânlama yapılmamasının olanaksız olduğunu söyledikten sonra şunları ekliyordu: "Birileri ya da bir grup, ABD'nin saptanmış bulunan koruma politikalarını bir yana atma ve o sıralar başında hâlâ Dick Cheney'nin bulunduğu savunma bakanlığının 1993'de Kongre'ye verdiği güvenceyi dikkate alınma yönünde kesin bir karar almış olmalı." Bu yazıda sunduğum ve başka kaynaklarca da desteklenen veriler Prof. Boylan'ın söylediklerini, yani ABD emperyalistlerinin Irak'ta PLÂNLı VE KASITLI bir tarih ve kültür yıkımı gerçekleştirdiği tezini doğrulamaktadır.

Hülagü'nün barbar sürülerinin izinden giden Amerikan neo-faşistleri, başka konularda olduğu gibi bu konuda da "hem suçlu, hem güçlü" konumdadırlar. Dahası, kendi konumlarını görmezden gelerek dünyaya "uygarlık dersi" vermeye kalkan ABD emperyalistleri, insanlığı, yüz milyonların yaşamını yitirebileceği, yaralanabileceği ve sakatlanabileceği ve *homo sapiens*'i Ortaçağ karanlığına götürebilecek bir Üçüncü Dünya Savaşına sürüklenme peşindedirler. Bu bay ve bayanları ve onların bağlaşıklık ve uşaklarını lânetlemek ve onların bu çabalarına karşı durmak, hemen hemen bütün insanların görevidir. Dün, Vietnam'da, Laos'da ve Kamboçya'da vb. ve bugün Afganistan'da, Irak'ta, Somali'de vb. yaşananları kendilerinin ve tüm insanlığın yaşamasını ya da yarın başka ülkelerde yaşanmasını istemeyen herkes, emperyalist barbarlığa karşı durmalı, sahte değil, bu gerçek barış, adalet, uygarlık ve demokrasi için yürütülen kavgada yerini almalıdır.

Arap devrimi üzerine gözlemler

2-3 Şubat 2011

Tunus'ta 2010 Aralığı ortalarında başlayan yığın gösterilerinin devlet başkanı Zeynel Abidin Bin Ali'nin 14 Ocak 2011'de ülkeden kaçmasına yol açmasının ardından Cezayir'de, Ürdün'de, Yemen'de ve hepsinden önemlisi Mısır'da gençlik başta olmak üzere geniş işçi ve emekçi yığınlar sokaklara inmeye başladı. İşbirlikçi ve faşist rejimleri sarsan ve ölüme meydan okuyan Arap işçi ve emekçilerinin devrimci öfke, kararlılık ve eylemi daha şimdiden, onyıllardır dünyanın bu bölgesine egemen olmuş olan bayat ve kokuşmuş havayı dağıtmış ve gerici ve emperyalist statükoya ağır darbeler indirmiş bulunuyor. Arap emekçi yığınlarının bu görkemli atılımının devrimci bir önderlikten, hatta zaman zaman herhangi bir önderlikten yoksun olduğu görülüyor. Buna rağmen, sözkonusu atılım sadece bölgedeki gerici klikleri ve onların emperyalist efendilerini değil, hem burjuva ve hem de -olduğu kadarıyla- devrimci muhalefet grup ve partilerini de hazırlıksız yakalamış, hatta şaşkınlığa uğratmıştır. Ancak devrimci süreç bu eksikliği gidermekte, bir yandan eylemlere katılan ve şehitler veren yığınları ve bir yandan da onların bağrında filizlenmekte olan devrimci güçleri hızla eğitmektedir.

80 milyonu aşkın bir nüfusa sahip bulunan ve ABD ve İsrail'in bölgedeki en önemli dayanağı olan Mısır'daki yığınsal gösteriler bu aşamada, yaşanan devrimci atılımın doruğunu oluşturdular: 25 Ocak'tan bu yana devam eden ve bu ülkenin bir dizi kentinde meydana gelen gösterilerin -şimdilik- sonuncusu ve en büyüğü 1 Şubat 2011'de gerçekleştirildi. Ajanslar ülke çapında yapılan gösterilere -1 milyonu başkent Kahire'de olmak üzere- milyonlarca insanın katıldığını açıkladılar. Devrimci yığın eylemlerinin bundan böyle ne ölçüde ilerleyeceğini, sefil bir uzlaşmayla mı yoksa demokratik ve anti-emperyalist devrimlerle mi taçlanacağını bugünden öngörmek son derece zor. Ama Arap yığınlarının buzu kırmış olan bu tarihsel inisiyatifi için şimdiden şu iki saptamayı yapabiliriz: 1- Esas olarak

Tunus ve Mısır'da sokaklara dökülen ve ölüme meydan okuyan işçi ve emekçi yığınlarının devrimci kararlılık ve eylemi önümüzdeki aylar ve hatta yıllar içinde tüm Kuzey Afrika ve Ortadoğu bölgesini ve hatta ötesini etkilemeye devam edecektir. 2- Yığın hareketi daha şimdiden Britanya ve ABD emperyalistlerinin bölge halklarına giydirmiş olduğu deli gömleğini parçalamış, bölgedeki gerici statükonun yıkılmasının önünü açmış, siyasal gericiliğin ve ABD/AB emperyalistlerinin ve Siyonizmin hesaplarını bir daha geri dönülmezcesine bozmuştur.

Aralarındaki farklılıklara rağmen, Fas'tan Yemen'e kadar uzanan bölgedeki rejimlerin hemen hemen hepsinin, yığınların yıllardır kendisini dışa vuramayan ya da Mısır'da 2004'ten bu yana patlak veren işçi direnişlerinde olduğu gibi ancak kısmen dışa vuran hoşnutsuzluk ve öfke birikiminin üzerinde oturmakta olduğu biliniyordu. Bu barut fıçısının, şu içinde bulunduğumuz dönemde eyleme dönüşmesinin bir dizi nedeni var. Bunları şöyle sıralayabiliriz:

a) Mısır halkının, Enver Sedat ve Hüsnü Mübarek kliklerinin 1970'lerin ikinci yarısından bu yana, demokratik hak ve özgürlüklere düşman olmakla kalmayıp muhalif burjuva örgüt ve partilere bile hoşgörü göstermeyen gerici/ faşist tek parti diktatörlüğüne karşı öfkesinin patlama noktasına varmış olması,

b) 2008'de patlak veren ve neredeyse tüm dünyayı etkisi altına alan ekonomik bunalımın ve IMF/ Dünya Bankası ikilisinin dayattığı neo-liberal ekonomi politikalarının bölge halklarının yaşam standartlarını daha da düşürmesi ve buna bağlı olarak özellikle besin fiyatlarındaki artışların iktidardaki elitlerle yoksulluğa ve işsizliğe mahkûm edilmiş ve devlet terörüyle susturulmuş emekçi yığınlar arasındaki uçurumu daha da derinleştirmesi,¹⁶⁹

c) ABD'nin, 11 Eylül 2001 olaylarını bahane ederek ortaklarıyla birlikte başta Afganistan ve Irak gelmek üzere Orta Asya ve Ortadoğu

¹⁶⁹ *Financial Times*'in 29 Ocak 2011 tarihli sayısında yer alan bir yazıda şöyle deniyordu: "Dünya Bankası'nın rakamlarına göre, Mısır'ın nüfusunun artmasına paralel olarak bu ülkede zenginlerle yoksullar arasındaki aralık da büyümüş ve mutlak yoksulluk oranı 2000-2005 yılları arasında yüzde 16.7'den yüzde 19.6'ya yükselmiştir... "Temel gereksinim maddelerinin fiyatları hızla artarken, kullandıkları lüks tüketim maddelerinin yeni alışveriş merkezlerinin rafalarını doldurduğu son derece küçük elitin zenginliği daha göze batır oldu." (Aktaran Chris Marsden, "Mass protests continue in defiance of Egypt's government and military"/ "Mısır Hükümeti ve Ordusuna Meydan Okuyan Yığın Gösterileri Sürüyor", *World Socialist Web Site*, 31 Ocak 2011)

halklarına karşı giriştiği ve yüzbinlerce insanın yaşamına mal olan vahşî saldırısında yenilgiye sürüklenmekte olduğunun açığa çıkmış olması,

d) Filistin halkını bir cehennem yaşamına mahkûm eden Mübarek kliğinin,, Temmuz 2006'da Lübnan'a ve Aralık 2008-Ocak 2009'da Gazze'ye karşı giriştiği saldırılarda binlerce insanı katleden Siyonist işgalcilerle işbirliği yapmasına duyulan öfkenin doruğa çıkmış olması.

Bunlara, “demokratik” söylemlerine rağmen ırkçı ve sömürgeci mantıklarını asla bir yana bırakmamış olan ABD/AB emperyalist-lerinin özellikle 2001 sonrası dönemde İslâm halklarını şeytanlaştırtmasının ve onları “terör”le ve “terörizm”le özdeşleştirmesinin etkisini ekleyebiliriz.

Milyonları uyandıran ve ayağa kaldıran Arap devrimi, ABD ve özellikle Batı Avrupa emperyalistlerinin “demokrasi ve insan hakları”na ilişkin demagojisini bir kez daha sergilemiş, emperyalizmin ve tekelci sermayenin, dünya gericiliğinin ana kaynağı ve her türlü demokrasinin yadsınması olduğunu bir kez daha ortaya koymuştur.¹⁷⁰ Fas'tan Yemen'e kadar uzanan geniş bölgede ABD ve AB emperyalistleri hep askerî diktatörleri, şeyhleri, emirleri, kralları, yani en gerici rejimleri desteklemiş, silâhlendirmiş, bu ülkelerin yoksul işçi ve emekçi yığınlarını siyasal tabanı son derece dar olan bu klikler ve yerli işbirlikçi burjuvaziyle ortaklaşa sömürmüş ve bu ülkelerin zengin doğal kaynaklarına el koymuşlardır. Şimdilerde ise emperyalist burjuvazinin şefleri ve sözcüleri Arap uşaklarına, “demokratik reformlar” yapmalarını, barışçı kitle gösterilerini zor

¹⁷⁰ Bin Ali'nin ülkeden kaçmasından bir kaç gün önce, yani Tunus polislerinin binlerce silâhsız göstericiye ateş açtığı sırada Fransa Dışişleri Bakanı Michèle Alliot-Marie, Fransız polislerinin “düzeni sağlaması” için Tunus diktatörüne “knowhow” (=uzmanlık bilgisi) aktarınasını istediğini belirtmişti. Fransa Kültür Bakanı Frédéric Mitterand ise, Bin Ali'yi diktatör olarak tanımlamanın “son derece abartılı” bir saptama olduğunu söylüyordu.

Avrupa Birliği Güvenlik Araştırmaları Enstitüsü'nün başı Alvaro de Vasconcelos, 25 Ocak'ta Der Spiegel'de yayınlanan bir söyleşisinde, AB'nin Tunus'taki Bin Ali yönetimi ve benzerleriyle işbirliği içinde olduğunu şu sözlerle itiraf ediyordu: “AB ve özellikle jeografik olarak Tunus'a en yakın olan üye devletler Bin Ali rejimini fazlasıyla uzun bir süre hoş tuttular. Onlar statükoyu, demokrasi denemeleri yapmaktan daha güvenli bir seçenek olarak gördüler. Avrupalıların buna ilişkin korkularının altında İslâmcıların iktidarı ele geçirebilecekleri korkusu yatıyordu. Bugün bile çoğu, otoriter Arap rejimlerini kötüünün iyisi sayıyor.”

kullanarak bastırmamalarını vb., ayağa kalkmış olan yığınlara ise “sakin” olmalarını ve “ılımlı” bir rota izlemelerini öneriyorlar. (Ama devrimci yığınlar bugüne kadar fazlasıyla “sakin” olmuş, polise, karşı-devrimci çetelere ve Mübarek kliğinin üyelerine fazlasıyla “ılımlı” bir tutum almış, yani devrimci otoritelerini kurmak ve yaşama geçirmek için çok az şey yapmışlardır. Demek ki yığınların “sakin” değil daha “öfkeli” olmaları, “ılımlı” değil daha “aşırı” olmaları gerekiyor.) ABD ve AB emperyalistleri böylelikle, hem yüzyıllardır bu ülkelerin Arap halklarına karşı işledikleri ağır suçları unutturmayı, hem de dikkatleri perde arkasında ve kulislerde yürüttükleri iç tartışmalardan uzaklaştırmayı umuyorlar. Bu tartışmaların değişmez konusu; ayağa kalkan yığınların nasıl dizginleneceği, gerekirse nasıl ezileceği, bu hengâmeden en az zararla nasıl çıkılacağı ve devrim yangınının diğer ülkelere sıçramasının nasıl önleneceğidir. Ne var ki, devrimci yığın hareketinin basıncının etkisi altında bulunan karşı-devrim kampı içindeki anlaşmazlık ve sürtüşmeler, bir panik yaşamakta olan İsrail yöneticilerinin -ABD’ni suçlamaya kadar götüren- uzlaşmaz tutumu ve ABD emperyalistlerinin funda- mentalist İslâm’ın egemenliğiyle sonuçlanacak ikinci bir İran devrimi korkusu, daha doğrusu saplantısı, devrimin düşmanlarının kendi çıkarları açısından yeterince rasyonel bir politika izlemelerini zorlaştırıyor.¹⁷¹

Gene de emperyalist burjuvazinin devrimi bastırma konusunda oldukça zengin bir repertuara sahip olduğu unutulmamalı. Bunların

¹⁷¹ Mısır ile İran arasında bir paralellik kurma çabaları çok gerçekçi değil. Her şeyden önce, düzen için sözcüğün herhangi bir anlamında tehdit oluşturmayan Müslüman Kardeşler, ne 1979 İranı’ndaki Ayetullahların manevî otoritesine sahipler; ne de onlar kadar “radikal” bir tutuma. Mısır’ın, önemli ölçüde turizme bağımlı -ve küçümsenmeyecek bir bölümü azınlıkta olan Kıptilerden oluşan- kent orta ve küçük burjuvazisi, 1979 İranı’nda mollaları parasal ve siyasal olarak destekleyen “bazar” esnafından oldukça farklı. Mısır, İran gibi petrol ve doğal gaz kaynakları bulunmayan, tarıma elverişli arazisi son derece sınırlı olan ve esas gelirini turizmden ve Süveyş Kanalı’ndan elde edilen geçiş ücretleri ile görece sınırlı bir imalat sanayisi ve tarımdan elde eden ve bu objektif koşullardan ötürü fazlasıyla dışa bağımlı bir ülke. Böyle bir ülkede işbaşına gelebilecek olan Müslüman Kardeşler türünden bir İslâmî partinin ABD ve AB emperyalistleriyle cepheden bir çatışmaya girmesi neredeyse olanaksız. (Bütün bu sorunlara, geçtiğimiz günlerde referandum sonucu bağımsızlığını ilân eden Güney Sudan’da Batı-yanlısı bir rejimin iktidara gelmiş olması eklenmeli. Bilindiği gibi, Mısır ekonomisinin can damarını oluşturan Nil’in kaynağı Güney Sudan’da bulunuyor.) Tabii bu objektif koşullar, Mısır’da iktidarı ele geçirmesi hâlinde devrimci proletarya ve bağlaşıklarını da olağanın ötesinde zorluklarla karşı karşıya bırakacak ve belki de onu komşu ülkelerdeki devrimci hareketi bütün gücüyle desteklemeye zorlayacaktır.

arasında; Tunus'ta ve/ ya da Mısır'da yapılmış ve yapılmakta olduğu gibi eski rejimi bazı göstermelik ödünler ve personel değişiklikleriyle sürdürmeye çalışmak, sivil polisleri, mafyavari çeteleri vb. kullanarak bir kargaşa ve terör ortamı yaratmak, yığın hareketinin saygınlığını lekelemek için tapınaklara, evlere ve mağazalara saldırılar düzenlemek, ayağa kalkan yığınları içi boş vaatlerle aldatmak, yığınların sonuç almayan ve birbirini yineleyen gösterilerden usanmasını beklemek, sıkıyönetim ve askerî darbe sopası sallamak vb. var. Onlar, koşulların olgunlaşması hâlinde ise Mübarek kliğinin yerine, en azından ABD ve İsrail'e açıkça karşı tutum almayan bir askerî yönetim geçirmeyi plânlıyorlar. Bugüne kadar devrimci yığın hareketi, onların bu doğrultudaki çabalarını etkisizleştirmeyi başardı. Ne var ki olduğu yerde saymaya devam ettiği ve gerici rejim üzerinde baskısını yoğunlaştırarak hiç olmazsa bazı taktiksel zaferler kazanmadığı takdirde yapılan özveriler bir yerde boşa gidebilir.

Devrimci bir önderlikten yoksun olan Arap işçi ve emekçilerinin karşı karşıya bulunduğu en büyük tehlikenin, iktidarı ele geçirme konusunda net bir tutuma sahip olmamalarından ve silâhlı kuvvetlere ilişkin yanılsamalarından kaynaklandığını söyleyebiliriz. Örneğin, Kuzey Afrika ve Ortadoğu devrimleri açısından belirleyici öneme sahip olan Mısır'da, varolan gerici devlet aygıtının yıkılması ve bir işçi-emekçi iktidarının kurulmasına, ülkenin ABD-İsrail ikilisiyle bağlarını koparması ya da zayıflatmasına ilişkin herhangi bir talebe rastlanmamakta, tepkiler Mübarek ve onun yakın çevresinin suçları üzerinde yoğunlaşmış gözükmektedir; öte yandan, gerici orduya alternatif bir devrimci silâhlı örgütlenme hazırlığı da gözükmemekte ya da buna ilişkin talepler de duyulmamaktadır. Bir yanlış anlamaya meydan vermemek için, sokağa çıkmış olan göstericilerin, karşılarına dikilen üniformalı işçi ve emekçilerle kardeşleşme ve onları kazanma tutumunun asla yanlış olmadığıнын altını çizmem gerekir. Lenin, 29 Ağustos 1906'da yayımlanan "Moskova Ayaklanmasının Dersleri" adlı makalesinde şöyle demişti:

"Aslında askerî birliklerin her gerçek halk hareketi sırasında kaçınılmaz olan yalpalaması, devrimci savaşımın şiddetlendiği durumlarda gerçek *bir askerî birlikleri kazanma kavgasına* yol açar."¹⁷² Yüzbinlerin ve milyonların son derece meşru taleplerle sokaklara döküldüğü koşullarda, yığınların devrimci ruh hâlinde mutlaka etkilenecek olan sıradan askerlerin ve hatta küçük rütbeli subayların silâhlarını kolay kolay halka çeviremeyecekleri, hatta

¹⁷² Selected Works, Cilt 3, Londra, Martin Lawrence Ltd., s. 349.

halkın saflarına geçebilecekleri doğrudur. Son çözümlemede, özellikle emperyalizmin ve iktidardaki gerici burjuvazinin baskı aracı olan orduyla halk arasında çelişmenin keskinleştiği ve iç savaşın gündeme geldiği koşullarda, devrimci öncünün ve devrimci yığınların silâhlı kuvvetlerin en azından bir bölümünü kazanma yolunda inatçı ve sistemli bir çaba göstermesi devrimin yazgısı bakımından her zaman büyük önem taşır.

Gerek Tunus'ta ve gerekse Mısır'da dikta rejimleri yığınları, öncelikle ve esas olarak polis aygıtını kullanarak denetim altında tutmuş ve ezmişlerdir. Dahası, Mısır'ın somut koşullarında ordunun -ülkeyi Britanya hegemonyasından ve monarşiden kurtaran- 1952 devrimini gerçekleştirmiş ve 1948-49'da, 1956'da, 1967'de ve 1974'de İsrail'e karşı savaşmış olmasından da kaynaklanan kısmî bir meşruiyete sahip olduğu gözardı edilemez. Ancak, zamanla bu kısmî meşruiyetin belli ölçüde zayıfladığı da tahmin edilebilir. Mısır ordusu 1978 Camp David Anlaşması'ndan bu yana ABD-İsrail eksenine çok yakın bir ilişki içine girmiş, âdeta bu ikili tarafından denetlenir hâle gelmiştir. Bu ordu, Siyonist işgalcilerin Filistin halkına karşı gerçekleştirdiği kıyım ve savaş suçlarına ortaklık etmiş, ABD ve ortaklarının Arap ve İslâm halklarına karşı işlediği savaş suçlarına en azından dolaylı destek vermiş ve böylelikle Mısır halkının ulusal gurur duygusunu incitmiştir. Bunlara; ordunun -İsrail'le aynı safta kalması için- ABD'nden, yılda 1.3 milyar dolar tutarında askerî donanım ve malî destek (ya da rüşvet) aldığı, ordu üst kademesinin bireysel ya da kollektif olarak sahip olduğu işletmeler aracılığıyla Mısır işbirlikçi burjuvazisinin neredeyse en önemli fraksiyonunu oluşturduğu, yani aynı zamanda sokaklara dökülen Mısır işçi ve emekçilerinin yarattığı artık-değere el koyan bir güç olduğu gerçeklerini eklemeliyiz.

Bu koşullarda, ayağa kalkan Mısır işçi ve emekçilerinin özelde orduya ve genelde devlete ilişkin yanılsamalarından devrimci pratiğin ateşi içinde kurtulmaları ve devrimci bir işçi-emekçi iktidarının çekirdeğini oluşturacak olan özerk bir silâhlı örgütlenmeye gitmeleri, devrimin ilerlemesinin çıkarları açısından yaşamsal bir önem taşımaktadır. 2 Şubat'ta polisin de içinde yer aldığı Mübarek-yanlısı gerici güruhların Kahire'nin Tahrir meydanındaki göstericilere karşı gerçekleştirdiği ve 3 Şubat'ta da devam eden kanlı saldırılar, bunun gereğini ve vazgeçilmezliğini bir kez daha ortaya koymuştur.

Ordunun 31 Ocak'ta, göstericilere karşı zor kullanmayacağı yolundaki açıklamasını bu olgular ışığında değerlendirebiliriz. ABD

emperyalizminin şeffleri, Mısır'da burjuva egemenliğinin asıl ve sonal güvencesi konumunda bulunan ordunun, giderek derinleşmekte olan bir iç savaş ortamında bölünebileceğinden, bununla sokağa dökülen yığınların daha da radikalleşmesine yol açabileceğinden kaygılanıyorlar. Gerek ABD ve gerekse AB emperyalistlerinin yığınlara "sakin" ve "ılımlı" davranmayı önermelerinin nedeni de bu. Bu bay ve bayanların tercihi, Muhammet El Baradei gibi liberal burjuva isimlerin önderliğinde kurulacak ordu ağırlıklı bir "geçiş hükümeti" aracılığıyla yığınların devrimci enerjisinin söndürülmesi ve kapitalist-emperyalist statükonun sürdürülmesine doğru kayıyor. Mısır işçi ve emekçilerinin çıkarları ise tam tersine, devrimin sonuna kadar götürülmesini ve sadece Mübarek kliğinin değil, onun sınıfsal dayanaklarının da yıkılmasını ve siyasal gericiliğin ve emperyalizmin kesin bir yenilgiye uğratılmasını gerektiriyor. Arap ülkelerinin ve tüm dünyanın sömürülen yığınlarının ve gerçek devrimcilerinin dileği Mısır devriminin sefil bir uzlaşmayla değil, sahici bir halk devrimiyle noktalanması ve giderek sosyalist bir devrime yönelmesidir.

Kuzey Afrika ve Ortadoğu Devrimi Üzerine Bir Tartışma

5-6 Şubat 2011

Rudra Yoldaşın Kuzey Afrika ve Ortadoğu'daki
Güncel Bunalıma Yaklaşımının Eleştirisi¹⁷³

10 Şubat 2011'de yenilendi ve genişletildi

Son bir kaç haftadır tam gözlerimizin önünde gelişen gerçek bir halk devrimine tanık oluyoruz. En ön safında Mısırlı yığınların durduğu Arap emekçi gençliği ve yığınları, ABD destekli gerici ve faşist rejimlere ağır darbeler indiriyorlar. Onlar, devrimin asla unutulmuş bir ütopya olmadığını duyuruyorlar; hayır, devrim mutlak ve ivedi bir gereksinimdir! Devrimler halkların bayramlarıdır. Böylesi dönemlerde, nüfusun en yoksun ve en fazla ezilmiş katmanları öne çıkmaya başlarlar; egemen sınıflarının, devlet aygıtlarının ve satın alınmış burjuva aydınlarının önemsemediği ve aşağıladığı sıradan insanlar, kahramanlar gibi davranmaya başlarlar. Bu koşullarda, kendilerine dayatılan despotik rejimlerin iktidarsızlığa mahkûm ettiği emekçi insanlığın heyecan ve coşkusunu hissetmemek olanaksızdır. Bugün, Mısır işçilerini, gençlerini ve emekçi köylülerini 1981'den bu yana ezmekte olan böyle bir despot -Hüsnü Mübarek- ve kliği devrilmek üzere. En azından, hemen hemen hepsi ABD-İsrail-Britanya neo-faşist ekseninin vasallarının boyunduruğu altında olan Arap ülkeleri açısından Mısır'daki gelişmelerin sembolik önemi son derece büyüktür. Ben bu olayın, Arap işçileri ve halkları açısından yeni bir dönemin başlangıcı olacağını ve bölge ülkelerindeki işçilerin ve halkların kitlesel uyanışına katkıda bulunacağını umuyor ve buna inanıyorum. Hareketin bu noktadan daha ileri gidememesi ya da askerî zorla bastırılması hâlinde bile çok şey başarılmış olacaktır; savaşan halkın bu ayaklanma haftaları içinde edindiği değerli deneyimler,

¹⁷³ Bu makale, Stalinist List üyeleri arasında sürdürülen bir tartışma sürecinde İngilizce olarak hazırlanmış ve ardından Türkçeye çevrilmiştir.

mutlaka onların önümüzdeki yıllarda sürdüreceği demokrasi ve sosyalizm savaşımına katkı yapacak ve bu savaşımları olumlu yönde etkileyecektir.

Devrimci yığın hareketi herkesi; sınıfları, siyasal partileri, bireyleri vb. sınavdan geçiriyor. Ve o herkesi, açık ve kayıtsız koşulsuz bir tutum almaya zorluyor: Ya yığınların safındasınız, ya da onlara karşısınız. Ben bu bağlamda bu Liste'nin üyesi olan ve Mısır'da ve diğer yerlerde ilerlemekte olan devrimci dalganın tarihsel önemini kavramamakla kalmayan ve bazı uç durumlarda bu dalgayı küçümseyen ve önemsiz gösteren bazı yoldaşların tutumlarından duyduğum hayal kırıklığını ve onlara yönelik eleştirilerimi bir kez daha dile getirmek istiyorum. Bazı Liste üyeleri daha da ileri giderek, milyonlarca ve milyonlarca işçi ve gencin seferber olduğu devrimci hareketi ABD emperyalistlerinin bir manipülasyonu gibi göstermeye çalıştılar. Onlar, burjuva ve anti-komünist "uzmanlara" dayanarak bizi, "Mısır'daki ayaklanmanın Washington tarafından tezgâhlandığı"na inandırmak için uğraştılar. Onlar, devrimin somut gerçekliğinden ne kadar da kopuklar! Tersine, bilincinde olmasalar da "Washington tarafından manipüle edilenler" kendileridir. Onlar, genel olarak emperyalizmi ve özel olarak ABD emperyalizmini "yenilmez" ve "her şeye kadir" saymakla sadece kendilerinin işçilere ve gençlere olan inançsızlıklarını ve ideolojik ve siyasal iktidarsızlıklarını sergilemektedirler.

Rudra yoldaş şunları yazmıştı:

"İşbaşındaki diktatör gittikten sonra devrim kimin gösterdiği yön, yol haritası, hedefler plânına göre gelişecek? Mısır'daki savaşımında, buna katılan insanların sayısı kadar ideoloji olabilir. Şu anda Mısırlılar sadece Mübarek ve rejimini defetmek istiyorlar. Peki, daha sonra ne olacak? Alternatifler neler? Devrim hangi biçime bürünecek? Mübarek sonrası dönemde rehberlik edecek bir ideoloji ve hareket kesinlikle yok; siyaset ve önderlik boşluğu koşullarında halk kendisine hangi seçenek dayatılırsa onu kabul edecek ve radikal İslâmcılar bu fırsata balıklama atlamaya hazırlar."

Ne yazık ki Rudra, benim bir önceki mesajımda yapmış olduğum eleştiriye doğruluyor. Ben, devrimci bir durumun varlığına rağmen Mısırlı kitlelere rehberlik edecek bir devrimci önderliğin yokluğunun bütünüyle farkındayım. Ben, Mısırlı kitlelerin yeterince devrimci talepler ileri sürmediklerinin ve kendilerini Mübarek ve kliğinin

defedilmesiyle sınırlamış olduklarının da bütünüyle farkındayım. Peki, ne çıkar bundan? Soru şu: NE YAPMALI? BİZ/ KOMÜNİSTLER NE YAPACAĞIZ? (Ya da Rudra şu anda Mısır'da olmuş olsaydı ne yapacaktı?) Milyonlarca sıradan emekçi ölüme meydan okur ve faşist rejimin zorbalarına kafa tutarken oturup eksikliklerimizden ve kitlelerin düşük siyasal bilinç düzeylerinden ötürü gözyaşı mı dökceğiz? YOKSA savaşıma katılacak, bu süreç içinde komünist öncüyü inşa etmek için uğraşacak ve hareketi yapabildiğimiz kadar ileri çekmeye mi çalışacağız? Ve Müslüman Kardeşler'in ya da diğer burjuva partilerinin siyasal iktidarı ele geçirme olasılıklarının daha/ çok daha fazla olduğu bahanesiyle savaşımın uzağında mı duracağız? Bir önceki mesajımda bu konuyu ele almış ve şöyle demiştim: "İster Tunus'ta, Mısır'da, Ürdün'de vb. olsunlar, isterse dünyanın başka yerlerinde, gerçek komünistler, 1) ABD-yanlısı gerici/ faşist rejimlere karşı savaşıma katılmalı ve 2) savaşımın ateşi içinde devrimci ya da komünist önderliklerin oluşturulması ve kitleler tarafından kabul edilmesi için uğraş vermelidirler."

Hiçbir devrimci öncü, Mısır'daki devrimci ya da komünist güçlerden çok daha iyi örgütlenmiş de olsa, sınıf güçlerinin karşılıklı etkileşiminin sonuçlarını önceden kesenkes bilemez. Rusya'daki 1917 Şubat Devrimi Bolşevikler ya da başka herhangi bir grup tarafından başlatılmamış, tersine esas olarak kendiliğinden gelme bir hareket olarak başlamıştı; Bolşevikler bu süreçte ağır basıp basamayacaklarını önceden bilmiyorlardı ve bilemezlerdi de. İlk kez 1905 Devrimi sırasında ortaya çıkmış olan Sovyetlerin ya da Konseylerin Bolşevikler ya da herhangi bir başka grup tarafından değil sıradan işçiler (ve askerler) tarafından oluşturulduğunu da anımsamamız gerekir. Biz, savaşımın sonucu hakkında kesin bir güvenceye sahip olmadığımız bahanesiyle devrimci kitle hareketine katılmayı reddedemeyiz. Bunu beklemek, sorunlara son derece ukalâca, kibirli ve devrimci-olmayan bir tarzda bakmak demektir. Aslında bu, siyasal iktidarsızlık vazetmek anlamına gelir. Rudra devrimci önderliğin önemini vurgulamakla birlikte, "...kitleler sol ideolojiyle eğitilmiş değiller ve Marksizmi çekici bulmuyorlar" derken sağ oportünist ve khvostist bir tutum takınmış oluyor. İşçiler kendi başlarına devrimci siyasal bilinç edinemeyeceklerine göre -ki o durumda bir komünist partisine gerek kalmazdı- kitleleri eğitmek ve "Marksizmi onlar için "çekici kılmak" BİZİM GÖREVİMİZDİR. Ancak bu görev, uzaktan nutuk atmak, tarafsız bir tutum takınmayı öğütlemek ve savaşımından uzak kalmak suretiyle yerine getirilemez.

Mısır'daki durum üzerine çok fazla bir şey söyleyemeyeceğim: Mısırlı kitleler kısa erimde çok önemli kazanımlar elde edemeyebilirler; onlar, daha az baskıcı olmakla birlikte yeni bir burjuva rejiminin kurulmasına engel olamayabilirler; dahası onların hareketi kuvvet kullanılarak ezilebilir de. Ancak hiç kimse onların, son haftaların savaşmaları içinde çok değerli deneyimler edindikleri gerçeğini yadsıyamaz. Onlar en azından, ABD-İsrail destekli faşist diktatörlüğün kendilerine dayattığı korku duvarını ve çaresizlik atmosferini yıktılar; başlıbaşına önem taşıyan bu kazanımın onların kısa ve orta erimli savaşmaları üzerinde olumlu etkileri olacaktır. Onlar, gelecekte burjuvaziye ve emperyalizme karşı verecekleri savaşılarda bu derslere dayanacak ve onlardan yararlanacaklardır. Şu çok önemli hususu da eklemeliyim: Devrimci durumlarda kitlelerin siyasal eğitimi, "normal" zamanlarda olduğundan yüzlerce ya da binlerce kez daha hızlı bir biçimde gerçekleşir. Marks işte bundan ötürü, "Fransa'da Sınıf Savaşmaları" adlı yapıtında, "Devrimler tarihin lokomotifleridir" diyordu. Bugün, Tunus ve Mısır'daki tamamlanmamış devrimler de Kuzey Afrika, Ortadoğu ve ötesi için "tarihin lokomotifi" rolünü oynamaktadırlar. Bulundukları noktadan daha ileri gidemeseler de bu devrimlerin bu geniş bölgeyi etkilemeye devam edecekleri kesindir.

Mısır'da devrimci güçlerin çok zayıf oldukları doğru. Müslüman Kardeşler'in, muhalefetin en örgütlü ve güçlü bölümü olduğu da. Dahası silâhlı kuvvetlerin, yeni statükoda daha da önemli bir rol oynamaları olasılığı yüksek. Dolayısıyla, sınıf güçlerinin gerçekçi bir değerlendirmesini yapmaya çalıştığımızda, bugünkü durumdan devrimci bir hükümetin doğması olasılığı konusunda fazla iyimser olamayacağımız açık. Ama belli de olmaz. Mısır ve ötesinde pek çok bilinmeyen husus ve bölgede önemli çıkarları olan pek çok aktör var. Eğer siyasal bunalım derinleşir, kitlelerle ordu ve polis arasında kanlı çatışmalar meydana gelir ve bir iç savaş yaşanırsa, beklenmedik olanaklar doğabilir. Böylesi koşullarda ordu içinde bir çatlamanın oluşması ve ordunun bir bölümünün halkın saflarında yer alması söz konusu olabilir. (Mübarek kliğinin bugüne kadar orduya, göstericilere karşı zor kullanma buyruğu vermekten kaçınmasının nedeninin bu olabileceğini düşünüyorum. Ama kitlelerin devrimci kararlılığı zayıflarsa durum olumsuz doğrultuda değişebilir.) Lenin Eylül 1906'da şöyle diyordu:

"Aslında askerî birliklerin her gerçek halk hareketi sırasında

kaçınılmaz olan yalpalaması, devrimci savaşımın şiddetlendiği durumlarda gerçek *bir askeri birlikleri kazanma kavgasına* yol açar.”¹⁷⁴

Rudra yoldaş şunları yazmıştı:

“Açık konuşmak gerekirse, dinsel yönelimli ideoloji ya da grubun anti-emperyalist mi ya da pro-emperyalist mi olduğu umurunda değil. Bana göre hepsi, ister Hristiyan, ister Müslüman, ister Hindu, ister Budist vb. olsunlar, hepsi de aynı geri, geriletici, dejenere bataklığı temsil ederler ve dolayısıyla her tür ve renkten gericilerle aynı tarafta dururlar.”

Burada Rudra yoldaşın, İDEOLOJİK düzeydeki savaşımla SİYASAL düzeydeki savaşım arasında ayırım yapamadığını ve onları birbirine karıştırdığını sanıyorum. Elbette, ideolojik düzeydeki savaşım siyasal düzeydeki savaşımdan kopuk olmadığı gibi bu ikisi birbirinden yalıtılmış da değildir. Ancak bu ikincisi birincisine indirgenemez ve onunla eşitlenemez. Özünde hepsi de dünyaya idealist tarzda bakmanın bir anlatımı olan dinlere karşı olma tutumumuz, otomatik olarak belli bir siyasal tutuma tercüme edilemez; dolayısıyla dinsel renk taşıyan bütün siyasal hareketleri kınayamaz, bunların hepsini gerici ya da karşı-devrimci olarak niteleyemeyiz. Dinsel retorik kullanan ya da dinsel bir ideolojisi olan demokratik ve özellikle de ulusal kurtuluş hareketleri geçmişte de olmuştur ve bugün de bulunmaktadır. Bunun bir örneği, Latin Amerika’daki bazı Hristiyan renkli hareketlerin benimsediği “kurtuluş teolojisi”dir. Bu hareketin taraftarları, özellikle 1950’li, 1960’lı ve 1970’li yıllarda Hazreti İsa’nın öğretilerini geleneksel-olmayan bir tarzda yorumlamış ve ABD’nin desteklediği diktatörlüklere ve oligarşik rejimlere karşı çıkmış, hatta bu nedenle gerek gerici Vatikan’ın ve gerekse kendi ülkelerindeki gerici Katolik hiyerarşisinin gazabını üzerlerine çekmişlerdi. Dinin toplumsal yaşamda oynadığı rol esas olarak kapitalizmin gelişmesine paralel olarak azalır. Dolayısıyla din, birincil olarak ekonomik ve toplumsal gerilikleri ve kısmen de İslâmın özgül nitelikleri nedeniyle Müslüman ülkelerde çok daha önemli bir rol oynamaktadır.

Dinsel renk taşıyan siyasal hareketlere karşı tutumumuz, esas itibariyle diğer komünist-olmayan siyasal hareketlere karşı tutumumuzdan farksızdır; faşizme, emperyalizme ve siyasal gericiliğe karşı savaştıkları sürece ve ölçüde onları destekler ve

¹⁷⁴ “Moskova Ayaklanmasının Dersleri”, Selected Works, Cilt 3, London, Martin Lawrence Ltd., s. 349.

onlarla bağlaşımlar oluştururuz. Ama aynı zamanda, işçileri ve diğer yoksul emekçileri komünizm ve proleter devrimi ruhuyla eğitmek için, onları bağımsız sınıf örgütlerinde biraraya getirmek ve devrimci süreçte proletaryanın hegemonyasını kurmak için uğraşırız. Aynı biçimde, dine karşı tutumundan bütünüyle bağımsız olarak her türden gerici, pro-emperyalist ve karşı-devrimci hareketlere karşı savaşım veririz.

Rudra yoldaş şunları yazmıştı:

“Ben hiçbir zaman, tarafsız olduğumu söylemedim; sadece gelişmelerin sonucu hakkında fazla iyimser olmadığımı söyledim. Şu anda önümüzde, yerini İslâmî bir diktatörlüğün alma olasılığı yüksek olan Washington destekli bir diktatörlük bulunuyor. Hepimiz; İran Şahını, sürgüne giden İranlı Marksist-Leninist Hikmet Mansur’u ve sonunda iktidarı kapan dinsel fanatik Ayetullahların komünistleri ve solcuları ezdiklerini biliyoruz.”

Elbette Rudra açıkça ve kesin bir biçimde, bu savaşımında tarafsız olduğunu söylemedi. Fakat, onun yaklaşımı kaçınılmaz olarak böylesi bir pratiksel duruşa yol açmaktadır. O, Mübarek kliğinin defedilmesinin ardından bugünkü siyasal bunalımın, solcu güçleri ezecek olan Müslüman Kardeşler ağırlıklı bir burjuva hükümetinin kurulmasına yol açmasını en güçlü olasılık olarak görüyor; dahası o böyle bir rejimin Mübarek rejiminden pek de farklı olmayacağını düşünüyor. Böyle akıl yürütenler, Mısır’da ya da başka yerlerdeki faşist rejimleri devirmek için sürdürülen halk savaşımına katılma yönünde sahici bir istek hissetmeyeceklerdir. Rudra’nın, gizli revizyonist/ Trotskist Hikmet Mansur’a ve onun anti-Marksist yaklaşımına göndermede bulunması bu değerlendirmemi doğruluyor. Mansur ve yandaşları, ABD emperyalizminin VE İslâmî fundamentalizmin eşit ölçüde tehlikeli olduğunu ileri sürdüler ve ABD emperyalizminin dünya halklarının baş düşmanı olduğunu REDDETTİLER. Aslında bu tutum, Mansur’un ve onun partisinin (İran İşçileri Komünist Partisi) genelde İslâmî fundamentalizmini ve özelde İran rejimini baş düşman olarak gördüklerini gözlerden gizleyen bir sis perdesinden başka bir şey değildi. Örneğin Hikmet Mansur, “11 Eylül’den Sonra Dünya” başlıklı yazısında bu saldırıları “dünyanın, teröristler arasındaki uluslararası savaşın yeni ve yıkıcı bir evresine girmesi” olarak tanımlıyordu. Ona göre uluslararası terörizm iki kamptan oluşuyordu. O şöyle diyordu:

“Bir kutupta en büyük devlet terörizmi ve uluslararası korkutma

ve şantaj mekanizması bulunuyor. Amerikan hükümeti ve yönetici eliti bu kampta...

“Karşı kutupta İslâmî terörizm ve gerici ve aşağılık siyasal İslâm bulunuyor. Amerika ve Batı’nın Soğuk Savaş sırasında Ortadoğu toplumlarında Sola karşı yerli bir tepki örgütlemenin aracı olarak yarattığı ve beslediği bu güçler, şimdi uluslararası terörizmin aktif bir kutbu ve Ortadoğu’daki iktidar kavgasının taraflarından biri hâline gelmişlerdir.”¹⁷⁵

Böylesi genellemelersavunulabilir bir nitelik taşımaz. Birbirinden çok farklı gruplar, hareketler ve partiler, hepsi de “İslâmcı” oldukları gerekçesiyle bir sepete doldurulamaz. El Kaide ve uzantıları gibi tümüyle gerici “İslâmcı” güçler olduğu gibi Lübnan’daki Hizbullah, Filistin’deki HAMAS ya da Afganistan’daki Taliban gibi, özü itibariyle ulusal kurtuluş örgütleri olan ve yabancı işgaline karşı savaştığı sürece OBJEKTİF OLARAK sınırlı bir ilerici rol oynayan “İslâmî” güçler de vardır. Rudra’nın anti-Marksist yaklaşımının hatalı karakterini kanıtlamak için daha fazla çaba harcamama gerek olmadığı kanısındayım. Bunu yapmaya çalışmak, bütün gerçek devrimci grupların ve kişilerin akıl düzeyine hakaret etmek anlamına gelir. Ne var ki, emperyalist burjuvazinin dünya görüşünü yansıtan bu gibi görüşlerin devrimci çevreler, hatta komünistler üzerinde belli ölçüde etkili olduğunu yadsıyamayız. Hikmet Mansur’un yaklaşımıyla özellikle ABD ve Batı Avrupa’da revaçta olan İslâm-karşıtı ve pro-Siyonist görüşlerin önemli ölçüde örtüştüğü gözönüne alındığında bunun hiç de şaşırtıcı olmadığı görülecektir. Ben, Rudra’nın yaklaşımının bu anti-Marksist eğilimin etkilerinden bağışık olmadığını düşünüyorum. Örneğin Rudra yoldaşın Hikmet’inkini andıran yaklaşımı onu, “somut koşulların somut analizi”ni (Lenin) yapmaya girişmeksizin İran ile Mısır’ı dogmatik bir tarzda eşitlemeye götürmektedir.

¹⁷⁵ Mansur, ABD’nin Afganistan’ı işgalini de destekledi. O aynı makalede, “Amerika’nın Afganistan’a saldırısı hakkında ne diyebiliriz?” diyor ve sözlerini şöyle sürdürüyordu: “‘Ellerinizi Afganistan’dan Çekin!’ tavrı ilerici ve ilkel bir tavır mıdır? Afganistan halkı ve muhalefeti size bunun böyle olmadığını söyleyeceklerdir. Bir katiller ve uyuşturucu tacirleri çetesi olan Taliban’ın yıkılması umudu Afganistan’daki siyasal güçleri canlandırmıştır. Taliban’ın yıkılması, insansal ve ilerici bir taleptir.” Bugün sağ olmuş olsaydı Mansur’un İran’a, ülkesini “İslâmî faşistler”den kurtarmak amacıyla yapılabilecek bir “humaniter emperyalist müdahale”yi de destekleyeceği ve böylesi bir saldırının yol açacağı kandökümünün ve sefaletin sorumluluğunu da paylaşmış olacağı hemen hemen kesindir.

Tarihsel materyalizmin temel ilkelerinden birinin çiğnenmesine dayanan bu yaklaşımın bir sonucu, son bir kaç haftayı çok hızlı bir siyasal eğitim kursunda geçirmiş olan Mısır halk kitlelerinin son derece önemli rolünü görmezden gelmektir. Dahası bu yaklaşım, Mısır'daki güncel bunalımın engin uluslararası ve bölgesel etkisinin gözardı edilmesine de yol açmaktadır. Mısır'daki ve Ortadoğu'daki sınıf güçlerinin bugünkü dizilişinin sonuçları ne olursa olsun, "Tunus-sonrası ve Mısır-sonrası" Ortadoğusu'nun eskisinden çok daha farklı bir yer olacağı bellidir. Mısır halkının ayaklanmasının yanı sıra, Tunus, Ürdün, Yemen vb. halklarının ayaklanmaları da, daha şimdiden ABD emperyalizminin siyasal stratejisine ağır darbeler indirmiş, Siyonist devletin ve ABD'nin yerel satraplarının konumlarını zayıflatmış ve Filistin ve Lübnan halklarının konumlarını güçlendirmiştir. Ben bu ayaklanmanın, Irak, Afganistan ve Pakistan halklarının ABD-NATO saldırılarına karşı savaşımalarını da olumlu bir biçimde etkileyeceğini düşünüyorum.

Rudra yoldaş şunları yazmıştı:

"Taliban, ikisi de dünyanın en gerici iki devletinin gizli servisleri olan CIA ve ISI (Pakistan askerî istihbaratı- G. A.) tarafından oluşturulmuştur. Onlar, Sovyetler Birliği Afganistan'da iken birbirleriyle çok sıkıydılar ve sol destekli Afganistan Demokratik Halk Partisi'ne ve Sovyetler Birliği'ne karşı olan bir şer odağıydılar. Taliban'ın ABD güçlerine karşı savaşmasının biricik nedeni, ABD'nin almakça eylemlerinin Afgan halkının ABD'nin entrikalarına karşı kuşkuyla yaklaşmasına yol açmış olması ve Taliban'ın yeniden iktidarı ve denetimi eline geçirmeyi istemesidir. Hepimiz Afganistan'ın onların yönetimi altında, yani (Necibullah'ın asıldığı) 1996'dan Aralık 2001'e kadar ne kadar kalkındığını biliyoruz."

Burada, gene bir dizi noktada farklı düşünüyoruz. Her şeyden önce, Taliban'ın "CIA ve ISI tarafından oluşturulmuş" olduğu saptaması yanlıştır ve büyük Batılı devletlerin sömürgeci kibirini yansıtmaktadır. Ne yazık ki bu kibir, bir ölçüde Avrupa'daki ve ABD'ndeki komünistlerin de değerlendirmelerini etkilemiştir. Emperyalistler ve onların istihbarat örgütleri bazı küçük çeteler oluşturabilirler; ama onlar geniş bir temele sahip bir toplumsal hareket YARATAMAZLAR. CIA, ISI ve diğerlerinin Rus işgalcilere karşı Mücahitleri desteklediği doğrudur. Bu güçlerin belli bir süre Taliban'ı teşvik ettikleri ve ona yardım ettikleri de doğrudur; ama onlar Taliban'ı yaratmamışlardır. Böyle bir toplumsal mühendislik

işini becermek, halkı tarih boyunca bir dizi işgalciye karşı savaşmış ve her renkten dış müdahaleye kesinlikle karşı olan Afganistan'da başka yerlerde olduğundan daha da zordur. Dahası, genelde emperyalizmi ve özelde ABD emperyalizmini, hemen hemen tüm diğer partileri ve hareketleri manipüle edebilecek her şeye kadir varlıklar olarak göstermek, hem gerçeklere uymamaktadır; hem de sağ oportünist bir bakış açısını ele verir. Burada Lenin'in emperyalizmi, "ayakları kilden bir dev" olarak tanımlamış olmasını anımsamalıyız. Hele böylesi hatalı saptamaları ABD'nin, İslâm halkları başta olmak üzere tüm dünya halklarını köleleştirme stratejisinin lime lime hâle geldiği bugünün koşullarında yapmak daha da kötü ve düpedüz acımasıdır. Kendilerini komünist, hatta Stalinist olarak isimlendiren bazı kişiler, etraflarında olup bitenleri anlayamıyorlarsa eğer, sağ oportünistler ya da sığ komünistler olarak nitelenmeyi hak ediyorlar demektir.

Olgulara bir göz atalım: Devasa askerî aygıtına, büyük malî olanaklarına ve başvurduğu vahşî zora rağmen ABD son 10 yıl içinde Ortadoğu'yu ve Orta Asya'yı yeniden biçimlendirme atağında ne denli başarılı olmuştur?

*O Irak'ta bir zafer kazanmış mıdır? Hayır. Irak halkına işgal nedeniyle çektiği çok büyük acılara rağmen ABD Irak halkına boyun eğdirememiştir. Bugün Irak'ta, İran'la görece iyi ilişkileri bulunan bir burjuva hükümet işbaşında.

*O Afganistan'da bir zafer kazanmış mıdır? Hayır. Çok sayıda NATO ülkesinin ve aralarında Rusya'nın da bulunduğu NATO üyesi olmayan ülkenin desteğine rağmen emperyalist saldırganlar, Afgan halkı ve Taliban karşısında giderek yenilgiye sürüklenmektedirler.

*O Lübnan ve Filistin'de bir zafer kazanmış mıdır? Hayır. Siyonist terörist bağlaşıklarını bu halkların üzerine salmasına rağmen ABD, onların görkemli direnişini ezememiştir. Lübnan Hizbullahı şimdi her zamankinden daha güçlüdür ve yakında bağlaşıklarıyla birlikte yeni hükümeti kuracaktır.

*O İran cephesinde bir zafer kazanmış mıdır? Hayır. ABD tarafından hazırlanan, BM "Güvenlik" Konseyi tarafından onanan, AB tarafından ve bir ölçüde Rusya ve Çin tarafından desteklenen yaptırımlara ve ABD ve İsrail kaynaklı terör eylemlerine, adam kaçırmalara ve sabotajlara hedef olmasına rağmen İran, sözümona uluslararası topluluğa meydan okumaya devam etmektedir.

*O Suriye ve Kuzey Kore cephelerinde bir zafer kazanmış mıdır? Hayır. Yaptığı siyasal baskı, provokasyon ve askerî gövde gösterilerine rağmen ABD, Şam'ın ve Pyongyang'ın direnişini kıramamıştır. Ve şimdi ise ABD'nin İkinci Dünya Savaşından sonra Ortadoğu'da kurmuş olduğu "güvenlik mimarisi" Tunus ve Mısır'daki gelişmeler nedeniyle ağır darbeler yemektedir. İnsanın bu olguları anlayabilmesi için bir uluslararası ilişkiler uzmanı olması gerekmiyor. Ancak bazan sahip oldukları önyargılar devrimci gözlemcileri, sıradan halkın bile anlayabildiği olguları anlamaktan alıkoyabilmektedir.

İkinci olarak Rudra, Necibullah'ın Taliban tarafından öldürülmesinden söz ediyor. Ancak onun, Rus sosyal-emperyalist işgalcilerinin ve onların Necibullah gibi kuklalarının öldürdüğü, yaraladığı, sakatladığı ve işkence ettiği çok büyük sayıdaki Afgan insanlarından da söz etmesi gerekirdi. Ve evleri, köyleri ve geçim kaynakları yok edilen, ülkelerini terketmek zorunda bırakılan Afgan insanlarından. Rudra yoldaş, Necibullah'ın öldürülmesinden ötürü duyduğu kızgınlığı dile getiriyor. Peki onun, ölçülemeyecek kadar daha büyük ölçüde kayıplar veren Afgan halkı için de üzülmesi gerekmez miydi? Acaba bu halkın katlanmak zorunda bırakıldığı büyük trajediye karşı kayıtsız kaldığını söylesem kendisine haksızlık etmiş olur muyum? Sanmıyorum. Resmî rakamlara göre Rus işgalcileri 1979-89 yılları arasında 15,000 asker yitirdiler. Bu savaşta 85,000 dolayında işgalci asker de yaralandı ve sakat kaldı. Öte yandan, Rus işgali sonucunda Afgan halkının kayıplarının 1 milyon dolayında olduğu, yaklaşık 3 milyon Afgan'ın yaralandığı ve sakat kaldığı genel kabul görmektedir. En az 5 milyon Afgan ülkesinden kaçmış ve 2 milyon Afgan ise ülke sınırları içinde yer değiştirmek zorunda kalmıştır. Kendisine, bütün bu korkunç kayıpların nüfusu 1980'de sadece 15 milyon, 1985'de 16.8 milyon ve 1990'da 18.5 milyon dolayında olduğu tahmin edilen bir ülkede meydana geldiğini anımsatmak isterim. Acaba o, Afgan halkının tâbi tutulduğu saldırının ve çektiği acının boyutlarını gözünün önüne getirebilir mi? Bu rakamlara göre, nüfusun en az yüzde 6'sı yaşamını yitirdi; yüzde 18'i yaralandı ve sakat kaldı, yüzde 30'una yakını ülkesini terketti ve yüzde 12'si Afganistan'ın başka bir bölgesine kaçmak zorunda kaldı. Bu akıl almaz kayıpların esas nedeni Rusya'nın Afganistan'ı işgal etmesiydi. Rus işgalcilerinin geride bıraktığı ve bugün bile insanları öldürmeye ve sakatlamaya devam eden kara mayınlarını ve bu son derece yoksul ülkenin, sulama kanalları da içinde olmak üzere, zaten yetersiz altyapısının Rus bombardımanı sonucunda tahrip edilmesini

anmıyorum bile. Bu trajedinin/ katliamın boyutları bugün hemen hemen unutulmuş gibidir. Neden? Bunun nedeni Afgan halkının, kendilerini komünist ya da Stalinist sayanların bazıları tarafından bile ilkel bir halk ya da insanaltı/ untermenschen yaratıklar olarak kabul edilmesi midir? Bunu bilmiyorum. Ama bir şeyden eminim: Stalin bugün sağ olmuş olsaydı, böylesi tutumların Batı sömürgeciliğinin ve “Beyaz Adamın üstünlüğü” ırkçı yaklaşımının damgasını taşıdığını söyler ve onları lânetlerdi. “Leninizmin İlkeleri” adlı yapıtında İkinci Enternasyonal’in sözde kahramanlarını eleştirirken Stalin şunları söylüyordu:

“Ulusal baskının en zâlimine ve en canavarcasına uğrayan Asya ve Afrika halklarının yüz milyonları, çoğu zaman, onların görüş alanının dışında kalıyordu. Siyahlar ile Beyazları, ‘uygar’lar ile ‘uygar olmayan’ları bir tutmaya bir türlü karar verilemiyordu... Leninizm, bu açık uygunsuzluğun maskesini düşürmüştür, beyazı siyahtan, Avrupalıyı Asyalıdan, emperyalizmin ‘uygar’ kölesini ‘uygar’ olmayan kölesinden ayıran duvarı yıkmış ve böylece ulusal sorunu, sömürgeler sorununa bağlamıştır.”¹⁷⁶

Evet, Taliban ilerici bir güç değildir ve demokratik ya da “cumhuriyetçi” bir programa da sahip değildir. Bu fenomenin altında yatan tarihsel, ekonomik, siyasal ve kültürel nedenler üzerinde tartışabiliriz. Ancak biz, Taliban’ın yabancı boyunduruğundan kurtulmayı özleyen Afgan halkının çoğunluğunu temsil ettiğini, onun (ve ondan önce işgale karşı savaşmış olan değişik mücahit gruplarının) onlarca yıl devam eden işgaller ve iç savaşlarda yakılıp yıkılmış olan bir ülkenin halkının bağımsızlık savaşına önderlik ettiği olgusunu unutamayız. Başka bir ülkeyi işgal etmemiş olan ve kendi topraklarında işgalci güçlere karşı savaşan Mücahitlerden ve Taliban’dan “şer odağı” olarak söz etmek, ama Afganistan’ı işgal eden ve bir milyondan fazla insanın ölümüne yol açan Rus işgalcilerini “ilerici bir güç” olarak tanımlamak çok açık bir haksızlıktır. Rus istilacıların çekilmesinin ardından, değişik ülkelerin de kışkırttığı Mücahit gruplarının kendi aralarında gerici bir iç savaş sürdürdükleri ve yer yer halka baskı uyguladıkları doğrudur. Hatta, Rus işgalcilerinin desteklediği iç güçlerin, daha geri olan Mücahitlere ve/ ya da Taliban’a göre daha ilerici, ya da isterseniz daha “cumhuriyetçi” olduğu bile söylenebilir. Fakat bu güçler aynı zamanda, Afganistan’a ölüm ve yıkım yağdıran, köyleri yakan ve bombardıman eden işgalcilerin ajanlarıydılar. “Bir ülkedeki cumhuriyetçi hareketin” diyordu Lenin,

¹⁷⁶ *Leninizmin İlkeleri*, Ankara, Sol Yayınları, s. 69-70.

“başka ülkelerin din adamlarının ya da malî-monarşist çevrelerinin entrikalarının bir aletinden başka bir şey olmaması olanaklıdır; öyle olduğu takdirde biz o özel, somut hareketi desteklememeliyiz; fakat bu gerekçeyle cumhuriyet talebini uluslararası Sosyal-Demokrasinin programından çıkarıp atmak gülünç olurdu.”¹⁷⁷

Ne var ki eski işgalcileri (Ruslar) savunmakla yetinmeyen Rudra yoldaş, günümüz işgalcilerini de (Amerikalılar) savunma eğilimindedir. Onun gibi tartışır ve “Taliban’ın ABD güçlerine karşı savaşmasının biricik nedeni, ABD’nin ahmakça eylemlerinin Afgan halkının ABD’nin entrikalarına karşı kuşkuyla yaklaşmasına yol açmış olması ve Taliban’ın yeniden iktidarı ve denetimi eline geçirmeyi istemesidir” dersek, çok ağır bir hata işlemiş ve sosyal-emperyalist bir konuma düşmüş oluruz. Afgan halkının ulusal kurtuluş savaşına kayıtsız kalmak ve ABD-NATO saldırganları ile Taliban’ın yönettiği Afgan halkı arasında tarafsızlık konumunu seçmek, ABD-NATO tarafını desteklemekten pek de farklı değildir. Tutarlı enternasyonalistler ABD emperyalistleri ve onların ortaklarının/ kuklalarının “ahmakça eylemler” yaptığını DEĞİL, ülkeleri onlarca yıl boyunca emperyalist saldırganlık ve iç çatışmalar nedeniyle yakılıp yıkılmış olan Afgan halkına karşı SAVAŞ SUÇLARI işlediğini söylerler. Bugün, Taliban’ın ileri sürdüğü ideolojik argümanlara ve kullandığı dinsel söyleme rağmen, Afgan halkının dünyanın en gerici güçlerine karşı sürdürdüğü savaşım bir ulusal kurtuluş savaşımıdır. Lenin ve Stalin, zamanın süper devleti olan Britanya’ya karşı bir kaç kez savaşmış olan Afgan halkının bağımsızlık özleminin farkındaydılar ve onun kavgasını tutarlı bir tarzda desteklemişlerdi. “Emperyalist baskı koşulları içinde” diyordu Stalin, “ulusal hareketlerin devrimci niteliği, harekette kesenkes proleter unsurların varlığını, hareketin devrimci ya da cumhuriyetçi programının varlığını, hareketin demokratik bir temelini varlığını gerektirmez. Afgan emirinin Afganistan’ın bağımsızlığı için savaşımı, emirin ve yandaşlarının kraliyetçi niteliğine karşın, nesnel olarak devrimci bir savaşımıdır; çünkü bu savaşım emperyalizmi zayıflatır ve baltalar...” (J. Stalin, *Leninizmin İlkeleri*, Ankara, Sol Yayınları, 1979, s. 73-74) Bugün Afgan halkı bir kez daha savaşımın en ön cephesinde yer alıyor. Bu halk, başını ABD’nin çektiği 40’den fazla ülkenin askerlerinden oluşan devasa bir düşmana karşı savaşıyor. Dahası o, teknolojik açıdan çok daha ileri bir düşmana karşı küçük ateşli silâhlarla, IED denen el yapımı patlayıcılarla ve diğer daha

¹⁷⁷ *Collected Works*, Cilt 22, Moskova, Progress Publishers, 1974, s. 341.

zayıf silâhlarla sürdürüyor bu savaşını.

Afgan halkı (ve diğer halklar) emperyalist terörizme karşı savaşırken bizim için, başka yerlerdeki erkek kardeşleri ve kız kardeşleri için de savaşıyor. Bu yüzdendir ki, Afgan halkını savunmada kararsızlık göstermek, ABD emperyalizminin ve onun neo-con ve diğer şeflerinin ideolojik-siyasal saldırısına boyun eğmek anlamına gelir. “İlhakçı” ve “sosyal-şovenist” olarak nitelenmesi gereken böylesi bir tutumun proleter enternasyonalizmiyle uzaktan yakından bir ilişkisi yoktur. Dünyada yaşayan her birey, evet her birey Afgan savaşçılarına, ama aynı zamanda Irak’ta, Filistin’de, Lübnan’da, Pakistan’da, Somali’de, Yemen’de vb. işgalci güçlere ve onların ajanlarına karşı direnen savaşçılara saygı göstermeli ve onların bağımsızlık kavgalarını kayıtsız koşulsuz desteklemelidir. Lenin’in bu konuya ilişkin tavrı Stalin’inki gibiydi. O, saldırı savaşları ve/ ya da haksız savaşlardan farklı olarak savunma savaşları/ haklı savaşlar konusunda çok net bir konumda duruyordu. O, “Devrimci Ordu ve Devrimci Hükümet” adlı makalesinde şöyle diyordu:

“Sosyal-Demokrasi (=komünist hareket- G. A.) hiçbir zaman savaşa duygusal gözlerle bakmamıştır. O, insan toplumlarında görülen çatışmaların canavarca yollarla çözümünü demek olan savaş kayıtsız koşulsuz lanetler. Ancak Sosyal-Demokrasi, toplum sınıflara bölünmüş olduğu sürece, insanın insan tarafından sömürülmesi varolduğu sürece savaşların kaçınılmaz olduğunu bilir. Bu sömürü savaş olmaksızın ortadan kaldırılamaz ve savaş başlatanlar her zaman ve her yerde sömürücülerin kendileri, yönetici ve egemen sınıflar olmuştur. Savaş vardır; savaş vardır. Hanedan çıkarlarının sağlanması, bir korsan çetesinin iştahının doyurulması ya da kapitalist kâr şövalyelerinin amaçlarına varılması için yapılan mâcera savaşları vardır. Ve başka türden bir savaş, –kapitalist toplum koşullarında meşru olan biricik savaş- halkı ezenlere ve köleleştirenlere karşı savaş vardır. Ancak ütopyacılar ve filistenler böylesi bir savaş ilke olarak lânetleyebilirler.”¹⁷⁸

Gerek 1994’de ortaya çıkan Taliban’ın’ın bugün ABD işgalcilerine, gerekse Afgan Mücahit gruplarının 1980’li yıllarda Rus işgalcilerine karşı yürüttüğü savaş, ezenlere karşı yürütülen haklı savaşlar kategorisine girmektedirler. Bu yüzdendir ki büyük Marksist-Leninist Enver Hoca, Afganistan’ın Rus sosyal-emperyalistleri

¹⁷⁸ “The Revolutionary Army and the Revolutionary Government”, Collected Works, Cilt 8, Moskova, Progress Publishers, 1974, s. 565.

tarafından işgal edilmesini lânetlemiş ve onların objektif olarak devrimci bir nitelik taşıyan savaşımını bütünüyle desteklemişti. Ben burada Hoca'nın *Ortadoğu Üzerine Düşünceler*¹⁷⁹ adlı kitabından bazı alıntılar sunacağım.

“Yurtsever Afgan halkının direniş ve savaşımı bizi sevince boğuyor; çünkü başka şeylerin yanı sıra bu Marksizm-Leninizmin, özgürlüklerini, bağımsızlıklarını ve onurlarını savunma sözkonusu olduğunda ne kadar küçük ve silâhsız olursa olsunlar halkların vahşî düşmanlarına karşı güçlü saldırılar gerçekleştirebileceği ve onları yenebileceği yolundaki tezini doğrulamaktadır.”¹⁸⁰

“Afgan yurtseverlerinin silâhlı direnişi ve cesur eylemlerine ilişkin haberler, ne denli güçlü silâhlara sahip olursa olsun hiçbir büyük devletin, kendi toprağı, özgürlüğü ve hakları için savaşan bir halkı yenemeyeceğini göstermektedir.”¹⁸¹

Hoca aynı kitapta, Arnavutluk ve Afganistan'ın ulusal kurtuluş savaşlarını karşılaştırırken şöyle diyordu:

“Tabiî bizim savaşımız çok daha yüksek bir düzeydeydi ve çok daha iyi örgütlenmişti ve hepsinden önemlisi ona, Marksizm-Leninizm öğretisine dayanan Komünist Partimiz önderlik ediyordu... Gene de Afganistan halkının savaşımının haklı bir savaşım olduğunu ve Afgan yurtsever savaşçılarının dünyanın tüm yurtsever güçleri tarafından onurlandırılması ve kurtuluş savaşlarını daha da yükselterek Sovyet işgalcilerini ülkelerinden tümüyle kovana değin desteklenmesi gerektiğini yinelemek isterim.”¹⁸²

Engels, “Pudingin kanıtı yenmesindedir” diyordu. Bu kural, değişik çatışma ve savaşım'ların siyasal niteliğini saptamada da geçerlidir. Stalin ve yoldaşlarının yönettiği 1940'ların Kızıl Ordusunun (ve Kızıl Donanmasının), zamanın en güçlü askerî aygıtını, Alman *Wehrmacht*'ını yenmiş olduğu olgusunu anımsayalım. Andrew Rothstein şöyle diyordu:

“22 Haziran 1941'de Kızıl Ordu 1900 mil genişliğinde bir cephede, sadece devasa miktarda savaş gereçlerine ve diğer donanım yığınınına değil, aynı zamanda bir dizi Avrupa ülkesi ordusuna karşı yürütülmüş

¹⁷⁹ =Reflections on the Middle East, Tirana, The '8 Nentory' Publishing House, 1984.

¹⁸⁰ “Afgan Savaşçıları Sovyet İşgalcilerine Ağır Darbeler İndiriyorlar”, 26 Ocak 1983, s. 442-43.

¹⁸¹ “Bir Halk Savaşığında Hiçbir Büyük Devlet Onu Yenemez”, 10 Mart 1983, s. 448.

¹⁸² “1983 Yılında Ortadoğu”, Aralık 1983, s. 530-31.

olan başarılı seferlerin deneyimine sahip 170 seçkintümenin katıldığı bir saldırıyla karşı karşıya kaldı. Dahası; Finlandiya, Macaristan, Romanya ve İtalya'nın orduları da Alman komutası altında Sovyet cephesinde bulunuyorlardı. İşgal altındaki Avrupa'nın 250 milyonluk nüfusunun köle emeği ve sınaî kaynakları da işgalci gücün elinin altındaydı."¹⁸³ "İşgal başladığında" diyordu, Albert Axell "Almanya ve uydularının nüfuslarının toplamı 290 milyon, Rusya'nınki ise 193 milyondur. Bu insan kaynakları Almanya'nın cephelere 8.5 milyon asker yığmasını olanaklı kıldı. Hitler'in elinde, Batı'daki başarılı seferlerinde elde ettiği savaş ganimeti de vardı. Alman ve Rus belgeleri, 60'dan fazla *Wehrmacht* tümeninin ele geçirilmiş Fransız motorlu araçlarıyla donatılmış olduğunu gösteriyor."¹⁸⁴

Stalin ve yoldaşlarının yönettiği Kızıl Ordu işte, 1980'lerin ve 1990'ların Afgan Mücahitlerinininkinden karşılaştırılamayacak ölçüde daha güçlü olan BU ORDUYU yenmişti. Anti-Stalinist kişiliklerin yönettiği ve Afgan halkına karşı kıyımlar gerçekleştiren 1980'lerin "Kızıl" Ordusu ise, çok daha zayıf Mücahit güçlerine yenilmiş ve Afganistan'dan utanç içinde geri çekilmişti. Birleşik bir komutanlığı bulunmayan Afgan direnişinin, aralarında sürekli olarak çekişen, hatta zaman zaman savaştan ve bazıları -bir süreliğine de olsa- işgalcilerin safına da geçebilen değişik gruplardır. oluştuğunu da unutmayalım. Rus işgalcilerinin sonunda yenilmiş olmalarının nedeni, onların haksız bir savaş sürdürmekte olmaları ve savaşmalarını gerektiren gerçek bir motivasyona sahip olmamalarıydı. Dahası da var: 1940'ların Kızıl Ordusu, sahip olduğu korkunç ateş gücünü askerî hedefler üzerine yoğunlaştırma ve sivil kayıpları en alt düzeyde tutma konusunda son derece duyarlıydı. Kızıl Ordunun savaş sicilinde ABD'nin ve/ ya da Britanya'nın gerçekleştirdiği Dresden ve Tokyo yangın bombardımanları türünden olaylar yoktu. Bunu, anti-komünist ve burjuva tarihçiler de kabul etmektedirler. Ancak 1980'lerin "Kızıl" Ordusu sistemli bir biçimde binlerce köyü yerle bir etti ve Afganistan'a ölüm ve yıkım yağdırdı; o Afgan halkına karşı küçük-ölçekli bir jenosid gerçekleştirdi.

Bu makalede Rudra yoldaşın ve diğer bazı yoldaşların değindiği bellibaşlı konuları ele aldığımı düşünüyorum. Sunduğum argümanların

¹⁸³ A History of the USSR/ Sovyetler Birliği Tarihi, Middlesex, Penguin Books, 1951, s. 313.

¹⁸⁴ Stalin's War Through the Eyes of His Commanders/ Komutanlarının Gözünden Stalin'in Savaşı, Londra, Arms and Armour Press, 1997, s. 173.

438 *Seçme Yazılar / Ortadoğu*

ve materyalin, bu yoldaşların genel olarak Kuzey Afrika, Ortadoğu ve Orta Asya halklarının geçmişteki ve bugünkü savaşmaları ve özel olarak Mısır halkının bugünkü savaşımı hakkında sahip oldukları devrimci-olmayan kuşkuları ve soru işaretlerini ortadan kaldırmaya katkıda bulunacağına ve onların daha enternasyonalist bir tutum takınmalarına yardımcı olacağına inanıyorum.

Libya'da Neler Oluyor?

3-10 Mart 2011

“Akdeniz'in uzak yakasında olup bitenler bize yüzyılın olanağını sunuyor.”
Die Welt¹⁸⁵

Libya'daki çatışmaya ilişkin değerlendirmeler

Tunus'ta Zeynel Abidin Bin Ali'nin ve Mısır'da Hüsnü Mübarek'in devrilmesinin ardından Kuzey Afrika ve Ortadoğu'da bir dizi ülkeye yayılarak devam eden kitlesel protesto eylemleri 16 Şubat'ta Libya'ya da sıçradı. Bunda bir bakıma şaşılacak bir yan yok. Fas'tan Umman'a kadar uzanan geniş bir jeografiyi, hatta daha da ötesini etkileyen bu kitlesel hareketin, anti-demokratik bir rejimle yönetilen Libya halkını etkilememesi düşünülemezdi. Tunus ve Mısır'dan (ve diğer Kuzey Afrika ve Ortadoğu ülkelerinden) farklı olarak Libya'da rejim yanlılarıyla rejim karşıtları arasındaki savaşım neredeyse başından itibaren silâhlı bir niteliğe büründü. O günden bu yana devam eden çatışmaların ilk evresinde, özellikle ülkenin doğu ve orta kesimi başta olmak üzere önemli bir bölümü Kaddafi rejiminin denetiminden çıktı ve askerî birliklerin bir kısmı doğudaki Sireneyka bölgesinin en büyük kenti olan Bingazi'de geçici bir hükümet kuran isyancıların saflarına geçti. Ancak, daha sonraki günlerde Kaddafi rejimine bağlı kuvvetler yitirdikleri yerleri geri almaya ve isyancıların birleşik bir komutaya sahip olmadığı sanılan dağınık, disiplinsiz ve ateş gücü zayıf kuvvetlerini püskürterek doğuya doğru ilerlemeye başladılar.

Libya'ya şöyle kuşbakışı bir göz atış bile, bu ülkede olanların

¹⁸⁵ Aktaran Ann Talbot, “Calls mount for military intervention in Libya”/ “Libya'ya Müdahale Çağrıları Artıyor”, World Socialist Web Site, 25 Şubat 2011.

esas olarak ABD emperyalistlerinin denetimi altında bulunan ve İsrail’le açık ya da üstü örtülü bir ilişki içinde bulunan diğer bölge ülkelerinde olanlarla bütünüyle örtüşmediğini göstermeye yetecektir. Libya’da yaşananların diğer bölge ülkelerinde yaşananlarla hem ortak VE hem de farklı yanları bulunduğunun altı çizilmeli. Bunun altı çizilmeli; çünkü, ABD ve Batı Avrupa burjuva medyası başta gelmek üzere -aralarında El Cezire ve El Arabiye gibi Arap kanallarının da bulunduğu- burjuva medyası Libya olaylarını objektif bir biçimde sunmuyor ve konuyla ilgilenenlerin, Libya olaylarının çeşitli taraflarının konumları ve politikaları hakkında bilgilenmesine katkıda bulunmak yerine onların kafalarını karıştırmak için fazla mesai yapıyor. Dahası, ABD ve Batı Avrupa’dakiler başta gelmek üzere bu yayın organları ve iletişim araçlarının bir bölümü açıkça savaş kışkırtıcılığı yapıyor. Bu olağanüstü kirli havanın; sürü ruh hâlinin ve zayıfa karşı güçlüden yana olma güdüsünün hâlâ çok güçlü olduğu Türkiye’deki değişik eğilimlerden yayın organlarını da derinden etkilediğini görüyoruz. Türkiye’de İslâmcı “anti-emperyalist” yazarlardan anaakım basının liberal ve demokrat kalemlerine ve kendilerini devrimci ve komünist olarak nitelendiren gruplara kadar çok geniş çevreler Kaddafi’yi ve onun rejimini kınamakta ve bu rejime karşı başlatılan ayaklanmayı hemen hemen KAYITSIZ KOŞULSUZ DESTEKLEMEKTE birleşmiş gözüküyorlar. Bunların çoğu, Kaddafi rejiminin son yıllarda ABD ve Batı Avrupa’yla ilişkilerini bir ölçüde normalleştirmesinden hareketle Kaddafi rejimini “Batı-yanlısı”, “işbirlikçi” ve “emperyalist uşağı” olarak niteliyor, hatta bazan üstü örtülü, bazan da açık bir biçimde de olsa Libya’ya yapılacak bir “hümaniter emperyalist müdahale”den yana tavır alıyorlar. Bazıları ise ABD ile AB’nin, isyancılara karşı Kaddafi rejimini desteklediğini (!) söyleyecek kadar ileri gidiyorlar. Burada bir kaç örnek vermek yararlı olacak.

“Albay Muammer için tarihin sonu geldi. O artık diktatörler mezarlığına gidecek. Hiçbir güç onu koruyamaz, koruyacak bir güç de yok zaten. Onlarca yıl para akıttığı Afrika ülkeleri, son birkaç yıldır ilişkilerini düzelttiği ABD ve İngiltere koruyamaz, korumaz.” (İbrahim Karagül, “Bitti Muammer, gerçekten bitti!”¹⁸⁶ “Libya’nın psikopat, megaloman diktatörü Kaddafi artık yolun sonuna geldi. Son çırpınışları ne yazık ki çok kanlı oluyor. Kendi halkına uçaklarla, helikopterlerle, tanklarla ateş açıyor. Afrika’dan topladığı paralı askerler, gösteri yürüyüşü yapan halkın üstüne rastgele ateş edip onları görülmemiş

¹⁸⁶ *Yeni Şafak*, 23 Şubat 2011.

bir vahşetle katlediyorlar. Bütün dünyanın gözü önünde bir katliam yapılıyor.”¹⁸⁷

“İslâm Konferansı Örgütü, Arap Birliği ve BM'nin daha aktif bir pozisyon alması ve Libya'da olabilecek katliamların önüne geçilmesi gerekir.”¹⁸⁸

“Kaddafi kendine özgü bir diktatör. Ama biricik değildir. 16 Şubat'ta başlayan ayaklanma karşısında sonuna kadar direnebileceği sinyallerini veriyor. İddialara göre, Nijer, Uganda ve Sırbistan'dan keskin nişancılar getirtmiş. Halkına karşı yabancı paramiliter güçleri kullanıyor. Trablusgarb yakınlarında iç içe geçmiş üç surdan müteşekkil karargâhında. Karargâhın altı ve çevresi nükleer-kimyasal silâhlarla ağzına kadar dolu. Umutların tamamen tükendiğini anladığı anda nükleer silâh da kullanabilir.”¹⁸⁹

“Aynı şey Tunus, Mısır, Libya ve diğer Arap ülkelerinde yaşanırsa aynı çevreler şikayet yerine bu halkların neden İslâmcıları seçtiklerini doğru bir şekilde analiz etmelidirler. ABD ve Batı destekli halk düşmanı faşist iktidarlar olmasaydı belki de bu ülkelerde İslâmcıların yükselişi yaşanmayacaktı.”¹⁹⁰

“Başta da söylediğimiz gibi, muhalefetin kuvveti bugün için Kaddafi'yi gitmeye zorlamakta yetersiz kalıyor. O zaman, Kaddafi'nin gitmesi için dış müdahale ve yardım gerekiyor.”¹⁹¹

“Ebu'l Abbas Saffah'dan sonra ikinci Arap Neron'u olarak anılan şahsiyet Muammer Kaddafi olmuştur. Tarihte seffah ve insan kasabı olarak anılan şahsiyetlerden birisi de Cemal Paşa idi. Kaddafi de Hitler gibi halkını aşağılayan liderlerden biridir.”¹⁹²

“Kaddafi arkasındaki kan denizini büyüterek ayakta kalmaya çalışıyor. Bu kan denizinin ufkundan ne doğacağını işçi sınıfı ve emekçi kitlelerin bilinç, eylem, örgütlülüğünün gücü, ayaklanmanın kararlılık ve sürekliliği belirleyecek.”¹⁹³

“(Emperyalistler- G. A.) Neoliberalizm pazarlamacıları ahmakların yutturmaya çalıştıklarının tam tersi yönde, ‘demokratikleşmeyi’ değil Kaddafi'yi ayakta tutabilmenin yol ve yöntemlerini arıyorlar. ABD'nin

¹⁸⁷ Hasan Celal Güzel, “Bir Diktatörün Son Çırpınışları”, Vatan, 23 Şubat 2011.

¹⁸⁸ Osman Atalay, “Arap Dünyasında İsyân Baharı: Libya”, Yeni Akit, 24 Şubat 2011.

¹⁸⁹ Ali Bulaç, “Nasır, Kaddafi ve Diğerleri”, Zaman, 26 Şubat 2011.

¹⁹⁰ Hüsnü Mahalli, “Kaos”, *Akşam*, 26 Şubat 2011.

¹⁹¹ Fikret Ertan, “Kaddafi Nasıl Gidecek?”, Zaman, 3 Mart 2011.

¹⁹² Mustafa Özcan, “Yeni Bin Yılın Siyasî Depremi”, Milli Gazete, 5 Mart 2011.

¹⁹³ “Kaddafi kan dökerek kalmaya çalışıyor!”, Devrimci Proletarya, 21 Şubat 2011.

gözünde 1986'da -Reagan'ın sözleriyle- 'Ortadoğu'nun kudurmuş köpeği' olan Kaddafi, bundan 22 yıl sonra 'kişilikli ve deneyimli insan' payesiyle anılır oldu. Arada geçen sürede 'Ortadoğu'nun kudurmuş köpeği' emperyalistlerin kıcını yalayan uysal bir fino köpeğine dönmüştü.¹⁹⁴

"Emperyalistler bugüne kadar Kaddafi ile işbirliği içerisinde ülke kaynaklarını yağmalarken, durumun kontrolden çıkması üzerine göstermelik yaptırım kararları aldılar."¹⁹⁵

Yarım yamalak ve/ ya da çarpıtılmış bilgi kırıntıları üzerine oturan ve bölgedeki ülkelerin özgül niteliklerini dikkate almayan bir ilkeilliği ve dogmatizmi yansıtan bu görüşler objektif olarak, Kaddafi'yi ve rejimini çarmıha germe-linç etmeye ve böylelikle yağma ve hegemonya amaçlı yeni bir işgal girişiminin psikolojik zeminini hazırlamaya çalışan ABD ve AB burjuva medyasının yürüttüğü dezenformasyon kampanyasına hizmet ediyor. Mart 2003'de Irak'ın işgalinden önce de düpedüz yalanlar ve çarpıtılmış bilgi kırıntıları kullanılarak bir psikolojik harekât uygulanmış, Baas rejimi şeytanlaştırılmış ve ardından bu talihsiz ülkede yüzbinlerce insanın yaşamını yitirdiği, yüzbinlerce insanın yaralandığı ve sakatlandığı, milyonlarca insanın evlerini ve/ ya da ülkelerini terketmek zorunda kaldığı vb. bir trajedi yaşanmıştı. Ne yazık ki, kendilerine demokrat, "Batı-karşıtı", anti-emperyalist ya da komünist ünvanını lâayık gören insanlar, daha bir kaç yıl önce yaşanmış bu acı olayı neredeyse tümüyle UNUTMUŞ gözüküyorlar. Irak'ta olduğu gibi Libya'da da 16 Şubat'tan bu yana süregelen çatışmalarla ilgili olarak çok yoğun bir bilgi kirliliği yaratıldı ve yaratılıyor: Örneğin Kaddafi rejiminin savaş uçaklarıyla sivil halkı ve yerleşim yerlerini bombaladığı, rejimin elindeki kuvvetlerin esas itibariyle Afrikalı paralı askerlerden oluştuğu, Libya'da rejimin kurbanlarının toplu mezarlara gömüldüğü, Kaddafi'nin isyancılara karşı zehirli gaz kullanmaya hazırlandığı, Kaddafi yanlısı birliklerin binlerce insanı, hatta isyancıların saflarına geçmek isteyen çok sayıda askeri öldürdüğü, Libya'da insansal bir felâket yaşandığı, Kaddafi'nin görevini terkettiği, ülkeyi terketmek için isyancılarla pazarlık yaptığı vb. söylendi. Bunlar yetmedi; Britanya'nın azılı gerici Dışişleri Bakanı William Hague, Kaddafi'nin Venezuela'ya kaçtığını söyledi. Bu arada, Kaddafi'nin eşinin 20 ton altını olduğu ileri sürüldü. Ancak bu savlar ya doğrulanmadı ya da bunların düpedüz yalan oldukları ortaya çıktı. Hatta, kendisine karşı

¹⁹⁴ "İsyandan İç Savaşa...", *Alınteri*, 23 Şubat 2011.

¹⁹⁵ "Emperyalistler Kaddafi'ye Sırt Çeviriyor", *Kızıl Bayrak*, 28 Şubat 2011.

sürdürülen şeytanlaştırma çalışmasının bir parçası olarak İsrail'in Channel 2 News adlı TV kanalı Muammer Kaddafi'nin "Yahudi kökenli" olduğu ve dolayısıyla İsrail'e sığınabileceğini ileri süren yalan bir haber bile yayınladı. Burada Siyonist gericiliğin ilginç bir demagojisiyle, bir insanın "Yahudi kökenli" olmasını âdeta bir suç olarak gösterme ve sadece Arap ve Müslüman halklarının değil, aynı zamanda dünya halklarının geri katmanları arasında varolan anti-Semitik önyargıları kullanma çabasıyla da karşı karşıya bulunuyoruz.

Yukardaki alıntıladığım değişik gazete ve dergilerin yazarlarının Başbakan Erdoğan'ın hayli gerisinde kaldıklarının altını çizmem gerekir. Başbakan Recep T. Erdoğan, 28 Şubat'ta Almanya'da yaptığı bir konuşmada şöyle demişti:

"Libya'daki olaylar esnasında yaptırımlar uygulanmasını kaygı verici buluyoruz. Yönetimlerin yanlışları halklara ödetilmemeli. Libya halkını cezalandıracak her türlü yaptırım kabul edilemez ve kalıcı sıkıntılara yol olur. NATO'nun ne işi var Libya'da? NATO, mensubu olduğu ülkelerden birine müdahale yapılması hâlinde böyle bir şeyi gündeme getirebilir. Biz Türkiye olarak bunun karşısındayız dedik; biz Tunus'u görüyoruz, Mısır Mısırlılarıdır diyoruz, Yemen Yemenlilerindir, Libya Libyalılarıdır, Fas Faslılarıdır, kendi mukadderatlarını o ülkenin halkları belirlemeli, kimse değil. Kimse kalkıp ta o ülkelerdeki petrol kuyularının hesaplarını yapmasın."¹⁹⁶ ABD ve NATO'nun sözkonusu yalan ve dezenformasyon kampanyasının etkisinde kalan ve bu kampanyaya eşlik eden adımları (yaptırımlar, tehditler ve savaş hazırlıkları vb.) göremeyen yazarlarımızın, Washington ve Brüksel'in Libya'daki olaylara, bölgenin diğer ülkelerindeki olaylara olduğundan daha farklı bir tavır

¹⁹⁶ Burada, Başbakan Erdoğan'ın; Mısır, Yemen, Libya, Fas halklarının kendi yazgılarını kendilerinin belirlemesi hakkında söyledikleriyle onun, Türk burjuvazisi ve gericiliğinin ulusal zulmü altında bulunan Kürt halkına karşı tutumu arasında bir çelişme olduğunun altının çizilmesi gerekir. Bu arada CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun, Başbakan Erdoğan'dan daha geri ve savaş kışkırtıcısı bir tutum takındığını da unutmamak gerek. Bu bay 2 Mart'ta gazetecilerin sorularını yanıtlarken bu konuda şunları söylüyordu: "Hiçbir ülkeye dışarıdan müdahaleyi ilke olarak doğru bulmam. Ancak uluslararası camianın duyarlılıklarıyla Libya halkını talepleri örtüşürse, yeni gelişmeleri beklemek doğaldır. 21. yüzyılda insanların öldürülmesine kimse seyirci kalamaz... Ben Sayın Başbakan gibi 'NATO'nun Libya'da ne işi var' gibi bir cümle kurmam. Eğer böyle bir olay varsa önce Dışişleri Bakanlığı'nın, NATO'dan sorumlu yetkililerin durumu değerlendirmeleri ve Başbakan'ı bilgilendirmeleri gerekir." (Okan Konuralp, "Libya müdahalesi için şartlı destek", *Hürriyet*, 2 Mart 2011)

gösterdiklerini görememeleri ise asla mazur görülemez. Bu adımların en önemlilerini şöyle sıralayabiliriz:

*Fransa ve Almanya 23 Şubat'ta Avrupa Birliği'ne, Libya ile ekonomik, ticarî ve malî ilişkilerini askıya alması için bir çağrı yaptılar.

*25 Şubat'ta Brüksel'de gerçekleştirilen bir olağanüstü NATO toplantısından sonra yapılan açıklamada, örgütün "bütün olasılıklara hazır olmak için danışmalarda bulunduğu" bildirildi.

*ABD, 25 Şubat'ta Trablus'taki elçiliğini kapattı; Libya'yla askerî işbirliğine son verdi; Libya'ya askerî donanım satmayı askıya aldı ve Libya Yatırım Otoritesi'nin ABD'ndeki 32 milyar dolarlık varlığını dondurduğunu açıkladı. Aynı gün Britanya da Libya'ya ait 3 milyar dolarlık varlığı dondurdu.

*Aralarında Paul Wolfowitz, Elliott Abrams, John Hannah, Eric Edelman, William Kristol, Robert Kagan, Dan Senor gibi yeni-muhafazakâr (=neo-con) ve Siyonist kişiliklerin bulunduğu ve önemli bir bölümü George W. Bush-Dick Cheney döneminde önemli görevlerde bulunmuş 40 siyasal analist 25 Şubat'ta yayınladıkları bir mektupla ABD ve NATO'nun Libya'ya karşı bir askerî harekâta hazırlanması gerektiğini savundular.

*BM "Güvenlik" Konseyi 26 Şubat'ta oybirliğiyle aldığı 1970 sayılı kararla Libya'ya bazı yaptırımlar uygulamayı kararlaştırdı. Bunlar arasında; silâh ambargosu ve Libya liderlerine ait varlıkların dondurulması bulunuyor.¹⁹⁷ Konsey ayrıca göstericilere karşı şiddet kullandığı gerekçesiyle Libya'yı -ABD'nin tanımadığı!- Uluslararası Ceza Mahkemesi'ne de şikayet etti.

*ABD Dışişleri Bakanı Hillary Clinton 27 Şubat'ta, ABD'nin Libya'ya muhaliflere her türlü yardımı yapmaya hazır olduğunu söyledi.

*İtalya 27 Şubat'ta, Libya ile arasında 2008 yılında imzalanmış olan ve iki devletin birbirine saldırmayacağını öngören bir madde de içeren "Dostluk Anlaşması"nı askıya aldı ve böylelikle olası bir "barış gücü" operasyonuna katılmanın ve ABD ile NATO'nun İtalyan askerî üslerini kullanmasının önünü açtı.

*ABD Senatosu 1 Mart'ta Başkan Obama'nın, "Libya üzerinde

¹⁹⁷ Ancak, Rusya ile Çin'in muhalefeti nedeniyle bu organdan bir uçuşa yasak bölge oluşturma ya da askerî müdahale kararı çıkmadı. Gene de "Güvenlik" Konseyi'nin, BM'in Kuruluş Sözleşmesi'nin 7. maddesini gerekçe göstererek, sözümona bölgede ve Kuzey Afrika'da "barışı koruma" ve Libya halkına yardım etme gerekçesiyle aldığı bu kararın herhangi bir meşruiyetinin olmadığı açıktır.

bir uçuşa yasak bölgenin oluşturulması ve Kaddafi rejimine muhalefet eden güçlere uzanması"nı dileyen bir karar aldı.

*Britanya Başbakanı David Cameron 1 Mart'ta, Libya üzerinde bir uçuşa yasak bölge oluşturulmasından ve isyancı güçlere destek vermek amacıyla bu ülkeye asker gönderilmesinden yana olduğunu açıkladı.

*BM Genel Kurulu 1 Mart'ta yaptığı toplantıda, "büyük ve sistematik insan hakları ihlalleri" gerekçesiyle Libya'nın BM İnsan Hakları Konseyi üyeliğini askıya aldı.

*Hollanda'nın başkenti Lahey'de bulunan Uluslararası Ceza Mahkemesi 2 Mart'ta yaptığı bir açıklamada, çatışmaların başlamasından bu yana Libya'da işlendiği ileri sürülen suçları soruşturacağını açıkladı.

*Arap Birliği'nin 2 Mart'ta Kahire'de yapılan toplantısında, 22 Arap ülkesinin dışişleri bakanları ve temsilcileri Libya'ya askerî müdahale seçeneğini reddettiler.

*Avrupa Komisyonu Başkanı Jose Manuel Barroso 2 Mart'ta yaptığı bir açıklamada, Libya'da yönetim değişikliği yapma zamanının geldiğini söyledi.

*ABD Başkanı Barack Obama 3 Mart'ta, Libya açıklarında yığılan kuvvetlerin Libya'ya yönelik bir saldırıya karar verilmesi hâlinde kullanılacağını söyledi.

*4 Mart'ta Interpol, işlediklerini ileri sürdüğü suçları gerekçe göstererek Albay Muammer Kaddafi ve yakınlarından 15 kişi için Turuncu Bülten yayınladı.

*4 Mart'ta Britanya yetkilileri Libya'ya, muhalefet liderlerine askerî danışmanlık yapabilecek uzmanlar göndereceklerini resmen açıkladılar.

*ABD Başkanı Barack Obama, 7 Mart'ta Avustralya Başbakanı Julia Gillard'la yaptığı görüşme sırasında NATO'nun Libya'daki gelişmeler karşısında askerî seçeneği hesaba kattığını söyledi.

*8 Mart'ta AB yetkilileri Kaddafi rejiminin, ülkedeki gelişmeleri yakından görmeleri için Libya'ya izleme timleri gönderilmesini önerdiğini açıkladılar.

*Suudi Arabistan ve diğer Basra Körfezi ülkelerinden oluşan Körfez İşbirliği Konseyi 8 Mart'ta, sivillerin Libya birliklerinin zarar görmemesi için bu ülke üzerinde bir uçuşa yasak bölge kurulması çağrısı yaptılar.

*NATO “savunma” bakanları 10 Mart’ta Brüksel’de yaptıkları toplantıda Libya’ya müdahale konusunu görüştüler.

*10 Mart’ta Fransa, Bingazi’deki Libya Ulusal Konseyi’ni ülkenin meşru hükümeti olarak tanıyacağını açıkladı.

Öte yandan, Libya’ya karşı bir askerî saldırı hazırlıkları da sürüyor. ABD, Britanya, Fransa, Hindistan, Yunanistan gibi ülkelere ait savaş gemilerinin olası bir askerî operasyon için Libya açıklarına geldikleri biliniyor. Tıpkı Irak’a karşı yapılmış olduğu gibi, Libya’ya karşı da “uçuşa yasak bölge”ler oluşturulması ve “Libya halkını korumak için” ABD ve bağlaşıklarının Libya askerî hedeflerine karşı saldırılar düzenlemesi gündemde bulunuyor. İsrail askerî istihbaratıyla ilişkili olduğu bilinen DEBKAFle adlı site, savaş gemileriyle gelen yüzlerce Amerikan, İngiliz ve Fransız askerî danışmanı ve istihbarat elemanının daha 24 Şubat’ta Bingazi ve Tobruk’a girdiğini belirtmişti. *Pakistan Observer* yazarlarından Ahtar Cemal’in 28 Şubat’taki “US, UK, French Forces Land in Libya” (=“ABD, Birleşik Krallık, Fransa Kuvvetleri Libya’ya Ayak Bastı”) başlıklı yazısında bu sav yineleniyor. Cemal özetle, bölgede bulunan bir Libyalı diplomatın da doğruladığı özel habere göre, bu üç Batılı ülkenin Kaddafi rejimine karşı savaştan isyancıları desteklemek ve eğitmek amacıyla 23-24 Şubat’ta Sireneyka’ya özel kuvvet birlikleri indirmiş ve burada üsler ve talim merkezleri kurmuş olduğunu ileri sürüyor. Bu habere bir doğrulama da İran’dangeldi. İran’ın PRESS TV adlı haber kanalı 1 Mart’ta yayınladığı, “ABD, Fransa ve Britanya Libya’da üsler oluşturuyorlar” başlıklı yazısında, bir dizi Libyalı diplomata dayanarak, ABD ve Britanya özel kuvvetlerinin, muhalefet güçlerinin eline geçmiş olan Bingazi ve Tobruk gibi petrol bakımından zengin kentlere girdiğini belirtiyordu. ABD, Britanya, Fransa, Hollanda vb. savaş gemilerinin, sözümona Libya’daki yurttaşlarını kurtarmak amacıyla Bingazi limanına gelmiş oldukları bilindiğine göre, bu “kurtarma operasyonları”nın emperyalist ülkelerin özel kuvvetlerinin ve istihbarat elemanlarının Libya’ya sızması için uygun bir kılıf oluşturduğunu ve söz konusu güçlerin bu ülkede çoktandır aktif olduklarını varsayabiliriz.

Libya’ya yapılabilecek bir askerî müdahalenin baş hedefi, kanıtlanmış petrol rezervleri açısından Afrika’nın en zengini olan bu ülkenin -esas olarak Bingazi ve Tobruk çevresinde yoğunlaşmış olan- petrol ve doğal gaz yataklarını denetim altına almaktır. Nitekim, Libya’nın enerji kaynaklarına önemli ölçüde yatırım yapmış olan Çin, çatışmaların başlamasından sonra 30,000 işçi ve teknisyenini bu

ülkeden çekmek zorunda kaldı. Ancak, ABD ve NATO'nun Libya'ya müdahale doğrultusundaki plânlarının sadece Libya'nın petrol ve doğal gaz yataklarını denetim altına almayı ve böylelikle Çin ve Rusya gibi diğer emperyalist rakiplerinin önünü kesmeyi amaçladığını söylemek eksik olacaktır. ABD ve NATO, Libya halkının rejime karşı haklı öfke ve hoşnutsuzluğunu ve Libya toplumu içindeki sürtüşme ve çelişmeleri kullanarak bu ülkede kendilerine bağlı bir rejim kurulmasını ya da bu olanaklı olmazsa ülkenin bölünmesini ve başkenti Bingazi olan Sireneyka bölgesini denetim altına almayı plânlıyorlar. Başarılı olması hâlinde bu plân ABD ve NATO'ya, Kuzey Afrika'da bir karşı-devrim üssü oluşturma ve böylece bölgede devam eden kitlesel direniş ve ayaklanmalara daha fazla bumunu sokmak, onları sabote etmek ve rayından çıkarmak için ek olanaklar sunabilir. ABD ve NATO'nun; Arap Birliği'ni, Afrika Birliği'ni ve özellikle -devrimle gericilik arasındaki çekişmenin sürmekte olduğu- Tunus ve Mısır'ı aktif olarak Libya'yı hedef alan bir müdahaleye katma yönündeki çabaları ise aynı zamanda Tunus ve Mısır halklarının elde ettiği sınırlı kazanımları geri alma ve/ ya da bu halkların daha ileri kazanımlar elde etmelerini önleme girişimi olarak görülmelidir. Libya'ya yapılacak bir askerî müdahaleye katılmak ya da destek vermek, Tunus ve Mısır'da kazanılmış olan mevzilerin yitirilmesine ve siyasal gericiliğin konumunun güçlenmesine hizmet edecektir. Böyle bir olasılığın gündeme gelmesi, Tunus ve Mısır işçileri, emekçileri ve devrimci güçleri açısından da bir sınav niteliği taşıyacaktır.¹⁹⁸

Ayrı bir konu olmakla birlikte ABD ve NATO'nun, bu plânlarını ne ölçüde yaşama geçirebilecekleri de bir tartışma konusudur. Batı emperyalist burjuva medyasının savaş çıkırtkanlığına ve ABD ve bağlaışık ve uşaklarının Libya açıklarında yaptıkları kuvvet yığınağına rağmen onların bu ülkeye karşı Afganistan ya da Irak usulü bir saldırıya girişmeleri olasılığı epey düşük. İşgal etmiş oldukları ülkelerin halklarından kötek yemekte olmaları, kuvvetlerinin

¹⁹⁸ Britanya'da yayımlanan *Daily Mirror* gazetesinde yer alan bir haberde Mısır ordusuna bağlı özel kuvvetlerin Libya'daki isyancılarla birlikte çatışmalara katıldığı belirtiliyordu. Haberde şöyle deniyordu: "*The Mirror* (Kaddafi'nin- G. A.) Trablus'taki kalesinin, iç savaşı sona erdirmek isteyen ve sayıları giderek artan özel kuvvetlerin tehdidi altında olduğunu açıklayabilecek durumda.

"İstihbarat kaynakları bize, Tunus ordusunun Mübarek-sonrası Mısır rejimi askerlerinin Libya'ya girmesine izin verdiğini söylediler. Bu Arapların, Kaddafi-karşıtı isyana verdikleri desteğin arttığını gösteriyor." (Chris Hughes, "Egyptian Special Forces Secretly Storm Libya"/ "Mısır Özel Kuvvetleri Gizlice Libya'yı Bastı", *Daily Mirror*, 3 Mart 2011)

kısıtlılığı, Batı Avrupa ve ABD halklarının yaşadığı savaş bıkkınlığı, üçüncü bir savaşın getireceği askerî kayıplar ve malî yük, onların böyle bir işgale girişme kapasite ve iradelerini büyük ölçüde sınırlıyor. Onlar, bir çılgınlık yapıp Libya'daki çatışmalara geniş ölçekli bir müdahalede bulunmaları hâlinde bunun, sadece Libya halkının çoğunluğunun kendilerine karşı birleşmesine yol açmakla kalmayacağını, ayağa kalkmış ve kalkmakta olan Kuzey Afrika ve Ortadoğu halklarının daha da radikalleşmesine yol açacağını dikkate alıyorlar. Bu yüzdendir ki ABD "Savunma" Bakanı Robert Gates, 25 Şubat'ta ünlü West Point Askerî Akademisi'nde yaptığı konuşmada böyle bir müdahalenin yanlışlığının altını çizdi. Gates, ABD silâhlı kuvvetlerinin üst kademesinin eğilimini yansıtan bu konuşmasında, General Douglas Mac Arthur'un 1961'de Asya'ya bir askerî müdahale konusunda Başkan John. F. Kennedy'ye söylediklerine şu sözlerle göndermede bulundu:

"Bence gelecekte başkana, Asya'ya, Ortadoğu'ya ya da Afrika'ya bir kez daha büyük bir ABD kara kuvveti göndermeyi tavsiye edebilecek bir savunma bakanının, General MacArthur'un zarif anlatımıyla 'kafasını bir doktora göstermesi gerekir.'"¹⁹⁹ Kuşkusuz bu, ABD ile NATO'nun Libya'daki çatışmada dolaylı bir biçimde taraf olmayacağı, hatta şimdiden taraf olmadığı anlamına gelmeyeceği gibi, kendisiyle işbirliği yapmaya açık olan tarafa silâh, lojistik, askerî eğitim vb. desteği vermeyeceği, hatta şimdiden bunları yapmadığı anlamına da gelmez. Nitekim Robert Fisk, 7 Mart tarihli yazısında Obama kliğinin Suudi uşaklarına, Libya'daki isyancıları gizlice, ABD silâhlarıyla (tanksavar roketler, havan topları ve yerden havaya füzeler) donatması için başvurduğunu açıkladı.²⁰⁰ Ve tabii bütün bunlar ABD ve NATO güçlerinin, siyasal ve askerî ortamı uygun gördükleri ya da uygun hâle getirdikleri koşullarda belli stratejik hedefleri bombalamayacağı, Libya liderlerine karşı suikast ve diğer terör eylemleri gerçekleştirmeye girişmeyeceği, özel kuvvetlerden oluşan küçük birliklerle bir takım askerî operasyonlar yapmayacağı anlamına da gelmez.

¹⁹⁹ "Gates warns against Iraq, Afghanistan-style wars"/ "Gates, Irak ve Afganistan-tipi Savaşlara Karşı Uyarıyor", AFP, 25 Şubat 2011.

²⁰⁰ Bkz. "Obama asks Saudis to airlift weapons into Benghazi"/ "Obama Suudilerden Bingazi'ye Hava Yoluyla Silâh Göndermesini İstiyor", The Independent, 7 Mart 2011.

Libya'nın ve Kaddafi rejiminin özgöl nitelikleri ya da farklılığı

Libya'daki kitlesel protestoların, diğer Kuzey Afrika ve Ortadoğu ülkelerinde olduğu gibi esas olarak iç dinamiklerden kaynaklandığını söyleyebiliriz. Kendine özgü yanları olmakla birlikte bu ülkedeki protesto ve direniş eylemlerinin, rejime karşı birikmiş öfke ve hoşnutsuzluğun bir anlatımı ya da patlaması olduğu anlaşılıyor. Öte yandan, yaratılan olağanüstü bilgi kirliliğine ve gerçeklere ulaşmanın zorluğuna rağmen, Libya'da yaşanan çatışmanın kendine özgü yanları da olduğu görülüyor. Temelde haklı ve meşru nedenlere dayanması, bu kitlesel direnişin içinde karşı-devrimci güçlerin bulunmadığı anlamına gelmiyor. Haklı ve meşru nedenlere dayanmalarına rağmen böylesi ayaklanmalar pekâlâ egemen sınıfın bir başka kliğininin güdümüne girebilir ya da emperyalizmin konumunu güçlendirmeye hizmet edebilir. Nitekim bu direnişin Kaddafi rejiminden uzaklaşan aşiretlerin ve rejimin bir kısım eski yöneticilerinin denetiminde olduğunu ve karargâhı Bingazi'de bulunan isyancıları hararetle destekleyen ABD ve AB emperyalistlerinin konumunu güçlendirmeye hizmet ettiğini gösteren veriler var.²⁰¹ Burada çok önemli bir noktayı gözden kaçırmamak gerekiyor. Türkiye basınından alıntıladığım yukardaki yazılardan da görülebileceği gibi, Libya'daki rejimi, Kuzey Afrika ve Ortadoğu'daki işbirlikçi ve emperyalist uşağı rejimlerle eşitleme, aynılaştırma eğilimi ve bu rejimi de kitlelerden büyük ölçüde izole edilmiş bir diktatörlük gibi görme türünden yanılgılar son derece yaygın. (Bu noktaya aşağıda yeniden döneceğim.) Bu türden saptamaların neden yanlış olduğunu göstermek için Libya'ya ve bu ülkenin yakın tarihine göz atmamız gerekiyor.

Libya 1911'da İtalyan emperyalistleri tarafından, çökmekte olan Osmanlı İmparatorluğu'ndan koparılmış, ancak Libya halkının, esas olarak başkenti Bingazi olan Sireneyka bölgesinde yoğunlaşan direnişi nedeniyle İtalya'nın kesin denetimi altına sokulamamıştı. Bu ancak, 1922'de işbaşına gelen Mussolini'nin faşist yönetimi döneminde gerçekleştirilebildi. İtalyan faşistleri Libya'ya, 10 yıl kadar süren ve -halkı konsantrasyon kamplarına hapsetme, su kuyularını

²⁰¹ AFP'in 20 Şubat tarihli bir haberine göre Libya'nın resmî haber ajansı Jana, 19 Şubat'ta Libya'yı yetkililerin, içlerinde Tunus, Mısır, Sudan, Filistin, Suriye ve Türkiye uyrukluların bulunduğu ve ülkeyi istikrarsızlaştırmak için çaba gösteren bir şebekenin elemanlarını tutukladıklarını bildirmişti. İsrail'le ilişkileri olduğundan kuşkuyla bu kişiler; daha önce yapılmış plânlar uyarınca yağma ve hastanelerin, bankaların, mahkemelerin, cezaevlerinin, polis karakollarının ve askerî polis bürolarının yanı sıra diğer kamu binalarına ve özel mülklere yönelik sabotaj eylemleri yapmakla suçlanmışlardı.

kumla doldurma, toplu infazlar ve Libya-Mısır sınırına yüzlerce kilometrelik dikenli tel çekme gibi- en vahşî metotları kullandıkları bir dizi çatışmadan sonra egemen olabildiler. Ayaklanmayı yöneten Ömer El-Muhtar'ın 1931'de 20,000 Libyalının gözleri önünde asılması, direnişin sona ermesinin ve işgalin pekişmesinin sembolü oldu. Libya, 1932 yılında İtalyan faşizminin tam denetimi altına sokulduğunda, kıyımlar, açlık, çatışma, sürgünler sonucu ülkenin nüfusu, 1922'dekinin yarısına inmişti.²⁰²

İkinci Dünya Savaşı sırasında ise Libya, bir yanda Alman ve İtalyan, öte yanda İngiliz ve Amerikan kuvvetleri arasında geçen yoğun çatışmalara sahne oldu. Bunun sonucunda binlerce Libyalı öldü; Bingazi başta olmak üzere çok sayıda kent ve diğer yerleşim birimi bombardımanlar sonucunda büyük ölçüde yıkıma uğradı. İkinci Dünya Savaşının bitiminde Libya Kurtuluş Komitesi önderliğinde örgütlenen Libyalılar ülkelerinin bütünlüğünün korunmasını ve bağımsızlığının tanınmasını istediler. Ne var ki, Britanya emperyalistleri başta olmak üzere "Batı", hem de Nazi Almanyası'nın bağlaştığı ve suçortığı İtalyan faşizminin devrimci ve demokratik güçler tarafından yenilgiye uğratılmasından sadece dört yıl SONRA Libya'yı bir çeşit sömürge statüsünde tutmaya devam etmeyi ve ülkenin batısını eski sömürgeci ülke İtalya'ya vermeyi tasarlıyordu. Bir kaynakta bu konuda şunlar söyleniyor:

"Batılılar; Bingazi'de İngiliz, Trablusgarb'da İtalyan ve Fizan'da da Fransız vesayeti kurarak, BM'i de kullanmak suretiyle, Libya'nın bölünmesini hukukileştirmek istiyorlardı. Her iki devletin dışişleri bakanlarının adlarıyla bilinen 7 Mayıs 1949 tarihli 'Bevin-Sforza' andlaşmasına göre, İngiltere ile İtalya'nın peşin kararları buydu." (Türkkaya Ataöv, *Afrika Ulusal Kurtuluş Mücadeleleri*, Ankara, AÜ SBF Yayınları, 1975, s. 106) Ancak BM Genel Kurulu'nun bu plâna karşı çıkması ve "büyük" devletlerin aralarında anlaşamamaları nedeniyle Libya Aralık 1951'de bağımsızlığına kavuştu.

Batı'daki Tripolitanya, doğudaki Sireneyka ve topraklarının çoğu çöl olan orta ve güneydeki Fizan eyaletlerinden oluşan -ve resmî adı Birleşik Libya Krallığı olan- Libya bağımsız olduğunda, 1,150,000 nüfuslu son derece geri ve yoksul bir ülkeydi. John Gunther, *Inside Africa* adlı kitabında, bağımsızlığın hemen sonrasında, üniversitesi

²⁰² John Gunther, İtalyan işgaline karşı direnişin yoğunlaştığı -ve bugün Kaddafi yönetimine karşı muhalefetin merkezi konumundaki- Sireneyka bölgesinin bu çatışmalarda yetişkin nüfusunun üçte birini yitirdiğini belirtiyor. (Bkz: John Gunther, *Inside Africa*, Londra, The Reprint Society, 1957, s. 165)

olmayan Libya'da sadece 17 üniversite mezunu Libyalı olduğunu, kara tahta ve kurşun kalem gibi nesnelerin lüks sayıldığını ve dahası ülkenin bir ordusunun bile bulunmadığını söylüyordu. 1959'da petrolün bulunması Libya'nın yazgısını değiştirmeye başladı. Ancak Senusi hanedanından Kral İdris'in yönetimindeki Libya, ABD ve Britanya'nın, önemi giderek artan bir yarı-sömürgesi olmaktan öte geçemedi. Petrolden gelen zenginlik sadece yabancı petrol şirketlerinin, kralın ve yakın çevresinin zenginleşmesine yarıyordu. 1960'ların başında, varili 1.5 dolardan satılan petrolden Libya'ya kalan sadece 30 sentti! Ülkenin petrol zenginliğine rağmen halkın koyu bir yoksulluk ve yoksunluk koşullarında yaşamak zorunda bırakılması ise, içlerinde genç subayların da bulunduğu yurtsever aydınların milliyetçi-devrimci tepkisine yol açıyordu.

Muammer Kaddafi ve arkadaşlarının kurduğu Özgür Subaylar adlı örgüt 1 Eylül 1969'da, Kral İdris El-Senusi'nin tedaviamacıyla Bursa'da bulunduğu sırada bir darbe yaparak iktidarı ele geçirdi. Çürümüş monarşik rejimi yıkan ve Özgürlük, Sosyalizm ve Birlik ilkelerine inandıklarını açıklayan Libyalı genç subayların kitleler tarafından da desteklenen bu girişimi, ABD ve Britanya emperyalistlerine indirilmiş ağır bir darbe oldu. 1971 ve 1972 yıllarında, aralarında eski kral İdris, 7 başbakan ve çok sayıda bakanın da bulunduğu 200 üst düzey eski rejim yetkilisi, ihanet ve yolsuzluk suçlarından Libya Halk Mahkemesinde yargılandı. Çoğu Libya'da olmadığı için yokluğunda yargılanan sözkonusu kişilerin büyük bir kısmı aklandı; sanıkların bir bölümü para ya da hapis cezaları alırken, sadece biri Libya'da bulunan beş sanığa idam cezası verildi.

Başında Kaddafi'nin bulunduğu Devrimci Komuta Konseyi'nin ilk eylemlerinden biri 1970 yılında bu ülkede bulunan dev Wheelus ABD deniz-hava üssünü ve daha küçük ölçekli İngiliz El Adem üssünü kapatmak oldu. Kaddafi rejimi 1 Eylül 1973'de yabancı petrol şirketlerinin paylarının yüzde 60'ını ulusallaştırdı. Bu oran daha sonraki yıllarda daha da yükseltildi; ama Libya'nın petrol çıkarımında ileri ülkelerin teknolojisi ve uzmanlığına duyduğu gereksinim nedeniyle petrolün tümüyle ulusallaştırılması yoluna gidilmedi. Yeni rejim, İtalyan sömürgeciliğinin ve Batı'nın kültürel etkisini silmek amacıyla bir dizi önlem aldı: İslâm'ın püriten bir yorumunu benimseyen Kaddafi rejimi kadınların toplumsal yaşama katılımını kısıtladı, bu çerçevede alkol kullanımını ve kumarı yasakladı, barları ve gece kulüplerini kapattı, sokak işaretlerinin ve

kamusal binalardaki işaretlerin Arapça yazılmasını kararlaştırdı. Yeni rejim, sömürgecilik döneminde Libya'ya yerleşmiş olan ve ülkenin ekonomik elitinin önemli bir bölümünü oluşturan İtalyanların toprak ve mülk sahibi olmalarını yasakladı. Bu da Libya'daki İtalyanların ülkeyi terketmelerine yol açtı.

Muammer Kaddafi 1973'de Libya devrimini, "İslâm-karşıtı ve Arap-karşıtı öğeler"den arındırmak amacıyla bir "kültür devrimi" başlattığını duyurdu. Buna göre; bütün varolan yasaların yerine yeni devrimci yasalar geçirilecek, "burjuvazi ve bürokrasi ortadan kaldırılacak", halkın iktidarı ele geçirmesi için toplumun her kesiminde "devrimci komiteler" kurulacaktı. Kaddafi bu dönemde "İslâmî bir sosyalizm" öneren ve eklektik bir nitelik taşıyan kendi "Üçüncü Uluslararası Teori"sini ortaya koydu. Bu "teori"nin ayrıntıları, 1975 ile 1979 yılları arasında yayımlanan Yeşil Kitap'ta açıklanacaktı. Kaddafi, her ikisinin de başarısız olduğu savından yola çıkarak kapitalizmden ve komünizmden farklı ve İslâmî ve milliyetçiliği ön plâna geçiren bir "üçüncü yol" öneriyor, iki bloka da (yani başını ABD'nin çektiği kapitalist-emperyalist blokla, başını Sovyetler Birliği'nin çektiği "sosyalist" bloka) karşı çıkıyor, kapanmış olan içtiyat kapısını yeniden açarak İslâm'a kendince yeni yorumlar getiriyor, özel mülkiyeti sınırlandırıyor ve ekonomiye devletin müdahalesini arttırmayı savunuyordu. Kendine özgü yanları olmakla birlikte Kaddafi'nin "sosyalizmi"nin, Arap dünyası bağlamında da pek bir orijinalitesinin olmadığını söyleyebiliriz. Özellikle 1960'lı ve kısmen de 1970'li yıllarda işbirlikçi güçlere, feodal kalınlılara ve "Batı"nın temsil ettiği sömürgeciliğe, yeni-sömürgeciliğe karşı savaşımın gündemde olduğu bu ülkelerde siyasal ve toplumsal dönüşümlerin başını burjuva ve küçük-burjuva nitelikli asker ve sivil kadrolar çekmekteydi; eski rejime karşı olan bu kadrolar ekonominin devletin güdümünde olmasını öngören ve -çok da tutarlı olmayan- anti-feodal ve anti-emperyalist öğeler taşıyan program ve hedeflerini bir çeşit "sosyalizm" olarak pazarlıyorlardı. Bu ülkelerin ve rejimlerin büyük çoğunluğunun revizyonist/ sosyal-emperyalist Sovyetler Birliği'yle ekonomik, siyasal ve askerî bağlar kurmaları ve "Batı"-karşıtı Bloksuzlar Hareketi içinde yer almaları da bu "sosyalizm" söylemini pekiştiriyordu. Zaten bu yeni rejimlerin yöneticileri, ideolojik söylemlerinin; "İslâm" ve "milliyetçilik"le birlikte üçüncü saçayağını oluşturan kendi "sosyalizm"lerinin komünizmle, Marksizmle ve sınıf savaşımı teorisiyle hiçbir ilgisi ve benzerliği olmadığını altını çiziyorlar ve bu çerçevede işçi sınıfının ve diğer ezilen/ sömürülen emekçilerinin bağımsız örgütlenmelerine ve

lkelerindeki komünist çevrelere ve komünist partilerine karşı genelde düşmanca bir tavır alıyorlardı.

Aynı husus, sosyo-ekonomik ve siyasal gelişme düzeyi Mısır, Suriye, Irak, Cezayir gibi ülkelere göre daha geri olan Libya için de geçerliydi. Kapitalizmin ve sosyalizmin/ komünizmin dışında "nc bir yol" olamayacağı dikkate alındığında Kaddafi'nin -ve Arap dünyasındaki benzerlerinin- "sosyalizm" söyleminin demagojik bir nitelik taşıdığı ve özünde gerici olan bu teorinin pratikte bu ülkede varolan geri kapitalist sistemi idealize etmeye ve Libya işçi ve sömürülen emekçilerini aldatmaya hizmet ettiği anlaşılır. Kapitalizmden ve komünizmden daha üstün olduğunu ileri sürdüğü böyle bir teoriyi ortaya atması ve kendisini Arap ve İslâm dünyasının önderi olarak görmeye başlamasıysa, Kaddafi'nin kendi etrafında bir kişiye tapınma pratiği oluşturmaya başladığını gösteriyordu. Kendisini putlaştırma eğiliminin bu yıllardan itibaren Libya liderinin gerek ite ve gerekse dışta zigzaglı, istikrarsız ve yer yer mceracı politikalar izlemiş olmasında önemli bir payı olduğu söylenebilir.

Kapitalizmin görece az gelişmiş ve dolayısıyla modern burjuvazinin çok zayıf ve burjuvazi-proletarya çelişmesinin keskinleşmemiş olduğu Libya'da kapitalizm-öncesi aşiret türü yapılar öteden beri glydler ve hâlâ glydrler. Daha bir kaç onyıl öncesinde, nüfusunun önemli bir kısmı gebelerden oluşan Libya'da hızlı bir kentlileşme yaşanmasına ve nüfusun büyük bir bölümünün fiziksel olarak "kentli" hâle gelmiş olmasına rağmen kapitalizm-öncesinin ideolojik-siyasal değer, yaklaşım ve normları büyük lde geçerli olmaya devam etmektedir. Tabii bu aynı zamanda, ulusal bilincin görece zayıf olduğu ve aşiret bağlarının yer yer ulus bağının önüne geçebileceği anlamına gelmektedir. İşçi sınıfının önemli ve giderek daha da büyüyen kesiminin Libya dışındaki ülkelerden gelen yasal ve "yasadışı" göçmen işçilerden oluştuğu bu ülkede tarım son yıllara kadar çok sınırlı bir alanda, yani Akdeniz sahil şeridinde ve bazı vahalarda yapılabiliyordu.²⁰³ Bu ise ülkede, hem geniş bir köylü-ifti nüfusun olmadığı, hem de ülkenin gerek yiyecek gereksinimi ve gerekse pek çok sanayi ürünü

²⁰³ 2009 yılı rakamlarına göre, nüfusu 6 milyon kadar olan Libya'da hemen hemen hepsi işçi olarak çalışmakta olan 2 milyon dolayında göçmen olduğu tahmin ediliyordu. Bu, işçi sınıfının hemen hemen yüzde 40'ının ve -istatistiklerin yeterince güvenilir olmadığı ve ülkede çok sayıda "yasadışı" göçmen bulunduğu dikkate alındığında- belki de yarısının göçmenlerden oluştuğu anlamına gelir.

bakımından büyük ölçüde dışa bağımlı olduğu anlamına geliyordu ve geliyor.²⁰⁴ Ülkenin küçük nüfusuna oranla petrol ve doğal gaz dışsatımından elde edilen gelirin büyüklüğü devlete, -yaklaşık dörtte üçü kamu sektöründe ve resmî kurumlarda çalışan ve önemli bir bölümü işsiz olan- Libya halkını âdeta “çalışmadan yaşatma” olanağı vermektedir. Libya’nın sosyo-ekonomik yapısının bu kendine özgü niteliklerinin ve ülkenin büyük petrol ve doğal gaz zenginliğinin, başında Muammer Kaddafi’nin bulunduğu devlet aygıtına, ülkedeki sınıflardan *önemli ölçüde bağımsız hareket etme olanağı* verdiğinin altı çizilmelidir. Bu koşullarda Libya’da kendine özgü bir Bonapartist diktatörlüğün varlığından söz etmek bir abartma olmayacaktır.

Uluslararası alanda Kaddafi rejimi, -bir dizi tutarsızlıklarla sakatlanmış olmakla birlikte- genelde Panarabist (daha sonra Panafrikanist), anti-emperyalist ve anti-Siyonist bir politika izledi. Libya, 1973 Ekimindeki Arap-İsrail savaşının ardından petrolün, İsrail’i destekleyen ABD ve Batı Avrupa ülkelerine karşı bir silâh olarak kullanılmasının en önde gelen savunucusu oldu. Kaddafi rejimi 1970’li ve 1980’li yıllarda petrol ve doğal gazdan elde ettiği gelirin bir bölümünü sömürgeciliğe ve emperyalizme karşı savaşım veren çeşitli ulusal kurtuluş hareketlerinin ve gerilla örgütlerinin yanısıra bazı Afrika rejimlerine destek vermede kullandı. Bunların arasında radikal Filistinli gruplar, IRA (=İrlanda Cumhuriyetçi Ordusu), bazı Latin Amerika devrimci örgütleri, Eritre Kurtuluş Cephesi, Afrika Ulusal Kongresi, Moro İslâmî Ulusal Kurtuluş Cephesi gibi örgütler bulunuyordu. Tüm Arap dünyasının emperyalizme ve Siyonizme karşı birleşmesini savunan Kaddafi rejimi gene bu yıllarda Fas, Tunus, Mısır, Cezayir, Sudan, Çad gibi ülkelerle bir dizi birleşme girişiminde bulundu. Ancak bu girişimlerin hepsi de başarısızlıkla

²⁰⁴ 1960’larda tasarlanan ve inşaatına 1984’de başlanan Büyük Yapay İrmak Projesi sayesinde Libya’nın -ülkenin büyük bölümünün çöl olmasından kaynaklanan- su sorununun giderilmesi için daha şimdiden önemli adımlar atıldığını belirtmek gerekir. Libya, çölün altında bulunan zengin yeraltı su kaynaklarının yeryüzüne çıkarılması ve tarımsal üretim alanlarına taşınması için başlatılan ve devam etmekte olan bu dev projeye milyarlarca dolar harcadı ve daha milyarlarca dolar harcayacak. Dünyanın en büyük sulama projelerinden biri olan Büyük Yapay İrmak Projesiyle oluşturulan ve dünyanın ikinci büyük barajı olan Büyük Ömer Muhtar Barajında biriken suyun miktarı 2010 ortalarında 24 milyar m³trekübü bulmuştu. Tamamlanması hâlinde, Kaddafi’nin “dünyanın sekizinci harikası” olarak nitelediği bu projenin, Libya’nın su sorununu büyük ölçüde çözeceğine ve ülkeyi yiyecek üretimi açısından kendine yeterli hâle getireceğine inanılıyor.

sonuçlandı. Hem kapitalist-emperyalist ve hem de revizyonist/sosyal-emperyalist bloka mesafeli durmakla birlikte, Kaddafi rejiminin politikaları, esas olarak ABD'nin başını çektiği Batı emperyalist blokuna zarar veriyor ve daha çok bu bloktaki ülkeleri rahatsız ediyordu.²⁰⁵ Bu bakımdan Kaddafi ve onun rejiminin esas olarak ABD ve Britanya emperyalistlerinin sürdürdükleri kesintisiz karalama kampanyasının ve suikast, bombardıman, askerî darbe girişimi türü terörist operasyonlarının hedefi olması nesnelerin doğası gereği idi.

Özellikle, Irak'taki Saddam Hüseyin rejiminin ABD işgali nedeniyle devrildiği 2003'ten itibaren Kaddafi rejimi ABD ve AB ile ilişkilerini düzeltme ve Libya ekonomisini yabancı sermayeye açma konusunda önemli adımlar attı. Bu süreçte Libya; nükleer enerji elde etmeye yönelik çalışmalarını durdurduğunu açıkladı; 1988'de İskoçya'nın Lockerbie kenti üzerinde düşürülen ABD yolcu uçağının sorumluluğunu -Libya'nın bu olaydan sorumlu olduğu asla kanıtlanmamış olmakla birlikte- üstlendi ve bu olayda yaşamlarını yitiren yolcuların yakınlarına tazminat ödemeyi kabul etti; Afrika'nın yoksul ülkelerinden Avrupa ülkelerine "yasadışı göçmen akışı"nı önlemek için AB ile işbirliği yaptı; ekonomi üzerindeki devlet denetimini zayıflatan önlemler aldı; çokuluslu petrol tekellerinin Libya petrol endüstrisine yatırım yapmasına olanak tanıdı; yiyecek fiyatlarını düşük tutmak için verdiği sübvansiyonları bir ölçüde azalttı vb. Libya'nın Lockerbie davası sanıklarının yargılanmaları için Britanya'ya göndermeyi kabul etmesi üzerine BM "Güvenlik" Konseyi 1992'den itibaren bu ülkeye uyguladığı yaptırımları 1999'da kaldırdı; ama ABD hâlâ, İran-Libya Yaptırım Yasası'na dayanarak çeşitli ülkelerin Libya'ya yapacakları yatırımları yılda 20 milyon dolarla sınırlamalarında diretiyordu. Bu nedenle Libya'nın petrol ve doğal gaz sektörüne yapılan yabancı yatırımlar düşük bir düzeyde kalmaya devam etti. ABD, ancak 2006'da Libya'yı "terörü destekleyen ülkeler" listesinden çıkardı, bu ülkeye uyguladığı yaptırımları kaldırdı ve ilişkileri normalleştirmeye başladı. Batılı ülkelerle Libya arasındaki ekonomik ilişkilerin gelişmesi, işte bu tarihten başlayarak hız kazandı. Libya'nın, ekonomisini uluslararası tekelci sermayeye açmasından en fazla yararlanan, eski sömürgeci

²⁰⁵ ABD ve Batı Avrupa'nın izole etmeye çalıştığı Libya silâh ve askerî donanım gereksinimini esas olarak Sovyetler Birliği ve onun uydusu olan rejimlerden sağlamakla birlikte, bu bloğun güdümüne girmedi; hatta Moskova'nın Libya sahillerinde askerî üs kurma yönündeki isteklerini hiçbir zaman kabul etmedi.

ülke İtalya oldu. Bu son krizin hemen öncesinde İtalya Libya'nın -neredeyse tümü petrolden oluşan- ihracatının yüzde 40'ını alıyor ve ithalatının yüzde 19'unu Libya'ya yapıyordu. ENI, FIAT, Unicredit, Finmeccanica ve diğer büyük İtalyan firmalarının Libya'da büyük yatırımları bulunuyor. Ancak, Kaddafi-karşıtı isyanın ilk günlerinde böylesi bir müdahaleye soğuk bakan Berlusconi hükümeti, daha sonra tutumunu değiştirdi ve ABD ve NATO'yla birlikte davranma kararı aldı. Tam da burada, Libya'daki çatışma nasıl sonuçlanırsa sonuçlansın İtalyan burjuvazisinin, başını Britanya ile Fransa'nın çektiği bu yağma savaşına katılmakla yanlış bir tercih yaptığını söyleyebiliriz.

Şunun altını çizelim: Muamıner Kaddafi; Tunus'taki Zeynel Abidin Bin Ali, Mısır'daki Hüsnü Mübarek, Ürdün'daki Kral II. Abdullah, Suudi Arabistan'daki Kral Abdullah, Bahreyn'deki Kral Hamit El-Halife, Yemen'deki Ali Abdullah Salih, Fas'taki Kral VI. Muhammet türünden bir işbirlikçi değildir. *Ve hiçbir dönemde de olmamıştır.* Kaddafi rejiminin 2000'lerin başından ve özellikle 2003'ten bu yana ABD ve Batı Avrupa ile ilişkilerini "normalleştirme"ye girişmesi, ülkeye yabancı sermaye akışını teşvik etmesi, devlet işletmelerinin bir bölümünü özelleştirmesi, ABD ve Batı Avrupa ülkeleriyle silâh satın alma ve askerî işbirliği anlaşmaları yapması vb., eleştirilebilir ve eleştirilmelidir de. Ancak bu olup bitenler Libya'nın bir ABD/ Batı Avrupa yarı-sömürgesi ve Kaddafi'nin bir işbirlikçi, bir "fino köpeği" hâline geldiği biçiminde yorumlanamaz. Kaddafi'nin 1970'li yıllardaki Panarabist politikaları olsun, 2000'li yıllardaki Afrika ülkelerini, bir Afrika Birleşik Devletleri çatısı altında birleştirme çabaları olsun, hiçbir zaman körükörüne ABD-NATO çizgisini izlememesi olsun, "Üçüncü Dünya" ülkelerini olabildiğince güçsüz kılmak ve olanaklıysa eğer Balkanlaştırmak isteyen ABD ve AB emperyalistlerini öteden beri rahatsız etmiştir ve etmektedir. Türkiye'de ve dünyanın başka yerlerinde çok sayıda devrimci ve anti-emperyalist kişi ya da analistin varsaydığı aksine, Kaddafi ve rejiminin 2000'li yıllardan bu yana daha geri bir konuma sürüklenmesi, ulusal burjuva nitelikli kişi ve rejimlerin doğasıyla hiçbir biçimde çelişmez. Kaddafi rejimine tutarlı anti-emperyalist bir nitelik yüklemek (birinci hata) ve ancak sosyalist ya da devrimci-demokratik rejimlerde görülebilecek kararlı duruşu göremediğinde de onu "işbirlikçi" olarak tanımlamak (bunun yol açtığı ikinci hata) ikellikten ve cehaletten başka bir şey değildir.²⁰⁶

²⁰⁶ Örneğin, Libya'daki ayaklanmayı Avrupa'da 1848 devrimiyle eşdeğer gören Lo-

Daha bir kaç yıl öncesine kadar Libya, ABD'nin gözünde bir "haydut devlet"ti. NATO'nun eski komutanlarından Wesley Clark yıllar önce Pentagon'un Libya'yı; Somali, Sudan, Lübnan, Suriye ve İran'la aynı kategoriye koyduğunu ve Irak'tan sonra etkisizleştirilmesi gereken ülkelerden biri saydığını belirtmişti.²⁰⁷ Dahası, bütün bu flört ve yakınlaşma çabaları, son olayların da bir kez daha kanıtlamış olduğu gibi, asla Batı emperyalist blokunun Kaddafi rejimiyle barıştığı ve her iki tarafın da geçmişte yaşananları unuttuğu anlamına gelmiyordu. (Bunun böyle olduğu yanılıgısına düşme, Türkiye'deki AKP hükümetinden az çok tutarlı demokratizm bekleyen, ama bunu göremedikleri zaman da onu işbirlikçi, hatta faşist olarak değerlendirenlerin yaptıkları türden bir hatadır.)

Sadece İsrail'e karşı tutumunu gözönüne almak bile Kaddafi rejiminin Washington ve Brüksel'le ne ölçüde uzlaştığını saptamada *belirleyici bir ölçüt* oluşturur. Kaddafi rejimi bu konuda tutarlı olagelmıştır. Örneğin Kaddafi, Afrika Birliği'nin Ağustos 2009'da Trablus'ta yapılan toplantısında, İsrail'in Afrika ülkelerinin içişlerine burnunu soktuğunu, bu ülkeleri birbirine düşürdüğünü ve kara kıtada meydana gelen savaşların genellikle Telaviv'in kışkırtmaları sonucu gerçekleştiğini belirttikten sonra, "Afrikalı kardeşler olarak, kıtamızı yağmalamakta olan süper devletleri durdurabilecek çözümler bulmak zorundayız"²⁰⁸ diyecekti. Kaddafi, Libya'da son olayların başlamasından iki gün önce, yani 14 Şubat'ta yaptığı bir açıklamada da Filistinli mültecilerin Ortadoğu'yu sarsan halk ayaklanmalarının yarattığı elverişli ortamdan yararlanmalarını ve bu amaçla İsrail'in sınırlarına barışçı bir biçimde yığılarak onun üzerindeki baskıyı arttırmalarını önermiş, İsrail'le ilişkileri bulunan Arap devletlerinin korkak rejimler tarafından yönetildiğini söylemiş ve "Müslüman ülkelerin Batılı devletlere karşı güçlerini birleştirmeleri"²⁰⁹ çağrısı yapmıştı.

uis Proyect 7 Mart tarihli bir yazısında, Kaddafi'nin 2008'de Condoleezza Rice'la görüşmesi sırasında söylediklerinden ve ona bazı pahalı hediyeler sunmasından hareketle zamanın ABD Dışişleri Bakanı Rice'in Kaddafi'nin "en iyi dostu" olduğunu söyleyebiliyor. (Bkz. "Diana Johnstone, Qaddafi, and the dangers of rote thinking"/ "Diana Johnstone, Kaddafi ve Ezberci Düşünmenin Tehlikeleri")

²⁰⁷ Bkz. Pepe Escobar, "Europe Salivate Over Libyan Oil"/ "Libya Petrolü Avrupa'nın Salyalarını Akıtıyor", Asia Times Online, 3 Mart 2011.

²⁰⁸ "Gaddafi: Israel 'Aids Africa Wars' "/ "Kaddafi: İsrail 'Afrika'da Savaşları Kışkırtıyor' ", El Cezire, 31 Ağustos 2009.

²⁰⁹ "Gaddafi tells Palestinians 'revolt against Israel' "/ "Kaddafi Filistinlilere, 'İsrail'e Karşı Ayaklanmaları Gerektiğini Söylüyor' ", Reuters, 14 Şubat 2011.

Şunu da eklemeliyim: Kaddafi rejiminin bir burjuva diktatörlüğü olduğu, dahası ülkede burjuva-demokratik bir rejimin değil, despotik bir rejimin hüküm sürdüğü, rejimin muhaliflerine karşı cinayet ve suikastleri de içeren bir sindirme kampanyası yürüttüğü doğrudur. Ama bu, Kaddafi rejiminin, halkın büyük bir bölümünün zor ve terörle susturulduğu bir rejim, kitlelerden büyük ölçüde izole edilmiş bir rejim, onların çoğunluğunun gözünde meşruiyetini yitirmiş bir rejim olduğu anlamına gelmez; tam tersine rejimin her zaman önemli bir kitlesel dayanak ve temeli vardı ve bu hâlâ da böyledir.

Öte yandan, burjuva medyasının bir bölümünün ileri sürdüğünün tam tersine Libya'da yaşanan olayların açlık ya da yoksullukla hemen hemen hiçbir ilgisi yoktur. Kaddafi'ye karşıtlığıyla tanınan Barry Rubin, "Üçüncü Dünya" ülkelerindeki diktatörlükleri incelediği kitabında şöyle demek zorunda kalmıştı:

"Yıllarboyubirincidışsatımürünü, İkinci Dünya Savaşı döneminin savaş alanlarından elde edilen çelik hurdası olan Libya, dünyanın en yoksul ülkelerinden biriyken her yıl milyarlarca dolar petrol geliri elde eden bir ülkeye dönüştü. Kaddafi bu paranın bir bölümünü ülkenin okuryazarlık oranını ve yaşam standartını dev adımlarla yükseltmek için kullandı ve bu hizmetler onun yönetimine verilen desteği arttırdı."²¹⁰ Kaddafi yönetimine karşı olduğu bilinen bir başka yazar, yani *El Kuds'ül Arabî* yazarı Abdülbari Atvan, 22 Şubat 2011 tarih ve "Libya'da Korkunç Senaryolar" başlıklı yazısında, "Libya devrimi ekonomik sebeplere değil, siyasî sebeplere dayanmaktadır. Nüfusun yüzde 52'sini oluşturan gençler, babalarının kırk yıldır kabullendikleri aşağılanmayı ve baskıyı kabullenmeyeceklerdir" derken bu ülkede Mısır ve Tunus'ta olduğu gibi yaygın ve derin bir yoksulluk yaşanmadığını itiraf etmiş oluyordu. Tabii bütün kapitalist ülkelerde olduğu gibi Libya'da da yöneticiler, onların yakın çevresi, yüksek bürokratlar ve aşiret liderleriyle sıradan işçi ve emekçiler arasında bir eşitsizliğin yanı sıra belli ölçüde yolsuzluk, adam kayırma ve dahası Kaddafi rejiminin 41 yıldır sürmekte olmasının getirdiği bir yıpranma, hatta yozlaşma vb. vardır. Ancak bunun asla, diğer "Üçüncü Dünya" ülkeleriyle, hele emperyalist boyunduruk altındaki ülkelerle kıyaslanacak bir düzeyde olmadığı da açıktır.

Zengin petrol ve doğal gaz kaynaklarına sahip olması, nüfusunun sadece 6.5 milyonu bulması ve Kaddafi yönetiminin bir çeşit sosyal devletpolitikası uygulaması nedeniyle, bu son karışıklıklara kadar Libya

²¹⁰ Modern Dictators, New York, New American Library, 1987, s. 250.

halkı oldukça iyi bir yaşam standardına sahipti. Libya'da kişi başına gelir, komşusu Mısır'ınkinin altı katıydı ve Libya, kişi başına ulusal gelir ve yaşam beklentisi bakımından *Afrika'nın en ileri* ülkesiydi. Wikipedia'da Libya'nın dışsatım gelirininin hemen hemen tümünün petrol sektöründen geldiği ve bu gelirin ulusal gelirin yarısından fazlasını sağladığı belirtildikten sonra şöyle deniyordu:

“Bu petrol geliri ve nüfusunun küçük olması Libya'nın, Afrika'da en yüksek kişi başına gelir düzeyine sahip ülke olmasını sağlamıştır. 2000 yılından bu yana yüksek büyüme oranları kaydeden Libya ulusal gelirinin 2010'da yüzde 10.6 oranında büyüyeceği tahmin edilmektedir.”

Aslında Libya, yaşam standartları açısından dünyanın görece ileri ülkeleri arasında yer almaktadır. BM'in 2010 yılı Uluslararası İnsansal Gelişme Göstergeleri, Libya -ve Türkiye- hakkında şu bilgileri veriyordu:

- *Ortalama yaşam beklentisi: 74.5 yıl (Türkiye: 72.2 yıl)
- *15 yaş üstü yetişkinlerde okuryazarlık: yüzde 88.3 (Türkiye: yüzde 88.7)
- *Yetişkinlerin ortalama eğitim süresi: 7.3 yıl (Türkiye: 6.5 yıl)
- *Çocukların eğitim süresi beklentisi: 16.5 yıl (Türkiye: 11.8 yıl)
- *Eğitim harcamalarının ulusal gelire oranı: yüzde 3.4 (Türkiye: yüzde 2.9)
- *5 yaş altı çocuk ölümleri: binde 17 (Türkiye: binde 22)
- * Cinsiyet eşitsizlik endeksi: 0.504 (Türkiye: 0.621)
- *Yetersiz beslenme: Yüzde 5'ten az (Türkiye: yüzde 5'ten az)
- *Sağlık harcamalarının ulusal gelire oranı: Yüzde 1.9 (Türkiye: yüzde 3.4)
- *2008 yılı satınalma gücü paritesine göre kişi başına ulusal gelir: 16,999 ABD doları (Türkiye: 13,359 ABD doları)

Bu endekse göre Libya dünyada 53. sırada yer alırken Türkiye ancak 83. sırada yer alıyordu. Bu arada, Libya'nın bu noktaya, sosyo-ekonomik gelişme açısından Türkiye'den *çok daha geri bir noktadan başlayarak* ve uzun yıllar bir ambargoya hedef olmasına rağmen geldiğini unutmamamız gerekiyor. Öte yandan, tekeli burjuva medyasının yaymaya çalıştığı izlenimin aksine Libya, gelirinin çok

küçük bir kısmını askerî harcamalara ayırıyordu. Dünya ölçeğinde askerî harcamaları düzenli bir biçimde izleyen SIPRI'ne göre Libya, Kuzey Afrika ve Ortadoğu bölgesinde askerî harcamaları en düşük olan ülkeydi. Enstitü 2005-2008 döneminde Libya'nın askerî harcamalarının brüt ulusal gelirinin sadece yüzde 1.2'sini bulduğunu ve Libya ordusunun 50,000 kişiden oluştuğunu belirtiyordu.

Burada, 16 Şubat'ta patlak veren kitlesel ayaklanmanın destek bulmasına yol açan iç dinamiklere de değinmek gerekir. Yaşam koşullarına ve yaşam beklentilerine ilişkin bu faktörleri şöyle özetleyebiliriz:

a) Libya'nın 2000'li yıllardan itibaren ABD ve Batı Avrupa'nın yanı sıra IMF ve Dünya Bankası ile ilişkilerini geliştirmesi ve ekonomi üzerindeki devlet denetimini gevşetmesi,

b) legal muhalefet yollarına tıkayan Kaddafi rejiminin işbaşında bulunduğu 41 yıllık sürede yıpranmış olması ve gençliğin ve emekçilerin demokratik özlemlerine yanıt verememesi,

c) dünya ölçeğinde yiyecek fiyatlarının artmasına ve enflasyonun yükselmesine bağlı olarak yaşam koşullarının görece olarak kötüleşmesi. Parasız ve yaygın eğitim sisteminin yetiştirdiği çok sayıda gencin iş bulamadığı ve 20 yaş altı nüfus içinde işsizlik oranının yüzde 50'ye yaklaştığı koşullarda bu faktörler, diğer Kuzey Afrika ve Ortadoğu ülkelerinde meydana gelen toplumsal çalkantıların da etkisiyle Libya'da bir silâhlı ayaklanmanın patlak vermesine yol açmıştır.

Muhalefetin siyasal niteliği

Bingazi merkezli muhalefetin bünyesinde, Kaddafi rejimine karşı olma temelinde birleşen değişik eğilimleri barındırdığı biliniyor. Bunlardan biri olan NFSL (=Libya Ulusal Kurtuluş Cephesi) tümüyle gerici bir nitelik taşıyor. 1981'de kurulan ve ABD ile Britanya'nın desteklediği ve karargâhı bu iki ülkede olan NFSL, Amerikan kaynaklarına göre CIA'in desteğiyle 1984'de Kaddafi rejimini devirmek için başarısızlıkla sonuçlanan bir darbe girişiminde bulunmuştu. Sözkonusu örgütün şu an Libya'da yaşanmakta olan ayaklanmanın içinde de yer aldığını tahmin etmek zor değil.

Ancak, Libya muhalefetinin ana gövdesini oluşturan güç NFSL değil. Libya'daki asıl muhalefet örgütü, 16 Şubat'tan bu yana Kaddafi rejimine karşı yürütülen direnişin başını çeken ve başında Kaddafi rejiminin eski adalet bakanı Mustafa Abdülcelil'in bulunduğu Libya

Ulusal Konseyi. Bingazi'de konuşlanan bu Konsey hakkında, onun Kaddafi rejiminin yıkılmasının ötesindeki talepleri ve hedefleri, programı hakkında fazla bir şey bilinmiyor. Daha da önemlisi, pek tanınmayan ya da daha doğrusu hakkında hayli subjektif bilgiler bulunan, bu Kaddafi-karşıtı muhalefetin ilerici, demokratik ve/ ya da anti-emperyalist bir nitelik taşıdığını gösteren kesin veriler yok. Tersine bu muhalefetin, egemen sınıfın ya da devlet aygıtının içinden gelen öğelere ve/ ya da Kaddafi'ye karşı tavır alan aşiretlere dayandığını gösteren veriler var. Kaddafi rejiminin adamıyken şimdi ona karşı tutum alan bu tip kişilikler arasında, eski içişleri bakanı Abdülfettah Yunus El-Abidi'yi, eski protokol işleri şefi Nur Mesut El-Mesmeri'yi, eski adalet bakanı Mustafa Abdülcelil'i, Libya ordusunun öndegelen komutanlarından Tümgeneral Süleyman Mahmut'u sayabiliriz. Bunlara, Libya'nın BM'de ve çeşitli ülkelerde görev yapan bir dizi diplomatını ekleyebiliriz.

Libya Ulusal Konseyi'nin önderlik ettiği ayaklanma, ülkenin bugünkü yeşil ve İslâmı sembolize eden bayrağının yerine 1969 ilerici darbesi öncesi Libyasını yöneten ABD-Britanya uşağı feodal Senusi monarşisinin bayrağını dalgalandırmaktadır. Bu bağlamda *AFP*'in 26 Şubat tarihli bir haberinde, 1969'da devrilmiş olan büyük amcası Kral Idris'in tahtına yeniden oturmayı düşleyen veliaht adayı Muhammet El-Senusi'nin görüşlerine yer verdiğini anımsatmak gerek. Habere göre Londra'da sürgünde yaşayan Senusi, "kahraman isyancılar"ı destekliyor ve "uluslararası topluluğa" Muammer Kaddafi'yi defetmek için harekete geçmesi çağrısı yapıyordu. Senusi, devrilen monarşinin bayrağının yeniden Libya sokaklarında gözükmesinden özellikle gurur duyduğunu da belirtiyordu.²¹¹

Önemli bir husus da şu: Libya Ulusal Konseyi ve genel olarak ayaklanma hareketi, ilk başlarda ABD ve NATO'nun Libya üzerinde bir uçuşa yasak bölge oluşturma ve böylelikle bu ülkede süren çatışmada açıkça ve aktif bir biçimde taraf olma yolundaki öneri ve girişimleri konusunda net bir tavır ortaya koymamış ya da koyamamıştı. Örneğin, *New York Times*'ta yayımlanan bir habere göre, Bingazi'deki Libya Ulusal Konseyi'nin başında bulunan Mustafa Abdülcelil, Libya üzerinde bir uçuşa yasak bölge oluşturulması ve yabancı devletlerin Kaddafi rejiminin askerî hedeflerini vurmaları için bir çağrı yapmıştı. Konsey içindeki kaynaklara göndermede bulunan gazete, bu çağrının ateşli tartışmalar ve itirazlardan sonra

²¹¹ Bkz. "Libyan protesters carried flag of the previously overthrown monarchy"/ "Libyalı göstericiler daha önce devrilmiş olan monarşinin bayrağını taşıyor", 26 Şubat 2011.

alındığını da belirtiyordu.²¹² Daha sonraki günlerde çatışmaların Kaddafi rejimi lehinde gelişmesine ve isyancıların bir dizi kent ve kasabayı yitirmelerine bağlı olarak, “Batı”nın desteğini giderek daha yüksek bir sesle talep ettiklerine tanık olduk.

Saflarında Libya ordusundan kaçan subay ve askerlerin de yer aldığı muhalefet, Kaddafi rejimi kuvvetlerinin karşı-saldırısına karşı -Zaviye ve Misrata gibi önemli istisnalar dışında- ciddi bir direniş gösteremedi; isyancılar ilk başta kolaylıkla ele geçirdikleri kentleri ve kasabaları panik içinde ve hızla terkederek doğuya doğru çekiliyorlar. Kaddafi rejimine bağlı kuvvetlerle isyancılar arasında, ikincilerin bir dizi silâh deposunu ele geçirmiş olmalarına, Mısır sınırları içindeki aşiretlerden ve hatta Mısır hükümetinden lojistik destek almalarına rağmen ateş gücü ve askerî donanım bakımından önemli bir farklılık olduğu doğru. Ancak gerçekten halkçı ve devrimci bir nitelik taşıyan ve güçlü bir direniş motivasyonuna sahip bir ayaklanmanın gerektiğinde sokak sokak, ev ev çarpışması beklenirdi. Bunun böyle olmaması, muhalefetin siyasal niteliği hakkında kaba bir fikir veriyor.

Dikkat çeken bir başka husus, isyancıların, ülkede bulunan kara Afrikalılara karşı düşmanca bir tutum içinde olmaları. İsyancıların eline geçen bölgelerde, Kaddafi rejiminin “paralı askerler”i oldukları gerekçesiyle kara Afrikalılara karşı bir dizi saldırı gerçekleştirildi. *Afrol News*’ta yayınlanan bir haberde aynen şöyle deniyordu:

“‘Paralı asker’ abartılı söylemi şimdiden Afrikalılara karşı saldırıların artmasına neden oluyor. Bir Türk inşaat işçisi BBC’ye şunları söyledi: ‘Bizim şirketimizde çalışan 70-80 Çad’lı vardı. Saldırganlar onlara, ‘Siz Kaddafi hesabına askerlik yapıyorsunuz’ diyerek bahçıvan makasları ve baltalarla saldırdılar ve onları öldürdüler. Onlar Sudanlıları da katlettiler. Biz bütün bunları kendi gözlerimizle gördük.’

“Bu arada, Afrikalı ‘paralı askerler’in baş düşmanları olduğuna inandıkları anlaşılan Libyalı göstericiler hakkında başka kaygı verici haberler işitiyoruz. Daha dün internette göstericilere, ‘kendilerini paralı askerlere karşı savunmaları’ için ağır silâhlar dağıtıldığını gösteren bir video yayımlandı.”²¹³

Bu konu, *Los Angeles Times* tarafından da dile getirildi. Gazete

²¹² Bkz. Mike Head, “Western powers exploit Libyan crisis to step up intervention plans”/ “Batılı Ülkeler Müdahale Plânlarını Hızlandırmak İçin Libya Krizini Kullanıyorlar”, World Socialist Web Site, 5 Mart 2011.

²¹³ “African mercenaries in Libya: Fact or racism?”/ “Libya’da Afrikalı Paralı Askerler: Gerçek mi Irkçılık mı?”, *Afrol News*, 26 Şubat 2011.

şunları yazıyordu:

“İnsan hakları aktivistlerine göre, ayaklanan savaşçılar ve onların yandaşları, Doğu Libya boyunca, Kaddafi adına çarpışan paralı askerler olmakla suçladıkları Afrikalı göçmenleri ve Libyalı zencileri tutukluyor, tehdit ediyor ve sık sık da dövüyorlar.

“(ABD merkezli- G. A.) İnsan Hakları Gözlem Örgütü’ne ve yöredeki Libyalılara göre bazı durumlarda isyancılar, çatışmalarda ele geçirdikleri ve paralı asker olduklarından kuşkulandıkları kişileri infaz etmişlerdir.”²¹⁴

Libya ayaklanmasında dikkat çeken olgulardan birisi de bu eylemlere oldukça büyük ölçekte yağmalama olaylarının eşlik etmiş olması. Libya'da onyıllardır çeşitli inşaat çalışmaları yürüten Türk şirketlerinde çalışan işçiler ve mühendisler bu olayların canlı tanığı. Örneğin, Derne kentindeki bir Türk şirketinde çalışan Abdullah Anar adlı mühendis gördüklerini şöyle anlatıyordu:

“Biz burada Derne’nin kanalizasyon, yol işlerini, elektrik hatlarını altyapı işlerini yapıyorduk. Şantiyemiz şehre 5 kilometre uzaklıkta bulunuyor. Dün akşam saat beşte bir grup, elinde satır ve silâhlarla şantiyeye geldiler. Önce arabaların camlarını kırıp, arabaları çaldılar. Camları kırıp ofislerdeki bütün eşyaları talan ettiler. Evler tamamen yandı. Kişisel eşyaları dahi çaldılar. Çalma işi bitince de kalan kısmı ateşe verdiler. Görüntü çok korkunç, bütün şantiye yanmış durumda.”²¹⁵

Ceyhun Kuburlu ise Libya'da isyanın meydana geldiği bölgede yaşanan yağma olaylarını anlatan haberinde şunları söylüyordu:

“Hasar tespit çalışmalarında en büyük zararı inşaat makinelerinin aldığını belirten Libya'daki şirketlerin yetkilileri, şu bilgileri verdi: ‘Bu makineler çok değerli ve pahalı. Kamyonlar, vinçler ve diğer inşaat malzemelerinin hepsi kullanılmaz hâle geldi. Zararımızın büyümesinin en büyük nedeni de bu. İsyancılar önce şantiyeleri bastı daha sonra inşaat makinelerine yöneldi. Her şantiyede milyon dolarlık makineler bulunuyor. Bu makinelerin bir çoğu yeni satın alınmıştı. İçlerinde kullanılmadan ateşe verilmiş makineler de bulunuyor. Zararımız gün geçtikçe artıyor.’

“Bölgedeki şantiyesinin tamamen kullanılmaz hâle geldiğini söyleyen bir müteahhitlik şirketi sahibi, şunları anlattı: ‘Olayların

²¹⁴ David Zucchino, “Libyan rebels accused of targeting blacks” / “Libyalı İsyancılar Zencileri Hedef Almakla Suçlanıyorlar”, Los Angeles Times, 4 Mart 2011.

²¹⁵ “Türk mühendis Libya'daki saldırıyı anlattı”, Enson haber, 20 Şubat 2011.

başlamasıyla birlikte yağmacıların hedefi hâline gelen şantiyelerdeki onlarca araç çalınırken, inşaat makineleri da ateşe verildi. İşçilerimizin konakladığı tüm yerler yakıldı. Gıda ve petrol stoklarımız talan edildi. Bingazi ve Deme'de faaliyet gösteren yaklaşık 14 şantiye tamamen kullanılmaz hâle geldi. Ancak şehre yakın yerlerde daha çok hırsızlık olayları yaşanıyor.”²¹⁶ Libya'da çalışan diğer ülkelere ait şirketlerin de benzer yağma ve yıkım olaylarına hedef olduğu gözönüne alındığında, bunun çok da basit ve geçirilebilecek bir olgu olmadığı anlaşılır. Kaldı ki, Libya'dan yayın yapan muhabirlerin açıklamalarına bakıldığında böylesi yağma olaylarının sadece yabancı şirketleri ve onların şantiyelerini değil, Libya'ya ait çeşitli kamu binalarını da hedef aldığı görülüyor.

Büyük kitle hareketlerine, aralarında yağmacılar ve diğer adi suçluların da yer aldığı her türden insanın katılması ve/ ya da devrimci güçlerin ayaklanmanın ateşi içinde yer yer yanlış hedeflere saldırılar yapabilmesi nesnelerin doğası gereğidir. Gericici ya da emperyalist güçler de, işçi sınıfının ve halkların devrimci ayaklanmalarını kötülemek ya da yolundan saptırmak için kasıtlı olarak kendi ajan-provokatörleri ya da seferber ettikleri kriminal öğeler aracılığıyla böylesi cinayet, yağma ve yıkım olaylarını teşvik ederler. Dahası, özellikle silâhların kullanıldığı bir çatışma ortamında, olaylarla hiçbir ilgisi bulunmayan insanların istenmeksizin yaşamını yitirmesi, yaralanması ve çeşitli binaların zarar görmesi de hemen hemen kaçınılmaz gibidir. Mao Zedung'un 1927'de kaleme aldığı bir yazıda da söylemiş olduğu gibi,

“İkincisi, devrim yapmak, ziyafet vermeye, yazı yazmaya, resim yapmaya ya da nakış işlemeye benzemez; o kadar zarif, o kadar sakın ve yumuşak, o kadar ılımlı, uysal, kibar, ölçülü ve alicenap olamaz.”²¹⁷ Ne var ki, bunun böyle olması asla, keyfi şiddet olaylarının hoş görülmesini ya da onanmasını gerektirmez. Tam tersine, böylesi ayaklanmaların başındaki siyasal örgütler bu konuda net bir tutum almak, siyasal uyanıklık göstermek, can kayıplarını ve gereksiz yıkıcılığı en aza indirmek ve bu amaçla sıkı bir devrimci disiplin uygulamakla yükümlüdürler. Libya'da ise, bu türden olumsuz ve zararlı eylemler tekil olaylar olmanın ötesine geçmiş, büyük boyutlara ulaşmış ve özellikle de Afrikalı göçmenleri ve Libyalı zencileri hedef alan öldürmelere ve kıyımlara dönüşmüştür.

²¹⁶ “Türk müteahhitlerinin Libya şantiyelerinde 100 milyon dolarlık ‘yağma zarar’ var”, Hürriyet, 27 Şubat 2011.

²¹⁷ “Hunan'daki Köylü Hareketine İlişkin Bir Araştırma Üzerine Rapor, Seçme Eserler, Cilt 1, İstanbul, Aydınlık Yayınları, 1979, s. 38.

Daha da kötüsü bu olaylar ayaklanmanın başındaki örgüt ya da örgütler tarafından eleştirilmemiş ya da kınanmamıştır. Aynı ölçüde ilginç, ama hiç de şaşırtıcı olmayan bir başka ayrıntı da, Libya ayaklanmasını destekleyen emperyalist burjuva basınının, göçmen işçilerin yaşadıkları zorlukları ve dramı gözler önüne serdiği hâlde bu türden olaylara hemen hemen hiç değinmemiş olmasıdır.

Sonuç

Yaşananlar ABD ve NATO'nun gözlerini Libya'nın petrol ve doğal gaz zenginliğine diktiklerini, Libya'yı bölmeyi plânladıklarını ve en azından onun bir bölümünü kendilerinin ve kuklalarının yönetimi altına sokma yolunda çaba harcadıklarını gösteriyor. Ne var ki bunun böyle olması, Kaddafi yönetiminin suç ve günahlarını görmezden gelmeyi asla haklı çıkarmaz ve çıkaramaz. Libya halkının tıpkı diğer bölge ülkeleri halkları gibi demokratik, özgür ve adil bir toplumda yaşama hakkına sahip olduğu tartışma götürmez. Bu bakımdan, her tutarlı demokrat ve enternasyonalist, Libya halkının, bu ülkedeki önemli ölçüde çürümüş ve yozlaşmış olan rejime karşı meşru taleplerini ve savaşımını desteklemekle ve başka ülkelerde olduğu gibi Libya'da da sıradan emekçilerin ve gençlerin her düzeyde ülkenin yönetimine, göstermelik değil sahici bir biçimde katılımından yana olmakla yükümlüdür.

Ne var ki bugün Libya'da yaşanan savaşım daha çok, egemen sınıfın ya da klingen iki kanadı arasındaki bir savaşım görüntüsü veriyor. Merkezi Bingazi'de bulunan Libya muhalefetine hem tabandan gelen halkçı ve de potansiyel olarak devrimci öğeleri, hem de egemen sınıf/ klikten ve farklı aşiretlerden gelen burjuva ve gerici öğeleri içerdiği anlaşıyor. En azından şimdilik birincilerle ikinciler arasında bir saflaşma yaşandığını ve birincilerin ikincileri etkisiz hâlde getirmekte olduğunu ya da getirmeye çalıştığını gösteren ciddi bir veriye rastlanmıyor. Tam tersine, yer yer yapılan olumlu ve anti-emperyalist içerikli açıklamalara rağmen muhalefetin, ülkeye müdahale etmeye hazırlanan ABD ve AB emperyalistlerine karşı net bir tutum almadığı, hatta onun güdümüne girme eğiliminde olduğu, örneğin Kaddafi rejiminin hava kuvvetlerini etkisizleştirmek için bir uçuşa yasak bölge uygulamasından, yani emperyalist akbabaların Libya'ya müdahalesinden yana olduğu görülüyor. Kendileri, Arap-İslâm jeografisinde ve ötesinde yüzbinlerce ve milyonlarca insanın ölümünden, yaralanmasından, evlerini ve yurtlarını terketmek zorunda kalmasından sorumlu olan ABD emperyalistleri ve onların bağlaşıkları

ve uşaklarının, Libya halkının çektiği acılardan ve Libya'yı bir tiranın zulüm ve cinayetlerinden kurtarma sorumluluğundan söz etmeleri kara mizahın ve ikiyüzlülüğün doruk noktasını oluşturmaktadır. Ama daha da önemlisi, Libya muhalefetine bu gerçeği görmemesi ya da görmezden gelmesidir. Tam da burada, 1960'lı ve 1970'li yıllardaki görece ilerici konumunu yitirmiş olmasına rağmen Kaddafi rejiminin ABD ve ortaklarının tehdit ve şantajlarına ve olası bir saldırısına karşı direnişinin haklı bir nitelik taşıdığının altı çizilmelidir. Lenin, "Sosyalizmin İlkeleri ve 1914-1915 Savaşı" adlı makalesinde şöyle diyordu:

"Örneğin, yarın, Fas Fransa'ya, Hindistan İngiltere'ye, İran ya da Çin Rusya'ya... savaş açsalar, ilk saldıran kim olursa olsun, bu savaşlar, 'haklı' savaşlar, 'savunma' savaşları sayılırlar; ve her sosyalist, ezilen, bağımlı, eşit olmayan devletin, ezen, köleci, soyguncu 'büyük' devlete karşı kazanacağı zaferi sevgi ile karşılar."²¹⁸

Libya halkının demokratik, özgür ve adil bir toplumda yaşama özleminin gerçekleşmesi, iktidarın işçi sınıfının ve diğer emekçilerin gerçek temsilcilerinin eline geçmesini ve Libya'ya her türden emperyalist müdahalenin kayıtsız koşulsuz reddedilmesi ve püskürtülmesini gerektirir. Devrimci Libya işçi ve emekçileri, Kaddafi rejiminin despotizmine karşı özgürlük ve demokrasi savaşımını asla, ABD, Britanya, Fransa, İtalya vb. emperyalistlerinin koruması altında yürütemezler. Tipik bir yeni-sömürge olmayan ve belirli ölçülerde bir bağımsızlığa sahip olan Libya'nın ABD ve AB emperyalistlerinin işgali ya da denetimi altına girmesi, Libya halkının doğal zenginliklerinin ve Libya ekonomisinin açgözlü uluslararası tekellere teslim edilmesi, kısa ve orta erimde Libya halkı için bir felâket olmakla kalmayacaktır; bu aynı zamanda, Kuzey Afrika ve Ortadoğu'da yükselmekte olan devrimci dalgayı durdurmak isteyen ABD ve AB emperyalistlerinin önemli bir mevzi kazanmaları anlamına gelecektir. Ancak Libya halkının güçlü yurtseverlik ve anti-emperyalizm geleneği dikkate alındığında böylesi bir mâceradan orta ve uzun erimde zararlı çıkacak olan mutlaka ABD ve ortakları olacaktır. Ömer Muhtar'ın torunları, Libya'nın İtalyan emperyalizminin işgali altına girmeye başladığı 1911'in yüzüncü yıldönümünde ülkelerine saldıran ve İtalyan faşizminin çizmelerini giymiş olan ABD ve NATO saldırganlarına asla boyun eğmeyeceklerdir.

²¹⁸ *Sosyalizm ve Savaş*, Ankara, Sol Yayınları, 1976, s. 13.

Libya Olaylarının Işığında
Anti-Emperyalizm ve “Müslümanlar”ımız
25-26 Mart 2011

Çelişmelerin keskinleştiği ve sahici bir bunalıma, açık bir çatışmaya dönüştüğü dönemler, siyasal güç ve aktörleri, daha önceki dönemlerde kullandıkları belirsiz ve demagojik söylemleri bir yana atmaya ve gerçek yüzleriyle sahneye çıkmaya zorlar. Tunus’ta başlayan ve eşitsiz bir biçimde Arap dünyasına yayılmakta olan görkemli toplumsal hareketliliğin Libya’da bir iç çatışmaya dönüşmesi de böyle bir rol oynadı ve oynamaya devam ediyor. Dünyanın, başını ABD’nin çektiği hâlihazırdaki efendilerinin, esas itibariyle tabandan gelen bu devrimci süreci en az zararla atlatmaya, etkisizleştirmeye, başka kanallara akıtmaya, “böl ve egemen ol” ilkesi uyarınca yolundan saptırmaya ve/ ya da beyaz terörle bastırmaya ve bu süreçten, nüfuz alanlarını genişletmek için yararlanmaya çalışmaları nesnelerin doğası gereğiydi. Libya’da yaşanan iç çatışmayı izleyen emperyalist müdahale, bu saydığım öğelerden özellikle sonuncusunun yaşama geçirilmesi bakımından çok önemli bir örnek oluşturuyor. Bu ülkede çatışmaların patlak verdiği 16 Şubat’tan itibaren Batı emperyalist medyasının Libya lideri Muammer Kaddafi’yi hedef alan yoğun bir kampanya başlatması, ABD ve başta Fransa gelmek üzere Avrupa Birliği’nin Bingazi’de kümelenen “devrimciler”i desteklemesi, Libya’ya karşı yaptırım kararları alması ve güdülerinde olan Uluslararası Ceza Mahkemesi ve İnterpol gibi kurumların yanısıra yurtdışındaki birçok Libyalı diplomatın da Kaddafi rejimine karşı tutum almalarını sağlaması vb., bir emperyalist müdahalenin gelmekte olduğunun sinyallerini vermekteydi. Bu ortamda, gerek Türkiye’de ve gerekse dünyada birçok devrimci ve anti-emperyalist grup ve çevre, tekelci burjuva medyasının sürdürdüğü sistemli dezenformasyon kampanyasından da etkilenmeleri nedeniyle objektif olarak emperyalist müdahaleyi destekleyen güçler kategorisinde yer aldılar. Bu konuya 3-10 Mart 2011 tarih ve “Libya’da Neler Oluyor?”

başlıklı yazımda değinmiş bulunuyorum.

Aynı pro-empyralist tutum, daha da fazlasıyla -değişik eğilimlerden- Müslüman yazarlar ve çevreler için de geçerlidir.²¹⁹ Ağaçlara bakarken ormanı görememekle sakatlanmış olan ve büyük olasılıkla İslâmî eğilimli siyasal hareketleri bastırdığı gerekçesiyle Kaddafi'yi öteden beri şeytanlaştıran bu kişi ve çevreler empyralist müdahaleye giden süreçte dikkat, öfke ve nefretlerini ABD-NATO terör şebekesi üzerinde DEĞİL, bir kez daha Kaddafi rejimi üzerinde yoğunlaştırdılar. Birkaç örnek üzerinde duralım.

“Libya halkına 41 yıldır zulmeden Albay Muammer el-Kazzafe-nin son olaylarda sinsi bir taktiğe başvurduğunu bir önceki yazımda belirtmiştik.”²²⁰

“Albay Muammer için tarihin sonu geldi. O artık diktatörler mezarlığına gidecek. Hiçbir güç onu koruyamaz, koruyacak bir güç de yok zaten. Onlarca yıl para akıttığı Afrika ülkeleri, son birkaç yıldır ilişkilerini düzelttiği ABD ve İngiltere koruyamaz, korumaz.”²²¹

“İslâm Konferansı Örgütü, Arap Birliği ve BM'nin daha aktif bir pozisyon alması ve Libya'da olabilecek katliamların önüne geçilmesi gerekir.”²²²

“Kaddafi... 16 Şubat'ta başlayan ayaklanma karşısında sonuna kadar direnebileceği sinyallerini veriyor. İddialara göre, Nijer, Uganda ve Sırbistan'dan keskin nişancılar getirtmiş. Halkına karşı yabancı paramiliter güçleri kullanıyor. Trablusgarb yakınlarında iç içe geçmiş üç surdan müteşekkil karargâhında. Karargâhın altı ve çevresi nükleer-kimyasal silahlarla ağzına kadar dolu. Umutların tamamen tükendiğini anladığı anda nükleer silah da kullanabilir.”²²³

“Ebu'l Abbas Saffah'dan sonra ikinci Arap Neron'u olarak anılan şahsiyet Muammer Kaddafi olmuştur. Tarihte seffah ve insan kasabı olarak anılan şahsiyetlerden birisi de Cemal Paşa idi. Kaddafi de Hitler gibi halkını aşağılayan liderlerden biridir.”²²⁴

“Türkiye, Kaddafi'yi görevi bırakmaya zorlayıp muhalefetin elini

²¹⁹ Bu yazı boyunca “Müslümanlar” sözcüğünü, “siyasal İslâmcı” olarak tanımlayabileceğimiz köşe yazarları, kişiler, kuruluşlar ve partileri kapsayan bir kavram olarak kullanacağım.

²²⁰ Ahmet Varol, “Libya'daki Çalkantı”, *Yeni Akit*, 19 Şubat 2011.

İbrahim Karagül, “Bitti Muammer, gerçekten bitti!”, *Yeni Şafak*, 23 Şubat 2011.

²²² Osman Atalay, “Arap Dünyasında İsyan Baharı: Libya”, *Yeni Akit*, 24 Şubat 2011.

²²³ Ali Bulaç, “Nasır, Kaddafi ve Diğerleri”, *Zaman*, 26 Şubat 2011.

²²⁴ Mustafa Özcan, “Yeni Bin Yılın Siyasî Depremi”, *Milli Gazete*, 5 Mart 2011.

güçlendirecek BM yaptırımlarına neden itiraz ediyordu? NATO'da henüz bu yönde bir karar yokken, neden askerî müdahaleye kategorik olarak karşı çıkıyordu? Yarın Kaddafi bir kıyıma başlarsa, müdahale kaçınılmaz hâle gelmez miydi?"²²⁵

Önemli bir bölümü sözümona anti-emperyalist ve anti-Siyonist ya da en azından ABD-karşıtı olarak bilinen ya da öyle geçinen Müslümanlarımızın, ancak ABD ve İsrail için kullandıkları, hatta belki onlar için bile kullanmadıkları ağır dili Kaddafi ve onun rejimi için kullanmaları bu alıntılarda hemen dikkati çekiyor. (Kaddafi'nin kendi halkına karşı, sahip olmadığı nükleer silahları da kullanabileceğini ileri süren Ali Bulaç ise deyim yerindeyse hepsini solluyor.) Dahası, "emperyalizm" denen olgunun varlığını unutmuş gözükken bu kişi ve çevrelerin, Afganistan ve Irak'taki trajik olaylara ve İslâm jeografisinin diğer köşelerinde (Pakistan, Somali, Yemen, Sudan, Lübnan vb.) onyıllardır olup bitenlere rağmen böyle bir körlük ya da körleşme yaşamaları son derece öğreticidir. Bu yanlış ve gerici tutum ABD ve NATO'nun, Bingazi merkezli "devrimci" güçleri Kaddafi rejiminin misillemesinden korumak gerekçesiyle giriştiği saldırının öngününde ve saldırının ertesinde hızından pek bir şey yitirmedi. Tabî, emperyalist saldırının yaklaşmakta olduğunun görülmesi ve başlaması, onları ister istemez daha "dengeli ve ölçülü" bir dil kullanmaya zorladı. (Haksızlık yapmamak için, İbrahim Karagül ve Ali Bulaç gibi yazarların daha sonraki günlerde tutumlarını önemli ölçüde düzelttiklerini ve esas olarak emperyalist saldırganları hedef almaya başladıklarını belirtmem gerekir. Bu arada, genelde böylesi sıcak siyasal konularda mutlaka bir şeyler yazan bir dizi Müslüman yazarın da, daha/ çok daha önemsiz konular üzerinde kalem oynatmak suretiyle bu "netameli" konuyu sessizce geçiştirmiş olduğunu anımsatmak isterim.) Bu evrede Müslümanlarımızın çoğu emperyalizm olgusunu anımsadılar ve bunların bir bölümü Kaddafi'nin yanısıra ABD ve NATO'yu da hedef almaya başladı. Ama bu evrede bile Kaddafi'yi ve onun rejimini "baş düşman" gibi görenler ve dolayısıyla objektif olarak emperyalist saldırganların yanında saf tutanlar hiç de az değildi. Gene birkaç örnek üzerinde duralım.

"Bir yanda insanlık dramına dönüşen sivil katliamı, diğer tarafta büyük güçlerin stratejik hesapları."²²⁶

"Ülkenin yönetiminde kalmak uğruna ülkeyi yakıp yıkan,

²²⁵ Abdülhamit Bilici, "Türkiye, Kaddafi'nin yanında mı?", Zaman, 5 Mart 2011.

²²⁶ Akif Emre, "Petrol şakaya gelmez", *Yeni Şafak*, 15 Mart 2011.

‘Halk Yönetimi’ dediği rejimi sürdürmek uğruna halkı katleden bir manyaktır Kaddafi.”²²⁷

“ Bingazi’deki Direnişçiler, daha güç duruma düşmeden, Güvenlik Konseyi’nin kararlarına ve emperyalist emeller için de olsa; bu Libya Kasabı’na karşı, birilerinin bir an önce harekete geçmesini sabırsızlıkla bekliyorum.”²²⁸

“Ama Kaddafi, halkının demokrasi taleplerine silahla karşılık verdi. Koltuktan kalkmamak için günlerdir iç savaşı da göze alarak direndi, halkına zulmetti, değişime ayak diremekte ısrar etti.

“Kaddafi’nin bu tutumu, Libya’daki gelişmeleri çok yakından izleyen ABD/AB ittifakını harekete geçirdi.”²²⁹

“Şimdilerde, Libya’yı bombalayan Haçlı Koalisyonu’nun ‘kamufle edilmiş’ adamıdır, Kaddafi!”²³⁰

“Bakmayın siz Kaddafi’nin ‘Haçlı seferidir bu!’ demesine. Konumunu kaybetmemek için mahut ‘Haçlılarla’ (halkını katletmek pahasına da olsa) işbirliği yapacak tıynette bir dallamadır.”²³¹

“Kaddafi’ye yapılan saldırıya aldanmamak lâzım. Belki de Allah zalimi zalime kırdırıyor. Ama zalim haktan yana olduğu için değil, aslına rücu ettiği için vuruyor.”²³²

“Fakat burada şunu özellikle vurgulamak gerekir ki emperyalist güçlerin müdahalesi Kaddafi vahşetini meşrulaştırmayacağı gibi ona karşı verilen özgürlük mücadelesinin meşruiyetine de bir halel getirmez.”²³³

Türkiye’deki siyasal İslâmcı güçlerin genel ruh hâlini yansıtmaları bakımından, bir dizi örgütün 18 Mart’ta, yani emperyalist koalisyon uçaklarının Libya’yı bombalamaya başlamasından SADECE BİR GÜN ÖNCE yaptığı protesto eylemine ve bu eyleme egemen olan havaya bakmak öğretici olacaktır. Haber10 adlı websitesinde “Bahreyn ve Libya Katliamlarına Protesto” başlığıyla yayınlanan

²²⁷ Hakan Albayrak, “Erdoğan’ın Libya açıklaması”, Yeni Şafak, 19 Mart 2011.

²²⁸ Selahaddin E. Çakırgil, “Bir haşereye, bir haşerenin musallat olması’ ve paradokslar, acı dersler..”, Haksöz, 19 Mart 2011.

²²⁹ Abdullah Özkan, “Libya halkının yanındayız”, Milli Gazete, 21 Mart 2011.

²³⁰ Tamer Korkmaz, “Libya’ya ‘Çökmek’ “, Yeni Şafak, 22 Mart 2011.

²³¹ Salih Tuna, “Çok zordayız!”, Yeni Şafak, 23 Mart 2011.

²³² İbrahim Karataş, “Kaddafi, Haçlı Seferleri ve İzzet Meselesi”, Timeturk, 23 Mart 2011.

²³³ Ahmet Varol, “Emperyalizmin Libya Oyunu ve Hâkimiyet Savaşı”, Yeni Akit, 25 Mart 2011.

haberde, Fatih Camiinde kılınan Cuma namazı sonrasında yapılan bu eyleme Özgür-Der, İHH, Fatih Akıncılar Derneği, Mazlumder, AKDAV, İnsan ve Medeniyet Hareketi, Araştırma Kültür Vakfı, Akabe Vakfı, Medeniyet Derneği, Dünya Yayınları ve Hikmet Vakfı gibi kuruluşların katıldığı, ayrıca eylemde Libyalı ve Suriyeli rejim karşıtlarının da yer aldığı belirtiliyordu. Habere göre, eyleme katılan gruplar adına yaptığı basın açıklamasında Mazlumder İstanbul Şubesi Başkan Yardımcısı Avukat Cüneyt Sarıyaşar şunları söylemişti:

“Yeryüzünde ve özellikle İslâm coğrafyasında, Ortadoğu bölgesinde emperyalist güçlerin ve işbirlikçi rejimlerin mazlum ve Müslüman halklara yönelik baskı ve oyunları devam etmektedir. Yıllarca Siyonistler tarafından desteklenen, babadan oğla devam eden diktatörlerin ve kralların Tunus’la başlayan süreçte özgürlük ve onur isteyen halkların direniş ve hesaplaşma iradesiyle karşı karşıya kaldıkları görülmektedir...”

“Libya halkı diktatör ve despot Kaddafi yönetiminin eline terk edilmemeli. Bu konuda İslâm Konferansı Örgütü (İKÖ) başta olmak üzere uluslararası İslâmî kuruluşlar ve Müslüman ülkelerin ortak oluşturacağı bir adalet mekanizması harekete geçirilerek derhal ateşkes sağlanmalı. Katliamların önüne geçilmesi noktasında ortak irade ortaya konulmalıdır. Saddam örneğinde olduğu gibi Kaddafi bahane edilerek hiçbir askerî gücün Libya’yı işgal etmesine göz yumulmamalıdır.”

Son olarak, bu konuda Halkın Sesi Partisi ile Saadet Partisi adına yapılan açıklamalara değineceğim. Halkın Sesi Partisi Genel Başkanı Numan Kurtulmuş, 20 Mart’ta yaptığı açıklamada,

“Libya halkı, Kaddafi’nin barbarlığını hak etmediği gibi NATO’nun saldırısını da hak etmemektedir. Ne Kaddafi’nin barbarlığı ne de NATO’nun saldırganlığı!” derken farklı bir tavır gösteren Saadet Partisi Genel Başkan Yardımcısı Şevket Kazan 21 Mart’ta yaptığı açıklamada, Libya’ya yönelik saldırıyı sağa sola bükmeden eleştiriyordu. “Ortadoğu ülkelerindeki diktatörler bahane edilerek BOP’un adım adım uygulamaya konulduğunu” ve “Demokrasi adına 2000’li yılların başında Irak’ta başlatılan operasyonların bir milyon Müslüman’ın hayatına mal olduğunu” belirten Kazan sözlerini şöyle sürdürüyordu:

“Operasyonlar, birkaç ay önce Sudan’ı ikiye böldükten, Tunus’u, Fas’ı, Cezayir’i ve Mısır’ı hallettikten sonra, şu sıralar, İsrail’in en büyük düşmanı olan Libya’ya kefen biçmektedir. Bu olay, ABD’nin ana hedefi olan Büyük İsrail’in kurulması ve güvenliğinin sağlanması

için BOP'un yürürlüğe konulmasından başka bir şey değildir." Saadet Partisi'nin yeni Genel Başkanı Mustafa Kamalak ise, Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'yla görüşmesinin ardından 24 Mart'ta yaptığı açıklamada Kazan gibi konuşmuş ve "Perde gerisindeki olayların gerçek mahiyetini bilemiyoruz ama biz Meclis'te olsaydık hiç şüphesiz ki böyle bir operasyona müsaade etmezdik" demişti. Ancak, Saadet Partisi içinde bu konuda tam bir birlik olmadığı seziliyor; yukarda sunduğum alıntılardan da görülebileceği gibi, bu partinin görüşlerini yansıtan *Milli Gazete*'de de Kaddafi'yi ve onun rejimini, hem de tek yanlı ve çok ağır bir biçimde eleştiren yazılar çıkmış bulunuyor.

Tam da burada Müslümanlarımızın, başını ABD-İsrail-Britanya neo-faşist ekseninin çektiği dünya emperyalizminin esas düşman olduğunu görmezden gelmelerinin ve ateşlerini Kaddafi rejimi ve onun suçları üzerinde yoğunlaştırmalarının ağır bir ilkesel ve stratejik hata olduğunun altını kalın bir çizgiyle çizmek gerek. Kaddafi rejiminin Libya halkının demokratik hak ve özgürlüklerini kısıtlayan ve onun hak arama girişimlerini zorla bastıran despotik ve anti-demokratik bir rejim olduğu bellidir. Ancak bu rejimin, Mısır, Tunus, Suudi Arabistan, Ürdün vb. rejimlerinden farklı olarak işbirlikçi bir nitelik taşımadığı ve kitleler katında belli bir meşruiyete sahip olduğu gözardı edilemez. Libya'nın, dünya halklarının baş düşmanı ABD-NATO terör şebekesinin hedefi hâline geldiği koşullarda her ikisine, yani saldırganla saldırının kurbanına eşit uzaklıkta durmak, hatta Kaddafi rejimini esas düşman gibi görmek, bilerek emperyalizmin safında yer almak değilse eğer, akıl almaz bir aymazlık ve siyasal dargörürlüktür. Hele bunu, dünyanın en ileri askerî teknolojisine ve en güçlü silahlarına sahip ABD-NATO saldırganlarıyla gerçek bir ordusu bile bulunmayan Libya arasındaki son derece eşitsiz savaş koşullarında yapmak, haktanırlık ve ahlâk duygularını yele savurmakla olanaklı olabilir ancak.

İşçi sınıfının ve ezilen halkların çıkarları mızrağın sivri ucunun dönemin baş düşmanlarına doğrultulmasını gerektirir. Örneğin, İkinci Dünya Savaşı'nın öngününde ve bu savaş sırasında baş düşmanlar Nazi Almanyası, faşist İtalya ve militarist Japonya'ydı. Bundan ötürü tutarlı demokratik ve anti-emperyalist güçler, örneğin 1931'de Japonya'nın Çin'e saldırısını, 1936'da İtalya'nın Etyopya'ya saldırısını ve 1939'da Arnavutluk'u işgalini, Nazi Almanyası'nın 1938'de Avusturya'yı ilhakını, 1939'da Çekoslovakya'yı işgalini

vb. KAYITSIZ KOŞULSUZ bir biçimde kınadılar. Oysa bu yıllarda Çin’de halkı acımasız bir biçimde ezen ve ÇKP’nin önderlik ettiği devrimci köylü hareketine karşı korkunç bir beyaz terör uygulayan gerici Kuomintang diktatörlüğü vardı. Gene o yıllarda Etyopya’da değişik milliyetlerden halkı ezen gerici bir monarşi rejimi egemendi ve Arnavutluk’ta benzer bir monarşik rejim iktidardaydı. Özellikle Avusturya’da, ama aynı zamanda Çekoslovakya’da işçi sınıfını ezen burjuva rejimleri hüküm sürüyordu. Ama bu, tutarlı demokratik ve anti-emperyalist güçler bakımından bir kafakarışıklığına yol açmadı. Bu güçlerin Japon, İtalyan ve Alman emperyalistlerinin saldırılarını kayıtsız koşulsuz bir biçimde kınamaları, elbette onların, dönemin Çini, Etyopyası, Avusturyası ve Çekoslovakyası’ndaki rejimleri savundukları ve onların uygulamalarını meşru gördükleri anlamına gelmiyordu.

Aynı tutarlı demokratik ve anti-emperyalist yaklaşım NATO’nun 1999’da Yugoslavya’ya saldırısının mahkûm edilmesini de gerektiriyordu. Ama Müslümanlarımızın bu sınavda da çaktıklarını, Miloseviç kliğinin suçlarını bahane ederek “Sırp kâfir”ne karşı harekete geçen “Amerikan kâfir”ni alkışladıklarını biliyoruz. Daha yakın tarihten Saddam Hüseyin Irakı örneğini verebilirim. Saddam Hüseyin kliğinin gerek Irak’ın Kürt ve Arap halklarına karşı acımasız bir zulüm uyguladığı ve gerekse -ABD ve ortaklarının da kışkırtmasıyla- İran’a karşı sürdürdüğü Birinci Körfez Savaşında her iki taraftan 1 milyona yakın insanın ölümüne yol açtığı biliniyor. Ama bu ve benzer olgular, tutarlı demokratik ve anti-emperyalist güçlerin, ABD ve ortaklarının ne 1991’den 2003’e kadar Irak’a uyguladığı korkunç ambargoyu, ne de 2003’de giriştiği saldırıyı desteklemelerini gerektirdi. Yazılarından alıntılar sunduğum Müslümanlarımızın mantığıyla hareket ettiğimiz takdirde, Kaddafi rejiminden çok daha vahşî olan Saddam Hüseyin rejiminin -bugün baş düşman konumunda olan- ABD ve ortakları tarafından devrilmesini ayakta ve yüksek sesle alkışlamak gerekecekti. Bu çerçevede onların, Suriye’de başlayan rejim-karşıtı protestoların büyümesi, yüzlerce ya da binlerce insanın yaşamını yitirmesine yol açması ve ardından bu ülkeye karşı da bir emperyalist-Siyonist müdahalenin gündeme gelmesi durumunda nasıl bir tutum takınacaklarını tahmin etmek hiç de zor değil. “Anti-emperyalist” Müslümanlarımızdan Hakan Albayrak, böyle bir durumda nasıl bir tutum alacağını şimdiden şu sözlerle ima ediyor:

“Suriye’deki arkadaşlarımla görüştüm, ‘Halk bu işe ne diyor?’

diye sordum. Aldığım cevap şu oldu: ‘Suriyeliler Türkiye’nin Kaddafi-ye açıkça cephe almasını, Fransa’nın bile tanıdığı Libya Milli Konseyi’ne sahip çıkmasını ve hatta Libya halkını katliamdan kurtarmak için askerî müdahalede bulunmasını bekliyorlardı. Madem kendisi müdahale etmedi, bari müdahale edenlere karşı çıkmasın’ diyorlar. ‘Erdoğan, Libya halkını o zalimin insafına terk etmeyi mi savunuyor?’ diye soruyorlar.”²³⁴

Son yıllarda kendilerine, Kemalizm karşıtlığı ve darbe karşıtlığı üzerinden demokratik bir sicil oluşturmaya koyulan Türkiye siyasal İslâmının aslında, son derece güdük bir demokratik ve anti-emperyalist geleneğe sahip olduğu ve öteden beri esas itibarıyla devlet-yanlılığı, anti-komünizm ve egemen ulus milliyetçiliğiyle nitelendiği biliniyor. Bu husus dikkate alındığında Müslümanlarımızın Washington ve Brüksel’deki savaş suçlularının Libya’ya saldırısı karşısında bir bocalama ve yalpalama yaşamaları ve daha çok “dünyanın efendileri”nden yana tutum almaları kabul edilemez elbet; ama anlaşılabilir.²³⁵ Onlar, ABD ve ortaklarının, bir milyona yakın Iraklı’nın ölümü, ülkenin yerlebir edilmesi ve edimsel olarak bölünmesiyle sonuçlanan Irak işgalinin sekizinci yıldönümünde başlattıkları Libya saldırısı karşısında gerçekten de utanç verici bir tutum sergilediler. Bu utanç verici tutum, aslında “düvel-i muazzama”yla uzlaşma ve emperyalist yağma masasının bir köşesinde yer kapma telâşında olan İslâmcı burjuvazimizin ve AKP hükümetinin siyasal çizgisini yansıtmaktadır. Müslümanlarımızın, en iyimser bir anlatımla “her ikisi de kahrolsun!” biçiminde özetlenebilecek olan tutumu, “Kaddafi’nin zulmüne de karşı çıkmak” görüntüsü altında ABD-NATO saldırganlarını utangaç bir biçimde desteklemekten başka bir anlam taşımamaktadır. ABD ve ortaklarının Arap ve İslâm ülkeleri ve halklarını hedef alan saldırısının korkunç sonuçları hakkında yeterince fikir sahibi oldukları izlenimini veren ve bunu zaman zaman dile getiren Müslümanlarımızın Kaddafi’yi ve rejimini hedef alan ölçsüz saldırıları, aslında İslâmcı burjuvazinin ABD-NATO saldırganlarıyla olan işbirliğini kamufle

²³⁴ “‘Arap sokağı’ Türkiye’nin Libya politikasına ne diyor?”, *Yeni Şafak*, 26 Mart 2011.

²³⁵ *Yeni Şafak* yazarı Sami Hocaoglu, bir köşe yazısında bunu şöyle teslim ediyordu: “Evet, bu ülkede Müslümanların çoğunluğu anadan doğma ‘sağcı’ ve ‘muhafazakâr’dır... Sağcılar, çünkü çok çok eskiden beri güvenliği adalete öncelleyen geleneksel din anlayışı sayesinde ‘din ü devlet’ tesnisesine inandırılmışlardır. ‘Devletin güvenliği sağcılığı gerektiriyorsa, sağcılık da kutsallar arasına girer, muhafazakârlık da. Bu yüzden de, sivil bir akılla değil, militer bir akılla düşünüyor olmaları doğaldır.” (“Militer Müslümanlık Üzerine”, *Yeni Şafak*, 14 Şubat 2003)

etme çabasının bir yansımasından başka bir şey değildir.

Aslında bunda pek de şaşılacak bir yan yok. Müslümanlarımızın hemen hemen hepsinin zihin dünyası, pek çok ülkeyi yüzyıllardır zorla boyunduruk altında tutmuş olan ve aslında bir “halklar hapishanesi ve mezbahası” olan Osmanlı İmparatorluğu’nu ve onun temsil ettiği her şeyi yücelten bir ideolojiyle biçimlenmiştir. Arap halklarına dönük emperyal içerikli yüzeysel sevgi ve sempatilerine rağmen Arap halklarını küçümsemeye ve Arap jeografisini kendi siyasal hinterland- ları olarak görmeye alışmış olanların ve hiçbir zaman gerçek bir ulusal kurtuluş deneyimi yaşamamış bulunanların, Kaddafi rejiminin emperyalist tehdit, kuşatma ve saldırıya meydan okumasını anlayamamaları ve kendilerini içgüdüsel olarak “büyük devletler”e yakın hissetmeleri, nesnelerin doğası gereğidir.

Müslümanlarımızın önemli bir bölümünün, emperyalist medyanın izinden giderek bu saldırıyı kişiselleştirmeleri, abartılı bir tarzda Kaddafi’nin “olumsuz” kişilik özelliklerine göndermelerde bulunmaları ve Kaddafi rejiminin anti-demokratik karakterinin ve Libya’daki çatışmalar sırasında sivilleri de hedef almasının emperyalist saldırı için bahane yarattığını söylemeleri ancak kısmen doğrudur: Libya’da Kaddafi rejiminden daha az despotik bir rejim olmuş olsaydı “büyük devletler”in bu ülkeyi hedef alması biraz daha zor olacaktı elbet. Ama emperyalist-terörist çete şu ya da bu gerekçeye sığınarak, çeşitli provokasyonlar yaratarak bu ülkeye pekâlâ gene saldırılabilecekti. (Irak’a karşı benzer bir “meşrulaştırma” propagandasının, Mart 2003 saldırısı öncesinde Saddam Hüseyin üzerinden yürütüldüğünü anımsayalım.) Bu son savaşta belirleyici faktörler; 1) ABD ve ortaklarının özelde Libya’da ve genelde Afrika’da nüfuzu artmakta olan Çin’in önünü kesme ve enerji kaynaklarını denetim altına alma, 2) Kuzey Afrika ve Ortadoğu’da ayağa kalkmakta olan Arap halklarının devrimci atılımını baltalama yolundaki istekleri ve 3) İsrail’in “güvenliği”nin güçlendirilmesi hesaplarıdır.

Bu son nokta üzerinde durmaya değer; çünkü başka zaman ve koşullarda anti-Semitizme varan ve çoğu kez içi boş bir İsrail karşıtlığı sergileyen Müslümanlarımızın nedense HEMEN HEMEN HİÇBİRİ yaşanan bu son süreçte İsrail’in perde arkasında oynadığı rol üstünde durmamış ya da durmamayı yeğlemiştir. Oysa ABD ile NATO’nun Geniş Ortadoğu olarak adlandırılan engin jeografide attığı her, ama her adımın Siyonist devletin çıkarlarının korunmasıyla şu ya

da bu biçimde bir ilişkisi olmuştur ve olacaktır. İsrail'in onyıllar önce belirlenmiş olan stratejisinin, Arap ve İslâm ülkelerinin etnik, dinsel, mezhepsel vb ayrılıklar temelinde parçalanması ve Balkanlaştırılması olduğu biliniyor. 11-15 Mart 2005 tarih ve "İsrail'in Stratejik ve Taktiksel Hedefleri Işığında Hariri Suikastının Anlamı" başlıklı yazımda, Filistinli siyasal bilimci Salih Abdülcevat'ın, ABD ve bağlaşıklık ve uşaklarının 20 Mart 2003'de Irak'a karşı giriştiği saldırıyı tahlil ettiği ve *El Ehram* dergisinin 17-23 Nisan 2003 tarihli 634. sayısında yayımlanan "Asıl Kazanan Taraf: İsrail" adlı makalesinden şu sözleri aktarmıştım:

"1. Araplar Siyonist hareketin başta gelen düşmanıdır. Bu baş düşmana karşı koyabilmek için Siyonizmin Doğu'da, Batı'daki bağlaşıklarıyla birlikte saf tutacak bağlaşıklar araması gerekmektedir. Söz konusu esas çatışmayla yüzyüze gelindiğinde bu bağlaşıklara, Siyonist projenin iktidarını destekleyecek bir karşı kuvvet olarak gereksinim duyulacaktır... Dolayısıyla, -'Yahudi halkının baş düşmanı' olan- Arap milliyetçiliğine karşı çıkan ya da onunla savaşmaya hazır olan bütün grup ve mezhepler, Siyonizmin yerleşim ve devlet-güdümlü politikalarını yaşama geçirmesine yardımcı olabilecek potansiyel bağlaşıklardır...

"İsrail; Sudan, Irak, Mısır ve Lübnan'daki ve düşman saydığı Arap dünyasındaki ayrılıkçı hareketleri işte bu arkaplân zemini üzerinde desteklemiştir. Bu çerçevede, Irak'a ilgi ve bu ülkeyi güçten düşürme ya da onun güçlenmesini engelleme doğrultusundaki çabalar, her zaman Siyonizmin temel amaçlarından biri olagelmıştır. İsrail bazan, Kürt hareketinin önderleriyle gizli ama sıkı ilişkiler kurmak suretiyle Irak'ta bir dayanak noktası edinmeyi başarmıştır."

Nitekim 2003'de Irak'a karşı başlatılan savaş bu ülkeyi hem tümüyle güçten düşürmüş, hem de edimsel olarak bölünme tehlikesiyle yüzyüze getirmiş ve böylelikle İsrail açısından önemli bir "tehdit"i büyük ölçüde ortadan kaldırmıştır. Kaddafi rejimi, işbaşına geldiği 1969 yılından bu yana Siyonist İsrail'in en uzlaşmaz ve en tutarlı muhaliflerinden biri olmuş, onun zayıflatılması ve izole edilmesi için yoğun bir çaba harcamıştır. Bu bakımdan, bugün Libya'nın Tripolitanya, yani Batı Libya ve Sirenayka, yani Doğu Libya olarak ikiye bölünme tehlikesiyle karşı karşıya getirilmiş olmasının arkasında "İsrail'in güvenliği" faktörünün önemli bir rolü olduğunu tahmin etmek hiç de zor değildir.

Son olarak, bazı Müslümanlarımızın bölgeye yönelik emperyalist

müdahaleye sözümona bir alternatif olarak önerdikleri “İslâmî Barış Gücü” önerisine değinelim. Aralarında; 18 Mart eyleminde konuşan Mazlumder İstanbul Şubesi Başkan Yardımcısı Avukat Cüneyt Sarıyaşar’ın, Saadet Partisi Genel Başkanı Mustafa Kamalak’ın ve bazı Müslüman yazarların da bulunduğu bir dizi isim, sözümona Arap ve İslâm halklarının kanının dökülmesini engelleyecek ve bölgesel sorunları çözecek bir “İslâmî Barış Gücü”nün kurulmasını savundular ve savunuyorlar. Ancak olgular, bir “İslâmî Barış Gücü” önerisinin, sadece bir ham hayal olduğunu gösteriyor. Olgulara bakalım. Kendisi emperyalist-Siyonist komplo ve saldırıların hedefi olan Lübnan, Libya üzerinde bir uçuşa yasak bölge oluşturulması için BM “Güvenlik” Konseyi’ne sunulacak taslağın hazırlanmasında Britanya ve Fransa’yla birlikte öncü bir rol oynamış, İsrail’le örtülü bir savaş hali yaşayan ve siyasal bakımdan hayli olgun ve deneyimli bir örgüt olan Lübnan Hizbullahı ile ABD ile İsrail’in tehdit ve saldırganlığıyla karşı karşıya bulunan İran’daki İslâmî rejim bile Libya saldırısını açık ya da üstü örtülü bir biçimde desteklemişlerdir. Suriye ve Cezayir gibi bazı üyelerinin muhalefetine rağmen Arap Birliği tarihinde İLK KEZ bir Arap ülkesine, yani Libya’ya yapılacak emperyalist saldırıya yeşil ışık yakmış ve İslâm Konferansı Örgütü ise bu saldırıyı görmezden gelmiştir. Daha da önemlisi, Arap ve İslâm ülkelerinin büyük çoğunluğunda emperyalist burjuvazinin işbirlikçisi gerici rejimler işbaşındadır. Bu koşullarda, kurulabilmesi hâlinde bile bir “İslâmî Barış Gücü”nün anti-emperyalist ya da işgal-karşıtı bir rol oynayamayacağı açıktır.²³⁶

²³⁶ Hizbullah lideri Hasan Nasrullah, 20 Mart tarihinde yani Batılı emperyalistlerin Libya’yı bombalamaya başlamasından bir gün SONRA yaptığı konuşmada Libya’daki Bingazi merkezli isyancıların Kaddafi rejimine direnişini “Gazze ve Lübnan halklarının İsrail’e karşı direnişi”ne benzetecek kadar ileri gitmişti. O, ABD ve ortaklarının Libya’ya karşı saldırısını tek sözcükle bile kınamadan şöyle diyordu:

“Tabii bugün Libya’da durum, yeni başlayan ve Libya’yı BM’nin oyuncağı hâline getirebilecek müdahaleye bakınca çok karışık görünüyor. Bu durum devrimcilerin bilinçli olmasını ve çok fazla güvendiğimiz vatanperverliklerini gerekli kılıyor.” Nasrullah aynı konuşmasında -ABD-NATO saldırısını sevinç gösterileriyle karşılayan- isyancılara hitaben şunları da söylüyordu:

“Bugün burada onlara ‘Biz sizin yanınızdayız, sizi destekliyoruz, elinizden tutuyoruz, sevincinizle seviniyor, üzüntünüze üzülmüyoruz, zafer kazanmanız için dua ediyoruz. Sizin ve bizim yararımıza olacak, imkânlarımız ve kapasitemiz ölçüsünde size yardım elini uzatmak için hazırız’ diyoruz.”

(“Seyyid Nasrullah Soruyor Biz Mezhep Ayrımı Yaptık mı?”, <http://www.velfecr.com/seyyid-nasrullah-soruyor-biz-mezhep-ayrimi-yaptik-mi-4313->

Arap ve İslâm ülkelerini içinde bulundukları gerilik, kölelik ve zavallılık konumundan ancak Arap işçi sınıfı ve halkları kurtarabilir. Arap işçi sınıfı ve halklarının gerçek kurtuluşlarına giden yol ise, onların gerek yerli gerici ve işbirlikçi kliklere ve gerekse emperyalist burjuvaziye karşı ayağa kalkmalarından, kendi yazgılarını kendi bağımsız örgütlenmeleri ve eylemleri aracılığıyla belirlemeye başlamalarından ve devrimi bir işçi-emekçi Sovyet cumhuriyeti ile taçlandırmalarından geçer. Küçük burjuvazinin ve orta burjuvazinin çıkarlarını temsil eden ve emperyalizmle uzlaşmaya hazır İslâmî örgütler (örneğin Hizbullah, İslâmî Cihat, HAMAS, Taliban), özellikle emperyalist işgale karşı savaşım koşullarında belirli ve sınırlı bir ilerici rol oynayabilirler; ancak onlar asla Arap işçi sınıfı ve halklarının demokratik ve sosyalist özlemlerini gerçekleştiremezler.

haberi. html) Dahası Nasrullah, Libya üzerinde bir uçuşa yasak bölge oluşturulması için BM “Güvenlik” Konseyi’ne sunulan taslağı, başında Saad Hariri’nin bulunduğu Lübnan hükümetinin, Britanya ve Fransa ile birlikte hazırladığı VE Londra ile Paris’in, Filistin ve Lübnan halklarının baş düşmanı İsraill’in en öndegelen destekçileri olduğu olgularına değinmemeyi tercih ediyor.

Gene Velfecr’de yer alan bir habere göre, İran “devrimi”nin rehberi İmam Hamenei, Newroz bayramı vesilesiyle 21 Mart’ta Meşhed kentinde düzenlenen bir kitle toplantısında yaptığı ve orta-yolcu bir tutum takındığı konuşmada, “Bölgedeki son gelişmeler; Mısır, Tunus, Libya ve Bahreyn hadiseleri “Libya meselesine gelince, bizler Libya devletinin halkı karşısında başvurduğu katliamı ve baskıyı, şehirlerin ve sivillerin bombardımana uğratılmasını yüzde yüz kınıyoruz, ama aynı şekilde Amerikalıların ve batılıların bu işe girişmelerini de yüzde yüz mahkûm ediyoruz” demişti.

Buna karşılık Afganistan’daki Taliban örgütü (Afganistan İslâmî Emirliği), ABD’nin Libya’ya saldırısını 20 Mart’ta yaptığı bir açıklamayla şu sözlerle ve kayıtsız-koşulsuz bir tarzda lânetleyecekti:

“Afganistan İslâmî Emirliği; Batılı ülkelerin BM gözetimi altında, Libya halkının iç çatışmasına siyasal güdüler taşıyan ve gerekli olmayan müdahale ve macerasını şiddetle lânetler.”

Usame Bin Ladin'in "Ölümü" Neye ve Kime Hizmet Ediyor?

5-6 Mayıs 2011

Operasyon

2 Mayıs günü dünya, uzun süredir sesi soluğu duyulmayan Usame Bin Ladin'in Pakistan'ın Abotabad kentinde ABD komandolarının yaptığı bir operasyonla öldürüldüğü haberiyle çalkalanmaya başladı. ABD yetkililerine göre, şimdiye değin Pakistan-Afganistan sınırındaki dağlık bölgede kaldığı sanılan Bin Ladin, çok sayıda üst düzey Pakistanlı emekli subayın yaşadığı bu kentte, önemli bir askerî akademiye oldukça yakın ve yüksek duvarlarla çevrili üç katlı bir evde yaşamaktaydı. Amerikalılara bakılırsa onlar, Bin Ladin'in yerini ancak Ağustos 2009'da öğrenebilmiş ve bunun üzerine Özel Kuvvetlerin bir operasyonu ile dünyanın bu "en tehlikeli teröristi"ni öldürmeyi kararlaştırmışlardı. 1 Mayıs gecesi dört helikopterle gelen 25 kadar deniz komandosunun katılımıyla gerçekleştirilen bu operasyon sırasında binanın üst katından helikopterlere ateş açılmış, ateşe cevap veren komandolar binaya girmişler ve burada meydana gelen kısa süreli bir silâhlı çatışmadan sonra kendilerine silâhla direnen Usame Bin Ladin'i kafasına iki kurşun sıkmak suretiyle ölü olarak ele geçirmişlerdi. Barack Obama ile diğer bazı yüksek yetkililerin canlı olarak izlediği bu operasyonda Bin Ladin'in yanısıra üç erkek ve bir kadın da öldürülmüş, iki kadın ise yaralanmıştı. Komandolar bu arada Bin Ladin'in, korkarak arkasına saklandığı ve kalkan olarak kullandığı karısını da öldürmek zorunda kalmışlardı! Mezarının bir çeşit tapınak ya da ziyaretgâh hâline gelmesini önlemek için Bin Ladin'in cenazesinin, DNA testleri yapıldıktan sonra denize atılması kararlaştırılmış ve bu gerçekleştirilmişti. Güvenlik gerekçesiyle Pakistan hükümetine haber vermeksizin yapılan operasyon sırasında bir ABD helikopteri arızalanmış ve komandolar tarafından tahrip edilmişti. ABD Başkanı Obama, operasyon dan sonra yaptığı açıklamada,

"Bu gece Amerika'nın, kafasına koyduğu her şeyi yapabileceğini

bir kez daha anımsamış olduk. Bu, bizim tarihimizin öyküsüdür” diyerek övünecekti.

Operasyon haberi duyulur duyulmaz yerli ve uluslararası yazılı ve görsel burjuva basını hemen hemen aynı sözcüklerle ABD “Hakikat Bakanlığı”nın hazırladığı ses ve görüntüleri yüzmilyonlarca okur ve izleyiciye sunmaya başladı ve bunu daha sonraki saatlerde yeniden, yeniden ve yeniden yaptı. Bu haberlerde, uzun bir gözetleme sürecinden sonra başlatıldığı ileri sürülen operasyon kaba çizgileriyle anlatılıyor, Barack Obama’nın operasyona ilişkin açıklaması ve tek “süper devlet”in 11 Eylül 2001’den yana bu tüm uğraşlarına rağmen bir türlü yakalayamadığı “süper teröristi” kısa ve yoğun bir çatışmadan sonra ölü olarak ele geçirmesini kutlamak için Beyaz Saray’ın önünde toplanan ve gösteri yapan Amerikalıların görüntüsü sunuluyor ve bu arada basına Bin Ladin’in -üzerinde oynanmış olduğu daha sonra ortaya çıkan- başından vurulmuş hâlinin bir görüntüsü sızdırılıyordu.

Sorular ve Sorunlar

Ancak, olayın duyulmasının üzerinden çok geçmeden anlatılan öykünün bir dizi önemli detayının doğru olmadığı ya Amerikalı yetkililerin kendileri tarafından kabul edilecek ya da Pakistanlı yetkililer tarafından açıklanacaktı. Bu yeni verilere göre, örneğin; Pakistan istihbaratı sözkonusu binayla ilgili kuşkularını ABD’lilere 2009’da bildirmiş, daha önce ileri sürüldüğünün tersine operasyon sırasında binanın üst katından helikopterlere ateş açılmamış, binanın içine giren komandolarla Bin Ladin ve adamları arasında silâhlı bir çatışma yaşanmamış, Bin Ladin (ya da o olduğu ileri sürülen kişi) karısının arkasına saklanmamıştı. *El Arabiye*’nin Pakistan güvenlik yetkililerinden aldığı bilgiye göre Bin Ladin’in 12 yaşındaki kızı, babasının sağ olarak yakalandıktan sonra aile mensuplarının gözleri önünde kafasına iki kurşun sıkılarak öldürüldüğünü söylemişti. Olayda yaşamını yitiren kadının Usame Bin Ladin’in değil, onun bir yardımcısının karısı olduğunu söyleyen Pakistan yetkililerine göre binada hiçbir silâh ya da patlayıcı madde izine rastlanmamıştı. (Pakistan istihbaratının da pek de güvenilir bir bilgi kaynağı olmadığı doğrudur. Ancak bu bilgi, Bin Ladin’in operasyon sırasında silâhlı direniş göstermediğini söyleyen Beyaz Saray sözcüsünün son açıklamasıyla doğrulanmış oluyor.)

Bu operasyonun öyküsünün, yanıtladığından çok daha fazla soruya yol açması kaçınılmazdı. Akla ilk gelen soru, öldürülen

kişinin Usame Bin Ladin'in kendisi olup olmadığıydı. Bin Ladin'in sağlığının çoktandır iyi olmadığı ve kendisinin 2001 sonlarında Dubai'deki bir ABD askerî hastanesinde böbrek hastalığı nedeniyle diyaliz tedavisi gördüğü, dolayısıyla vaktini Pakistan-Afganistan sınırındaki dağlık bölgede geçirmesinin olanaksız olduğu biliniyordu. ABD, 2001'den bu yana -Afganistan ve Irak'ta yürüttüğü haksız savaş, işgal ve gerçekleştirdiği vahşete gerekçe sağlamak için- bu kişinin yaşadığı ve başında bulunduğu El Kaide'nin son derece tehlikeli bir terör örgütü olduğu mitini canlı tutmaya çalıştı; ABD istihbaratı bu amaçla, içinde Usame Bin Ladin'in gözüktüğü çeşitli sahte video ve açıklamalar yayınladı. Aralarında önemli istihbarat örgütlerinin de bulunduğu bir dizi kaynak ise Bin Ladin'in yıllar önce doğal nedenlerle öldüğü kanısındadır. ABD yetkililerinin bu son operasyonda öldürdükleri kişinin cesedinin görüntülerini -ulusal güvenlik gerekçesiyle!- yayınlamayıp reddetmeleri, bilindiği kadarıyla herhangi bir otopsi yapmadan cenazeyi denize atmaları ve başka doğrulayıcı bilgiler vermekten kaçınmaları, öldürülen kişinin Usame Bin Ladin olmayabileceği yolundaki kuşkuları güçlendiriyor. Öte yandan, yaşıyor olması hâlinde Bin Ladin'in, güvenliğin çok sıkı olduğu Abotabad kentine gelmesi ve burada, çevrede oturanların da dikkatini çeken bir binada oturması da hiç akla yatmıyor. Ne var ki, işin gerçeğini tüm detaylarıyla bilmiyoruz ve ABD emperyalistlerinin şeflerinin Afganistan ve Irak işgalleri öncesinde ve daha sonra pek çok kez açıkça yalan söylediklerini dikkate aldığımızda, belki uzun

süre de bilemeyeceğiz.²³⁷ Ben bu yazıda öldürülen kişinin Usame Bin Ladin olduğunu varsayacağım.

Asıl önemli nokta ya da soru, Amerikan neo-faşistlerinin neden, Usame Bin Ladin olduğu ileri sürülen kişiyi sağ olarak ele geçirmek için hiçbir çaba harcamamaları, hatta onu doğrudan öldürme yoluna gitmiş olmalarıdır. ABD “Savunma” eski Bakanı Donald Rumsfeld El Kaide’yi, “dünyadaki en tehlikeli, en iyi eğitilmiş ve en kötü katiller”²³⁸ olarak nitelemişti. Obama başta gelmek üzere ABD yetkilileri ve istihbarat örgütleri, El Kaide’nin liderini hâlâ “terörün beyni” olarak görmeye devam ediyorlardı. Bu durumda bu bay ve bayanların Usame Bin Ladin’i sağ yakalamayı, sorgulamayı, El Kaide hakkında sahip olmadıkları varsayılan bilgilere ulaşmayı ve böylelikle bu örgütün değişik ülkelerdeki henüz açığa çıkmamış ilişkileri ve etkinliklerini de öğrenmeyi ve ona çok daha ağır darbeler indirmeyi tercih etmeleri gerekirdi. Aynı mantık çerçevesinde ABD’nin; Bin Ladin’i sorumlu tuttuğu 11 Eylül 2001 saldırısını yargı önünde mahkûm etmek, ona bu “suçu”nu itiraf ettirmek için çaba harcaması beklenirdi. Washington böylelikle, New York’taki İkiz Kulelerde 3000’e yakın insanın ölümüne yol açan bu saldırının ABD devlet aygıtı içindeki güçler tarafından tezgâhlandığı yolundaki son derece ciddi ve yaygın savlara da yanıt verme ve onları “çürütme” fırsatı bulabilirdi. Dahası, gelinen noktada eski gücüne sahip olmadığı kabul edilen El Kaide’nin, gerek 11 Eylül 2001’den önce ve gerekse bu tarihten sonra ABD hedeflerine

²³⁷ 2002 ve 2003 yıllarında, başta zamanın ABD Başkanı George W. Bush ve Başkan Yardımcısı Dick Cheney gelmek üzere ABD yetkilileri; Irak’ın ABD topraklarına kadar gelebilecek kapasitede insansız hava araçlarına sahip olduğunu, bu ülkede yüzbinlerce insanı öldürmeye yetecek miktarda biyolojik ve kimyasal nitelikli “kitle imha silâhları” bulunduğunu, bu ülkenin nükleer silâh yapmak üzere olduğunu, Irak’ın Afrika’dan önemli miktarda uranyum satın aldığını, sadece nükleer silâh yapımında kullanılan gaz santrfüjleri için gerekli özel alüminyum tüpler satın almak için uğraştığını, Bağdat’ın elinde Kıbrıs’taki İngiliz kuvvetlerini vurabilecek kapasitede ve biyolojik ve kimyasal başlıklı roketler bulunduğunu, Saddam Hüseyin rejiminin El Kaide’yi desteklediğini, hatta 1993’den bu yana onunla ilişki içinde olduğunu ve bu örgüti yasaklanmış silâhlarla donattığını, bir ABD işgali hâlinde bu örgüte “kitle imha silâhları” vereceğini, bir Iraklı istihbarat subayının 11 Eylül 2001 saldırısından önce, bu eylemden sorumlu El Kaide elemanlarıyla buluştuğunu ve ABD kuvvetlerinin işgalden sonra Irak’ın sahip olduğu “mobil biyolojik silâh laboratuvarları”nı bulduklarını vb. vb. ileri sürdüler. BUNLARIN HEPSİ, AMA HEPSİ YALAN. Benzer yalanlar Afganistan, İran, Lübnan, Suriye, Libya ve başka ülkeler için de söylendi ve söyleniyor.

²³⁸ <http://www.defense.gov/news/newsarticle.aspx?id=43817>.

ve başka hedeflere karşı bir dizi saldırıdan sorumlu olduğu ileri sürüldüğüne göre Washington-Pentagon çetesinin, bütün bu işleri nasıl başardığını öğrenmek için bu kişiyi sorgulaması ve yargı önüne çıkarması beklenirdi. Ama bu yapılmadı.

Bin Ladin'in ve yanındakilerin, ABD komandolarına karşı zayıf bir silâhlı direniş gösterdiklerini varsaysak bile bu asla operasyon timinin, "terörün beyni"ni sağ olarak yakalayamayacağı ve onu öldürmek zorunda olduğu/ kaldığı anlamına gelmez. En ileri savaş teknolojisiyle ve karşılarındaki güçleri etkisizleştirebilecek çok çeşitli araç gereçlerle donatılmış olan ve bu operasyon için uzun bir hazırlık yapmış olan timin, elinde bulunan öldürücü-olmayan silâhların yardımıyla bunu başarması pekâlâ olanaklıydı.

Dahası, bu açık cinayet ve yargısız infazın; sahte ve ikiyüzlü bir biçimde "demokrasi", "insan hakları", "hukuk" ve "uygarlık" çığırkanlığı yapan ve bu gerekçelerle başka ülkelere yaptırımlar uygulayan ve savaşlar açan ABD'ne ve özellikle de onun Batı Avrupalı ortaklarına olumlu bir puan kazandırdığı da söylenemez.²³⁹ İkinci Dünya Savaşının ardından, Nazi savaş suçlularının yargılandığı Nüremberg Duruşmalarının savcılarından olan ve hâlen New York'ta avukat olarak çalışan 92 yaşındaki Benjamin Ferencz bile, Usame Bin Ladin'in öldürülmesinin haklı görülemeyeceğini, ağır silâhlarla donanmış askerlerin üzerinde pijama bulunan yaşlı bir insanı göğsünden ve kafasından vurarak öldürmesinin önceden plânlanmış yasadışı

²³⁹ Usame Bin Ladin'in öldürülmesinden bir gün önce, yani 30 Nisan'da NATO uçakları, Libya lideri Muammer Kaddafi'nin konutunu bombalamışlar ve saldırıda Kaddafi'nin oğullarından biri ile üç torunu can vermişti. (ABD savaş uçakları 15 Nisan 1986'da da kendisini öldürmek için Libya liderinin konutunu bombalamışlardı. Bombardımanda, aralarında Kaddafi'nin evlâtlığı olan küçük bir kız çocuğunun da bulunduğu en az 60 kişi can vermişti.) Başka ülkeleri işgal, onların maddî ve parasal zenginliklerine açıkça el koyma ve rejimlerini değiştirme amaçlı yasalar çıkarma, bu ülkeleri "istikrarsızlaştırmak" için –bir bölümü kendilerinin de "terörist" olarak nitelendirdikleri çeşitli grupları silâhlandırma ve başka yollarla destekleme, bu ülkelerin yöneticilerini hedef alma ve yargılamaksızın öldürme ya da onları kendi denetimlerindeki sözde uluslararası mahkemelerde yargılama türünden uygulamaların yaygınlaştırılmasıyla karşı karşıyayız. Bütün bu ve benzer eylemlerin "meşrû" gösterilerek savunulması; son yıllarda ABD, Britanya, Fransa emperyalistlerinin, Filistin ve Lübnan halklarının liderlerine karşı onyıllardır sistemli bir biçimde terörist saldırılar ve siyasal suikastler gerçekleştiren İsrail'in izinden gittiklerini ve uluslararası burjuva hukukuna gösterdikleri biçimsel saygıyı da bir yana bıraktıklarını gösteriyor. Bunun, "ileri" kapitalist ülkelerdeki burjuva demokrasisinin daha da gericileşmesi ve faşizme doğru evrimi doğrultusundaki genel eğilimin bir görüngüsü olduğu açıktır.

bir cinayet olduğunu belirtiyor ve Nazi Almanyası'nın iki numaralı ismi olan Hermann "Göring'in bile adil bir yargılama hakkına sahip olduğunu" anımsatıyordu.²⁴⁰ Buna şu iki hususu eklemeliyiz:

1) ABD'nin bu eylemi, Guantanamo konsantrasyon kampındaki tutsaklardan işkence yoluyla elde ettiği bilgilere dayanarak yaptığını itiraf etmesi ve

2) Bir başka egemen devletin, yani Pakistan'ın iznini almadan onun topraklarında askerî operasyon düzenlemek suretiyle gerek kendi hukukunu ve gereksiz uluslararası burjuva hukukunu bir kez daha çiğnemesi. Ortaya çıkan tablo, ABD'nin yasa ve hukuk tanımayan bir terörist mafya devleti olduğu algısını haklı olarak daha da pekiştirmiş, bu operasyonu alkışlayan ve destekleyen gelişmiş kapitalist ülkelerin "demokratik" maskelerinin ardındaki emperyalist yüzleri bir kez daha sergilemiştir. Herhâlde bu koşullarda hiç kimse çıkıp da bunun başarılı bir psikolojik operasyon olduğunu ileri süremeyecektir.

Amaçlar

Esas itibariyle ABD emperyalizminin bir propaganda girişimi, Çin başta olmak üzere olası emperyalist rakiplerine gözdağı verme ve Pakistanlı uşaklarını hizaya sokma çabası ve stratejik gerilemesini gözlerden saklamak için girişilmiş bir psikolojik gövde gösterisi görünümü veren bu cinayet eylemine pek de büyük bir anlam yüklememek gerekiyor. Özellikle İkinci Dünya Savaşından bu yana sürekli savaşmış, ekonomisini giderek daha büyük ölçüde savaşa dayandırmış ve âdeta savaş tutkunu hâle gelmiş olan bu haydut devletin yöneticilerinin mutlaka rasyonel tercihler yaptığını söyleyemeyeceğimiz de açık. Bunu doğrulamak için, 2001'den bu yana giriştiği askerî mâceralar sonucunda ABD'nin gerek maddî ve gerekse manevî bakımdan neler yitirdiğine şöyle bir bakmak ve nereden nereye geldiğini kabaca saptamak yeterli olacaktır. Onların bu yargısız infaz eylemini şimdi, bu zaman diliminde gerçekleştirmekle neyi amaçladıklarını, bundan hangi siyasal kazançları elde etmeyi umduklarını daha detaylı bir biçimde anlamaya çalıştığımızda şunları görürüz:

²⁴⁰ Bkz. Ewen Mac Askill, Declan Walsh ve Julian Borger, "US confirms it will not release Osama bin Laden death photo"/ "ABD, Usame Bin Ladin'in ölümünü gösteren fotoğrafı yayınlamayacağını doğruluyor", The Guardian, 4 Mayıs 2011.

a) Uzun süre birlikte çalıştıkları ve çok kirli ve kanlı bir ortak geçmişe sahip oldukları, ama artık pek de gereksinim duymadıkları Usame Bin Ladin'i susturmak ve konuşması hâlinde ortaya çıkabilecek gerçeklerin üzerini kalıcı bir biçimde örtmek. Bin Ladin'in evinde bulunan bilgisayarların sabit disklerinin götürülmesi de bununla ilgili olmalı. Yakında ABD yetkililerinin bu sabit disklerden elde ettiklerini ileri sürecekleri spekülâtif verilere dayanarak, hedef aldıkları ülkelere (Suriye, Libya, İran, Lübnan, hatta Kuzey Kore, Pakistan) ve onların liderlerine dönük yeni ve daha da çarpıcı yalanlar yaymalarına tanık olmamız hiç kimseyi şaşırtmamalı.

b) Yol açtığı onca yıkıma ve işlediği onca cinayet ve savaş suçuna rağmen Afganistan'da (ve Irak'ta) başarısız olduğunu gizlemek ve Afganistan'da sözümona bir zafer kazandığını ilân edebilecek bir konum elde etmek. ABD 7 Ekim 2001'de Afganistan'a, Taliban rejiminin Usame Bin Ladin'i konuk ettiğini ve onu kendisine teslim etmeyi reddettiğini ileri sürerek saldırdığına göre bu son operasyon ABD'nin Afganistan'dan kaçış takvimini hızlandırmanın bir gerekçesi olabilir.²⁴¹ Böylesi bir kaçış, bir yandan bir yenilgi anlamına gelecek ve bölge halklarının cesaret ve kararlılığını kamçılacak ve pekiştirecektir; öte yandansa bu ABD'nin, dikkatini ve giderek daralan olanaklarını, kendisi için daha önemli saydığı Suudi Arabistan ve diğer Basra Körfezi ülkelerindeki çıkarlarını koruma üzerinde yoğunlaştırması anlamına gelecektir.

c) Usame Bin Ladin ve El Kaide ile organik ilişkisini bahane ederek Pakistan'ı, daha doğrusu Pakistan derin devletini sıkıştırmak²⁴² ve bu ülkenin "nükleer dişlerini sökmeye" yolundaki

²⁴¹ Taliban'ın, 11 Eylül 2001 saldırısından sonra Usame Bin Ladin'e karşı tutum almadığı ve ABD'nin de Afganistan'a bu yüzden saldırmak zorunda kaldığı savı, Washington-Pentagon terör çetesi'nin yıllardır sürdürdüğü dezenformasyon kampanyasının demirbaş öğelerinden biridir. O dönemde Taliban rejimi; Bin Ladin'in 11 Eylül saldırısından sorumlu olduğunu gösteren kanıtların sunulması hâlinde bu kişiyi ABD'ne teslim edebileceğini söylediği gibi, bu bayı İslâm Konferansı Örgütü adına bir devlete teslim etmek gibi değişik seçenekler de önermişti. Ama Afganistan saldırısını yıllar öncesinden plânlanmış ve kararlaştırmış olan Amerikan neo-faşistleri bu önerileri tartışmaya bile yanaşmadı.

²⁴² ABD Usame Bin Ladin'in, Pakistan'ın zengin bir kentinde yıllarca yaşadığını ileri sürmek suretiyle bu ülkenin yönetimini sıkıştıracaktır ve bunu yapmaya daha şimdiden başlamıştır. Jim Lobe, 2 Mayıs 2011 tarih ve "Bin Laden's Killing Could Alter Af-Pak, Other Policies/ "Bin Ladin'in Öldürülmesi, AfPak Politikasını ve Diğer Politikaları Değiştirebilir" başlıklı yazısında şöyle diyordu: "Kıdemli ABD hükümet ve askerî yetkililerinin İslâmaabad'ı kamuoyu önünde,

çabaları için bir meşruiyet görüntüsü sağlamak. Pakistan'ın, kendi stratejik çıkarları ve Pakistan halkının son derece haklı ABD-karşıtı duyguları nedeniyle, Washington'un Afganistan'daki savaşına tam destek vermediği, hatta bir ölçüde Taliban'ı kolladığı biliniyor. Tabii, ABD ile İsrail'in, İslâmabad'ın elindeki nükleer teknolojinin başka güçlerin eline geçmesinden öteden beri kaygılı oldukları da. ABD'nin (ve Hindistan'ın) İslâmabad üzerindeki basıncını arttırması, gerçek bir ulus-devlet olmayıp birbirlerine İslâm bağıyla bağlanmış farklı etnik gruplardan oluşan Pakistan'ın parçalanma sürecini hızlandırabilir; hatta Pakistan ile Hindistan arasında bu kez nükleer silâhların kullanılabileceği dördüncü bir savaşa yol açabilir. Pakistan'ın zayıflatılması ya da parçalanması bir yandan da ABD'nin, Hindistan, Avustralya, Japonya vb. ile askerî işbirliği yoluyla Çin'i izole etme yolundaki çabalarına katkıda bulunacaktır.

d) Sözümona El Kaide'nin "Bin Ladin'in intikamını alma" gerekçesiyle- yapacağı olası misilleme eylemlerine karşı ek "güvenlik" önlemleri alma bahanesiyle demokratik hak ve özgürlüklere karşı yeni saldırılara girişmek ve yaşanan ekonomik durgunluk ve bunalım ortamında haklarını aramak, emperyalist savaşları protesto etmek ya da hatta -ABD'nin altyapısının dökülmekte olduğu dikkate alındığında- çevreyi korumak vb. için sokağa dökülebilecek emekçi yığınların ve gençliğin dikkatini esas sorunlardan uzaklaştırmak ve onları terörize etmek.²⁴³ Dolayısıyla ABD, İsrail ve Batı Avrupa istihbarat örgütlerinin önümüzdeki haftalar ve aylarda dünyanın değişik yerlerindeki büyük kentlerde, sözümona El Kaide'nin yapacağı ve üstleneceği yeni terör eylemleri gerçekleştirmeleri hiç de sürpriz olmayacaktır.

karşı-terörizm çabalarında Washington'la tam bir işbirliği yapmamakla suçlayan açıklamaları, daha Pazar günü baskından önceki haftalarda giderek daha sert bir hal almaya başlamıştı. Pazartesi günü iki tarafın da, yakın bağlaşıklar olarak kalmaya devam ettikleri yolunda verdikleri güvencelere rağmen hemen hemen tüm analistler bu baskının ilişkileri daha da kötüleştireceğinde birleşiyorlar."

²⁴³ Usame Bin Ladin'in ölümünün hemen ardından CIA Direktörü Leon Panetta kaleme aldığı bir muhtıradaki teröristlerin Usame Bin Ladin'in intikamını almaya girişeceklerini söylüyor ve bir kaç saat sonra da (ABD) Yurtiçi Güvenlik Bakanlığı Ladin'in ölümünün ülke içindeki şiddet yanlısı aşırı öğelere, saldırılara girişi için motivasyon sağlayacağı uyarısında bulunuyordu. Britanya Başbakanı David Cameron 2 Mayıs'ta yaptığı açıklamada halkı önümüzdeki haftalarda "özellikle uyanık" olmaya çağırıırken gene 2 Mayıs'ta İnterpol, Usame Bin Ladin'in öldürülmesinin intikam saldırılarına yol açabileceği yolunda uyarı yapıyordu.

Bazı Sonuçlar

*Bu operasyon ABD devletinin, uluslararası burjuva hukukunu ve/ ya da her türlü hukuku hiçe sayan bir terör örgütü ya da kendi deyişleriyle bir haydut devlet, hem de en tehlikeli türünden bir haydut devlet olduğunu bir kez daha kanıtlamıştır. Nazi Almanyası'nın yerini almış bulunan ve ondan daha tehlikeli bir güç olan emperyalist-terörist Amerikan devletine karşı tutum almak, tüm ilerici insanlığın merkezî görevi olarak önümüzde durmaktadır.

*Operasyondan sonra bunu, sokağa dökülerek kutlamaya koyulmaları, ABD halkının önemli bir bölümünün, hükümetlerinin yıllar süren aptallaştırma ve beyin yıkama çalışmaları sonucu, düşünme ve akıl yürütme yetilerini neredeyse tümünden yitirdiklerini bir kez daha göstermiştir. Ne yazık ki bu aynı zamanda ABD halkının, 11 Eylül 2001 saldırısından, 7 Ekim 2001'de başlayan Afganistan işgalinden ve 20 Mart 2003'de başlayan Irak işgalinden ve ABD'nin bunlara ek olarak başka ülkelerin halklarına karşı dolaylı ya da dolaysız olarak yürüttüğü savaşlardan ve onların sonuçlarından pek de bir şey öğrenmediğini ortaya koymuştur.

*Usame Bin Ladin'in kaldığı eve yapılan saldırı ve buna eşlik eden dezenformasyon kampanyası, çoktandır emperyalist devlet aygıtlarının bir parçası hâline gelmiş olan anaakım medyayla kolkola insanlığın akıl yürütme ve düşünme yetisine karşı yürütülen kesintisiz saldırının son örneği olmuştur. Bütün ilerici insanlığın, modern iletişim teknolojisinin sunduğu olanakları da kullanarak, emperyalist saldırganlığın organik bir parçası hâline gelmiş olan anaakım burjuva medyasına ve onun katkısıyla sürdürülen bu dezenformasyon kampanyasına karşı tutum alması gerekmektedir.

*El Kaide'nin varlığını hangi ölçüde ABD'ne ve onun istihbarat örgütlerine borçlu olduğu, onlarla hangi dönemde ve ne ölçüde işbirliği yaptığı, onlardan bağımsız olup olmadığı, eylemlerinin Arap-İslâm jeografisinde ABD, İsrail ve NATO'ya karşı sürdürülen savaşıma ne ölçüde zarar verdiği vb. konuları hem bu yazının boyutunu aşmaktadır; hem de çok daha geniş bir araştırmanın konusu olmayı hak etmektedir. Ancak, "dünyanın efendileri"nin yoksul ve ezilen halklarını hedef alan cinayetler, suikastler, işgaller, yağmalar, kıyımlar biçimini alan ve korkunç bir güç eşitsizliğiyle nitelenen saldırısı devam ettiği sürece bu ağır insanlık suçlarına karşı, çaresizlik ve haklı bir intikam duygusundan kaynaklanan tepkiler olacak ve bu tepkiler temelinde kaçınılmaz olarak El Kaide türünden örgütler de ortaya çıkacaktır. Nitelikleri itibariyle, emperyalist ve

gerici istihbarat örgütlerinin sızma, manipölasyon çabalarına ve provokasyonlarına karşı korumasız olan bu tür örgütlerin halkların kurtuluşu davasına yarardan çok zarar getireceğı ve getirmiş olduğı bellidir. Dolayısıyla Usame Bin Ladin'in öldürölmesi ve hatta El Kaide'nin tümnden çökertilmesi, benzer eylem çizgisi ve örgüt yapısına sahip başka örgütlerin ortaya çıkmasına hiçbir biçimde engel olamaz ve olmayacaktır. Neden ortadan kaldırılmadan sonuç ortadan kaldırılamaz. Böylesi örgütlerin ve onların devrim ve kurtuluş davasına zarar veren eylem çizgilerinin ortaya çıkması, ancak işçi sınıfı ve halkların haklı direniş ve kavgasının doğru bir rotada ilerlemesiyle olanaklı olacaktır. Arap ve İslâm ülkeleri işçi sınıfı ve halklarının, doğru stratejiler ve taktikler izleyen kendi devrimci öncü partilerinin kılavuzluğunda emperyalizme, yerli işbirlikçi klik ve katmanlara ve Siyonizme karşı devrimci ve demokratik savaşımının gelişmesi ölçüsünde, kitlelerin devrimci öfke ve hoşnutsuzluğunun verimsiz ve zararlı kanallara akmasına yol açan bu tür örgütlerin ortaya çıkması gereksizleşecek ve önlenecektir.

Ortadoğu Girdabında Suriye Kördüğümü

10-16 Ağustos 2011

“Bize umut vadeden tek olasılık Suriye’nin bölünmesidir... Görevimiz, bu olasılığa hazırlanmaktır. Bunun dışında her şey, amaçsız bir zaman israfıdır.”

Zeev Jabotinski, “Biz ve Türkiye”, *Di Tribune*

30 Kasım 1915

“Hedefimiz Lübnan’ı, Maver-i Ürdün’ü ve Suriye’yi ezmektir. Müslüman rejimi yapay bir nitelik taşıyan ve çökertmemiz kolay olacak olan Lübnan zayıf noktadır. Orada bir Hristiyan devlet kuracak, Arap Lejyonu’nu yenecek ve Maver-i Ürdün’ü etkisiz hale getireceğiz; o zaman Suriye bize kalacaktır.”

Michael Ben-Zohar, *David Ben-Gurion, A Biography*

Mayıs 1948

“Suriye, etnik ve dinsel yapısına uygun olarak, bugünkü Lübnan’da olduğu gibi bir dizi devlete bölünecektir; böylelikle sahil bölgesinde bir Alevî devleti, Halep bölgesinde bir Sünnî devleti, Şam’da kuzeydeki komşusuna düşman bir başka Sünnî devleti olacak, Dürziler de, belki bizim Colan tepelerimizi de içerecek ve kesinlikle Havran ve Kuzey Ürdün’ü de içine alacak bir devlet kuracaklardır.”

Oded Yinon, *Kivunim* (=Doğrultular) 1982

Giriş

Suriye’de yaşanan kriz, esas olarak 17 Mart’ta Suriye’nin Ürdün sınırındaki Dera kentinde patlak veren gösteriler ve silâhlı çatışmalarla başladı ve o günden bu yana bu ülkenin bir dizi kent ve kasabasına yayıldı. Bu gösteri ve çatışmalarda çok sayıda insan yaşamını yitirdi ve yaralandı. Hükümet kuvvetleriyle göstericiler ve onların safında yer alan silâhlı gruplar arasındaki savaşında, yer yer zorlanmakla birlikte şimdiye kadar birincilerin inisiyatif ve üstünlüğü ellerinde bulundurdukları görülüyor. Stratejik konumu, tarihi ve çevresinde

yıllardır yaşanmakta olan çalkantı ve savaşlar ve Filistin/ İsrail’le komşu olduğu dikkate alındığında, Ortadoğu’nun deyim yerindeyse yüreğinde yer alan Suriye’deki gelişmelerin, asla sadece bu ülkenin bir iç sorunu olarak ele alınamayacağı ve asla sadece onu ilgilendirmekle kalmadığı ve kalamayacağı anlaşılr. Bu da, Suriye’deki gelişmeleri bölge ve hatta dünya çapındaki iktidar ve nüfuz savaşımı, siyasal saflaşma ve kamplaşmaların ışığında değerlendirmeyi gerektirir. Burada, ABD’nin (ve ortaklarının) özellikle 11 Eylül 2001 saldırısı ve 7 Ekim 2001’de Afganistan’ın işgalinden bu yana burjuva medyası üzerinden sürdürdükleri ve akıllalmaz düzeye varan psikolojik savaş-dezenformasyon-kara propaganda etkinliğinin, az-çok önemli her konuyu olduğu gibi Suriye olaylarını da son derece titiz ve dikkatli bir biçimde değerlendirmeyi zorunlu kıldığının altı kalın bir çizgiyle çizilmelidir. Ben bu yazıda bunu yapmaya ve ana hatlarıyla olsa da Suriye olaylarını çeşitli yönleriyle ele almaya çalışacağım.

Olayların gelişmesi

Son olay ve çatışmaların kıvılcımını, Tunus ve Mısır’dan başlayarak Ortadoğu ve Kuzey Afrika’nın diğer ülkelerine yayılan kitle eylemlerinin çaktığını, bunun yanı sıra Suudi gericiliğinin desteğini alan ABD ile İsrail’in yönlendirdiği bazı grupçukların bu çatışmalarda hiç de küçümsenmeyecek bir rol oynadığını söyleyebiliriz. Ancak, Suriye’de bu eylemlerin maddî temeli fazlasıyla oluşmuş, bu kıvılcımın tutuşturacağı yanıcı maddeler fazlasıyla birikmişti. 1963’ten bu yana yurttaşların anayasal haklarını askıya almış olan bir sıkıyönetim ve yarı-askerî bir diktatörlük koşulları altında yaşayan Suriye işçi sınıfı ve halkı, grev ve sendika kurma hakkı da içinde olmak üzere temel demokratik hak ve özgürlüklerden yoksundu. Geniş emekçi yığınları ile, “ilerici” ve “anti-emperyalist” geçmişlerinin manevî mirasını büyük ölçüde tüketmiş ve iktidarın nimetlerinden yararlanarak zenginleşmiş bulunan devlet yöneticileri ve onların yakın çevresi arasında artan ve giderek daha fazla tepki çeken bir mesafe oluşmuştu. Hafız Esad’ın kapsamlı bir biyografisini yazmış olan Patrick Seale, Baas rejiminin sınıfsal niteliğini şöyle özetlemişti:

“Toplumsal piramidin imrenilen ve öfke duyulan doruğunda, zar-zor geçinen kitlelerden, hatta epey zengin özel meslek sahipleri, özel sanayiciler ve tacirlerden oluşan orta sınıftan apayrı bir dünyada yaşayan ve göze batan küçük bir süper zenginler grubu bulunuyordu... Bu grubun; ordunun, güvenlik servislerinin, parti ve hükümetin üst kademelerinden gelen, devlet gelirlerine yasal ya da

yasadışı bir biçimde erişebilen mensupları, istedikleri her şeyi satın alabilme ve kamuoyunu ya da devletin işleyiş kurallarını dikkate almaksızın davranabilme yetileriyle ayırdediliyorlardı... Etkinlikleri o denli dizginsiz ve kurmuş oldukları himaye ve kayırmacılık ağları o denli yaygındı ki bazıları, bir ‘ticarî-askerî kompleks’in hatta binlerce kişiden oluşan bir yeni egemen sınıfın ortaya çıkışından söz ediyorlardı.”²⁴⁴ Buna, son yıllarda aynı doğrultuda etki yapan şu faktörlerin eklendiğini söyleyebiliriz: Babasının ölümünden sonra başkanlık koltuğuna oturan Beşar Esad’ın kendisinden beklenen “demokratik reformları” gerçekleştir(e)memesi, 2002’den bu yana ekonomik liberalizasyona gidilmesine ve 2006’da Uluslararası Para Fonu’nun dayattığı kemer sıkma politikalarının uygulanmasına bağlı olarak halkın daha güçsüz katmanlarına devlet desteğinin azaltılması ve işsizlik ve yoksulluğun artması, ülkenin son bir kaç yıldır kuraklık yaşaması, Irak’tan gelen 1.5 milyona yakın mültecinin ülke ekonomisi ve altyapısı üzerine ağır bir yük bindirmesi,²⁴⁵ besin fiyatlarının dünya ölçeğinde yükselmesinin Suriye’ye yansması vb. ABD ve Avrupa’nın bu son kriz ortamında Suriye’ye yeni yaptırımlar uygulamaları ve yaşanan gösteri ve silâhlı çatışmaların ülke ekonomisi üzerindeki çok yönlü etkileri, sözkonusu sorunları büyüt müştür ve daha da büyütecektir.

Bütün bunlara ABD’nin başını çektiği neo-faşist emperyalist koalisyonun Ortadoğu’yu yeniden biçimlendirme çabası eklenmelidir: ABD, İsrail, Suudi Arabistan, Körfez monarşileri, hatta bir ölçüde Türkiye ve Ürdün gibi devletlerin Ortadoğu’ya ilişkin plânları, Baas rejiminin devrilmesini ya da en azından zayıflatılmasını ve/ya da Suriye’de “Batı dostu” bir rejim kurulmasını ve İran’ın izole edilmesini öngörmektedir. Bu koşullarda, hem toplumsal tabanı ve hem de ülke içinde manevra alanı çok geniş olmayan Baas partisi ve iktidarının, onyıllardır zaman zaman açık ve zaman zaman da üstü örtülü bir çatışma yaşadığı Müslüman Kardeşler’le, daha radikal İslâmî akımlarla, sürgündeki ABD, Fransa, Britanya destekli muhalefet gruplarıyla ve hepsinden önemlisi, işsiz ve yarı-işsiz gençlerden oluşan yeni muhalefet odaklarıyla daha kapsamlı ve daha

²⁴⁴ *Asad of Syria*, Berkeley, University of California Press, 1988, s. 456

²⁴⁵ Iraklı mültecilerin beklenmeyen akını, genel olarak Suriye halkının –çok da iyi olmayan- yaşam koşullarının daha da kötüleşmesine katkıda bulundu. Middle East Institute (=Ortadoğu Enstitüsü) adlı kuruluşun 10 Aralık 2010 tarihli raporuna göre bu akın, ülkenin eğitim, sağlık altyapısını daha da zorladığı gibi, yiyecek fiyatlarının ve ev kiralalarının büyük ölçüde yükselmesine yol açtı. (Aktaran Sara Flounders, “Events in Syria – Which side are you on?”/ “Suriye olayları- Kimden yanasınız?”, 5 Mayıs 2011)

çetin bir çatışmaya sürüklenmesi kaçınılmaz gibiydi.

Onbinlerce askerini seferber eden, ağır silâhlar ve zırhlı araçlar kullanan Suriye ordusunun ve ona yardımcı olan Şabiha adlı milislerin yaptıkları operasyonlarda çok sayıda göstericiyi öldürmesi, yaralaması ve tutuklamasına rağmen duruma egemen olamamaları; kitle hareketinin, hem derin köklere ve hem de görece geniş bir tabana sahip olduğunu ve ana çizgileriyle “meşru” nitelik taşıyan yaygın bir öfke ve hoşnutsuzluktan kaynaklandığını gösteriyor. Bu, göstericilerin taleplerinden de anlaşılıyor. Bunlar şöyle sıralanabilir:

a) Tüm siyasal tutuklu ve mahkûmların serbest bırakılması ve Suriye dışında yaşayan siyasal sürgünlerin geri dönebilmesi.

b) Olağanüstü hal yasasının kaldırılması.

c) Devlet “güvenlik” kuvvetlerinin kent ve kasabalardan çekilmesi, ölenlerin ve diğer zarar görenlerin ailelerine tazminat ödenmesi.

d) Devletin barışçı gösteri hakkını, basın ve anlatım özgürlüğünü resmen tanıması ve güvence altına alması.

e) İstihbarat örgütlerinin ve polisin insanları keyfi bir biçimde tutuklamasının ve işkencenin önüne geçilmesi.

f) Anayasanın değiştirilmesi, Baas partisinin siyasal tekelinin kaldırılması ve çok partili bir rejime geçilmesi.

g) Siyasal etkilerden arınmış bağımsız bir yargı sisteminin kurulması.

h) Gençliğin ve halkın özlemlerine yanıt verecek ve seçimlerin dürüst bir biçimde yapılmasına olanak verecek bir çağdaş siyasal partiler yasasının kabulü.

ı) Yolsuzluğa ve yoksulluğa karşı savaşım verebilecek ve gerçek bir kalkınmayı sağlayabilecek bir parlamenter hükümetin kurulması.

i) Kürtlere, 1962’den bu yana yoksun bırakıldıkları yurttaşlık statülerinin geri verilmesi.

j) Yolsuzluğa bulaşmış kişilerden hesap sorulması ve onların bu yollarla elde etmiş oldukları mal varlıklarına el konması.

Kuşkusuz bu hareketin –ya da herhangi bir siyasal-toplumsal hareketin- ve onun taleplerinin meşru bir nitelik taşıdığını saptamak, gerekli ancak yetersiz, hatta bazı koşullarda çok yetersizdir. Dünya işçi sınıfı ve halklarının tarihsel deneyiminin yeniden ve yeniden gösterdiği gibi, az-çok tutarlı ve/ ya da uzak görüşlü bir devrimci önderliğe sahip olmayan kitle hareketlerinin yollarından saptırılması

ve bambaşka amaçlara hizmet etmesi pekâlâ olanaklıdır. “Bir ülkedeki cumhuriyetçi hareketin” diyordu Lenin, “başka ülkelerin din adamlarının ya da malî-monarşist çevrelerinin entrikalarının bir aletinden başka bir şey olmaması olanaklıdır; öyle olduğu takdirde biz o özel, somut hareketi desteklememeliyiz; fakat bu gerekçeyle cumhuriyet talebini uluslararası Sosyal-Demokrasinin programından çıkarıp atmak gülünç olurdu.”²⁴⁶ Hareketin yolundan saptırılma olanağı, geçmişte büyük iç çatışma ve travmalar yaşamış ve yıllardır ABD ve İsrail’in istikrarsızlaştırma operasyonlarının hedefi olmuş olan ve bugün bu ülkelerin ve ortaklarının neredeyse doğrudan müdahale ve saldırı tehditleriyle karşı karşıya bulunan Suriye gibi bir ülke sözkonusu olduğunda çok daha büyükmektedir. Demek oluyor ki, başka bir çok konuda olduğu gibi burada da “şeytan ayrıntıda/ ayrıntılarda gizlidir.” Bu “ayrıntılar”ı üç başlık altında ele almak gerekiyor: a) Kitle hareketinin ve muhalefetin niteliği, b) Yaşanan çatışmanın tarihsel arkaplânı ve c) Suriye krizinin uluslararası bağlamı.

Kitle hareketinin ve muhalefetin niteliği

Her şeyden önce Suriye’de güçlü bir demokrasi susuzluğu ya da açlığı olduğunun altı çizilmelidir: Halkın büyük çoğunluğu; devletin ve onun istihbarat örgütlerinin yaşamın pek çok alanını denetimleri altında tutmalarından ve baskı ve teröründen, yaygın yolsuzluk, rüşvet ve çürümeden haklı olarak yakınmakta, daha iyi bir yaşam ve gerçek bir demokratikleşme istemektedir. Devlet Başkanı Beşar Esad da yaptığı konuşmalarda, yüzeysel ve ikiyüzlü bir biçimde de olsa Suriye’de böylesi sorunların var olduğunu kabul etti ve bunların düzeltilmesi için çaba harcayacağını söyledi. Bu yüzdendir ki göstericiler ilk günlerde rejimin devrilmesi talebini dile getirmiyorlardı. “Allah, Özgürlük, Suriye!” sloganlarıyla sokaklara dökülen göstericiler, esas itibarıyla rejimin yukardan aşağıya kapsamlı bir demokratik dönüşüm yaşamasını/ gerçekleştirmesini istiyorlardı. Kuşkusuz bu, daha başından itibaren kitle hareketini kendi siyasal amaçları için yönlendirmeyi ve kullanmayı uman ve bunun için uğraşan güçlerin olmadığı anlamına gelmiyordu. Ne var ki, kitle hareketini zor kullanarak bastırmaya alışmış olan “güvenlik” kuvvetlerinin Dera’da göstericilere karşı şiddete başvurusu, ardından Humus’da ve Lazkiye’de “güvenlik” kuvvetleriyle göstericiler arasında çatışmaların meydana gelmesi, göstericilerin arasına katılan bazı silâhlı grupların giriştiği ve çok sayıda göstericinin yanısıra polis ve askerlerin de ölümü ve kamu binalarının kundaklanmasıyla

²⁴⁶ *Collected Works*, Cilt 22, Moskova, Progress Publishers, 1974, s. 341.

sonuçlanan saldırılar, zaten iç basıncı fazlasıyla yüksek olan Suriye kazanını patlama noktasına getirdi.

Suriye'deki gösterileri yönlendiren ve/ ya da yönlendirmeye çalışan bazı grupların var olduğu biliniyor. Buna rağmen bu gösterilerin, esas itibariyle herhangi bir önderlikten yoksun ve büyük ölçüde kendiliğinden-gelme gösteriler olduğu anlaşıyor. Rejim-karşıtı gösteriler içinde yer alan üç ana eğilimden söz edebiliriz. Bunlar sırasıyla, Yerel Koordinasyon Komiteleri, Müslüman Kardeşler ve silâhlı gruplardır. Bunları sırasıyla ele alalım.

Genel kanı, protesto eylemlerinin, -Müslüman Kardeşler gibi-yönetici ve kadrolarının çoğu yurtdışında yaşayan eski kuşak muhalif gruplardan çok, bütün önemli kentlerde kurulduğu sanılan Yerel Koordinasyon Komiteleri tarafından yönlendirildiği biçimindedir. Bu Komitelerde, son yıllarda ve onyıllarda sayıları hızla artan, ama ülke ekonomisinin görece durağanlığı nedeniyle iş bulamayan ve/ ya da beklentilerinin karşılanmadığını gören lise ve yüksek okul mezunu öfkeli gençlerin belirleyici bir konum tuttuğunu söyleyebiliriz. Gösterileri internet, cep telefonları ve sosyal paylaşım siteleri vb. üzerinden örgütlediği söylenen bu grupların hiyerarşik bir yapıya ve merkezî bir önderliğe sahip olmadıkları gibi, böyle bir yapı ve önderlik oluşturma yönünde bir niyet ve çabalarının da olmadığı anlaşıyor. Ancak yaygın kanı o yönde olmakla birlikte, Yerel Koordinasyon Komitelerinin gösterilerin örgütlenmesinde edimsel olarak ne denli etkili olduğu konusunda yeterli bilgi yok. Bu Komitelerin Rami Nahle adlı sözcüsü,

“Aslında biz, klâsik liderlik kavramı bu ayaklanmada işe yaramadığı için liderler edinmemek için elimizden geleni yapıyoruz”²⁴⁷ diyordu. Nahle bunu bir yandan güvenlik gerekçesiyle açıklarken bir yandan da şu anarşizme özgün yorumu yapıyordu: “Eğer bir lider ya da bir kişi lider gibi davranmaya başlarsa, kalabalık onu devirecektir. Herkes, kendileri üzerinde liderlik ve otorite kurmaya kalkanlara karşı gerçekten de öfke duyuyor.” (aynı yerde)

Geçmişte Suriye'deki en önemli muhalefet odağı Müslüman Kardeşler örgütüydü. 1982 Hama kıyımından sonra bu örgüt ciddi bir güç olmaktan çıktı. Liderleri ve önemli kadroları uzun yıllardır yurtdışında yaşayan Müslüman Kardeşler Kuran'ı referans almayı ve İslâmî kurallara dayanan bir toplumsal düzenin ve rejimin

²⁴⁷ Deborah Amos, “Syrian Uprising Expands Despite Absence of Leaders”/ “Suriye ayaklanması liderlerin olmamasına rağmen genişliyor”, 3 Ağustos 2011

kurulmasından yana olmayı sürdürmelerine rağmen, bir yandan da --en azından son yıllarda- çeşitli milliyet, mezhep ve partilerin barışçı bir biçimde yarışacakları bir “liberal demokrasi”nin kurulmasını savunuyorlar.²⁴⁸ Suriye’de bir seçim ya da kamuoyu yoklaması yapılmadığı/ yapılamadığı için bu örgütün desteğinin hangi düzeyde olduğu bilinmiyor. Beşar Esad’ın 2000 yılında devlet başkanlığına getirilmesinden sonra Baas rejimiyle Müslüman Kardeşler arasında yapılan dolaylı görüşmelerin ardından yüzlerce mahpus serbest bırakıldı. Ancak Baas rejimi Müslüman Kardeşlerin; üyeleri için genel bir af çıkarılması, siyasal sürgünlerin ülkeye geri dönebilmesi ve örgüte ilişkin yasağın kaldırılması yolundaki taleplerini kabul etmedi.

Gerek Müslüman Kardeşler’in bir önceki lideri (kendi deyişleriyle genel murakıby) Ali Sadrettin El Beyanuni ve gerekse şimdiki lideri Muhammed Riyad Şakfa, örgütlerinin Mart ayından bu yana yapılan gösterilerde herhangi bir rol oynamadığını söylemektedirler. Ortaya çıkan verilerin onları doğruladığını tahmin edebiliriz. Yurtdışındaki Müslüman Kardeşler kökenli hareket ve kadroların bir bölümünün ise siyasal bir evrim geçirerek daha “liberal” bir konuma geldikleri

²⁴⁸ Gary C. Gambill, 2006’da kaleme aldığı “The Syrian Muslim Brotherhood”/ “Suriye Müslüman Kardeşleri” başlıklı yazısında bu örgütün siyasal evrimi hakkında şu bilgileri veriyor:

“Mayıs 2001’de demokrasi çağrısı yapan ve siyasal şiddeti reddeden bir Ulusal Şart yayımladı. 2002’de Londra’da, Beyanuni’nin başkanlığında yapılan ve Suriyeli muhalefet figürlerinin katıldığı bir toplantıda rejimi doğrudan bir biçimde eleştirmekten kesin bir biçimde kaçınırken reform çağrısında bulundu. O, 2004’de kadın haklarını onadı ve İslâmî yasanın seçilmiş temsilciler aracılığıyla aşamalı olarak getirilmesi için çaba harcayacağına söz verdi.” Ekim 2005’de Müslüman Kardeşler diğer muhalefet gruplarıyla birlikte, Suriye’de bir “liberal demokrasi”nin kurulması çağrısı yapan Şam Deklarasyonunu imzaladı. Beyanuni yanlıları, yurtdışında sürgün yaşamı sürdüren eski Baas rejimi liderleri de içinde olmak üzere bütün muhaliflerle işbirliği yapmaktan ve “Batılı hükümetlerle diyalog” kurmaktan yana olduklarını açıkladılar. Şubat 2006’da Beyanuni Brüksel’de, 1984-2005 yılları arasında başkan yardımcısı koltuğunda oturan, ancak daha sonra rejime karşı muhalefetin saflarında yer alan Abdülhalim Haddam’la görüştü. Hariri ailesinin, Cemaati İslâmîye’nin (Müslüman Kardeşler’in Lübnan kolu) ve onları yönlendiren güçlerin (ABD vb.) teşviikiyle yapılan bu görüşmelerin ardından Mart 2006’da Brüksel’de Müslüman Kardeşler’in, Abdülhalim Haddam ve çevresinin ve bazı önemsiz lâik ve Kürt grupların katıldığı bir toplantı yapıldı. Bu toplantıda oluşturulan Ulusal Selamet Cephesi’nin bir sürgün hükümeti kurması plânlanmıştı. Ancak bu plânlar yaşama geçirilemedi; Irak, Filistin ve Lübnan direnişinin siyasal havayı değiştirmesi ve ABD-İsrail ekseninin konumunun zayıflaması, Müslüman Kardeşler’in Nisan 2009’da bu “cephe”den ayrılmasına yol açtı.

anlaşıyor. Merkezi Londra'da bulunan ve uzun süredir Esad rejiminin yıkılması çağrısında bulunan Adalet ve Kalkınma Hareketi bu grupların en önemlisi. WikiLeaks'in deşifre ettiği ABD elçilik yazışmalarına göre ABD dışişleri bakanlığı, bu gruba bağlı Barada TV kanalını ve bu grubun Suriye içindeki diğer çalışmalarını desteklemek için 2006'dan bu yana 6 milyon dolar vermiş bulunuyor. ABD'nin sürgündeki Suriye muhaliflerine verdiği destek bununla sınırlı değil elbet. Gene ABD'nin Şam elçiliğinin yazışmalarına göre, 2005-2010 yılları arasında bazı Suriyeli muhaliflere, ABD dışişleri bakanlığının "Ortadoğu İşbirliği İnisiyatifi" adlı programı çerçevesinde 12 milyon dolar para verildi. Bu konuyu araştıran Craig Whitlock ABD'nin Suriyeli muhaliflere, G. W. Bush'un başkanlığı döneminden, yani Şam'la ilişkilerini dondurduğu 2005 yılından itibaren yardım etmeye başladığını, Şam'a yeniden elçi gönderen Barack Obama'nın başkanlığı döneminde de bu yardımların sürdürüldüğünü söylüyor.²⁴⁹

Şimdi de gösterileri çıkırından çıkardığı ve Suriye "güvenlik" kuvvetlerine ve resmî kurumlara karşı saldırılarda bulunduğu söylenen silâhlı gruplar konusuna biraz daha yakından bakalım. Bu silâhlı grupların kökenleri ve siyasal kimlikleri hakkında bir miktar bilgi bulunuyor. Bu bilgiler, Suriye'de yaşananların, tekelci medyanın çizmeye ve belleklere kazımaya çalıştığı tabloya, yani "acımasız rejim güçlerinin silâhsız sivillere tek yanlı bir biçimde ateş açarak onları katlettiği" biçimindeki tabloya uymuyor.

Michel Chossudovsky, MOSSAD'a yakınlığıyla tanınan DEBKAF ile adlı sitede 1 Ağustos'ta yayınlanan "Report on Hama"/ "Hama Raporu" başlıklı yazıda yer alan şu değerlendirmeye dikkat çekiyordu:

"Mart ortalarında Dera'da protesto hareketinin başlamasından itibaren bir yanda polis ve silâhlı kuvvetler ve öte yanda silâhlı kişiler arasında silâhlı çatışmalar meydana gelmiştir. Hükümet binalarını hedef alan kundaklama eylemleri de yapılmıştır. Temmuz sonlarında Hama'da, aralarında mahkeme binası ve Tarım Bankasının da bulunduğu bazı kamu binaları yakıldı. İsrail haber kaynakları, karşılıklı bir silâhlı çatışmanın varlığını reddetmekle birlikte 'protestocuların ağır makineli tüfeklerle donanmış olduğunu' kabul etmektedirler."²⁵⁰

²⁴⁹ Bkz. Craig Whitlock, "U.S. secretly backed Syrian opposition groups, cables released by WikiLeaks show"/ "Açıklanan WikiLeaks belgeleri, ABD'nin Suriyeli muhalefet gruplarını gizlice desteklediğini gösteriyor", 17 Nisan 2011

²⁵⁰ Aktaran Michel Chossudovsky, "A 'Humanitarian War' on Syria?"/ "Suriye'ye karşı bir 'hümaniter savaş' mı?", Global Research, 9 Ağustos 2011

Baas rejimine yakın olduğu ileri sürülemeyecek olan Joshua Landis, *Syria Comment* adlı sitesinde böyle grupların varlığını kabul ediyor. Landis, 3 Ağustos 2011 tarih ve “Syria and the Armed Gangs Controversy” (“Suriye ve silâhlı gruplar tartışması”) başlıklı yazısında rejim karşıtlarının, bazı askerlerin, sözümona göstericilere ateş açmayı reddettikleri için kendi arkadaşları ya da üstleri tarafından öldürüldükleri yolundaki savlarını, 10 Nisan’da Baniyas kentinde pusuya düşürülerek öldürülen 9 asker örneğinden hareketle çürütüyor. Dahası o, bu olayın içyüzünün birinci el kaynaklardan elde edilen bilgiler ışığında aydınlatılmasına rağmen “Batı” basınının “kötü insanlara karşı savaşıyan iyi insanlardan söz eden yavan öyküyü anlatmaya devam etmeyi yeğlediğini” söylüyor.²⁵¹

Uzun süre Suriye’de kalmış ve bu ülkedeki gelişmeleri yakından izlemiş olan Yasin Atlioğlu ise aynı konuda şunları söylüyordu:

“Ayaklanma, Mart ayında Sünnîlerin ağırlıkla yaşadığı Ürdün sınırındaki Dera’da başladı, daha sonra Suriye’nin birçok kentine yayıldı. Ayaklanmacılar, özgürlük (hurriya) ve otoriter yönetimin sona erdirmeye yönünde isteklerini ortaya koydu. Bununla birlikte halkın yaptığı barışçıl protesto gösteriler, kısa sürede bazı silâhlı grupların provokasyonu, devlet binalarını kundaklama, devlet görevlilerine saldırı, yağma ve şiddet olayları yoluyla kamusal düzenin bozulmasını ve devlet otoritesinin zayıflatılmasını amaçlayan eylemlere dönüştü. Mart ayından beri 350’den fazla Suriyeli güvenlik görevlisinin öldürülmesi ayaklanmanın barışçıl protesto gösterileriyle sınırlı kalmadığının en açık göstergesidir. Silâhlı provokasyonlar, daha çok ülke dışından sağlanan silâh ve para desteğiyle kırsal kesimde yaşayan ve ekonomik olarak alt sınıftan gelen insanlar kullanılarak gerçekleştirildi. Bu silâhlı eylemlere, ülke içindeki bazı radikal grupların (Selefiler) ve terör örgütü (El-Kaide) üyelerinin katılmış olması da muhtemeldir.” (“Hama’da neler oluyor?”, 7 Ağustos 2011)

Bu konuyu detaylı bir biçimde incelemiş olan Alastair Crooke dikkatleri, Afganistan ve özellikle Irak işgalini izleyen yıllarda gelişen

²⁵¹ Landis bu öyküyle ilgilenmesinin nedeninin, karısının kuzeni Yarbay Yasir Kaşur’un öldürülen 9 asker arasında bulunması olduğunu belirtiyor. Anlattığına göre Landis, 9 askerin yaşamını yitirdiği kamyonun arka tarafında oturan Yasir’in kayını Albay Uday Ahmet’le konuşmuş. Albayın verdiği bilgiye göre iki askerî kamyon bir karayolu köprüsünü geçmekte olduğu sırada pusuya düşürülmüş ve 9 asker, yolun kenarındaki binaların tepelerinde mevzilenmiş silâhlı kişilerin kamyonları otomatik silâhlarla taraması sonucu öldürülmüştü. Olayın, askerlerin buyruklara karşı çıkması türünden hayalî bir olayla hiçbir ilgisi yoktu.

ve güçlenen, Irak'ta Şîî-Sünnî çatışmasını provoke etmekte önemli bir rol oynayan Şîî/ Alevî/ Hristiyan-karşıtı Sünnî radikalizmine, içinde Ebu Musab el-Zarkavî'nin ve izleyicilerinin çok önemli bir rol oynadığı Sünnî cihadî akıma çekiyor. Ona göre, sömürgecilikten miras kalan "yapay ulusal sınırları" tanımayan bu akım, bölgede Şîî temelli siyasal akımların ve yapıların güçlenmesinden rahatsızdır. Bu akım, Suriye'de 1960'lardan bu yana Alevî azınlığa dayanan bir dikta rejiminin varolmaya devam etmesini, Lübnan'da Şîî Hizbullah'ın güçlenmesini ve Irak'ta -Saddam Hüseyin kliğinin devrilmesinden sonra- Şîî ağırlıklı bir rejimin kurulmuş olmasını ve Şîî İran'ın bölgede ağırlığının artmasını vb., "Sünnîlerin güç yitirmesi" olarak algılamakta ve bundan derin bir rahatsızlık duymaktadır. İran'ı ve Şîîleri sapkın ve dolayısıyla düşman ve bugünkü koşullarda Lübnan'ı, Irak'ı ve tabîî Suriye'yi "dar ül-harb" olarak değerlendiren bu akımın çizgisi, Bahreyn'de, Yemen'de ve Suudi Arabistan'ın batısındaki ezilen Şîî yığınlarının demokratik uyanışı ve savaşımından rahatsız olan ve İran'ın güç ve nüfuzunun artmasından kaygı duyan Suudi gericiliğinin -ve onun arkasında duran ABD ve İsrail'in- çizgisiyle uyushmaktadır. Crooke, Irak'ta gerek ABD'ne ve gerekse Şîî gruplarına karşı savaşmış olan ve kent savaşı deneyimiyle donanmış ve hepsi Suriyeli olmayan 40,000-50,000 kadar radikal Sünnî savaşçının Suriye'ye geri döndüğünün tahmin edildiğini, burada yerleşmiş ve evlenmiş olan bu savaşçıların Zarkavî'nin Irak'ta yapmaya çalıştığı gibi mezhep temelli bir çatışma başlatma peşinde olduklarını ve geniş halk yığınlarının "demokratik reform" talepleriyle hiçbir biçimde ilgilenmediklerini söylüyor.²⁵² "Kâfir" Baas rejiminin ne pahasına olursa olsun yıkılmasını hedefleyen bu akımın mensuplarının, sürgündeki ABD ve Batı destekli işbirlikçi muhalefet gruplarıyla dirsek teması içinde bulunduklarını, Sünnî burjuvazisi, küçük burjuvazisi ve dinadamlarının, Suriye'de geçmiş on yıllarda yaşanan kıyımların intikamını almakta kararlı olan kesimlerinin desteğine

²⁵² Lübnan'da Mayıs-Eylül 2007'de Lübnan ordusuyla Irak'tan dönen Fatah el-İslâm adlı örgüte mensup silâhlı militanlar arasında meydana gelen çatışmalar, Suriye'deki gösterilerde şiddete başvuran silâhlı grupların niteliği hakkında bir fikir vermektedir. Kuzey Lübnan'daki Nahr el-Bared Filistin mülteci kampına yerleşen ve aralarında değişik ulus ve milliyetlerden radikal Sünnî militanların bulunduğu bu grubun üyeleri, oradaki Filistinlilerle evlenmiş ve Kuzey Lübnan'ın Sünnî nüfusu arasında belli bir çevre ve destek de edinmişlerdi. Lübnan ordusu, güçlü silâhlarla donanmış ve kent savaşında deneyimli bu militanları etkisiz kılmak için 3.5 ay süren ve ağır silâhların da kullanıldığı kanlı bir operasyon yürütmek zorunda kaldı. Çatışmalar sona erdiğinde 168'i Lübnan ordusu mensubu olmak üzere 400'den fazla insan yaşamını yitirmiş ve Nahr el-Bared kampı yerle bir olmuştu.

sahip olduklarını ve ülkede son yıllarda yaşam koşulları daha da kötüye gitmiş olan kent ve kıy yoksulları arasında belli bir taban bulduklarını tahmin edebiliriz.

Burada ‘‘Suriye olayları’’nın açık bir tarafı olan ABD ve AB emperyalistlerinin ve onların devlet aygıtlarının bir uzantısı hâline gelmiş bulunan anaakım görsel ve yazılı medyanın bu ülkedeki çatışmayı son derece çarpık ve subjektif bir biçimde yansıtmalarına da değinmek gerekiyor. Washington, Londra ve Paris’teki savaş su ulları, daha önce Afganistan, Irak ve Libya müdahaleleri öncesinde yaptıkları gibi davranıyor ve hedef tahtasına oturtmu  oldukları Baas rejimini karalamak,  eytanla tırmak ve izole etmek ve gerektiğinde ve koşulları olu tu unda devirmek için adeta fazla mesai yapmaktadırlar. Bu kara propaganda kampanyası; rejime karşı yapılan kitlesel protestoların boyutlarını abartmayı ve rejimi çok küçük bir azınlığın desteğine sahip kaba ve ilkel bir diktatörlük olarak göstermeyi, Ürdün, Lübnan, Irak ve Türkiye sınırlarından ülkeye çok sayıda silâh, gece görüş dürbünü ve geli mi  uydu telefonları vb. sokuldu u gerçeğini gizlemeyi, ‘‘rejim-yanlısı’’ ya da emperyalist müdahale karşıtı kitle eylemlerini görmezden gelmeyi, muhalefetin önemli bir bölümünün pro-emperyalist ve anti-demokratik/ gerici karakterini gözlerden saklamayı ve muhalefetin, gerçek bir kaos ortamı yaratmaya çalışan bölümünün bazı bölge ülkelerinin de desteğiyle çok sayıda silâhlı eylem ger ekle tirdi ini unutturmayı, ordunun operasyonlarında ölen ve yaralananların sayılarını abartmayı, Hizbullah ve İran askerlerinin Suriye askerleriyle birlikte göstericilere saldırdı ını söyleyerek halkın ulusal duygularını kı kırtmayı, nerede ve nasıl kaydedildiği ku kulu video görüntülerinin yardımıyla ve Katar kaynaklı El-Cezire, Suudi Arabistan kaynaklı El-Arabiye’nin, BBC, CNN, France 24 gibi medya organlarının ve ABD ve işbirlikçi Arap destekli Barada TV, Visal TV gibi haber kanallarının yayınlarıyla ülkede b y  k bir kıyım yaşanmakta olduğu izlenimini yaratmayı vb. içeriyor. Bu kaynaklar hep bir ağızdan, Suriye içinde oldukları ileri sürülen ve kim oldukları bilinmeyen bazı kişilerin (‘‘göstericilerin’’ ve ‘‘insan hakları aktivistleri’’nin) cep telefonları üzerinden gönderdikleri mesajlara ve görüntülere ve sürgündeki hemen hemen tümü Washington, Londra ve Paris’te konu lanmı  emperyalist güdümlü muhalefet ve ‘‘insan hakları grupları’’nın ‘‘haberler’’ine dayanarak Mart-Ağustos döneminde 2,000 dolayında göstericinin öldürüldüğünü ileri sürüyorlar. Güvenilirliği ara tırılmayan ve değişik kaynaklara ba vurulmak suretiyle do rulatılmasına gerek bile duyulmayan bu subjektif rakamları ileri sürenler, aynı dönemde Suriye rejiminin,

400 dolayında polis ve askerin silâhlı Selefi gruplar tarafından vahşî bir biçimde öldürüldüğü yolundaki açıklamalarını ise görmezden geliyorlar.²⁵³ Oysa, Suriye-yanlısı bir tutum içinde olabileceği asla söylenemeyecek olan İsrail kaynakları bile gösterilerin, daha en başından itibaren yer yer silâhlı bir nitelik kazandığını söyleyebiliyorlardı. Örneğin, bir İsrail gazetesinde şöyle deniyordu:

“Geçtiğimiz Perşembe günü (Suriye’nin- G. A.) güneyinde bulunan Dera kentinde çıkan çatışmalarda yedi polis ile en az dört gösterici yaşamlarını yitirdi.

Cuma günü silâhlı göstericilerine üzerine ateş açan polis dört kişiyi öldürdü ve 100 kişiyi yaraladı...

“Gerginliği azaltmak amacıyla alışılmadık bir jest yapan hükümet, gözaltına alınan öğrencileri serbest bırakmayı önerdi; ancak Pazar günü yinelenen şiddet olaylarında yedi polis öldürüldü, Baas Parti Karargâhı ve mahkeme binası yakıldı.”²⁵⁴ Brüksel’de

²⁵³ Yasin Atlioğlu bu konuda şunları yazmıştı:

“Bu medya çarpıtmalarının belki de en trajikomik olanı kurduğu internet sitesinde kendini Suriyeli lezbiyen bir kız (Amina Arraf) olarak tanıtan, Suriye’deki gösterileri desteklediği için Suriye istihbaratı tarafından kaçırıldığına herkesi inandıran ve internet üzerinden serbest bırakılması için kampanyalar başlattıran 40 yaşında yetişkin bir Amerikalının (Tom MacMaster) yaptıklarıydı... Suriye Ordusu’nda parçalanma olduğu iddialarının dile getirildiği en dikkat çekici olay Haziran ayı başında Cisir eş-Şugur kasabasında 120 güvenlik görevlisinin öldürülmesi oldu. Cisir eş-Şugur olayının ardından kendini Yarbay Hüseyin Harmuş olarak tanıtan bir kişi, internette yayınladığı bir videoda önceden hazırlanmış bir metni okuyup kimliğini gösteriyor ve ordudan ayrıldığını söylüyordu. Daha sonra Türkiye sınırı yakınında TIME dergisine konuşan Yarbay Harmuş, askerleriyle birlikte güvenliği sağlamak için Cisir eş-Şugur kasabasına gönderildiğini ve ordunun kasabayı bombalamaya başlamasından sonra 30 askeriyle birlikte firar ettiğini iddia ediyordu. Yarbay Harmuş, El-Cezire, El-Arabiya ve Visal TV gibi televizyon kanallarına Suriye Ordusu’nun sivil halka ateş açtığını ve kendisine bağlı askerlerin halkı korumak için ordu birlikleriyle savaştığını söylüyordu. Fakat aynı kişi bir süre sonra Hatay’daki kamplarda ortaya çıktı ve BBC muhabiriyle yaptığı bir görüşmede daha önce anlattıklarını uydurduğunu, aslında çatışmanın olduğu tarihten 4 gün sonra Cisir eş-Şugur kasabasına geldiğini ve tek başına firar ettiğini söyledi. Bu açıklamasına rağmen Yarbay Harmuş özellikle Şeyh Adnan Arur’un Suriye yönetimine karşı mezhep temelli saldırgan programlar yaptığı Visal TV’de Temmuz ayı boyunca sıkça görüldü.” (“Hama’da Neler Oluyor?”, Yasin Atlioğlu, 7 Ağustos 2011)

²⁵⁴ Gavriel Queenann, “Syria: Seven Police Killed, Buildings Torched in Protests”/ “Suriye: Gösterilerde yedi polis öldürüldü, binalar ateşe verildi”, *Israel National News*, 21 Mart 2011

tarih ve siyasal bilim profesörü olarak görev yapan, Temmuz ayında Suriye'nin çeşitli kentlerini gezen, bir dizi kitle eylemine tanık olan ve 15 Temmuz'da Hama'yı ziyaret eden Pierre Piccinin 4 Ağustos tarihli yazısında şu ilginç tanıklığı yapıyor:

“Cuma namazının bitiminde büyük El-Alemeyn caddesinin sonundaki Asidi meydanında kentin dörtbir yanından gelen binlerce insan, ‘Allahüekber’ meydan okuyucu haykırırları arasında toplandılar.

“Aynı gece AFP’ten (Agence France-Presse- G. A.) bana gönderilen haber özetlerinde, Suriye çapında 1 milyon ve sadece Hama’da 500,000 protesto eylemcisinden söz ediliyordu.

“Ne var ki Hama’daki göstericilerin sayısı 10,000’den fazla olamazdı.

“Hama’nın nüfusunun 370,000’den ibaret olduğu gözönüne alındığında bu ‘bilgi’ daha da saçma hale geliyordu.” (“The Hama Affair”/ “Hama olayı”, 4 Ağustos 2011) *AFP*’in bu haberi nereden edindiğini araştıran Piccinin, tekelci burjuva medyasının sistemli bir biçimde yararlandığı kaynağın SOHR (=Suriye İnsan Hakları Gözlemevi) adlı kuruluş olduğunu bulmuş. Merkezi Londra’da bulunan ve eskiden beri Baas’a karşı Müslüman Kardeşler’i savunmuş olan Rami Abdülrahman’ın yönettiği bu kuruluşun –tıpkı yurtdışında üslenmiş diğer Suriyeli muhalif grupların ezici çoğunluğu gibi- ABD, Fransa, Britanya gibi ülkelerin istihbarat servisleriyle işbirliği hâlinde hareket ettiği biliniyor.

Suriye’deki rejim muhaliflerinin, ülkelerine yönelik emperyalist-Siyonist plânlar konusunda da duyarlı oldukları söylenemez. İran’da 2009 yılında yapılan seçimlerin ardından gerçekleştirilen rejim-karşıtı gösterileri değerlendirdiğim yazımda şöyle demiştim:

“Şu soruyu sormak zorundayız: İran devrimci hareketinin ve İran işçi hareketinin bu son derece önemli sorunla yüzleşmesi, emperyalist-Siyonist kuşatmanın hedefi olan İran’ın bağımsızlığını savunması gerekmiyor mu? Her iki hareket te kendilerini dar ve güdük ekonomik ve siyasal taleplerle kısıtlamak yerine, ulusun yöneticiliği konumuna layık olduklarını göstermek ve haykırmak, İran halkının –Ahmedinecat kampı tarafından bir ölçüde dile getirilen ya da isterseniz kullanılan- yurtsever duyarlılığını kendi kanallarına akıtmakla yükümlü değiller mi?” (“İran Seçimlerinin Ardından”, 28-30 Haziran 2009) Benzer bir soruyu ya da soruları Suriyeli rejim-karşıtı güçlere ve gösterileri yöneten ve örgütleyen güçlere de sorabiliriz ve sormalıyız. Onların, rejime karşı yükselttikleri taleplerin genel olarak

haklı bir nitelik taşıdığını kabul edebiliriz. Peki ama onlar, Suriye işçi ve emekçilerinin düşmanlarının Beşar Esad kliğinden ve Baas partisi ve iktidarından ibaret olmadığını bilmiyorlar mı? Onlar, ABD ve İsrail'in ve onların bölgedeki ortaklarının ve yerli uşaklarının Suriye'yi izole etmek ve ekonomik yaptırımlarla bunaltmak, ülke içinde din, mezhep ve milliyet farklılıkları üzerinden bir iç savaş çıkarmak için uğraştıklarını ve belki de -koşulları oluştuğunda- Suriye'yi işgal etmek ve devletçiklere bölmek için harekete geçebileceklerini bilmiyorlar mı? Onlar, Suriye'yi onyıllardır hedef tahtasına oturtmuş, onu parçalamayı stratejik bir hedef saymış ve bu ülkeyle üç kez (1948-49, 1967 ve 1973) doğrudan savaşmış olan İsrail'e ve onun arkasında duran ABD'ne karşı da açık tutum almak, onların gerici plânlarını kınamak ve reddetmek zorunda değiller mi? Onlar ABD'nin, sallanmakta olan bölgesel hegemonyasını ve İsrail'in "güvenliği"ni onarmak ve pekiştirmek, Suriye'yi teslim almak ve ardından İran'ı izole etmek ve etkisizleştirmek ve bu amaçla İran-Suriye-Hizbullah-HAMAS cephesini yıkmak istediğini görmüyorlar mı? Onlar, daha öncesini bir yana bıraksak bile, 2001'den bu yana Afganistan, Irak, Filistin, Pakistan, Lübnan, Yemen, Somali ve Libya halklarının başına gelenlerin ne anlama geldiğini kavramıyorlar mı? Eğer onlar bütün bunları göremiyor ya da görmezden geliyor ve ne pahasına olursa olsun ve şeytanla dahi olsa işbirliği yaparak Baas rejimini yıkmak istiyorlarsa, bilerek ya da bilmeyerek Suriye halkının ve bölge halklarının ezici çoğunluğunun gerçek çıkar ve özlernlerinin karşısında yer alıyorlar demektir.

Burada belirtilmesi gereken bir başka husus da Baas rejiminin, despotik bir nitelik taşımasına ve önemli ölçüde çürümüş ve yozlaşmış olmasına rağmen hâlâ önemli bir kitle desteğine sahip olduğu gerçeğidir. Bu yazının kaleme alındığı tarih itibariyle (Ağustos'un ikinci haftası) nüfusun yarısının yaşadığı Şam ve Halep illerinde ciddiye alınabilecek bir muhalefet hareketi görülmemiştir. Ülkenin diğer bölgelerinde de hükümetin belli bir desteği vardır. Geniş kitleler demokratik reformlar yapılmasını kararlılıkla istemekle birlikte, radikal İslâmî grupların provokatif eylemlerine ve emperyalist güçlerin ülkede kaos çıkarma çabalarına karşı hükümeti savunmaktadırlar. "Hükümet-yanlısı" gösterilere katılımın, muhalefet-yanlısı gösterilerden daha/ çok daha büyük olmasının -tekeli burjuva medyasının atladığı ya da gözlerden sakladığı bir başka olgu- nedeni de budur. Bunun nedenlerini anlamak pek de zor değil.

Her şeyden önce Suriye halkı, İsrail'in Filistin halkını

binyıllardır ya ad  ı topraklarından sürmesini, farklı etnik gruplar ve mezheplerden Lübnan halkının ya ad  ı i  savaşın yol a t  ı trajediyi ve ABD ve ortaklarının Mart 2003'te Irak'ı işgal etmelerinin ardından bu ülkede kışkırttıkları Sünnî-    çatışmasının yıkıcı sonuçlarını çok yakından gözlemlemiştir. (Halen Suriye'de, Irak cehenneminden kaçan 1,5 milyondan fazla insanın yanısıra onyıllardır Suriye'ye sığınmış olan 500,000 dolayında Filistinli yaşamaktadır.) İkincisi, Suriye halkının en az yüzde 25'ini oluşturan Sünnî-olmayan azınlıklar (Alev ler, Ermeniler, Dürziler, İsmail ler) olası bir i  savaş ve böyle bir savaştan sonra kurulabilecek bir radikal İslâmî rejimi altında yaşam koşullarının çok daha kötü hale gelebilece inden korkmaktadırlar. Suriye'nin, aşağıda kısmen de inece im tarihsel deneyimi ve bazı gösterilerde, "Alev ler mezara, Hristiyanlar Beyrut'a" türünden gerici-mezhepçi sloganların atılması bu korkuları haklı çıkarır niteliktedir. Ayrıca onlar, yarısından çoğu binlerce yıldır yaşadıkları ülkelerindeki evlerini, işyerlerini, topraklarını terketmek zorunda kalan Irak Hristiyanlarının uğradıkları saldırıları ve içine düştükleri durumu yakından biliyor ve görüyorlar. Üçüncüsü, Suriye halkının büyük bir bölümü meşru protesto eylemlerinin içine sızarak çeşitli provokatif silâhlı saldırılar gerçekleştiren Selefi grupların tutumundan rahatsız oldukları gibi, bir bölümü Batılı emperyalistlerle işbirliği hâlindeki dağınık, ba ıbo  ve ne id    belirsiz muhalefet gruplarını güven verici bulmamaktadırlar. Onlar Suriye'nin, Hafız Esad ve ekibinin iktidarı ele geçirdiği 1970'den önce onlarca askerî darbe ya amı  olduğunu, ama Baas rejiminin – tüm olumsuz özelliklerine rağmen- bu tarihten sonra belli bir istikrar sa lad  nı da biliyorlar. Bu bağlamda Suriye'yi ABD-İsrail-Suudi Arabistan eksenine çekmek ve/ ya da bir kargaşa ve gerici i  savaş ortamına sürükleme isteyenlerin ve onların borazanlarının sürekli olarak pompaladıkları bir başka  arpıtmayı düzeltmekte yarar var. Bu bay ve bayanlar, Suriye nüfusunun yüzde 65-70'inin Sünnî Arap olduğu ve devlet aygıtının esas itibariyle, nüfusun yüzde 11-12'sini oluşturan Alevî azınlığın elinde olduğu olgularından yola çıkararak, Baas iktidarının toplumsal desteğinin bu Alevî azınlıktan ve onlarla birlikte hareket etme eğiliminde olan diğer azınlıklardan *ibaret olduğu* sonucuna varıyorlar. Onlar;  am ve Halep gibi iki önemli metropolün Sünnî burjuvazisinin Baas rejimiyle bir *rapprochement* içinde olduğunu, Sünnî işçi ve emekçilerin küçümsenmeyecek bir bölümünün, hâlihazırdaki çatışmada Baas rejimine karşı olumlu bir tarafsızlık tutumu içinde olduğunu, insanların siyasal tercihlerinin her zaman onların dinsel-mezhepsel kimlikleriyle  rt  medi ini ve

belki Müslüman Kardeşler'in bir bölümünün de Suriye'yi yıkıma ve emperyalist-Siyonist müdahaleye açık hale getirecek kanlı bir savaşa sürüklenmesine karşı olduğunu gözardı ediyorlar.

Tam da burada, Baas rejimine karşı olan ve ABD ve AB emperyalistlerinin başka ülkelerin rejimlerini değiştirme-devirme "hakkı"nı peşin olarak kabul eden Joshua Landis'in bir gözlemini aktarmakta yarar var. Landis, Suriye'nin "eş-dost kapitalizminin" direktörleri olan Suriyeli işadamlarının muhafazakâr bir karakterde olduklarını, köylülere, aşiret insanlarına, dinsel fanatiklere itibar etmediklerini ve intihar etme eğiliminde hiç olmadıklarını belirttikten sonra şunları söylüyor:

"Şimdiye kadar bütün gördükleri, geçmişte değişimi başaramamış ve başarısız olmuş fazlasıyla yaşlı ve örgütsüz bir muhalefetle, sokak eylemlerini örgütleyen ve belgeleyen ve yüzlerini ve isimlerini kimsenin bilmediği Yerel Koordinasyon Komiteleri biçimini alan fazlasıyla genç bir muhalefet."²⁵⁵

Bununla birlikte; çatışmaların uzun bir süre devam etmesi, Suriye ordusunun sık sık yaptığı gibi göstericilere karşı ölçsüz ve ayrımsız zor kullanması, yaptırımların ağırlaşarak etkili bir ambargoya dönüşmesi, Baas iktidarının, -kitle tabanını genişletmesine yardımcı olacak- demokratik reformları yapmaması, ABD'nin baskısıyla Suriye'nin daha da fazla izole edilebilmesi ve ekonominin daha da kötüye gitmesi, halkın daha geniş kitlelerinin rejim-karşıtı gösterilere katılması ve ABD, İsrail, Suudi Arabistan, Ürdün, Katar, Türkiye gibi ülkelerin Suriye'nin iç işlerine dolaylı ve hatta doğrudan müdahalelerinin büyümesi hâlinde ülkenin kanlı bir iç savaşa sürüklenmesi/ açık bir işgale hedef olması pekâlâ olanaklıdır. Böylesi bir gelişmenin tüm Ortadoğu'da çok daha ciddi sorun ve çatışmalara yol açacağı açıktır.

Bu bölümü kapatmadan önce, Suriye devletinin yabancı basının ülkeye girişini yasaklamasının, telefon ve internet bağlantılarını kısıtlaması ya da kesmesinin, olayların gelişimi hakkında objektif bilgi edinmeyi güçleştirdiğini ve spekülasyon ve yalan haberlerin yaygınlaşmasına elverişli bir ortam hazırladığını belirtmek gerekiyor. Tam da burada ne denli etkili olduğu açık olan bu Suriye-karşıtı kampanya üzerine bir kaç söz söylemek gerek. Bellekleri bir kaç günlük ya da haftalık bir süreyi aşmayan ya da bu hale getirilmiş

²⁵⁵ "Should the US Hasten Assad's Downfall Despite Syria's Absence of Opposition Leaders?"/ "ABD, Suriye'de muhalefet liderlerinin yokluğuna rağmen Esad'ın yıkılmasını hızlandırmalı mı?", *Syria Comment*, 5 Ağustos 2011

ve/ ya da konunun uzmanı olmayan insanların bir kafakarışıklığı yaşamalarını normal karşılayabiliriz. Ne var ki, Ortadoğu'yu ve özellikle son yıllarda bu bölgede yaşananları gören, izleyen ve bilen, askerî müdahale ve işgallere meşruiyet zemini hazırlamak için ne tür yalanlar söylendiğinin farkında olan ve az-çok objektif değerlendirme yapma yetisine sahip olduğu tahmin edilebilecek kişiler de herkesin gözleri önünde yaşanan olayları doğru bir biçimde anlamakta ve değerlendirmekte zorlanıyor, hatta aptalca ya da çocukça diyebileceğimiz sonuçlara varabiliyorlar. Bu ikincilerin bir bölümünün, bölgemizde daha çok kan, gözyaşı akmasından, daha çok insanın ölmesinden çıkarları olan ABD ve ortaklarının paralı ya da parasız uşakları olduğunu kabul edebiliriz. Ama ya diğerleri? Afganistan'da, Irak'ta, Filistin'de, Somali'de, Yemen'de, Libya'da yaşanan insanlık trajedisi ortadayken Amerikan militaristleri ve neo-faşistlerinin ve ortaklarının "insan hakları", "demokrasi", "reform" vb. gerekçeleriyle yaptıkları yaygaranın şakşakçılığına soyunan ya da bu yaygarada az da olsa inandırıcı bir yan bulan bu "uzmanlar" insanın sadece midesini bulandırıyorlar.

Yaşanan çatışmanın tarihsel arkaplânı

Olayların böylesine hızlı bir tempoyla tırmanmasında, 1960'ların ortalarından bu yana Müslüman Kardeşler örgütüyle Baas rejimi arasında uzun süreli bir "iç savaş"ın yaşanmış, deyim yerindeyse araya kan girmiş olması önemli bir rol oynamıştır. Yakın dönem Suriye tarihinin en önemli olgularından biri, hatta belki de en önemli olgusu olmuş olan bu "iç savaş" süreci ve onun Suriye toplumunun kolektif bilincinde ve bilinçaltında bıraktığı derin izler hesaba katılmadan bu ülkede yaşananlar anlaşılamaz. Şimdi konumuzu ilgilendirdiği ölçüde bu ülkenin yakın geçmişine kabaca bir göz atalım.

Esas olarak kırların ve ikincil olarak da kentlerin emekçi yığınlarına ve Alevî, Dürzi, İsmailî, Hristiyan azınlıklara dayanan ilerici ve anti-emperyalist bir burjuva siyasal hareketi olarak doğan Baas, 1963'de bir darbeyle iktidarı ele geçirmişti. Ordu ve devlet aygıtı içindeki önemli mevkileri ele geçirmesini izleyen süreç içinde Baas, Müslüman Kardeşler örgütüyle hemen hemen sürekli bir savaşım içinde olmuş, bu savaşım bazan son derece sert biçimler almıştı. 1940'larda kurulan ve laisizme ve Marksizme karşıtlığını her fırsatta dile getiren Müslüman Kardeşler örgütü ise esas olarak Hama ve Halep'in yarı-feodal Sünnî toprak ağalarına, bu kentlerin Sünnî ticaret burjuvazisine ve onların izinden giden Sünnî küçük burjuva katmanlara ve din adamlarına dayanıyordu.

Baas iktidarı, görece daha ilerici bir konumda olduğu ilk yıllarında sınırlı bir toprak reformu yapmış, büyük sanayi işletmelerini ve dış ticareti ulusallaştırmış, bu da Baas ile Müslüman Kardeşler arasındaki çekişmenin sertleşmesine yol açmıştı. Daha o yıllarda Hama'da ve Halep'te gizlice örgütlenen Müslüman Kardeşler gizli hücreler oluşturmaya, silâh depolamaya, kadrolarına kent savaşı taktiklerini öğretmeye, Baas rejimiyle ilişkileri kötü olan ve bu rejimin kuyusunu kazmak isteyen komşu Arap ülkeleriyle ilişkilerini geliştirmeye başlamışlardı. Baas Partisi, iktidara geçişinin birinci yıldönümünde Müslüman Kardeşler'le arasındaki ilk ciddi çatışmayı yaşayacaktı. Nisan 1964'te Sünnî burjuva muhalefетinin merkezi olan Hama'da Müslüman Kardeşler'in "Ya İslâm ya Baas!" sloganıyla başlattığı ve iki gün süren küçük-ölçekli ayaklanmada 70 dolayında muhalif öldürülmüş, bunu protesto amacıyla bir dizi kentte Baas-karşıtı grevler ve gösteriler yapılmıştı. Tabitha Petran bu konuda şunları yazıyordu: "Daha sonra nitelik değiştiren protesto hareketi, özgül ekonomik taleplerle greve giden küçük ve orta boy işadamlarına mühendislerin, avukatların, yargıçların, öğrencilerin, öğretmenlerin ve işçilerin de katılmasıyla bütün bellibaşlı kentlere yayıldı. Bu gruplar; kamusal özgürlüklerin yeniden yürürlüğe konması, siyasal mahpusların serbest bırakılması, olağanüstü hâlin sona erdirilmesi ve demokratik yaşamın derhal özgür seçimler yoluyla restore edilmesi çağrısında bulundular. 20 Nisan'a gelindiğinde bütün önemli kentler grevdeydi."²⁵⁶ Suriye'nin yaşadığı sorunlara bölge devletlerinin doğrudan ya da dolaylı müdahalesi "yasası" bu kriz döneminde de işlemiş ve Mısır ve Irak hükümetleri, kendilerini muhaliflere silâh ve para yardımında bulunmakla suçlayan Suriye'deki Baas rejimi aleyhine radyo yayınları yapmış ve onun devrilmesinden yana olduklarını açıkça dile getirmişlerdi. Ancak, merkezî bir önderlikten ve ciddi bir koordinasyondan yoksun olan gösteriler Baas'ın "işçi milisleri"ni seferber etmesi ve sert önlemler alması üzerine zorlukla bastırılabilirdi.

Baas'a daha sol bir çizgi izleyen Salah Cedid fraksiyonunun egemen olduğu 1967'de Suriye ordusunun yayın organı Ceyş el Şaab'da (=Halk Ordusu) yayımlanan bir makalede, feodalizm, kapitalizm ve sömürgeciliğin yanısıra "dinin de tarihin müzesine konması" gerektiğinin yazılması, daha küçük-ölçekli yeni bir çatışmanın kıvılcımı oldu. Ülkenin en öndegelen din alimi sayılan Şeyh Hasan Habananka'nın, kendi önderliğinde yapılan 20,000 kişilik protesto yürüyüşünün ardından tutuklanması üzerine, Şam esnafı ve tüccarı kepenk kapama eylemi yaptı. Baas iktidarı yeniden

²⁵⁶ *Syria*, Londra, Ernest Benn Limited, 1972, s. 176

“işçi milisleri”ni harekete geçirdi ve eylemi bastırdı. Ancak Haziran 1967’de Suriye, Mısır ve Ürdün’ün Altı Gün Savaşı’nda İsrail karşısında utanç verici bir yenilgi almaları, Salah Cedit fraksiyonunun güç yitirmesine yol açtı. Meydana gelen iç iktidar kavgası, ülkeyi 2000 yılına kadar yönetecek olan Hafız Esad’ın Kasım 1970’de kansız bir darbeyle yönetimi ele geçirmesine yardımcı oldu. Esad, Baas rejimi ile Müslüman Kardeşlerin esas toplumsal desteğini oluşturan Sünnî kent burjuvazisi ve küçük burjuvazisi arasındaki ilişkileri düzeltmek ve böylece rejimin toplumsal tabanını genişletmek için -tüketim mallarının ithalatına konan kontrollerin gevşetilmesi, küçük ve orta boy işletmelerin desteklenmesi gibi- bazı önlemler aldı.

Suriye’nin yeni anayasasının ilân edildiği 31 Ocak 1973’de Hama yeniden ayağa kalktı; bu kez gerekçe yeni anayasada devlet başkanının Müslüman olması gerektiğinin yazılmamış olmasıydı. Dahası, Baas rejiminin ülkeyi İslâmî geleneklerinden uzaklaştırmak istediğini ileri süren ve anayasa referandumunun boykot edilmesi çağrısında bulunan Müslüman Kardeşler-yanlısı ulema, “laik ve ateist” olarak nitelediği anayasada devletin dininin “İslâm” olduğunun belirtilmesini dayatmaktaydı. Esad’ın Meclis’in anayasada, devlet başkanının Müslüman olmasını öngören bir değişiklik yapmasını sağlamasına rağmen ulemanın çağrısı üzerine Hama, Halep ve Humus’ta yapılan gösterilerde çıkan çatışmalar sırasında 20 kişi öldü ve 60 kişi yaralandı. Hafız Esad kliği bir yandan direnişi şiddet kullanarak bastırırken bir yandan da ulemanın aylıklarını yükseltmek gibi önlemler aldı. Esad ayrıca, 6 Ekim 1973’de başlayan ve Arap devletlerinin görece başarılı sonuçlar aldığı Arap-İsrail savaşını, Baas rejiminin konumunu pekiştirmek için kullandı. Sünnî burjuvazisi ve din adamlarıyla ilişkilerini geliştirmek için bu savaşı, “İslâmın düşmanlarına karşı bir cihat” biçiminde betimleyen Esad, Bedir savaşına göndermede bulunarak bu savaşı “Bedir” kod adıyla niteledi ve başarısız Alevî subayları görevden alarak yerlerine Alevî-olmayan subaylar getirdi. Esad’ın 1974’de Suudi Kralı Faysal’ı ziyaret ettikten sonra Mekke’ye gidip hacı olması ve Alevî-olmayan İslâm alimlerinden ve bu arada Lübnanlı alim Musa Sadr’dan Alevîlerin gerçek Müslümanlar olduğuna ilişkin bir fetva alması da Müslüman Kardeşler’in etkisini azaltmaya yönelik siyasi önlemlerdi.

Ancak, 1977’den itibaren Baas rejimiyle Müslüman Kardeşler arasındaki ilişkiler yeniden gerilmeye başladı. Bunun görünürdeki gerekçesi Hafız Esad rejiminin 1976’da Lübnan iç savaşına Marunî Hristiyanlardan yana ve Filistinliler ve Lübnanlı Müslümanlara karşı askerî müdahalede bulunmasıydı. Müslüman Kardeşler,

giderek yaygınlaşan rüşvet, yolsuzluk, adam kayırma olaylarının ve parti ve devlet yetkililerinin ve onlarla yakın ilişki içinde olan yeni yetme Alevî burjuvalarının göze batan zenginliğinin yanısıra gelir dağılımındaki artan eşitsizlik, enflasyon, konut bulma sıkıntısı gibi konuları Baas'ın konumunu zayıflatmak ve kendi saflarını genişletmek için kullanacaklardı. Bu dönemde Baas rejimi Müslüman Kardeşler'in çok daha plânlı, örgütlü ve sert direnişiyle karşılaşacak ve onlarla 1982 Hama kıyımıyla noktalanacak kanlı bir hesaplaşma yaşamak zorunda kalacaktı. 1978'de Müslüman Kardeşlere bağlı savaş birimlerinin Baas yetkililerini, "güvenlik" görevlilerini, Alevî liderlerini, ama aynı zamanda siyasal bir konumu olmayan -çoğu Alevî- tanınmış kişileri suikastler yoluyla öldürmeye başlamasına Baas rejimi, Rıfat Esad'ın ve Ali Haydar'ın yönettiği seçkin birliklerin terörüyle yanıt verdi. 1979'dan itibaren asiler Baas parti bürolarına, polis karakollarına ve hükümet binalarına, hatta Rus askerî ve sivil danışmanlara ve rejim-yanlısı ulemaya saldırmaya başladılar. 16 Haziran 1979'da Halep'teki Topçu Okuluna saldıran Müslüman Kardeşler militanları 83 askerî öğrenciyi öldürdüler. Rejim buna 300 kadar aktivisini tutukladığı Müslüman Kardeşleri "Irak, İsrail, ABD ve Lübnan Marunîlerinin finanse ettiği gangsterler" biçiminde tanımladığı bir medya kampanyası başlatmak ve terörü arttırmak suretiyle yanıt verdi. Hafız Esad'ın kapsamlı bir biyografisini yazan Patrick Seale kitabında, 1979-81 döneminde Müslüman Kardeşlere bağlı gerillaların sadece Halep'te, büyük çoğunluğu Baas üyesi ve Alevî olmak üzere 300'den fazla kişiyi öldürdüklerini, buna karşılık rejim kuvvetlerinin 2,000 dolayında Müslüman Kardeşler üyesini öldürdüğünü ve binlercesini tutukladığını belirtmektedir.²⁵⁷

Suikast eylemleriyle amaçlarına varamayacaklarını anlayan Müslüman Kardeşler 1980 Martında büyük-ölçekli kent ayaklanmaları başlatmaya karar verdiler. Tacirlerin dükkanlarını iki hafta süreyle kapatmaları biçiminde başlayan protesto eylemleri kısa süre içinde Hama, Humus, İdlib, Deyr el-Zor kentlerine yayıldı. Ancak bu ayaklanma, kendilerine yeni ödünler veren Esad rejimiyle olan ilişkilerini bir ölçüde düzeltmiş olan Sünnî tacirlerin ve esnafın büyük bölümünün desteğini alamadı. 200 kadar siyasal mahpusu serbest bırakmak, bazı başarısız valileri ve kamu ekonomik kurumları yöneticilerini görevden almak gibi ödünler vermek ve Müslüman Kardeşler içindeki farklılıklardan yararlanmaya çalışmakla birlikte rejimin ayaklanmaya karşı esas tepkisi onu zorla bastırmak oldu: 9 Mart'ta askerî birlikler, kışlalara ve Baas parti binalarına saldırıların

²⁵⁷ Bkz. *Asad of Syria*, s. 325

yapıldığı Cisir el-Şugur’da yaptıkları kapsamlı bir operasyonda 200 kişiıyi öldürdüler. Ardından sıra, 250 zırhlı araç ve 10,000 askerle kuşatılan Halep’ e geldi. Kent ev ev arandı. Binlerce kişi tutuklandı ve yüzlercesi infaz edildi. Benzer bir operasyonun Hama’da da gerçekleştirilmesinin ardından Müslüman Kardeşler’in direnişi –bir süreliğine de olsa- kırıldı.

26 Haziran 1980’de Müslüman Kardeşler Hafız Esad’a karşı başarısız bir suikast girişiminde bulundular. Rejim hemen bir gün sonra buna, Palmira (=Tadmur) cezaevinde tutuklu bulunan 500 kadar Müslüman Kardeşler üyesini hücrelerinde kurşuna dizmek suretiyle yanıt verdi. Katliam, Hafız Esad’ın kardeşi Rıfat Esad’ın yönettiği “Savunma Tugayları” tarafından gerçekleştirildi. 8 Temmuz’da ise Baas rejimi Müslüman Kardeşler  rg t ne  yeliği ölümle cezalandırma kararı aldığını ve bir ay içinde teslim olacakları bu cezadan bağışık tutacağını açıkladı.

1980 sonbaharında Müslüman Kardeşler, Esad rejimine karşı (Ebu Dar Derneği, İşl m  Kurtuluş Partisi, Kuzey  evresi gibi) diğer bazı daha k  k  İşl m  örgütlerle bir araya gelerek “Suriye İşl m  Cephesi”ni kurdu.  lke dışında kalan üç kişilik bir yüksek komuta kurulu tarafından yönetilen Cephe’nin programı; basın özgürlüğü,  zg r seçimler, toplantı yapma özgürlüğü, bağımsız yargı, siyasal mahpusların serbest bırakılması, toprak reformu, yasama, yürütme ve yargı erklerinin ayrılması, siyasal parti ve sendika kurma özgürlüğü ve benzer talepler içeriyordu. Dahası Cephe Alevî halkına, Baas rejiminden desteğini çekmeleri ve Hafız Esad ve kardeşi Rıfat Esad’ın vesayetinden kurtulma çağrısı yaptı. Suriye İşl m  Cephesi’nin toplumun tüm hoşnutsuz  ğelerine Baas rejimine karşı birleşme çağrısı yapması ve rejimin ordunun üst kademelerinde bile rejim-karştı öğelerin bulunduğunu gösteren veriler (1982 Ocağında hava kuvvetlerine bağlı bazı subayların darbe girişimi yaptığı yolunda söylentiler) iplerin iyice gerildiğini gösteriyordu. Kasım 1981’de şam’da bir arabaya yerleştirilmiş olan patlayıcı maddelerin patlaması sonucunda 200’den fazla insan öldü ve yüzlerce insan yaralandı. Bu dönemin, hatta Baas ile Müslüman Kardeşler arasındaki uzun “iç savaş”ın doruğı ise 1982’de Hama’da meydana gelen çarpışmalar ve onu izleyen kıyım olacaktı.

1982’nin 2 şubatını 3 şubatına bağlayan gece Müslüman Kardeşler militanları, Hama içinde devriye gezen    nc  Zırhlı T mene bağlı bir birliği pusuya düşürdüler ve ona ağır kayıplar verdirdiler. Bu, ayaklanma için bir kıvılcım işlevi gördü: Kentin

camilerinden hoparlörlerle yapılan açıklamalarda halk Baas rejimine karşı cihada çağrıldı. Bunun üzerine Müslüman Kardeşler'e bağlı yüzlerce savaşıci resmî yetkililerin ve yerel parti liderlerinin evlerine, polis karakollarına ve diğer kamu binalarına saldırdılar. 3 Şubat sabahına kadar 70 kadar Baas yetkilisini öldüren asiler Hama'yı "kurtarılmış kent" ilân ettiler. Esad rejimi, 200,000 kişinin yaşadığı kenti ele geçiren asilere karşı yapılacak operasyon için 12,000 asker seferber etti. Kış koşullarında gerçekleşen ve hükümet kuvvetlerinin top, tank, silâhlı helikopter gibi ağır silâhlar da kullandığı çatışmalar üç hafta sürdü. Baas ile Müslüman Kardeşler arasındaki uzun "iç savaş"ın bu son evresinde kentin önemli bir bölümünün yanı sıra kentteki çok sayıda cami, kilise ve diğer tarihsel bina da yakılıp yıkıldı ya da zarar gördü. Patrick Seale ve Dilip Hiro gibi ciddî araştırmacılar, Hama'da ölenlerin sayısının, çoğu sivil olmak üzere 5,000 ile 10,000 arasında olduğunu, silâhlı asilerin elbombaları, mayınlar, keskin nişancı tüfekleriyle karşı koydukları hükümet kuvvetlerinin ise 1,000 dolayında kayıp verdiğini belirtiyorlar.²⁵⁸ Estirdiği terör ve Sünnî burjuvazi ve dinadamlarıyla kurduğu ilişkiler sayesinde Baas rejimi, ayaklanmanın diğer kentlere yayılmasını önledi. Bu da Hama ayaklanmasının akibetini belirledi.

Bu olgular, gerek yerli ve gerekse yabancı burjuva basının üzerinde çokça spekülasyon yaptığı 1982 Hama kıyımının birdenbire ortaya çıkan bir olay olmadığı gibi, Suriye devletinin silâhsız sivillere karşı gerçekleştirdiği tek yanlı bir kıyım olmadığını da gösterir. Patrick Seale, Esad rejimine karşı savaşan Müslüman Kardeşler militanlarının güç ve olanaklarını şöyle betimliyordu:

"Gerillalar çetin düşmanlardı. Elllerinde yabancı kaynaklı bir parasal servet, sofistike iletişim araçları ve büyük bir silâh stoğu – en az 15,000 makinalı tüfek ele geçmişti- bulunuyordu. Onlar acemi asker de sayılmazlardı. Yakalananların yaklaşık yarısı, başta Ürdün gelmek üzere Arap ülkelerinde eğitilmişlerdi. Esad, 1980'de Tito'nun cenaze töreninde (Ürdün Kralı) Hüseyin'le karşılaştığında onu öfkeli bir biçimde, 'Suriye'de dökülmekte olan kanda' parmağı olmakla suçlayacaktı. Hüseyin, beş yıl sonra, Esad'la arasının bir kez daha düzeldiği koşullarda bu suçlamayı kamu önünde kabul edecekti."²⁵⁹

Bundan böyle Müslüman Kardeşler uzun bir süre için etkili bir siyasal güç olmaktan çıkacaktı.

Suriye krizinin uluslararası bağlamı

²⁵⁸ Bkz. Dilip Hiro, *Islamic Fundamentalism*, Londra, Paladin, 1988, s. 102

²⁵⁹ *Asad of Syria*, s. 335-36

CIA'nın 1953'te İran'da Musaddık hükümetini devirmek için bir askerî darbe tezg hlad  ı genellikle bilinir; ancak bu örgütün meşru bir devlet başkanına karşı İLK deniza ıı operasyonunu Suriye'de gerçekleştirdiği pek bilinmez. 29 Mart 1949'da ABD u a ı General Hüsnü el-Zaim'in komuta ettiği birlikler; İsrail'le barış anlaşması imzalamayı, Washington'un Suriye Kom n st Partisi'ni yasaklama ve Suudi Arabistan petrolünün Suriye üzerinden geçecek bir boru hattı ile Lübnan'ın Sayda liman kentine ulaştırılması gibi taleplerini kabul etmeyen devlet başkanı   kr  el-Kuvvetli yönetimini devirdiler. General Zaim bu taleplerin hepsini kabul edecek, ancak 137 gün iktidarda kaldıktan sonra bir başka askerî darbeyle görevinden alınacaktı. Jeografik konumunun, daha bu tarihten itibaren Suriye'nin başına bel  olduğunu söylemek bir abartma olmayacaktır. Ba ımsızlı ına 1946'da kavu an Suriye 1948'de Filistinlilerin topraklarından edilmesi/ kovulması ve İsrail'in kuruluşundan itibaren Siyonist devletin hedef aldığı bir ülke konumunda oldu. 1948'de, 1967'de ve 1973'te –diğer bazı Arap devletleriyle birlikte- İsrail'e karşı sava mı , topraklarının bir bölümünü Siyonist devlete kaptırmı , Filistin ve Lübnan direnişini ABD-İsrail eksenine karşı iyi-kötü desteklemiş olan Suriye, İran'ın 1979 "İslâm devrimi"yle ABD-İsrail yörüngesinden kopmasının ve onlar tarafından hedef alınmasının ardından bu ülkeyle stratejik denebilecek bir ilişki içine girdi. Aslına bakılacak olursa, Suriye'nin –ve İsrail'in diğer kom şularının- istikrarsızla tırılması, zayıflatılması ve olanaklı olduğunda parçalanması, Siyonist stratejinin HER DÖNEMDE en temel direklerinden biri olagelmı tir. Hatta bu saptamanın İsrail'in kurulduğu 1948 yılı öncesi için bile geçerli olduğunu söyleyebiliriz.

Siyonist hareketin öndegelen liderlerinden biri olan Zeev Jabotinski, daha 1915 gibi erken bir tarihte yayımladığı bir makalede şöyle diyordu:

"Bize umut vadeden tek olasılık Suriye'nin bölünmesidir... Görevimiz, bu olasılığa hazırlanmaktır. Bunun dışında her şey, amaçsız bir zaman israfıdır." ("Biz ve Türkiye", *Di Tribune*, 30 Kasım 1915)

Michael Ben-Zohar'ın biyografik yapıtında aktard  ına göre Siyonist hareketin önderlerinden ve İsrail'in ilk başbakanı David Ben-Gurion Suriye'yi çok eskiden beri gözüne kestirmi ti. O aynen şunları söylemişti: "Hedefimiz Lübnan'ı, Mavera-i Ürdün'  ve Suriye'yi ezmektir. Müslüman rejimi yapay bir nitelik taşıyan ve   kertmemiz kolay

olacak olan Lübnan zayıf noktadır. Orada bir Hristiyan devlet kuracak, Arap Lejyonu'nu (Ürdün ordusu- G. A.) yenecek ve Maverai-Ürdün'ü etkisiz hale getireceğiz; o zaman Suriye bize kalacaktır.” (Michael Ben-Zohar, *David Ben-Gurion, A Biography*, Mayıs 1948)

İsrail Dışişleri Bakanlığının eski öndegelen analistlerinden Oded Yinon, Şubat 1982'de *Kivunim* (=Doğrultular) adlı dergide yayımlanan “1980'lerde İsrail İçin Bir Strateji” başlıklı yazısında Siyonist burjuvazinin yaklaşımını şöyle ifade ediyordu:

“Lübnan'ın tümüyle dağılarak beş ayrı eyalete bölünmesi; Mısır, Suriye ve Irak ta içinde olmak üzere tüm Arap dünyası için izlenmesi gereken bir örnek oluşturmaktadır; Arap yarımadası şimdiden bu yolu tutmuştur. Suriye'nin ve daha sonra Irak'ın askerî güçlerinin dağılması İsrail'in birincil kısa erimli hedefiyken, bu devletlerin dağılarak, Lübnan'da olduğu gibi etnik ya da dinsel bakımdan özgün bölgelere bölünmesi, onun Doğu cephesinde birincil uzun erimli hedefidir. Suriye, etnik ve dinsel yapısına uygun olarak, bugünkü Lübnan'da olduğu gibi bir dizi devlete bölünecektir; böylelikle sahil bölgesinde bir Alevî devleti, Halep bölgesinde bir Sünnî devleti, Şam'da kuzeydeki (yani Halep'teki- G. A.) komşusuna düşman bir başka Sünnî devleti olacak, Dürziler de, belki bizim Colan tepelerimizi da içerecek ve kesinlikle Havran ve Kuzey Ürdün'ü de içine alacak bir devlet kuracaklardır. Daha şimdiden erişim menzilimiz içinde olan bu durum, bölgede uzun erimli barış ve güvenliğin güvencesi olacaktır...” (italikler yazıyı İbraniceden İngilizceye çeviren anti-Siyonist Yahudi Profesör İsrail Şahak'a ait)

Neo-con ya da yeni muhafazakâr adı verilen neo-faşist kliğin, G. W. Bush'un devlet başkanlığının ilk yıllarında önemli görevler üstlenecek olan en öndegelen isimlerinden bazıları -David Wurmser, Douglas Feith ve Richard Perle- 8 Temmuz 1996'da dönemin İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu'ya sunulmak üzere bir rapor yayımlamışlardı. Onlar, “A Clean Break: A New Strategy for Securing the Realm” (=“Net Bir Kopuş: Ülkeyi Güvence Altına Almak İçin Yeni Bir Strateji”) adlı raporda, İsrail'in “toprak karşılığı barış” geleneksel formülünü bir yana bırakması ve daha saldırgan bir politika izlemesi gerektiğini ileri sürüyorlardı. Hizbullah'ı ve onun önderlik ettiği direnişi “Lübnan'daki saldırganlığın asıl sorumlu”su olarak niteleyen ve G. W. Bush kliğinin işbaşına gelmesinden yıllar önce Suriye'nin zayıf düşürülmesini ve Saddam Hüseyin rejiminin devrilmesini öğütleyen bu raporda şöyle deniyordu: “... Suriye İsrail'e Lübnan topraklarında meydan okumaktadır.

Amerika'nın da sempati duyacağı etkili bir yaklaşım; İsrail'in, Lübnan'daki saldırganlığın asıl sorumluları olan Hizbullah, Suriye ve İran'la hesaplaşarak kuzey sınırları boyunca stratejik inisiyatifi ele geçirmesi olacaktır. Bu, "Suriye topraklarının Lübnan'dan hareket eden İsrail-güdümlü kuvvetlerin saldırılarından bağışık olmadığını göstererek Suriye'nin davranışına aynen yanıt vermeyi, "Lübnan'daki Suriye askerî hedeflerine vuruşlar yapmayı ve bunun yeterli olmadığı durumda *Suriye'nin kendi içindeki seçilmiş hedeflere vuruşlar yapmayı* içermelidir... "İsrail; Türkiye ve Ürdün'le işbirliği içinde Suriye'yi zayıflatmak, kuşatmak ve geri püskürtmek suretiyle içinde bulunduğu stratejik ortamı biçimlendirebilir. Bu çaba, Suriye'nin bölgesel ihtiraslarını boşa çıkarmanın bir aracı olarak Irak'ta –zaten kendisi İsrail'in önemli bir hedefi olan- Saddam Hüseyin'i iktidardan düşürme üzerinde yoğunlaştırılabilir."

ABD'ndeki en etkili Siyonist lobi kuruluşlarından JINSA'nün (Yahudi Ulusal Güvenlik İşleri Enstitüsü) 2 Mart 2005 tarih ve "Lübnan'da ve Suriye'de Önceliklerimiz" başlıklı strateji belgesinde şöyle deniyordu:

"Lübnan'da ve Suriye'de rejim değişikliği tabii ki bizim amacımızdır. Bunu başarmanın üç yolu olduğunu çok önceden yazmıştık: Diktatör değişim yolunu seçer; mutsuz halkı onu devirir; dış güçler onu devredışı bırakır."

Bu ortamda, özellikle Eylül 2001'den sonra daha saldırgan bir politika izleyen Yanki emperyalistlerinin Suriye'yi; İran, Irak ve Kuzey Kore'den oluştuğunu ileri sürdükleri "şer eksenini" üyeleri arasına katmaları ve onu da "rejim değişikliği"ne tabi tutulacaklar arasında saymaları hiç de şaşırtıcı olmadı. Nitekim, G. W. Bush döneminin en etkili isimlerinden biri olan zamanın neo-con eğilimli dışişleri bakan yardımcısı John Bolton 2002'de Suriye'yi, "şer ekseninin dördüncü üyesi ilan ediyor, İsrail Başbakanı Ariel Şaron'a Irak'tan "sonra Suriye, İran ve Kuzey Kore'den gelen tehditlerle uğraşmak gerekeceğini" söylüyordu. Onu onaylayan ABD "Savunma" Bakan Yardımcısı Paul Wolfowitz ise Nisan 2003'de "Suriye'de bir değişim olması" gerektiğini söylüyordu.²⁶⁰ Bu arada ABD emperyalistleri ve onların güdümündeki tekelci medya, Irak saldırısı öncesinde yaptıklarını yineliyor ve Suriye'ye

²⁶⁰ Bkz. Tom Barry, "Neocons' Iraq Strategy Now Focused on Syria"/ "Neoconların Irak stratejisi şimdi de Suriye üzerinde odaklanıyor", 10 Mart 2004

yönelik temelsiz ve uydurma suçlamalarını sıralıyorlardı: Biyolojik ve kimyasal kitle imha silâhları geliştirme, ABD'nin Irak'ı işgalini kınama, uluslararası terörizmi destekleme ve ABD-karşıtı ve İsrail-karşıtı gerilla kuvvetlerine yardım. ABD, Aralık 2003'de çıkardığı SALSRA (=Syria Accountability and Lebanese Sovereignty Restoration Act/ Suriye Hesap Verebilirlik ve Lübnan'ın Egemenliğini Restore Etme Yasası) adlı yasayla Suriye'ye saldırmanın hukuksal ve psikolojik altyapısını oluşturmaya işte bu koşullarda hazırlanmıştı. Suriye'nin; terörizmi desteklemesine, Lübnan'ı işgaline, kitle imha silâhları geliştirmesine, Irak'tan yasadışı yollardan petrol ithalatına ve Irak'a yasadışı yollardan silâh ve diğer askerî malzeme ihracatına "son vermesini" talep eden bu yasa, Suriye'deki hükümet-karşıtı gruplara malî destek sağlamaya, hükümet-karşıtı yayın yapan radyo ve TV kuruluşlarını desteklemeye, bu ülkeyle ticaret yapan yabancı şirketleri cezalandırmaya vb. olanak sağlıyordu.

NATO'nun eski komutanlarından emekli general Wesley Clark Mart 2007'de Amy Goodman'a verdiği mülakatta, ABD'nin Suriye'yi daha 2001 yılında, işgal edilecek ülkeler listesine yerleştirdiğini söylemişti. Clark 20 Eylül 2001'de eski arkadaşlarını görmek için Pentagon'a gittiğinde bir generalin kendisine "savunma" bakanlığının aralarında Suriye'nin de bulunduğu yedi ülkeyi işgal etmeyi plânladığını anlattığını aktarıyordu.²⁶¹

²⁶¹ Wesley Clark, Amy Goodman'a verdiği mülakatta aynen şunları söylüyordu: "1 Eylül (2001)'den 10 gün kadar sonra Savunma Bakanı Rumsfeld'i ve Savunma Bakan Yardımcısı Wolfowitz'i görmek için Pentagon'a gitmiştim. Eskiden genelkurmayda benimle birlikte çalışmış olan bazı kişilere merhaba demek için alt kata indiğimde generallerden biri beni odasına çağırdı. 'Efendim, içeri gelip benimle bir saniye konuşmanız gerekiyor' dedi. Ben, 'Ama, sen çok meşgulsun' dedim. 'Hayır, hayır, meşgul değilim' dedi. Daha sonra o, 'Irak'a savaş açmaya karar verdik' dedi. Bu, ya 20 Eylül'deydi ya da ona yakın bir günde. 'Irak'la savaştığımız mı? Peki neden?' dedim. O, 'Ben de bilmiyorum' diye yanıt verdi. Sonra, 'Yapacak başka bir şey bulamadıklarını tahmin ediyorum' dedi. Bunun üzerine ben, 'Peki, Saddam'la El Kaide arasında bir bağlantı olduğunu gösteren bazı yeni veriler mi buldular?' dedim.

"O, 'hayır, hayır' dedi. 'O konuda yeni bir şey yok. Onlar Irak'a savaş açmaya karar verdiler, o kadar' dedi. Ve, 'Sanırım bu daha çok teröristler konusunda ne yapacağımızı bilmememiz ve iyi bir ordumuz olduğu ve istediğimiz hükümeti devirebileceğimiz gibi bir şey' dedi.

"Sonuçta bir kaç hafta sonra yeniden onu görmeye gittim; o sırada artık Afganistan bombardımanı başlamıştı. 'Hâlâ Irak'la savaşmayı düşünüyor muyuz?' diye sordum. General, 'Ooo, durum daha da kötü' dedi. Masasının üzerine eğildi. Bir kağıt aldı. Ve, 'Bunu daha bugün üst katta kişilerden –yani Savunma Bakanlığı bürosundan- aldım' dedi. Ve arkasından, 'Bu, beş yıl içinde nasıl

Şu hususu da eklemeliyim: Suudi Arabistan, Ürdün ve Körfez monarşileri (“ABD’nin Arapları”) de Suriye’yi istikrarsızlaştırmak, İran’dan uzaklaştırmak, Tahran-Şam-Beyrut eksenini zayıflatmak ve çökertmek ve Suriye’de ABD/İsrail-yanlısı bir pro-empyeralist rejim kurmak için uzun bir süredir yoğun çaba harcamış ve bu son krizde de işbirlikçi muhaliflerin bir bölümü için önemli bir lojistik destek üssü rolü oynamışlardır.

ABD’nin 2001’den bu yana Ortadoğu’da nüfuzunu ve hegemonyasını arttırma çabalarının en önemli nedenlerinden birinin İsrail’in “güvenliği” olduğu biliniyor. Eldeki veriler, asla gözardı edilemeyecek olan iç dinamikleri unutmaksızın, Suriye’yi hedef alan müdahalede İsrail’in sessiz ve derinden, ama son derece önemli bir rol oynadığını ortaya koyuyor. Buna rağmen pek çok çevrenin, hem bu çabaları görmezden gelmeyi yeğlediğini, hem de daha ileri giderek ısrarla Baas rejiminin devrilmesinin İsrail’in işine yaramayacağını ileri sürdüğünü görüyoruz. “Batı” tekelci medyasının köşe yazarlarından Arap gericiliğinin sözcülerine, Türk Ortadoğu “uzmanları”ndan Müslüman Kardeşler’e kadar uzanan geniş bir yelpazede yer alan pek çok kişi ağız birliği etmişçesine, İsrail’in Suriye’de statükonun sürmesinden, yani Baas rejiminin ayakta kalmasından yana olduğu söylencesini yaygınlaştırmaya çalışıyor. Örneğin, 41 yıldır yurtdışında yaşayan ve uzun süre Müslüman Kardeşler örgütünün liderliğini yaptıktan sonra geçtiğimiz yıllarda bu görevi Muhammed Riyad Şakfa’ya bırakan Ali Sadrettin El Beyanuni, Cihan Haber Ajansı’na verdiği mülakatta şöyle diyordu:

“Fakat İsrail, Suriye yönetiminin yıkılmasından çok endişeli ve bu yönetimin devamını istiyor. Hizbullah ve İran’ın Suriye rejimi ile ilişkisi ve bağları var. Bu bağların iki tarafı da mevcut rejimi desteklemeye ittiğini düşünüyorum. İsrail’in bu konuyla bir ilişkisinin olduğunu düşünmüyorum.”²⁶² Böylesi saptamalar, Suriye’yi istikrarsızlaştırma ve hatta parçalamayı stratejik bir hedef olarak ele aldığı tartışma götürmeyen İsrail’in bu süreçte oynadığı çok önemli rolü gözlerden saklamaya, Siyonist devleti masum göstermeye ve hedef şaşırtmaya hizmet etmektedir. Bu süreçte ön plâna çıkan ABD’nin ve Batı Avrupa ülkelerinin –petrol, doğal gaz gibi önemli doğal kaynakları bulunmayan- Suriye’nin zayıflatılması ya da bir kaç

yedi ülkeyi halledeceğimizi betimleyen andıç; Irak’la başlayacak, sonra Suriye, Lübnan, Libya, Somali ve Sudan’la devam edecek, en son İran’la işi bitireceğiz’ dedi.”

²⁶² “İhvan Eski Lideri Beyanuni: Suriye Yönetimi, Özgürlük Talebine Direnemecek”, 3 Temmuz 2011

devletçiğe bölünmesinden doğrudan çıkarları olduğu ve bundan özel bir yarar sağlayacakları ileri sürülemez; ama böylesi bir gelişmenin İsrail'in "güvenliği"ne çok önemli bir katkı sağlayacağı açıktır.

Zaten bu söylene, İsrail'in çıkarlarını savunduklarından kuşku duyulamayacak kişiler tarafından da yalanlanmaktadır. Örneğin, Mossad'ın eski başkanı Meir Dagan, geçtiğimiz Mayıs ayında yaptığı bir açıklamada, Esad'ın görevinden alınması hâlinde İsrail'in daha iyi bir konum kazanacağını söyledi. Dagan'a göre, Esad rejiminin yıkılması; Hizbullah'ın yardım almasının önüne geçecek ve İran'ın etkisini azaltırken Suudi Arabistan'ın etkisini arttıracaktı.²⁶³ 26 Temmuz'da, şimdiye kadar ilk kez Arap medyası temsilcileriyle biraraya gelen İsrail Devlet Başkanı Şimon Peres, Suriye devletinin "barış için ve insanca yaşamak için savaştıklarını söylediği" göstericilere saygılı olması gerektiğini söyledi ve 2,000'den fazla insanın öldürülmesinden sorumlu olduğunu ileri sürdüğü Beşar Esad'a koltuğunu bırakması çağrısı yaptı.²⁶⁴ Bu arada ABD'ndeki etkili Siyonist lobi kuruluşları da Esad rejimine karşı seslerini yükselttiler. Ağustos başında Hama'da meydana gelen çatışmaların ardından Amerikan Yahudi Örgütleri Başkanları Konferansı, Amerikan Yahudi Komitesi ve ünlü ADL (=Anti-Defamation League/ Karalama-Karşıtı Liga) Şam'ı sert bir biçimde eleştirdiler ve BM "Güvenlik" Konseyi'nin Suriye'ye karşı ağır ve kapsamlı yaptırımlar için karar almasını isteyen açıklamalar yayınladılar.²⁶⁵

Bütün bu söylediklerimden Baas rejiminin tutarlı bir anti-empyralist/ anti-Siyonist çizgi izlediği sonucu çıkarılamayacağı açık olmalı. Gerek Hafız Esad döneminde (1970-2000) ve gerekse Beşar Esad döneminde (2000-2011) Baas rejiminin Filistin ve Lübnan direnişine verdiği destek ilkesel olmaktan çok pragmatik bir nitelik taşıyor, Suriye'nin özellikle Lübnan ve Lübnan direnişi, ama aynı zamanda Filistin ulusal hareketi üzerindeki hegemonya ve denetimini sürdürme hesabına dayanıyordu.

1976'da Lübnan iç savaşı; Batılı empyralistler ve Siyonistlerin desteklediği ve ağırlıklı olarak egemen Hristiyan Marunî burjuvazinin

²⁶³ Bkz. Gil Ronen, "Ex-Mossad Chief: Assad's Fall Would Benefit Israel"/ "Eski Mossad şefi: Esad'ın devrilmesi İsrail'e yarayacak", *Arutz Sheva News*, 8 Mayıs 2011

²⁶⁴ Bkz. *ahramonline*, "Shimon Peres calls on Syria's Assad to step down"/ "Şimon Perez Suriye'nin Esad'na istifa çağrısı yaptı", 27 Temmuz 2011

²⁶⁵ Bkz. Gil Shefler, "Israel mum on Syria, US Jewish groups speak out"/ "İsrail Suriye konusunda sessiz; ama ABD'ndeki Yahudi grupları seslerini yükseltiyor", *Jerusalem Post*, 5 Ağustos 2011

çıkarlarını temsil eden gerici milis örgütlerine (Falanjistler, Kaplanlar, Marada Tugayı, Sedir Muhafızları) karşı savaşı ve yoksul Müslümanlara ve Dürzilere dayanan gruplarla FHKC, FDKC, FHKC-GK gibi Filistin direniş örgütlerinin oluşturduğu cephenin zaferine ilerlemektedir. Suriye kuvvetleri işte tam bu sırada Lübnan'a müdahale etti. Haziran 1976'da onbinlerce askeri ve yüzlerce tankıyla Lübnan topraklarına giren Suriye'nin -ABD ve Suudi Arabistan tarafından da desteklenen ve binlerce asker ve sivilin ölümüyle sonuçlanan- bu müdahalesi, büyük olasılıkla bu ülkede ilerici ve anti-emperyalist bir iktidarın kurulmasını önledi. Bu müdahalenin doruk noktası, 30,000 kadar Filistinli mültecinin yaşadığı Tel el-Zaatar kampının Hristiyan milisleri tarafından kuşatılması sırasında meydana gelen çatışmalarda 3,000 dolayında Filistinlinin yaşamını yitirmesi oldu.

Suriye Baas rejimi, 1985-88 yılları arasında aralıklarla süren ve tarihe "Kamplar Savaşı" olarak geçen çatışmalarda da Filistin direniş güçlerine bir darbe indirecekti. Baas rejimi, El Fatah başta olmak üzere Filistin direniş örgütleri ve onun El-Murabitun gibi Lübnanlı bağlaşıkları ile Şiî Emel örgütü, Suriye-yanlısı Filistinli gruplar ve Lübnan ordusunun bazı birlikleri arasında meydana gelen bu savaşın da esas kışkırtıcısı ve sorumlusuydu. Suriye'nin toprak ve tanklar da vermek suretiyle lojistik olarak desteklediği bu gruplarla onların Sabra, Şatila ve Burc el-Barajne kamplarında kuşatma altına aldığı Filistinli savaşçılar ve onların Lübnanlı bağlaşıkları arasında meydana gelen çatışmalarda en az 4,000 kişi öldü ve 7,000 kişi de yaralandı.

Hafız Esad'ın başında bulunduğu Baas rejimi 1991'de, Kuveyt'i işgal etmiş olan Saddam Hüseyin Irakı'na karşı kurulan ABD önderlikli uluslararası koalisyona katıldı. Bunda Suriye Baas rejimi ile Irak Baas rejimi arasındaki köklü düşmanlık kadar, esas dayanağı olan Sovyetler Birliği'nin dağılmaya yüz tuttuğu koşullarda, başta Telaviv olmak üzere komşuları ile ilişkileri gergin olan Şam'ın tam bir izolasyona sürüklenmeme kaygısı da rol oynamıştı.

İşçi sınıfını ve diğer kır ve kent yoksullarını sömüren ve ezen Suriye burjuvazisinin sınıfsal çıkarlarını savunan Baas iktidarı, elbette kitlelerin bağımsız devrimci inisiyatifine olduğu gibi "Büyük Suriye"nin bir parçası olarak gördüğü Lübnan'da, Suriye işçileri ve diğer sömürülen emekçileri için "kötü" bir örnek oluşturabilecek bir devrimci iktidarın kurulmasına da karşı olacaktı. Ancak bu olumsuz veriler, burjuva-milliyetçi Baas rejiminin işbirlikçi ve pro-emperyalist ya da pro-Siyonist bir nitelik taşıdığını da göstermez. Tam tersine,

ABD ile İsrail ve onların bölgedeki bağlaşıklık ve uşakları, kendisiyle zaman zaman taktiksel ortaklıklar kursalar da, Suriye’de bağımsız bir ulusal burjuva iktidarının varlığından her zaman rahatsızlık duydular. Nitekim İsrail’in, ABD ve Batı Avrupa emperyalistlerinin desteğiyle gerçekleştirdiği 1982 Lübnan işgali sırası ve sonrasında Suriye, tutarsız bir biçimde de olsa yeniden direniş cephesinde yer aldı; Lübnan ve Filistin direnişine destek vermeyi sürdürdü ve zamanla bir stratejik ortaklık düzeyine yükselteceği İran’la olan çok yönlü ilişkilerini sürdürdü.

Sonuç

“Ortadoğu’nun deyim yerindeyse yüreğinde yer alan Suriye’deki gelişmelerin, asla sadece bu ülkenin bir iç sorunu olarak ele alınamayacağı ve asla sadece onu ilgilendirmekle kalmadığı ve kalamayacağı” saptamasından çıkarılması gereken bir başka vargı şudur. Suriye’nin istikrarsızlaş(tırıl)ması, bir iç savaşa sürüklenmesi ve mezhep ve etnisite temelinde parçalanmasının bölge çapında çok önemli etkileri olacağı tartışma götürmez. Bunlar arasında; ABD ile İsrail’in, ama aynı zamanda Suudi gericiliğinin kışkırtmaya çalıştığı Sünnî-Şîî saflaşmasının derinleşmesini, İsrail’in Hizbullah’ı ezerek Lübnan üzerindeki nüfuz ve denetimini artırma olanaklarının büyümesini, önemli bir destek üssünü yitirecek olan Filistin halkının kurtuluşu davasının daha da büyük engellerle karşı karşıya gelmesini, ABD ile İsrail’in İran’a saldırmak için daha elverişli bir konum elde edebilecek olmalarını, “Kürt sorunu”nun daha da alevlenmesini vb. sayabiliriz. “Suriye kalesi”nin yıkılmasının, ABD-İsrail için önemli bir taktiksel zafer olacağı bellidir; ancak gerçekleşmesi hâlinde bile bu, çoktandır çöküş sürecine girmiş olan Washington’daki savaş suçlularının stratejik konumunu düzeltmeye yetmez. Pakistan’dan Lübnan’a, Somali’den Libya’ya, Afganistan’dan Irak’a kadar uzanan savaş hattında, ardı ardına darbeler yiyen, belirgin bir savaş yorgunluğu yaşayan ve gerçek bir ekonomik krizle yüzyüze olan ABD’nin ve onun kuyruğunda sürüklenen AB’nin daha saldırgan bir politika izlemeleri, bir yandan emperyalist işgal ve müdahalelere karşı savaşılan halkların öfke ve kararlılığını artırırken, bir yandan da BRIC ülkeleri (Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin) ve yeniden sömürgeleştirilme tehdidiyle karşı karşıya bulunan Afrika ve Asya ülkeleri ile neo-faşist savaş kampının üyeleri arasındaki çekişmeleri büyütecektir ve büyütmektedir de.

Yazının esas konusu bu olmamakla birlikte, ABD ve NATO’nun Suriye’nin istikrarsızlaştırılması çabalarının Türkiye’yi çok yakından

ilgilendirdiği olgusuna bir kaç sözcükle de olsa değinmek gerekiyor. Türk gericilerinin Washington-Brüksel-Telaviv eksenine adına Suriye'yi tehdit etme, istikrarsızlaştırma ve teslim alma yolundaki girişimleri, tek sözcükle "ateşle oynamak" ya da "bindiği dalı kesmek" olarak nitelendirilebilir. Onlar; gerici ve işbirlikçi Suriyeli muhaliflere ev sahipliği yapmak, Suriye-Türkiye sınırından asilere silâh ve askerî malzeme taşınmasına izin vermek, Suriye'yi hedef alan dezenformasyon ve karalama kampanyasına katılmak, Suriye sınırları içinde bir "tampon bölge" kurma düşüncesiyle oynamak ve Suriye yönetimini bir çok kez kınamak ve suçlamak suretiyle taraflarını belli etmişlerdir. Böylesine uğursuz bir misyona soyunmaya kalkışan AKP hükümeti ve Türk askerî kliği eğer frene basmazlarsa hiç ama hiçbir şey kazanamayacakları gibi "Dimyat'a pirince giderken evdeki bulgurdan da ol"abileceklerdir. Yani; böylesi bir süreçte emperyalist Batı'nın paralı askerleri gibi davranmakta belirttiği ve Suriye'yle bir savaşa tutuştuğu takdirde Türkiye, son yıllarda Arap halkları katında elde etmiş bulunduğu çok sınırlı saygınlığı tümüyle yitirecek, kendi "Kürt sorunu"nun, hatta belki "Alevi sorunu"nun da daha fazla alevlenmesine tanık olacak, elde ettiği kısmî ve kırılgan ekonomik başarısının ve Ortadoğu ülkeleriyle ekonomik işbirliği olanaklarının hızla eridiğini görecektir ve belki de sayıca kalabalık ama son derece kof ordusunun ağır darbeler yiyerek çöküşü olgusuyla bile karşı karşıya kalabilecektir.

Suriye işçileri ve sömürülen emekçilerinin demokratik ve sosyalist özlüklerinin gerçekleştirilmesinin, Baas rejiminin boğucu baskı ve boyunduruğunun kırılmasından geçtiği tartışma götürmez. Ancak onlar, bu hedeflerine ASLA, dünya halklarının baş düşmanı olan ABD ve İsrail'le ve onların bölgedeki ortak ve uşaklarıyla omuz omuza yürüyerek varamazlar. Dahası onlar, vahşî Baas rejiminin yerini ABD/İsrail-yanlısı bir başka gerici rejimin alması hâlinde, daha da geri bir konuma sürüklenebileceklerini görmezden gelemezler. Suriye'nin köleleştirilmesini, sömürgeleştirilmesini ve parçalanmasını amaçlayan emperyalist-Siyonist plânlara en başta karşı çıkması gerekenler ve önemli ölçüde karşı da çıkanlar Suriye işçi sınıfı ve onun siyasal bakımdan ileri bölükleridir. Sınıfsal niteliği, militarist yapısı ve bürokratik alışkanlıkları Baas rejiminin, bu zor zamanlarda ulusun ezici çoğunluğunu çevresinde toplamasına ve ona önderlik etmesine yeterince olanak vermemektedir. Ortadoğu girdabındaki Suriye'nin yaşadığı kördüğümünü ancak, anti-emperyalizm, halk demokrasisi, gerçek barış ve bölge halklarının birliği bayraklarını yükseltecek olan işçi sınıfının devrimci öncüsünün

yönetimindeki değişik milliyet, din ve mezheplerden Suriye işçi sınıfı ve diğer sömürülen emekçileri çözebilirler.

Türkiye ve bölge işçi sınıfının ve ezilen halklarının siyasal bakımdan ileri katmanları, Suriye halkının demokratik ve sosyalist talep ve özlemlerini yaşama geçirme yolundaki çabalarını sonuna kadar desteklerler. Ancak onlar, hâlihazırdaki kitle hareketinin ABD-İsrail-AB terör şebekesi, onların dümen suyunda giden işbirlikçi Arap rejimleri ve Türk gericiliği ve gerici Suriye muhalefeti tarafından rayından çıkarılması tehlikesine dikkat çeker ve bağımsız devrimci bir çizgi izlemediği ve net bir anti-emperyalist/ anti-Siyonist tutum benimsemediği takdirde kitle hareketinin objektif olarak karşı-devrimci bir nitelik kazanma riskinin bulunduğu ve hatta bunun bir ölçüde gerçekleşmekte olduğu olgusunun altını çizerek.



“Dünya petrol kaynaklarının üçte ikisini barındıran Ortadoğu, 1990-91’de başında Rusya’nın bulunduğu revizyonist/ sosyal-emperyalist blokun dağılması ve özellikle ABD’nin 2001’den bu yana İslam halklarına saldırısıyla yeni bir döneme girmiş bulunuyor. Dünyanın, görünürde yenilmez biricik süper devleti ABD, son 10 yıldır Ortadoğu’nun,

esas olarak Müslüman halklarına ve direnişçi güçlerine karşı sürdürmekte olduğu vahşi savaşı daha üst bir düzeye yükseltmiş bulunuyor. Amerikan neo-faşistleri bu yolla, emperyalist rakipleri karşısında daha elverişli bir konum elde etmeyi (Avrasya’ya egemen olma), İsrail’in “güvenliği”ni pekiştirmeyi ve bölgenin petrol, doğal gaz ve diğer hammadde kaynaklarını kendi tekellerine almayı kurmuşlardı. Ama onlar yutabileceklerinden daha büyük bir lokmayı ısırmış bulunuyorlar. Varolan devasa güç dengesizliğine rağmen bölge halkları ve onlara önderlik eden direniş örgütleri, çok büyük özverilerle yürüttükleri bu eşitsiz savaşta Yanki emperyalistleri ve onların ortak ve uşaklarına ağır darbeler indirdiler ve indirmeye de devam ediyorlar. Devrimci bir önderlikten yoksun olan bu halklar, objektif olarak, özelde ABD emperyalizminin tüm insanlığı maddî ve manevî olarak köleleştirme ve genelde emperyalizmin insanlığı bir dejenereasyon ve barbarlık batağına çekme girişimine karşı direnişin en ön hatında yer alıyorlar. Kökleri uzak geçmişin derinliklerine uzanan Ortadoğu ve özellikle Ortadoğu halkları bir kez daha insanlık tarihinde önemli bir rol oynamaya aday gözüküyor. Gelişmelerin bence olumlu olarak yanıtlayacağı soru şu: Acaba Ortadoğu halklarının bu direniş süreci, emekçi insanlığın uyanışına, gerçek uygarlık bayrağını yükseltmesine ve onun yeni ve daha devrimci bir rönesansın eşliğine varmasına katkı yapabilir, onun yolunu açabilir mi?”

ISBN 978-975-344-100-1



9789753441001



belge
yayınlari

